

การประชุมวิชาการระดับชาติ โครงการเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
 ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ครั้งที่ 3

“รัฐชนวน: กระแสการเมือง ระบบโลก และการบริหารภาครัฐ ในยุค Disruption”

จัดโดย คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 ร่วมกับ เครือข่ายทางวิชาการ 6 สถาบัน

บทความฉบับเต็ม

เล่มที่ **2/6**

www.psl.polsci-law.buu.ac.th

**คณะกรรมการจัดงานประชุมวิชาการระดับชาติโครงการเครือข่ายการ
ศึกษาวิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
(PSPARN) ครั้งที่ 3**

คณะกรรมการที่ปรึกษา

1. อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา
2. คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. คณบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
4. คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. คณบดีคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
6. คณบดีวิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
7. คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
8. รองศาสตราจารย์ชณะ ประณมศรี
9. นายวงศ์ภิญโญ เชียงทอง
10. นายกิตติไชย คุณปลื้ม
11. นายสมคิด เพชรประเสริฐ
12. หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์
13. หัวหน้าภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์
14. หัวหน้าภาควิชานิติศาสตร์

คณะกรรมการอำนวยการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พินดำรจกโท ไวกจน์ กุลาชัย	มหาวิทยาลัยบูรพา	ประธาน
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิดา กมลเวชช	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	กรรมการ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูริ พูวงศ์เจริญ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	กรรมการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หม่อมหลวง ดร.พินิตพันธุ์ บริพัตร	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	กรรมการ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาลินี คุ้มสุภา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	กรรมการ
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจนา พิชาติปัจจา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	กรรมการ
7. นางสุนทรี ไตวัฒน์นิมิต	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	กรรมการ
8. นางสาวจุฑาทิพย์ อัยรังสฤษฎ์กุล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	กรรมการ
9. ดร.นฤมิต หิญชีระนันท์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	กรรมการ
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริยจรัส เตชะตันมินสกุล	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	กรรมการ
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกพิชญ์ ชินะขำ	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	กรรมการ
12. ดร.นนท์ น้ำประทานสุข	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	กรรมการ
13. ดร.อัครชัย เสนมณี	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	กรรมการ
15. ดร.รุจาดล นันทารักษ์	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	กรรมการ
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน	มหาวิทยาลัยศิลปากร	กรรมการ
17. ดร.วุฒิชัย อารักษ์โพชนงค์	มหาวิทยาลัยศิลปากร	กรรมการ
18. ดร. รุ่งทิพย์ จันทร์ธนะกุล	มหาวิทยาลัยศิลปากร	กรรมการ
19. ดร. โกสินทร์ เตชะนิยม	มหาวิทยาลัยศิลปากร	กรรมการ
20. นายวรพล พิณีจ	มหาวิทยาลัยศิลปากร	กรรมการ
21. ดร.ฉัตรทิพย์ ชัยฉกรรจ์	มหาวิทยาลัยพะเยา	กรรมการ
22. ดร.จุฑามาศ ชูสุวรรณ	มหาวิทยาลัยบูรพา	กรรมการ
23. นายรัช ชันธประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยบูรพา	กรรมการ
		และเลขานุการ
24. ว่าที่ร้อยตรี พุฒิธร สวาสนา	มหาวิทยาลัยบูรพา	กรรมการ
		และผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายรับลงทะเบียน

1. นางสาวสิริลักษณ์	รัตนวิทยาการ	ประธานกรรมการ
2. นางสาวปณิดา	แจ่งสงวน	กรรมการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

3. นางสาวนิภา	อิศรนนท์ศิริ	กรรมการ
4. นายสุพัชชัย	โรจนศิริพงษ์	กรรมการ
5. นางสาวปนัดดา	ແ່ງสงวน	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและประเมินผล

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ กุลสวัสดิ์		ประธานกรรมการ
2. นายธีรวัฒน์	ฉันทโสภณ	กรรมการ
3. นางสาวสุทธาทิพย์	จับใจเหมาะ	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายรับบทความ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโท ดร.ไวพจน์ กุลาชัย		ประธานกรรมการ
2. นางสาวณปภา	จิรมงคลเลิศ	กรรมการ
3. นางสาวธารทิพย์	ภาวะวิภาต	กรรมการ
4. นายดุสิต	รัฐศิลป์	กรรมการ
5. นางสาวจุฑามาศ	พรหมอินทร์	กรรมการ
6. นางสาวสุทธาทิพย์	จับใจเหมาะ	กรรมการและเลขานุการ
7. นายจตุคนัย	จงกลาง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายการเงินและพัสดุ

1. ดร.จุฑามาศ	ชูสุวรรณ	ประธานกรรมการ
2. นางสาวชญาภา	เรียบเรียง	กรรมการ
3. นางสาวประภาศรี	ถนอมจิตต์	กรรมการ
4. นางสาวปริญภัทร	กัณกา	กรรมการและเลขานุการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

คณะกรรมการฝ่ายยานพาหนะ

1. นายดุสิต	รัฐศิลป์	ประธานกรรมการ
2. นายนพดล	เจาเบ	กรรมการ
3. นายวันชนะกรณ์	ภาคะ	กรรมการ
4. นายวิทยา	โพธิพร	กรรมการ
5. นายจุลคนัย	จงกลาง	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายสวัสดิการ / ประชาสัมพันธ์ สูจิบัตร ของที่ระลึก / สถานที่ / จัดทำ Proceeding

1. นายรัช	จันทร์ประสิทธิ์	ประธานกรรมการ
2. นางสาวปนัดดา	แจ่งสงวน	กรรมการ
3. นายอิทธิ	เอี่ยมลักษณะชัย	กรรมการ
4. นายบูรพา	แก้วแหวน	กรรมการ
5. ว่าที่ร้อยตรี พุฒิธร	สวาสนา	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายต้อนรับ

1. ดร.กมลญาดา	เนื่องจางค์	ประธานกรรมการ
2. นางอรพร	สคไส	กรรมการ
3. นางสาวชญาภา	เรียบเรียง	กรรมการ
4. นางสาวประภาศรี	ถนอมจิตต์	กรรมการ
5. นางนุชจรินทร์	วรรณพงษ์	กรรมการและเลขานุการ
6. นางสาวรุจิเรศ	เรืองสวัสดิ์	ผู้ช่วยเลขานุการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

คณะกรรมการฝ่ายผู้ดำเนินรายการประจำห้องนำเสนอย่อย

1. ดร.ภัสรินทร์ พ่วงเถื่อน	ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ	กรรมการ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทร์ พลอยแหวน	กรรมการ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ อมรสิริพงษ์	กรรมการ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ รักษาติเจริญ	กรรมการ
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว	กรรมการ
7. ดร.ฐิติกรณียาวิไชย จารีกศิลป์	กรรมการ
8. ดร.รัชณี แดงอ่อน	กรรมการ
9. นางสาวปาริฉัตร ป็องโล่ห์	กรรมการ
10. นายเจนวิทย์ นวลแสง	กรรมการ
11. นางสาวขวัญฤดา เบ็ญจะขันธุ์	กรรมการ
12. นางกานติมา พงษ์นัยรัตน์	กรรมการและเลขานุการ
13. สโมสรนิสิตคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ (Peer Review)

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโท ดร. ไพบจน์ กุลาชัย	มหาวิทยาลัยบูรพา
2. รองศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร. เอกวิทย์ มณีธร	มหาวิทยาลัยบูรพา
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิสว่าง	มหาวิทยาลัยบูรพา
4. รองศาสตราจารย์ ดร.สุธีร์ ประศาสน์เศรษฐ์	มหาวิทยาลัยบูรพา
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรักษ์ อนันทนาธร	มหาวิทยาลัยบูรพา
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว	มหาวิทยาลัยบูรพา
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ กุลสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยบูรพา
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอก ดร. วิเชียร ต้นศิริคงคล	มหาวิทยาลัยบูรพา
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งนภา ขรรยงเกษมสุข	มหาวิทยาลัยบูรพา
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์	มหาวิทยาลัยบูรพา
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เขมมาวีร์ รักษ์ชูชีพ	มหาวิทยาลัยบูรพา
12. ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์	มหาวิทยาลัยบูรพา
13. ดร.วีระ หวังสัจจะโชค	มหาวิทยาลัยบูรพา
14. ดร.ปิยะ นาควัชร	มหาวิทยาลัยบูรพา
15. ดร.ภัสสนันท์ พ่วงเถื่อน	มหาวิทยาลัยบูรพา
16. ดร.ชัยณรงค์ เครือنوان	มหาวิทยาลัยบูรพา
17. ดร.โชติสา ขาวสนิท	มหาวิทยาลัยบูรพา
18. ดร.รัชนี แดงอ่อน	มหาวิทยาลัยบูรพา
19. ดร.จิตภา พรยิ่ง	มหาวิทยาลัยบูรพา
20. ดร.เมทินา อีสริยานนท์	มหาวิทยาลัยบูรพา
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจนา พิษิตปัจจา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาลินี คุ่มสุภา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพลิน ภูจินาพันธ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พฤดี หงษ์ตระกูล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
25. ดร. อุดมโชค อาษาวิมลกิจ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
26. ดร. วรพงศ์ ตระการศิรินนท์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
27. ดร. รวีรวรรณ แพทย์สมาน	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
28. ดร. พิภูล อธิธิหิรัญวงศ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
29. ดร. จันทนา สุทธิจारी	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
30. ดร. ชนินทร เพ็ญสุตร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
31. ดร. กมลพร กัญชนะ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
32. นายภาณุวัฒน์ พันธุ์ประเสริฐ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
33. นายณัฐพล ตันตระกูลทรัพย์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
34. นางสาวทกพิพร สุพร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
35. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน	มหาวิทยาลัยศิลปากร
36. ดร. วุฒิชัย อารักษ์โพชนวงศ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
37. ดร. โกสินทร์ เตชะนิยม	มหาวิทยาลัยศิลปากร
38. ดร. รุ่งทิพย์ จันทร์ธนะกุล	มหาวิทยาลัยศิลปากร
39. นายวรพล พินิจ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
40. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีดา กมลเวช	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
41. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฐิติ พวงศ์เจริญ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
42. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หม่อมหลวง ดร. พินิตพันธุ์ บริพัตร	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
43. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุริยจรัส เตชะตันมินสกุล	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
44. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอกพิชญ์ ชินะขำ	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
45. ดร. นนท นำประทานสุข	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
46. ดร. อัครชัย แสนมณี	มหาวิทยาลัยแม่โจ้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

47. ดร.รูดล นันทชาธิ์	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
48. ดร.ฉัตรทิพย์ ชัยฉกรรจ์	มหาวิทยาลัยพะเยา
49. นายทวีป มหาสิงห์	มหาวิทยาลัยพะเยา
50. ว่าที่ร้อยตรีศิริพงศ์ เผ่าตะใจ	มหาวิทยาลัยพะเยา
51. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วงศ์พัศค์ ภู่อันธุ์ศรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
52. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรี ไชยพินิจ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
53. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ คุณปลื้ม	มหาวิทยาลัยศรีปทุม (วิทยาเขตชลบุรี)
54. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธพงษ์ ลีลาไพศาลกิจ	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
55. รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ	มหาวิทยาลัยมหิดล
56. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทร์ พลอยแหวน	มหาวิทยาลัยมหิดล
57. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ออมรสิริพงศ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
58. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ รักชาติเจริญ	มหาวิทยาลัยมหิดล
59. ดร.จิตติกรณ์ ยาวินไชย จารึกศิลป์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
60. พลตำรวจโท ดร. สันฐาน ชยนนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
61. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตรา ศรีสอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
62. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี รามัญ	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
63. ดร.ทิฆัมพร พันลึกเดช	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
64. พลตำรวจตรี ดร.พรชัย ขันดี	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
65. พันตำรวจเอกหญิง ดร.ศุภลักษณ์ เหลี่ยมวรารังกูร	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
66. รองศาสตราจารย์ (พิเศษ) พันตำรวจเอก ดร.ปกรณ์ มณีปกรณ์	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
67. พันตำรวจโท ดร.สิทธิพัฒน์ เฉลิมยศ	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
68. พันตำรวจโท ดร.สิทธิพงษ์ ศรีเลอจันทร์	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
69. พันตำรวจโท ดร.วัชรพงษ์ พนิธธำรง	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
70. ดร.ภัสศักดิ์ กัลยาณมิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

71. รองศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.ประทีป ทับอัติตานนท์	กระทรวงยุติธรรม
72. ดร.สฤทธะ เผือกประพันธ์	นักวิชาการอิสระ
73. ดร.ธนบูรณ์กิตติ์ จิรพัฒนานกร	นักวิชาการอิสระ
74. ดร.ปกรณ์ ปรีชาภรณ์	ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
75. ดร.เทวุษย์ บริรักษ์สันติกุล	กระทรวงมหาดไทย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กำหนดการ

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและ
ความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3
“รัฐปั่นป่วน: กระแสการเมือง ระบบโลก และการบริหารภาครัฐ ในยุค Disruption”
ระหว่างวันที่ 24 - 26 เมษายน พ.ศ. 2562

วันพุธ ที่ 24 เมษายน 2562

เวลา	รายละเอียด
16.00 น.	เดินทางมาถึง โรงแรม แอมบาสเดอร์ ซิตี้ จอมเทียน เมืองพัทยา จ.ชลบุรี
16.00 – 18.00 น.	ประชุมความร่วมมือของมหาวิทยาลัย 6 สถาบัน
18.00 น. เป็นต้นไป	งานเลี้ยงต้อนรับเครือข่ายความร่วมมือ 6 สถาบัน

วันพฤหัสบดี ที่ 25 เมษายน 2562

เวลา	รายละเอียด
08.00 – 08.30 น.	ลงทะเบียนเข้าร่วมการประชุมวิชาการ / นำเสนอผลงาน
08.30 – 08.45 น.	พิธีทักันแนะนำ มหาวิทยาลัยบูรพาและคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
08.45 – 09.00 น.	พิธีเปิดโครงการประชุมวิชาการฯ กล่าวรายงาน โดย รองศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีธร คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
	ประธานกล่าวเปิดงาน รองศาสตราจารย์ วชรินทร์ กาสลัก รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

	<p>พิธีมอบธง เครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ ระหว่าง มหาวิทยาลัยบูรพา กับ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และ มหาวิทยาลัยพะเยา - คนถือธง จำนวน 1 คน</p> <p>มอบของที่ระลึกและถ่ายภาพร่วมกัน - เชิญผู้แทนเครือข่าย 6 สถาบัน เพื่อมอบของที่ระลึก - ผู้เชิญของที่ระลึก จำนวน 2 คน มอบให้กับเครือข่ายฯ - เชิญ VIP /วิทยากร / อธิการ / ผู้บริหาร ถ่ายรูป</p>																								
เวลา	รายละเอียด																								
09.00 – 10.00 น.	<p>ปาฐกถาพิเศษ หัวข้อ “รัฐปั่นป่วน: กระแสการเมือง ระบบโลก และการบริหารภาครัฐ ในยุค Disruption” โดย ศาสตราจารย์ วุฒิสาร ตันไชย เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า</p>																								
10.00 – 10.15 น.	รับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม																								
10.15 – 12.15 น. (2 ชม.) ใช้เวลา 12 นาที/คน 10 คน = 2 ชม.	<p>การนำเสนอผลงานทางวิชาการ</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>ชื่อห้อง</th> <th>หัวข้อ</th> <th>ผู้ดำเนินรายการ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>C5 ห้องบ้านบึง</td> <td>บริหารงานยุติธรรม</td> <td>ดร.รัชณี แดงอ่อน</td> </tr> <tr> <td>C6 ห้องแหลมฉบัง</td> <td>วิจัยสถาบัน</td> <td>ผศ.ดร.กฤษณ์ รักชาติเจริญ</td> </tr> <tr> <td>C7 ห้องศรีราชา</td> <td>รัฐศาสตร์</td> <td>ผศ.ดร.รุ่งนภา วรรณเกษมสุข</td> </tr> <tr> <td>C9 อุตะกา</td> <td>บริหารทรัพยากรบุคคล</td> <td>อ.ปาริฉัตร ป็องโล่</td> </tr> <tr> <td>C10 ห้องมาบตาพุด</td> <td>R2R</td> <td>ผศ.ดร.ภัทร์ พลอยแหวน</td> </tr> <tr> <td>C11 ห้องบางเสร่</td> <td>รัฐประศาสนศาสตร์</td> <td>อ.กานติมา พงษ์นัยรัตน์</td> </tr> <tr> <td>C23 ห้องจันทบุรี</td> <td>R2R</td> <td>รศ.ดร.สมบูรณ์ ศิริสรหิรัญ</td> </tr> </tbody> </table>	ชื่อห้อง	หัวข้อ	ผู้ดำเนินรายการ	C5 ห้องบ้านบึง	บริหารงานยุติธรรม	ดร.รัชณี แดงอ่อน	C6 ห้องแหลมฉบัง	วิจัยสถาบัน	ผศ.ดร.กฤษณ์ รักชาติเจริญ	C7 ห้องศรีราชา	รัฐศาสตร์	ผศ.ดร.รุ่งนภา วรรณเกษมสุข	C9 อุตะกา	บริหารทรัพยากรบุคคล	อ.ปาริฉัตร ป็องโล่	C10 ห้องมาบตาพุด	R2R	ผศ.ดร.ภัทร์ พลอยแหวน	C11 ห้องบางเสร่	รัฐประศาสนศาสตร์	อ.กานติมา พงษ์นัยรัตน์	C23 ห้องจันทบุรี	R2R	รศ.ดร.สมบูรณ์ ศิริสรหิรัญ
ชื่อห้อง	หัวข้อ	ผู้ดำเนินรายการ																							
C5 ห้องบ้านบึง	บริหารงานยุติธรรม	ดร.รัชณี แดงอ่อน																							
C6 ห้องแหลมฉบัง	วิจัยสถาบัน	ผศ.ดร.กฤษณ์ รักชาติเจริญ																							
C7 ห้องศรีราชา	รัฐศาสตร์	ผศ.ดร.รุ่งนภา วรรณเกษมสุข																							
C9 อุตะกา	บริหารทรัพยากรบุคคล	อ.ปาริฉัตร ป็องโล่																							
C10 ห้องมาบตาพุด	R2R	ผศ.ดร.ภัทร์ พลอยแหวน																							
C11 ห้องบางเสร่	รัฐประศาสนศาสตร์	อ.กานติมา พงษ์นัยรัตน์																							
C23 ห้องจันทบุรี	R2R	รศ.ดร.สมบูรณ์ ศิริสรหิรัญ																							
12.15 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน ห้องระยอง ชลบุรี (ชั้น 2)																								

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

13.00 – 15.00 น. (2 ชม.) ใช้เวลา 12 นาที/คน 10 คน = 2 ชม.	การนำเสนอผลงานทางวิชาการ		
	ชื่อห้อง	หัวข้อ	ผู้ดำเนินรายการ
	C5 ห้องบ้านบึง	R2R	ผศ.ดร.เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน
	C6 ห้องแหลมฉบัง	R2R	ดร.ฐิติกรณั ยาวินไชย จาริกศิลป์
	C7 ห้องศรีราชา	การเมืองการปกครอง	ผศ.ดร. โอฬาร ถิ่นบางเตียว
	C12 ห้องบางละมุง	รัฐประศาสนศาสตร์	ดร.วุฒิชัย อารักษ์โพชนงค์
	C9 อุตะเขา	R2R	ผศ.ดร.กฤษณ์ รักษาติเจริญ
	C11 ห้องบางเสร่	รัฐประศาสนศาสตร์	ดร.ภัสสนันท์ พ่วงเถื่อน
C23 ห้องจันทบุรี	R2R	รศ.ดร.สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ	
15.00 – 15.15 น.	พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม		
15.15 – 17.15 น. (2 ชม.) ใช้เวลา 12 นาที/คน 10 คน = 2 ชม.	การนำเสนอผลงานทางวิชาการ (ต่อ)		
	ชื่อห้อง	หัวข้อ	ผู้ดำเนินรายการ
	C5 บ้านบึง	นิติศาสตร์ – สังคมศาสตร์	อ.เจนวิทย์ นวลแสง
	C7 ศรีราชา	การเมืองการปกครอง	ผศ.ดร. โอฬาร ถิ่นบางเตียว
	C9 อุตะเขา	รัฐศาสตร์	ดร.โชติสา ขาวสนิท
C10 ฆาตพุด	รัฐประศาสนศาสตร์	ผศ.ดร.อนุรัตน์ อนันทนาธร	
16.45 – 17.30 น.	กล่าวปิดโครงการ โดย รองศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีธร คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์		

วันศุกร์ ที่ 26 เมษายน 2562

เวลา	รายละเอียด
09.00 – 12.00 น.	กิจกรรมเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรมสวนนงนุช พัทยา จ.ชลบุรี
13.00 – 16.00 น.	กิจกรรมชมวิถีเศรษฐกิจพอเพียง กองทัพเรือ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี

หมายเหตุ : กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สารบัญ

คณะกรรมการ	1
ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ (Peer Review)	6
กำหนดการ	10
1. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทหลักสูตรนานาชาติ วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาระบบขนส่งทางราง สุภาวดี คำเกลี้ยง	17
2. การจัดการความเสี่ยงโดยใช้การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของ หลักสูตรระดับปริญญาโท (ภาคพิเศษ) สุภาวดี คำเกลี้ยง	46
3. Shared Responsibility: แนวทางการจัดทำบริการสาธารณะด้านสุขภาพ โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนของต่างประเทศ สุพัตตรา ตันติจิริยาพันธ์	60
4. ญุ่ไขความล้มเหลวของความร่วมมือหลากหลายภาคส่วนเพื่อการ พัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว พลศักดิ์ ชัยศรี	75
5. การวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษา สาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ชั้นปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ ณฤพลวัฒน์ โชติทุม, สุนิจ ผลภักดี และชนาพร บุญเกิด	90
6. การพัฒนาศักยภาพนักศึกษาด้วยกระบวนการการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง Transformative Learning ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหิดล กนกรัตน์ นพโสภณ, สุชาดา จันทร์วัน และรุ่งพร เหมือนแดง	109

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

7. การพัฒนากรอบการสัมมนาทางด้านจิตสังคม สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ตรีทิพย์นิภา สำราญบรรรตัน และถาวร เหล่าวิชชานนท์	125
8. ความพึงพอใจการให้บริการพัสดุ แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล คริสฐาล์ ศรีสุข, จารวี ศรีมันตะ และสิทธิศักดิ์เดช ศรีสุข	137
9. แนวทางการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการบริหารงานพัสดุ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล คริสฐาล์ ศรีสุข และจารวี ศรีมันตะ	159
10. จรรยาบรรณ แนวทางการประพฤติปฏิบัติตนของผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการด้านพัสดุ กองกิจการนักศึกษา จารวี ศรีมันตะ, คริสฐาล์ ศรีสุข และสิทธิศักดิ์เดช ศรีสุข	173
11. แนวทางการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม หอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล สิทธิศักดิ์เดช ศรีสุข	187
12. การออกแบบโปรแกรมประยุกต์เพื่อพัฒนาระบบการจัดเก็บฐานข้อมูล ด้านวัสดุและอุปกรณ์งานซ่อมบำรุงหอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล สิทธิศักดิ์เดช ศรีสุข, คริสฐาล์ ศรีสุข และศรุต แซ่ลือ	204
13. แนวทางการบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) มหาวิทยาลัยมหิดล สืบพงษ์ วงศ์ภิรมย์ และณัชชา อินทะชัย	217
14. การพัฒนากรอบการทำงานด้านตัวชี้วัดความผูกพันศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดล ชุติมา กิ่งทอง และพัฒนศักดิ์ ต้นบุตร	232
15. การเสริมสร้างความผูกพันระหว่างนักศึกษาและศิษย์เก่าในสถาบันอุดมศึกษา ศิริลักษณ์ กลางสำโรง และรุ่งดาว จารุภูมิ	246
16. ความร่วมมือในการจัดการขยะระหว่างชุมชนและเทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน ธีระพงษ์ ทาบ้านแป้น	260

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

17. สมรรถนะหลักของบุคลากรศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดินโครงการหลวง ณัฐสุดา แซ่ลิ้ม และอลงกรณ์ กูตระกูล	275
18. การพัฒนาการศึกษาเพื่อชุมชนภายใต้โครงการสถานพลังประชารัฐ ของบริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ไฉ่แก้ว หาญกล้า และอลงกรณ์ กูตระกูล	292
19. การพัฒนาสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่สู่บทบาทเสนาธิการ เกรียงไกร ใจโส และอลงกรณ์ กูตระกูล	309
20. การประเมินผลโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ บ้านป่าคาตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร สาวตรี วงศ์ฝัน และ ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อุทยาน	327
21. เจาะวิกฤต E-Learning ประเทศไทยภายใต้ศตวรรษที่ 21 พิกุล อิทธิหิรัญวงศ์ และรัฐศาสตร์ ต้องเตือนตน	344
22. นิยาม “ความเป็นคนจน” ของรัฐไทยผ่านโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ นครินทร์ สวาสุ และพิกุล อิทธิหิรัญวงศ์	358
23. ความต้องการและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้แอปพลิเคชัน CMU mobile ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ฉลาตล ชาญพล	372
24. การจัดการเครือข่ายฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ทยา เลหาศิริวงศ์	385
25. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการเงินยืมทરรองจ่าย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล วันทนีย์ ชุศิริ โรจน์ และนันทิดา เอี่ยมอ่อม	398
26. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล นันทิดา เอี่ยมอ่อม และจารุณี มีสมบัติ	413

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

27. การศึกษาปัญหาการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง 433
ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560
ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561
กรณี : การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท
อารีรัตน์ บุญทองสุข และนัชชณภัฏ เรอัครรุ่งเรือง
28. แนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับ 457
กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและ
การบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
อารีรัตน์ บุญทองสุข และกิตติสานต์ สราญกวิน
29. ประสิทธิภาพการใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง คณะวิทยาศาสตร์ 482
มหาวิทยาลัยมหิดล
ลัดดาวัลย์ เป็ยนตร์ และกิตติสานต์ สราญกวิน
30. แนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พัสดุต่อระบบการ 501
จัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคา
อิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหาร
พัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
กิตติสานต์ สราญกวิน และลัดดาวัลย์ เป็ยนตร์
31. การประเมินประสิทธิผลต่อการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ ตามข้อบังคับ 537
มหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560
วีรวัฒน์ เปล่งปลื้ม และกฤษฎา สุวรรณานุรักษ์

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

**ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทหลักสูตรนานาชาติ
วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาระบบขนส่งทางราง**
**Factors affecting the decision to study at the Master's degree level in
the International Master of Engineering Program in
Rail Transportation Systems**

ศุภาวดี คำเกลี้ยง (Supawadee Kamkliang)

ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา สังกัด กลุ่มสาขาวิชาโลจิสติกส์และวิศวกรรมระบบขนส่งทางราง
คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Position : Educator, The Cluster of Logistics and Rail Transportation System

Faculty of Engineering, Mahidol University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบของความต้อการของผู้เรียนว่าควรจะเป็นหลักสูตรปกติ หรือหลักสูตรภาคพิเศษ อีกทั้งงานวิจัยนี้ได้ศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท หลักสูตรนานาชาติวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาระบบขนส่งทางราง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล ภาควิชาวิศวกรรมโยธาและสิ่งแวดล้อม ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ และภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม จำนวน 140 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามต้องการศึกษาในเวลาราชการ (วันจันทร์ – วันศุกร์ ช่วงเวลา 09.00-16.00 น.) เรียนสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง ทุกสัปดาห์ รวม 15 สัปดาห์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย \bar{X} มากที่สุดเท่ากับ 2.94 เมื่อเปรียบเทียบกับในช่วงเวลาเรียนอื่น ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.81, 2.64 และ 2.10 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ตอบแบบสอบถามได้รับประสบการณ์จากการจัดการเรียนการสอนแบบรายสัปดาห์ และเมื่อพิจารณาถึงสาเหตุหรือแรงจูงใจในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท หลักสุนทรนาชาตวิศกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาระบบขนส่งทางราง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเพิ่มโอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ร้อยละ 72 มากที่สุด รองลงมาคือ เพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษาให้กับตนเอง ร้อยละ 70 และลำดับสุดท้ายคือ เพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ร้อยละ 64

คำสำคัญ : ปัจจัยที่มีผลในการศึกษาต่อ ความต้องการศึกษาต่อ ระบบขนส่งทางราง

Abstract

This research aims to determine the suitable approach of curriculum development between regular or part-time courses. In addition, it also studies the influencing factors for undergraduate students to enroll the International Master of Engineering Program in Rail Transportation Systems at the Faculty of Engineering, Mahidol University. The sample group participated in the research includes the fourth year undergraduate students from the Departments of Electrical Engineering, Mechanical Engineering, Civil and Environmental Engineering, Computer Engineering, and Industrial Engineering. The data collection of 140 samples is performed by using questionnaires and statistically analyzed for frequency, percentage, mean, and standard deviation.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

The study found that respondents desire to study in regular period, i.e., from Monday to Friday, 3 hours per week for the total of 15 weeks with the highest average "X" of 2.94 when compared to other educational courses with the average "X" of 2.81, 2.64 and 2.10 respectively This is due to the respondents receiving experience from the weekly teaching management. The student expectation for the enrollment of the International Master of Engineering Program in Rail Transportation Systems includes the opportunity for career advancement (72%), an education profile (70%), and a knowledge enhancement (64%).

Keywords : Factors affecting further study, Continue Study needs, Rail Transportation Systems

บทนำ

ในปัจจุบันงบประมาณและการพัฒนาด้านระบบรางที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย ล้วนแต่เป็นการลงทุนในส่วนของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งสิ้น โดยพบว่าประเทศไทยยังมีความต้องการพัฒนาระบบการบริหารจัดการทั้งในส่วนของการดำเนินงานของผู้ให้บริการและบำรุงรักษาระบบรถไฟ ตลอดไปจนถึงการพัฒนาการศึกษาและการวิจัยด้านระบบขนส่งทางราง ซึ่งถือเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญและยังมีความต้องการในการพัฒนาทั้งในด้านงานวิจัยและการเรียนการสอน ปัจจุบันพบว่ามีหลายมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชนได้เริ่มพัฒนาเปิดสอนหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับระบบขนส่งทางราง โดยส่วนใหญ่มุ่งเน้นที่หลักสูตรด้านวิศวกรรมศาสตร์ในระดับปริญญาโท

เนื่องจากศาสตร์ด้านวิศวกรรมระบบขนส่งทางรางนั้นประกอบไปด้วย วิศวกรรมศาสตร์หลายแขนง ไม่ว่าจะเป็นวิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมโยธาและสิ่งแวดล้อม วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมอุตสาหการ และ วิศวกรรมคอมพิวเตอร์หรือเทคโนโลยีสารสนเทศ ความหลากหลายทางด้านเนื้อหาวิชาทำให้แต่ละมหาวิทยาลัยเลือกพัฒนาหลักสูตรที่แตกต่างกันออกไป โดยจากข้อมูลปัจจุบันสามารถสรุปหลักสูตรปริญญาโทที่เกี่ยวข้องกับวิศวกรรมระบบขนส่ง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ทางรางในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้จำนวน 2 หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาระบบขนส่งทางราง มหาวิทยาลัยมหิดล และวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต วิศวกรรมระบบราง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อย่างไรก็ตามปัจจุบันพบว่ายังมีประเด็นปัจจัยในการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทที่ยังไม่ชัดเจนโดยสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญสองประเด็นหลัก คือ รูปแบบของหลักสูตรว่าควรเป็นหลักสูตรปกติ หรือ หลักสูตรพิเศษ และกลุ่มสาขาวิชาโลจิสติกส์และระบบขนส่งทางราง มหาวิทยาลัยมหิดล ต้องการพัฒนหลักสูตรที่มีความหลากหลายโดยเน้นหนักที่วิชาทางด้านการวางแผนและการดำเนินงาน (Planning and Operation) จึงมีความต้องการศึกษาถึงปัจจัยในการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทเพื่อให้แนวทางการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาระบบขนส่งทางราง ให้ตรงกับความต้องการเข้าศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

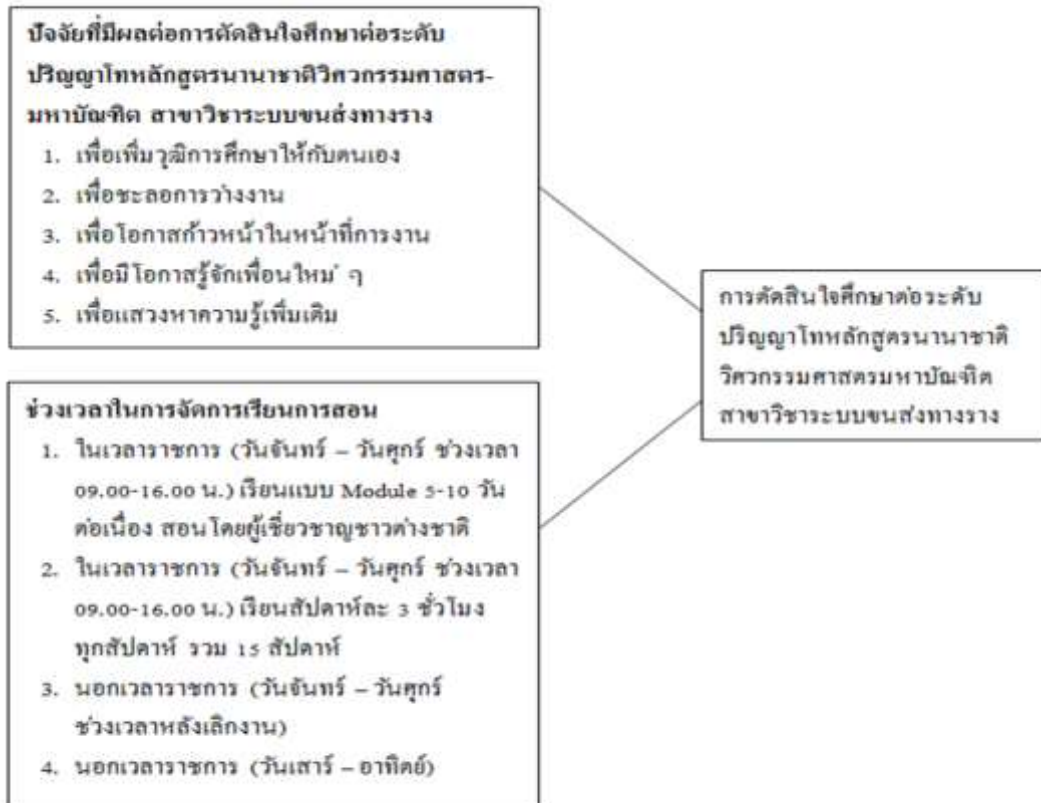
1. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้เรียนว่าควรจะเป็นหลักสูตรปกติหรือหลักสูตรพิเศษ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กรอบแนวคิดการทำวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทหลักสูตรนานาชาติ วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาระบบขนส่งทางราง” ผู้วิจัยศึกษากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อให้ได้ทราบคำตอบแนวทางที่กำหนดไว้ ดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บททวนวรรณกรรม

เกตุจันทร์ทา ศรีวะรมย์ ศึกษาพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาโท วิทยาลัยนครราชสีมา มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อด้านสังคมและเศรษฐกิจ ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านการประกอบอาชีพ และด้านสถาบัน และนักศึกษา ที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ และหลักสูตรที่เข้าศึกษาต่อต่างกัน มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท ไม่แตกต่างกัน (เกตุจันทร์ทา ศรีวะรมย์, 2558)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รัตนา จารุวรรณ โฉ และคณะศึกษาพบว่า ความต้องการการศึกษาต่อทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร ต้องการเรียนวันเสาร์และอาทิตย์ในเวลาปกติ และใช้ภาษาไทยในการเรียน ด้านเหตุผลที่ต้องการศึกษา คือ เพิ่มความรู้และประสบการณ์ และเพิ่มวุฒิการศึกษาส่วนในด้านแรงจูงใจต่อสถาบันที่เลือกศึกษา คือ มีหลักสูตรเป็นที่นิยมและเป็นประโยชน์ (รัตนา จารุวรรณ โฉ และคณะ, 2561)

ศรีน้อย ชุ่มคำ และคณะ ศึกษาพบว่า ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทในสาขาเทคโนโลยีการเกษตร มีต้องการเรียนในระดับปริญญาโท ส่วนใหญ่ต้องการเรียนในวันเสาร์-วันอาทิตย์ และต้องการเรียนในหลักสูตรที่มีการทำวิทยานิพนธ์ บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับมาก ได้แก่ ตนเอง ปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการศึกษาต่อ ได้แก่ คุณวุฒิของอาจารย์ประจำหลักสูตร ค่าใช้จ่ายในการศึกษาตลอดหลักสูตร และความสะดวกในการเดินทาง ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย การประชาสัมพันธ์ของหลักสูตร และการเป็นศิษย์เก่าของสถาบันที่จะศึกษาต่อ (ศรีน้อย ชุ่มคำ และคณะ, 2559)

อุทุมพร ไฉนลาด และ จงดี โต้ยืม ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโท เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านคุณลักษณะสถาบัน ด้านการประกอบอาชีพ ด้านหลักสูตร และด้านสังคมและเศรษฐกิจ โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านคุณลักษณะสถาบัน คือ ผลการเรียนสะสมในระดับปริญญาตรี โดยสัมพันธ์ไปในทางตรงข้ามระดับน้อย และรายได้ของบัณฑิต สัมพันธ์ไปในทางเดียวกันระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านหลักสูตร คือ รายได้ของบัณฑิต โดยสัมพันธ์ไปในทางเดียวกันระดับน้อย และรายได้ของผู้ปกครองสัมพันธ์ไปในทางเดียวกันระดับน้อย ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาพรวมของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ คือ รายได้ของผู้ปกครอง (อุทุมพร ไฉนลาด และ จงดี โต้ยืม, 2559)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วิธีการวิจัย

- 1.1. ศึกษา แนวความคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใน มคอ.2 หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาระบบขนส่งทางราง (หลักสูตรนานาชาติ) ตำรา หนังสือวารสาร งานวิจัย และผลงานวิจัย เพื่อทราบวิธีดำเนินการ เครื่องมือและเทคนิคการวิเคราะห์
- 1.2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถาม และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไข ทดลองและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ปรับปรุงเครื่องมือ จากนั้นขอการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน
- 1.3. ดำเนินการสำรวจ โดยทำหนังสือเรียนหัวหน้าภาควิชาเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล และดำเนินการนัดวันเก็บตัวอย่าง
- 1.4. การวิเคราะห์ข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนำมาคัดเลือกข้อมูลที่มีความสมบูรณ์และนำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ศึกษาจำนวน 140 คน ประกอบด้วย นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล ภาควิชาวิศวกรรมโยธาและสิ่งแวดล้อม ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ และภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาระบบขนส่งทางราง คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 2 ตอน ดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศ เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)
2. อายุ เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale)
3. สาขาที่ท่านกำลังศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)

ตอนที่ 2 ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ระบบขนส่งทางราง คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

1. สนใจศึกษาต่อหลักสูตร เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)
2. ความสนใจรายวิชา จำนวน 26 ข้อ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ระดับความคิดเห็นทั้งหมด 5 ระดับ
3. ช่วงเวลาในการจัดการเรียนการสอน แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ระดับความคิดเห็นทั้งหมด 5 ระดับ
4. สถานที่จัดการเรียนการสอน เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)
5. วัตถุประสงค์ของการศึกษาต่อระดับปริญญาโท เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)
6. เหตุผลในการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโท เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)
7. ทุนสนับสนุน เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)
8. ค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตร เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธี
ของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ
0.9211

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามให้นักศึกษาระดับ
ปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล ภาควิชาวิศวกรรมโยธา
และสิ่งแวดล้อม ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ และภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม
คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสอบถามที่ได้รับ
เบื้องต้น เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการ
วิเคราะห์ข้อมูล โดยพิจารณาใช้จัดช่วงคะแนนเฉลี่ยและแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด,
2556)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

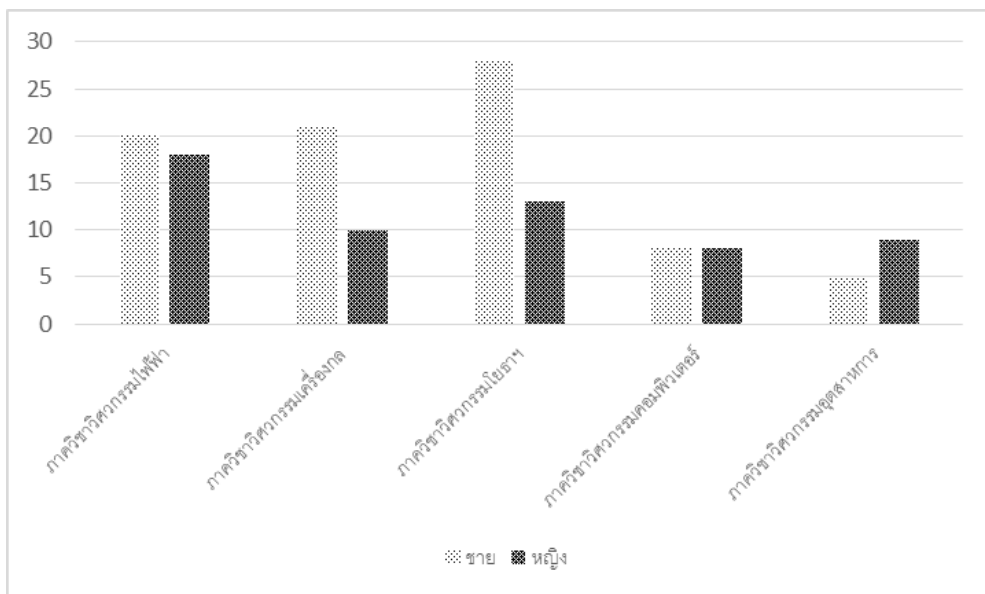
บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 140 คน ประกอบด้วย นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล ภาควิชาวิศวกรรมโยธาและสิ่งแวดล้อม ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ และภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำแนกตาม เพศ อายุ สาขาวิชาที่กำลังศึกษา

รูปที่ 1 เพศ

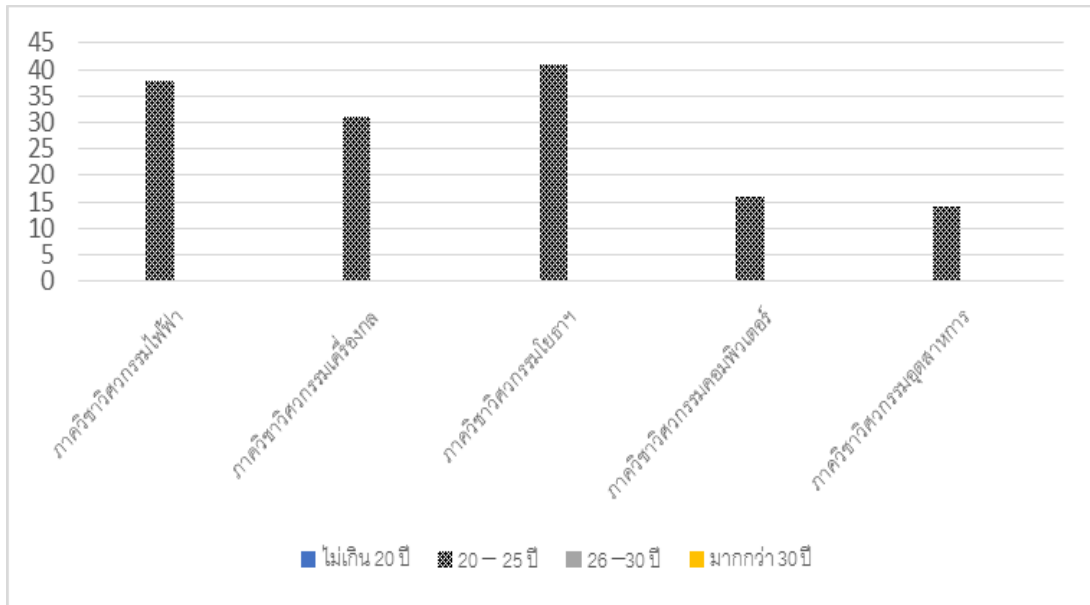

จากรูปที่ 1 แสดงให้เห็นว่าโดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 140 คน โดยแบ่งเป็น 5 ภาควิชา ประกอบด้วย ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า จำนวน 38 คนหรือร้อยละ 27.14 ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำนวน 31 คนหรือร้อยละ 22.14 ภาควิชาวิศวกรรมโยธาและสิ่งแวดล้อม จำนวน 41คนหรือร้อยละ 29.29 ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ จำนวน 16 คนหรือร้อยละ 11.43 ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหการ จำนวน 14 คนหรือร้อยละ 10.00 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 82 คนหรือร้อยละ 58.57 ส่วนเพศหญิงมี จำนวน 58 คนหรือร้อยละ 41.43

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รูปที่ 2 ช่วงอายุเฉลี่ย

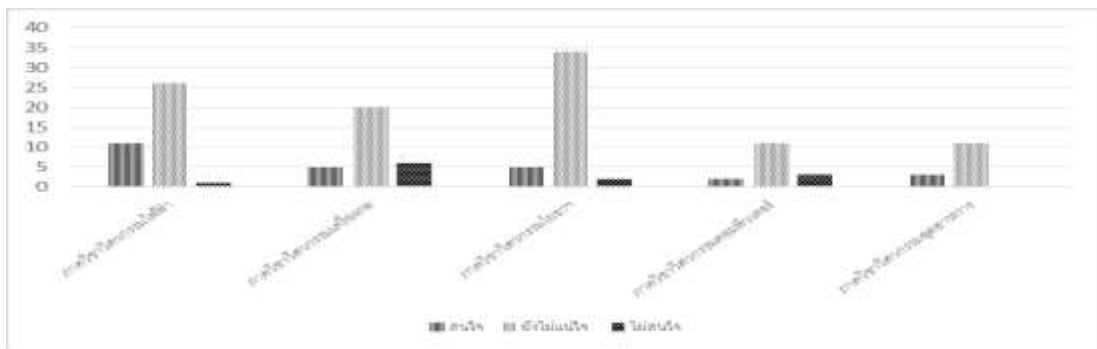
จากรูปที่ 2 แสดงให้เห็นว่าโดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุเฉลี่ย 20 – 25 ปี
จำนวน 140 คนหรือร้อยละ 100

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตอนที่ 2 ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาระบบขนส่งทาง ราง คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

รูปที่ 3 ความสนใจในการศึกษาต่อหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาระบบขนส่ง ทางราง

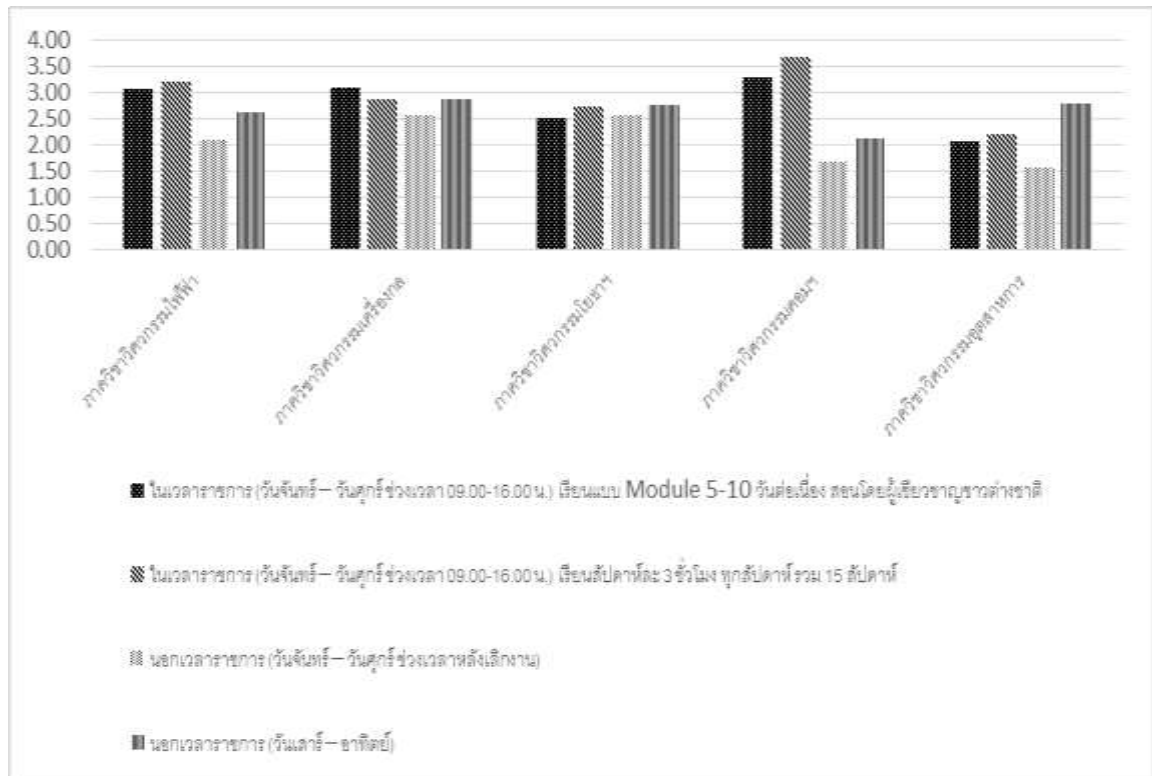
จากรูปที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ความสนใจในการเรียนต่อหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาระบบขนส่งทางราง ในภาพรวมพบว่ายังไม่แน่ใจที่จะศึกษาต่อ จำนวน 102 คน หรือร้อยละ 72.86 มีความสนใจในการเรียนต่อหลักสูตร จำนวน 26 คนหรือร้อยละ 18.57 ไม่สนใจศึกษาต่อในหลักสูตร จำนวน 12 คนหรือร้อยละ 8.57

ทั้งนี้ มีผู้สนใจเข้าศึกษาต่อเมื่อแยกเป็นภาควิชาพบว่าภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า มีความสนใจในการเรียนต่อหลักสูตร จำนวน 11 คนหรือร้อยละ 7.86 รองลงมา ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำนวน 5 คนหรือร้อยละ 3.57 ภาควิชาวิศวกรรมโยธาสิ่งแวดล้อม จำนวน 5 คนหรือร้อยละ 3.57 ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม จำนวน 3 คนหรือร้อยละ 2.14 และภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ จำนวน 2 คนหรือร้อยละ 1.43

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รูปที่ 4 ช่วงเวลาในการจัดการเรียนการสอน

จากรูปที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ช่วงเวลาในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ในช่วงเวลาราชการ (วันจันทร์ – วันศุกร์ ช่วงเวลา 09.00-16.00 น.) เรียนสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง ทุกสัปดาห์ รวม 15 สัปดาห์ ($\bar{X}=2.94$, $S.D.=1.50$) ในเวลาราชการ (วันจันทร์ – วันศุกร์ ช่วงเวลา 09.00-16.00 น.) เรียนแบบ Module 5-10 วันต่อเนื่อง สอนโดยผู้เชี่ยวชาญชาวต่างชาติ ($\bar{X}=2.81$, $S.D.=1.48$) นอกเวลาราชการ (วันเสาร์ – อาทิตย์) ($\bar{X}=2.64$, $S.D.=1.88$) และอยู่ในระดับน้อย คือ นอกเวลาราชการ (วันจันทร์ – วันศุกร์ ช่วงเวลาหลังเลิกงาน) ($\bar{X}=2.10$, $S.D.=1.67$)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 1 วัตถุประสงค์ของการศึกษาต่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาต่อ	ภาควิชา วิศวกรรม ไฟฟ้า	ภาควิชา วิศวกรรม เครื่องกล	ภาควิชา วิศวกรรม โยธาฯ	ภาควิชา วิศวกรรม คอมพิวเตอร์	ภาควิชา วิศวกรรม อุตสาหกรรม	จำนวน	ร้อยละ
เพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษาให้กับตนเอง	25	18	33	13	9	98	70
เพื่อชะลอการว่างงานโดยการศึกษาคต่อ	5	3	6	1	2	17	12
เพื่อโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	26	24	34	10	7	101	72
เพื่อมีโอกาสรู้จักเพื่อนใหม่ ๆ	7	3	9	3	2	24	17
เพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติม	27	18	28	9	7	89	64
อื่น ๆ	0	1	0	1	0	2	1

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า วัตถุประสงค์ของการศึกษาต่อหลักสูตรวิศวกรรม-
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมระบบขนส่งทางราง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ เพื่อโอกาส
ก้าวหน้าในหน้าที่การงาน จำนวน 101 คนหรือร้อยละ 72 เพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษาให้กับตนเอง
จำนวน 98 คนหรือร้อยละ 70 เพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติม จำนวน 89 คนหรือร้อยละ 64 เพื่อมี
โอกาสรู้จักเพื่อนใหม่ ๆ จำนวน 24 คนหรือร้อยละ 17 เพื่อชะลอการว่างงานโดยการศึกษาคต่อ
จำนวน 17 คนหรือร้อยละ 12 อื่น ๆ จำนวน 2 คนหรือร้อยละ 1

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 2 เหตุผลในการตัดสินใจศึกษาต่อ

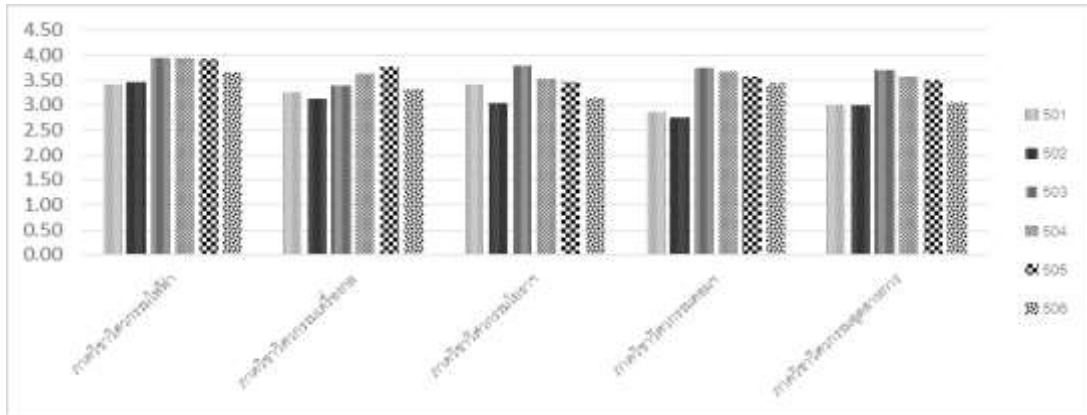
เหตุผลในการตัดสินใจศึกษาต่อ	ภาควิชา วิศวกรรม ไฟฟ้า	ภาควิชา วิศวกรรม เครื่องกล	ภาควิชา วิศวกรรม โยธาฯ	ภาควิชา วิศวกรรม คอมพิวเตอร์	ภาควิชา วิศวกรรม อุตสาหกรรม	จำนวน	ร้อยละ
หลักสูตรเป็นที่น่าสนใจและได้รับความนิยม	18	12	16	10	6	62	44
เนื้อหาวิชาในหลักสูตรสามารถประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน	8	7	13	9	4	41	29
เนื้อหาวิชาในหลักสูตรคาดว่าจะประกอบกับงานที่จะทำในอนาคต	28	20	33	11	7	99	71
เนื้อหาวิชาในหลักสูตรเป็นประกอบกับงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน	6	7	9	5	1	28	20
คณะที่เปิดสอนตรงกับคณะที่สำเร็จในระดับปริญญาตรี	2	1	5	2	5	15	11
คณะที่เปิดสอนตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน	13	11	20	8	4	56	40
ตามคำแนะนำของบุคคลใกล้ชิด	2	2	2	1	1	8	6
อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า เหตุผลในการตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมระบบขนส่งทางราง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ เนื้อหาวิชาในหลักสูตรคาดว่าจะประกอบกับงานที่จะทำในอนาคต จำนวน 99 คนหรือร้อยละ 71 หลักสูตรเป็นที่น่าสนใจและได้รับความนิยม จำนวน 62 คนหรือร้อยละ 44 คณะที่เปิดสอนตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน จำนวน 56 คนหรือร้อยละ 40 เนื้อหาวิชาในหลักสูตรสามารถประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน จำนวน 41 คนหรือร้อยละ 29 เนื้อหาวิชาในหลักสูตรเป็นประกอบกับงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน จำนวน 28 คนหรือร้อยละ 20 คณะที่เปิดสอนตรงกับคณะที่สำเร็จในระดับปริญญาตรี จำนวน 15 คนหรือร้อยละ 11 ตามคำแนะนำของบุคคลใกล้ชิด จำนวน 8 คนหรือร้อยละ 6

บทความฉบับเต็ม

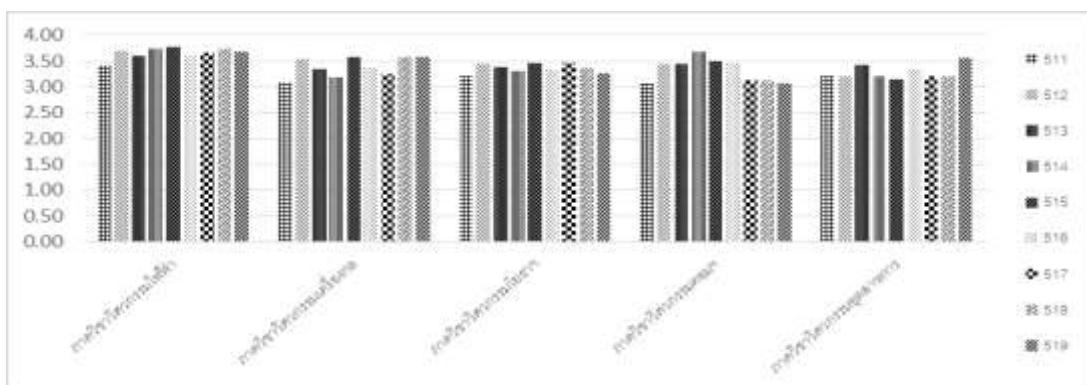
โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รูปที่ 5 รายวิชาบังคับ

จากรูปที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ความสนใจในรายวิชาบังคับ อยู่ในระดับมากจำนวน 3 รายวิชา ดังนี้ วิชา EGRS 503 Rail Transportation Project Planning and Management ($\bar{X}=3.72$, S.D.=0.87) วิชา EGRS 504 Railway System Components and Standards ($\bar{X}=3.68$, S.D.=0.98) วิชา EGRS 505 Railway Signaling and Operations ($\bar{X}=3.64$, S.D.=1.05) อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 3 รายวิชา ดังนี้ วิชา EGRS 506 Principle of Service and Maintenance Design for Rail System (RAMS) ($\bar{X}=3.33$, S.D.=0.95) วิชา EGRS 501 Rail Transport System Seminar ($\bar{X}=3.19$, S.D.=0.86) วิชา EGRS 502 Research Methodology for Railway Transportation ($\bar{X}=3.08$, S.D.=0.94)

รูปที่ 6 รายวิชาเลือกด้านอุตสาหกรรมและขนส่ง

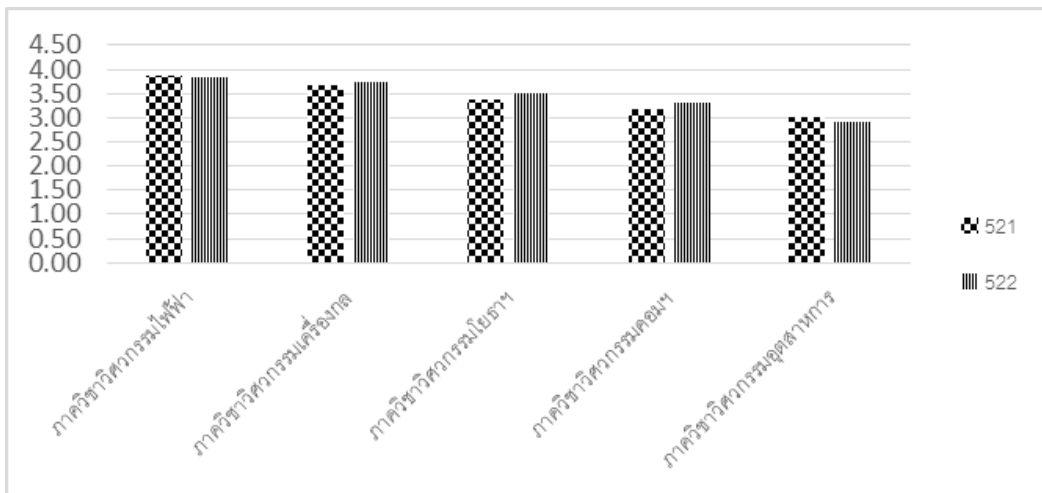

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากรูปที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ความสนใจในรายวิชาเลือกด้านอุตสาหกรรมและขนส่ง อยู่ในระดับปานกลางทุกรายวิชา ดังนี้ วิชา EGRS 515 Travel Behavior and Demand Analysis ($\bar{X}=3.50$, S.D.=0.90) วิชา EGRS 512 Railway Planning and Timetabling ($\bar{X}=3.47$, S.D.=0.91) วิชา EGRS 513 Railway Transport Economics ($\bar{X}=3.44$, S.D.=0.89) วิชา EGRS 514 Public Transport System Planning ($\bar{X}=3.43$, S.D.=0.97) วิชา EGRS 519 Inspection and Evaluation for Maintenance of Metal Works in Rail Industry ($\bar{X}=3.43$, S.D.=0.97) วิชา EGRS 516 Freight Rail Transport and Logistics ($\bar{X}=3.43$, S.D.=0.94) วิชา EGRS 517 Sustainable Transportation ($\bar{X}=3.34$, S.D.=0.93) วิชา EGRS 518 Materials and Fabrication Processes in Rail Industry ($\bar{X}=3.40$, S.D.=1.00) วิชา EGRS 511 Applied Statistics and Simulation for Railway System Planning ($\bar{X}=3.20$, S.D.=0.88)

รูปที่ 7 รายวิชาเลือกด้านโยธาและสิ่งแวดล้อม

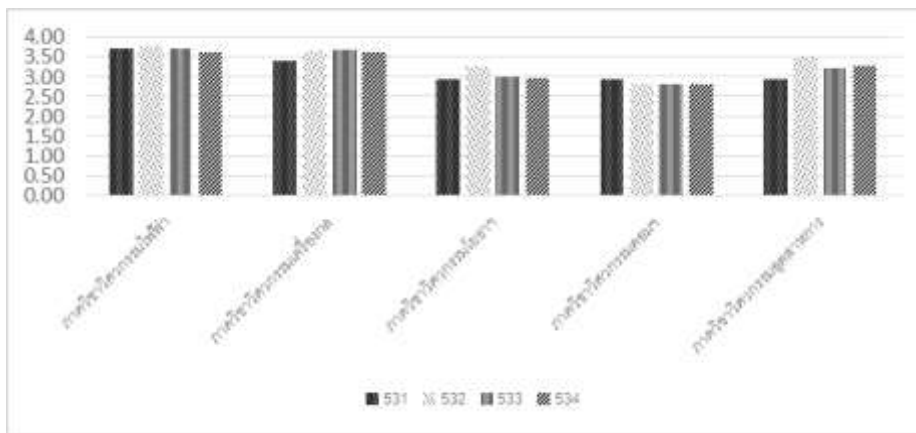

จากรูปที่ 7 แสดงให้เห็นว่า ความสนใจในรายวิชาเลือกด้านโยธา อยู่ในระดับปานกลางทุกรายวิชา ดังนี้ วิชา EGRS 522 Design and Construction of Railway Infrastructure ($\bar{X}=3.47$, S.D.=0.94) วิชา EGRS 521 Railway Track Engineering ($\bar{X}=3.42$, S.D.=1.02)

บทความฉบับเต็ม

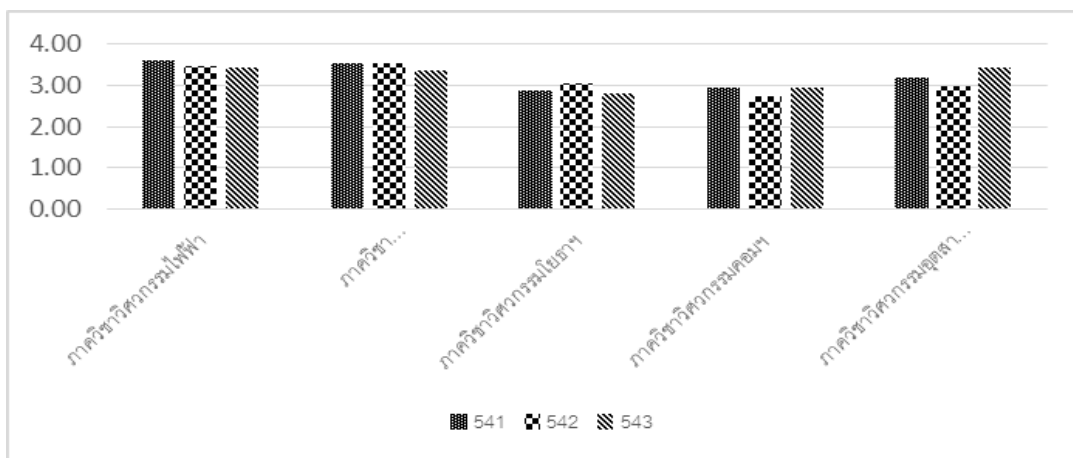
โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รูปที่ 8 รายวิชาเลือกด้านไฟฟ้า

จากรูปที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ความสนใจในรายวิชาเลือกด้านไฟฟ้า อยู่ในระดับปานกลางทุกรายวิชา ดังนี้ วิชา EGRS 532 Railway Signaling and Control ($\bar{X}=3.40$, S.D.=0.98) วิชา EGRS 533 Railway Traction Systems ($\bar{X}=3.28$, S.D.=0.95) วิชา EGRS 534 Railway Electrification ($\bar{X}=3.26$, S.D.=0.97) วิชา EGRS 531 Interfacing Electrification and System Reliability ($\bar{X}=3.19$, S.D.=1.03)

รูปที่ 9 รายวิชาเลือกด้านเครื่องกล

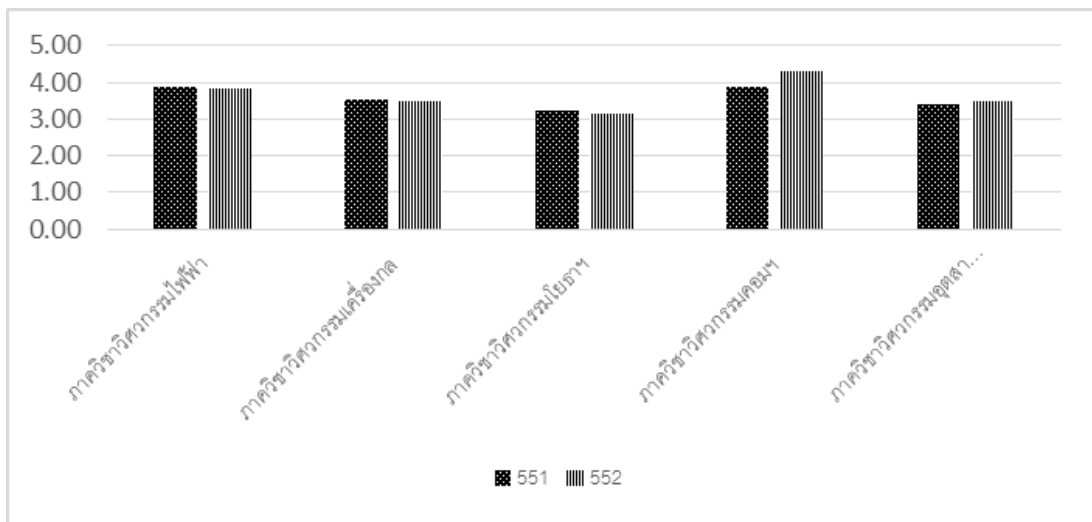

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากรูปที่ 9 แสดงให้เห็นว่า ความสนใจในรายวิชาเลือกด้านเครื่องกล อยู่ในระดับปานกลางทุกรายวิชา ดังนี้ วิชา EGRS 541 Rolling Stock Engineering (\bar{X} =3.24, S.D.=0.99) วิชา EGRS 543 Linear Control (\bar{X} =3.19, S.D.=1.01) วิชา EGRS 542 Advanced Dynamic (\bar{X} =3.17, S.D.=0.95)

รูปที่ 10 รายวิชาเลือกด้านสารสนเทศ

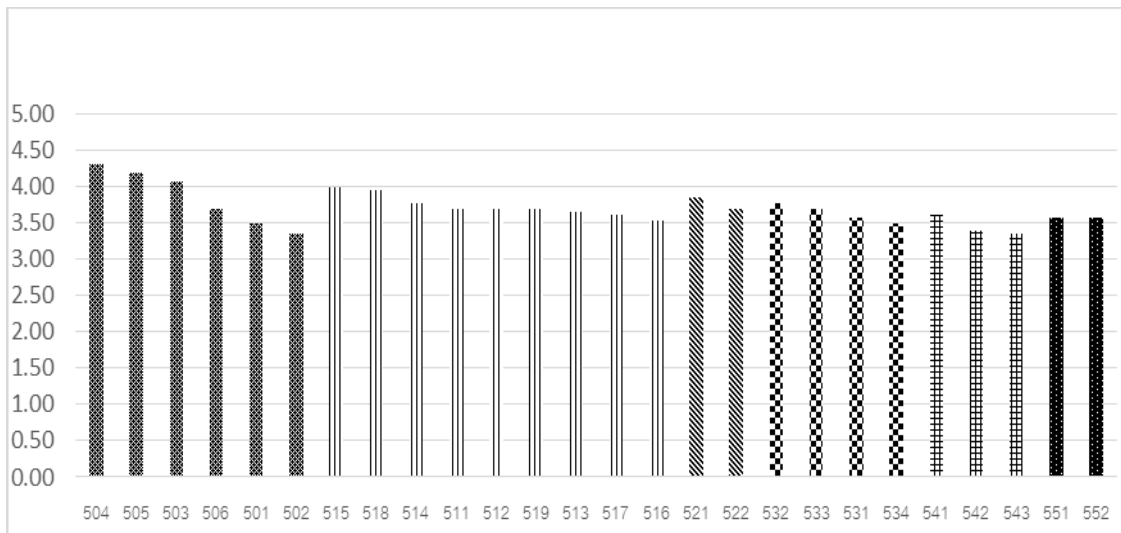
จากรูปที่ 10 แสดงให้เห็นว่า ความสนใจในรายวิชาเลือกด้านสารสนเทศ อยู่ในระดับมากทุกรายวิชา โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยของสูงสุดไปหาค่าต่ำสุดดังนี้ วิชา EGRS 552 Information Technology for Smart City (\bar{X} =3.66, S.D.=0.97) วิชา EGRS 551 Computer System Security for Rail System (\bar{X} =3.59, S.D.=1.05)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

คำอธิบายภาพรวมรายวิชาของผู้สนใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท หลักสูตร
นานาชาติวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาระบบขนส่งทางราง ทั้งหมดถูกอธิบาย ดังรูปที่
11-17

รูปที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายวิชาบังคับและรายวิชาเลือกเฉพาะผู้สนใจเข้า
ศึกษา

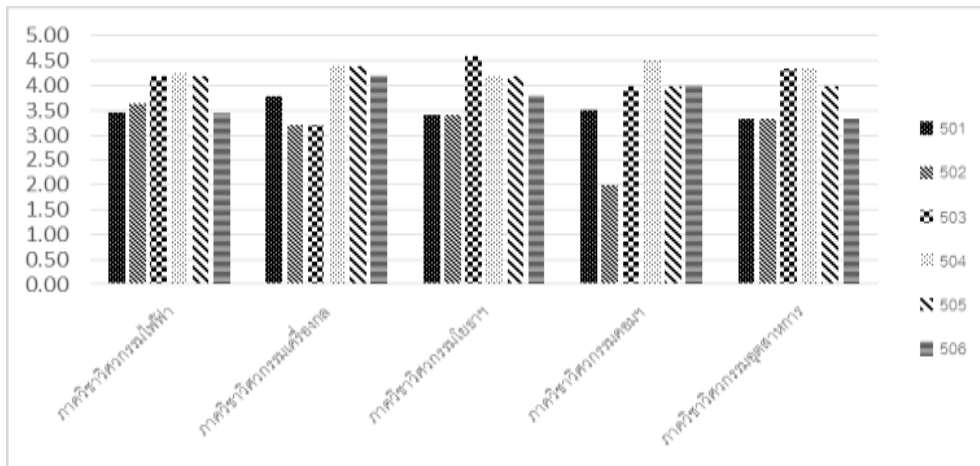

- รายวิชาบังคับเฉพาะผู้สนใจเข้าศึกษา
- ||| รายวิชาเลือกด้านอุตสาหกรรมและขนส่งเฉพาะผู้สนใจเข้าศึกษา
- ▨ รายวิชาเลือกด้านโยธาเฉพาะผู้สนใจเข้าศึกษา
- ▩ รายวิชาเลือกด้านไฟฟ้าเฉพาะผู้สนใจเข้าศึกษา
- ▧ รายวิชาเลือกด้านเครื่องกลเฉพาะผู้สนใจเข้าศึกษา
- รายวิชาเลือกด้านสารสนเทศเฉพาะผู้สนใจเข้าศึกษา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รูปที่ 12 รายวิชาบังคับเฉพาะผู้สนใจเข้าศึกษา

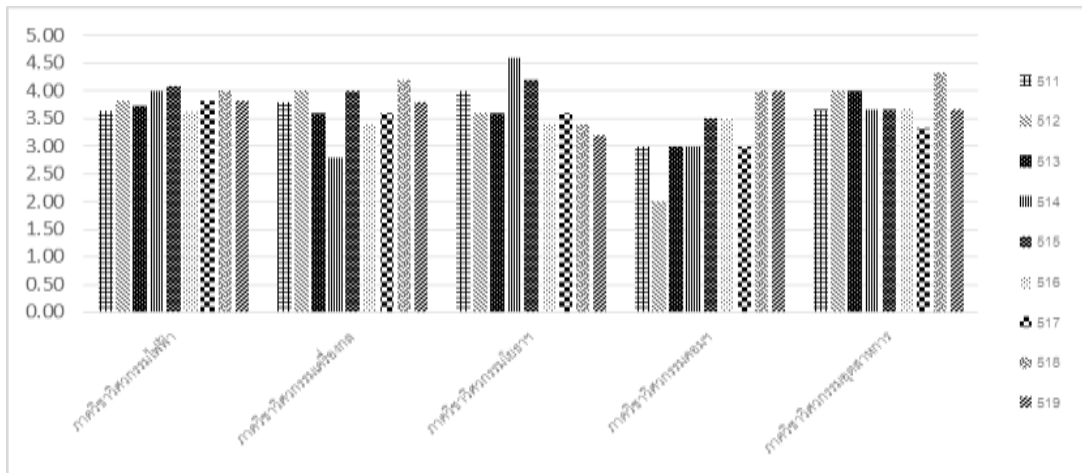

จากรูปที่ 12 แสดงให้เห็นว่า ความสนใจในรายวิชาบังคับ เฉพาะผู้สนใจเข้าศึกษา อยู่ในระดับมากจำนวน 4 รายวิชา ดังนี้ วิชา EGRS 504 Railway System Components and Standards (\bar{X} =4.31, S.D.= 0.88) วิชา EGRS 505 Railway Signaling and Operations (\bar{X} =4.19, S.D.= 0.75) วิชา EGRS 503 Rail Transportation Project Planning and Management (\bar{X} =4.08, S.D.= 1.09) วิชา EGRS 506 Principle of Service and Maintenance Design for Rail System (RAMS) (\bar{X} =3.69, S.D.= 0.84) อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 2 รายวิชา ดังนี้ วิชา EGRS 501 Rail Transport System Seminar (\bar{X} =3.50, S.D.=0.86) วิชา EGRS 502 Research Methodology for Railway Transportation (\bar{X} =3.35, S.D.= 1.20)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รูปที่ 13 รายวิชาเลือกด้านอุตสาหกรรมและขนส่งเฉพาะผู้สนใจเข้าศึกษา

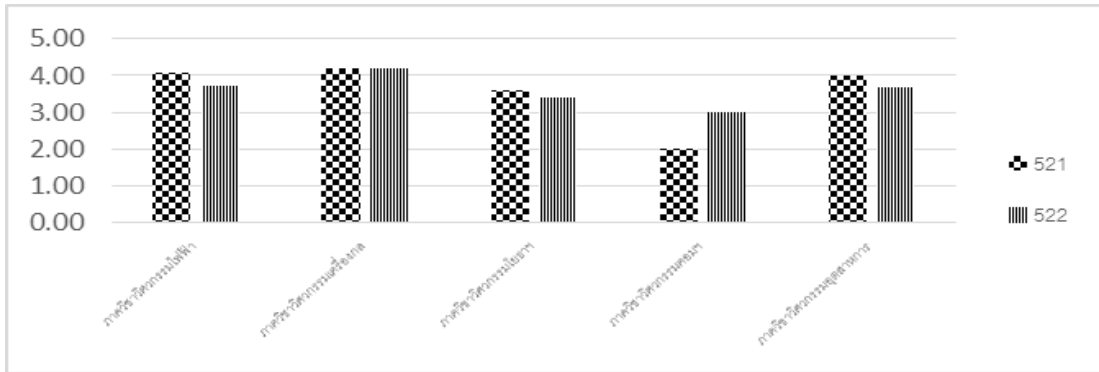

จากรูปที่ 13 แสดงให้เห็นว่า ความสนใจในรายวิชาเลือกด้านอุตสาหกรรมและขนส่งเฉพาะผู้สนใจเข้าศึกษา อยู่ในระดับมากทุกรายวิชา ดังนี้ วิชา EGRS 515 Travel Behavior and Demand Analysis ($\bar{X}=4.00$, S.D.= 0.85) วิชา EGRS 518 Materials and Fabrication Processes in Rail Industry ($\bar{X}=3.96$, S.D.=1.00) วิชา EGRS 514 Public Transport System Planning ($\bar{X}=3.77$, S.D.= 1.03) วิชา EGRS 511 Applied Statistics and Simulation for Railway System Planning ($\bar{X}=3.69$, S.D.= 0.84) วิชา EGRS 512 Railway Planning and Timetabling ($\bar{X}=3.69$, S.D.= 1.05) วิชา EGRS 519 Inspection and Evaluation for Maintenance of Metal Works in Rail Industry ($\bar{X}=3.69$, S.D.= 1.01) วิชา EGRS 513 Railway Transport Economics ($\bar{X}=3.65$, S.D.= 1.06) วิชา EGRS 517 Sustainable Transportation ($\bar{X}=3.62$, S.D.= 1.02) วิชา EGRS 516 Freight Rail Transport and Logistics ($\bar{X}=3.54$, S.D.= 0.90)

บทความฉบับเต็ม

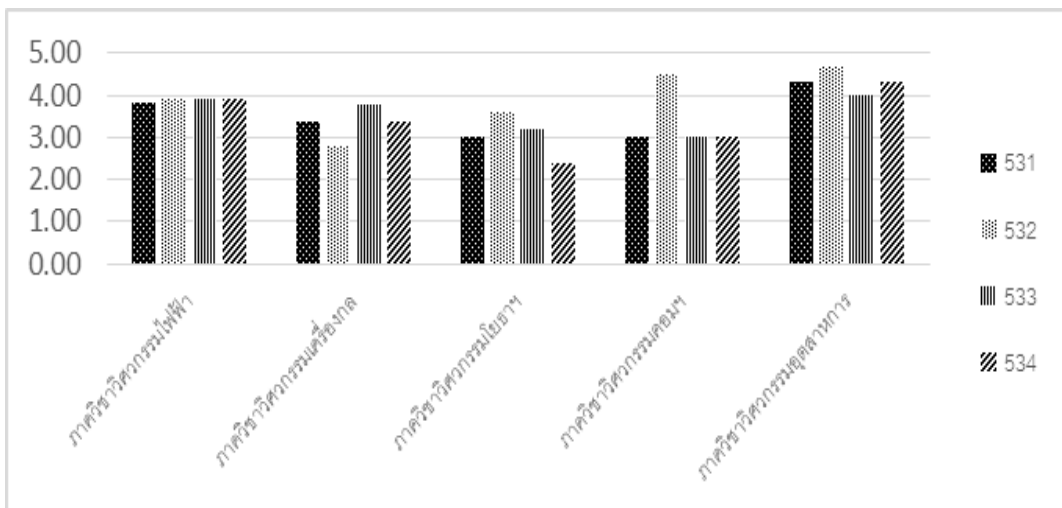
โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รูปที่ 14 รายวิชาเลือกด้าน โยธาและสิ่งแวดล้อมเฉพาะผู้สนใจเข้าศึกษา

จากรูปที่ 14 แสดงให้เห็นว่า ความสนใจในรายวิชาเลือกด้านโยธาและสิ่งแวดล้อมเฉพาะผู้สนใจเข้าศึกษา อยู่ในระดับมากทุกรายวิชา ดังนี้ วิชา EGRS 521 Railway Track Engineering (\bar{X} =3.85, S.D.= 0.97) วิชา EGRS 522 Design and Construction of Railway Infrastructure (\bar{X} =3.69, S.D.= 0.79)

รูปที่ 15 รายวิชาเลือกด้านไฟฟ้าเฉพาะผู้สนใจเข้าศึกษา

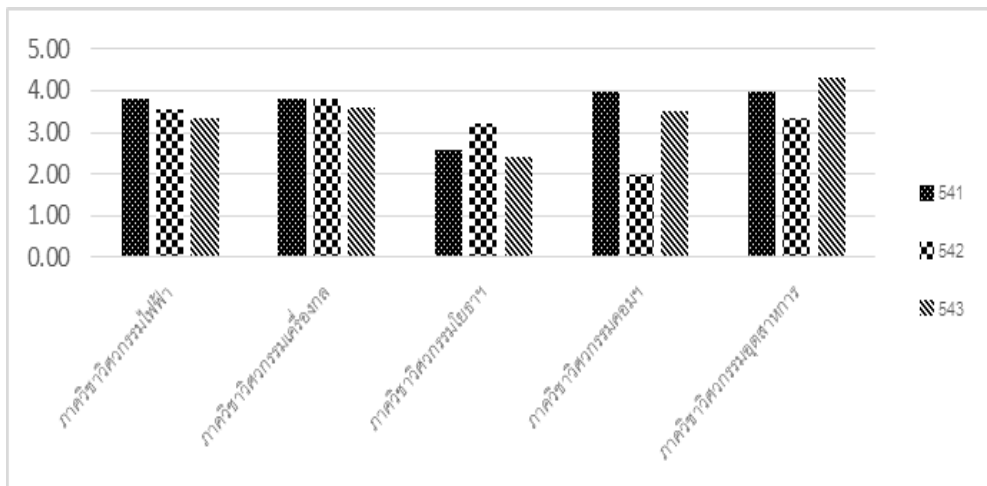

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากรูปที่ 15 แสดงให้เห็นว่า ความสนใจในรายวิชาเลือกด้านไฟฟ้า เฉพาะผู้สนใจ
เข้าศึกษาอยู่ในระดับมากทุกรายวิชา ดังนี้ วิชา EGRS 532 Railway Signaling and Control (\bar{X} =3.77,
S.D.= 0.95) วิชา EGRS 533 Railway Traction Systems (\bar{X} =3.69, S.D.= 1.05) วิชา EGRS 531
Interfacing Electrification and System Reliability (\bar{X} =3.58, S.D.= 1.21) วิชา EGRS 534 Railway
Electrification (\bar{X} =3.50, S.D.= 1.21)

รูปที่ 16 รายวิชาเลือกด้านเครื่องกลเฉพาะผู้สนใจเข้าศึกษา

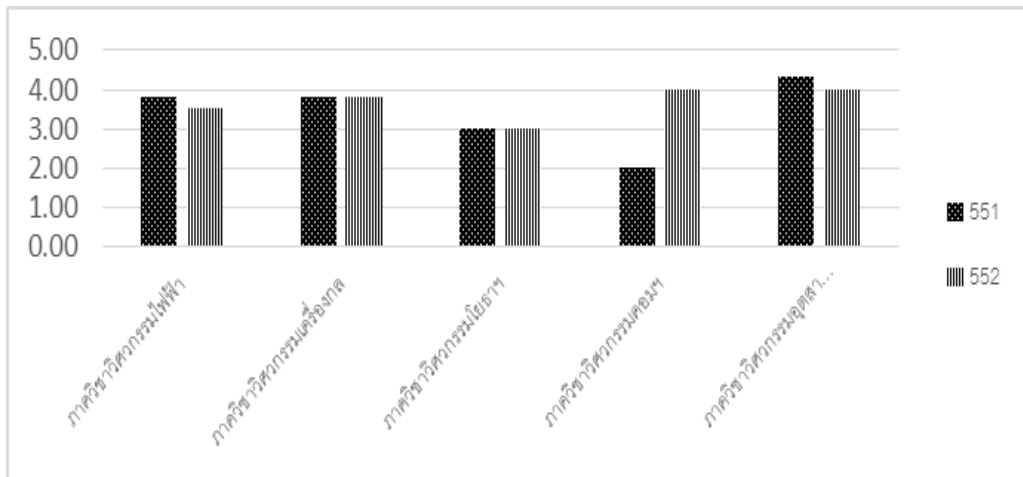

จากรูปที่ 16 แสดงให้เห็นว่า ความสนใจในรายวิชาเลือกด้านเครื่องกล เฉพาะ
ผู้สนใจเข้าศึกษาอยู่ในระดับมากจำนวน 1 รายวิชา ได้แก่ วิชา EGRS 541 Rolling Stock
Engineering (\bar{X} =3.62, S.D.= 1.06) ระดับปานกลางจำนวน 2 รายวิชา ดังนี้ วิชา EGRS 542
Advanced Dynamic (\bar{X} =3.38, S.D.= 1.20) วิชา EGRS 543 Linear Control (\bar{X} =3.35, S.D.= 1.29)

บทความฉบับเต็ม

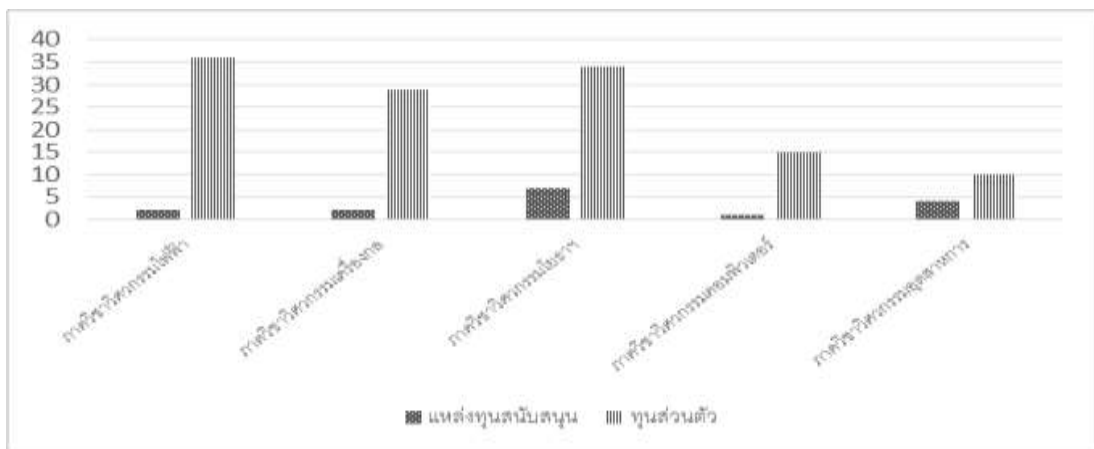
โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รูปที่ 17 รายวิชาเลือกด้านสารสนเทศเฉพาะผู้สนใจเข้าศึกษา

จากรูปที่ 17 แสดงให้เห็นว่า ความสนใจในรายวิชาเลือกด้านสารสนเทศ เฉพาะผู้สนใจเข้าศึกษาอยู่ในระดับมากทุกรายวิชา ดังนี้ วิชา EGRS 551 Computer System Security for Rail System ($\bar{X}=3.58$, S.D.= 1.10) วิชา EGRS 552 Information Technology for Smart City ($\bar{X}=3.58$, S.D.=0.90)

รูปที่ 18 ทุนสนับสนุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษา

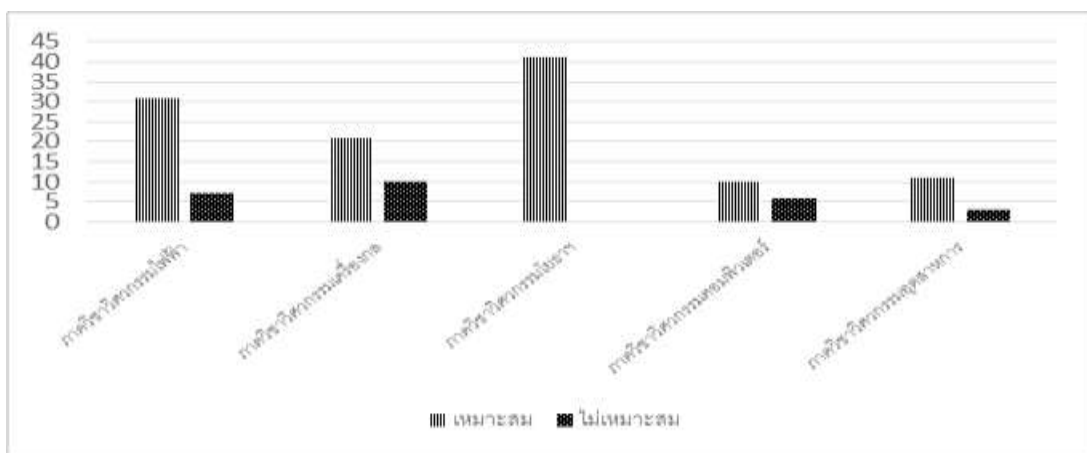

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากรูปที่ 18 แสดงให้เห็นว่า ทุนสนับสนุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อหลักสูตร
วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมระบบขนส่งทางราง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้
ทุนส่วนตัว จำนวน 124 คนหรือร้อยละ 88.57 แหล่งทุนสนับสนุน จำนวน 16 คนหรือร้อยละ 11.43

รูปที่ 19 ค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตร

จากรูปที่ 19 แสดงให้เห็นว่า ค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตร โดยเรียงลำดับจากมากไปหา
น้อย ดังนี้ เหมาะสม จำนวน 114 คนหรือร้อยละ 81.43 ไม่เหมาะสม จำนวน 26 คนหรือร้อยละ
18.57

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

อภิปรายผล

ผลที่ได้จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สรุปได้ว่าผู้สอบแบบสอบถามต้องการ
เรียนในเวลาราชการ (วันจันทร์ – วันศุกร์ ช่วงเวลา 09.00-16.00 น.) เรียนสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง
ทุกสัปดาห์ รวม 15 สัปดาห์ มากที่สุดทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ตอบแบบสอบถามได้รับประสบการณ์
จากการจัดการเรียนการสอนแบบรายสัปดาห์

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผลที่ได้จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สรุปได้ว่าเมื่อพิจารณาในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาระบบขนส่งทางราง (หลักสูตรนานาชาติ) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล ภาควิชาวิศวกรรมโยธาและสิ่งแวดล้อม ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ และภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทหลักสูตรนานาชาติวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาระบบขนส่งทางราง มีดังนี้

1. เพิ่มโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน โดยพิจารณาเหตุผลในการตัดสินใจในการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ได้แก่ ขณะที่เปิดสอนตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และเนื้อหาวิชาในหลักสูตรเป็นประโยชน์กับงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน สอดคล้องกับ ศรีน้อย ชุ่มคำ และคณะ (2559) ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในสาขาเทคโนโลยีการจัดการเกษตร จากการศึกษพบว่า ด้านความรู้ สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ระดับมากที่สุด

2. เพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษาให้กับตนเอง โดยพิจารณาเหตุผลในการตัดสินใจในการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ได้แก่ หลักสูตรเป็นที่น่าสนใจและได้รับความนิยมน สอดคล้องกับ รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ ชาติไทย. (2555) แรงจูงใจและความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ จากการศึกษพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวในระดับมาก โดยการได้รับวุฒิเพิ่มขึ้นหรือสูงขึ้น การมีความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นเป็นแรงจูงใจและความต้องการในระดับสูงที่สุด

3. เพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติม โดยพิจารณาเหตุผลในการตัดสินใจในการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ได้แก่ เนื้อหาวิชาในหลักสูตรคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์กับงานที่จะทำในอนาคต และเนื้อหาวิชาในหลักสูตรสามารถประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับ อุทุมพร ไวนลาด และจงดี ไต่ยม (2559) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จากการศึกษา ด้านการประกอบอาชีพพบว่า ปัจจัยแต่ละข้อมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักศึกษา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อยู่ในระดับสูงและปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อมากที่สุด คือ ต้องการเพิ่มพูน
ความรู้ นำความรู้ไปประกอบอาชีพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายวิชาที่ได้ไปใช้ในวางแผนปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาด
2. จัดทำแผนประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้บุคคลทั่วไปทราบ

ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ โดยสำรวจจากบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยเพื่อที่จะได้เข้าถึงความต้องการของกลุ่มอื่นๆ เช่น กลุ่มผู้ทำงานภาครัฐและเอกชน
2. ควรศึกษาปัจจัยความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนในหลักสูตร เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ให้ตรงกับความต้องการของตลาด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

- เกตุจันทร์ท่า ศรีวะรมย์. (2558). แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนักศึกษา วิทยาลัย
นครราชสีมา. การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ สร้างสรรค์และพัฒนา
เพื่อก้าวหน้าสู่ประชาคมอาเซียน ครั้งที่ 2, 449-459.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยา
สาส์น.
- ทัศนีย์ ชาติไทย. (2555) แรงจูงใจและความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- รัตนา จารุวรรณ และคณะ. (2561). ความต้องการการศึกษาต่อทางการพยาบาลของพยาบาล
วิชาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารกึ่งการณธ์ ปีที่ 25 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน
2561, 7-24.
- ศรีน้อย ชุ่มคำ และคณะ. (2559). ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทและคุณลักษณะบัณฑิตที่
พึงประสงค์ในสาขาเทคโนโลยีการจัดการเกษตร. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีที่ 11 ฉบับที่ 3, 379-390.
- หทัยกาญจน์ สิทธิศักดิ์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตร
บริหารธุรกิจดุขฎีบัณฑิต ของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระ
นคร. การประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านบริหารธุรกิจราชมงคลพระนครและการนำเสนอ
ผลงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์, 293-307.
- อุทุมพร ไวลลาด และจงดี ไตย้ม. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา
ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล,
วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีที่ 10
ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2559, 165-177.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การจัดการความเสี่ยงโดยใช้การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของ หลักสูตรระดับปริญญาโท (ภาคพิเศษ)

Risk Management of using Break-even Point Analysis of a Master's Degree Program (Special Program)

ศุภาวดี คำเกลี้ยง (Supawadee Kamkliang)

ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา สังกัด กลุ่มสาขาวิชาโลจิสติกส์และวิศวกรรมระบบขนส่งทางราง
คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Position : Educator, The Cluster of Logistics and Rail Transportation System
Faculty of Engineering, Mahidol University

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของหลักสูตรกรณีศึกษา
ระดับปริญญาโท (ภาคพิเศษ) ให้การบริหารจัดการในหลักสูตรมีประสิทธิภาพและใช้ทรัพยากรให้
เกิดประโยชน์สูงสุด หลักสูตรควรมีการวางแผนและวิเคราะห์จุดคุ้มทุน โดยเริ่มจากการรวบรวม
ข้อมูลรายได้และค่าใช้จ่ายของหลักสูตรระดับปริญญาโท (ภาคพิเศษ) ประกอบด้วย รายได้ (ต่อคน)
ได้แก่ ค่าลงทะเบียนเรียนตามหน่วยกิต ค่าใช้จ่ายคงที่ (ต่อปี) ได้แก่ ค่าตอบแทนประธานและ
เลขานุการหลักสูตร เงินเดือนเจ้าหน้าที่ ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ทำงานวันหยุด ค่าตอบแทนกรรมการ
หลักสูตร กรรมการรับสมัคร ค่าตอบแทนการสอน ค่าในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ค่าวัสดุ
สำนักงาน และค่าใช้จ่ายแปรผัน (ต่อคน) ได้แก่ ค่าเครื่องคีย์นักศึกษา ค่ากิจกรรมนักศึกษา จากการ
วิเคราะห์พบว่า จุดคุ้มทุนของหลักสูตรอยู่ที่จำนวนนักศึกษา 19 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่ค่อนข้างสูง
โดยภาพรวมแนวโน้มของผู้สมัครเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทในอนาคต จำนวนนักศึกษามี
แนวโน้มลดลง จึงทำให้เกิดการแข่งขันในตลาดการศึกษาสูงขึ้นและมีความเสี่ยงที่จะขาดทุน
จนกระทั่งไม่สามารถดำเนินงานต่อไปได้ ในกรณีที่นักศึกษามีจำนวนลดน้อยลงหลักสูตรสามารถ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ลดค่าใช้จ่าย ค่าตอบแทนประธานหลักสูตรและเลขานุการหลักสูตร ค่าตอบแทนการสอน และควรเปิดรายวิชาเลือกร่วมกันระหว่างหลักสูตรภายใต้คณะ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในส่วนของคุณค่าตอบแทนการสอน อัตราเงินเดือนและค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่เป็นค่าใช้จ่ายหลักที่ไม่อาจลดได้ โดยทั่วไปเจ้าหน้าที่ 1 คน ดูแลหลักสูตร 1 หลักสูตร เมื่อนักศึกษาน้อยลงควรให้เจ้าหน้าที่ 1 คน ดูแลหลักสูตรมากกว่า 1 หลักสูตร เพื่อลดการจ้างเจ้าหน้าที่เพิ่ม และพบว่ามีความแปรผันด้านรายได้และรายจ่ายหลายรายการที่ไม่จำเป็นต้องพิจารณาในการคำนวณจุดคุ้มทุนและสามารถตัดออกได้ อาทิเช่น ค่าธรรมเนียมการศึกษาดูงาน ค่าวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ ในกรณีที่หลักสูตรมีจำนวนนักศึกษาน้อยก็อาจลดความเสี่ยงได้ตามแนวทางที่ได้เสนอไว้โดยต้องคำนึงถึงความพึงพอใจของนักศึกษาและบุคลากรเป็นสำคัญ

คำสำคัญ: การจัดการความเสี่ยง จุดคุ้มทุน หลักสูตรปริญญาโท

Abstract

This academic article aims to analyze break-even point of a Master's degree program (special program) as a case study in order to allow efficient curriculum management and maximize resource allocation. The program should plan to analyze break-even point by gathering its income and expense data. Program's only source of income is from students' enrollment fees while the program has both fixed and variable costs. Fixed costs per year are as follows; compensations for program director and secretary, lecturers, program committee, and recruitment committee, staff salary and overtime, PR cost, office supplies. Variable costs for the program are beverage for students and student activity fee. From the analysis, it was found that the break-even point is 19 students which's considered to be quite high number of students. There is a good possibility that quantity of prospective master's students in general would decline in the future. This would make competition in higher education market become more severe. If the program does not have enough students, it may be subject to risk of losing money. To recommend risk

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

management plan for the program in case of decline number of students, the program could reduce expenses by cutting or reducing compensations for program's director and secretary, and teaching; co-opening courses between curriculums under the school of engineering. However, the teaching fee per hour and staff salary are the main expense that could not reduce. In general, one staff manages one program. However, if student number decreases, one staff should manage more than one program to avoid additional staff hiring. Additionally, it was found that there are some income and expense variables such as field trip, and research fees are not necessary in break-even point analysis so these variables could be left out from the calculation. For this study, the proposed approach could be implemented when the program has small number of students to mitigate risk of losing money. Nonetheless, the program has to take students and staff's satisfaction into account while applying the suggested tactic.

Keywords: Risk management, Break-even point, Master degree program

บทนำ

เป้าหมายสำคัญของการทำธุรกิจโดยทั่วไปคือการสร้างผลกำไรตอบแทนการลงทุนให้กับผู้ถือหุ้น (Dess et al., 2018) แม้กระทั่งการให้บริการสาธารณะประโยชน์ของภาครัฐในหลายกิจการ เช่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน โรงพยาบาล หรือมหาวิทยาลัยของรัฐ ก็ยังต้องการกำไรหรืออย่างน้อยขาดทุนน้อยที่สุดเพื่อให้องค์กรอยู่รอดได้โดยไม่เป็นภาระด้านงบประมาณของรัฐ การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการตัดสินใจลงทุนและดำเนินการในองค์กรทั่วไป (Walther and Skousen, 2009)

สำนักติดตามและประเมินผลอุดมศึกษา (2560) รายงานว่ามีสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาจำนวน 146 สถาบัน คิดเป็นร้อยละ 94 ของสถาบันทั้งหมด โดยมีหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษารวม 4,106 หลักสูตร เป็นหลักสูตรระดับปริญญาเอก 1,228 หลักสูตร และระดับปริญญาโท 2,878 หลักสูตร

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การให้บริการทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปแบบของหลักสูตรภาคพิเศษในระดับบัณฑิตศึกษาจึงมีความสำคัญและมีความเสี่ยงในการลงทุนสูง เนื่องจากหลักสูตรเหล่านี้ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการจากภาครัฐแต่มหาวิทยาลัยยังคงต้องให้บริการเพื่อตอบสนองนโยบายการพัฒนาการศึกษาและวิจัยของประเทศตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย ในขณะที่การเปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโทมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง เนื่องจากหลายปีที่ผ่านมามหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชนมีการเปิดหลักสูตรใหม่เพิ่มขึ้นจำนวนมาก แต่ความต้องการทางการศึกษาในระดับปริญญาโทกลับมีน้อยลง รวมถึงหน่วยงานที่กำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาเองได้ออกกฎระเบียบในการรับนักศึกษาใหม่และจบการศึกษาที่เข้มงวดมากขึ้นเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ จากการเปิดเผยของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของรัฐที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง พบว่ามหาวิทยาลัยมีจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาโทในมหาวิทยาลัยแห่งนั้นลดลงจากจำนวน 2,576 คน ในปี พ.ศ. 2554 เหลือเพียงจำนวน 251 คน ในปี พ.ศ. 2560 (เดลินิวส์, 2560) ทำให้มีหลักสูตรระดับปริญญาโทจำนวนไม่น้อยต้องปิดหลักสูตรไป เนื่องจากนักศึกษาใหม่มีจำนวนน้อยจนประสพภาวะการขาดทุน ซึ่งนอกจากจะส่งผลเสียด้านการเงินแล้วยังส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยอีกด้วย

นอกจากนี้การวิเคราะห์ต้นทุนการดำเนินการของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งหลายหลักสูตรใช้ในการวิเคราะห์เบื้องต้นนั้นรวมรายได้และค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน เช่น ค่าอุปกรณ์พิเศษ ค่าธรรมเนียมการศึกษาดูงาน ค่าลงทะเบียนสอบวิทยานิพนธ์ ทำให้รายได้และค่าใช้จ่ายที่ได้ซับซ้อน เข้าใจยาก กอปรกับการคิดต้นทุนยังมีกรอบคลุมเฉพาะต้นทุนที่เป็นทางการและเกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยโดยตรงเป็นหลัก เช่น ค่าสอน ค่าตอบแทนประธานและเลขานุการหลักสูตร แต่ยังขาดต้นทุนอื่นที่จำเป็นในทางปฏิบัติ เช่น ค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร กิจกรรมพิเศษสำหรับนักศึกษา การวิเคราะห์นี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์จุดคุ้มทุนในการเปิดการเรียนการสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาโดยใช้หลักสูตรปริญญาโทของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งเป็นกรณีศึกษา

ประเภทของต้นทุนสามารถแบ่งได้จากหลายเกณฑ์ เช่น หากแยกประเภทจากลักษณะของการเกิดต้นทุนว่าสามารถระบุได้อย่างชัดเจนหรือไม่ เกิดจากกิจกรรมใดบ้าง หรือสามารถปัน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ส่วนไปยังกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนหรือไม่ ทั้งนี้สามารถแบ่งต้นทุนได้ 2 ประเภท คือต้นทุนทางตรง (Direct Cost) และต้นทุนทางอ้อม (Indirect Cost) โดยต้นทุนทางตรงเป็นต้นทุนที่ระบุได้ชัดเจนว่าเกิดจากกิจกรรมใดและเป็นอัตราส่วนโดยตรงกับปริมาณกิจกรรมที่เกิดขึ้น ในขณะที่ต้นทุนทางอ้อมเป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมโดยภาพรวมจึงยากที่จะระบุว่าเกิดจากกิจกรรมใดทำให้ต้องมีเกณฑ์ในการปันส่วนต้นทุนที่เกิดขึ้นให้แก่กิจกรรมอย่างเหมาะสม (Lan and Srivastava, 2009)

ในขณะที่หากแยกประเภทต้นทุนตามกิจกรรมที่ทำให้เกิดต้นทุนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการผลิตก็อาจแบ่งได้เป็นต้นทุนวัตถุดิบ (Material Cost) ต้นทุนแรงงาน (Labor Cost) และค่าใช้จ่ายการผลิต (Overhead Cost) (Chase et al., 2006) โดยทั่วไปแล้วนิยามกำหนดให้ต้นทุนวัตถุดิบและต้นทุนแรงงานเป็นต้นทุนทางตรงต่อหน่วยกิจกรรมที่เกิดขึ้น ในขณะที่ค่าใช้จ่ายการผลิต อาทิ ค่าสาธารณูปโภคโดยรวม ค่าบริหารจัดการ ฯลฯ จะเป็นต้นทุนทางอ้อมที่ต้องปันส่วนให้แก่กิจกรรม

หากแบ่งตามลักษณะพฤติกรรมของต้นทุนสามารถแบ่งได้เป็นต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) ซึ่งเป็นต้นทุนที่ไม่เปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะมีปริมาณกิจกรรมมากหรือน้อย และต้นทุนแปรผัน (Variable Cost) ซึ่งเป็นต้นทุนที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนเมื่อปริมาณกิจกรรมเพิ่มขึ้นและเปลี่ยนแปลงลดลงเมื่อปริมาณกิจกรรมลดลง นอกจากนี้ยังมีต้นทุนกึ่งคงที่ (Semi-Fixed Cost) ซึ่งจะคงที่สำหรับกิจกรรมในช่วงปริมาณหนึ่งและจะเพิ่มขึ้นเป็นขั้นเมื่อปริมาณกิจกรรมเกินกว่าช่วงปริมาณนั้น และต้นทุนจม (Sunk Cost) ซึ่งเป็นต้นทุนที่ต้องเกิดขึ้นอยู่แล้วไม่ว่าจะตัดสินใจดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ หรือไม่ก็ตาม (Walther and Skousen, 2009; La and Srivastava, 2009)

จุดคุ้มทุน (Break-Even Point) หมายถึง ปริมาณกิจกรรมที่ไม่มีทั้งกำไรและขาดทุน (หรือกำไรเท่ากับศูนย์) จึงเป็นปริมาณกิจกรรมที่ทำให้เกิดยอดขายเท่ากับต้นทุน จากนิยามดังกล่าวทำให้สามารถพิจารณาจุดคุ้มทุนได้จากหลายวิธี เช่น การเขียนสมการและการคำนวณหาจุดที่ยอดขายเท่ากับต้นทุน หรือการใช้สูตรตามด้านล่าง (Chase et al., 2006) สมมติให้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

	P (Price)	=	ราคาขายต่อหน่วย (บาท/หน่วย)	
	Q (Quantity)	=	จำนวนหน่วยขาย (หน่วย)	
	FC (Fixed Cost)	=	ต้นทุนคงที่ (บาท)	
	VC (Variable Cost)	=	ต้นทุนแปรผันต่อหน่วย (บาท/หน่วย)	
โดย	กำไร (ขาดทุน)	=	ยอดขาย – ต้นทุน	
ณ จุดคุ้มทุน	ยอดขาย	=	ต้นทุน	
	$P \times Q$	=	$FC + (V \cdot Q)$	
	P	=	$(FC/Q) + V$	----- (1)
	Q	=	$FC / (P-VC)$	----- (2)

สูตร

$$Q = \frac{FC}{(P-VC)}$$

ในการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนนิยมกำหนดให้ราคาขายต่อหน่วยคงที่ (P) เพื่อคำนวณจำนวนหน่วยขาย (Q) ตามสมการที่ 1 หรือกำหนดให้จำนวนหน่วยขายคงที่ (Q) เพื่อคำนวณราคาขายต่อหน่วย (P) ตามสมการที่ 2 ทั้งนี้ในการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนจริงจะมีข้อจำกัดต่าง ๆ ในทางปฏิบัติจำนวนไม่น้อย ตัวอย่างเช่น การแยกประเภทต้นทุนว่าต้นทุนนั้นเป็นต้นทุนคงที่หรือต้นทุนแปรผัน อาทิ ต้นทุนค่าแรงงานทางตรงซึ่งควรเป็นต้นทุนแปรผันจ่ายตามปริมาณกิจกรรมแต่ในทางปฏิบัติมักจ่ายเป็นเงินเดือนคงที่ จึงต้องมีสมมติฐานต่าง ๆ ที่เหมาะสมและใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงมากที่สุดมาประกอบในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของหลักสูตรการศึกษาพบว่า ภัคชนิกา เสวตเมธิกุล (2557) ศึกษาต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปีงบประมาณ 2557 โดยไม่ได้วิเคราะห์จุดคุ้มทุน และหลักสูตรตัวอย่างที่ศึกษาร้อยละ 80 ในงานวิจัยนี้เป็นหลักสูตรในระดับปริญญาตรี การศึกษาพบว่าค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนสูงสุด ได้แก่ งบบุคลากร ในขณะที่ ศิริกาญจน์ และคณะ (2557) ศึกษาต้นทุนต่อหน่วยของหลักสูตรเศรษฐศาสตรบัณฑิต และพบว่าหลักสูตรเก็บค่าธรรมเนียมต่ำกว่าต้นทุนต่อหน่วย จึงให้ข้อเสนอแนะว่าแม้ว่าหลักสูตรใน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มหาวิทยาลัยของรัฐจะเน้นการให้โอกาสทางการศึกษา แต่ก็ควรหาแนวทางในการลดต้นทุนเพื่อให้เกิดความคุ้มค่ากับงบประมาณมากที่สุดด้วย สุวพันธ์ เมินนทรี (2558) ใช้การคิดต้นทุนฐานกิจกรรมในการคำนวณต้นทุนการผลิตบัณฑิตหลักสูตรบัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต และพบว่าในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2552-2555 หลักสูตรมีต้นทุนการผลิตบัณฑิตเพิ่มขึ้นทุกปี โดยสรุปจากผลการวิจัยที่ได้กล่าวในข้างต้นยังให้ความสำคัญกับหลักสูตรระดับปริญญาตรีเป็นหลักเนื่องจากเป็นระดับการเรียนการสอนหลักของมหาวิทยาลัยทั่วไป และการวิจัยยังเน้นการคิดต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายเป็นหลักโดยไม่ได้ให้ความสำคัญการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน

โครงสร้างหลักสูตรกรณีศึกษา

หลักสูตรกรณีศึกษาเป็นหลักสูตรระดับปริญญาโทภาคพิเศษของมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำขนาดใหญ่ของประเทศ หลักสูตรเปิดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทย เฉพาะในวันเสาร์ อาทิตย์และวันหยุดราชการ ใช้เวลาศึกษารายวิชาหนึ่งปีครึ่ง (3 ภาคการศึกษา รวมภาคฤดูร้อน) เพื่อลดความเสี่ยงด้านจำนวนนักศึกษา หลักสูตรจึงเปิดรับ 2 กลุ่มวิชาเลือก โดยโครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาโท มีจำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร 36 หน่วยกิต แบ่งการศึกษาเป็น 2 แผน คือ แผน ก 2 วิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต แผน ข เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการศึกษางานรายวิชา ทำสารนิพนธ์ (สั้นกว่าอิสระ) 6 หน่วยกิต นักศึกษาทั้ง 2 แผน ต้องเรียนรายวิชาหลักร่วมกัน 5 รายวิชา (15 หน่วยกิต) ในรายวิชาเลือกนักศึกษา แผน ก ต้องเลือกเรียนรายวิชาเลือก 3 รายวิชา (9 หน่วยกิต) และ นักศึกษา แผน ข ต้องเลือกเรียนรายวิชาเลือก 5 รายวิชา (15 หน่วยกิต) และมีการสอบประมวลผลความรู้ (Comprehensive Examination) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 โครงสร้างการศึกษาของหลักสูตรกรณีศึกษา

	แผน ก.	แผน ข.
หมวดวิชาบังคับ	15	15
หมวดวิชาเลือก *	9	15
วิทยานิพนธ์	12	-
สารนิพนธ์	-	6
รวม (หน่วยกิต)	36	36

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บทวิเคราะห์

บทความวิชาการนี้เกี่ยวกับการคำนวณต้นทุนและจุดคุ้มทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการเปิดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลรายได้และต้นทุนต่าง ๆ จากประกาศของมหาวิทยาลัยครุศึกษา ซึ่งเป็นรายได้และค่าใช้จ่ายที่ประกาศอย่างเป็นทางการ ในส่วนของต้นทุนอื่นที่ไม่ปรากฏในประกาศของมหาวิทยาลัย เช่น ค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมพิเศษสำหรับนักศึกษา ฯลฯ ซึ่งเป็นจำนวนที่ไม่แน่นอนและเปลี่ยนแปลงได้เสมอ ตามนโยบายของแต่ละหลักสูตร ในแต่ละปีการศึกษาจะระบุรายการและประมาณการรายจ่ายขั้นต่ำจากประสบการณ์ที่เคยทำงานในหลักสูตรต่าง ๆ ก่อนหน้าเพื่อให้การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของหลักสูตรที่เพื่อหลักสูตรจะสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม จากนั้นจึงแยกประเภทต้นทุนออกเป็นต้นทุนคงที่ ต้นทุนแปรผัน เท่านั้น ที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนจริง ๆ เท่านั้นเพื่อลดตัวแปรที่ไม่จำเป็นและให้ได้รายได้และค่าใช้จ่ายการตัดสินใจที่เข้าใจได้ง่ายและตรงวัตถุประสงค์ โดยกำหนดสมมติฐานดังนี้

1. การวิเคราะห์ไม่นำรายรับที่ได้จากนักศึกษาที่จะต้องโอนเป็นรายรับของหน่วยงานอื่นของมหาวิทยาลัย อาทิ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันภาษา ฯลฯ มาพิจารณา เนื่องจากไม่ใช่รายได้หรือต้นทุนของหลักสูตรแต่เป็นรายได้และต้นทุนของหน่วยงานนั้น ๆ เช่น ค่าธรรมเนียมการศึกษา ค่าบำรุงบัณฑิตศึกษา ค่าบริการอินเทอร์เน็ต ค่าตรวจและประกันสุขภาพ ค่าเรียนเสริมวิชาภาษาอังกฤษ ฯลฯ

2. รายได้ของหลักสูตรสำหรับกิจกรรมเฉพาะของนักศึกษาซึ่งรับเข้ามาแล้วต้องจ่ายออกไปทั้งหมดให้กับกิจกรรมเฉพาะนั้น ๆ โดยเป็นค่าใช้จ่ายแปรผันตามจำนวนนักศึกษา ได้แก่ ค่าอุปกรณ์พิเศษ ค่าธรรมเนียมการศึกษาดูงาน ค่าวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ ค่าลงทะเบียนสอบวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ของนักศึกษาแต่ละคน ฯลฯ จะไม่นำมาพิจารณาเพื่อให้รายได้และค่าใช้จ่ายการคำนวณจุดคุ้มทุนง่ายและการวิเคราะห์มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เนื่องจากรายได้และค่าใช้จ่ายนั้น ๆ เป็นรายได้แปรผันและค่าใช้จ่ายแปรผันที่รับเข้ามาและต้องจ่ายออกไปทั้งหมดเป็นจำนวนเท่า ๆ กัน

\

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

3. รายได้จริงหลักสูตรกรณีศึกษา ได้แก่ ค่าหน่วยกิตลงทะเบียนเรียนรายวิชาของนักศึกษา โดยนักศึกษาแผน ก 2 ต้องลงทะเบียนเรียน 8 วิชา หรือ 24 หน่วยกิต ในขณะที่นักศึกษาแผน ข ต้องลงทะเบียนเรียน 10 วิชา หรือ 30 หน่วยกิต (ดังแสดงในตารางที่ 1) ค่าลงทะเบียนหน่วยกิตละ 4,500 บาท แต่หลักสูตรจะได้เงินจัดสรรค่าหน่วยกิตเพียงร้อยละ 80 เนื่องจากบัณฑิตวิทยาลัยหักเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของบัณฑิตวิทยาลัยร้อยละ 20 โดยมีสมมติฐานว่านักศึกษาสมัครเรียนแผน ก 2 ร้อยละ 20 และแผน ข ร้อยละ 80 ตามลำดับ

4. รายจ่ายหลักของหลักสูตร ได้แก่ ค่าตอบแทนการสอน โดยหลักสูตรมี 2 กลุ่มวิชาเลือก จึงต้องเปิดการสอนรวม 15 วิชา (ดังแสดงในตารางที่ 1) วิชาละ 45 ชั่วโมง ค่าตอบแทนการสอน ชั่วโมงละ 1,500 บาท

5. ในส่วนของต้นทุนจม เช่น เงินเดือนและสวัสดิการของอาจารย์ประจำหลักสูตร ซึ่งใช้งบประมาณแผ่นดิน รวมถึงค่าใช้จ่ายสถานที่ สาธารณูปโภค จะไม่ได้นำมาพิจารณาในการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน เนื่องจากคณะไม่ได้เรียกเก็บค่าใช้จ่ายเหล่านี้จากเงินรายได้หลักสูตร และเป็นต้นทุนจมซึ่งเกิดขึ้นอยู่แล้วไม่ว่าจะมีการดำเนินการหลักสูตรใหม่หรือไม่ก็ตาม นอกจากนี้อาจารย์ประจำหลักสูตรยังมีภารกิจการสอนในหลักสูตรอื่น การทำวิจัย การบริการวิชาการ และภารกิจอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะและมหาวิทยาลัยด้วย

6. การคำนวณจุดคุ้มทุนในกรณีศึกษานี้เป็นการคำนวณจุดคุ้มทุนของการรับนักศึกษาต่อรุ่นต่อปี เนื่องจากนักศึกษาแต่ละรุ่นใช้เวลาในการศึกษารายวิชา 1 ปี จึงจัดสรรต้นทุนคงที่ที่เกิดขึ้นในแต่ละปี เช่น เงินเดือนเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตร ค่าตอบแทนการสอนรายวิชา ฯลฯ ให้กับนักศึกษารุ่นที่เข้าใหม่ในปีนั้น ๆ (หลังการศึกษารายวิชาจบใน 1 ปี นักศึกษายังคงต้องทำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ให้แล้วเสร็จภายใน 2 ภาคการศึกษาถัดไป ซึ่งจะมีเฉพาะรายได้และค่าใช้จ่ายแปรผันที่ไม่เกี่ยวข้องในรายได้และค่าใช้จ่ายวิเคราะห์จุดคุ้มทุนในกรณีศึกษานี้ เช่น ค่าวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ ค่าลงทะเบียนสอบวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บทสรุป

จากการจำแนกประเภทรายได้และค่าใช้จ่ายข้างต้นได้รายการรายได้และค่าใช้จ่ายเพื่อการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของของหลักสูตรกรณีศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 รายได้และค่าใช้จ่ายที่ใช้วิเคราะห์จุดคุ้มทุนของหลักสูตรกรณีศึกษา

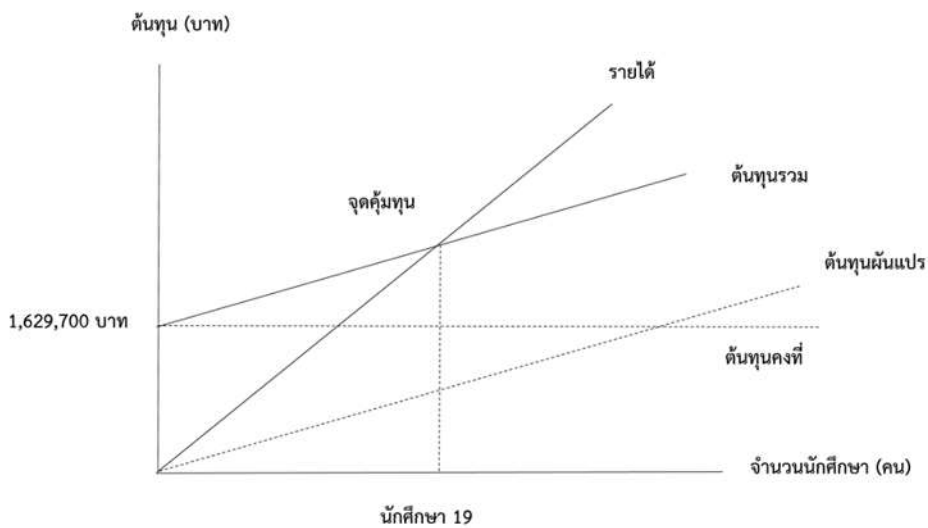
รายการ	จำนวน (บาท)	จำนวนรวม (บาท)	ร้อยละ
รายได้ (ต่อคน) (P)			
ค่าลงทะเบียนเรียนตามหน่วยกิต	<u>88,128</u>	<u>88,128</u>	
ค่าใช้จ่ายคงที่ (ต่อปี) (FC)			
ค่าตอบแทนประธานและเลขานุการหลักสูตร	90,000		5.52%
เงินเดือนเจ้าหน้าที่	360,000		22.09%
ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ทำงานวันหยุด	135,200		8.30%
ค่าตอบแทนกรรมการหลักสูตร กรรมการรับสมัคร	10,000		0.61%
ค่าตอบแทนการสอน	1,012,500		62.13%
ประชาสัมพันธ์หลักสูตร	10,000		0.61%
ค่าวัสดุสำนักงาน	<u>12,000</u>	<u>1,629,700</u>	<u>0.74%</u>
			<u>100.00%</u>
ค่าใช้จ่ายแปรผัน (ต่อคน) (VC)			
ค่าเครื่องคืมนักศึกษา	1,040		
ค่ากิจกรรมนักศึกษา	<u>1,000</u>	<u>2,040</u>	

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สูตร
$$Q = \frac{FC}{(P-VC)} \dots\dots\dots(2)$$
$$Q = \frac{1,629,700}{(88,128-2,040)}$$
$$Q=19$$

จากการคำนวณจุดคุ้มทุนด้วยสมการที่ (2) พบว่าจุดคุ้มทุนอยู่ที่จำนวนนักศึกษา 19 คน ดังแผนภูมิ รูปที่ 1

รูปที่ 1 แผนภูมิจุดคุ้มทุนจำนวนนักศึกษา 19 คน

จากเว็บไซต์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดลซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศ พบว่าในปีการศึกษา 2555 มีนักศึกษาใหม่ระดับปริญญาโทลงทะเบียนเรียนจริงจำนวน 1,418 คน จากจำนวนหลักสูตรระดับปริญญาโทรวม 166 หลักสูตร หรือเฉลี่ยจำนวนนักศึกษาใหม่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

8.54 คนต่อหลักสูตร (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2555) จากแนวโน้มการลดลงอย่างมากของจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาโท โดยภาพรวมดังที่ได้กล่าวในข้างต้นจำนวนนักศึกษาดังกล่าว จึงน่าจะลดลงมากจนถึงปัจจุบัน หลักสูตรระดับปริญญาโท โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรใหม่จึงควรระบุแนวทางการจัดการความเสี่ยงในกรณีที่มีจำนวนนักศึกษาสมัครเข้าศึกษาน้อยดังนี้

1. ค่าตอบแทนประธานและเลขานุการหลักสูตรเป็นค่าใช้จ่ายคงที่ ในกรณีที่มียุทธศาสตร์จำนวนน้อย ประธานและเลขานุการหลักสูตรก็อาจพิจารณาลดหรือไม่รับค่าตอบแทนในส่วนนี้
2. จากการวิเคราะห์ต้นทุนตามหลักการพาเรโต พบว่าค่าตอบแทนการสอนเป็นต้นทุนคงที่ที่เป็นสัดส่วนสูงสุด การคำนวณจุดคุ้มทุนในกรณีศึกษานี้มีสมมติฐานว่าจ่ายค่าตอบแทนการสอนให้กับอาจารย์ผู้สอนทุกวิชา เนื่องจากระเบียบของมหาวิทยาลัยอนุญาตให้อาจารย์ผู้สอนสามารถเบิกค่าสอนในหลักสูตรภาคพิเศษได้ทุกวิชา แต่ในทางปฏิบัติอาจารย์ผู้สอนที่เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรอาจไม่ได้เบิกค่าสอนทุกวิชาหรือลดค่าสอนลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มียุทธศาสตร์จำนวนน้อย
3. ในการเปิดรายวิชาเลือก ควรเปิดรายวิชาเลือกทั่วไปที่นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มวิชาเลือก สนใจ และสามารถเรียนร่วมกันได้ เช่น วิชาการเงิน หรือวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ อาจกำหนดให้เป็นวิชาเลือกเรียนร่วมซึ่งจะช่วยลดค่าตอบแทนการสอนได้ ในกรณีที่เป็นวิชาที่เบิกค่าตอบแทนการสอนโดยต้องสำรวจความต้องการของนักศึกษาประกอบด้วย
4. เงินเดือนและค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ (รวมค่าประกันสังคม กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ) เป็นค่าใช้จ่ายหลักที่ไม่อาจลดได้ หลักสูตรกรณีศึกษาใช้เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตร 1 คน ดูแล 1 หลักสูตร ในขณะที่ภาควิชาอื่นให้เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตร 1 คนดูแลหลักสูตรมากกว่า 1 หลักสูตร ดังนั้นหากสามารถให้เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรดูแลหลักสูตรอื่นหรือหลักสูตรที่จะเปิดใหม่เพิ่มขึ้นในอนาคต ก็จะสามารถปันส่วนค่าใช้จ่ายส่วนนี้ไปยังหลักสูตรอื่นได้
5. รายได้หรือค่าใช้จ่ายสำหรับกิจกรรมเฉพาะที่เมื่อรับจากนักศึกษาเข้ามาแล้วต้องจ่ายออกไปทั้งหมดให้กับกิจกรรมเฉพาะนั้น ๆ เช่น ค่าอุปกรณ์พิเศษ ค่าธรรมเนียมการศึกษาดูงาน ค่าวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ ควรเรียกเก็บเฉพาะเท่าที่จำเป็นจริง ๆ เท่านั้น เนื่องจากโดยหลักการแล้วรายได้เหล่านี้จะต้องจ่ายออกไปทั้งหมด ไม่สามารถเก็บเป็นกำไรสำรองของหลักสูตร

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ได้ และแม้ว่าหากจ่ายออกไปทั้งหมดจริงก็จะไม่มีผลกระทบต่อจุดคุ้มทุนของหลักสูตร แต่การเรียกเก็บค่าเล่าเรียนรวมในจำนวนที่สูงเกินไปก็จะส่งผลให้ค่าใช้จ่ายของนักศึกษาสูงขึ้นและอาจส่งผลกระทบต่อจำนวนนักศึกษาที่สนใจสมัครเรียนลดน้อยลงทำให้หลักสูตรมีรายได้ต่ำกว่าที่ควรจะได้

แม้ว่ามหาวิทยาลัยของรัฐจะมีภารกิจหลักด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนแต่ก็ควรมีการวิเคราะห์และวางแผนเพื่อให้ภารกิจดังกล่าวให้ประสบความสำเร็จมากที่สุดหรือเป็นภาระด้านงบประมาณของมหาวิทยาลัยน้อยที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาภาคสมัครใจที่มีการแข่งขันสูงในปัจจุบัน การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการตัดสินใจดำเนินการ จากมุมมองทางธุรกิจ จากการวิเคราะห์รายได้ ค่าใช้จ่าย และจุดคุ้มทุนของหลักสูตรกรณีศึกษาพบว่า มีตัวแปรด้านรายได้และรายจ่ายหลายรายการที่ไม่จำเป็นต้องพิจารณาในการคำนวณจุดคุ้มทุนและสามารถตัดออกได้ อาทิเช่น ค่าธรรมเนียมการศึกษาฐาน ค่าวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ แม้ว่าการคำนวณจุดคุ้มทุนของหลักสูตรกรณีศึกษาจะไม่รวมต้นทุนจม เช่น เงินเดือนอาจารย์ประจำหลักสูตร ค่าใช้สถานที่ แต่จุดคุ้มทุนก็ยังคงสูงเมื่อเทียบกับจำนวนนักศึกษาเฉลี่ยในหลักสูตรทั่วไป ในกรณีที่หลักสูตรมีจำนวนศึกษาน้อยก็อาจลดความเสี่ยงได้ตามแนวทางที่ได้เสนอไว้โดยต้องคำนึงถึงความพึงพอใจของนักศึกษาและบุคลากรเป็นสำคัญ แนวทางการประเมินและการจัดการความเสี่ยงโดยใช้การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนในบทความนี้สามารถประยุกต์ใช้ได้กับหลักสูตรอื่นที่มีลักษณะคล้ายกันได้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

- Chase, R. B., Jacobs, F. R. and Aquilano, N. J. (2006). "Operations Management for Competitive Advantage with Global Cases", 11th ed. McGraw-Hill. USA
- Dess, G., McNamara, G., Eisner, A. and Lee, S. (2018), "Strategic Management: Text and Cases". 9th ed, McGraw-Hill. USA
- Lan, J. and Srivastava, S. (2009). "Cost Accounting". 4th ed.. McGraw-Hill, India
- Walther, L.M., Skousen, C.J. (2009). "Managerial and Cost Accounting", bookboon.com. available at <https://library.ku.ac.ke/wp-content/downloads/2011/08/Bookboon/Accounting/managerial-and-cost-accounting.pdf> (accessed Sep 27, 2018)
- เดลินิวส์ (2560) . "นำห่วงนิสิตม.บูรพาตรี-โท-เอกลดฮวบ". เดลินิวส์ ฉบับ 29 สิงหาคม 2560. จาก <https://www.dailynews.co.th/education/595055> (สืบค้นเมื่อ 10 ส.ค. 2561)
- ภัทรนิกา เสวตเมธิกุล (2557). "การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตร กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี". วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ. 1(1). 274-292
- มหาวิทยาลัยมหิดล (2555). "About us". จาก http://www.grad.mahidol.ac.th/grad/aboutus/facts_th.php (สืบค้นเมื่อ 5 ม.ค. 2562)
- ศิริกาญจน์ กิตติชยานนท์, วนิดา หมั่นอักษร, ซาลินี กรแก้ว และอภิวัฒน์ สัมศรีสุข (2557). "ต้นทุนต่อหน่วยของหลักสูตร". วารสารเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ. 5(10). 25-30
- สำนักติดตามและประเมินผลอุดมศึกษา (2560). "ฐานข้อมูลหลักสูตรที่สถาบันอุดมศึกษารายงานมายังศูนย์สารสนเทศอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2560". จาก <http://www.bme.mua.go.th/wp-content/uploads/2018/06/ข้อมูลหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของประเทศไทย-พ.ศ.-2560.pdf> (สืบค้นเมื่อ 12 ต.ค. 2561)
- สุวพันธ์ เมินนนทรี (2558). "ต้นทุนการผลิตบัณฑิตของหลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยรังสิต". เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจปริทัศน์ . 11(1). 115-129

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Shared Responsibility: แนวทางการจัดทำบริการสาธารณะด้านสุขภาพโดย ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนของต่างประเทศ

Shared Responsibility: Guidelines for establishing the Public Health Services by cooperation between the Public and Private Sectors of the Foreign Countries

สุพัตตรา ตันติจริยาพันธ์ (Supattra Tantijariyapan)

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

Department of Public Administration, The Humanities and Social Sciences,

Uttaradit Rajabhat University

E-mail: patt390@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการนำเสนอการบริการสาธารณะแนวใหม่ที่เป็นลักษณะของการแบ่งปันความรับผิดชอบด้านสุขภาพ (Shared Responsibility) โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนของต่างประเทศ ใช้วิธีการศึกษาเอกสาร (Documentary Study) แล้ววิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) แนวทางความร่วมมือออกเป็น 6 แนวทาง ได้แก่ 1) การที่ภาคเอกชนให้ความช่วยเหลือในการเพิ่มทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขและร่วมพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมทางสาธารณสุข 2) การพัฒนาความร่วมมือระหว่างองค์กรภาคเอกชนที่ไม่แสวงผลกำไรและหน่วยงานภาครัฐในการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพ 3) การจัดตั้งกองทุนรักษา (Sickness Funds) สำหรับผู้ป่วยในระบบประกันสุขภาพ 4) การจัดตั้งกองทุน Private Finance Initiative (PFI) ที่ริเริ่มโดยภาคเอกชน 5) การที่หน่วยงานภาครัฐอนุญาตให้กลุ่มธุรกิจเอกชนสามารถร่วมกันจัดตั้งบริษัทขึ้นมาใหม่ และ 6) การพัฒนาระบบดูแลสุขภาพและการดูแลทางสังคมร่วมกันให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ป่วยอย่างเป็นองค์รวม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

คำสำคัญ: การแบ่งปันความรับผิดชอบ, บริการสาธารณะ, ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

Abstract

This article presents a new public service that call a health shared responsibility by cooperation between the public and private sectors of the foreign countries. The data was collected and analyzed from the documents and summarized into 6 approaches as follows; 1) The private sectors provide the public health resources and develop the public health knowledge and innovations with public sectors, 2) Develop the cooperation between the non-profit organizations and the public sectors to formulate health strategies, 3) Establishing Sickness Funds for patients in the health insurance system, 4) Eestablishing the Private Finance Initiative Fund (PFI) initiated by the private sectors, 5) The public sectors allowed the business groups to establish a new company and 6) Develop the holistic of health and social care system according the need of patients.

Keywords: Shared Responsibility, Public Service, Public and Private Partnership

บทนำ

ในกระบวนการพัฒนาการให้บริการสาธารณะถือว่าเป็นหน้าที่ของภาครัฐ แต่ในกระบวนการพัฒนาใหม่ของการบริหารการพัฒนาประเทศเห็นว่า การให้ผูมีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนานั้นเข้ามามีบทบาทร่วมกันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการสาธารณะมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้รัฐทำหน้าที่หลักในการกำหนดนโยบายและกำกับการพัฒนา ภาคส่วนอื่นทั้งภาคเอกชนที่แสวงและไม่แสวงผลกำไรเข้ามามีบทบาทในการดำเนินและพัฒนาคุณภาพการให้บริการ ฉะนั้น นโยบายสาธารณะในบริบทของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่จึงต้องมาจากผูมีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน โดยเฉพาะนโยบายด้านการดูแลสุขภาพที่เป็นภารกิจสำคัญเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี เมื่อพิจารณากระบวนการพัฒนาใหม่พบว่าประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปได้พิจารณากระบวนการให้องค์กรภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในกระบวนการดูแลสุขภาพอย่างครอบคลุม โดยเห็นว่าการเปลี่ยนแปลง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ด้านบริบทของการดูแลสุขภาพเป็นปัจจัยเร่งให้ระบบการดูแลสุขภาพต้องมีการปรับตัว ซึ่งระบบการดูแลสุขภาพนั้นเผชิญกับความท้าทายทั้งการเปลี่ยนของโรคในรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะในระบบการดูแลสุขภาพนั้นใช้ทรัพยากรสูงมากถึง 40–60 % ของงบประมาณ ซึ่งเป็นงบประมาณด้านบุคลากรผู้มีความเชี่ยวชาญ สภาพการณ์ดังกล่าวนี้โรงพยาบาลทั้งหลายเปลี่ยนแปลงได้ค่อนข้างยาก Martin McKee and Healy J. (2002) อ้างอิงใน(Ceri R, Thompson and Martin McKee. 2003 : 281 – 282)

นอกจากนี้ประเทศในกลุ่มยุโรปได้พยายามหาระบบการเงินที่หลากหลายในการพัฒนาด้านการดูแลสุขภาพ โดยได้แลกเปลี่ยนทั้งประสบการณ์การลงทุนขนาดใหญ่และในระดับเล็กที่มีผล การปฏิบัติเชิงประจักษ์ ซึ่งวิธีการที่นิยมอย่างแพร่หลาย เช่น การประกันสังคมหรือการจัดเก็บภาษีทางสังคม ในหลายประเทศมักเลือกวิธีการจัดตั้งกองทุนของรัฐโดยดำเนินทั้งระดับรัฐบาลกลาง และรัฐบาลภูมิภาคเป็นผู้ก่อตั้ง หรือจัดตั้งกองทุนรักษา (Sickness Funds) สำหรับผู้ป่วยในระบบประกันสุขภาพ เช่นกรณีประเทศเนเธอร์แลนด์ และประเทศฝรั่งเศส กรณีประเทศอังกฤษประเทศอิตาลี ประเทศสเปน ประเทศกรีซ ประเทศโปตุเกส และประเทศไอร์แลนด์ที่ใช้วิธีร่วมมือกับภาคเอกชนโดยให้ภาคเอกชนเป็นผู้ริเริ่มในการลงทุนทางการเงินในการโครงการต่างๆของ (Ceri R, Thompson and Martin McKee. 2003 : 284, 286) ประเทศอังกฤษใช้ Private Finance Initiative (PFI) ในปี 1992 ในการดำเนินกิจการของโรงพยาบาลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการกิจด้านคลินิก โดยให้ภาคเอกชนลงทุนทางการเงิน ก่อสร้าง และบริหารกิจการโรงพยาบาลอย่างน้อย 25 ปี (J. Sussex. 2001) สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกามีการพัฒนาความร่วมมือระหว่างองค์กรต่างๆ เข้าร่วมกับหน่วยงานภาครัฐเพื่อพัฒนาด้านการดูแลสุขภาพของประชาชนในระดับท้องถิ่น คือ มูลนิธิ Robert Wood Johnson Foundation (RWJF) และมูลนิธิ W.K. Kellogg Foundation ที่ได้พยายามปรับปรุงสุขภาพของคนในชุมชน (Ray M, Nicola. 2006 : 335) เมื่อพิจารณาถึงผลประโยชน์ในมิติที่สาธารณะได้รับจากการให้องค์กรภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในกระบวนการดูแลสุขภาพดังกล่าวอย่างประเทศดังกล่าวข้างต้น ถือว่าเป็นรูปแบบ “การบริการสาธารณะแนวใหม่” (New Public Service : NPS) โดยการสนับสนุนจากองค์กรนอกภาครัฐที่เข้ามาเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือด้านการดูแลสุขภาพระหว่างกัน บทความนี้มุ่งนำเสนอประสบการณ์การบริการภาครัฐแนวใหม่ของ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ต่างประเทศด้านสุขภาพโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนที่เรียกว่า Public Private Partnership: PPPs ที่ผู้เขียนเรียกว่าเป็นการแบ่งปันความรับผิดชอบ (Shared Responsibility) แล้วนำเสนอเป็นแนวทางทางการจัดทำบริการสาธารณะด้านสุขภาพโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนของต่างประเทศตลอดจนเสนอกลไกความสำเร็จในการดำเนินความร่วมมือดังกล่าว

แนวทางทางการจัดทำบริการสาธารณะด้านสุขภาพโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนของต่างประเทศ

การแบ่งปันความรับผิดชอบ(Shared Responsibility) ถือว่าเป็น Public Private Partnership (PPPs) ซึ่งเป็นฐานแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่รัฐพยายามพัฒนาการบริการสาธารณะ โดยการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคหรือระดับเขต หรืออาจเรียกได้ว่าระดับท้องถิ่นด้านสุขภาพของประชาชนทั่วไปและกลุ่มเฉพาะ มีหลากหลายรูปแบบ อาทิ ในงานของ L. Kostyak et al (2017) ที่เสนอในบทความ “A means of improving public health in low – and middle – income countries? Benefits and challenges of international public – private partnerships” ซึ่งได้ศึกษาในประเด็นผลประโยชน์ และความท้าทายของการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในมิติสุขภาพของประเทศกลุ่มรายได้ต่ำและรายได้ปานกลาง จากฐานข้อมูล PubMeds Web of knowledge และ Science Direct ที่เผยแพร่ช่วง ค.ศ. 2000 – 2016 และนำเอกสารที่ศึกษาจากฐานข้อมูลมาแบ่งกลุ่มโดยแบ่งตามผู้เขียนและพื้นที่ประเทศศึกษา จากผลการวิจัยพบว่านานาประเทศในกลุ่มรายได้ต่ำและรายได้ปานกลางได้เพิ่มความสำคัญกับการพัฒนาด้านสาธารณสุข โดยให้หน่วยงานภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาด้านสุขภาพทั้งการมีส่วนร่วมด้านการเงิน การพัฒนานวัตกรรม การช่วยเหลือในการพัฒนาสุขภาพในประเด็นหลักๆที่มีความท้าทาย ซึ่งการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในมิติสุขภาพมีค่อนข้างมากและมีความเสี่ยงต่ำ ดังผลประโยชน์ และความท้าทาย ดังนี้ ผลประโยชน์ของการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน อาทิ ผลประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศผู้รับความช่วยเหลือกล่าวคือ ประเทศที่ยากจนมักได้รับการสนับสนุนทางสุขภาพจากประเทศผู้บริจาค โดยเป็นการดำเนินใน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รูปแบบที่ประเทศผู้บริจากร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนด้านยาและเครื่องมือทางการแพทย์ ซึ่งรัฐบาลของประเทศผู้บริจากรจะช่วยเหลือในการเพิ่มทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขทั่วไป หรือเลือกช่วยเหลือประเทศผู้รับเฉพาะประเด็นปัญหาสุขภาพที่เผชิญอยู่นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ในด้านการระดมทุนในการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศที่ประสบปัญหาสำคัญ เช่น เอดส์ วัณโรค และมาลาเรีย หรืออีโบล่า ในกลุ่มประเทศแอฟริกาตะวันตกที่สามารถระดมทุนจากภาครัฐและเอกชนทั่วโลกในการช่วยเหลือ ซึ่งบ่งชี้ให้เห็นว่าเป็นการลงทุนร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนจากนานาประเทศระดับโลกที่ช่วยเอื้ออำนวยและระดมทุนในการช่วยเหลือด้านสาธารณสุขได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ในด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม โดยเฉพาะการคิดค้นยาใหม่ๆ ในการรักษาโรคที่อุบัติในกลุ่มประเทศยากจนโดยความร่วมมือของภาคเอกชนในพื้นที่ที่ภาครัฐยังขาดความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ในโรคเหล่านั้น เป็นต้น สำหรับความท้าทายของการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เช่น ประเด็นของผลประโยชน์ขัดกัน (Conflict of interest) ระหว่างหน่วยงานภาคเอกชนที่ร่วมกันดำเนินงานด้านสุขภาพซึ่งส่วนใหญ่ให้ความสำคัญด้านการทำการตลาด กล่าวคือมุ่งเน้นผลกำไร แต่หน่วยงานภาครัฐในประเทศที่ยากจนหรือประเทศที่กำลังพัฒนามุ่งเน้นที่จะได้รับความช่วยเหลือในระยะยาว ซึ่งรัฐบาลของประเทศเหล่านั้นถือว่าอยู่ในสถานะที่อ่อนแอกว่าหากต้องเจรจาเพื่อขอรับความช่วยเหลือในการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพของประเทศตนเนื่องจากการเข้ามาของหุ้นส่วนภาคเอกชนอยู่ทั้งในรูปแบบการบริจาคและรูปแบบเชิงการตลาดพร้อมกัน

สำหรับ Mary Alison et al. (2015) ในบทความ “An evaluation of the Public Health Responsibility Deal : Informants’ experiences and view of the development, Implementation and achievements of a pledge-based, Public – private partnership to improve population health in England” ซึ่งได้เสนอผลการการวิจัยเพื่อประเมินผลการจัดการความรับผิดชอบด้านสาธารณสุขร่วมในทัศนะของผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการด้านสาธารณสุขในรูปแบบของหุ้นส่วนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กร NGOs เพื่อพัฒนางานด้านสาธารณสุขและประชาชนในประเทศอังกฤษ โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องจำนวน 50 คน เช่น ผู้เข้าร่วมจากภาคเอกชนที่มีบทบาทในการการผลิตอาหาร แอลกอฮอล์ และผลิตภัณฑ์ด้านการดูแลสุขภาพ ตัวแทนจัดจำหน่าย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

และตัวแทนฝ่ายบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมในกิจการ โรงพยาบาล ตัวแทนองค์กรสมาคมผู้ค้า เป็นต้น พบว่า ปัจจัยหลักที่จูงใจให้ภาคเอกชนและ NGOs เข้าร่วมดำเนินการกิจการด้านสาธารณสุขร่วมกับภาครัฐนั้น คือ เป็นการแสดงความรับผิดชอบทางสังคมของภาคธุรกิจที่มีต่อสาธารณะ และเป็นการทำทนายในการสร้างชื่อเสียงให้กับองค์กรด้วย อีกทั้งยังช่วยให้องค์กรวางแผนการดำเนินกิจการอย่างเป็นระบบก่อนที่จะเข้ามาร่วมดำเนินการด้านสาธารณสุขกับภาครัฐ ซึ่ง Mary Alison and Others เห็นว่าภาคเอกชนและ NGOs ผลประโยชน์ดังกล่าวช่วยให้องค์กรเหล่านั้นสามารถเข้าถึงการให้บริการ โดยภาครัฐ เช่น การสามารถเข้าถึงข้อมูลและสารสนเทศของหน่วยงานภาครัฐ การมีภาพลักษณ์ในเชิงการทำงานเพื่อสาธารณะ และได้นำเสนองานด้านการจัดการความรับผิดชอบต่อด้านสาธารณสุขร่วมกับภาครัฐ ที่สามารถเป็นที่จดจำของหน่วยงานภาครัฐได้ แต่อย่างไรก็ตาม การเข้ามาจับบทบาทในด้านดังกล่าวนี้ก็มีข้อจำกัดในการปรับเปลี่ยนมูลค่า (ราคา) เพราะถูกผูกมัดด้วยเงื่อนไขด้านการปฏิบัติงานทำไว้กับภาครัฐ และมีความเสี่ยงด้านความต่อเนื่องของภาคส่วนต่างๆที่เข้ามาดำเนินการด้านสาธารณสุขร่วมกัน แม้ว่าการจัดการความรับผิดชอบต่อด้านสาธารณสุขร่วมอาจมีข้อจำกัดด้านผลประโยชน์ต่อภาคเอกชนในกรณีจากงานของ Mary Alison et al. แต่เมื่อพิจารณาถึงผลประโยชน์ในมิติที่สาธารณะได้รับถือว่าเป็นรูปแบบการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่โดยการสนับสนุนจากองค์กรนอกภาครัฐที่พึ่งดำเนินการในรูปแบบของการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือด้านการดูแลสุขภาพระหว่างกัน

ในงานของ James Barlow, Jen Roehrich and Steve Wright (2013) ได้เสนอตัวแบบในการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนไว้หลากหลายรูปแบบในบทความ เรื่อง “Europe Sees Mixed Results From Public – Private Partnerships For Building And Management Health Care Facilities And Service” โดยในบทความนี้ได้แนะนำว่าการที่จะจำกัดหรือลดงบประมาณของประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปก็คือการเพิ่มหุ้นส่วนของภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะในด้านการก่อสร้างและการปฏิบัติการของโรงพยาบาลของรัฐ ตลอดจนการจัดการจัดหาเครื่องมือและบริการทางด้านสุขภาพ ซึ่งการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนจะช่วยให้หลีกเลี่ยงค่าใช้จ่ายในการลงทุนที่สูงและภาคเอกชนสามารถดำเนินการแทนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า ซึ่งในบทความเสนอได้เสนอตัวแบบการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน 5

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รูปแบบ โดยเรียงลำดับความร่วมมือที่ภาครัฐให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการ สาธารณะด้านสุขภาพในระดับที่น้อยไปยังความร่วมมือระดับสูงสุด ได้แก่ 1. รูปแบบ Quasi-public-private partnership เช่น กรณีโครงการในประเทศสเปน 2. Accommodation-only โดยในรูปแบบนี้อาจพบความร่วมมือด้านการออกแบบ การก่อสร้าง การเงิน และการปฏิบัติการ (DBFO) หรือ อาจเป็นด้านการก่อสร้าง การให้เอกชนเป็นเจ้าของ การปฏิบัติการ และการโอนกิจการไปให้รัฐ (BOOT) เช่นกรณีของสหราชอาณาจักร ประเทศฝรั่งเศส ประเทศโปรตุเกส ประเทศอิตาลี ประเทศสวีเดน ประเทศออสเตรเลีย ฯลฯ 3. Twin accommodation/clinical service joint venture เช่น ประเทศโปรตุเกส 4. Franchising เช่น กรณีบริษัท โรงพยาบาลเอกชนเยอรมัน และ 5. Full – service provision เช่น กรณีบริษัท Ribera Salud ของประเทศสเปน ซึ่งในรูปแบบของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนดังกล่าวโดยรวมแล้วมีประโยชน์ซึ่งกันและกันอาจมีข้อจำกัด อาทิ การสร้างความร่วมมือช่วยแก้ไขประเด็นความขาดแคลนด้านงบประมาณในการลงทุนของภาครัฐ ซึ่งภาคเอกชนจะช่วยลดข้อจำกัดด้านการเงินในการลงทุนสร้างหรือการซื้อสินทรัพย์ที่มีมูลค่าสูงด้านสุขภาพ และการสร้างความร่วมมือดังกล่าวทำให้หน่วยงานภาครัฐที่ให้บริการด้านสุขภาพได้มุ่งเน้นกระบวนการด้านการรักษาได้เต็มศักยภาพแทนที่ความกังวลด้านการลงทุน

สำหรับงานของ Ray M, Nicola (2006) เรื่อง “NORTH AMERICAN PERSPECTIVES Turning Point : implications for collaborative governance” ที่แสดงให้เห็นว่าประเทศสหรัฐอเมริกา มีการพัฒนาความร่วมมือระหว่างองค์กรต่างๆ เข้าร่วมกับหน่วยงานภาครัฐเพื่อพัฒนาการดูแลสุขภาพของประชาชนในระดับท้องถิ่น คือ มูลนิธิ Robert Wood Johnson Foundation (RWJF) และ มูลนิธิ W.K. Kellogg Foundation ซึ่งเป็นองค์กรที่ดำเนินกิจกรรมใน 21 มลรัฐ และ 43 ชุมชน ได้พยายามปรับปรุงสุขภาพของคนในชุมชน โดยคาดการณ์ให้มีการพัฒนาชุมชนโดยหลากหลาย หนุนส่วนในการพัฒนายุทธศาสตร์ด้านสุขภาพร่วมกันทั้งในระดับชุมชนและระดับรัฐ ซึ่งวิธีการนี้ เรียกว่า “การแบ่งปันความรับผิดชอบ” โดยดึงภาคเอกชนเข้าร่วมเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในการพัฒนาด้านสาธารณสุขให้มากขึ้น แต่หนุนส่วนในการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพประกอบด้วย หนุนส่วนภาคการศึกษา งานด้านกระบวนการยุติธรรม หนุนส่วนที่อยู่ในความศรัทธาของชุมชน ภาคเอกชน และภาคส่วนอื่นๆ ที่ร่วมกันแบ่งปันด้านทรัพยากร การพัฒนาวิสัยทัศน์ การปรับเปลี่ยน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

นโยบายและสนับสนุนเชิงร่วมมือกัน ตลอดจนตัดสินใจร่วมกันว่าภาคส่วนใดที่จะสามารถร่วมลงทุนและสนับสนุนทรัพยากรในการพัฒนาด้านสาธารณสุขของคนในชุมชนได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ในงานของ Ceri R, Thompson and Martin McKee (2003) เรื่อง “Financing and planning of public and private not-for-profit hospitals in the European Union” ได้อธิบายเกี่ยวกับการก้าวสู่สังคมสูงวัย และความคาดหวังด้านคุณภาพการบริการ ตลอดจนในระบบการดูแลสุขภาพนั้นชี้ให้เห็นว่ามีการใช้ทรัพยากรสูงมากถึง 40 – 60 % ของงบประมาณ ซึ่งเป็นงบประมาณด้านบุคลากรผู้มีความเชี่ยวชาญ ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวนี้โรงพยาบาลทั้งหลายเปลี่ยนแปลงได้ค่อนข้างยาก Martin McKee and Healy J. (2002) อ้างอิงใน (Ceri R, Thompson and Martin McKee. 2003 : 281 – 282) อย่างไรก็ตามแนวโน้มของโลกก็ได้เริ่มมีการปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เช่น ประเทศฝรั่งเศสที่มีการปรับตัวทั้งระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น โดยการการลงทุนในระบบสาธารณสุข โดยพยายามแสวงหาวิธีการในการปกป้องการลดลงของคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณสุข โดยแสวงหารูปแบบใหม่ที่น่าสนใจในการลงทุนและหาอุปกรณ์เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ และกำหนดกระบวนการในระยะยาวเพื่อก่อสร้างอาคารปฏิบัติการแทนอาคารโรงพยาบาลที่ยังใช้ทำการอยู่ซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่ก่อสร้างตั้งแต่ยุคกลางของยุโรปที่ปัจจุบันไม่มีความเหมาะสมแล้วและยังมีราคาก่อสร้างสูง Martin McKee and Healy J. (2002) อ้างอิงใน (Ceri R, Thompson and Martin McKee. 2003 : 282) ประเทศในกลุ่มยุโรปจึงพยายามหาระบบการเงินที่หลากหลายในการพัฒนาด้านการดูแลสุขภาพ โดยได้แลกเปลี่ยนทั้งประสบการณ์การลงทุนขนาดใหญ่และในระดับเล็กที่มีผลการปฏิบัติเชิงประจักษ์ ซึ่งวิธีการที่นิยมอย่างแพร่หลาย เช่น การประกันสังคมหรือการจัดเก็บภาษีทางสังคม ในหลายประเทศมักเลือกวิธีการจัดตั้งกองทุนของรัฐโดยดำเนินทั้งระดับรัฐบาลกลางและรัฐบาลภูมิภาคเป็นผู้ก่อตั้ง หรือจัดตั้งกองทุนรักษา (Sickness Funds) สำหรับผู้ป่วยในระบบประกันสุขภาพเช่นกรณีประเทศเนเธอร์แลนด์ และประเทศฝรั่งเศส แต่ในประเทศสวีเดนความรับผิดชอบด้านการดูแลสุขภาพเก็บทั้งหมดของประชาชนอยู่ในความรับผิดชอบของสภาเขตสุขภาพ 21 แห่ง (County Councils) และกองทุนสุขภาพถูกจัดตั้งขึ้นมาโดยภาษีที่จัดเก็บในท้องถิ่น โดยประเทศในกลุ่มยุโรปได้มีวิธีการหลักในการระดมทุนทางการเงินสำหรับการดูแลสุขภาพของประชาชนหลากหลายรูปแบบ แต่ประเทศที่ใช้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การระดมทุนที่ยืดหยุ่นแบบหุ้นส่วนความร่วมมือภาครัฐและภาคเอกชน (Public Private Partnership Models) คือ ประเทศอังกฤษ ประเทศอิตาลี ประเทศสเปน ประเทศไอร์แลนด์ ประเทศโปตุเกส และประเทศกรีซ ซึ่งมีทั้งความร่วมมือจากภาคเอกชนที่แสวงกำไร และภาคเอกชนที่ไม่แสวงผลกำไร เข้ามาเป็นหุ้นส่วนในการดูแลสุขภาพ โดยมีความร่วมมือในการลงทุนในด้านดังกล่าวนี้หลากหลายรูปแบบ เช่น เงินกู้ยืมผ่านธนาคารพาณิชย์และธนาคารเพื่อการพัฒนา และผ่านตลาดตราสารหนี้ กรณีประเทศอังกฤษประเทศอิตาลี ประเทศสเปน ประเทศกรีซ ประเทศโปตุเกส และประเทศไอร์แลนด์ ที่ใช้วิธีร่วมมือกับภาคเอกชนโดยให้ภาคเอกชนเป็นผู้ริเริ่มในการลงทุนทางการเงินในการโครงการต่างๆของโรงพยาบาล แต่อาจแตกต่างจากผลการศึกษาของ Sussex J. (2001) ที่ได้เสนอในบทความ “The economics of the private finance initiative in the NHS” ที่ชี้ให้เห็นว่าเฉพาะประเทศอังกฤษใช้ Private Finance Initiative (PFI) ในปี 1992 ในการดำเนินการของโรงพยาบาลที่ไม่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านคลินิก โดยให้ภาคเอกชนลงทุนทางการเงิน ก่อสร้าง และบริหารกิจการโรงพยาบาลอย่างน้อย 25 ปี

ในผลงานของ Ceri R, Thompson and Martin McKee (2003) เรื่อง “Financing and planning of public and private not-for-profit hospitals in the European Union” ยังได้เสนอว่าในส่วนของประเทศสเปนถือว่ามีารพัฒนารูปแบบของหุ้นส่วนความร่วมมือภาครัฐและภาคเอกชนที่น่าสนใจในระดับภูมิภาค (เมือง) โดยหน่วยงานภาครัฐระดับภูมิภาค (เมือง) ได้พัฒนาความร่วมมือด้านการดูแลสุขภาพทั้งที่เป็นภารกิจด้านคลินิกและไม่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านคลินิก เรียกว่า “Alzira model” ซึ่ง Alzira เป็นโรงพยาบาลแห่งแรกที่สร้างขึ้นภายใต้กฎหมายใหม่ที่เรียกว่า “Administrative Concession” ในปี 1999 โดยในโมเดลนี้กลุ่มธุรกิจเอกชนสามารถรวมบริษัทประกันและก่อสร้างเข้าด้วยกันเพื่อสร้างโรงพยาบาลและบริหารจัดการกิจการโรงพยาบาลได้ในระยะเวลา 10 ปี โดยระหว่างระยะเวลาดังกล่าวเขตบริหารสุขภาพ คือ Valencia Health Department จะจ่ายค่าเงินค่าธรรมเนียมการรักษารายหัวให้แก่บริษัทเอกชนที่เข้าร่วมดำเนินการกับโรงพยาบาลเมื่อสิ้นสุดสัญญา 10 ปี แล้วบริษัทเอกชนจะไม่สามารถต่อสัญญาได้อีกต่อไป ฉะนั้น กรรมสิทธิ์ในโรงพยาบาลจะถูกถ่ายโอนไปยังเขตบริหารสุขภาพ Valencia Health Department กรณี Alzira Model ของประเทศสเปนนี้ถือว่าเป็นการดำเนินงานในระดับภูมิภาค (เมือง) หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นระดับ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ท้องถิ่น (ผู้เขียน) แต่เป็นการตัดสินใจร่วมระหว่างส่วนกลางและท้องถิ่นที่ท้องถิ่นได้รับการกระจายอำนาจมาให้ ดังนั้นหลายประเทศในกลุ่มยุโรปจะได้รับการกระจายอำนาจการตัดสินใจดำเนินการด้านการดูแลสุขภาพร่วมโดยส่วนกลางและท้องถิ่น ซึ่งท้องถิ่นจะดำเนินการพิจารณาการวางแผนด้านเงินทุนของโครงการในเขตพื้นที่รับผิดชอบในท้องถิ่นนั้นๆ ยกเว้นประเทศสวีเดนที่กลุ่มธุรกิจที่เป็นทุนท้องถิ่นสามารถเข้ามีส่วนร่วมลงทุนในการจัดตั้งอำนวยความสะดวกด้านสุขภาพในท้องถิ่น (County) ได้โดยการอนุมัติสภาของท้องถิ่นนั้น (County Council) เช่นเดียวกับประเทศอิตาลีที่รัฐบาลในระดับท้องถิ่น (Regional Government) สามารถพิจารณาเงินทุนในโครงการด้านสุขภาพไปยังเขตบริหารสุขภาพได้โดยตรงเช่นกันจะเห็นได้ว่ากรณีของ Alzira Model ของประเทศสเปนเป็นแบบที่ดำเนินภายใต้กฎหมายเฉพาะที่บัญญัติให้ภาครัฐและภาคเอกชนสามารถดำเนินการกิจร่วมกันได้ และภาครัฐมีต้องลงทุนทั้งสิ่งปลูกสร้างและอุปกรณ์ทางการแพทย์ตลอดจนการบริหารใดๆ แต่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนตามเงื่อนไขระยะเวลาตามสัญญา อย่างไรก็ตามในการดำเนินการร่วมกันหลากหลายงานดังกล่าวพบอุปสรรค เช่น จากงานศึกษาของ Ingrid Mur-Veeman et al. (2001 : 227) ใน “Development of integrated care in England and the Netherlands Management across public-private boundaries” ซึ่งศึกษาการพัฒนาระบบและปฏิบัติการร่วมด้านสาธารณสุขระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของประเทศอังกฤษและประเทศเนเธอร์แลนด์ พบว่าทั้งสองภาคส่วนได้ร่วมกันพัฒนาระบบดูแลสุขภาพและการดูแลทางสังคม โดยร่วมกันแสวงหาวิธีการที่จะประสบความสำเร็จได้อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ป่วย โดยตั้งอยู่บนฐานการพิจารณาระบบการดูแลผู้ป่วยอย่างเป็นองค์รวม แต่ก็ยังพบผลกระทบจากผลของความร่วมมือดังกล่าวอันเกิดจากปัจจัยด้านผลประโยชน์ ความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกัน วัฒนธรรมองค์การ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ และความไม่เชื่อมั่นระหว่างภาคส่วนที่มีร่วมในการพัฒนาด้านสุขภาพและระบบดูแลทางสังคม ซึ่งมีผลชัดเจนต่อความสำเร็จในการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน วิธีการที่จะช่วยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาความร่วมมือด้านสาธารณสุขนั้น จำเป็นที่จะต้องเริ่มต้นสร้างความร่วมมือในระดับชาติ กลุ่มมลรัฐต่างๆ ชุมชน และองค์กรที่จะเข้ามาเป็นหุ้นส่วนในระดับชาติ โดยที่ความร่วมมือนั้นมุ่งจะพัฒนาระบบสาธารณสุขในพื้นที่เฉพาะ กล่าวคือ เลือกพื้นที่พัฒนาเฉพาะโดยการกำหนดระบบพัฒนาสาธารณสุขให้เหมาะสมกับบริบทเฉพาะพื้นที่แต่ละแห่ง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากการนำเสนอข้างต้นผู้เขียนวิเคราะห์แนวทางและกลไกสนับสนุนการจัดทำบริการ
สาธารณะด้านสุขภาพโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนของต่างประเทศออก 6 แนวทาง ดังนี้

สรุปแนวทางทางการจัดทำบริการสาธารณะโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน	ประเทศ/กลุ่มประเทศ ที่ดำเนินการ	กลไกสนับสนุน
1. การที่ภาคเอกชนให้ความช่วยเหลือในการเพิ่ม ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขทั่วไป หรือ ช่วยเหลือเฉพาะประเด็นปัญหาสุขภาพที่เผชิญอยู่ อาทิ การบริจาคด้านยาและเครื่องมือทางการแพทย์ และการ ให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาองค์ความรู้และ นวัตกรรมทางสาธารณสุข	กลุ่มประเทศฐานะ ร่ำรวยที่ระดมทุน ช่วยเหลือประเทศ ฐานะปานกลางและ ยากจนทั่วโลก	- ภาคเอกชนของประเทศ ที่เป็นผู้บริจาคต้องได้รับ ความร่วมมือจาก ภาคเอกชนในประเทศที่ รับบริจาคเนื่องจากบาง ประเทศมีโรคอุบัติใหม่ที่ ภาครัฐของประเทศผู้รับ บริจาคยังขาดความ เชี่ยวชาญในโรคเหล่านั้น
2. การพัฒนาความร่วมมือระหว่างองค์กรภาคเอกชนที่ไม่ แสวงผลกำไรและหน่วยงานภาครัฐเป็นหลักในการ กำหนดยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพเพื่อพัฒนาการดูแล สุขภาพของประชาชนในระดับท้องถิ่น และให้ ภาคเอกชนที่แสวงหากำไรเข้าร่วม โดยต้องพิจารณาว่า หน่วยงานใดสามารถร่วมลงทุนและสนับสนุนทรัพยากร ในการพัฒนาด้านสาธารณสุขของคนในชุมชนได้อย่าง เหมาะสม	ประเทศสหรัฐอเมริกา	องค์กรภาคเอกชนที่ไม่ แสวงผลกำไรมี ความสามารถสูงในการ กำหนดยุทธศาสตร์และมี ทรัพยากรคนและ งบประมาณสูง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สรุปแนวทางทางการจัดทำบริการสาธารณะโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน	ประเทศ/กลุ่มประเทศ ที่ดำเนินการ	กลไกสนับสนุน
3. การจัดตั้งกองทุนรักษา (Sickness Funds) สำหรับผู้ป่วยในระบบประกันสุขภาพทั้งที่เป็นกองทุนของรัฐระดับรัฐบาลกลางและรัฐบาลภูมิภาค เป็นผู้ก่อตั้งและระดมทุนทางการเงินสำหรับการดูแลสุขภาพจากภาคเอกชน ที่แสวงกำไร และภาคเอกชนที่ไม่แสวงผลกำไรเข้ามาเป็นหุ้นส่วนในการดูแลสุขภาพ ผ่านการลงทุน เช่น เงินกู้ยืมผ่านธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการพัฒนา และผ่านตลาดตราสารหนี้	ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเนเธอร์แลนด์ ประเทศอิตาลี ประเทศสเปน ประเทศไอร์แลนด์ ประเทศโปตุเกส ประเทศกรีซ	หน่วยงานภาครัฐต้องสามารถจัดเก็บภาษีในพื้นที่ได้ เพื่อจัดตั้งกองทุนรักษาในเบื้องต้นก่อนระดมทุนจากภาคเอกชน
4. การจัดตั้งกองทุน Private Finance Initiative (PFI) ที่ริเริ่มโดยภาคเอกชนสำหรับการดำเนินกิจการของโรงพยาบาลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการกิจด้านคลินิก เช่น การให้ภาคเอกชนลงทุนทางการเงิน ก่อสร้าง และบริหารกิจการโรงพยาบาล	ประเทศอังกฤษ	หน่วยงานภาครัฐต้องกำหนดระยะเวลาและผลประโยชน์ตอบแทนให้ภาคเอกชนก่อสร้างและบริหารกิจการโรงพยาบาลในระยะเวลาที่ยาวนานพอสมควร เช่น 25 ปี แล้วถ่ายโอนกิจการให้กับหน่วยงานรัฐดูแล
5. การที่หน่วยงานภาครัฐอนุญาตให้กลุ่มธุรกิจเอกชนสามารถร่วมกันจัดตั้งบริษัทขึ้นมาใหม่ เช่น ประกันและบริษัทก่อสร้างเข้าด้วยกันเพื่อสร้างโรงพยาบาลและบริหารจัดการกิจการโรงพยาบาล ตัวอย่าง โรงพยาบาล Alzira ที่ดำเนินภายใต้ Administrative Concession	ประเทศสเปน ประเทศอิตาลี	- การบัญญัติกฎหมายเฉพาะมารองรับ - หน่วยงานกำกับมียุทธศาสตร์สนับสนุน - สภาพท้องถิ่นให้การสนับสนุน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สรุปแนวทางทางการจัดทำบริการสาธารณะโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน	ประเทศ/กลุ่มประเทศ ที่ดำเนินการ	กลไกสนับสนุน
6. การพัฒนาระบบดูแลสุขภาพและการดูแลทางสังคม โดยร่วมกันแสวงหาวิธีการที่จะประสบความสำเร็จได้อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ป่วย อย่างเป็นองค์รวม และมุ่งเน้นความร่วมมือระดับพื้นที่ เพื่อกำหนดระบบพัฒนาสาธารณสุขให้เหมาะสมกับ บริบทเฉพาะพื้นที่แต่ละแห่ง	ประเทศอังกฤษ ประเทศเนเธอร์แลนด์	- การออกกฎหมายหรือ ระเบียบรองรับเพื่อให้ อำนาจภาคเอกชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการพัฒนา และกำหนดระบบอย่าง เป็นรูปธรรม

บทสรุป

แนวทางการจัดทำบริการสาธารณะด้านสุขภาพโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนของต่างประเทศนั้นสามารถสรุปแนวทางได้ 6 แนวทางดังที่นำเสนอข้างต้น จะเห็นว่าแนวทางทั้งหมดนั้นมีเงื่อนไขหรือกลไกที่จะสนับสนุนให้การบริการสาธารณะด้านสุขภาพโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนประสบความสำเร็จแตกต่างกันออกไป เช่น กรณีการที่หน่วยงานภาครัฐอนุญาตให้กลุ่มธุรกิจเอกชนสามารถร่วมกันจัดตั้งบริษัทขึ้นมาใหม่เพื่อสร้างและบริหารจัดการกิจการโรงพยาบาลนั้นสามารถทำได้โดยต้องมีการบัญญัติกฎหมายเฉพาะมารองรับ ตัวอย่างโรงพยาบาล Alzira ประเทศสเปนที่สามารถกระทำในระดับท้องถิ่นเนื่องจากสมาชิกสภาท้องถิ่นมีความเห็นในทิศทางเดียวกันจึงสามารถบัญญัติกฎหมายรองรับการจัดตั้งบริษัทเอกชนเพื่อบริหารกิจการโรงพยาบาลของรัฐได้ นอกจากนี้ในแต่ละแนวทางนั้นย่อมมีประโยชน์และข้อจำกัดที่แตกต่างกันออกไป อาทิ แนวทางที่ 1 ที่เอกชนจากนานาประเทศฐานะร่ำรวยบริจาคเงินช่วยเหลือแก่ประเทศที่ยากจนสำหรับกิจการด้านสาธารณสุข ย่อมสามารถลดสภาพการณ์วิกฤตที่เผชิญอยู่ได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนั้นยังได้รับการถ่ายทอดวิทยาการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น แต่ความช่วยเหลือดังกล่าวมีประเด็นที่พึง ระมัดระวังในด้านผลประโยชน์ขัดกัน (Conflict of interest) ระหว่างหน่วยงานภาคเอกชนที่ร่วมกันดำเนินงานด้านสุขภาพซึ่งส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นด้านการตลาดควบคู่ไปด้วย รัฐบาลของประเทศผู้รับบริจาคอยู่ในสถานะคู่เจรจาที่มี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อำนาจต่อรองน้อยกว่าที่จำเป็นต้องยอมรับความช่วยเหลือพร้อมผลประโยชน์ของเอกชนจากประเทศที่ให้ความช่วยเหลืออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตามความร่วมมือจากภาคเอกชนถือว่ามี ความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชนด้วยข้อจำกัดของ หน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะด้านงบประมาณ และบุคลากรที่ถือว่ามีความรู้สูง ฉะนั้น หากประเทศไทยจะนำแนวทางดังกล่าวข้างต้นมาเป็นกรอบในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้าน สุขภาพจึงจำเป็นต้องประเมินความเป็นไปได้และวิเคราะห์ถึงผลประโยชน์และผลกระทบทางลบ อย่างรอบด้าน โดยรัฐบาลจึงจำเป็นต้องบัญญัติกฎหมายและมีมาตรการเสริมหนุนที่เป็นรูปธรรมให้ ภาคเอกชนและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสาธารณะด้านสุขภาพ เช่น กระทรวง สาธารณสุข สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) สำนักงานประกันสังคม และราชการ ส่วนท้องถิ่นของไทยที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านสุขภาพให้มีอำนาจร่วมกันหรืออำนาจของ ตนเองในการจัดทำบริการสาธารณะในรูปแบบ PPPs ตามแนวทาง 6 ประการข้างต้น โดยคำนึงถึง หลักความสามารถของหน่วยงานแต่ละแห่ง (Organizational Competence) ก็ย่อมจะช่วยให้ประเทศไทย สามารถพัฒนาคุณภาพความเป็นองค์กรร่วมโดยการแบ่งปันความร่วมมือ (Shared Responsibility) ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อยกระดับประสิทธิภาพและคุณภาพการบริการสาธารณะด้าน สุขภาพให้เพิ่มมากขึ้นต่อไป

รายการอ้างอิง

Barlow James, Roehrich Jen and Wright Steve. (2013). “Europe Sees Mixed Results From Public – Private Partnerships For Building And Management Health Care Facilities And Service,” *Health Affair*. 1(2013): 146 – 154.

Ingrid Mur-Veeman et al. (2003). “Development of integrated care in England and the Netherlands Management across public-private boundaries,” *Health Policy*. 65(2003) : 227 – 241.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Kostyak L. et al. (August,2017). “A means of improving public health in low – and middle – income countries? Benefits and challenges of international public – private partnerships,” *Public Health*, 149(2017) : 120-129.

Mary Alison et al. (2015). “An evaluation of the Public Health Responsibility Deal : Informants’ experiences and view of the development. Implementation and achievements of a pledge-based, Public – private partnership to improve population health in England,” *Health Policy*. 119(2015) : 1506 – 1514.

Ray M.Nicola. (2006). NORTH AMERICAN PERSPECTIVES Turning Point : implications for collaborative governance. “Clinical Government : *An International Journal*,” 11(2006) :335– 345.

Roehrich Jens et al. (2003). “Are public-private partnership a healthy option? A systematic literature review,” *Social Science & Medicine*. 113(2014) :110 – 119.

Sussex J. (2001). *The economics of the private finance initiative in the NHS*. London : Office of Health Economics

Thompson R. Ceri and McKee Martin. (2003). “Financing and planning of public and private not-for-profit hospitals in the European Union,” *Health Policy*. 67(2004) : 281-291.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กุญแจไขความสำเร็จของความร่วมมือหลากหลายภาคส่วน เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเชิงพื้นที่ Key to success of multi-sectoral collaboration for the area-based tourism industry development.

พลศักดิ์ ชัยศรี (Ponsak Chaisri)

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอ กุญแจสู่ความสำเร็จของความร่วมมือหลากหลายภาคส่วน เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเชิงพื้นที่ โดยพบว่าความสำเร็จของความร่วมมือ ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ เหตุผลความสำเร็จหรือความต้องการที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลากหลายภาคส่วนได้เข้ามาร่วมสร้างความร่วมมือกัน ประกอบด้วย ความไม่สมดุลทางอำนาจหรือทรัพยากร อำนาจและบทบาทที่จะได้จากความร่วมมือ ภูมิหลังความขัดแย้งและความร่วมมือ แรงกดดันจากสภาพแวดล้อม ความเกี่ยวข้องกับปัญหา ร่วมกัน และความจำเป็นของการยกระดับขีดความสามารถในการพัฒนา และ กุญแจสู่ความสำเร็จ อันเป็นเงื่อนไขหรือองค์ประกอบที่เอื้อต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนความร่วมมือ และยังเห็นความจำเป็นที่ยั่งยืนต่อไป ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ (1) เงื่อนไขจากภายในองค์กร ได้แก่ ผู้นำองค์กร ความสัมพันธ์ในองค์กรและระหว่างองค์กร ความพร้อมขององค์กร (2) เงื่อนไขภายในความร่วมมือ ได้แก่ ผู้นำความร่วมมือ รูปแบบความร่วมมือที่เหมาะสมและเป็นไปได้ ความสมัครใจของภาคีสมาชิก การมีกฎเกณฑ์ข้อตกลงร่วมกันชัดเจน การมีภาคีสมาชิกที่เหมาะสม การเห็นพ้องต้องกัน และกระบวนการตัดสินใจร่วมกัน การมีส่วนร่วมและความเท่าเทียมของภาคีสมาชิก ผลประโยชน์ ใจต่าง ๆ และ (3) เงื่อนไขภายนอกความร่วมมือ อันได้แก่ บทบาทขององค์กรภายนอก สภาพแวดล้อมทางกฎหมาย มาตรการจูงใจจากหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว เงื่อนไขที่กล่าวมานั้น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ยังเป็นกุญแจที่สำคัญ ในการพัฒนาภารกิจสาธารณะมิติอื่น ๆ ที่มีหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้รับผิดชอบหลักอีกด้วย

คำสำคัญ: ความร่วมมือหลากหลายภาคส่วน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเชิงพื้นที่

Abstract

This academic article proposes the key success of multi-sectoral collaboration for the area-based tourism industry development. The success of cooperation must consist of 2 parts (1) The reason and necessity, are the needs for many stakeholders make to collaborate, such as: The imbalance of power or resources, Role and power to be gained from cooperation, Background, conflict and cooperation, Pressure from the environment, Related issues together, Requirement to enhance capacity development. (2) The key to success is the condition or elements that facilitates success for cooperation to be strong and sustainable consists of 3 parts is Within the organization, such as: Organization leader, Relationship in the organization and between organizations, Organization availability. Inside the Cooperation structure, such as: Cooperation leader, Appropriate and feasible cooperation model, Voluntary membership, Clear rules for mutual agreement, The suitable member, Mutual decision-making process, Participation and equality, The benefits of incentives. Outside the cooperation structure, such as: Roles of external organizations, Legal environment, Incentive measures from tourism organization. All of this is also an important key for the development of other public missions that government organization being the main responsible sector.

Keywords: Multi-sectoral collaboration, Area-based tourism industry development.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บทนำ

ช่วงเวลาที่ผ่านมามีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย ขยับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยอัตราการเจริญเติบโตอย่างก้าวกระโดด ทั้งจำนวนนักท่องเที่ยว รายได้และการจ้างงาน แต่อย่างไรก็ตามพบว่า ความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว ยังรั้งท้ายของโลก จากการจัดอันดับจาก World Tourism Organization ให้ไทยอยู่ในอันดับที่ 35 จาก 141 ประเทศทั่วโลก เป็นอันดับ 10 ของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก เหตุผลหลักคือ ธุรกิจการท่องเที่ยวประเทศไทยขาดความสมดุล มุ่งเน้นพัฒนา ด้านเศรษฐกิจมากเกินไป และชุมชนไม่มีอำนาจในการตัดสินใจและจัดการทรัพยากรในชุมชน (World Economic Forum, 2016) การกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวหัวเมืองหลัก การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ยังขาดประสิทธิภาพ ปัญหาการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การคมนาคมขาดมาตรฐาน ปัญหาการแข่งขันทางด้านราคามากกว่าคุณภาพ ส่งผลถึงมาตรฐานและคุณภาพสินค้าและบริการ ปัญหาบุคลากรทางการจัดการการท่องเที่ยวไม่เพียงพอ ทั้งเชิงคุณภาพ ปริมาณและรายได้ต่ำ เมื่อเทียบกับพนักงานในสาขาธุรกิจอื่นในทุกระดับตำแหน่งงาน (สภาพัฒนาฯ, 2558) ซึ่งเกิดจากลักษณะเชิงโครงสร้างการบริหารงานภาครัฐไม่สอดคล้องกับรูปแบบที่จำเป็นต่อการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่ มีความหลากหลาย และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลและรับผิดชอบหลายหน่วยงาน (วรสุดา สุขารมณ, 2554) ประกอบด้วย ภาคส่วนราชการ องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาคมและชุมชน จึงมีความสลับซับซ้อนในการพัฒนาและการบริหารจัดการ เกี่ยวเนื่องกันเป็นวงกว้าง ก่อเกิดอุปสรรคของการทำงานระหว่างกันขององค์กรภาครัฐด้วยกัน และผู้ที่มีใช้รัฐ บนการเติบโตที่รวดเร็วของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย ทั้งปัญหาต่าง ๆ นั้นกลับได้รับการแก้ไขในระยะสั้น ถึงแม้จะมีแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวในหลายระดับ แต่ยังไม่สามารถแก้ไขประเด็นปัญหาที่สะสมมาอย่างยาวนานได้

ในปัจจุบัน ภารกิจการท่องเที่ยวได้ถูกโอนอำนาจและความรับผิดชอบไปที่จังหวัดและท้องถิ่นมากขึ้น ส่งผลทำให้กลยุทธ์และการจัดการที่เกี่ยวข้องกันหลายภาคส่วน ยังไม่สัมฤทธิ์ผล ปัญหาเกิดขึ้นในเชิงพื้นที่ตามมา เช่น จำนวนนักท่องเที่ยวไม่สอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับ หน่วยงานรับผิดชอบขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและหน้าที่อีกหลายด้าน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

โดยเฉพาะการสร้างองค์ความรู้ที่จำเป็นในการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น ขาดการบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานกำหนดแผนและผู้นำแผน ไปปฏิบัติ บางพื้นที่ ผลประโยชน์กระจุกตัวอยู่ที่ภาคเอกชน และก่อปัญหาให้กับภาคประชาชน หน่วยงานภูมิภาคและท้องถิ่น ยิ่งไปกว่านั้น การบริหารจัดการของจังหวัดเมืองรองนั้น ก็ยังขาดประสิทธิภาพอยู่มาก ขาดความร่วมมือกันของหลายภาคส่วน เกิดการกระจายกระจายของประสบการณ์และการวางแผน ภายใต้การรับผิดชอบหลายหน่วยงาน ทำให้การจัดการแหล่งท่องเที่ยวทำได้ยากและกระทบเป็นลูกโซ่ตามมา

สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยในปัจจุบัน ต้องอาศัยความร่วมมือกันหลายภาคส่วน จึงต้องการกฎเกณฑ์ที่รัดกุม เพื่อที่จะไขสู่ความสำเร็จในการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เตรียมความพร้อมในการรองรับการเติบโต และป้องกันแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง และปัญหาการบริหารจัดการประสບอยู่อย่างยาวนาน จึงควรนำเงื่อนไขที่จะเป็นกฎเกณฑ์สำคัญต่อความสำเร็จของการร่วมมือหลายภาคส่วน มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่ ตั้งแต่ที่สมาชิกเห็นถึงความจำเป็นและความต้องการที่จะก่อตั้งความร่วมมือขึ้น และเงื่อนไขความสำเร็จของความร่วมมือ ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ที่ส่งผลให้ภาคีผนึกกำลังร่วมกันพัฒนาและขับเคลื่อนการทำงานได้อย่างเหนียวแน่นและบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาได้สำเร็จ อีกทั้งยังสามารถเป็นแนวทางสำคัญต่อความสำเร็จของความร่วมมือหลากหลายภาคส่วนในความร่วมมือมิติอื่น ๆ ได้อีกด้วย

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องมีการร่วมมือเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในเชิงพื้นที่

เหตุผลความจำเป็นหรือความต้องการ เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือ ที่ภาคีหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอาจต้องร่วมกันในการหาเหตุผลและดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อความจำเป็นเพื่อที่เจรจาและตัดสินใจร่วมกันต่อไป ซึ่งการก่อให้เกิดความร่วมมือขึ้นมาได้นั้นมีเหตุผลและความจำเป็นประการสำคัญ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความไม่สมดุลทางอำนาจหรือทรัพยากร เป็นความจำเป็นทางทรัพยากร ซึ่งเป็นปัญหาโดยทั่วไประหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในความร่วมมือ ซึ่งนำไปสู่การร่วมมือเพื่อปรับความสมดุลทางอำนาจหรือทรัพยากร แม้ว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียบางราย จะมีหรือไม่มีความสามารถ องค์กร

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สถานภาพ และทรัพยากรสำหรับการร่วมมือ สำหรับการร่วมมือดังกล่าวไม่เท่าเทียมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรายอื่น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้เปรียบจะเป็นฝ่ายดำเนินการปรับความสมดุลทางอำนาจหรือทรัพยากร (วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ, 2557)

อย่างไรก็ตาม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรายสำคัญ (ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมาก) อาจไม่มีโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรที่รองรับการเป็นตัวแทน ในกระบวนการร่วมมือ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียบางราย ไม่มีทักษะและความเชี่ยวชาญในการอภิปรายปัญหาทางเทคนิคขั้นสูง อีกทั้ง ยังไม่มีเวลา กำลังความสามารถ ในบางภารกิจอาจมีความไม่ชัดเจนว่า เป็นขอบเขตความรับผิดชอบของใคร ขอบเขตการดำเนินงานขององค์กรก็อาจไม่ชัดเจน จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลากหลายภาคส่วน

อำนาจและบทบาทที่จะได้จากความร่วมมือ กระบวนการทางการเมืองหรือความสัมพันธ์ทางอำนาจ ที่ทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับแรงจูงใจเพิ่มขึ้นเมื่อมีการประชุมที่สำคัญ ซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเห็นว่า การมีส่วนร่วมในการคิด การแสดงออก และกำหนดผลบังคับของนโยบาย มีความสัมพันธ์โดยตรงกับตน และมีผลต่อการบรรลุเป้าหมายของตน ส่วนแรงจูงใจในการมีส่วนร่วม จะลดลงเมื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทราบว่า ตนมีส่วนเกี่ยวข้องเพียงแค่เสนอแนะหรือมีส่วนร่วมในทางพิธีการเท่านั้น และลดลงเมื่อสามารถบรรลุเป้าหมายส่วนบุคคลหรือพบทางเลือกอื่น

ภูมิหลังความขัดแย้งและความร่วมมือ ความล้มเหลวในอดีตที่สำคัญ ระดับความขัดแย้งหรือความไว้วางใจ และความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอดีตที่เกิดขึ้น เป็นสิ่งที่สนับสนุนให้เกิดการร่วมมือ แต่อาจจะทำให้ความไว้วางใจและความผูกพันอยู่ในระดับต่ำ หากไม่มีวิธีการจัดการความขัดแย้งให้กลายเป็นความร่วมมือ อาจนำไปสู่วงจรแห่งปัญหาความระแวง ความไม่ไว้วางใจ และการเกิดภาพพจน์เชิงลบ ในทางกลับกัน หากมีวิธีการจัดการความขัดแย้งให้กลายเป็นความร่วมมือ จะทำให้เกิดวงจรแห่งความสำเร็จของการร่วมมือ นอกจากนี้ ความสัมพันธ์เดิมหรือเครือข่ายที่เป็นอยู่ แต่หากไม่มีความสัมพันธ์มาแต่เดิม ก็จำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์ให้เพิ่มมากขึ้น โดยอาจเริ่มจากที่ละเล็กละน้อย หรือเริ่มจากข้อตกลงอย่างไม่เป็นทางการที่ไม่จำเป็นต้องใช้ความเชื่อใจกันมากนัก (วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ, 2557)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แรงกดดันจากสภาพแวดล้อม ปัจจุบันมีการเกิดขึ้นของโครงสร้างที่ขอบเขตและหน้าที่ขององค์กรกระจายตัวอย่างมาก ทำให้สภาพแวดล้อมโดยรอบมีความหลากหลายเป็นอย่างสูง อำนาจจึงกระจุกกระจาย ไม่รวมศูนย์ตั้งแต่เดิม รวมถึงการมีสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยเครือข่ายและความร่วมมือ การดำเนินงานบนความสัมพันธ์ ระหว่างองค์กรมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับสภาพแวดล้อม ซึ่งทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ไม่สามารถปฏิเสธการดำเนินงานร่วมกับองค์กรอื่นได้ โดยระยะเวลาที่ผ่านมา สภาพแวดล้อมขององค์กรมีความซับซ้อนและสับสนมากยิ่งขึ้น ทำให้จำเป็นต้องสร้างความเชื่อมโยงระหว่างองค์กร เพื่อลดทอนความไม่แน่นอนและเพิ่มเสถียรภาพให้กับองค์กร ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประชาชนหรือผู้บริโภค รวมทั้ง การที่ภาคสาธารณะหรือประชาชนหมดความอดทนต่อการทำงานที่ซ้ำซ้อนและการดำเนินงานที่ไม่ได้ผล ก็เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความร่วมมือขึ้น โดยภาคสาธารณะเริ่มตั้งคำถามถึงความซ้ำซ้อนและการดำเนินงานที่ไม่ได้ผลของหน่วยงานต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดการร่วมมือกันในการดำเนินการขึ้น (Bryson, J. M. และ B. C. Crosby, 2558)

ความเกี่ยวข้องกับปัญหาาร่วมกัน ปัญหาในปัจจุบันที่ภาครัฐต้องเผชิญ ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้องค์กรแบบราชการ ดังเช่น ปัญหาความยากจน การดูแลสุขภาพอนามัย และการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีความซับซ้อนมากขึ้น ไม่มีแนวทางการแก้ไขที่ชัดเจน หรือไม่มีทางแก้ไขที่สมบูรณ์หรือยั่งยืน จึงมีความต้องการกลไกที่มีความแตกต่าง โดยต้องมีความยืดหยุ่น มีความกว้างขวาง สามารถปรับตัวและดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว ความร่วมมือในภาคสาธารณะจึงเกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้ โดย McGuire ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับ สภาพปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problems) ถือเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญที่ก่อให้เกิดความต้องการที่จะร่วมมือ โดยปัญหาที่ซับซ้อนต่าง ๆ เช่น ปัญหาการขยายตัวของสภาพความเป็นเมือง ปัญหาของครอบครัวที่หลากหลาย โรคระบาดและปัญหาผู้ก่อการร้าย เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ไม่สามารถเข้าถึงอย่างเต็มที่ที่ได้โดยองค์กรใดเพียงองค์กรหนึ่ง จำเป็นที่จะต้องอาศัยมุมมองในสภาพปัญหาที่หลากหลาย เพื่อร่วมมือกันในการดำเนินการ (ชัชวรินทร์ ตันติเวชวานิชย์, 2559)

ความจำเป็นของการยกระดับขีดความสามารถในการพัฒนา เกิดจากความพยายามของแต่ละองค์กรที่ล้มเหลวในการแก้ไขปัญหาสาธารณะ ซึ่งการดำเนินงานที่ล้มเหลวของแต่ละภาคส่วน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

(Sector Failure) นี้ เป็นสถานการณ์ที่องค์กรหรือในภาคส่วนเดียวพยายามที่จะแก้ไขปัญหา สาธารณะ ซึ่งต้องเผชิญกับความเหนื่อยยากและค้นพบว่าจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือในการ ดำเนินงาน เนื่องจากในสภาพสังคมโดยทั่วไป ภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ องค์กรที่หวังผลกำไร หรือองค์กรที่ไม่หวังผลกำไร ต่างก็มีจุดแข็งที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถช่วยเสริมหรือลดทอนจุดอ่อน หรือความล้มเหลวของภาคส่วนอื่น ๆ ได้ เพื่อสร้างสรรค์คุณค่าสาธารณะ (Public Value) ให้เกิดขึ้น ทั้งยังรวมถึงข้อตกลงทั่วไปเกี่ยวกับปัญหา ซึ่งถือเป็นกลไกการเชื่อมโยงเครือข่ายที่สำคัญ เนื่องจาก ข้อตกลงสามารถช่วยให้เกิดความชัดเจนในผลประโยชน์ที่แต่ละฝ่ายจะได้รับบนความร่วมมือของ แต่ละองค์กรที่ร่วมกันแก้ไขปัญหาสาธารณะ (วรสุดา สุขารมณ, 2554)

กุญแจสู่ความสำเร็จของความร่วมมือหลากหลายภาคส่วน เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวในเชิงพื้นที่

กุญแจความสำเร็จนั้น คือ เงื่อนไข ข้อแม้ หรือหลักเกณฑ์ขององค์ประกอบความร่วมมือ ต่าง ๆ ที่ส่งผลให้ภาคีผนึกกำลังร่วมกันได้สำเร็จ เหนียวแน่น และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ความร่วมมือ ในบริบทอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้สำเร็จ เงื่อนไขเหล่านั้นต้องมาจาก 3 องค์ประกอบ ของความร่วมมือ คือ (1) ภายในองค์กร คือ เงื่อนไขจากภายในภาคีสมาชิกหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือภาคีหุ้นส่วนที่เข้าร่วมความร่วมมือ (2) ภายในความร่วมมือ คือ เงื่อนไขภายในกรอบ กระบวนการ กิจกรรม และหน่วยความร่วมมือนั้น ๆ และ (3) ภายนอก คือ เงื่อนไขที่คอยเสริมหนุน ความเป็นไปได้ของการสร้างและบริหารจัดการความร่วมมือได้สำเร็จ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) เงื่อนไขภายในองค์กร

ผู้นำองค์กร หากในบริบทของการขับเคลื่อน โดยองค์กรเป็นสำคัญนั้น ความ ต้องการการเจรจาพูดคุย ต่อรองและการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสิ่งสำคัญ ผู้นำองค์กรจึงเป็นหางเสือ ของการทำงานในองค์กร เพื่อทำงานร่วมกับองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ และสามารถตัดสินใจให้ องค์กรเข้าร่วมมือ กับองค์กรอื่น ๆ และยังเป็นผู้ที่ออกนโยบายร่วมกับองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถแก้ไขปัญหาและความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในระหว่างการทำงานร่วมกันขององค์กรที่ เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องมีความสามารถ มีอิทธิพล ส่งผลต่อคนอื่นในองค์กรมุ่งมั่นทำงานเพื่อบรรลุ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เป้าหมายส่วนรวม ผู้นำมีทั้งผู้นำอย่างเป็นทางการตามตำแหน่งหน้าที่ในองค์กร และยังมีผู้นำอย่างไม่เป็นทางการด้วย แบ่งออกเป็น 3 องค์กรประกอบ ได้แก่ ลักษณะของผู้นำ พฤติกรรมของผู้นำ และความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่แตกต่างกัน (พิทยา บวรวัฒนา, 2544)

ความสัมพันธ์ในองค์กรและระหว่างองค์กร จากความจำเป็นพื้นฐานของการสร้างความ เป็นหนึ่งเดียวกันเพื่อขับเคลื่อนองค์กรไปในทิศทางเดียวกันนั้น ความสัมพันธ์ในองค์กรเป็น พื้นฐานของการทำให้เกิดความเชื่อมั่นต่อองค์กร เมื่อองค์กรหนึ่งมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง องค์กรกับองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องนั้น เกิดความรู้สึกที่ดีและง่ายต่อการปฏิบัติร่วมกันระหว่างองค์กร เพราะมีความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานขึ้น เป็นผลทำให้เกิดความร่วมมือที่ดีในการปฏิบัติงานต่อ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินงานร่วมกัน ความสัมพันธ์ภายในและระหว่างองค์กร จึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยความสัมพันธ์ในองค์กรและระหว่างองค์กร เกิดขึ้นจากการออกแบบโครงสร้างและ กระบวนการทำงานภายในองค์กร ซึ่งแสดงให้เห็นถึงบรรยากาศภายในองค์กรส่งผลถึง ความสัมพันธ์ภายในและนอกองค์กร (Emerson, K. และ T. Nabatchi, 2558)

ความพร้อมขององค์กร ในปัจจุบัน ภารกิจการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นั้น มีขอบเขตกว้างมากขึ้น และเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หน่วยงานหรือองค์กรทุก ประเภท เมื่อต้องการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ของหน่วยงานนั้น ๆ จำเป็นต้องศึกษา ถึงความพร้อมของหน่วยงานในปัจจุบันต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับความมีประสิทธิภาพขององค์กร กับความร่วมมือในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยมีปัจจัย 2 ประการคือ ความพร้อมของ การติดต่อสื่อสาร ในองค์กรต้องมีการเปิดให้มีการติดต่อกันอย่างอิสระ และเป็นการติดต่อกันอย่าง สม่ำเสมอ จึงเกิดความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการ และมีการเชื่อมโยงกันได้ตลอดเวลา อันเป็น กระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ระหว่างบุคคล ให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติร่วมกัน ระหว่างองค์กร (พิทยา บวรวัฒนา, 2544) และ ความพร้อมด้านทรัพยากร ก็คือ การที่หน่วยงานมี งบประมาณหรือทุนอย่างพอเพียง มีบุคลากรที่เพียงพอ และพร้อมที่จะปฏิบัติงานร่วมกัน รวมทั้งผู้ที่ มีหน้าที่รับผิดชอบในกิจกรรมหรือโครงการนั้นต้องมีอย่างเพียงพอ (สุमितตรา เจริมพันธ์, 2552)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

(2) เจื่อนใจในความร่วมมือ

ผู้นำความร่วมมือ ในปัจจุบัน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยววันนี้ มีความเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ และการจัดการเป็นหลัก สิ่งที่มาคือ ผลประโยชน์ บทบาทและอำนาจหน้าที่ที่ได้จากการเข้าร่วมมือ สิ่งเหล่านี้จะเป็นข้อถกเถียงและความต่างของจุดประสงค์เข้าร่วมจนนำไปสู่การแสวงหาที่หรือความเต็มใจในการเข้าร่วม ผู้นำที่มีบทบาทเอื้ออำนวยการสร้างความร่วมมือ จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดึงภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ เข้ามาทำงานร่วมกันได้ ผลักดันเป้าหมายร่วมผ่านกระบวนการขับเคลื่อนความร่วมมือกัน การเอื้อต่อการสร้างความร่วมมือ เช่น การลดทอนอุปสรรคในการทำงานร่วมกันอันเกิดจากสถานะอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกันของภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้าร่วมกันทำงาน มีบทบาทในการชี้แนะให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของกระบวนการร่วมกันสร้างฉันทามติในการทำงาน ผู้นำยังทำหน้าที่เป็นตัวกลางในกระบวนการเจรจาหาคู่ตกลงในการทำงานร่วมกัน ในกรณีที่กระบวนการเจรจาต่อรองระหว่างฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่สามารถหาฉันทามติที่ช่วยให้ทุกฝ่ายสามารถได้รับประโยชน์ร่วมกันได้ บุคคลที่จะมีบทบาทผู้นำในลักษณะดังกล่าว จำเป็นต้องเป็นผู้ที่ภาคีทุกฝ่ายให้การยอมรับ เคารพและเชื่อถือ ผู้นำจะทำหน้าที่แกนกลางในการระดมความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนกระบวนการทำงานร่วมกันให้มุ่งสู่เป้าหมายที่ทุกฝ่ายร่วมกันกำหนดขึ้น (วรสุดา สุขารมณ, 2554)

รูปแบบความร่วมมือที่เหมาะสมและเป็นไปได้ จากบริบทที่แตกต่างของการพัฒนากับตามพื้นที่นั้น และลักษณะองค์ประกอบที่แตกต่างกันนั้น โครงสร้างความร่วมมือที่เหมาะสม จึงควรมีลักษณะเอื้อต่อการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีการอภิปรายและหลักเกณฑ์พื้นฐานที่ชัดเจน มีความจริงจัง เป็นทางการและมีความโปร่งใสของกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมได้อย่างเป็นธรรม และเปิดกว้างให้ภาคีที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายสามารถพัฒนาไปสู่ความผูกพันต่อกระบวนการ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับผลกระทบเชิงลบได้มีโอกาสร่วมระบุนโยบายให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังต้องมีการพิจารณาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่จะเข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ ที่เข้าสู่กระบวนการร่วมมือ ต่างกังวลต่อความไม่เสมอภาค อำนาจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรายอื่น และความเป็นไปได้ในการปรับสถานะ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เหมาะสม และไม่ได้เป็นกระบวนการร่วมมือที่ถูกดัดแปลงมาจากข้อ
สัญญาทางธุรกิจเอกชน (Ansell, C. และ A. Gash, 2550)

ความสมัครใจของภาคีสมาชิก เกิดขึ้นโดยความมุ่งหวังโดยความตั้งใจที่จะทำงาน
ร่วมกัน หากปราศจากความตั้งใจจริง กระบวนการขับเคลื่อนความร่วมมือให้มีประสิทธิภาพย่อมไม่
เกิดขึ้นและไม่มีทางที่จะเป็นรูปธรรมที่สมบูรณ์ได้อย่างแน่นอน หากเป็นความร่วมมือที่เกิดขึ้นจาก
การบังคับในเบื้องต้น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรับรู้ถึงจุดร่วมของประโยชน์ของความร่วมมือ ก็อาจ
เกิดความสมัครใจในภายหลังได้ แต่หากเป็นการบังคับตลอดการดำเนินการผลักดันกระบวนการ
ความร่วมมือ มักไม่ประสบความสำเร็จและไม่ยั่งยืน และการทำงานร่วมกันเกิดปัญหาอุปสรรคได้
หากเป็นการสร้างความร่วมมือในระดับที่ไม่ผูกพันระหว่างสมาชิกในระยะยาว หรือความร่วมมือ
แบบง่าย ๆ จะเกิดได้ไม่ยากมากนัก เช่น การให้ความช่วยเหลือทางตรงโดยเต็มใจ การบริการ การ
ยืมอุปกรณ์สิ่งของ แต่หากความร่วมมือมีผลผูกพันเกี่ยวเนื่อง ระหว่างสมาชิกในระยะยาว สมาชิกจะ
เน้นพิจารณาถึงผลประโยชน์ของตนเองที่จะได้รับจากความร่วมมือเป็นสำคัญ และเป็นปัจจัย
กำหนดความเต็มใจของสมาชิกอย่างชัดเจน (ชัชวรินทร์ ต้นติเวชวานิชย์, 2559)

การมีกฎเกณฑ์ข้อตกลงร่วมกันชัดเจน ในบริบทของการพัฒนาการท่องเที่ยว
ประกอบด้วยตัวแสดงจากหลากหลายระดับ หลายขนาด ตั้งแต่อำนาจสูงสุดในระดับผู้ว่าราชการ
จังหวัด ไปจนถึง ระดับชุมชนและบุคคล เพราะฉะนั้นการวางกฎกติกา บรรทัดฐานการปฏิบัติ
สำหรับให้ทุกฝ่ายยึดถือร่วมกันภายใต้กระบวนการขับเคลื่อนความร่วมมือ การมีกฎเกณฑ์กติกา
และแบบแผนการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างชัดเจนเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้กระบวนการขับเคลื่อน
ความร่วมมือที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่บนฐานความชอบธรรมและถูกต้องตามระเบียบขั้นตอนการบริหาร
กิจการสาธารณะของรัฐ ดังนั้น การจัดรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึง
เป็นหัวใจสำคัญอีกประการหนึ่งของการสร้างกระบวนการขับเคลื่อนความร่วมมือ

การมีภาคีสมาชิกที่เหมาะสม ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ภาคีสมาชิกที่
เกี่ยวเนื่องควรครอบคลุมทุกภาคส่วนและจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมในความร่วมมือไม่ควรมีมาก
จนเกินไป เพราะหากจะส่งผลให้การประชุมเพื่อหารือถึงกรอบและแนวทางของความร่วมมือหา
ข้อสรุปร่วมกันได้ยาก สถานการณ์เช่นนี้ จะทำให้ไม่สามารถเริ่มต้นความสัมพันธ์เพื่อที่จะนำไปสู่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ความสำเร็จของการสร้างความร่วมมือ หากกลุ่มความร่วมมือที่มีขนาดเล็กเกินไป จะง่ายต่อการจัดรูปแบบความร่วมมือ แต่อาจพบกับปัญหาอุปสรรคในบทบาทของภาคีสมาชิกซึ่งไม่ครอบคลุมไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับประเด็นความร่วมมือนี้ได้ อย่างไรก็ตาม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้ามาเป็นภาคีสมาชิกมีจุดร่วมกันในบางประการที่สำคัญ จะทำให้เกิดความร่วมมือที่ง่ายขึ้นมาก

การเห็นพ้องต้องกันและกระบวนการตัดสินใจร่วมกัน เงื่อนไขสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ระดับความเข้าใจในการสร้างกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การห้ามติข้อตกลงระหว่างภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการบริหารนโยบายสาธารณะหรือการดำเนินภารกิจของรัฐก่อนจะลงมือทำงานร่วมกัน นับเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการขับเคลื่อนความร่วมมือ หากสมาชิกภาคีความร่วมมือมีความเห็นพ้องต้องกันในการทำงานร่วมกันเป็นอย่างสูง กระบวนการตัดสินใจและการสร้างข้อตกลงอย่างเป็นทางการ ก็จะเอื้ออำนวยให้กระบวนการขับเคลื่อนความร่วมมือสามารถบรรลุผลสำเร็จได้ง่ายขึ้น (วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ, 2557)

การมีส่วนร่วมและความเท่าเทียมของภาคีสมาชิก ดังที่กล่าวไปในข้างต้น ความร่วมมือในการท่องเที่ยวขึ้น มีความหลากหลายของผู้เข้าร่วมหลายระดับและแตกต่างกันสูง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับความร่วมมือ หรือการแบ่งปันความรับผิดชอบระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และมีความเท่าเทียม จึงเป็นการป้องกันการเกิดความไม่สมดุลทางอำนาจหรือการเกิดความคิดเห็นที่ต่างกันเกี่ยวกับผู้ริเริ่มกระบวนการ ด้วยการพัฒนาการเจรจาต่อรองให้มีคุณธรรม ในผลประโยชน์ร่วมกัน บรรลุผลลัพธ์ทางนโยบายที่น่าพอใจ รวมถึงภาคีสมาชิกต้องไม่มีอำนาจเลื่อมล้ำกัน แตกต่างกัน ขณะเดียวกัน ต้องระมัดระวังความล้มเหลวที่อาจเกิดจากการเจรจาต่อรอง ที่เกิดจากข้อตกลงที่ไม่เท่าเทียม กลายเป็นแรงกดดันที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องปรับตัว โดยไม่สามารถทำตามข้อตกลงได้อย่างสมบูรณ์

ผลประโยชน์จูงใจต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนการพัฒนา โดยเฉพาะขั้นตอนการกำหนดแนวทางนั้น เต็มไปด้วยผลประโยชน์จูงใจอื่น ๆ ที่ตามมา เช่น วัตถุประสงค์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่จะทำให้นโยบายสาธารณะหรือการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าของสังคม เป็นไปในทิศทางที่ตนต้องการ หรืออาจเกิดจากความต้องการฉกฉวยโอกาสหรือเป็นความพยายามเก็บเกี่ยวโอกาสที่ดี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ให้แก่ตนเอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นภาคีสมาชิกบางราย อาจสร้างความร่วมมือแต่เฉพาะกับองค์กรหรือหน่วยงานรัฐที่มีแนวทางดำเนินงาน หรือแผนงานที่สามารถสร้างผลหรือขยายโอกาสที่ดีให้กับตนเอง โดยหากภาคีสมาชิกที่มีพลังอำนาจสูง ได้รับตำแหน่งผู้นำสูงสุด ภาคีสมาชิกที่มีพลังอำนาจน้อย อาจเรียกร้องหลักประกันอื่นเพื่อให้สามารถผลักดันผลประโยชน์ในความร่วมมือได้ และเนื่องจากผู้นำในความร่วมมือ อาจสลับเปลี่ยนหมุนเวียนอยู่ตลอดเวลา ภาคีสมาชิกในความร่วมมือจึงจำเป็นต้องได้รับแรงกระตุ้นส่งเสริม เพื่อให้พร้อมต่อการรับช่วงเป็นผู้นำ เพื่อรักษาความยั่งยืนของความร่วมมือต่อไป

(3) เงื่อนไขภายนอก

บทบาทขององค์กรภายนอก บทบาทของหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรเอกชนภายนอก ให้การสนับสนุน กระตุ้นหรืออำนวยความสะดวกให้เกิดความร่วมมือ ถึงแม้ว่าปัจจุบันนโยบายของรัฐบาลจะมีแนวโน้มกระจายอำนาจในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น แต่ยังคงมีข้อจำกัดบางประการที่ไม่สามารถดำเนินการ โอนถ่ายทรัพยากรได้ เช่น เงินงบประมาณที่เหมาะสมอย่างทั่วถึง บุคลากรที่มีทักษะความสามารถเฉพาะ เครื่องมือที่จำเป็น ความร่วมมือ จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่มีเป้าหมายในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในระดับพื้นที่ ซึ่งบทบาทภาครัฐภายนอกสามารถดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ส่งเสริมการทำงานของภาคีสมาชิก สร้างการมีส่วนร่วมในแนวนอน (Horizontal) เพิ่มขีดความสามารถ องค์กรความรู้ ให้กับภาคีสมาชิก ไปจนถึงการเข้ามาสนับสนุนงบประมาณ การจัดโครงสร้างความร่วมมือและกำกับดูแล แต่ภาคีสมาชิกในความร่วมมือไม่ควรให้ความสนใจต่อบทบาทของตัวแสดงที่สำคัญเหล่านี้จนเกินไป

สภาพแวดล้อมทางกฎหมาย มีส่วนในกำหนดโอกาสหรือความเป็นไปได้ของการก่อเกิดความร่วมมือ กฎหมายหรือระเบียบที่แวดล้อมนั้น ควรเอื้ออำนวยความสะดวกขับเคลื่อน และการดำเนินกิจกรรมในความร่วมมือ กฎหมายภายนอกเป็นกรอบหรือเครื่องมือนำทางในการจัดโครงสร้างความร่วมมือ อาทิเช่น อำนาจหน้าที่ ภารกิจ การใช้ทรัพยากร โครงสร้างการตัดสินใจ การบริหารงาน การกำกับดูแลและเหตุผลความจำเป็นในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นต้น ทั้งนี้ กฎหมายควรมีความชัดเจน กำหนดลักษณะเฉพาะ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และกำหนดเงื่อนไขอย่างชัดเจนว่าองค์กรหรือหน่วยงานใด ๆ จะดำเนินการตามข้อตกลงและไม่สามารถทำงานซ้ำซ้อนต่อไปได้อีก (ชัชวรินทร์ ตันดิเวชวานิชย์, 2559)

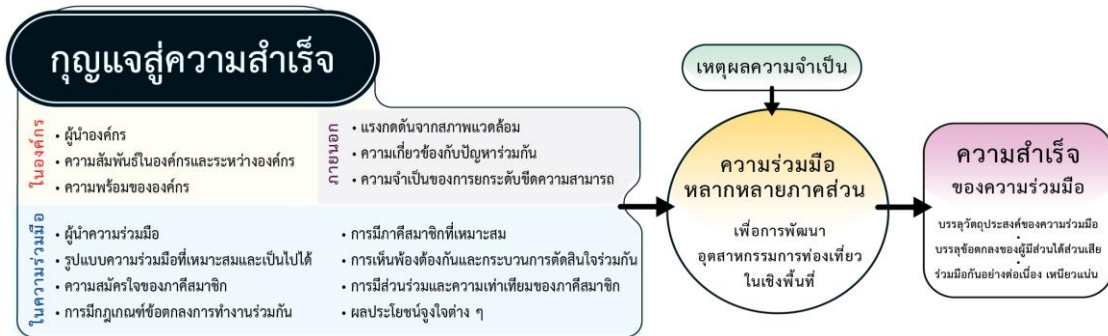
มาตรการจูงใจจากหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว มาตรการจูงใจจากภายนอกความร่วมมือจากหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว มีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะเงื่อนไขเกื้อหนุนและอำนวยความสะดวกสำเร็จของกระบวนการขับเคลื่อนความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นได้จริง ไม่ว่าจะจากรัฐบาล หน่วยงานภายนอกความร่วมมือ หรือผู้สนับสนุนงบประมาณ (Donors) ซึ่งมีมาตรการสนับสนุน 3 รูปแบบ ได้แก่ (1) การจัดสรรเงินอุดหนุนด้านการท่องเที่ยวแต่ละประเภท พื้นที่หรือเทศกาล ตามความเหมาะสม (2) การจัดประกวดราคา การแข่งขันผลการดำเนินงาน เพื่อเป็นรางวัลหรืองบประมาณพิเศษเพื่อจูงใจ (3) การให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคและความรู้ต่าง ๆ ในการทำงานของหน่วยความร่วมมือ ทั้งนี้ เนื่องจากองค์กรขนาดเล็กหรือภาคเครือข่ายประชาชน ยังขาดงบประมาณมากพอสำหรับกระบวนการความร่วมมือ ดังนั้นกระบวนการขับเคลื่อนความร่วมมือยังต้องพึ่งพิงมาตรการจูงใจต่าง ๆ ดังกล่าว เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นแก่ภาคความร่วมมือและอำนวยความสะดวกขับเคลื่อนความร่วมมือให้เกิดขึ้นอย่างราบรื่น

บทสรุป

อาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกันหลากหลายภาคส่วนทั้งที่เป็นรัฐและมิใช่รัฐ เกี่ยวข้องกันหลากหลายภาคส่วน และมีพลวัตตามสถานการณ์แวดล้อมอยู่เสมอ แต่การจะสร้างความร่วมมือจากหลากหลายภาคส่วนในการพัฒนาหรือกระทั่งกิจกรรมสาธารณะอื่น ๆ ที่ส่วนใหญ่หน่วยงานภาครัฐจะเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ย่อมต้องก้าวผ่านโครงสร้างการจัดการเดิม ๆ โดย เหตุผลความจำเป็นและเงื่อนไขที่เหมาะสม และ ญุญแจที่ถูกดอก เพื่อไขความสำเร็จในการสร้าง การดำเนินงานร่วมกัน จนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ และดำรงอยู่ของความร่วมมือ โดยมีองค์ประกอบ ดังภาพ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เหตุผลความจำเป็นนั้น จะก่อให้เกิดการก่อตัวของความร่วมมือขึ้นมาได้ โดยอาศัยเงื่อนไขในกุญแจสู่ความสำเร็จที่เหมาะสมกับบริบทปัจจุบัน ผลักดันและเอื้ออำนวยให้ความร่วมมือที่นั้นขับเคลื่อนไปได้ ซึ่งเป็นวิธีการที่มีเหมาะสมต่อการก่อตั้ง และยึดโยงความร่วมมือ จนนำไปสู่ความสำเร็จของความร่วมมือ ทั้งการบรรลุวัตถุประสงค์ ข้อตกลงของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและร่วมมือกันได้อย่างต่อเนื่อง เหนียวแน่น ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่ บนพลวัตของสถานการณ์แวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

รายการอ้างอิง

จิระประภา อัครบวร และประยูร อัครบวร. (2552). การบริหารงานภาครัฐในรูปแบบเครือข่าย.

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

��ชวินธ์ ตันติเวชวานิชย์. (2559). ความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดการบริการสาธารณะ กรณีศึกษา พื้นที่ภาคตะวันออก. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2556). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมสาร.

พิทยา บวรวัฒนา. (2544). รัฐประศาสนศาสตร์ ทฤษฎีและแนวการศึกษา (ค.ศ.1887-ค.ศ.1970).

กรุงเทพฯ ๑: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรสุดา สุขารมณ. (2554). ความร่วมมือระหว่างองค์กรในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทย. ปรัชญาคุยภีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วสันต์ ศรีสมพงศ์. (2559). การบริหารจัดการแบบร่วมมือในโครงการคลองหมอนนา ตำบลรำแดง
อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ. (2557). โครงการการสังเคราะห์ตัวแบบเชิงทฤษฎีและการ
บริหารจากผลการดำเนินโครงการวิจัยเพื่อพัฒนากลไกความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน
ของคนในพื้นที่. โครงการวิจัยเสนอต่อ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สภาปฏิรูปแห่งชาติ. (2558). วาระพัฒนาที่ 1: การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สำนักการ
พิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สุมิตรา เจิมพันธ์. (2552). "ความสำเร็จของการนำนโยบายประหยัดพลังงานไปปฏิบัติในภาค
ราชการ." วารสารพัฒนาสังคม 1.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2538). การบริหารทักษะและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุขภาพใจ.

Agranoff, R. และ M. McGuire. (2547). Collaborative Public Management: New Strategies for
Local Governments. Georgetown University Press.

Ansell, C. และ A. Gash. (2550). Collaborative Governance in Theory and Practice. Journal of
Public Administration Research and Theory, 543-71.

Bryson, J. M. และ B. C. Crosby. (2558). Designing and Implementing Cross-Sector
Collaborations: Needed and Challenging. Public Value and Public Administration.

Emerson, K. และ T. Nabatchi. Collaborative Governance Regimes. (2558). Washington, DC:
Georgetown University Press.

World Economic Forum. The Travel & Tourism Competitiveness Report 2015. (2016). Geneva:
the World Economic Forum.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

**การวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาสาขา
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ชั้นปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ**
**A Survey Study on English Reading Behaviors of the second year
Students Majoring in English for International Communication, Faculty
of Humanities and Social Sciences, Rajamangala University of
Technology Tawan-ok, Bangphra Campus**

ณฤพลวัฒน์ โชติทุม (Narupollawat Chottum)

สุนิจ พลภักดี (Sunit Phonphakdee)

ชนาพร บุญเกิด (Chanaporn Boonkurd)

อาจารย์ประจำ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
วิทยาเขตบางพระ

Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajamangala University of Technology
Tawan-ok, Bangphara

E-mail: pongpanotchottum@gmail.com

บทคัดย่อ

เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนานักศึกษาด้านภาษาอังกฤษตามนโยบายของ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจโดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล เพื่อ
เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียน การสอน และการสร้างกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่าน
ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 69 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการอ่านภาษาอังกฤษ ซึ่งปรับมาจากแบบสอบถามความพึงพอใจในการอ่านของ ซอร์ครี และโลว์ (2552) และแบบสอบถามศึกษาพฤติกรรมกรรมการอ่านของสุรณี แก้วกลม (2545) เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) อัตราความถี่ในการอ่านภาษาอังกฤษประเภทวิชาการและบันเทิงคดี อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และมีอัตราความถี่ในการอ่านภาษาอังกฤษแบบงานเขียน หรือบทความจากสื่อออนไลน์อยู่ในระดับปานกลาง 2) ระยะเวลาในการอ่านหนังสือประเภทวิชาการภาษาอังกฤษต่อครั้งต่อวันของนักศึกษา คือ น้อยกว่า 1 ชั่วโมง และหนังสือประเภทบันเทิงคดีน้อยกว่า 30 นาที 3) เหตุผลในการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษา คือ ต้องการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของตนเอง 4) การรับรู้ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาอยู่ในระดับค่อนข้างอ่อนในทุก ๆ ด้าน 5) ปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทั้งด้านไวยากรณ์ คำศัพท์ และเนื้อหา และ 6) สาเหตุสำคัญของปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษา คือ มีความสามารถด้านการอ่านค่อนข้างต่ำต่ำ นอกจากนี้ ผลของการวิจัยที่ได้รับจากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความวิตกกังวลและความต้องการการพัฒนาทางภาษาอังกฤษเพื่อสามารถสอบผ่านการทดสอบ TOEIC เพื่อไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในอนาคต และผลการศึกษาที่ได้ครั้งนี้ทำให้สามารถนำไปกำหนดแนวทางของการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพตามความต้องการของผู้เรียนและทำให้นักศึกษาก้าวไปสู่ความสำเร็จในการเตรียมความพร้อมสู่วิชาชีพและการศึกษาขั้นสูงในอนาคต

คำสำคัญ: พฤติกรรมการอ่าน, สมรรถนะทางภาษาอังกฤษ, รูปแบบการอ่าน

Abstract

In responding to the development strategy plan of English language proficiency of the students according to the policy of Rajamangala University of Technology Tawan-ok, this survey research was therefore conducted and aimed to examine English reading behaviors of the 69

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

second-year students majoring in English for International Communication in the academic year 2018 using purposive methods, and to find out the appropriate guidance of curriculum design and activities in enhancing English reading proficiency of the students. The research instrument used in this study was English reading behavior questionnaire adapted from Chaudhry and Low (2009) and the reading behavior questionnaire of Kaewklom (2002). Percentage, means, and standard deviations were analyzed to the findings.

The results of the research indicated that 1) the frequency of reading English academic books and fictions was at a relatively low level and had a reading frequency in the English articles from online media at a moderate level, 2) the time allocation for reading an English textbook or English academic books was less than 1 hour per day, and reading fiction textbooks was less than 30 minutes, 3) students' priority reason for reading English textbooks was to develop their English reading ability, 4) the perception towards their own English reading competence was at a relatively low level in all components, 5) problems in their English reading was at a moderate level in terms of grammar, vocabulary and content, and 6) the main problem in reading English texts of students was that they had a relatively low level of reading ability. Based on the findings, the information obtained from this study is expected to assist the English teachers, course developer, and institutional policy makers to develop students' English reading proficiency. Also, for the further studies and course development, it is expected to be one of the meaningful resources which enable the researchers and English teachers to apply the guidelines for effective teaching and learning design according to the needs of the learners, leading to effective English language teaching and learning which enable students to achieve professional skills in preparing for their future career and higher education.

Keywords: Reading Behaviors, English Language Proficiency, Reading Styles

INTRODUCTION

English plays a key role in an international communication and is one of the most important languages of the world because it is widely used as a medium tool for communicating among businesspeople running international business throughout the world, sharing information technology and global commercials, exchanging knowledge and education, and providing various types of global media and publication resources (Roux, 2014). Moreover, as seen in present daily communication and business correspondence, English is not only spoken by native speakers, but also is most frequently spoken among non-native speakers from different countries around the world and widely used as a “Lingua Franca” or using English as an international language which is adopted to be used by those speakers who employ different native languages (Holmes, 2017; Le Donne, 2018).

Thailand is one of the countries in which people speak English as a foreign language (EFL), and it has become one of ASEAN Economic Community countries since 2015. Among its members, English is promoted to be the bridge to fill in the gap of language differences and to be an official working language for regional organizations and a powerful instrument of AEC community (Pitsuwan 2014). In response to the situation, in Thailand, English then has been promoted and taught in all levels of education to prepare the students to have English literacy because, without a well preparation, Thai students will not be able to compete with others in international labor market (Wichaiyutphong, 2011), and they are likely to lose many opportunities and have difficulties to get good jobs when the society of job mobility among other countries is in force (Franco & Roach, 2018).

According to Test and Score Data Summary for TOEFL iBT (2017), a total TOEFL score of English proficiency of Thais is relatively low (78) comparing to Singapore (97) and has been behind other neighboring countries such as Vietnam (82), and Myanmar (80). At the present time, Thai students are facing enormous difficulties in learning English because they tend to use

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

English for communication only in classroom and rarely use it in real life situation (Noom-ura, 2013) which causes them to have less chance to practice English skills, lack of ability to read effectively (Chaisuriya, 2006), having problem with meanings of unfamiliar vocabulary, and writing in limited time, having limited word choice and lexical and grammatical errors (Chanawong, 2007; Tangpermpoon, 2008, and having less opportunity to practice listening and speaking English, having no confidence, and having negative attitudes towards English language (Wahyuni & Ilyas, 2017) which refrain them from practicing English which leads to problems in both aural and oral communication and disability to communicate effectively in daily communication (Naktong, 2010; Noom-Ura, 2013).

While there has been a growing trend into finding the practical ways to enhance students' English skills, especially reading skill that is very crucial in having language learners be exposed to the wider world of knowledge, they can enhance their quality of life (Osei, Liang, Natalia, & Stephen, 2016). Reading skill is regarded as the key skill to learn new things from various resources for brain enrichment and adjust the positive attitude towards changes and the era of the globalization (Chareonwongsak, 2013; Kuruyer, Akyol, Karli Oguz, & Has, 2017). In 2015, the National Bureau of Statistics surveyed the Thai population's reading behavior which revealed that most Thais read newspaper, online media, articles, journals, religious teachings, magazines, comic books, and interesting sequences respectively. However, the reading rate and frequency were relatively low and decreased comparing with the reading rate with other countries in the ASEAN countries. This study, therefore, aims to examine the students' behaviors in reading English in order to figure out the teaching plan to develop English reading activities and teaching method to enhancing the students' reading ability which enable them become more fluent in English language and ready-to-work graduates with desired skills in the future.

Objectives of the study

1. To examine English reading behaviors of second-year students majoring in English for international communication, Rajamangla University of Technology Tawan-ok, Bangphra campus
2. To find out the guidance of curriculum design and activities in enhancing English reading proficiency of the students

Reviews of related literature

According to the previous studies relating to students' reading behaviors, it was reported that Thai people read an average of 2 to 5 books a year while Vietnam and Singapore had an average reading rate of 50 to 60 copies per year. Similarly, the study showed that overall reading behavior of the students was in dissatisfied level which caused their ability in English language was limited. In addition, students' reading level and reading frequency were at the fair level, and some of them were likely to study for passing the exam only (Kaewklom, 2002; Chaisuriya, 2006; Pawapatcharaudom, 2007; Chanawong, 2007; Tangpermpoon, 2008; Noom-Ura, 2013; Wahyuni & Ilyas, 2017).

Reading behavior has been defined as an action on reading of an individual conducting reading activity based on their own interest of a particular genre of academic books, texts or research articles contributes significantly to students' awareness of the rhetorical form and academic format of research articles (Fowle, 2001; Wagner, 2002). In addition, reading behavior refers to interests of reading for English language abilities achievement in understanding the complexity of the language in the content of the article (Chettri & Rout, 2013).

In Thailand, although Thai language is used as an official language, it cannot be denied that English plays an important role in the globalization era, and all information and knowledge as well as publication resources people share and exchange from various places throughout the

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

world are mostly in English (Roux, 2014). Therefore, reading is regarded as a key tool that helps people as a reader to learn and open window to the various learning community and always accept new things which could lead the readers to apply the knowledge gained from reading to adapt and develop themselves appropriately (Rungrojsuwan, 2013). However, according to the survey on reading behaviors of Thai people by National Statistical Office of Thailand (2016), it was reported that 48.4 million Thai people (77.7%) engaged in reading activities, but 13.9 people (22.3%) did not. This indicated that a number of people who engaged in reading decreased from the previous survey, and most people read online (45.5%) more than textbook or other reading resources.

Having a good reading behavior leads to better reading comprehension because it is regarded as a significant skill that develops learners' various academic tasks and knowledge in decoding a text, analyzing, explaining, and expressing their own ideas about written materials (Pourhosein Gilakjani & Banou Sabouri, 2016). For the factors affecting students' English reading behaviors and reading comprehension, teaching methods that teachers selected could highly affect students' learning outcomes, students were likely to be more satisfied and have better learning outcomes if there was the use of IT technology in classroom (Sanchez, 2011). As mentioned in some previous study, some important factors affecting students' ability were students' English proficiency, ability in their class discussion and participation, and students' attitudes towards class participation. If students were absent from many lectures according to their negative attitudes, they were likely to have less opportunities to improve their better learning outcomes (Harb & El-Shaarawi, 2006; Alavi, Maryam B. & Leidner, Dorthy, 2001).

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Research method

Participants

In total, 11 males (15.90%) and 58 females (84.10%) second-year students majoring in English for International Communication participated in the study. These students were a group who started new Bachelor's degree curriculum in 2017, and they were designated to pass the total TOEIC scores at 550 before their co-operative education program.

Measures

Reading behavior: This study used the English reading behavior questionnaire adapted from Chaudhry and Low (2009) and the reading behavior questionnaire of Kaewklom (2002). It consisted of six parts: frequency of reading each type of book, paper, or article, time allocation for reading per time and per day on 5-point Likert scale that ranged from 1 (no reading) to 5 (4 hours a day), reasons of reading on a 4-point Likert type scale ranging from 1 (seldom) to 4 (every day), perceived competence in reading English and problems on reading English 5-point Likert scale that ranged from 1 (poor) to 5 (excellent) to rate their level in each item, and the cause of problems in reading English on 5-point Likert scale that ranged from 1 (least) to 5 (most). All participants were all asked to report their demographic information such as their genders, their first language, and years of studying English.

Results

Data analysis of percentage (\bar{X}), means (M) and standard deviations (SD) were calculated using SPSS for window. Descriptive statistics showed the information as details in each table as presented below.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Table 1 Demographic information of students

Gender	Numbers	Percentage
Male	11	15.90
Female	58	84.10
Total	69	100

As in Table 1, the sample group of male students is 11 students (15.90%), and the female sample group is 58 students (84.10%).

Table 2 Percentage and standard deviation of the frequency in reading English academic books

Academic textbook	\bar{X}	S.D
Classroom textbook assigned by teachers	2.14	1.00
Additional classroom textbook	2.12	0.92
Essay / article / documentary	1.88	0.92
Academic book on interest (recipe and computer)	2.19	1.06
Total	2.08	0.97

As in Table 2, it showed that students had a high level of reading frequency in academic books at a relatively average level ($\bar{X} = 2.08$). When considering each item, academic books of particular interest (textbooks, computers, etc.) had the highest mean ($\bar{X} = 2.19$) at a relatively low level, followed by textbook assigned by the instructor ($X = 2.14$) at a relatively low level, and books or other textbooks used in the study ($\bar{X} = 2.12$) at a relatively low level respectively.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Table 3 Percentage and standard deviation of the frequency in reading fiction books

Fiction book	\bar{X}	S.D	Level
Tale / Fiction / short story	2.19	0.96	Relatively low
Newspaper (Bangkok Post, The Nation)	1.61	0.91	Relatively low
Magazine and journal (Student Weekly)	1.90	1.09	Relatively low
Comics	2.80	1.12	Moderate
Total	2.13	1.02	Relatively low

As in Table 3, students had the level of frequency of reading fiction with the overall average at a relatively low level ($\bar{X} = 2.13$). When considering each item, it was found that the comics had the highest mean ($\bar{X} = 2.80$) at the middle level, short story fiction ($\bar{X} = 2.19$) at a relatively low level, and a journal and magazine ($\bar{X} = 1.90$) at a relatively low level.

Table 4 Percentage and standard deviation of the frequency in reading online articles and texts

Type of reading	\bar{X}	S.D	Level
Online article	3.16	0.98	Moderate

Table 4 showed that students had the reading frequency of online media at a moderate level ($\bar{X} = 3.16$).

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Table 5 Percentage of participants' time spent on reading academic books

Duration of reading	Numbers	Percentage
Never	5	7.24
Less than an hour	39	56.53
About 1 – 2 hours	19	27.53
About 3 – 4 hours	4	5.80
More than 4 hours	2	2.90
Total	69	100

As in Table 5, it showed that students spent less than 1 hour per day reading academic books at the highest level (56.53 %), about 1-2 hours (27.53 %) and no reading at all (7.24%) respectively.

Table 6 Percentage of participants' time spent on reading fiction books

Time allocation/day	Numbers	Percentage
Never	5	7.25
Less than 30 minutes	31	44.92
30 minutes to an hour	27	39.13
About 2-3 hours	5	7.25
More than 3 hours	1	1.45
Total	69	100

As in Table 6, it showed that students spend less than 30 minutes per day reading books on fiction books, followed by about 30 minutes to 1 hour (39.13 %) and reading about 2-3 hours and no reading at all (7.25%) respectively.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Table 7 Percentage of participants' reasons of reading English books

Reasons of reading	numbers	percentage
Common habits	1	1.45
Recreation and entertainment	14	20.29
Self-improvement	18	26.10
Course/Exam purpose	16	23.18
Homework and assignment: report	10	14.49
Current events	2	2.90
Knowledge improvement	5	7.25
Being forced	1	1.45
Killing time	2	2.89
Total	69	100

As in Table 7, it showed that students had reasons for reading: for self-improvement (26.1%), course/exam purpose (23.18 %), and recreation and entertainment (20.29%).

Table 8 Percentage and standard deviation of students' self-perception on English reading ability

Self-perfection English reading ability	\bar{X}	S.D	Level
Overall reading ability	2.33	0.74	Relatively low
Speed level of reading comprehension	2.13	0.71	Relatively low
Level of reading comprehension	2.09	0.68	Relatively low

As in table 8, it showed that students' perception of their overall ability to read English was at a relatively low level (\bar{X} = 2.18), the highest opinion towards the overall ability to read at a relatively low level (\bar{X} = 2.33), and the reading speed at a relatively low level (\bar{X} = 2.13), and reading comprehension at a relatively low level (\bar{X} = 2.09) respectively.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Table 9 Percentage and standard deviation of students' Problems in reading English

Problems in reading	\bar{X}	S.D	Level
Content Area	3.17	0.84	moderate
Vocabulary	3.26	0.92	moderate
Grammar	3.51	1.02	most
Context	3.23	0.83	moderate
Total	3.29	0.90	moderate

As in Table 9, it showed that students had problems in reading English at a moderate level ($\bar{X} = 3.29$), had the most grammatical problems ($\bar{X} = 3.51$) at a high level, the vocabulary ($\bar{X} = 3.26$) at a moderate level, and contextual issues (Context) ($\bar{X} = 3.23$) at a moderate level respectively.

Table 10 Percentage and standard deviation of students' causes of problems in reading English

Reasons	Numbers	Percentage
Heath problems	2	2.90
Environmental problems	4	5.80
Low reading ability problem	43	62.30
Insufficient facility problem of library	16	23.20
Lack of ability to access reading resource	4	5.80
Total	69	100

As table 10, it showed that the causes of problems in reading English answered by most students was having low English reading ability at the highest level (62.30 %), insufficient facilities in the library (23.20 %), and lack of ability to access reading resource such as online book and reading materials as well as the environment to disturb reading (5.80%).

Discussion

Based on the research result, it found that

1. Students' behavior of reading English was at an unsatisfactory level. To clarify this point, those lacked of proper reading habits. In addition, the reason why they read English was because they had their own motivation to improve their English reading ability and have high passion to pass the requirement of English courses and the designated standardized test. However, there were some crucial indicators showing that students were aware of the importance of reading English for their own improvement and comprehension although reading materials or textbooks provided and set by the teachers were just for classroom purposes, but they seldom had self-awareness to read more which would be leading to the development of reading habits.

2. Students' basic knowledge of English was pretty low to read English, so overall reading behavior of the students was in dissatisfied level which caused their ability in English language was limited which was relatively consistent to from previous studies about the problems of Thai students using English of Chaisuriya (2006) which revealed that Thai graduate students have problems in English reading. Similarly, Pawapatcharandom (2007) reported that the students encountered English reading problems as having problem with meanings of unfamiliar vocabulary, and, in terms of the writing skill, it was reported that writing in limited time is the most difficult for them. Moreover, the problems found were that Thai students have limited vocabulary, lexical errors, word choice, and problems of grammatical use (Chanawong, 2007; Tangpermpoon, 2008, and Wongsotorn, 1993).

3. Many previous studies conducted on the reading behavior of the students and illustrated the significant results. This present study was relatively consistent to *Jandaeng* (2010) which reported Thai undergraduate students at University of Phayao spent the most time surfing the internet, and were interested in reading the publication from the internet for their enjoyment taking about 1-2 hours a day to study books, other publications about 30 minutes per day, and 1

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

hour of news publications showing similarity of the this present study's result indicating the students' English reading behavior which requires further development for higher English language proficiency and success.

4. From the group interview session conducted after completing the questionnaire, there has been some information obtained from the students' opinions expressing that most of them were in the high anxiety according to the department policy and TOEIC score requirement before their cooperative education program. However, they were ready to adjust their learning styles and behaviors in order to get well-prepared, and they expected new designed English reading courses to be more various and relevant to what they would really need and deeply understand for enhancing their English language proficiency for the TOEIC and daily communication rather than simply memorizing for the test. This showed that students had the high motivation in developing their reading ability in learning English was consistent to Kaewklom (2002) which reported that most students' reading behaviors were dissatisfactory and intended to develop themselves to pass the examination because the students had many problems in English reading such as vocabulary, grammar and comprehension, and their perception of reading ability was relatively low in all aspects. Therefore, an appropriate course of English reading for general and specific purposes should be designed for future language classroom.

Recommendation

1. Students should be encouraged and motivated to develop their readings behaviors for enhancing their language learning achievement starting from their own preferences and interested of particular type of books. In addition, in English classroom, activities should be properly and effectively designed according to the needs of the learners, together with the purposes of English language development.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2. Future researches on English reading behaviors and reading strategies should probably include the larger sample group with using different research instruments. Other researchers may want to explore factors affecting English reading behaviors such as gender difference, personal background, and career aspiration which may lead to find out the better understanding and the differences in competence in reading English.

3. There should be an integration training course provided for students to learn more on accessing online reading resources that students could enhance their level of reading proficiency which will lead them better in academic learning context.

References

- Alavi, Maryam B. & Leidner, Dorthy E. (2001) Identification of Influential Factors that Affect Students' Behaviors in Traditional Classes Versus Technology Mediated Learning (TML) Classes pp. 47.
- Chaisuriya, A. (2006). English reading needs and problems of graduate students of business, Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University. *Humanities and Social Sciences Academic Journal* 14(20): 84-105.
- Chanawong, S. (2007). *Oral English communication strategies employed by first-year medical students, Mahidol University, in the 2004 academic year*. Mahidol University.
- Chareonwongsak, K. (2013). Encouraging English Learning through an Educational Policy from the Past to Present in the Philippines. Retrieved October 10, 2013, from <http://lungkriengsak.blogspot.com/2013/10/kriengsak-chareonwongsak-1.html>
- Chaudhry, A. S., & Low, G. (2009). Reading preferences among different generations: a study of attitudes and choices in Singapore. *Singapore Journal of Library & Information Management*, 38(1), 27-48.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

- Chettri, K., & Rout, S. (2013). Reading habits-an overview. *IOSR Journal of Humanities and Social Science (IOSR-JHSS)*, 14(6), 2279-0845.
- Franco, A. and Roach, S.S. (2018) An Assessment of the English Proficiency of the Thai Workforce and Its Implication for the ASEAN Economic Community: An Empirical Inquiry. *Open Journal of Business and Management*, 6, 658-677.
doi.org/10.4236/ojbm.2018.63050
- Fowle, C. (2001). Developing a Reading Habit with Thai Young Learners. *English Teacher: An International Journal*, 5(1), 18-26.
- Harb, N., & El-Shaarawi, A. (2006). Factors affecting student performance. Munich Personal RePEc Archive Paper No. 13621. Accessed on February 22, 2019 from
<http://mpira.ub.uni-muenchen.de/13621/>
- Holmes, P. (2017). Intercultural communication in the global workplace, critical approaches. *The international encyclopedia of intercultural communication*, 1-16.
doi.org/10.1002/9781118783665.ieicc0051
- Jandaeng, J. (2010). Reading Behavior of Undergraduate Students of University of Phayao. *Journal of Humanities and Social Sciences* 1(3), 2-11.**
- Kaemklom, S., (2002). A study of English reading behaviors of the first years English Major students at Rajabhat Institute Ubon Ratchathani. Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Institute Ubon Ratchathani.
- Kuruyer, H. G., Akyol, H., Karli Oguz, K., & Has, A. C. (2017). The Effect of an Enrichment Reading Program on the Cognitive Processes and Neural Structures of Children Having Reading Difficulties. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 9(4), 809-828.
- Le Donne, S. (2018). Language ecology and English as a “lingua franca” in a glocal multicultural society: opening intercultural windows. *Epos: Revista de filología*(33), 209-243.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Naktong, P. (2010). *The Effects of Drama-Based Instruction on English Oral Communication Ability and Motivation in Learning English of Eleventh Grade Students.* Doctoral Dissertation, Graduate School, Chulalongkorn University

National Statistical Office (2016). *Multiple Indicator Cluster Survey 2015-2016.* Statistical Forecasting Bureau, National statistical office, Bangkok.

Noom-Ura, S. (2013). English-teaching problems in Thailand and Thai teachers' professional development needs. *English Language Teaching*, 6(11), 139.

Osei, A.M., Liang, Q.K., Natalia, I., & Stephan, M.A. (2016). The use of pre-reading activities in reading skills achievement in preschool education. *European Journal of Educational Research*, 5(1), 35-42. doi:10.12973/eu-jer.5.1.35

Pawapatcharandom, R. (2007). *An investigation of Thai students' English language problems and their learning strategies in the international program at Mahidol University.* A case study submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts, Department of Languages, Graduate College, King Mongkut's Institute of Technology North Bangkok.

Pitsuwan, S. (2014). Dr. Surin Pitsuwan, Opening Keynote Speaker; Teachers of English to Speakers of Other Languages (TESOL) International Convention 2014, Portland, Oregon, USA.

Pourhosein Gilakjani, A., & Banou Sabouri, N. (2016). *A Study of Factors Affecting EFL Learners? Reading Comprehension Skill and the Strategies for Improvement* (Vol. 6).

Roux, P.W. (2014). English as an International Language: The debate continues. *Polyglossia*, Vol. 26, March.

Rungrojsuwan, S. (2013). The Relationship between Reading Behaviors and Reading Proficiency of Thai Students: An observation in L1 and L2. *Humanities Journal*, 20(1), 181-201.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

- Sanchez, Marita G. (2011) Evaluation of E Counseling Applied in Online Mentoring Processes. A Local Peer Reviewed Manuscript held at CVCITC Santiago City, Philippines.
- Tangpermpoon, T. (2008). Integrated approaches to improve students writing skills for English major students. *ABAC journal*, 28(2).
- Wagner, S. 2002. The reading habits of teams. *Journal of Reading Today*, Vol.46: 3-4.
- Wahyuni, S., & Ilyas, M. (2017). An Investigation of Thai Students' English Language Problems and Their Learning Strategies at English Study Program of Teacher Training and Education Faculty of Riau Islamic University. *Journal of English for Academic*, 3(2), 81-91.
- Witchaiyutphong, K. (2011). *English Barriers for Thai Employees Working in an International Setting: A Study at Thomson Reuters Company in Thailand*: Language Institute, Thammasat University.
- Wongsotorn, A. (1993). *Levels of English Skills of Thai University Students*. Language Institute: Chulalongkorn University Press.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การพัฒนาศักยภาพนักศึกษาด้วยกระบวนการการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง Transformative Learning ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหิดล

The development of the first-year students' potentials through Transformative Learning process

กนกรัตน์ นพโสภณ (Kanokrat Noppasophon)

ศุชาดา จันทร์วัน (Suchada Chanwan)

รุ่งพร เหมือนแดง (Rungporn Mhantang)

งานพัฒนานักศึกษา กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

Student Development Section, Division of Student Affairs, Mahidol University

บทคัดย่อ

การพัฒนาศักยภาพนักศึกษาด้วยกระบวนการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ชั้นปีที่ 1 ด้านการเรียนรู้ การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเองของนักศึกษา และส่งเสริมความสัมพันธ์ของนักศึกษากับคนรอบข้าง ความสัมพันธ์กับเพื่อนภายในชั้นเรียน ภายใต้กรอบการเปลี่ยนแปลงความคิด (Mindset) ซึ่งจะเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างยั่งยืน โดยมี 3 ขั้นตอนคือ 1.การสัมผัสประสบการณ์ตรง (Experiential Learning) ลงมือทำหรือทบทวนประสบการณ์เดิม 2.คิดใคร่ครวญ (Reflection) การตั้งคำถามกับตัวเอง รู้สึกอย่างไร คิดอย่างไร ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น ได้เรียนรู้อะไร 3.แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Discourse or Dialogue) พูดคุยแลกเปลี่ยนกรอบความคิดซึ่งกันและกัน โดยจัดขึ้นสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ชั้นปีที่ 1 ผลจากการศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลจากการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงพบว่านักศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านมุมมอง วิธีคิดให้ถูกต้องตามความเป็นจริง สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับสถานการณ์ของสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว มีการพัฒนาทางจิตใจ ให้เข้มแข็ง อดทน กล้าหาญ มีสติ มีสมาธิ มีความรัก

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ความเมตตา และมีความสุข (ร่าเริง เบิกบาน แจ่มใส สนุกสนาน) มีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตที่เป็นประโยชน์ต่อคนรอบข้าง สามารถใช้ชีวิตร่วมกันกับเพื่อนในชั้นเรียนแบบไม่เอาัดเอาเปรียบ หรือแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเอง และพร้อมที่จะแบ่งปันช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อน และคนรอบข้าง ภายใต้อกรอบแนวคิด การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง

คำสำคัญ : กระบวนการ , การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง, การพัฒนานักศึกษา

Abstract

The development of the first-year students' potentials through Transformative Learning process has development of the first-year students of Mahidol University Studying and Learning. Student self-immunity and promote student relationships with those around Relationship with friends in the class. Images for Under the framework of changing ideas. The Perfect Result effective sustainable behavioral change in 3steps. Is 1. Experiential Learning. Act review and improve. 2. Reflection. Why You Need to Always Be Questioning Yourself. How are you feeling? What do you think. Why is that meaning. What have you learned about yourself 3. Discourse or Dialogue. exchange information/ideas etc. meaning, definition, Course to be registered for by first year students of Mahidol University. The result indicated that student behavior Participation Transformative Learning process. found that from of a student's perspective Mindset Conception of Truth. possibly function and live life correctly interaction in accordance with that environment have Developmental psychology to be strong. Patient, brave, be conscious, concentrate, In Love, mercy and happy (cheerful bright fun) Behaviors of People Who Positively Impact the Peers. Live with friends not taking advantage or the seeking of one's own interest or selfish ends. Given to or characterized by self-seeking; selfish. Help and Support a Friend Through Any Hardship to the person around you. The Conceptual Framework Transformative Learning.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Keywords: Process Transformative Learning, development of student

บทนำ

การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative learning) เป็นแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative learning) มีฐานคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative learning theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่สามารถช่วยให้ผู้เรียน สามารถเปลี่ยนแปลง คุณลักษณะภายในตน ที่อยู่บนพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงมุมมองและความหมายต่อโลกและชีวิต นักทฤษฎีคนแรกที่ใช้ คำว่า transformative learning คือ แจ็ค เมลิโรว์ ในปี 1978 ความหมายของการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงว่า (Transformative learning) คือการเรียนรู้ที่เปลี่ยนกรอบการอ้างอิง (frame of reference) เดิมที่ยังไม่ชัดเจน ไปสู่กรอบการอ้างอิงที่ใหญ่ขึ้น กว้างขึ้น ลึกซึ้งขึ้น สามารถ แยกแยะความแตกต่างได้ สามารถสะท้อนและนำเสนอภาพความรู้ที่นึกคิดได้มากขึ้น รวมถึงรู้สึก ว่ากรอบนี้สามารถรับกับการเปลี่ยนแปลงได้มากขึ้น และถูกต้องมากขึ้น ซึ่งแนวคิดทฤษฎีนี้จะ สอดคล้องกับแนวคิดของการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่เรียกว่า Constructionism ที่จะเน้นการจัดการ เรียนการสอนโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดทั้งในการแก้ปัญหา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ความรู้ในทุกระดับเพื่อสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับนิยามของคำว่า กรอบการอ้างอิงนั้น หมายถึงชุดความเชื่อ สมมติฐาน การรับรู้ การคิด ความตั้งใจ ความคาดหวัง นำไปสู่การให้ ความหมายตามการตีความต่อการมีประสบการณ์การรับรู้ ซึ่งมีที่มาจากนิสัยของจิตใจ (habit of mind) ซึ่งเป็นชุดของข้อสมมติฐานอย่างกว้าง ๆ ในมิติต่าง ๆ ที่บุคคลนั้นได้ตั้งไว้ตามการรับรู้ ภูมิหลัง ที่มาของแต่ละคน และทรรศนะ (point of view) ซึ่งเป็นแต่ละมิติของนิสัยของจิตใจ ในแต่ละทรรศนะประกอบด้วยกลุ่มต่าง ๆ ของแบบแผนเชิงความหมาย (meaning scheme) หรือชุดของ ความคาดหวัง ความเชื่อ ความรู้สึก ความคิด และการตัดสินใจเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งจะนำไปสู่ การตีความและการให้เหตุผลในเรื่องนั้น ๆ แบบแผนเชิงความหมายนั้น อีกนัยหนึ่งหมายถึง ที่เรา เห็นและวิธีที่เราเห็นสิ่งเหล่านั้น และเนื่องจากการทำงานแบบอัตโนมัติ จึงส่งผลให้เกิดการกระทำ และนำไปสู่เหตุการณ์หนึ่ง ๆ ที่ต่อเนื่องกันไปเป็นลูกโซ่โดยเราไม่รู้ตัวในทฤษฎีการเรียนรู้สู่การ เปลี่ยนแปลง ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ว่ามี 2 ประเภทหลัก ได้แก่ การเรียนรู้แบบมีเงื่อนไข

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

(instrumental learning) และการเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร (communicative learning) สำหรับการเรียนรู้แบบมีเจตนาให้ความสำคัญกับการเรียนรู้แบบมุ่งแก้ปัญหาในงาน (task oriented problem solving) การควบคุมทางเทคนิคต่าง ๆ และการเรียนรู้เพื่อกำหนดความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (determination of cause and effect relationships) ส่วนการเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร หมายถึง การเรียนรู้ของบุคคลเกี่ยวกับวิธีการที่จะบอกความรู้สึก ความต้องการ และความปรารถนาของตนแก่ผู้อื่น นำไปสู่ความเข้าใจอย่างรู้แจ้ง ลึกซึ้ง สามารถแยกแยะ ระบุ อธิบายลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นได้ (Mezirow, 2000) เชื่อว่าการเรียนรู้ทั้งสองประเภทดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ด้วยการอาศัยเครื่องมือการเรียนรู้ที่สำคัญสองประการคือ การใคร่ครวญเกี่ยวกับตนเองอย่างมีวิจารณญาณ (critical self-reflection) และการสนทนาเชิงวิพากษ์ (critical discourse) การใคร่ครวญเกี่ยวกับตนเองอย่างมีวิจารณญาณ (critical self-reflection) เป็นกระบวนการทางจิตปัญญาศึกษา ที่เน้นการพัฒนาภายในเพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยปราศจากอคติเกิดความรักความเมตตา อ่อนน้อมต่อธรรมชาติมีจิตสำนึกต่อส่วนรวมและสามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างสมบูรณ์

การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) ภายในตน (Self - Transformation) ภายในองค์กร (Organizational Transformation) และการเปลี่ยนแปลงภายในสังคม (Social Transformation) โดยที่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่ใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ๆ แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานอย่างลึกซึ้ง ซึ่งการใคร่ครวญนี้ต้องอาศัยทั้งเหตุผล อารมณ์ความรู้สึก แบบแผนเชิงความหมาย ตลอดจนญาณทัศนะ การใคร่ครวญนี้จะทำให้เราเริ่มเห็นกรอบการอ้างอิงที่เราเคยใช้อย่างไม่รู้ตัว และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงมุมมอง เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดภายในตัวเองของผู้เรียน และไม่สามารถทำให้เกิดขึ้นได้จากการอ่าน การฟัง หรือการสั่งสอนจากภายนอกแต่เพียงอย่างเดียว การสนทนาเชิงวิพากษ์ (critical discourse) เป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนกันระหว่างบุคคล หรือกลุ่มบุคคลด้วยวิธีของสุนทรียสนทนา (dialogue) ซึ่งเป็นการสนทนาที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ โดยใช้การฟังอย่างลึกซึ้ง ฟังผู้อื่นเพื่อให้เข้าใจตนเอง และให้ความเคารพในผู้อื่นและการไม่ตัดสินคน ตัดสินความเมื่อได้ฟังคนอื่นพูด ก่อให้เกิดสติ สมาธิ และปัญญา ทำให้มองเห็นสติปัญญาและคุณงามความดีของผู้อื่นมากขึ้น และสุดท้ายคือการฟังเสียงของ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เราว่าจะให้ความหมายมันอย่างไร หรือเป็นเสียงแห่งความปรารถนาจากส่วนลึก ผลที่ได้จากการพูดคือ การเกิดปฏิสัมพันธ์ (วิจารณ์ พานิช, 2558)

ที่ผ่านมาสภาพสังคมต้องเผชิญหน้ากับวิกฤตการณ์ทั้งในเชิงโครงสร้างทางสังคมและธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอย่างหนัก เป็นวิกฤตการณ์ที่มีความซับซ้อนและมีขอบเขตครอบคลุมวิกฤตการณ์เหล่านี้เชื่อมโยงกับวิกฤตทางศิลปกรรมและจริยธรรมในตัวมนุษย์ การหาทางออกจากวิกฤตการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ จึงไม่ใช่แค่เรื่องเทคนิค แต่มันคือ การปฏิบัติ จิตสำนึกของมนุษย์ที่มีต่อชุมชน สังคม และ โลกสรรพสิ่งรอบ ๆ ตัว ดังที่นักวิชาการกระบวนทัศน์ใหม่ ทั่วโลกมองว่าการออกจากวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่มนุษยชาติกำลังเผชิญหน้าในขณะนี้ ต้องเริ่มจากการเปลี่ยนมุมมองกรอบแนวคิดในการมองโลกและชีวิตของมนุษย์ ซึ่งสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการเปลี่ยน กระบวนทัศน์ใหม่ในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ ที่ต้องไปพันกรอบคิดแบบเดิม ดังที่หลายภาคส่วน ในสังคมไทย กำลังขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปการศึกษากันอยู่ในปัจจุบัน แท้จริงแล้ว การปฏิรูป การศึกษาในทุก ระดับ เป็นกระบวนการหาความสมดุลระหว่างทิศทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ที่ ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทของสังคมไทยในปัจจุบัน โดยการผสมผสาน เอาทั้งความรู้ที่วางอยู่บนรากฐานของการพัฒนาทางจิตวิญญาณแบบศาสนธรรมต่าง ๆ เข้ากับความรู้ แบบวิทยาศาสตร์ โดยคำนึงถึงศักยภาพความเป็นมนุษย์ที่แท้ที่มีอยู่ในตัวทุก ๆ คน มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกในประเทศไทย ที่ได้รับและบุกเบิกให้มีการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ขึ้น โดยก่อตั้งศูนย์จิตตปัญญาศึกษาและการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังมีนโยบายที่จะใช้กระบวนการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ตามแนวคิดปัญญา มาพัฒนาบุคลากรทุกระดับของมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ อาจารย์ ผู้บริหารทุกระดับ รวมตลอดถึงนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยมหิดลให้ความสำคัญมากเป็นพิเศษ

เนื่องจากการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาและการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ กล่าวคือ

- เป็นคนดี หมายถึง มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการดำเนินชีวิต รวมตลอดถึงมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน สังคมและ โลก มีจิตอาสาและคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

- **มีปัญญาหมายถึง** มีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพของตนเอง มีทักษะในการแสวงหาความรู้และสามารถนำความรู้ ความเชี่ยวชาญที่ตนเองมีไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับสังคมส่วนร่วม พร้อมทั้งรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

- **นำพาสุข หมายถึง** สามารถดูแลทั้งร่างกายและจิตใจของตนเอง จนสามารถสร้างความสุขในการดำเนินชีวิตได้ พร้อมทั้งมีจิตใจที่ตั้งมั่น เปิดกว้าง เปิดรับความแตกต่างหลากหลาย และพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับความเครียด ความกดดันและปัญหาต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามา

การพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์ แท้จริงแล้ว ก็คือ การพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ใน 3 มิติ คือ การพัฒนาทางด้านมุมมอง วิธีคิด ที่มีต่อชีวิตและโลกสรรพสิ่งรอบ ๆ ตัว ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง เพื่อจะทำให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับสถานการณ์ของสังคมและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาทางจิตใจ ให้มีสมรรถภาพ (เข้มแข็ง อดทน กล้าหาญ) คุณภาพ (มีสติ มีสมาธิ มีความรักความเมตตา) และมีความสุข (ร่าเริง เบิกบาน แจ่มใส สนุกสนาน) การพัฒนาทางด้านทำดี การกระทำหรือพฤติกรรม ดำเนินชีวิตที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ไม่เอาใจเอาเปรียบหรือแสวงหาประโยชน์ เพื่อตนเอง แต่ให้พร้อมที่จะแบ่งปันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

มหาวิทยาลัยมหิดล มีนโยบายในการนำกระบวนการ Transformative Learning การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงมาพัฒนานักศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะใหม่ของการเรียนรู้และนวัตกรรม Learning and Innovation Skills (4Cs) คือ ทักษะใหม่ของการเรียนรู้และนวัตกรรม ได้แก่ การคิดแบบมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) การสื่อสาร (Communication) การทำงานเป็นทีม (Collaboration) และการสร้างความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) และแสวงหาความรู้ เรียนรู้วิธีการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ผ่านกิจกรรม หรือประสบการณ์ตรงจากกิจกรรมต่าง ๆ นั้น การพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์

มหาวิทยาลัยมหิดลมีกระบวนการพัฒนานักศึกษาอย่างต่อเนื่อง และมีนโยบายการร่วมมือจากศูนย์จิตตปัญญาศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ในการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรเพื่อพัฒนานักศึกษา มีกองบริหารการศึกษา ทำหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมการเรียนของนักศึกษา กองกิจการนักศึกษา ทำหน้าที่ส่งเสริม และเสริมสร้าง Soft Skills และกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ด้านทักษะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษา โดยเริ่มอบรมกระบวนการจำนวน 58 คนซึ่งมาจากส่วนงานต่าง ๆ และ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กลุ่มบุคลากรที่ทำงานใกล้ชิดกับนักศึกษาเข้ามาผ่านกระบวนการร่วมเป็นกระบวนการ โดยเริ่มจัดครั้งแรกให้กับนักศึกษารหัส 58 ปีการศึกษา 2559 มีส่วนงาน/คณะเข้าร่วมจำนวน 11 ส่วนงาน มีนักศึกษาเข้าร่วมจำนวน 1,355 คน โดยมหาวิทยาลัยมหิดลใช้กระบวนการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาด้วยกระบวนการการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง Transformative Learning ในการพัฒนาทักษะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และในปีถัดไปนักศึกษาได้เรียนรู้กระบวนการการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง Transformative Learning ตามบริบทของคณะ และคณะเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาในชั้นปีสูงถัดไป

แนวทางตามนโยบายการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของ มหาวิทยาลัยมหิดล คือ พื้นฐานสำคัญของการพัฒนานักศึกษา สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จึงเป็นช่วงเวลาสำคัญ เพราะกระบวนการพัฒนาศักยภาพด้วยการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงนั้น คือ การสร้างรากฐานที่แข็งแรงและมั่นคงในการดำเนินชีวิต ที่เต็มไปด้วยความท้าทาย เนื้อหาสำคัญในการพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ ที่วางอยู่บนพื้นฐาน ของการเรียนรู้ตามแนวคิดปัญญาศึกษาและการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย การรู้จักตนเองและรู้จักผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง การเห็นคุณค่าและเชื่อมั่นในตนเอง เครื่องมือในการดูแลตนเองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ การเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์ (การอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานของความแตกต่าง) ทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม ทักษะการแสวงหาความรู้(การพูด การคิด การฟัง การอ่าน การเขียน) ทักษะในการดำเนินชีวิต การพัฒนาภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยมหิดลใช้กระบวนการพัฒนานักศึกษาโดยมุ่งเน้นทักษะทางการสื่อสาร การทำงานร่วมกันของนักศึกษา การแก้ปัญหา การคิดเชิงวิพากษ์ อาจจะกล่าวได้ว่าการทำงานร่วมกันของนักศึกษาต้องใช้สมองและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนจึงจะสามารถทำให้งานต่าง ๆ สำเร็จได้ และก่อให้เกิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงสำหรับนักศึกษาต่อไป

การพัฒนาศักยภาพนักศึกษาด้วยกระบวนการการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง Transformative Learning ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหิดล คือ การพัฒนาศักยภาพนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหิดล ด้วยกระบวนการการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ผ่าน กิจกรรมการเรียนรู้ การพูด การฟัง การอ่าน การเขียน การสังเกต การทบทวนเรื่องราวต่าง ๆ และแบ่งปันประสบการณ์การ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เรียนรู้ เพื่อพัฒนาแนวคิดมุมมองตนเอง และการทำงานร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน กระบวนการ
เรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย

- การรู้จักตนเองและรู้จักผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง
- การเห็นคุณค่าและเชื่อมั่นในตนเอง
- เครื่องมือในการดูแลตนเองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ
- การเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์(การอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานของความแตกต่าง)
- ทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม
- ทักษะการแสวงหาความรู้(การพูด การคิด การฟัง การอ่าน การเขียน)
- ทักษะในการดำเนินชีวิต
- การพัฒนาภาวะผู้นำ

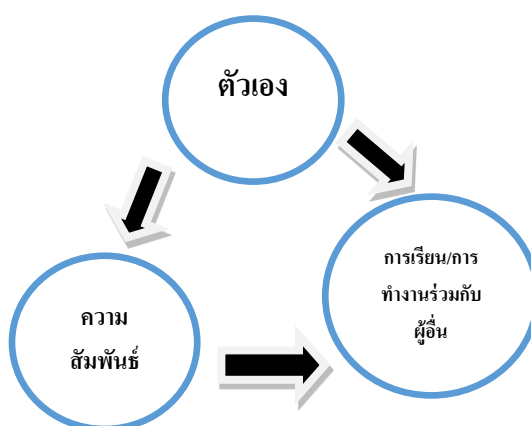
กระบวนการดังกล่าวสามารถใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ผู้นำนักศึกษา ชมรม และสโมสร
นักศึกษา เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญของการดำเนินชีวิต และการอยู่ร่วมกัน บนพื้นฐานของการรู้ตัว
เข้าถึงความจริงของชีวิต ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมุมมอง กรอบวิธีคิดเกี่ยวกับชีวิต จนมีอิสระ มี
ความสุข และใช้ปัญญานำทางชีวิต ต่อเพื่อนมนุษย์ โดยเน้นการเรียนรู้ จากการปฏิบัติ เช่น การทำ
กิจกรรม การทำงานศิลปะ ละคร การทำงานอาสาสมัครเพื่อสังคม (จิตอาสา) สุนทรียสนทนา การ
เรียนรู้จากธรรมชาติสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว และการฝึกสมาธิภาวนา เป็นต้น

กรอบสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษา

มหาวิทยาลัยมหิดลมุ่งเน้นการศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลด้วยการเรียนรู้ผ่าน
ประสบการณ์ และเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ซึ่งเป็นพื้นฐานของ
การดำเนินชีวิตที่เกี่ยวข้อง 3 ด้าน ได้แก่ ตนเอง ความสัมพันธ์ การเรียนหรือการทำงานร่วมกับผู้อื่น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

3 ขั้นตอน กระบวนการการเรียนรู้สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล

1.การสัมผัสประสบการณ์ตรง (Experiential Learning) ลงมือทำ หรือ ทบทวน ประสบการณ์เดิม	2.คิดใคร่ครวญ (Reflection) การตั้งคำถามกับตัวเอง รู้สึก อย่างไร คิดอย่างไร ทำไมถึง เป็นเช่นนั้น ได้เรียนรู้อะไร	3.แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Discourse or Dialogue) พูดคุยแลกเปลี่ยนกรอบ ความคิดซึ่งกันและกัน
---	---	---

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตัวอย่างตารางกระบวนการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาด้วยกระบวนการการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง

วัน	เช้า	เที่ยง	บ่าย	เย็น	ค่ำ
วันแรก	แนะนำตัว/ความคาดหวัง การสร้างความสัมพันธ์	พัก	การรู้จักตนเอง/ผู้อื่น การเคารพความ แตกต่าง	พัก	ทักษะการแสวงหา ความรู้ ทักษะชีวิต ทักษะผู้นำ
วันที่ สอง	การทำงานร่วมบนพื้นฐาน ของ ความแตกต่างหลากหลาย	พัก	การพัฒนาภาวะผู้นำ ที่ประสานพลังกลุ่ม	พัก	ทักษะการแสวงหา ความรู้ ทักษะชีวิต ทักษะผู้นำ
วันที่ สาม	เครื่องมือในการดูแลตนเอง การเห็นคุณค่าและเชื่อมั่นใน ตนเอง	พัก	เป้าหมายชีวิต สรุป/ประเมิน	-	-

ผลการศึกษาพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลชั้นปีที่ 1 ที่ผ่านกระบวนการการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง Transformative Learning จำนวน 15 คน นักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลถึงการเรียนรู้และนักศึกษามีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมชั้นเรียน และร่วมสาขา นักศึกษาได้ทบทวนตนเองจากกิจกรรมในห้องเรียน และส่งผลต่อแนวทางการกระทำของตน นักศึกษาเกิดความตระหนักและเข้าใจกิจกรรมหลังเข้าร่วมกระบวนการ นักศึกษาได้รู้ว่าตนมีเพื่อน ไม่โดดเดี่ยว และมีความหวัง แม้จะเผชิญเรื่องไม่สบายใจ ได้คลี่คลายความทุกข์ในชีวิต และรับรู้ความสุข – ความทุกข์ของตนเอง และเพื่อนร่วมชั้นเรียน นักศึกษาได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน เช่น กิจกรรมกลุ่ม การทำงานร่วมกัน เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหิดล คือนักศึกษาเข้าใจตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ทั้งด้านร่างกายและจิตใจผ่านกิจกรรมและการถอดบทเรียน นักศึกษาทำหน้าที่ให้เต็มที่กับสิ่งที่ได้รับมอบหมายหากต้องทำกิจกรรมร่วมกัน ความสามัคคี การทำงานร่วมกันเป็นทีม ปรับเข้ากับน้องรู้จักผู้อื่นได้ดีขึ้น การรับฟังคนอื่น การเป็นผู้ฟังที่ดี การเปลี่ยน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ความคิดเชิงลบกับผู้อื่น นักศึกษาได้เรียนรู้การเปลี่ยนบทบาท ผู้นำ ผู้ตามที่ดี กล้าตัดสินใจ การคิดก่อนพูดเสมอ การเปิดใจ เปิดโอกาสให้ตัวเองได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ และการเชื่อมั่นในตัวเองว่าทำสิ่งที่ถูกต้อง มองประโยชน์ส่วนรวมมากขึ้น การเข้าใจผู้อื่น และเข้าใจว่าแต่ละคนมีความสามารถที่แตกต่างกัน และยังสามารถพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ของตนเองได้อีก ความกล้าแสดงออกต่อหน้าผู้คน มีสติ ดำเนินชีวิตให้ช้าลง นักศึกษาเห็นคุณค่าและเชื่อมั่นในตนเอง มีเครื่องมือในการดูแลตนเองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ บูรณาการใช้ในการชีวิตการเรียน รู้จักเครื่องมือที่ช่วยแก้ปัญหาในเบื้องต้น

การนำความรู้ที่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลได้นำเสนอเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ในการเรียนและการใช้ชีวิต นักศึกษาได้นำกิจกรรมที่ได้เรียนรู้ไปปรับใช้รับน้อง และเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมอื่น ๆ การจัดระบบความคิด การควบคุมอารมณ์การปรับปรุงตัวเองให้เป็นตัวเอง โดยการทบทวนจุดบกพร่องของตนเองเพื่อการอยู่ร่วมกับคนอื่น การบริหารจัดการเวลา การออกความคิดเห็นในห้องเรียน การทำงานเป็นกลุ่มเป็นทีม รู้จักการจัดการงาน และแบ่งงานเพื่อเป้าหมายความสำเร็จ

ลักษณะโดดเด่นของแต่ละคณะภายในมหาวิทยาลัยมหิดลที่ผ่านกระบวนการการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง Transformative Learning

ลำดับที่	ชื่อส่วนงาน	ลักษณะที่โดดเด่น
1	ม.มหิดล วิทยาเขตนครสวรรค์	นักศึกษามีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความเป็นธรรมชาติ รักการเรียนรู้ อ่อนโยน นิ่ง ๆ
2	คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์	นักศึกษาใส่ใจและจริงจังกับสิ่งที่ได้ลงมือปฏิบัติ รักธรรมชาติ มีจินตนาการ ถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ได้ดี
3	คณะวิศวกรรมศาสตร์	นักศึกษามีความกล้าคิด กล้าแสดงออก มีภาวะผู้นำ ชอบทำงานหรือร่วมมือกันทำเพื่อส่วนรวม ไม่ชอบหยุดนิ่ง ชอบเคลื่อนไหว เสียขี้ด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ลำดับ ที่	ชื่อส่วนงาน	ลักษณะที่โดดเด่น
4	คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ไม่มีเป้าหมาย ชอบคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีแบบมีแผน ความสำเร็จคือครบคร้วางแผนไว้ให้
5	วิทยาลัยวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีการกีฬา	มีความเป็นธรรมชาติ สามารถทำงานร่วมกันได้ รักพวกพ้อง ถึงแม้ภายนอกจะดูเข้มแข็ง และภายในน้องนักศึกษามีความอ่อนโยน ชอบช่วยเหลือ
6	คณะทันตแพทยศาสตร์	ถ่ายทอดได้ดี ชอบแบ่งปันทางความคิด แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นระบบ รักการเรียนรู้ มุ่งผลเพื่อผู้อื่น ใฝ่ใจรายละเอียดในการทำกิจกรรม
7	คณะเทคนิคการแพทย์	ชอบเรียนรู้ กล้าคิด กล้าแสดงออกทางความคิดที่แตกต่าง มองรอบด้าน มีหลักการและเหตุผล
8	วิทยาลัยนานาชาติ	นักศึกษารักสนุก ไม่ชอบหยุดนิ่ง ความคิดสร้างสรรค์ ทันต่อเหตุการณ์ ทันยุค ทันสมัย ชอบการเปลี่ยนแปลง ไม่ชอบอะไรซ้ำซาก จำเจ สะท้อนความเป็นตัวตนอย่างชัดเจน มีความเป็นผู้นำสูง และมีความเป็นตัวเอเองในด้านต่าง ที่แสดงออกมาทั้งทางสีหน้า และแววตาอย่างชัดเจน
9	คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	กล้าแสดงออก เป็นผู้นำสูง มีความเป็นตัวเอเองสูงในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ชอบเคลื่อนไหว ชอบช่วยเหลือ มีเป้าหมายที่ชัดเจน
10	วิทยาเขตกาญจนบุรี	แบ่งกลุ่มก้อน มีผู้นำเพียงบางคน ทันยุคทันสมัย ชอบคิดร่วมและนำร่วม กล้าแสดงออก
11	โครงการจัดตั้งวิทยาเขตอำนาจเจริญ	กระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น เปิดใจบางกลุ่ม ไม่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ลำดับ ที่	ชื่อส่วนงาน	ลักษณะที่โดดเด่น
		ค่อยให้ความสำคัญ
12	วิทยาลัยดุริยางคศิลป์	ชอบอิสระ มีสมาธิ คิดอะไรอย่างลึกซึ้ง รับผิดชอบ
13	คณะพยาบาลศาสตร์	มีโลกส่วนตัวสูง กล้าแสดงออก จับกลุ่มเป็นกลุ่มก้อน ชอบอะไรแปลกใหม่ ชอบเคลื่อนไหว อ่อนโยน คิดนอกกรอบ เป็นตัวเองสูงเกินไป
14	สถานการณ์แพทย์แผนไทย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	รักการเรียนรู้ เปิดใจ ให้โอกาส คิดดี กล้าแสดงออก ชอบเรียนรู้นอกห้องเรียน มีไหวพริบ แก้ปัญหา เฉพาะหน้าได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อ่อนโยน ชอบ ช่วยเหลือ ตรงต่อเวลา มีมานะ
15	คณะสัตวแพทยศาสตร์	อ่อนโยน อ่อนไหว รักพวกพ้อง มีไหวพริบ รักการ เรียนรู้

สรุป

กระบวนการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาด้วยการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ ด้วยกระบวนการดังกล่าวเป็นการพัฒนาทักษะนอกห้องเรียนให้กับนักศึกษา ด้วยกิจกรรมและการถอดบทเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเองการจัดการตัวเอง รู้ตัวเอง เข้าใจตนเองอย่างรอบด้าน และเข้าใจผู้อื่น ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนในห้องเรียน การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยกับอาจารย์ ที่ร่วมคณะ เพื่อน ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีและสามารถสื่อสารกันอย่างเข้าใจ การเรียนการทำงานร่วมกับเพื่อน ความแตกต่างหลากหลายของคนที่มีลักษณะแตกต่างกัน การที่ต้องเรียนรู้ทำงานร่วมกัน ทำงานร่วมกันนั้น เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักศึกษาในยุค 21ST Century Skills ที่ต้องพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้รอบด้าน ตามความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี และลักษณะของมนุษย์ที่มีความแตกต่าง และหลากหลายต่อไป

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนากระบวนการการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาด้วยกระบวนการการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง Transformative Learning ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหิดล

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ชั้นปี 1 สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ต่อตนเอง ผู้อื่น สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงตนเอง สู่การเปลี่ยนแปลงสังคม เช่น การศึกษารายวิชาศิลปะการใช้ชีวิต วิชาการใช้ชีวิตอย่างยั่งยืน ภูมิปัญญาท้องถิ่น กระบวนการสามารถออกแบบให้ผู้เรียนได้เห็นความเชื่อมโยงในชีวิต และเรียนรู้ในความเป็นอยู่ของชุมชน วัฒนธรรม รากเหง้าทางภูมิปัญญาดั้งเดิม นำไปสู่การตระหนักในการกระทำของตนเองที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไปยังทุก ๆ ส่วนของชีวิต และสำนึกถึงท้องถิ่นและวัฒนธรรมที่ตนอยู่ เกิดการสะท้อนการเรียนรู้อย่างวงกว้างต่อไป

นักศึกษาได้รับการบ่มเพาะความเข้าใจชีวิตผ่านกิจกรรมโดยอาศัยแนวคิดจิตตปัญญา ส่งผลให้นักศึกษามีภูมิคุ้มกันในการใช้ชีวิต และสามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในชีวิตได้อย่างมั่นคง เช่น การมีความเข้าใจว่าความสุขที่เกิดจากการรักในสิ่งที่ตนทำ การรู้จักตนเอง และเห็นคุณค่าในตนเอง ได้รับการพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ที่แท้ของตนเอง กลับมาเห็นคุณค่าในตน และยอมรับจุดที่ต้องพัฒนาต่อได้เครื่องมือในการเรียนรู้ตนและผู้อื่น นำทักษะการเรียนรู้ไปสู่คนรอบข้างและชุมชนที่เกี่ยวข้องอย่างยั่งยืน

ความเปลี่ยนแปลงภายในตัวนักศึกษา (Self -Transformation) จึงสร้างการเปลี่ยนแปลงสู่ห้องเรียนและชีวิตอย่างกลมกลืน (Social - Transformation) และส่งต่อไปสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในนักศึกษา (Self -Transformation) ที่พร้อมจะพัฒนาตนเองและเกิดแรงบันดาลใจและรับผิดชอบต่อสังคม (Social - Transformation) ในการสร้างการเปลี่ยนแปลงต่อเพื่อนร่วมชั้น ความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาคณะ มหาวิทยาลัย สังคมรอบข้าง และประเทศชาติอย่างยั่งยืน

ผู้เขียนขอเสนอแนวทางด้านนโยบาย และการศึกษาในครั้งต่อไปเพื่อการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาด้วยกระบวนการการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง Transformative Learning ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหิดลมหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ดังนี้

1. เสนอให้มหาวิทยาลัยมหิดล เสนอทุกส่วนงานให้ดำเนินการจัดกระบวนการการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงสำหรับเป็นกิจกรรมบังคับสำหรับนักศึกษาชั้นปี ที่ 1

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2. เสนอให้ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหน่วยงานหลักในการจัดให้มีการพัฒนาตามแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพ โดยให้มหาวิทยาลัยมหิดลให้ความช่วยเหลือทั้งทางด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และการดำเนินการ โดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการพัฒนาของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. แนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนากระบวนการการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงต้องชัดเจน เป็นมาตรฐาน และไม่มีการเปลี่ยนแปลง ตามกรอบที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือกิจกรรมต้องสอดคล้องกับ 21st Century Skills ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และเป็นแผนการพัฒนาของนักศึกษาระยะยาว

4. เสนอให้บุคลากรที่รับผิดชอบศึกษาวิจัย กลไกการพัฒนาของนักศึกษาแบบเชิงรุก โดยพัฒนาแบบประเมินผล และแบบวัดผลที่มีประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และประเมินผลการพัฒนาของนักศึกษาที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพของกระบวนการดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการจัดสรรทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

รายการอ้างอิง

- Mezirow, J. (1995). Transformation Theory of Adult Learning. In: *In Defense of the Lifeworld*, edited by M.R. Welton, pp. 39–70. New York: SUNY Press.
- Mezirow, J. (1997). Transformative Learning: Theory to Practice. *New Directions for Adult and Continuing Education*, 74, 5–12.
- Mezirow, J. (2000). *Learning as Transformation: Critical Perspectives on a Theory in Progress*. San Francisco: Jossey Bass.
- วิจารณ์ พานิช. (2558). *เรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง Transformative Learning*. กรุงเทพฯ: สรุพัฒนา.
- กรนัท สุรพัฒน์. (2556). *กระบวนการแนวจิตตปัญญาศึกษา: การเปลี่ยนแปลงภายในตน บนเส้นทางสู่ชีวิตที่หลอมรวม*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จิตตปัญญาศึกษาและการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

- จรายุทธ สุวรรณชนะ. (2556). ศึกษาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่แท้จาก
มุมมองตะวันออก. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรจิตตปัญญาศึกษาและการเรียนรู้สู่การ
เปลี่ยนแปลง ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิรัฐกาล พงศ์ภักดิ์เชียร. (2550). การวิจัยและพัฒนาจิตตปัญญาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย.
ปริญญาคุชฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคนอื่น ๆ. (2551). จิตตปัญญาศึกษา : การศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์.
นครปฐม: ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธนา นิลชัยโกวิทย์ และอดิศร จันทรสุข. (2552). ศิลปะการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการ
เปลี่ยนแปลง : คู่มือกระบวนการจิตตปัญญา. นครปฐม: ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธนิดา อภิสัทธ์. (2559). เมื่อฉันเป็นกระบวนการ: กระจกสะท้อนความเข้าใจในตัวตน. สารนิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จิตตปัญญาศึกษาและการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- เมธินี วงศ์วานิช รัชมภากาภรณ์. (2558) แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: บริษัทพริก
หวานกราฟฟิคจำกัด.
- พูลลวี เรื่องวิชาธร และเจนจิรา โลชา. (2553). ชุมชนกระบวนการ : การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง.
นครปฐม: ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2559). จิตตปัญญาศึกษา. ค้นเมื่อ 22 ธันวาคม 2559, จาก
<https://th.wikipedia.org/wiki/จิตตปัญญาศึกษา>

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การพัฒนารอบการสัมภาษณ์ทางด้านจิตสังคม สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา Development of a psychosocial interview framework for higher education students

ตรีทิพย์นิภา สำราญบวรรัตน์ (Trithipnipa Samranbovornrat)

ถาวร เหล่าวิชานนท์ (Thaworn Laowanitchanont)

นักวิชาการศึกษา งานบริการและสวัสดิการนักศึกษา กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

Educator, Student services and welfare department, Division of Student Affairs, Mahidol

University

E-mail : trithipnipa.sam@mahidol.edu, E-mail : thaworn.lao@mahidol.edu

บทคัดย่อ

บทความเรื่องการพัฒนากรอบการสัมภาษณ์ทางด้านจิตสังคม สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยในสถาบันอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารอบการสัมภาษณ์ทางด้านจิตสังคม สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยในสถาบันอุดมศึกษา ให้สามารถนำไปใช้เพื่อประเมินนักศึกษาที่ขอรับบริการด้านสุขภาพทางใจในเบื้องต้นได้ จากการศึกษาเครื่องมือคัดกรองและประเมินพฤติกรรมเสี่ยงทางจิตสังคม หรือ HEADSSS Assessment ซึ่งเป็นเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นโดย Dr. Harvey Berman ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1972 เห็นว่าเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมในการใช้ประเมินสุขภาพทางใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเบื้องต้นได้ กองกิจการนักศึกษา ร่วมกับสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล จึงได้พัฒนาและปรับปรุงข้อคำถามตามบริบทความเปลี่ยนแปลงทางจิตสังคมของวัยรุ่นในยุคปัจจุบัน และนำไปสู่การปฏิบัติโดยหน่วยงานในมหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 เพื่อประเมินนักศึกษาที่เข้ามาใช้บริการเรื่องสุขภาพใจในเบื้องต้น เครื่องมือคัดกรองดังกล่าวได้แบ่งเป็นข้อคำถามตามกลุ่มปัญหา ดังนี้ 1) ด้านครอบครัว (Home) 2) ด้านการเรียน (Education) 3) ด้านพฤติกรรมการกิน (Eating Behavior) 4) ด้านกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และความสัมพันธ์

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ระหว่างเพื่อน (Activity / peer-related) 5) การเสพยาเสพติด / ติดเกม / สื่อสังคมออนไลน์ (Drug abuse or other addiction) 6) ด้านเพศสัมพันธ์ (Sexuality) 7) ด้านความปลอดภัย (Safety) และ 8) ด้านความคิดอยากตาย/อารมณ์เศร้า (Suicide risk and depressed mood) โดยมีจำนวนนักศึกษาที่ได้รับบริการคัดกรองทั้งสิ้น 2,816 คน (ปีการศึกษา 2559 – 2560)

เนื่องจากผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลนักศึกษาด้านการให้การปรึกษาในฝ่ายกิจการนักศึกษาของส่วนงานส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นบุคลากรทางการแพทย์ ดังนั้น เครื่องมือคัดกรองและประเมินพฤติกรรมเสี่ยงทางจิตสังคม หรือ HEEDSSS Assessment จึงเป็นการพัฒนาเครื่องมือที่ช่วยเหลือบุคลากรที่ดูแลนักศึกษาเพื่อคัดกรองปัญหาสุขภาพ โดยเฉพาะทางด้านจิตใจ และด้านสังคมเบื้องต้นได้ อีกทั้ง ผลการศึกษาพบว่า หากผู้ให้การปรึกษามีกระบวนการให้การปรึกษาที่เหมาะสม ลดความรู้สึกถูกคุกคามของนักศึกษา และได้ข้อมูลทางจิตสังคมจากการสัมภาษณ์มากพอ จะช่วยให้กระบวนการดูแลนักศึกษาเป็นไปอย่างราบรื่น และช่วยให้ผู้ให้การปรึกษา สามารถเห็นต้นเหตุของปัญหาและพูดคุยได้อย่างเหมาะสม นอกจากนั้น ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาดังกล่าวสามารถนำไปสู่การพัฒนากิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ : นักศึกษาระดับอุดมศึกษา / กรอบการสัมภาษณ์ด้านจิตสังคม

Abstract

Article on the development of psychosocial interview framework for higher education students, aim to develop a psycho-social interview framework for students in higher education institutions to be able to basic screening their students who have received initial mental health services.

The HEEDSSS assessment :the psychosocial interview for adolescents is a tool developed by Dr. Harvey Berman since 1972. It is seen as an appropriate tool for assessing the mental health of students. So the Student Affairs Division together with the National Institute for Child and Family Development , Mahidol University has developed and improved questions

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

based on the context of the psychosocial changes of teenagers at the present times. And implement to counseling center of Student Affairs Division, Adolescent Clinic, and the faculty used since academic year 2016 in order to assess students who have mental health problem. This HEEADSSS interview focuses on assessment of 1) Home environment 2) Education 3) Eating behavior 4) Activity and peer-related 5) Drug abuse / addiction / social addiction 6) Sexuality 7) Safety and 8) Suicide risk and depressed mood. In academic year 2016-2017 has been screening all 2,816 visits.

Some personnel those who responsible for counseling service, are not medical personnel.

This HEEADSSS assessment tool helps personnel who take care of students to screen mental health and social aspects problems. This tool together with the appropriate counseling process, will reduce feeling of threatening of students and get enough psychosocial information from the interview. The student care process go smoothly and help counselors able to see the cause of the problem and take appropriately action. In addition, the information obtained from such studies can lead to the development of activities to be consistent with the problems appropriately.

Keywords : higher education students / psychosocial interview framework

บทนำ

องค์การอนามัยโลกได้ให้คำจำกัดความของวัยรุ่นว่าเป็นบุคคลในช่วงอายุ 10-19 ปี เป็นช่วงเวลาที่สั้นและมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น อย่างรวดเร็วเพื่อเปลี่ยนผ่านจากวัยเด็กสู่การเป็นผู้ใหญ่ การแบ่งช่วงของวัยรุ่นโดยส่วนใหญ่จะแบ่งเป็น 3 ช่วง ได้แก่วัยรุ่นตอนต้น (ช่วงอายุ 10-13 ปี)วัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย (ช่วงอายุ 17-19 ปี) (สุวรรณ เรื่องกาญจนเศรษฐ์, 2551) และเป็นวัยแห่งความต่อเนื่องของการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย สติปัญญา พฤติกรรม และจิตสังคม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มีความโดดเด่นในเรื่องของความต้องการความเป็นอิสระ ความเป็นตัวตน ความนับถือตนเอง และความเป็นอิสระจากผู้ใหญ่ที่เพิ่มขึ้น

นักศึกษา ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย อายุ 17-19 ปี จะมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ พัฒนาการทางด้านร่างกายในวัยรุ่นระบบสืบพันธุ์มีการเจริญเติบโตสมบูรณ์เต็มที่ ทางด้านจิตใจ เป็นวัยที่ต้องการความมีอิสระเป็นช่วงที่วัยรุ่นจะรู้จักตัวตน (identity) มีความรับผิดชอบต่อตนเองได้ ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้ปกครองตลอดเวลา มีเสรีภาพการตัดสินใจ เรื่องของตนเอง (รศวันต์ อารีมิตร, 2555) เป็นช่วงที่ ต้องการมีความรัก สนใจความสัมพันธ์แบบหนุ่มสาว ต้องการความท้าทาย ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งสร้างความสะดวก รวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร ส่งผลทำให้เกิดผลกระทบทางด้านสุขภาพ โดยเฉพาะทางด้านจิตใจ และสังคมของวัยรุ่นได้ อย่างไรก็ตาม วัยรุ่นในช่วงนี้มีความเข้าใจและยอมรับถึงผลกระทบต่อสุขภาพที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อันเป็นผลมาจากการกระทำหรือพฤติกรรมในปัจจุบัน ทำให้เกิดการยอมรับและแก้ไขพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆที่เหมาะสมได้ง่ายขึ้นมาก (วิโรจน์ อารีย์กุล, 2553)

พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของกลุ่มวัยรุ่นที่ควรให้ความสำคัญและเฝ้าระวัง ได้แก่ พฤติกรรมเสี่ยงต่อความปลอดภัยและความรุนแรง การสูบบุหรี่ การดื่มสุราและสารเสพติด พฤติกรรมทางเพศ การรับประทานอาหาร พฤติกรรมการไม่ออกกำลังกาย และพฤติกรรมความเครียด ซึ่งพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพแต่ละด้านของวัยรุ่นดังกล่าว อาจเกิดจากพัฒนาการทางร่างกายที่มีการเปลี่ยนแปลงของสมองยังเจริญไม่สมบูรณ์ทำให้การคิดที่เป็นนามธรรม คิดแก้ปัญหาไม่เหมาะสม ส่งผลให้มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงได้ง่าย สับสน และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีโอกาสถูกชักจูงได้ง่ายจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ เป็นดัชนีบ่งชี้สุขภาพและคุณภาพชีวิตของบุคคลระยะต่อไปได้ (จรรยา, เกียรติกำจร, สายฝน และปิยธิดา, 2553)

ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลกเนื่องในวันสุขภาพจิตโลกปี 2018 พบว่าปัญหาฆ่าตัวตายเป็นสาเหตุการตายก่อนวัยอันควรอันดับต้นๆ ในกลุ่มวัย 15-29 ปี ในขณะที่ปัญหาภาวะซึมเศร้าเป็นสาเหตุอันดับที่สาม ทั้งนี้รวมถึงการใช้แอลกอฮอล์และยาเสพติดที่เป็นอันตรายในหมู่วัยรุ่นถือเป็นปัญหาสำคัญในหลายประเทศ ที่อาจนำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยง เช่น การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ปลอดภัย หรือการขับรถที่เป็นอันตรายได้ รวมไปถึงความผิดปกติของการรับประทานอาหาร ระดับสูงของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคการกินที่ผิดปกติ และอาการที่เกี่ยวข้องกับความเครียด และภาวะซึมเศร้า

สำหรับสถานศึกษา นอกจากการให้บริการสวัสดิการสำหรับนักศึกษา ในด้านการรักษาพยาบาล และสวัสดิการอื่น ๆ แล้ว การให้บริการด้านการดูแลสุขภาพทางใจ หรือการให้บริการให้การปรึกษา (counseling service) จึงเป็นอีกสวัสดิการหนึ่งที่เป็นในการช่วยเหลือ ดูแลนักศึกษา ให้ผ่านปัญหา อุปสรรค ในระหว่างการศึกษาและการใช้ชีวิต ในมหาวิทยาลัยด้วย

ในกระบวนการดูแลนักศึกษาที่ประสบปัญหา นอกจากควรจะมีกระบวนการ ให้การปรึกษาอย่างเหมาะสมแล้ว การพัฒนาเครื่องมือที่เหมาะสมกับบริบทของนักศึกษา เพื่อช่วย ในการคัดกรอง และประเมินพฤติกรรมเสี่ยงของนักศึกษา ก็นับเป็นอีกหนึ่งในกระบวนการที่สำคัญ ในการเก็บบันทึกสถิติปัญหาที่พบในนักศึกษา เพื่อนำมาวิเคราะห์สภาพปัญหาปัจจุบัน และนำไป ต่อยอด ในการพัฒนารูปแบบ กระบวนการดูแลนักศึกษา ระบบการส่งต่อผู้เชี่ยวชาญ และการ พัฒนากิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของนักศึกษาต่อไป ซึ่งกระบวนการและเครื่องมือที่ เหมาะสมดังกล่าว จะช่วยให้บุคลากรผู้ทำหน้าที่ให้การปรึกษา หรือผู้ทำหน้าที่ดูแลนักศึกษา ช่วยเหลือนักศึกษาได้ในเบื้องต้น และช่วยลดภาระงานของบุคลากรทางการแพทย์ได้ด้วย

กระบวนการดูแล ส่งต่อ เครื่องมือในการคัดกรองปัญหา และกระบวนการจัด กิจกรรมที่เหมาะสม จะช่วยให้มหาวิทยาลัยเป็นสถานที่ซึ่งเอื้อต่อการเรียนรู้และการใช้ชีวิตใน มหาวิทยาลัย และนับเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างมากต่อนักศึกษาคณะหนึ่งที่จะผ่านกระบวนการ เรียนรู้ทั้งทางด้านวิชาการและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยจนสำเร็จเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ต่อไป

เนื้อหา

เพื่อเป็นการสนับสนุนให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาในมหาวิทยาลัย และเพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตอบสนอง ต่อยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยต่อการเป็นพลเมืองโลก (Global Citizen) และสามารถดำรงชีวิตใน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สังคมอย่างคนมีคุณภาพ นอกเหนือไปจากการให้การศึกษาในหลักสูตร การพัฒนาการเรียน การสอนด้านวิชาการ การเรียนรู้นอกห้องเรียนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ แล้ว องค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญที่มหาวิทยาลัยควรจัดให้แก่นักศึกษา เพื่อให้เอื้อต่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสม นอกจากสวัสดิการด้านสุขภาพร่างกาย ได้แก่ การรักษาพยาบาลและทันตกรรมแล้ว จึงต้องมีการจัดบริการให้การปรึกษา(counseling service) ด้านสุขภาพทางใจสำหรับนักศึกษาด้วย

มหาวิทยาลัยมหิดลจึงจัดให้มีศูนย์ให้คำปรึกษามหาวิทยาลัยมหิดล (MU Friends) ขึ้น ภายใต้กำกับดูแลของกองกิจการนักศึกษา ซึ่งรวมไว้ซึ่งภารกิจในการดูแลนักศึกษาทั้งสุขภาพทางกาย และสุขภาพทางใจ ซึ่งศูนย์ให้คำปรึกษาฯ นี้มีหน้าที่ให้บริการด้านการปรึกษาแก่นักศึกษา โดยกระบวนการให้การปรึกษา คัดกรอง ประเมินปัญหาเบื้องต้น ติดตามผล และส่งต่อผู้เชี่ยวชาญ ในรายที่พบว่าปัญหาอยู่ในระดับที่รุนแรง

ผู้ให้การปรึกษา (counselor) มักพบว่า เป็นความยาก และท้าทายในการตั้งคำถาม ที่ละเอียดอ่อนกับวัยรุ่น เพื่อให้วัยรุ่นไม่รู้สึกลูกถูกคุกคาม (Klein, Goldenring, and Adelman, 2014) วัยรุ่น เป็นวัยที่มีความรู้สึกระแวงระวังกับบุคคลที่ไม่มีความคุ้นเคย ฉะนั้น การสร้างสัมพันธภาพ และการรักษาความลับ จึงเป็นการเริ่มต้นกระบวนการที่ดีในการให้การปรึกษา เพื่อให้เกิดความไว้วางใจในการรับการปรึกษา และการติดตามดูแลอย่างต่อเนื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการตั้งคำถาม เพื่อคัดกรอง และประเมินปัญหา จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในกระบวนการให้การปรึกษาสำหรับนักศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เปิดเผย และสามารถเข้าถึงปัญหาของนักศึกษาได้อย่างแท้จริง

จากข้อมูลขององค์การอนามัยโลกข้างต้น ทำให้ทราบว่าเบื้องหลังของปัญหา ด้านสุขภาพทางใจในวัยรุ่นนั้น มีปัจจัยทางด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน รวมถึง จาก การดำเนินงานที่ผ่านมา ได้บันทึกสถิติการให้บริการ โดยจำแนกปัญหาเป็น 3 กลุ่มได้แก่ ปัญหาครอบครัว ปัญหาการเรียน และปัญหาอื่น ๆ และมีการบันทึกสถิติในศูนย์ให้คำปรึกษาฯ (MU Friends) เท่านั้น จากการเก็บสถิติดังกล่าว ทำให้ไม่สามารถจำแนกของกลุ่มปัญหาได้ชัดเจน และทำให้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปโดยไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 กองกิจการนักศึกษา ร่วมกับสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนา เด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกันพิจารณาเครื่องมือการคัดกรองและประเมิน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

พฤติกรรมเสี่ยงทางด้านจิตสังคมที่เรียกว่า HEADSS Assessment ซึ่งพัฒนาจากระบบการจัดระเบียบประวัติด้านจิตสังคมที่พัฒนาขึ้นในปี 1972 โดย Dr. Harvey Berman และระบบนี้ประสบความสำเร็จอย่างมากในลอสแอนเจลิสและนิวยอร์ก เป็นการสอบถามประวัติด้านจิตสังคมโดยวิธีการตั้งคำถามเพื่อเพิ่มสัมพันธภาพทางการสื่อสารและลดความเครียดในการตั้งคำถาม วิธีการนี้เป็นที่รู้จักกันโดยย่อคือ HEADSS ซึ่งย่อมาจาก Home (บ้าน), Education/employment (การศึกษา / การจ้างงาน), peer group Activities (กิจกรรม กลุ่มเพื่อน), Drugs (สารเสพติด), Sexuality (เพศ), and Suicide/depression (การฆ่าตัวตาย ซึมเศร้า) (Goldenring and Cohen ,1988)

จากการศึกษา พบว่าเครื่องมือดังกล่าวมีการพัฒนามาเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครอบคลุมพฤติกรรมทางจิตสังคมของวัยรุ่นมากขึ้น โดยในการพัฒนาต่อมา ได้มีการเพิ่มหัวข้อจาก HEADSS เป็น HEEADSSS โดยการเพิ่มหัวข้อปัญหาเรื่อง Eating (การกิน) และ Safety (ความปลอดภัย) เข้าไป จากการใช้เครื่องมือดังกล่าว พบว่าหากมีประวัติด้านจิตสังคมที่เพียงพอจะทำให้พบปัญหาได้เร็วพอที่จะลดการเจ็บป่วยและการเสียชีวิตของวัยรุ่นได้อย่างมาก (Klein, Goldenring, and Adelman, 2014) จึงทำให้เป็นกรอบการสัมภาษณ์ทางจิตสังคมสำหรับวัยรุ่นที่ได้รับการยอมรับเป็นที่แพร่หลาย

เครื่องมือคัดกรองดังกล่าว ถูกออกแบบและพัฒนาขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ผู้ให้การปรึกษามีส่วนร่วมในขณะที่ตั้งคำถามในการให้การปรึกษา ช่วยให้การพูดคุย และประเมินพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่นเป็นไปอย่างมีทิศทาง และง่ายต่อการเข้าถึงวัยรุ่น และเพื่อการเก็บสถิติด้านบริการสุขภาพทางใจสำหรับนักศึกษาในภาพรวมของมหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีการดัดแปลงบางส่วนให้เข้ากับบริบทของนักศึกษา ได้แก่ ปรับ E-Employment (การจ้างงาน) เป็น E-Eating behavior (พฤติกรรมการกิน) เพิ่มรายละเอียดของ D-Drugs abuse or other addiction โดยให้ครอบคลุมการติดเกม และสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นปัญหาและปัจจัยเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นในยุคปัจจุบัน

นอกจากเครื่องมือดังกล่าว จะมีตัวอย่างคำถามที่เหมาะสมแล้ว ยังมีปัจจัยปกป้อง ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมพลังบวกแก่นักศึกษา และเป็นปัจจัยที่ปกป้องให้นักศึกษาห่างจากพฤติกรรมเสี่ยง มีปัจจัยเสี่ยงซึ่งเป็นปัจจัยซึ่งมีส่วนทำให้นักศึกษา มีความเสี่ยงในการเกิดปัญหาด้านสุขภาพทางใจ ปัจจัยทั้งสองด้านทำให้ผู้ให้การปรึกษามีข้อมูลพื้นฐานด้านจิตสังคมที่ช่วยให้สามารถ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จำแนกปัญหา และความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการให้การปรึกษา ติดตาม ฝ้า
ระวังนักศึกษาต่อไปได้

ทั้งนี้ ได้มีการนำเสนอเครื่องมือดังกล่าวลงสู่ส่วนงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย โดยการ
เสนอในที่ประชุมระดับบริหาร ได้แก่ คณะกรรมการบริหารฝ่ายกิจการนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วย
รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาจากทุกส่วนงาน รวมถึงการอบรมให้ความรู้สำหรับบุคลากรฝ่าย
กิจการนักศึกษาผู้ทำหน้าที่ให้การปรึกษาของส่วนงานต่าง ๆ ผ่านโครงการ Mahidol Friends for
Staffs โดยเริ่มมีการรวบรวมสถิติการให้การปรึกษาในภาพรวมของมหาวิทยาลัย ได้แก่ ศูนย์ให้
คำปรึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล คลินิกวัยทีน และฝ่ายกิจการนักศึกษาของทุกส่วนงานที่ ตั้งแต่ปี
การศึกษา 2559

ผลการนำไปทดลองใช้

จากสถิติการให้บริการให้การปรึกษา ในปีการศึกษา 2559 มีนักศึกษารับบริการ
จำนวน 936 ครั้ง พบว่า ปัญหานำในการรับบริการของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล มากที่สุด 3
อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาด้านการศึกษา จำนวนร้อยละ 52.35 รองลงมา ได้แก่ ปัญหาความเครียด
คิดเป็นร้อยละ 16.35 และปัญหาด้านครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 10.47 ตามลำดับ

ในปีการศึกษา 2560 มีทิศทางของปัญหาในอันดับต้น ๆ สอดคล้องกับปีการศึกษา
ที่ผ่านมา แต่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้จากนักศึกษาที่รับบริการจำนวน 1,880 ครั้ง พบว่า ปัญหานำ
ในการรับบริการของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล มากที่สุดได้แก่ ปัญหาด้านการศึกษา จำนวนร้อย
ละ 41.65 รองลงมา ได้แก่ ปัญหาด้านกิจกรรมและความสัมพันธ์กับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 26.28
และปัญหาความเสี่ยงด้านการฆ่าตัวตาย และอารมณ์เศร้า คิดเป็น ร้อยละ 17.45 (ด้านความเครียด
ร้อยละ 11.17 และมีความเสี่ยงด้านการฆ่าตัวตาย และอารมณ์เศร้า ร้อยละ 6.28) ตามลำดับ

ทั้งนี้จากข้อมูลสถิติดังกล่าว พบว่าปัญหาเรื่องการศึกษา เป็นปัญหาที่นักศึกษา
เข้ารับบริการเป็นลำดับแรก ซึ่งจากปัญหาดังกล่าว ปัจจัยหรือสาเหตุส่วนหนึ่งของปัญหา นอกจาก
มาจากตัวนักศึกษาที่มีความกดดันในวิชา หรือกระบวนการเรียนการสอนแล้ว บางรายได้รับ
ผลกระทบจากพฤติกรรม คำพูด ของอาจารย์ผู้สอนบางกลุ่มที่ยังขาดความเข้าใจในพัฒนาการ และ
ความต่างระหว่างวัยของนักศึกษา บางกลุ่มขาดทักษะในการสื่อสารกับนักศึกษา และบางกลุ่มขาด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ความเข้าใจในอาการที่เกิดขึ้นจากปัญหาสุขภาพทางใจของนักศึกษา เป็นต้น จากข้อมูลดังกล่าว มหาวิทยาลัยเห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน นับเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษา บทบาทของอาจารย์ จะมีความใกล้ชิดกับนักศึกษามากที่สุด นอกจากจะให้คำปรึกษาทั้งทางด้านวิชาการ สังเกตความก้าวหน้าของผลการเรียนแล้ว ยังต้องให้คำปรึกษาแนะนำ และคอยส่งเสริม ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพที่ตนมี มีความคิด และแนวทางการใช้ชีวิตที่เหมาะสม รวมถึงเป็นที่พึ่งของนักศึกษาได้ ในปีการศึกษา 2561 จึงกำหนดให้มีโครงการพัฒนา Soft Skill ด้านการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ส่วนงานได้จัดโครงการดังกล่าวสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน ให้ได้เรียนรู้และฝึกเทคนิคการให้คำปรึกษานำไปใช้ในกระบวนการให้คำปรึกษาได้จริง ได้รับความรู้ เจตคติ และทักษะที่จะนำไปต่อยอดในการช่วยเหลือ นักศึกษา ทำให้สามารถเข้าถึงนักศึกษา ทราบปัญหาที่เกิดขึ้น และแนะนำช่วยเหลือได้อย่างทันทั่วถึงที่ ผลพลอยได้คือเกิดความเอื้ออาทรระหว่างครูกับลูกศิษย์ ด้วย

สำหรับสถิติการให้บริการในลำดับอื่น ๆ ได้มีการพัฒนา กิจกรรมสำหรับนักศึกษา เรียกว่า MU Friends Connect โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดพื้นที่พูดคุย แลกเปลี่ยน และสอดแทรก ความรู้ความเข้าใจในการดูแล จัดการสุขภาพทางใจของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น กิจกรรม Stress Management กิจกรรม Art for Relax เป็นต้น

บทสรุป

สถาบันอุดมศึกษาต่างมีนโยบายในการพัฒนาระบบดูแลแลสุขภาพทางใจ นักศึกษา โดยมุ่งหวังให้การดูแลดังกล่าว เป็นอีกปัจจัยที่จะช่วยให้นักศึกษาที่มีปัญหาทางด้านสุขภาพทางใจ สามารถผ่านอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างเส้นทางการศึกษาและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยได้ การให้บริการด้านสุขภาพทางกาย-ใจ จึงนับเป็นบริการและสวัสดิการที่สำคัญยิ่งสำหรับนักศึกษาในระหว่างการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย

แม้ในปัจจุบันสภาพปัญหาด้านสุขภาพทางใจที่พบในนักศึกษาจะมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนขึ้นมาก แต่ในฐานะกองกิจการนักศึกษาซึ่งมีพันธกิจในการให้บริการและสวัสดิการ นักศึกษา เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้และการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาระบบการดูแลนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นระบบดูแลสุขภาพทางกาย หรือทางใจ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ปัจจุบันแบบประเมินพฤติกรรมเสี่ยงด้านจิตสังคมที่ใช้ (HEEADSSS Assessment) นับเป็นแบบเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพมากสำหรับผู้ให้การปรึกษาในระดับต้น เพื่อการเข้าถึงนักศึกษาอย่างเป็นมิตร เพิ่มระดับสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นระหว่างการให้การปรึกษา ทำให้นักศึกษาไม่รู้สึกลูกถูกถาม อีกทั้งยังสามารถจำแนกสภาพปัญหาได้อย่างชัดเจนขึ้น เครื่องมือนี้อาจเป็นเพียงการประเมินเบื้องต้น ซึ่งไม่อาจใช้ได้กับนักศึกษาทุกกลุ่ม เป็นเพียงเครื่องมือเริ่มต้นในการพัฒนาความสัมพันธ์กับนักศึกษา อย่างไรก็ตาม ผู้ศึกษาเห็นว่า การให้บริการด้านการให้การปรึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นไปตามกระบวนการที่เหมาะสม เพราะฉะนั้นสิ่งที่สำคัญสำหรับยิ่งสำหรับการให้การปรึกษา คือ สัมพันธภาพ ความเข้าอกเข้าใจ ความปรารถนาดี และการรักษาความลับ เพื่อความไว้วางใจ และเต็มใจในการรับบริการ และการดูแลอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาระบบดูแลสุขภาพทางใจสำหรับนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูล สถิติ เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ นำไปสู่นโยบายในการดูแลด้านสุขภาพทางใจของนักศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ชัดเจน และการจัดกิจกรรมตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง น่าจะเป็นการพัฒนาที่ตอบโจทย์ในการดูแลนักศึกษา และการพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมในภาพรวมต่อไป

อย่างไรก็ตามสำหรับเครื่องมือดังกล่าว แม้ว่าจะใช้ประเมินความเสี่ยงต่าง ๆ ของนักศึกษาและสามารถส่งต่อถึงมือบุคลากรทางการแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญได้ แต่พบว่าข้อมูลในภาพรวมอาจทำให้เกิดความสับสนในการจำแนกระดับความรุนแรง ยกตัวอย่างเช่น ในปีการศึกษา 2559 ใช้ S แทนปัญหา Stress and Suicide (ความเครียดและการฆ่าตัวตาย) ซึ่งหากมองในภาพรวมทำให้เข้าใจว่า สถิติปัญหาด้านความคิดในการฆ่าตัวตาย มีจำนวนมาก ดังนั้น ในปีการศึกษา 2560 จึงได้มีการปรับให้ S แทนกลุ่มปัญหา Suicide risk and depressed mood เพื่อความชัดเจนในการจำแนกระดับความรุนแรง และเป็นข้อมูลในการติดตาม ใฝ่ระวังอย่างเหมาะสม

จากอุปสรรคดังกล่าว เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้เครื่องมือข้างต้นให้มากขึ้น การพัฒนาเครื่องมือดังกล่าวควรได้รับการทบทวนวรรณกรรมทั้งจากในและต่างประเทศเพิ่มเติมเพื่อคำนึงถึงความละเอียดอ่อนทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน รวมถึงบริบทของนักศึกษาให้ครอบคลุมด้านต่าง ๆ มากขึ้นด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดมาตรฐานในการใช้เครื่องมือดังกล่าว ควรมีการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ระดมความคิดเห็นประเด็นปัญหา อุปสรรคที่พบจากการใช้เครื่องมือ และการนำเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นจากกระบวนการดังกล่าวมาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ และความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ทางสถิติ จะทำให้เพิ่มประสิทธิภาพในการช่วยเหลือนักศึกษาและเพิ่มความเชื่อมั่น ได้มากขึ้น

รายการอ้างอิง

- จรรยา เศรษฐพงษ์, เกียรติกำจร กุศล, สายฝน เอกวางกูร. และปิยธิดา จุลละปิย. (2553). พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของวัยรุ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 3(3), 51-63.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2559). *แผนยุทธศาสตร์ ม.มหิดล ระยะ 20 ปี 2561-2580*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2562 เข้าถึงได้จาก https://op.mahidol.ac.th/pl/mahidol_university_strategic_plan_2018-2037
- รศวันต์ อารีมิตร. (2555). พัฒนาการทางด้านจิตใจและสังคมของวัยรุ่น. ใน วิโรจน์ อารีกุล, ศิริไซ หงส์สงวนศรี, สุริยเดว ทรีปาตี, บุญยิ่ง มานะบริบูรณ์, รศวันต์ อารีมิตร, จิราภรณ์ ประเสริฐวิทย์ และคณะ (บก). *พัฒนาการและการเจริญเติบโตของวัยรุ่น. Practice points in adolescent health care*. (หน้า 19- 22). กรุงเทพฯ: เอ-พลัส ฟรีน
- วิโรจน์ อารีกุล. (2553). *การดูแลสุขภาพและการให้คำแนะนำวัยรุ่น*. พิมพ์โดย กองกุมารเวชกรรม, วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า. กรุงเทพมหานคร. บริษัท รุ่นศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด
- สุวรรณา เรื่องกาญจนเศรษฐ์. (2551). *กลยุทธ์การสร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : ชัยเจริญ.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

David A Klein, MD, MPH, John M Goldenring, MD, MPH and William P Adelman, MD. (2014).

HEEADSSS 3.0 : The psychosocial interview for adolescents updated for a new century fueled by media. *Contemporary pediatrics*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2562 เข้าถึงได้จาก
<https://www.contemporarypediatrics.com/article/headsss-30-psychosocial-interview-adolescents-updated-new-century-fueled-media>

John M. Goldenring, MD, MPH and Eric Cohen, MD. (1988). *Getting into adolescent heads*. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2558 เข้าถึงได้จาก

<https://www.contemporarypediatrics.com/pediatrics/getting-adolescent-heads>

World Mental Health Day-10 October. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2562 เข้าถึงได้จาก

https://www.who.int/mental_health/world-mental-health-day/2018/en/

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ความพึงพอใจการให้บริการพัสดุ แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล

Satisfaction of Parcel Service to Mahidol University Students

คริสฐาล์ ศรีสุข (Karittha Srisuk)

จารวี ศรีมันตะ (Jarawee Srimanta)

ตำแหน่งนักวิชาการพัสดุ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

สิทธัตถเดช ศรีสุข (Sittattadet Srisuk)

ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความพึงพอใจการให้บริการพัสดุ แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ขององค์กรนักศึกษา เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนางานพัสดุ กองกิจการนักศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 85 คน ที่เป็นการเลือกโดยการเจาะจง (Purposive sampling) โดยใช้แบบสอบถาม เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods Research) โดยทำการสำรวจความพึงพอใจการให้บริการพัสดุ 5 ด้าน คือ 1.ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค (Euitable Service) 2.ด้านการให้บริการที่ทันเวลา (Time Service) 3.ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service) 4.ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) 5.ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Average) ค่าร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้ t-test และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะใช้การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ (SPSS: Statistical Package for the Social Sciences for Windows) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

1.ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$, S.D.= 0.54) 2.ด้านการให้บริการที่ทันเวลา ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$, S.D.= 0.71) 3.ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$, S.D.= 0.55) 4.ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$, S.D.= 0.69) 5.ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$, S.D.= 0.59) ส่วนผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างพบว่า เพศ อายุ ชั้นปี และองค์กรนักศึกษา ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยยะสำคัญระดับสถิติที่ 0.5 สำหรับข้อเสนอแนะที่มีต่อการพัฒนาการให้บริการงานพัสดุพบว่า 1.ควรเพิ่มช่องทางการติดต่อ ให้รวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ 2.ให้มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการด้านพัสดุมากกว่านี้ เพื่อรองรับการให้บริการอย่างเต็มที่ และผลการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์นักศึกษา จำนวน 5 คน โดยวิธีเจาะจง (Purposive sampling) จากนักศึกษาที่มารับบริการด้านพัสดุจริง เป็นนักศึกษาที่ประสานงานเป็นประจำและเข้าใจในระบบงาน พบว่าค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการงานพัสดุ อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุดทุกข้อ

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ ,การให้บริการ, พัสดुकองกกิจการนักศึกษา

Abstract

The purpose of this research was to survey student satisfaction towards the provision of supply service for undergraduate students of Student Organizations, Mahidol University to bring the results to improve the development of the supply, Student Affairs Division. The sample group used in the research was 85 persons, consisting of students from Student Clubs, Students Association, and Student Council of Mahidol University in academic year 2018 with mixed methods research which is a research that integrates quantitative and qualitative research together for the result of careful and thorough research by surveying the satisfaction of the 5-sided of supply service. The research tools are data analysis from frequency values, mean, percentage, standard deviation And testing the hypothesis using t-test and analysis One-way variant (One-way

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ANOVA). If differences are found, the difference is used to test each pair. With the method of Scheffe' Method by using the statistical analysis computer program (SPSS: Statistical Package for the Social Sciences for Windows) and summarizing the data obtained. The results of quantitative research found that the average of student satisfaction towards the provision of supply service was at a high level of satisfaction on an average as follows: 1. Equitable service, satisfaction was at a high level. 2. Time Service, satisfaction was at a high level. 3. Ample service: satisfaction was at a high level. 4. Continuous Service, satisfaction was at a high level. 5. Progressive Service, satisfaction level was at high level.

As for comments or suggestions, it was found that: 1. should increase contact channels to be fast and up to date 2. There will be more staff to process the supply works to fully support the service. And qualitative research results from the interview of 5 students by specific methods from students who came to receive real experience of supply service, students who coordinate regularly and understands the work system. It was found that the average student satisfaction towards the provision of supply service which overall at the highest satisfaction level. When separated into different areas, satisfaction is at the highest satisfaction level.

Keywords: Satisfaction, service, Supply Services, Division of Student Affairs

บทนำ

กองกิจการนักศึกษา เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีภารกิจ และการพัฒนางานที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจของมหาวิทยาลัย โดยจัดการงานด้านกิจการศึกษา สนับสนุนงานด้านการให้บริการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก และตอบสนองนโยบายของมหาวิทยาลัยมหิดลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ทั้งนี้งานด้านพัสดุ เป็นภารกิจหนึ่งภายในกองกิจการนักศึกษา ในด้านการให้บริการด้านจัดซื้อจัดจ้าง โดยยึดหลัก พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560, ระเบียบกระทรวงการคลังการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2560, กฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และจากสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน ทำให้การบริการเกิดความหลากหลายมากขึ้น นักศึกษามีความแตกต่างกันทั้ง เพศ อายุ ระดับชั้นปีการศึกษา คณะที่ศึกษา และองค์กรนักศึกษา เป็นต้น ซึ่งแต่ละคนจะมีการรับรู้และเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นแตกต่างกัน การทำงานพัสดุจะให้บริการได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องทราบถึงความต้องการในการให้บริการพัสดุ แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลก่อน เพื่อสามารถสนองตอบความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

อีกทั้งเพื่อเป็นการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย (Routine to Research: R2R) ของการปฏิบัติงานด้านงานพัสดุ อันจะนำไปสู่การแลกเปลี่ยน เรียนรู้แนวคิด เทคนิค และวิธีการในการสร้างสรรค์และพัฒนางานในที่สุด จึงสนใจศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการงานพัสดุ ในการให้บริการ 5 ด้าน คือ 1.ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค 2.การให้บริการที่ทันเวลา 3.ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ 4.ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง 5.ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า จึงต้องมีข้อมูลพื้นฐานที่จะนำมาวางแผนปรับปรุงการให้บริการงานพัสดุให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจการให้บริการพัสดุ แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่าง ของปัจจัยส่วนบุคคล กับความพึงพอใจการให้บริการพัสดุ แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล
3. เพื่อเสนอแนะข้อคิดเห็น ต่อการพัฒนาความพึงพอใจการให้บริการพัสดุ แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นักศึกษาที่มีเพศ อายุ ระดับชั้นปี องค์กรที่ศึกษา มีความพึงพอใจต่อการให้บริการงานพัสดุ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดลแตกต่างกัน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวความคิดหรือทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

เบญจมาภรณ์ สมุดอินแก้ว (2543, หน้า23) ได้สรุปว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความพอใจของผู้ใช้บริการ ถ้าผู้ใช้บริการได้รับการตอบสนองจากผู้ให้บริการอย่างเสมอภาค รวดเร็ว ทันต่อความต้องการ และให้บริการอย่างต่อเนื่อง มีวัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพอต่อการใช้งาน ผู้ใช้บริการก็จะเกิด ความรู้สึกที่ดีต่อการให้บริการ

ภควัน ธรรมพินัย (2545, หน้า45) กล่าวว่าไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความพึงพอใจของลูกค้า ต่อการให้บริการในด้านคุณภาพพนักงาน ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านสภาพแวดล้อมภายใน และด้านคุณภาพระบบเทคโนโลยี ที่อยู่ในระดับสากลทุกด้าน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Parasuraman, Zeithaml & Berry (1988) (อ้างใน เชิดชาติ ตะโกจีน, 2559) ได้กล่าวถึงการสร้างมิติแห่งการบริการ เพื่อให้มั่นใจว่าการบริการของเรานั้นดีพอที่จะทำให้ ลูกค้ารู้สึกว่าได้รับคุณค่าจากต้นทุนที่ได้ใช้จ่ายออกไป เพื่อสร้างความผูกพันระยะยาว ซึ่งต่างก็กำหนด มิติคุณภาพการบริการออกเป็น 5 มิติ ได้แก่ 1) สิ่งสัมผัสได้และสิ่งที่เป็นรูปธรรม (Tangible) เช่น การมีที่จอดรถที่เพียงพอ การมีที่นั่ง สำหรับรับรองลูกค้า การมีห้องน้ำที่สะอาด ความน่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ (Reliability) เช่น ทุกกิจกรรมเป็นไปอย่างถูกต้องและตรง กับวัตถุประสงค์ของการบริการนั้นในเวลาที่เหมาะสม 2) การตอบสนอง (Responsiveness) ให้บริการด้วยความรวดเร็ว ไม่ควรให้ลูกค้ารอนาน รวมถึงให้ความช่วยเหลือเมื่อลูกค้าต้องการใช้บริการอย่างเร็วที่สุด 3) ความน่าเชื่อถือ (Reliability) หมายถึง ความน่าเชื่อถือที่มีต่อผลลัพธ์ที่เกิดจากองค์กรหรือกิจกรรมในการบริการ ที่มั่นใจว่าลูกค้าจะได้รับบริการ ในระดับเดียวกันทุกครั้ง ผู้ให้บริการสามารถให้บริการได้ตามที่มีการประชาสัมพันธ์ไว้ 4) การสร้างความมั่นใจ (Assurance) เป็นการสร้างความมั่นใจว่าพนักงานที่ให้บริการแก่ ลูกค้า นั้น เป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่จะให้ความช่วยเหลือได้ 5) การเอาใจใส่ต่อลูกค้า (Empathy) ต้องเข้าใจถึงปัญหา ความต้องการ และการแก้ไขปัญหาตามความต้องการที่แตกต่างกันไป และจะต้องสื่อสารทำความเข้าใจกับลูกค้าได้อย่างถูกต้อง

Millet (1954) ได้อธิบายการสร้างความพึงพอใจในการให้บริการหรือความสามารถในการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ ดังนี้ 1) การให้บริการอย่างเสมอภาค (Euitable Service) คือ การบริการที่มีความยุติธรรม เสมอภาค เท่าเทียม มีมาตรฐานในการให้บริการ 2) การให้บริการที่ทันเวลา (Time Service) คือ การให้บริการตามลักษณะความจำเป็นเร่งด่วน 3) การให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service) คือ ความเหมาะสมเพียงพอในด้าน ผลิตภัณฑ์ สถานที่ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ 4) การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) คือ การให้บริการเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องจนกว่าจะบรรลุผล 5) การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service) คือ การพัฒนาการให้บริการในทุก ๆ ด้านให้มีประสิทธิภาพ และคุณภาพดีขึ้นเรื่อยๆ

สรุป ความพึงพอใจคือการกระทำให้ผู้รับบริการ รู้สึกพึงพอใจในบริการ หรือรู้สึกประทับใจ มีความสุข มีทัศนคติที่ดีในระบบ หรือการวางโครงสร้างการให้บริการแก่ผู้ที่มารับบริการ ทั้งเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัย บุคลากร (ผู้ให้บริการ) มีความเชี่ยวชาญ เอาใจใส่ ติดตามผล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ดูแลประสานงานด้วยความเป็นมิตร มีการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถเฉพาะด้านในงานที่ทำ และทักษะในการให้บริการ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในบริการนั้น และการพัฒนาคุณภาพในการให้บริการงานพัสดุต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สำนักงานวิทยทรัพยากร (2557) เรื่อง ความพึงพอใจต่อการให้บริการ สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2557 มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความพึงพอใจ และเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาและปรับปรุง การให้บริการสำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากนิสิตและบุคคลทั่วไป จำนวน 583 คน ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกเป็นรายด้าน คือ 1.ด้านทรัพยากรสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก 2.ด้านบริการ อยู่ในระดับมาก 3.ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ

ก้องกิต ตันติวิภาวิน (2555) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการของงานพัสดุ ศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตน์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ สำรวจระดับความพึงพอใจและข้อเสนอแนะของผู้มารับบริการ ต่อการให้บริการของงานพัสดุ จากผู้มารับบริการ จำนวน 200 คน พบว่าผู้ให้บริการมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ 1.ด้านขั้นตอนการให้บริการ 2.ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ 3.ด้านสถานที่ให้บริการ พบว่าผู้ให้บริการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และข้อเสนอแนะจากผู้ให้บริการ 5 ข้อ คือ 1.ควรมีกล่องสำหรับแสดงความคิดเห็นหรือร้องเรียน 2.หัวหน้างานมีความรับผิดชอบในการบริหารจัดการด้านพัสดุมากกว่านี้ 3.หากหัวหน้างานติดต่ออยากควรมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ท่านอื่นดำเนินการ 4.หากมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงานที่ส่งผลกระทบต่อหน่วยงาน ควรแจ้งหน่วยงานและทำระเบียบวิธีการปฏิบัติอย่างละเอียด 5.ควรมีการจัดอบรมระเบียบข้อบังคับต่างๆด้านพัสดุ เพื่อความชัดเจน

งานวิจัยต่างประเทศ

พาราสุรามาน, ไชเชมอล และแบร์รี่ (Parasuraman, Zeithaml, & Berry, 1988 อ้างใน ภวัคฉรรณพิน, 2554) ได้ทำการศึกษาคุณภาพและการจัดการคุณภาพการบริการมาตั้งแต่ปี 1983

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ในขณะที่พาราสุรามานเริ่มทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้นยังไม่พบว่า มีการศึกษาเรื่องคุณภาพการบริการมากนัก พบแต่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของสินค้า จากนั้น พาราสุรามานและคณะจึงเริ่มทำการวิจัย โดยร่วมกันทำการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับคุณภาพการบริการ โดยใช้เวลาทำการศึกษานานถึง 7 ปี (1983-1990) โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ เริ่มจากการวิจัยเชิงคุณภาพในกลุ่มผู้รับบริการ และผู้ให้บริการของบริษัทชั้นนำหลายแห่ง และนำผลที่ได้มาใช้ในการพัฒนารูปแบบคุณภาพการบริการ ต่อมาเป็นวิจัยเชิงประจักษ์โดยมุ่งศึกษาที่ผู้รับบริการ โดยเฉพาะ โดยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวัดคุณภาพบริการที่เรียกว่า SERVQUAL (Service Quality) และปรับปรุงเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพการบริการตามการรับรู้และความคาดหวังของผู้รับบริการ ผลลัพธ์ที่เกิดจากการที่ผู้ใช้บริการประเมินคุณภาพการบริการเรียกว่า “คุณภาพของการบริการที่ผู้ใช้บริการรับรู้” (Perceived Service Quality) ซึ่งเกิดขึ้นหลังจากที่ผู้ใช้บริการได้รับบริการแล้ว โดยสรุปได้ว่าคุณภาพการให้บริการก็คือผลิตภัณฑ์บริการที่ดีที่สุด โดยมีคุณค่าและมีความเหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการ

สรุป จากการทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องผู้ทำวิจัย สนใจศึกษาทฤษฎีของ Millet (1954) ที่อธิบายถึงการสร้างความพึงพอใจในการให้บริการด้านต่างๆ คือ ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ด้านการให้บริการที่ทันเวลา ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า ซึ่งงานพัสดุดำเนินมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทหน้าที่ของหน่วยงานพัสดุ และบริบทขององค์กร โดยการให้บริการด้วยความเป็นมิตร มีจิตในการให้บริการ เร่งปฏิบัติงานให้โดยไม่ต้องรอนาน อย่างรอบคอบ รัดกุม จัดสถานที่อำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอ และมีเครื่องมือที่ทันสมัยในการให้บริการ ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยในประเทศของ สำนักงานวิทยทรัพยากร (2557) เรื่อง ความพึงพอใจต่อการใช้บริการ สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2557 ที่ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกเป็นรายด้าน คือ 1.ด้านทรัพยากรสารสนเทศ 2.ด้านการบริการ 3.ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมากทุกข้อ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ก้องกิตต์ันติวิภาวิน (2555) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการของงานพัสดุศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตน์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ในด้านขั้นตอน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การให้บริการ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านสถานที่ให้บริการ พบว่าความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศของ พาราสุรามาน, ไชเชมอล และแบร์รี (1988) ในการตัดสินคุณภาพการบริการตามการรับรู้และความคาดหวังของผู้รับบริการ ภายใต้วความเชื่อที่ว่าคุณภาพการบริการส่วนหนึ่งมาจากการบริการ และการทำความเข้าใจ กับความต้องการของผู้รับบริการ ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการให้บริการ เกิดจากความพึงพอใจในเบื้องต้น ถ้าพึงพอใจมากก็จะทำให้เกิดความประทับใจต่อการให้บริการนั้นๆเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลดีต่อผู้ให้บริการ หรือองค์กรที่ให้บริการ เพื่อนำมาเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า โดยปัจจัยเหล่านี้ผู้วิจัยจะนำไปสู่การสังเคราะห์ในงานวิจัยต่อไป

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล โดยผู้วิจัยเลือกใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากนักศึกษาทุกคนที่มารับบริการด้านพัสดุ ขององค์กรนักศึกษา ประกอบด้วยสโมสรนักศึกษา สภานักศึกษา และชมรมต่างๆอีก 5 ชมรม รวมทั้งสิ้น 85 คน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

กลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก หรือผู้รู้ (key informants) โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากนักศึกษาที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างจริง คือ ผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญ หรือผู้รู้ (key informants) จำนวน 5 คน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เครื่องมือในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเลือกตอบ (Check list) ซึ่งผู้ศึกษาได้จัดทำแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ในรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ได้แก่ 5 พึงพอใจมากที่สุด, 4 พึงพอใจมาก, 3 พึงพอใจปานกลาง, 2 พึงพอใจน้อย, 1 พึงพอใจน้อยที่สุด

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ใช้แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide) ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi - structure Interview) 2) เครื่องบันทึกเสียง และ เครื่องบันทึกภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนเริ่มลงมือแจกแบบสอบถาม และเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม รวมถึงการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป Statistical Package for the Social Sciences. (SPSS) โดยการทดสอบหาค่า ร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนการทดสอบสถิติใช้ t-test, F-test โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนำไปเทียบกับเกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้ 4.51 – 5.00 ระดับมากที่สุด, 3.51 – 4.50 ระดับมาก, 2.51 – 3.50 ระดับปานกลาง, 1.51 – 2.50 ระดับน้อย, 1.00 – 1.50 ระดับน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสอบถามปลายเปิด ข้อเสนอแนะ และการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยการศึกษารายละเอียดของคำตอบของแต่ละบุคคล ก่อนการจำแนกประเภทโดย พิจารณาคำตอบของทุกราย นำคำตอบเหล่านั้นมาจัดกลุ่มหรือหมวดหมู่จากประโยคหรือคำสำคัญ (Key word) การพิจารณาจะดูได้จากความถี่ของแต่ละกลุ่ม โดยยึดคำตอบที่มีความถี่สูงมาใช้เป็นประเด็นในการอภิปรายหรือถือเป็นประเด็นสำคัญ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผลการวิจัย

การศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่า เป็นเพศหญิงร้อยละ 69.4 เป็นเพศชาย ร้อยละ 30.6 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วง อายุ 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.6 โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 37.6 และส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาจาก สถานศึกษา ร้อยละ 29.4

ตารางที่ 1 การศึกษาระดับความพึงพอใจภาพรวม ของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการงานพัสดุ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ผลการวิจัย ดังนี้

การให้บริการงานพัสดุ	ความพึงพอใจ		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การให้บริการอย่างเสมอภาค (Euitable Service)	4.19	0.54	มาก
2. การให้บริการที่ทันเวลา (Time Service)	4.12	0.71	มาก
3. การให้บริการอย่างพอเพียง (Ample Service)	4.17	0.55	มาก
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service)	4.19	0.69	มาก
5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service)	4.10	0.59	มาก
ภาพรวม	4.15	0.62	มาก

ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่าในภาพรวมระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการงานพัสดุ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.15$ และ $S.D.=0.62$) ซึ่งด้านการให้บริการอย่างเสมอภาคอยู่ในระดับสูงสุดซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=4.19$, $S.D.=0.54$) และการให้บริการอย่างต่อเนื่องซึ่งมีค่าเฉลี่ยรองลงมาที่ ($\bar{X}= 4.19$, $S.D.= 0.69$) และด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้ามีระดับความคิดเห็นในระดับมากและเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}= 4.10$, $S.D.= 0.59$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนักศึกษาหญิงกับนักศึกษาชาย เกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการงานพัสดุ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ในภาพรวม ได้ผลการวิจัย ดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การให้บริการงานพัสดุ	ระดับ	\bar{X}	S.D.	Mean	
				t	Sig. 2 tailed
1. การให้บริการอย่าเสมอภาค (Euitable Service)	ชาย	4.26	0.45	0.81	0.42
	หญิง	4.16	0.58		
2. การให้บริการที่ทันเวลา (Time Service)	ชาย	4.25	0.62	1.20	0.23
	หญิง	4.05	0.75		
3. การให้บริการอย่างพอเพียง (Ample Service)	ชาย	4.12	0.59	-0.56	0.57
	หญิง	4.19	0.54		
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service)	ชาย	4.04	0.55	-1.26	0.21
	หญิง	4.25	0.75		
5.การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service)	ชาย	4.10	0.59	-1.41	0.16
	หญิง	4.11	0.60		
ภาพรวม		4.15	0.82	-0.25	0.32

ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความพึงพอใจระหว่างนักศึกษาหญิงกับนักศึกษาชายที่มีต่อการให้บริการงานพัสดุ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ในภาพรวมพบว่าทั้ง 5 ด้าน นักศึกษาหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกับนักศึกษาชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบอายุของนักศึกษาที่แตกต่างกัน กับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการงานพัสดุ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดลในภาพรวม ได้ผลการวิจัยดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การให้บริการงานพัสดุ		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1. การให้บริการอย่างเสมอภาค (Euitable Service)	Between Groups	0.21	3	0.07	0.23	0.87
	Within Groups	24.68	81	0.30		
	Total	24.89	84			
2. การให้บริการที่ทันเวลา (Time Service)	Between Groups	0.48	3	0.16	0.31	0.82
	Within Groups	42.10	81	0.52		
	Total	42.58	84			
3. การให้บริการอย่างพอเพียง (Ample Service)	Between Groups	0.66	3	0.22	0.70	0.55
	Within Groups	25.32	81	0.31		
	Total	25.98	84			
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service)	Between Groups	2.25	3	0.75	1.57	0.20
	Within Groups	38.71	81	0.48		
	Total	40.96	84			
5.การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service)	Between Groups	0.68	3	0.23	0.64	0.59
	Within Groups	28.70	81	0.35		
	Total	29.38	84			

ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 3 การเปรียบเทียบอายุของนักศึกษาที่แตกต่างกัน กับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการงานพัสดุ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดลในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่านักศึกษาที่อายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการงานพัสดุ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบระดับชั้นปีของนักศึกษาที่แตกต่างกัน กับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการงานพัสดุ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดลในภาพรวม ได้ผลการวิจัยดังนี้

การให้บริการงานพัสดุ		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1. การให้บริการอย่างเสมอภาค (Euitable Service)	Between Groups	1.27	3	0.42	1.46	0.23
	Within Groups	23.61	81	0.29		
	Total	24.89	84			
2. การให้บริการที่ทันเวลา (Time Service)	Between Groups	1.65	3	0.55	1.09	0.36
	Within Groups	40.92	81	0.51		
	Total	42.58	84			
3. การให้บริการอย่างพอเพียง (Ample Service)	Between Groups	0.88	3	0.29	0.95	0.42
	Within Groups	25.10	81	0.31		
	Total	25.98	84			
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service)	Between Groups	2.13	3	0.71	1.48	0.23
	Within Groups	38.83	81	0.48		
	Total	40.96	84			
5.การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service)	Between Groups	0.57	3	0.19	0.53	0.66
	Within Groups	28.81	81	0.36		
	Total	29.38	84			

ระดับนัยสำคัญ 0.05

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากตารางที่ 4 การเปรียบเทียบระดับชั้นปีของนักศึกษาที่แตกต่างกัน กับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการงานพัสดุ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่านักศึกษาที่มีระดับชั้นปีแตกต่างกันมีความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการงานพัสดุ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบองค์การของนักศึกษาที่แตกต่างกัน กับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการงานพัสดุ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ในภาพรวมได้ผลการวิจัยดังนี้

การให้บริการงานพัสดุ		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1. การให้บริการอย่างเสมอภาค (Euitable Service)	Between Groups	3.59	6	0.60	2.19	0.05
	Within Groups	21.30	78	0.27		
	Total	24.89	84			
2. การให้บริการที่ทันเวลา (Time Service)	Between Groups	4.65	6	0.77	1.59	0.16
	Within Groups	37.93	78	0.49		
	Total	42.58	84			
3. การให้บริการอย่างพอเพียง (Ample Service)	Between Groups	4.86	6	0.81	1.45	0.23
	Within Groups	43.68	78	0.56		
	Total	48.54	84			
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service)	Between Groups	4.68	6	0.78	1.68	0.14
	Within Groups	36.27	78	0.47		
	Total	40.96	84			
5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service)	Between Groups	1.95	6	0.32	0.92	0.48
	Within Groups	27.44	78	0.35		
	Total	29.38	84			

ระดับนัยสำคัญ 0.05

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบระดับของคักรนักศึกษาที่แตกต่างกัน กับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการงานพัสดุ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดลในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่า นักศึกษาที่มีองคักรนักศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการงานพัสดุไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุป ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ความพึงพอใจการให้บริการพัสดุ แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมอยู่ในระดับ พึงพอใจมาก โดยเฉลี่ยเป็นรายด้าน ดังนี้ 1) ความพึงพอใจด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค (Euitable Service) มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 2) ความพึงพอใจด้านการให้บริการที่ทันเวลา (Time Service) ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3) ความพึงพอใจด้านการให้บริการอย่างพอเพียง (Ample Service) ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 4) ความพึงพอใจด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 5) ความพึงพอใจด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service) ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์นักศึกษา จำนวน 5 คน โดยวิธีเจาะจง (Purposive sampling) จากนักศึกษาที่มารับบริการด้านพัสดุจริง เป็นนักศึกษาที่ประสานงานเป็นประจำและเข้าใจในระบบงาน พบว่าค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการงานพัสดุ โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด เมื่อแยกเป็นรายด้านต่างๆ ความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด อาจเพราะนักศึกษากลุ่มวิจัยเชิงคุณภาพ มีความเข้าใจในระบบขั้นตอนวิธีพัสดุมากกว่า ได้ประสานงานกันบ่อย เห็นการดำเนินงานจริง ร่วมแก้ไขปัญหาหน้างานด้วยกัน และผลที่ได้รับตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือกิจกรรม โดยเมื่อสอบถามระดับความพึงพอใจ ตั้งแต่ 1-5 คะแนน ผลที่ได้คือ 5 พึงพอใจมากที่สุด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อเสนอแนะ จากผู้ใช้บริการงานพัสดุ ดังนี้

1. เพิ่มช่องทางการติดต่อ ให้รวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์
2. ให้มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการด้านพัสดุมากกว่านี้ เพื่อรองรับการให้บริการอย่างเต็มที่

การอภิปรายผล

ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการงานพัสดุ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังต่อไปนี้ 1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการงานพัสดุกองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล 2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคล กับความพึงพอใจของนักศึกษา ที่มีต่อการให้บริการงานพัสดุกองกิจการนักศึกษา 3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของนักศึกษา ต่อการพัฒนาปรับปรุง ประสิทธิภาพการให้บริการงานด้านพัสดุ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

โดยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1) ระดับความพึงพอใจการให้บริการพัสดุ แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล พบว่าระดับความพึงพอใจโดยรวมในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ด้านการให้บริการที่ทันเวลา ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$, $S.D.=1.57$) ซึ่งสามารถอภิปรายรายด้าน ได้ดังนี้

1.1 ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค (Euitable Service) พบว่านักศึกษามีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{X}=4.19$, $S.D.=0.54$) อาจเนื่องจากการให้ข้อมูลข่าวสาร หรือการแนะนำด้านระเบียบขั้นตอนด้านพัสดุ โดยไม่เลือกปฏิบัติ เพศ อายุ ชั้นปี หรือองค์กรนักศึกษา โดยให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับ Millet (1954) ซึ่งได้อธิบายหลักการให้บริการอย่างเสมอภาค (Euitable Service) หมายถึง ความยุติธรรมในการบริหารงานภาครัฐที่มีฐานของความคิดว่าทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกกีดกันในการให้บริการ ได้รับการปฏิบัติในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคลที่ใช้มาตรฐานการให้บริการเดียวกัน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

1.2 ด้านการให้บริการที่ทันเวลา (Time Service) พบว่านักศึกษามีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{X}=4.12$, S.D. = 0.71) อาจเนื่องจากการที่เจ้าหน้าที่พัสดุจัดซื้อจัดจ้างได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนดทุกรายการ โดยคุณลักษณะสำคัญของงานประกอบการพิจารณาด้วย และสามารถแก้ไขปัญหาให้นักศึกษาได้ ด้วยความรวดเร็ว สอดคล้องกับ Millet (1954) ซึ่งได้อธิบายหลักการให้บริการอย่างตรงเวลา คือ การให้บริการตามลักษณะความจำเป็นเร่งด่วน และตรงตามความคาดหวังของผู้มารับบริการ

1.3 ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service) พบว่านักศึกษามีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{X}=4.17$, S.D. = 0.55) อาจเนื่องจาก สถานที่ให้บริการ มีความสะอาด สะดวก ปลอดภัย มีความปลอดภัยในการให้บริการ เครื่องมือที่ใช้มีความทันสมัย เจ้าหน้าที่มีบุคลิกภาพที่ดี แต่งกายสุภาพ มีอัธยาศัยที่เป็นมิตร สอดคล้องกับแนวคิดการสร้างความพึงพอใจในบริการของ Millet (1954) ได้เสนอแนวคิดว่าการให้บริการอย่างเพียงพอ หมายถึง การให้บริการด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ เวลา อย่างเพียงพอเหมาะสม และสอดคล้องกับ สำนักงานวิทยทรัพยากร (2557) เรื่อง ความพึงพอใจต่อการใช้บริการ สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2557 ที่ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกเป็นรายด้านการบริการ และด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมากทุกข้อ

1.4 ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) พบว่านักศึกษามีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{X}=4.19$, S.D.= 0.69) อาจเนื่องจากการติดตามงานจากเจ้าหน้าที่ ที่ดูแลเอาใจใส่ในการให้บริการอย่างต่อเนื่อง สามารถทำงานทดแทนกันได้อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ Millet (1954) คือ การให้บริการเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องจนกว่าจะบรรลุผล และสอดคล้องกับ นพคุณ ดิลกภากรณ์ (2546) ซึ่งได้อธิบายหลักการให้บริการอย่างต่อเนื่อง คือ การให้บริการที่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ โดยยึดประโยชน์ของสาธารณชนเป็นหลัก ไม่ใช่ยึดตามความพอใจของหน่วยงานที่ให้บริการว่าจะให้หรือหยุดบริการเมื่อใดก็ได้

1.5 ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service) พบว่านักศึกษามีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{X}=4.10$, S.D. = 0.59) อาจเนื่องจาก เครื่องมือ/อุปกรณ์ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีความทันสมัย รวมถึงโปรแกรมในการทำงานด้านพัสดุ มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว เจ้าหน้าที่พัสดุติดตาม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

งานอย่างต่อเนื่อง และจริงจังในการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับคุณ ดิลกภากรณ์ (2546) ซึ่งได้อธิบายการให้บริการอย่างก้าวหน้า คือ การเพิ่มประสิทธิภาพหรือความสามารถที่จะทำหน้าที่ได้มากขึ้น โดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิม และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พาราสุรามาน, ไชเชมอล และแบร์รี่ (1988) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพการบริการ พบว่าผู้ให้บริการมีความรู้ มีอรรถยาศัยดีในการให้บริการ จะทำให้ผู้รับบริการ เกิดความเชื่อมั่นในการใช้บริการนั้นๆ ได้

2.) เปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคล กับความพึงพอใจการให้บริการพัสดุ แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างพบว่า เพศ อายุ ชั้นปี หรือองค์กร นักศึกษา ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีรยุทธ บัตตาเทสัง (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ต่อการให้บริการรับฝาก ไปรษณีย์ด่วนพิเศษ กรณีศึกษาที่ทำการไปรษณีย์นครราชสีมา พบว่าผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ระหว่างผู้ให้บริการที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. เพิ่มช่องทางในการติดต่อมากขึ้น ด้วยสื่อออนไลน์ เช่น E mail ,Line เป็นต้น
2. เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่พัสดุให้เพียงพอต่อการให้บริการ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบในการดำเนินงาน และตอบสนองความต้องการของนักศึกษา ให้สามารถจัดซื้อ/จัดจ้างได้ทันเวลา อย่างมีคุณภาพ รวดเร็วแบบมีประสิทธิภาพ ได้ผลสำเร็จของงานตรงตามวัตถุประสงค์ และลดความเสี่ยงในการดำเนินงาน เนื่องจากเนื้องานพัสดุมิรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินงานมาก และต้องลงลึกในรายละเอียดทุกขั้นตอน ซึ่งเจ้าหน้าที่พัสดุ 2 คน อาจไม่เพียงพอในการรองรับนักศึกษาพร้อมกันในระดับปริญญาตรี, ปริญญาโท, ศิษย์เก่า และงานของกองกิจการนักศึกษาทั้งหมดในภาพรวม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนางานพัสดุและแนวทางแก้ไขปัญหา ของงานพัสดุกองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
2. ควรมีการศึกษาความเสี่ยงหรือผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาในการดำเนินงานตามระเบียบ ขั้นตอนพัสดุ
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุ และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เพื่อธำรงรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถให้คงอยู่กับองค์กรต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยในครั้งนี้ ต้องขอกราบขอบพระคุณ รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ และผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา ที่ให้โอกาสและสนับสนุนในการนำเสนอผลงานทางวิชาการในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.สมบูรณ์ ศิริสรธริรัญ ที่ให้คำแนะนำ ปรึกษา ระยะเวลา รวมทั้งมอบความรู้อันทรงค่า เพื่อการเพิ่มพูนทักษะที่เป็นประโยชน์ ให้ผลงานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

และขอขอบคุณนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ อย่างตรงไปตรงมา ครอบคลุมในเนื้อหาทั้ง 5 ด้าน และตรงตามวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี ทำให้ได้ข้อมูลสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

- ก้องกิต ตันติวิภาวิน. (2555). ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการของงานพัสดุศูนย์
การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตน์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
มหาวิทยาลัยมหิดล. สารนิพนธ์สาขาวิชาการตลาด บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
- เชิดชาติ ตะโกจีน. (2559). อิทธิพลของความคาดหวังในคุณภาพการให้บริการแรงจูงใจในการใช้
บริการ และภาพลักษณ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย ที่มีผลต่อความตั้งใจในการใช้
บริการรถไฟโดยสารชั้น 1. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ชนวันต์ วงษ์ดียิ่ง. (2560). ความพึงพอใจต่อการให้บริการของการไฟฟ้านครหลวง (เขตบางขุน
เทียน). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- ธีรยุทธ ปัตตาเทสง. (2552). ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ต่อการให้บริการรับฝากไปรษณีย์ด่วน
พิเศษ กรณีศึกษาที่ทำการไปรษณีย์นครราชสีมา. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- นพคุณ ดิลกภากรณ์. (2546). การประเมินผลการบริการประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบล
แหลมฟ้าผ่าจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นางสาวจุไรพร พิณใจชอบ.(2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการผู้ประกอบการ
ขนส่ง ของกลุ่มผู้ค้าอีคอมเมิร์ซในเขตกรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น
- เบญจภรณ์ สมุดอินแก้ว. (2543). ความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้ใช้ในการใช้บริการ
หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปัทมวัชร พัชราวาลย์. (2558). ความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการ และการรับรู้ภาพลักษณ์ธนาคาร
เฉพาะกิจ ที่ส่งผลต่อความภักดีในการใช้บริการของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ภควัน ธรรมพันธ์. (2545). การศึกษาความพึงพอใจของลูกค้าต่อการให้บริการ ของ
ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การ
บริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.

ภวัต วรรณพิน. (2554). การประเมินคุณภาพการบริการของร้าน True Coffee สาขาใน
มหาวิทยาลัย. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

สำนักงานวิทยทรัพยากร. (2557). เรื่อง ความพึงพอใจต่อการใช้บริการ สำนักงานวิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2557.

เข้าถึงได้จาก omega.car.chula.ac.th/qa-web/progressreport.html

Millet, John D. (1954). Management in Public Service. New York : McGraw-Hill

Parasuraman, A., Berry, L. & Zeithaml, A. (1994, January). Alternative Scales for Measuring
Service Quality: A Comparative Assessment Based on Psychometric and Diagnostic
Criteria. Retailing, 70(3): 201-230. (Copy2001).

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แนวทางการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการบริหารงานพัสดุ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

Guidelines for the improvement of procurement and supplies administration process, Division of Student Affairs, Mahidol University

ศิษฐาต์ ศรีสุข (Karittha Srisuk)

จารวี ศรีมันตะ (Jarawee Srimanta)

ตำแหน่งนักวิชาการพัสดุ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการบริหารงานพัสดุ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ช่วยเสริมให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ เพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ คุ่มค่า โปร่งใส ตรวจสอบได้ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ กองกิจการนักศึกษา ได้ดำเนินการโดยยึดหลักพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560, ระเบียบกระทรวงการคลังการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560, กฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร) ตามหลัก 10 ประการ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหา โดยนำมาประยุกต์ใช้ 9 ประการ คือ 1.ด้านประสิทธิภาพ 2.ด้านประสิทธิผล 3.ด้านการตอบสนอง 4.ด้านการสามารถตรวจสอบได้ 5.ด้านความเปิดเผย/โปร่งใส 6.ด้านหลักนิติธรรม 7. ด้านความเสมอภาค 8.ด้านการมีส่วนร่วม 9.ด้านคุณธรรม/จริยธรรม โดยผู้เขียนได้นำหลักการดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ เพื่อการพัฒนางานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การจัดหาเพื่อให้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ได้มาซึ่งพัสดุต่างๆ จึงต้องใช้ความรอบคอบในทุกลำดับขั้น อันเป็นการส่งผลดีต่อการจัดซื้อจัดจ้าง
ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ และลดความเสี่ยงในการบริหารจัดการขององค์การต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ กองกิจการนักศึกษา, การบริหารพัสดุ, หลักธรรมาภิบาล

Abstract

In the current administration was found that various organizations must have tools for working as a convenient device and materials that help to increase the speed of operation to meet the expectations of users, therefore considered that supply administration is important to the operation and organization administration. So, personnel and related staff should know how to use supply to be worth with the most useful. The procurement must therefore have a clear process of supplies administration, in order to be a framework for the operation to be accurate by adhering to the Public Procurement and Supplies Administration. Act, B.E. 2560 (2017), Regulation of the Ministry of Finance on Public Procurement and Supplies Administration B.E. 2560 (2017), Ministerial Regulations under the Public Procurement and Supplies Administration Act, BE 2560 (2017) and good governance principles of the Office of the Public Sector Development Commission (OPDC) according to 10 principles applied to suit the work by applying 9 items: 1. Efficiency 2. Effectiveness 3. Responsiveness 4. Auditable 5. Disclosure/Transparency 6. Rule of Law 7. Equality 8. Participation 9. Moral/Ethical, so researchers were applying such principles to develop more quality work. Therefore the procurement for obtaining supplies must carefully in every step, which is beneficial to procurement to be efficiency and effectiveness, reduce the risk of organizational administration in the future.

Keywords: Procurement and Supplies Administration Process, Division of Student Affairs, Supplies Administration, Good Governance

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บทนำ

ในการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารภาครัฐ พ.ศ.2560 มีหลักการที่สำคัญและรายละเอียดต่างๆ ที่หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ควรให้ความสนใจในพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงานพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และบรรดากฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หนังสือเวียนที่ออกภายใต้กฎหมายแม่บท นอกจากนี้ยังต้องทราบหลักการบริหารพัสดุ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 เช่น การควบคุม การเก็บรักษา การบำรุงรักษา และการจำหน่ายพัสดุ ในปัจจุบันพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 นั้น ได้ลดวิธีการดำเนินการจัดหาพัสดุเหลือเพียง 4 วิธีเท่านั้น คือ 1.วิธีเฉพาะเจาะจง 2.วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป 3.วิธีคัดเลือก และ 4.วิธีสอบราคา (ซึ่งจะใช้เฉพาะในพื้นที่ที่ไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตเท่านั้น)

โดยการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารภาครัฐ พ.ศ.2560 นั้นมีผลดี คือ 1. ด้านขั้นตอนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ และส่วนงานจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนเดียวกันเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุที่ส่วนงานต้องการ ผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของกรมบัญชีกลาง 2. เป็นผลดีด้านการตรวจสอบข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างจากส่วนงานต่างๆซึ่ง กรมบัญชีกลาง หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของส่วนงาน หรือแม้แต่ผู้บริหารส่วนงานก็สามารถเข้ามาตรวจสอบข้อมูลในระบบได้ 3. ลดปัญหาการเอื้อประโยชน์แก่ผู้เสนอราคารายใดรายหนึ่ง เนื่องจากการยื่นข้อเสนอทางด้านราคา ด้านเทคนิค จะใช้วิธีการยื่นผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของกรมบัญชีกลาง (วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป) 4. เป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่จัดซื้อจัดจ้างแก่หน่วยงานภาครัฐ เนื่องจากผู้ขายต้องลงทะเบียนเพื่อเป็นผู้ค้าภาครัฐในระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของกรมบัญชีกลาง ซึ่งจะส่งผลให้การจัดซื้อจัดจ้างของส่วนงาน มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากข้อมูลดังกล่าวการบริหารงานพัสดุจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนปัจจัยสู่ความสำเร็จขององค์กร ทั้งด้านวิสัยทัศน์ และพันธกิจ ของกองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ในการบริหารจัดการองค์กรให้ก้าวหน้า และการขับเคลื่อนวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้นจำเป็นต้องอาศัย พัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องมือ หรือ เทคโนโลยีต่างๆ ในการบริหารงาน การสร้างสรรค์ผลงาน การจัดกิจกรรม หรือโครงการต่างๆ โดยมีการประสานงานกันระหว่าง ผู้ผลิตหรือผู้ขาย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ลูกค้าหรือผู้ใช้บริการด้านพัสดุ เจ้าหน้าที่พัสดุหรือผู้ให้บริการ เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างนั้นๆ เกิดประโยชน์ทันต่อเหตุการณ์ หรือทันต่อการใช้งาน ตามปณิธานในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ คือ “ คู้มค่า โปร่งใส ตรวจสอบได้ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล”

กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล มีกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ภายใต้พระราชบัญญัติ และกฎกระทรวงที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน คือ

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 (15หมวด 132 มาตรา) ประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2560 โดยเจตนาารมณ์ของพระราชบัญญัตินี้ มีดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐมีกรอบการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานกลางเพื่อให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งนำไปใช้เป็นหลักปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นการเปิดเผยต่อสาธารณชนให้มากที่สุด
2. เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการใช้งานเป็นสำคัญซึ่งจะเกิดความคุ้มค่าในการใช้จ่ายเงิน
3. มีการวางแผนการดำเนินงานและมีการประเมินผลการปฏิบัติงานซึ่งจะทำให้การจัดซื้อจัดจ้างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
4. เพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีการส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติชอบในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ
5. จัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะทำให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ อันจะเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับสาธารณชนและก่อให้เกิดผลดีกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ด้านการควบคุมและการกำกับงานจากรัฐลดลง เกิดความคล่องตัว และความเป็นอิสระกับงานมากขึ้น

สรุปใจความสำคัญ คือ

ข้อ 1. การจัดซื้อจัดจ้างสินค้า งานบริการ หรืองานก่อสร้างที่มีการผลิต จำหน่าย ก่อสร้าง หรือให้บริการทั่วไป และมีวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งหนึ่งไม่เกิน 500,000 บาท ให้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจง ตามมาตรา 56 วรรคหนึ่ง (2) (ข)

ข้อ 2. การจ้างที่ปรึกษาดังต่อไปนี้ ให้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจง

(1) การจ้างที่ปรึกษาที่มีวงเงินค่าจ้างครั้งหนึ่งไม่เกิน 500,000 บาท

(2) งานจ้างที่ปรึกษาในงานที่จะจ้างนั้นจำนวนจำกัด และมีวงเงินค่าจ้างครั้งหนึ่งไม่เกิน 5,000,000 บาท (ตามมาตรา 70วรรคหนึ่ง (3) (ข) (ง))

ข้อ 3. งานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างที่วงเงินงบประมาณค่าก่อสร้างครั้งหนึ่งไม่เกิน 5,000,000 บาท ให้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจง (ตามมาตรา 82 (2))

ข้อ 4. ในกรณีที่การจัดซื้อจัดจ้างมีวงเงินเล็กน้อยไม่เกิน 100,000 บาท จะไม่ทำเป็นข้อตกลงเป็นหนังสือไว้ต่อกันก็ได้ แต่ต้องมีหลักฐานในการจัดซื้อจัดจ้างนั้น (ตามมาตรา 96 วรรคสอง)

ข้อ 5. ในกรณีที่การจัดซื้อจัดจ้าง มีวงเงินเล็กน้อยไม่เกิน 100,000 บาท จะแต่งตั้งบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นผู้ตรวจรับพัสดุก็ได้ (มาตรา 100 วรรคสาม)

การบริหารพัสดุ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

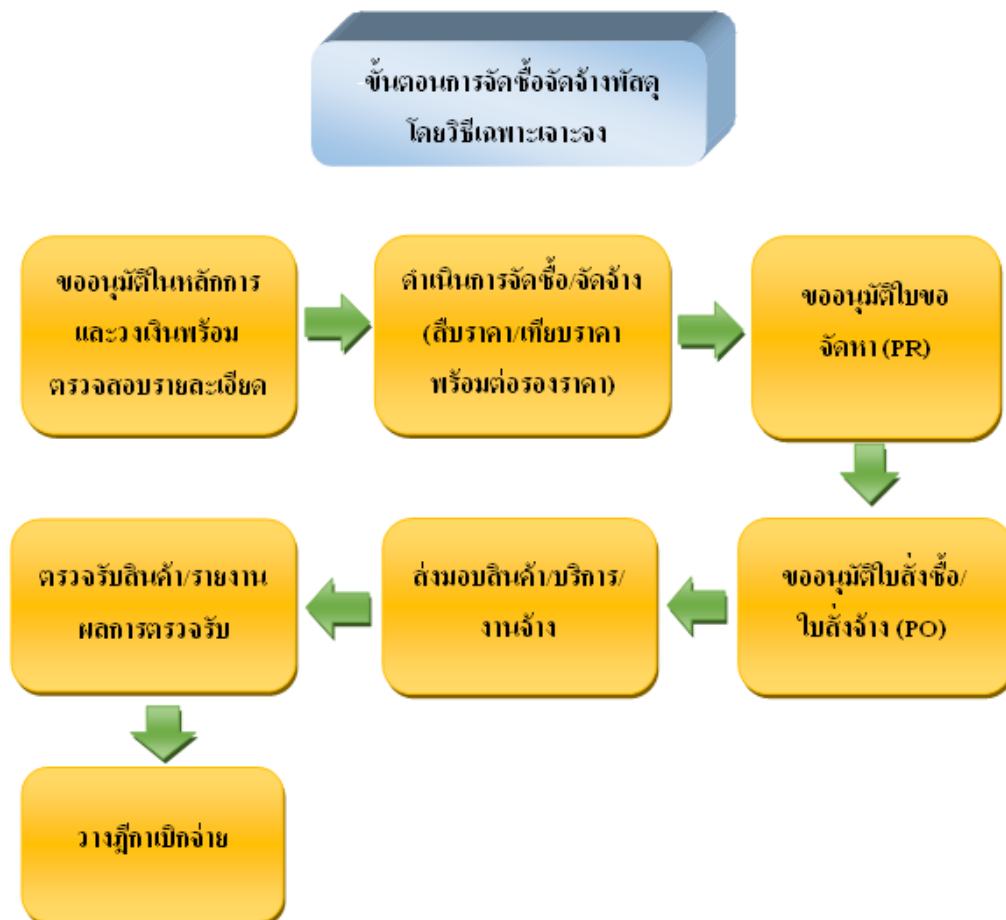
งานพัสดุกองกิจการนักศึกษา

การบริหารด้านพัสดุของกองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ โดยยึดหลักตาม 1.) พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ 2560 2.) ระเบียบกระทรวงการคลังการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ 2560 3.) กฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ 2560 ซึ่งเป็นการดำเนินการโดยวิธีเฉพาะเจาะจง เนื่องจาก เป็นการจัดซื้อ/จ้างสินค้า/งานบริการ และมีวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งหนึ่ง ไม่เกินวงเงิน 500,000.-บาท ตาม พรบ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ภาครัฐ พ.ศ. 2560 และกฎกระทรวง ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2560 และตามหนังสือมอบอำนาจที่ ศร 0517.014/02012 ลงวันที่ 13 กรกฎาคม 2559 เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ งานบริหารพัสดุ กองคลัง ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในรายการที่มีวงเงินเกิน 300,000.-บาทขึ้นไป ดังนั้น ตามหนังสือที่ ศร 0517.014/02012 ลงวันที่ 13 กรกฎาคม 2559 กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล จึงมีอำนาจในการจัดซื้อ/จัดจ้าง โดยวิธีเฉพาะเจาะจง ในวงเงินไม่เกิน 300,000.-บาท

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ โดยวิธีเฉพาะเจาะจง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากภาพที่ 1 เป็นการดำเนินการตามขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ โดยวิธีเฉพาะเจาะจงของพัสดุกองกิจการนักศึกษา หลังจากผู้ขอรับบริการด้านพัสดุ ได้จัดส่งหนังสือขออนุมัติในหลักการที่ได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจเรียบร้อยแล้ว ให้เจ้าหน้าที่พัสดุดำเนินการ โดยพัสดุกองกิจการนักศึกษา มีภารกิจที่ต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างให้กับหน่วยงานต่างๆ อันได้แก่ 1.งานหอพักนักศึกษา 2.งานพัฒนานักศึกษา 3.งานบริการและสวัสดิการนักศึกษา 4.หน่วยบริหารงานทั่วไป 5.หน่วยศิษย์เก่าสัมพันธ์ 6.หน่วยสื่อสารองค์กร 7.สถานศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล 8.สโมสรนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล 9.ชมรมนักศึกษา ระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 17 ชมรม และ 10.กิจการนักศึกษามหาวิทยาลัย (เป็นการบริการด้านพัสดุให้กับนักศึกษา ทั้งในระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา) พร้อมทั้งให้คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาให้กับนักศึกษา บุคลากรทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และบุคคลภายนอกทั่วไป ที่เข้ามาติดต่อสอบถาม ด้านข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง วิธีการขั้นตอน ขอบเขตหรือรายละเอียดของงาน ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน การวางฎีกาเบิกจ่าย การรับเช็ค เป็นต้น ซึ่งเจ้าหน้าที่พัสดุกองกิจการนักศึกษา จะเป็นคนกลางในการช่วยประสานงานให้ และร่วมประสานงานกับงานบริหารพัสดุกองคลัง ในการเสนอขออนุมัติลงนามในใบขอจัดหา (PR) ใบสั่ง (PO) กับการเงินกองคลังตัดยอดงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างแต่ละครั้ง

โดยเจ้าหน้าที่พัสดุจะต้องดำเนินการบันทึกข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างผ่านระบบหลัก 3 ระบบ อันได้แก่ 1. ระบบ ZAP ของมหาวิทยาลัยมหิดล 2.ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ G-Procurement ของกรมบัญชีกลาง 3.ระบบ E-Procurement ของมหาวิทยาลัยมหิดล ในทุกขั้นตอน รวมทั้งสิ้น 2 คน ซึ่งการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุของกองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ในแต่ละครั้ง มีหลักการทำงานและปณิธานในการปฏิบัติงาน คือ “ คู้มค่า โปร่งใส ตรวจสอบได้ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล”

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

คุ้มค่า	โปร่งใส
ตรวจสอบได้	เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ภาพที่ 2 หลักการจัดซื้อจัดจ้าง (มาตรา 8)

จากภาพที่ 2 เป็นหลักการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานภาครัฐ ตาม
มาตรา 8 ของพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ที่ต้อง
ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐ และต้องสอดคล้องกับหลักการ ดังนี้

1. คุ้มค่า คือ ตอบสนองการใช้งาน และมีราคาเหมาะสม
2. โปร่งใส คือ กระทำโดยเปิดเผยข้อมูล และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม
3. ตรวจสอบได้ คือ เก็บข้อมูลเป็นระบบ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ
4. เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ มีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้างล่วงหน้า บริหาร
พัสดุอย่างคุ้มค่าต่อเนื่อง เหมาะสมกับเวลา และมีการประเมินผลได้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

หลักการและแนวคิดการบริหารพัสดุ ตามหลักธรรมาภิบาล (กพร)

ภาพที่ 3 หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (GG Framework) กพร

จากภาพที่ 3 การบริหารพัสดุกองกิจการนักศึกษา จึงได้นำหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร) ตามหลัก 10 ประการ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหา โดยได้นำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในงานการบริหารงานพัสดุ 9 ประการ คือ

1. **ด้านประสิทธิภาพ (Efficiency)** ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ทั้งนี้ ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่ออำนวยความสะดวก และลดภาระค่าใช้จ่าย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

นำมาประยุกต์ใช้โดย จัดหาสินค้าและบริการให้กับองค์กรอย่างคุ้มค่า ให้ได้สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ และราคาที่เหมาะสม พร้อมทั้งใช้ความระมัดระวัง รอบคอบ ในการจัดซื้อจัดจ้าง บริหารเงินและเวลา ให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ประหยัด ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยเจ้าหน้าที่พัสดุ จะเลือกวิธีขั้นตอนที่ดีที่สุด และตระหนักในความสำคัญแห่งการจัดซื้อด้วยจรรยาบรรณทางวิชาชีพ

2. **ด้านประสิทธิผล (Effectiveness)** ปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร มีการวางแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน สร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน มีการจัดการความเสี่ยง และมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

นำมาประยุกต์ใช้โดย

ปฏิบัติหน้าที่ตามแผนยุทธศาสตร์ กองกิจการนักศึกษา พ.ศ.2559 – 2562

ปรัชญา : ความสำเร็จที่แท้จริง อยู่ที่การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อประโยชน์ของมวลมนุษยชาติ

ปณิธาน : มุ่งบริการและพัฒนาการศึกษา ให้เป็นคนดี มีปัญญา นำพาสุข

วิสัยทัศน์ : เป็นหน่วยงานกิจการศึกษาระดับโลก

โดยมีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้าง ทั้งแผนหลัก และแผนรอง จัดลำดับชั้นความสำคัญของงาน ทั้งประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างดำเนินการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบล่วงหน้า มีการสืบราคาจากร้านค้า/บริษัท/ห้างหุ้นส่วนจำกัด ที่ขึ้นทะเบียนผู้ค้ากับทางมหาวิทยาลัย หรือขึ้นทะเบียนผู้ค้ากับกรมบัญชีกลาง (G-Pocurement) แล้วดำเนินการเทียบราคา เพื่อสรรหาเจ้าที่มีราคาต่ำที่สุด ได้สินค้าหรือบริการที่ดีที่สุด องค์กรได้รับประโยชน์ และตรวจสอบตัวอย่างสินค้าก่อนสั่งซื้อสั่งจ้างจริง (ถ้ามี) ตรวจสอบเอกสาร ม.อ.ก. (ถ้ามี) โดยมีการติดตามผลงานและประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง จนกว่าจะจบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ที่ตรงต่อความคาดหวังของผู้ใช้บริการ เพื่อให้องค์กรได้รับสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพมากที่สุด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

3. **ด้านการตอบสนอง (Responsiveness)** สามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ

นำมาประยุกต์ใช้โดย จัดหาพัสดุให้กับผู้รับบริการ ด้วยใจเป็นมิตร มีจิตในการบริการ โดยไม่แบ่งแยกปัจจัยส่วนบุคคล ไม่แบ่งแยกความหลากหลายทางบุคคล ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการบริการอย่างเท่าเทียมกัน สามารถจัดซื้อจัดจ้างได้ตรงตามเวลาที่กำหนด โดยมีการวางแผนงานในการประพฤติปฏิบัติในการเข้ารับบริการ คือ

1. ให้นำหน่วยงานที่ต้องการจะจัดซื้อ ควรส่งหนังสือขออนุมัติในหลักการ และรายละเอียดการดำเนินงาน มาให้งานพัสดุจัดซื้อ ล่วงหน้าอย่างน้อย 1 เดือน และ
2. ให้นำหน่วยงานที่ต้องการจะจัดจ้าง ควรส่งหนังสือขออนุมัติในหลักการ และรายละเอียดการดำเนินงาน มาให้งานพัสดุจัดจ้าง ล่วงหน้าอย่างน้อย 2 เดือน (เนื่องจากบางงานเป็นการจ้างผลิตสินค้า จ้างตัดชุด จ้างทำเหรียญ หรือ โล่รางวัล ที่ต้องใช้ช่างฝีมือในการทำงาน เป็นต้น) ให้สามารถปฏิบัติงานได้ทันตามกำหนดระยะเวลาที่วางไว้

4. **ด้านการสามารถตรวจสอบได้ (Accountability)** สามารถตอบคำถามและชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย ตลอดจนมีการจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหา และผลกระทบใดๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

นำมาประยุกต์ใช้โดย เจ้าหน้าที่สามารถชี้แจงที่มาที่ไปของการจัดซื้อจัดจ้างได้ เมื่อมีผู้สงสัย หรือต้องการทราบข้อมูลการจัดหาพัสดุ โดยเจ้าหน้าที่มีการลงวันที่รับเข้าของเอกสาร และลงวันที่ส่งออกของหนังสือพัสดุ เก็บไว้เป็นข้อมูลหลักฐาน เพื่อสะดวกในการตอบข้อซักถาม และชี้แจงที่มาที่ไปได้ โดยปกติจะจัดลำดับความสำคัญ อย่างด่วนที่สุด ด่วนมาก ด่วนน้อย ด่วน และเรียงลำดับวันที่ต้องการใช้สินค้าหรือบริการจริง และการรับเข้าของหนังสือ เป็นต้น ซึ่งจะช่วยบรรเทาปัญหา หรือลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ และจะแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

5. **ด้านความเปิดเผย/โปร่งใส (Transparency)** ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ

นำมาประยุกต์ใช้โดย ผู้ที่สนใจอยากจะทราบข้อมูลข่าวสาร หรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน สามารถขอคู่มือเอกสารที่งานพัสดุได้ จะมีการสำเนาเอกสารเก็บไว้หลังการวางฎีกาเบิกจ่าย หรือต้องการจะมาขอคัดสำเนา เพื่อเก็บหลักฐานไว้ไปตัดยอดงบประมาณ ของโครงการ/กิจกรรมที่จัดซื้อจัดจ้างไปแล้ว ก็สามารถมาขอคัดสำเนาได้ และมีการบันทึกข้อมูลในระบบการจัดซื้อจัดจ้าง 3 ระบบหลัก คือ ระบบ E-Procurement ของมหาวิทยาลัย ที่มีการเผยแพร่ทั่วไป ในวงเงินตั้งแต่ 100,000.-บาทขึ้นไป , G-Procurement ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ วงเงินเกิน 500,000.- บาทขึ้นไป และ ZAPของมหาวิทยาลัย ที่บันทึกผ่านระบบในทุกวงเงิน

6. **ด้านหลักนิติธรรม (Rule of Law)** ใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด เป็นธรรม

นำมาประยุกต์ใช้โดย ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎกระทรวง พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอย่างเคร่งครัด ไม่เลือกปฏิบัติ ด้วยจรรยาบรรณทางวิชาชีพ

7. **ด้านความเสมอภาค (Equity)** ให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกด้าน ชาย หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา อายุ สภาพทางกายภาพ หรือสุขภาพ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ศาสนา

นำมาประยุกต์ใช้โดย เจ้าหน้าที่พัสดุให้บริการด้วยความเสมอภาค และเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ อายุ เพศ ศาสนา ฯลฯ โดยทุกคนมีโอกาสในการเข้าถึงการให้บริการอย่างเท่าเทียม ด้วยใจบริการที่เป็นมิตร มีจิตของการบริการ

8. **ด้านการมีส่วนร่วม (Participation)** การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เปิดให้มีส่วนร่วมในการรับรู้ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

นำมาประยุกต์ใช้โดย รับฟังความคิดเห็นของผู้รับบริการ และเปิดโอกาสในมีส่วนร่วม เสนอแนะ ข้อคิดเห็น ความต้องการ รายละเอียดของสินค้าหรือบริการที่สนใจได้ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

9. ด้านคุณธรรม/จริยธรรม (Morality/Ethics) หมายถึง การมีจิตสำนึก ความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม และตรงตามความคาดหวังของสังคม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

นำมาประยุกต์ใช้โดย ยึดหลัก จริยธรรม จรรยาบรรณ และหลักธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติงานตามตำแหน่งวิชาชีพเฉพาะ อย่างมีจิตสำนึก ความรับผิดชอบ ตระหนักในความสำคัญ ศีลธรรม และคุณธรรม และปฏิบัติงานได้ตรงตามความคาดหวังของผู้มารับบริการ

ประโยชน์ต่อการพัฒนางานในหน้าที่

1. เพื่อปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานให้มีความรอบคอบ ถูกต้องแม่นยำ
2. เพื่อพัฒนาการบริหารงานพัสดุ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. เพื่อป้องกันปัญหา และลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต
4. เพื่อนำเสนอแก่ผู้บริหาร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงพัฒนากระบวนการพัสดุของกิจการนักศึกษาต่อไป

บทสรุป

การจะทำให้งานหรือโครงการใดๆ สำเร็จลุล่วง หรือดำเนินการต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายประกอบกัน เพื่อให้ได้ผลลัพธ์เป็นที่น่าพอใจ แต่ด้วยงานพัสดุ เป็นงานที่มีความเสี่ยงในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง เพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ผู้บริหารจึงควรส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหันมาสนใจและใส่ใจ กฎระเบียบ ข้อบังคับ ตามกฎหมาย และช่วยกระตุ้นการรับรู้ ในหมู่บุคลากรหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้มีความพร้อมและเกิดแรงจูงใจ ในกระบวนการหรือการปฏิบัติงานด้านพัสดุอยู่เสมอ ดังนั้น การให้ได้ว่าซึ่งพัสดุต่างๆ เจ้าหน้าที่หรือผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรวิเคราะห์รอบคอบ ระมัดระวัง และต้องศึกษาถึงรายละเอียดนั้นๆ และลงลึกในการดำเนินการตามขั้นตอนจัดซื้อจัดจ้างตามกฎหมาย ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนควรให้ความสำคัญและหันมาสนใจให้มากขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบ สูญเสียระยะเวลา และช่วยลดการอุทธรณ์ร้องทุกข์แก่องค์กรในอนาคตได้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.สมบูรณ์ ศิริสรหรือญ ที่ให้คำแนะนำ ปรีกษา รวมทั้งมอบ
ความรู้อันทรงค่า เพื่อการเพิ่มพูนทักษะที่เป็นประโยชน์ ให้ผลงานวิชาการชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไป
ด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

รายการอ้างอิง

กฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560. วันที่ค้น

ข้อมูล 7 มกราคม 2562. เข้าถึงได้จาก <http://www.gprocurement.go.th>.

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560. วันที่ค้น

ข้อมูล 7 มกราคม 2562. เข้าถึงได้จาก <http://www.gprocurement.go.th> .

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560. วันที่ค้นข้อมูล 7 มกราคม

2562. เข้าถึงได้จาก <http://www.gprocurement.go.th>.

สมาคมผู้บริหารพัสดุแห่งประเทศไทย. (2561). เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง

กฎหมายและระเบียบ การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ. วันพุธที่ 24 ถึงวัน

พฤหัสบดีที่ 25 ตุลาคม 2561.

สมาคมผู้บริหารพัสดุแห่งประเทศไทย. (2561). เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การ

จัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ. วันพุธที่ 24 ถึงวันพฤหัสบดีที่ 25 ตุลาคม 2561.

สมาคมผู้บริหารพัสดุแห่งประเทศไทย. (2561). เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง

จัดหาดี เพื่อไม่ให้มีอุทธรณ์. วันพุธที่ 24 ถึงวันพฤหัสบดีที่ 25 ตุลาคม 2561.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร), หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการ

บ้านเมืองที่ดี (Good Governance). วันที่ค้นข้อมูล 7 มกราคม 2562. เข้าถึงได้จาก

https://www2.opdc.go.th/content.php?menu_id=5&content_id=2442.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จรรยาบรรณ แนวทางการประพฤติปฏิบัติตนของผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการด้านพัสดุ กองกิจการนักศึกษา Ethics, Guidelines for Conduct of People Involved in the Operation of the Supply, Student Affairs Division

จารวี ศรีมันตะ (Jarawee Srimanta)

คริสฐาล์ ศรีสุข (Karittha Srisuk)

ตำแหน่งนักวิชาการพัสดุ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

Supply Analyst, Division of Student Affairs, Mahidol University

สิทธิตตเดช ศรีสุข (Sittattadet Srisuk)

ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

General Administration Officer, Division of Student Affairs, Mahidol University

บทคัดย่อ

บทความวิชาการ นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอหลัก จรรยาบรรณและแนวทางการ
ประพฤติของผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านพัสดุ ในรูปแบบต่างๆ เช่น หัวหน้างานพัสดุ
ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านพัสดุ กรรมการร่างขอบเขตงาน กรรมการงานด้านจัดหา กรรมการจัดรับพัสดุและ
ผู้ควบคุมงาน โดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม หลักธรรมาภิบาล และความถูกต้องชอบธรรม ถือเป็น
เป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม ทั้งตามกฎหมายและจรรยาบรรณในวิชาชีพ เพื่อรักษาไว้ซึ่ง
ศักดิ์ศรีในตำแหน่งหน้าที่ทางวิชาการ เป็นเครื่องช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ให้มีกรอบในการตัดสินใจใน
การปฏิบัติงาน ที่เป็นการทำงานที่เจ้าหน้าที่ทุกคนต้องเข้าใจตรงกัน ตรงตามความคาดหวังของ
สังคม การประพฤติปฏิบัติตนที่ดีจะเป็นแบบอย่างและวัฒนธรรมให้ผู้ปฏิบัติงานรุ่นต่อไป

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ดังนั้น ผู้ปฏิบัติงานจึงควรมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต วางตัวเป็นกลาง มีทัศนคติที่ดี ยึดถือกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด มีความเที่ยงธรรม ใช้ทรัพย์สินหน่วยงานอย่างประหยัด คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ไม่เรียก รับ เพื่อตนเองหรือผู้อื่น รับฟังความคิดเห็น ร่วมกันแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาพัฒนางาน ประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณ อย่างเคร่งครัด ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง ให้ข้อมูลข่าวสารครบถ้วนตามความเป็นจริง ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย สิทธิเสรีภาพ รักษามาตรฐานคุณภาพในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ให้คุ้มค่า โปร่งใส ตรวจสอบได้ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานด้านพัสดุทุกคนพึงมี ตามแนวทางการประพฤติปฏิบัติ ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการด้านพัสดุ 12 ประการ ผู้เขียนได้นำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้อง กับวิสัยทัศน์ พันธกิจของกองกิจการนักศึกษา

คำสำคัญ: จรรยาบรรณ, หลักธรรมาภิบาล , แนวประพฤติปฏิบัติ, งานพัสดุกองกิจการนักศึกษา

Abstract

This academic article aims to present the ethics and guidelines for the conduct of workers and those related to the work of supplies in various forms, such as the chief of the supply, supply duty officer, Drafting Committee, Committee of recruitment, Procurement Committee and supervisor based on morality, ethics, good governance and legitimacy is considered proper behavior, both legal and professional ethics. In order to maintain dignity in the academic position as a tool that helps staff to have a framework for making decisions in their work, which is the work that all staff must understand in accordance with the expectations of society. Good conduct will be a model and culture for the next generation of workers.

Therefore workers should have good conscience, honesty, neutralization, have a good attitude, strictly adhering to the rules, have integrity, use the agency property economically, regarding the general public, do not call to receive for themselves or others, hearing, together to solve problems

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

to develop work, strictly behave in accordance with the code of conduct, not discriminate, not distort the facts, provide complete information according to reality. Adhering to democracy, freedom, maintaining quality standards in the procurement process to be cost effective, transparent, auditable to cause efficient and effective. Which everyone involved in the operation of the supply works should have, according to the 12 official conducts of those involved in the implementation supply works. The author has applied to be appropriate and consistent with vision and mission of Student Affairs Division.

Keywords: Ethics, Good Governance, Code of Conduct, Procurement, Student Affairs
Division

บทนำ

รัฐบาลมีนโยบายในการนำโมเดลไทยแลนด์ 4.0 เข้ามาปรับใช้ในการพัฒนาประเทศ ภายใต้วิสัยทัศน์ที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ตามยุทธศาสตร์ชาติ ที่มีภารกิจหน้าที่สำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศไทยในด้านต่าง ๆ เพื่อปรับแก้ จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้างหนทางพัฒนาประเทศให้เจริญ สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ได้ โดยเน้นที่การนำเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม แบบใหม่ๆ เข้ามาใช้ และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้า มาสู่การเน้นภาคการบริการมากขึ้น

เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม การปรับตัวจึงเป็นสิ่งสำคัญในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงสูง การดำรงชีวิตในปัจจุบัน พฤติกรรมหรือการปฏิบัติตนที่ดีในการทำงาน จึงถือได้ว่าเป็นการปรับตัวให้ทันต่อเหตุการณ์ ทำให้เราสามารถดำรงอยู่ได้ในองค์กรสำหรับยุคสมัยแบบนี้ การมีความรู้ความเข้าใจภาพในระดับกว้าง จึงทำให้เราเข้าใจในสถานการณ์ของตนเองได้ คำนึงถึงหน้าที่ของตนเอง หน้าที่ต่อประเทศ หน้าที่ต่อสังคม หน้าที่ต่อการทำงานสายงาน ต่อการปฏิบัติงานตามตำแหน่ง และเพื่อรองรับการปฏิรูประบบราชการไทยแลนด์ 4.0 ที่กำลังพัฒนาอยู่ในขณะนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่งานด้านพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้างนั้น ต้องยึดหลักพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560, ระเบียบกระทรวงการคลัง การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560, กฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และต้องคำนึงถึงบทลงโทษและสัดส่วนความรับผิดชอบในการจัดซื้อจัดจ้าง จากการกระทำความผิดการละเว้น การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วย เพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่ดีให้กับองค์กร คนดี มีคุณธรรมจึงเป็นสุดยอดปรารถนาของทุกองค์กร การยึดหลักจรรยาบรรณและหลักธรรมาภิบาลในการบริหารการจัดการภายในองค์กร จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษากฎ ระเบียบ ข้อบังคับฯ รวมถึงบทลงโทษต่างๆ ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อป้องกันความผิด ซึ่งอาจเกิดขึ้นเพราะความประมาท เลินเล่อ จนก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงทั้งต่อตนเองและองค์กร ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะความผิดในส่วนที่กำหนดไว้ใน การจัดซื้อจัดจ้างเท่านั้น

การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ กองกิจการนักศึกษา

การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ โดยวิธีเฉพาะเจาะจง มาตรา 56 วรรคหนึ่ง (2) (ข) มาตรา 70 วรรคหนึ่ง (3) (ข) (ง) มาตรา 82 (2) มาตรา 96 วรรคสอง และมาตรา 100 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560

สรุปใจความสำคัญ คือ

ข้อ 1.การจัดซื้อจัดจ้างสินค้า งานบริการ หรืองานก่อสร้างที่มีการผลิต จำหน่าย ก่อสร้าง หรือให้บริการทั่วไป และมีวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งหนึ่งไม่เกิน 500,000 บาท ให้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจง ตามมาตรา 56 วรรคหนึ่ง (2) (ข)

ข้อ 2. การจ้างที่ปรึกษาดังต่อไปนี้ ให้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจง

(1) การจ้างที่ปรึกษาที่มีวงเงินค่าจ้างครั้งหนึ่งไม่เกิน 500,000 บาท

(2) งานจ้างที่ปรึกษาในงานที่จะจ้างนั้นจำนวนจำกัด และมีวงเงินค่าจ้างครั้งหนึ่งไม่เกิน 5,000,000 บาท (ตามมาตรา 70วรรคหนึ่ง (3) (ข) (ง))

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อ 3. งานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างที่วงเงินงบประมาณค่าก่อสร้างครั้งหนึ่งไม่เกิน 5,000,000 บาท ให้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจง (ตามมาตรา 82 (2))

ข้อ 4. ในกรณีที่มีการจัดซื้อจัดจ้างมีวงเงินเล็กน้อยไม่เกิน 100,000 บาท จะไม่ทำเป็นข้อตกลงเป็นหนังสือไว้ต่อกันก็ได้ แต่ต้องมีหลักฐานในการจัดซื้อจัดจ้างนั้น (ตามมาตรา 96 วรรคสอง)

ข้อ 5. ในกรณีที่มีการจัดซื้อจัดจ้าง มีวงเงินเล็กน้อยไม่เกิน 100,000 บาท จะแต่งตั้งบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นผู้ตรวจรับพัสดุก็ได้ (มาตรา 100 วรรคสาม)

มาตราสำคัญ ที่ใช้ในการจัดซื้อ/จัดจ้าง พัสดุกองกิจการนักศึกษา

มาตรา 56 วรรคหนึ่ง (2) (ข) วิธีเฉพาะเจาะจง การจัดซื้อจ้างพัสดุที่มีการผลิต จำหน่ายก่อสร้าง หรือให้บริการทั่วไป และมีวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งหนึ่งไม่เกินวงเงินตามกฎกระทรวง

มาตรา 70 วรรคหนึ่ง (3) (ข) (ง)

(ข) งานจ้างที่ปรึกษาที่มีวงเงินค่าจ้างครั้งหนึ่งไม่เกินวงเงินตามกำหนดในกฎกระทรวง

(ง) งานจ้างที่มีปรึกษาในงานที่จะจ้างนั้นจำนวนจำกัดและมีวงเงินค่าจ้างครั้งหนึ่งไม่เกินวงเงินตามกฎกระทรวง

มาตรา 82 (2) งานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างที่หน่วยงานของรัฐเลือกจ้างผู้ให้บริการรายใดรายหนึ่งซึ่งเคยทราบและเคยเห็นความสามารถแล้ว ให้ใช้กับงานจ้างที่มีวงเงินงบประมาณค่าก่อสร้างไม่เกินวงเงินตามกฎกระทรวง

มาตรา 96 วรรคสอง หน่วยงานของรัฐอาจจัดทำข้อตกลงเป็นหนังสือโดยไม่ทำแบบสัญญาตามมาตรา 93 ก็ได้ เฉพาะในกรณี การจัดซื้อจัดจ้างจากหน่วยงานของรัฐ

มาตรา 100 วรรคสาม การบริหารสัญญาหรือข้อตกลง ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุเพื่อรับผิดชอบการบริหารสัญญาหรือข้อตกลงและการตรวจรับพัสดุ องค์ประกอบองค์ประชุม และหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ในกรณีที่มีการจัดซื้อจัดจ้างมีวงเงินเล็กน้อยตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จะแต่งตั้งบุคคลหนึ่ง
บุคคลใดเป็นผู้ตรวจรับพัสดุ นั้น โดยให้ปฏิบัติหน้าที่เช่นเดียวกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุก็ได้
และให้นำบทบัญญัติมาตรา 96 วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

งานพัสดุกองกิจการนักศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ปัจจุบันการ
จัดซื้อจัดจ้างมีเพียง 4 วิธีเท่านั้น คือ

- 1.วิธีเฉพาะเจาะจง
- 2.วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป
- 3.วิธีคัดเลือก
- 4.วิธีสอบราคา (ซึ่งจะใช้เฉพาะในพื้นที่ที่ไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตเท่านั้น)

ภาพที่ 1 วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.

2560

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากภาพที่ 1 งานพัสดุกองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามข้อ 1. วิธี เฉพาะเจาะจงเท่านั้น ภายในวงเงินไม่เกิน 300,000.- บาท ตามหนังสือมอบอำนาจที่ ศธ 0517.014/02012 ลงวันที่ 13 กรกฎาคม 2559 ซึ่งมีเจ้าหน้าที่พัสดุ ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างของกองกิจการนักศึกษา รวมทั้งหมด 2 คน

แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิด ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง

ผู้ที่ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านพัสดุ ต้องยึดถือปฏิบัติตาม หนังสือกระทรวงการคลัง ค่วนที่สุด ที่ กค 0406.2/ว66 ลงวันที่ 25 กันยายน 2550 ดังนี้
ความรับผิดด้านการจัดซื้อจัดจ้าง หมายถึง การจัดซื้อ วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง การจ้าง การจ้างที่ปรึกษา การจ้างออกแบบ และการควบคุมงาน การแลกเปลี่ยน การเช่า การควบคุม โดยแบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ คณะกรรมการ กำหนดรายละเอียด มีความรับผิด ร้อยละ 60 ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ มีความรับผิด ร้อยละ 20 ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น มีความรับผิด ร้อยละ 10 ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง มีความรับผิด ร้อยละ 10

ความรับผิดด้านกรรมการตรวจรับพัสดุ หมายถึง คณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือกรรมการที่ได้รับมอบหมายในการตรวจรับงานจัดจ้าง หรือ จัดซื้อ ที่กำหนดไว้ในสัญญาหรือใบสั่งจ้าง ที่ตกลงให้ทำงานตามข้อตกลงและบันทึกผลการตรวจรับงาน โดยแบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ คณะกรรมการ มีความรับผิด ร้อยละ 60 ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ มีความรับผิด ร้อยละ 20 ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น มีความรับผิด ร้อยละ 10 ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง มีความรับผิด ร้อยละ 10 โดยยึดหลักตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ พ.ศ 2560 หมวด 15 บทกำหนดโทษ ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ หรือเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ ดำเนินการเกี่ยวกับการ จัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือโดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ รวมถึงผู้ใช้และผู้สนับสนุนใน การกระทำความผิดด้วย (ตามมาตรา 120-121)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แนวทางการประพฤติปฏิบัติตน ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านพัสดุ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ภาพที่ 2 จรรยาบรรณของผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านพัสดุสำนักนายกรัฐมนตรี ได้กำหนดจรรยาบรรณของผู้ปฏิบัติงานพัสดุ พ.ศ.2543 รวม 12 ประการ ตามหนังสือ ที่ นร (กพ) 1305/ว 2324 ลง 13 มี.ค.43

จากภาพที่ 2 จะเห็นได้ว่าการดำเนินการด้านพัสดุ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง หมายถึง การซื้อ จ้าง เช่า แลกเปลี่ยน วัสดุ ครุภัณฑ์ สินค้า บริการ งานก่อสร้าง งานจ้างที่ปรึกษา และงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง ซึ่งจะมีบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบ จึงเน้นที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านพัสดุ ของกองกิจการนักศึกษา ว่าควรจะต้องมีจรรยาบรรณในการดำเนินงานด้านพัสดุเช่นไร เพื่อส่งผลดีกับการปฏิบัติงาน และร่วมกันขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ และพันธกิจ ของกองกิจการนักศึกษาต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล

จรรยาบรรณ

ตามบทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 77 จรรยาบรรณของผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานด้านพัสดุ เพื่อให้แนวทางในการปฏิบัติตน ตามจรรยาบรรณที่หน่วยงานของรัฐแต่ละแห่งได้กำหนดไว้ ดังนี้

มาตรา 77 รัฐต้องจัดให้มีแผนพัฒนาการเมือง จัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองข้าราชการและพนักงาน หรือลูกจ้างอื่นของรัฐ เพื่อป้องกันการทุจริตและ ประพฤติมิชอบ และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่

จรรยาข้าราชการกรมบัญชีกลาง

ตามประกาศกรมบัญชีกลาง เรื่อง ข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการกรมบัญชีกลาง ลงวันที่ 23 กันยายน 2552 ดังนี้

1. ซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบ พึ่งปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตโดยยึดมั่นประโยชน์ของแผ่นดินและส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2. ยึดมั่น และยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง พึ่งยึดมั่นในคุณธรรม บนพื้นฐานของหลักการ
กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ โดยยึดมั่นในความถูกต้องเที่ยงธรรม ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

3. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน พึ่งปฏิบัติหน้าที่ที่รับมอบหมายเสร็จสมบูรณ์ตามกำหนดเวลา
อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยยึดผลประโยชน์ของแผ่นดิน รักษาและใช้ทรัพยากรอย่าง
คุ้มค่า

4. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม พึ่งปฏิบัติหน้าที่และให้บริการที่ดี รวดเร็ว
ด้วยความเต็มใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมุ่งผลสำเร็จ ต่อผู้รับบริการด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม

5. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ ต้องปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส
เปิดเผย ภายในขอบเขตของกฎหมาย และสามารถตรวจสอบการดำเนินการได้อย่างเป็นขั้นตอน

ดังนั้น ในการทำงานด้านพัสดุ ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุจำเป็นต้องปฏิบัติงานในหน้าที่
โดยยึดกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของหน่วยงานว่าด้วยการพัสดุเรื่องนั้น ๆ เป็นแนวปฏิบัติอย่าง
เคร่งครัดแล้ว สิ่งหนึ่งที่จะละเลยไม่ได้คือการคำนึงถึงจรรยาบรรณของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ เพื่อ
นำมาเป็นหลักยึดในการทำงาน จะทำให้สามารถปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส เป็นกลาง ตรวจสอบ
ได้นอกจากนี้ควรจะหมั่นฝึกฝนและพัฒนาตนเอง เรียนรู้เทคนิคการทำงานใหม่ ๆ อยู่เสมอเท่านี้ก็
จะสามารถทำงานในองค์กร ได้อย่างมีความสุขทั้งยังส่งเสริมหน่วยงานให้ เจริญก้าวหน้าต่อไปได้
และมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มีระเบียบวินัย โดยนำมาประยุกต์ใช้ 5 ข้อ จาก 7 ข้อ

จรรยาข้าราชการ (ตามข้อบังคับกระทรวงการคลัง)

ข้อบังคับกระทรวงการคลัง ว่าด้วยจรรยาข้าราชการสำนักงานรัฐมาตริ และสำนักงานปลัด
กระทรวงการคลัง พ.ศ. 2551 ผู้เขียนจะเลือกเฉพาะหมวดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับจรรยาข้าราชการ
ขึ้นมากล่าว ถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานด้านพัสดุของกองกิจการนักศึกษา ว่าควร
ประพฤติ ปฏิบัติตนในการทำงานด้านพัสดุ ดังนี้

หมวด 4 ความซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มีจิตสำนึกสาธารณะโดยยึดมั่นในผลประโยชน์ส่วนร่วมเหนือผลประโยชน์ส่วนตัว ทำหน้าที่อย่างเที่ยงตรง ยืนยันมั่นพิียร ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ มุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีความซื่อสัตย์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ให้บริการด้วยจิตสำนึกอย่างซื่อสัตย์ สุจริตและยุติธรรม

หมวด 5 การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

ปรับปรุง กระบวนการทำงาน กฎเกณฑ์ที่ไม่ชอบธรรม ที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน และการให้บริการที่ดี ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสโดยปราศจากผลประโยชน์ทับซ้อนกับการปฏิบัติงานที่ได้รับผิดชอบให้บรรลุผลตามเป้าหมาย

หมวด 6 การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม

ปฏิบัติหน้าที่ด้วยหลักความสุภาพ มีน้ำใจ เอื้ออาทรอย่างเสมอภาค รักษาความเป็นกลาง ปฏิบัติงานร่วมกับทุกฝ่ายได้อย่างเป็นธรรมและเสมอภาค ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมต่อผู้รับบริการ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้าถึงข้อมูลและผลประโยชน์ของส่วนงาน อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อปฏิบัติการกิจให้บรรลุผลเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

หมวด 7 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

ปฏิบัติงานมุ่งประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มุ่งเน้นเป้าหมายของงานให้เกิดผลดีและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีการทำงานเป็นทีม เพื่อให้บรรลุภารกิจ เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

รักษามาตรฐานการให้บริการ ใฝ่เรียนรู้ศึกษาและพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่องปฏิบัติงานและพัฒนางานให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน

ใช้ทรัพยากรของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ทำงานถูกต้อง รวดเร็ว ต้นทุนต่ำ ได้ผลคุ้มค่า ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ใส่ใจ ระมัดระวัง ประหยัด

ดังนั้น การสร้างจิตสำนึกโดยทั่วไป ควรปลูกฝัง ในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ในจิตใจ ขึ้นเป็นมโนธรรม ยกตัวอย่างเช่น การรักษาความซื่อสัตย์ การข่มใจตนเอง ความอดทน ความเสียสละ จนกลายเป็นความประพฤติ ยกตัวอย่างเช่น ซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ไม่เลือกปฏิบัติ และมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

คู่มือธรรมเนียมปฏิบัติแห่งมหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยมหิดล ยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อความมุ่งมั่นที่จะก้าวไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในระดับโลก จึงให้ความสำคัญในการบริหารจัดการ ที่ดี มีประสิทธิภาพ มีความยั่งยืน เพื่อให้สอดคล้องกับผู้ปฏิบัติงานขององค์กร ของมหาวิทยาลัยมหิดล ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ทราบเจตนารมณ์ นโยบาย หลักการ และความคาดหวังของมหาวิทยาลัย นำมาเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

หลักธรรมาภิบาล มี 6 องค์ประกอบ คือ 1.หลักนิติธรรม กฎ ข้อบังคับ ต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่เลือกปฏิบัติ 2.หลักความโปร่งใส สร้างความไว้วางใจกันตรงไปตรงมา มีที่ไปที่มาอย่างชัดเจน เท่าเทียมกันสามารถตรวจสอบได้ 3.หลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบต่อผลของการกระทำ 4.หลักความรับผิดชอบตรวจสอบได้ การสร้างกลไกให้มีผู้รับผิดชอบ ตระหนักในหน้าที่ ความสำนึกต่อสังคม ใส่ใจกับปัญหา และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาและเคารพในความคิดเห็นแตกต่าง และความกล้าที่ยอมรับผลกระทบต่อนตนเอง 5.หลักความคุ้มค่า การจัดการในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าสูงสุดแก่ส่วนร่วม 6.หลักคุณธรรม ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ตระหนักและสำนึกในหน้าที่ของตนเอง มีความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย และเคารพสิทธิของผู้อื่น

มหาวิทยาลัยมหิดลนำหลักธรรมาภิบาลนำมาประยุกต์ใช้ควบคู่กับนโยบายคุณธรรมและความโปร่งใส ในการดำเนินงาน (Integrity and Transparency Assessment: ITA) เพื่อประสิทธิภาพการบริหารงาน เน้นความมั่นคง ไม่เสี่ยงต่อความเสียหาย มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมาย มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความมั่นใจในองค์กร สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ในระยะยาว สร้างความสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน เป็นที่ยอมรับ จากองค์กรอื่นๆ ได้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ดังนั้นการปฏิบัติหน้าที่ ที่รับผิดชอบ และที่ได้รับมอบหมาย โดยยึดหลักผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว ไม่เลือกปฏิบัติ มีจิตสาธารณะ มีความซื่อสัตย์ สุจริต อย่างเป็นธรรม มีความรับผิดชอบ ตามค่านิยมองค์กรของมหาวิทยาลัยมหิดล

บทสรุป

จากการวิเคราะห์การจัดการกฎหมาย และระเบียบกระทรวงการคลัง หลักการจัดการเหล่านี้มีส่วนส่งเสริม บทความในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำงานด้านพัสดุ หัวหน้าพัสดุ เจ้าหน้าที่พัสดุและคณะกรรมการ เหล่านี้ ก็ปฏิบัติหน้าที่ต่างกัน แต่หน้าที่ส่งผลถึงการบริหารพัสดุ ดังนั้น กรอบกำกับแนวความคิดที่ดี ต้องมี จรรยาบรรณ คุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมมาภิบาล รวมถึงจำเป็นต้องปฏิบัติงานในหน้าที่โดยยึดมั่นในจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือนที่ดี เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของกฎกระทรวงการคลัง และ กฎ ระเบียบขององค์กร จึงได้วางแนวปฏิบัติในการดำเนินการด้านพัสดุไว้ เพื่อเป็นกรอบในการประพฤติ ปฏิบัติตน ที่ควรยึดถือในการปฏิบัติงานด้านนี้ ซึ่งต้องใช้ความระมัดระวัง รอบคอบให้มาก นอกจากนี้ควรจะหมั่นฝึกฝน ใฝ่ศึกษาหาความรู้ และพัฒนาตนเอง เรียนรู้ เทคนิคการทำงานใหม่ๆอยู่เสมอ ก็จะสามารถทำงานในองค์กรได้อย่างทันต่อเหตุการณ์ และช่วยส่งเสริมพัฒนาองค์กรต่อไปได้อย่างยั่งยืน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

ข้อบังคับกระทรวงการคลังว่าด้วยจรรยาข้าราชการสำนักงานรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวง
การคลัง พ.ศ. 2551. วันที่ค้นข้อมูล 1 กุมภาพันธ์ 2562. เข้าถึงได้จาก

<http://www.gprocurement.go.th>.

คู่มือจริยธรรมของเจ้าหน้าที่กรมบัญชีกลาง. วันที่ค้นข้อมูล 1 กุมภาพันธ์ 2562. เข้าถึงได้จาก

<https://www.cgd.go.th/cs/udn/udn/B98453.html>.

คู่มือธรรมาภิบาลแห่งมหาวิทยาลัยมหิดล. วันที่ค้นข้อมูล 1 กุมภาพันธ์ 2562. เข้าถึงได้จาก

<https://mahidol.ac.th/th/governance/>.

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560. วันที่ค้น
ข้อมูล 1 กุมภาพันธ์ 2562. เข้าถึงได้จาก <http://www.gprocurement.go.th>.

จรรยาบรรณของ ผู้ปฏิบัติงานพัสดุ พ.ศ.2543. (2543). ศูนย์ประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส
ของหน่วยงานภาครัฐ. วันที่ค้นข้อมูล 12 กุมภาพันธ์ 2562. เข้าถึงได้จาก

<https://www.cgd.go.th/cs/udn/udn/B98453.html>.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แนวทางการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม หอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

Safety Management Guidelines for Occupational Safety, Health and Environmental in the Student Dormitory, Mahidol University

สิทธิเดช ศรีสุข (Sittattadet Srisuk)

ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

General Administration Officer, Division of Student Affairs, Mahidol University

E-mail: warot.sri@mahidol.ac.th

บทคัดย่อ

บทความแนวทางการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมหอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดลนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางในการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ของหอพักนักศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย และเป็นไปตามพระราชบัญญัติความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พุทธศักราช 2554

จากการศึกษาพบว่า หากทางหอพักนักศึกษา ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อมในการทำงานขึ้นแล้วนั้น จะสามารถดำเนินการขับเคลื่อนการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม ของหอพักนักศึกษา ในส่วนที่ยังไม่มีการดำเนินงานได้ดีขึ้น และมีประสิทธิภาพกว่าปัจจุบัน อันจะส่งผลดีกับส่วนงานและคุณภาพชีวิตของนักศึกษาและบุคลากรต่อไป

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

คำสำคัญ: นโยบายด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม, แนวทางบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม, คณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม

Abstract

This article of Safety Management Guidelines for Occupational Safety, Health and Environmental in the Student Dormitory, Mahidol University has an objective to find guidelines for the management of safety, occupational health and working environment of student dormitories in order to comply with the university's policies and in accordance with the Occupational Safety, Health and Environment Act B.E. 2554 (2011)

From the study found that if the student dormitory has established a committee of safety, occupational safety, health and work environment will be able to drive safety, occupational health and working environment of student dormitory in the area that has not been better and will be more efficient than the current, which will benefit the work and quality of life of students and personnel

Keywords: Safety Policy, Occupational Safety, Health and Environment, Safety Management Guidelines for Occupational Safety, Health and Environment, The Committee of Safety, Occupational Health and Work Environment

บทนำ

พระราชบัญญัติความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 ได้กำหนดให้ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น จัดให้มีมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานในหน่วยงานของตนไม่ต่ำกว่ามาตรฐานความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มหาวิทยาลัยมหิดล จึงกำหนดนโยบายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อมในการทำงาน (occupational safety, health and environment policy) เพื่อเป็นการประกาศเจตนารมณ์ การกำหนดทิศทาง และเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย จึงถือเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกันของบุคลากรและนักศึกษาทุกคนในมหาวิทยาลัย ดังนั้นหอพักนักศึกษาซึ่งถือว่าเป็นส่วนงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยมหิดล จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมของหอพักนักศึกษาให้ถูกสุขลักษณะและสอดคล้องตามนโยบายและแนวทางปฏิบัติของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้หอพักนักศึกษาเป็น Co-learning center ที่สมบูรณ์แบบและรองรับการพักอาศัยที่มีคุณภาพชีวิตและความปลอดภัย ที่ดียิ่งขึ้นไป

นโยบายด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม

อันเนื่องมาจากพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 มหาวิทยาลัยมหิดล จึงกำหนดนโยบายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อมในการทำงาน (occupational safety, health and environment policy) เพื่อเป็นการประกาศเจตนารมณ์ การกำหนดทิศทาง และเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ดังนี้

ประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง นโยบายและแนวปฏิบัติด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม

1) ตระหนักและให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของบุคลากรในการปฏิบัติ งานทั้งในส่วนของการวางแผน การดำเนินงาน และกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย 2) สนับสนุนการออกประกาศ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติด้าน ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรการทางกฎหมาย 3) สนับสนุนให้มีการปรับปรุงสภาพการปฏิบัติงานที่เหมาะสม พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม 4) สนับสนุนให้บุคลากร ตลอดจนบุคคลภายนอกที่มาปฏิบัติงานและมารับบริการทุกคนปฏิบัติตามประกาศ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม 5) สนับสนุน การใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม และมีระบบการจัดการของเสีย ที่มีประสิทธิภาพ 6) สนับสนุนการเสริมสร้างจิตสำนึกและความรู้ความ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เข้าใจด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องให้แก่บุคลากร 7) สนับสนุนให้มีระบบการประเมิน การจัดการ และการควบคุมความเสี่ยงภัยในทุกระดับทั้งด้านการเรียน การสอน การวิจัยและการบริการวิชาการอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง 8) เสริมสร้างและรักษาสภาพแวดล้อมที่ดีของมหาวิทยาลัย 9) ส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชนข้างเคียงเพื่อเสริมสร้างสุขอนามัยและ ความปลอดภัย

ซึ่งหอพักนักศึกษา ถือเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยมหิดล จึงจำเป็นที่จะต้องนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติ เพื่อแสดงเจตนารมณ์และทิศทางที่สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยต่อไป

แนวปฏิบัติด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม หอพักนักศึกษา

แนวทางปฏิบัติด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม ที่หอพักนักศึกษาต้องปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางของมหาวิทยาลัย ในส่วนต่างๆ โดยถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันของบุคลากรทุกคนในหน่วยงาน โดยที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้นำผลเกี่ยวกับความปลอดภัย และอาชีวอนามัย เป็นหลักเกณฑ์หนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารส่วนงานต้องรับผิดชอบและปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามประกาศ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวทาง ปฏิบัติด้านความปลอดภัย รวมทั้ง อบรม ฝึกสอน ชูใจแก่บุคลากร อีกทั้งผู้บริหารมหาวิทยาลัยและผู้บริหารส่วนงานต้องควบคุม กำกับ ดูแล บุคลากรให้มีและใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลที่เหมาะสม โดยที่ส่วนงานต้องปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานให้ถูก สุขลักษณะและมีความปลอดภัย ส่วนงานต้องมีคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อมระดับส่วนงานเพื่อกำกับดูแลงานด้านความปลอดภัยภายในของส่วนงานตามนโยบายที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยที่ส่วนงานต้องจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามกฎ ระเบียบ มาตรการ แนวปฏิบัติด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม ตามแนวทางของมหาวิทยาลัย และบุคลากรทุกคนต้องปฏิบัติตามประกาศ กฎ ระเบียบ มาตรฐานความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน โดยที่ทุกคนต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของตนเองและผู้ร่วมงาน ตลอดจนทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยเป็นสำคัญ ซึ่งบุคลากรทุกคนต้องให้ความร่วมมือในโครงการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของส่วนงาน และมีสิทธิ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เสนอความเห็น ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสภาพการปฏิบัติงานและวิธีการปฏิบัติงานให้
ปลอดภัย

โดยในที่นี้ผู้เขียนได้นำแบบรายงานระบบการจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและ
สิ่งแวดล้อมในการทำงาน ของมหาวิทยาลัยมหิดล มาเป็นเครื่องมือในการศึกษาวิเคราะห์ตรวจสอบ
ระบบการจัดการดังกล่าวในปัจจุบันของหอพักนักศึกษา โดยผู้บริหารส่วนงานเป็นผู้ให้รายละเอียด
ดังจะแสดงใน ตารางที่ 1

(ที่มา : แบบรายงานระบบจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัยฯ มหาวิทยาลัยมหิดล
<http://www.coshem.mahidol.ac.th>)

ตารางที่ 1 แสดงระบบการจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงานของ
หอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ในปัจจุบัน

แนวทางปฏิบัติ	มี	ไม่มี
1.การบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน		
1.1 นโยบาย		
1.1.1 นโยบายด้านความปลอดภัยระดับส่วนงาน	✓	
1.1.2 รูปแบบประกาศนโยบายให้บุคลากรภายในส่วนงานรับทราบ	✓	
1.2 โครงสร้างการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยฯ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ ระดับส่วนงาน		
1.2.1 โครงสร้างการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยฯ		✓
1.2.2 การประชุมคณะกรรมการด้านความปลอดภัย		✓
1.2.3 หน่วยงานความปลอดภัย/เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยประจำส่วนงาน	✓	
1.3 ระบบการจัดการที่ได้การรับรอง		✓
2.แผนงานและแนวทางการดำเนินงานด้านความปลอดภัยฯ		
2.1 แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมและแนวทางการดำเนินงานด้านความปลอดภัย	✓	
2.2 การเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ		
2.2.1 การตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน		✓
2.2.2 การตรวจสุขภาพบุคลากร	✓	

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แนวทางปฏิบัติ	มี	ไม่มี
3. การดำเนินงาน/กิจกรรมด้านความปลอดภัยฯ		
3.1 การฝึกอบรม การสร้างจิตสำนึกและความรู้ความสามารถด้านความปลอดภัยฯ	✓	
3.1.1 มีการฝึกอบรมเพื่อสร้างจิตสำนึกและความรู้ความสามารถด้านความปลอดภัยฯ	✓	
3.1.2 มีการทบทวนความรู้ด้านความปลอดภัยฯให้กับผู้ปฏิบัติงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง		
3.2 ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อร้องเรียนด้านความปลอดภัยฯ	✓	
3.2.1 ส่วนงานมีช่องทางสำหรับบุคลากร นักศึกษาหรือบุคคลภายนอก แสดงความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะด้านความปลอดภัยฯ	✓	
3.2.2 ส่วนงานมีช่องทางสำหรับบุคลากร นักศึกษาหรือบุคคลภายนอก ร้องเรียนด้านความปลอดภัยฯ		✓
3.3 เอกสารด้านความปลอดภัยและการทบทวน		
3.3.1 นโยบาย แผนงานและ โครงสร้างการบริหารด้านความปลอดภัย	✓	
3.3.2 กฎหมายด้านความปลอดภัย		✓
3.3.3 ระเบียบและข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของส่วนงาน	✓	
3.3.4 แผนฉุกเฉิน		✓
3.3.5 คู่มือการปฏิบัติงาน	✓	
3.3.6 คู่มือการใช้เครื่องมือ	✓	
3.3.7 ระบบรายงานอุบัติเหตุ/อุบัติการณ์ภายในส่วนงาน	✓	
3.3.8 การบำรุงรักษาองค์ประกอบทางกายภาพ อุปกรณ์และเครื่องมือ	✓	
3.3.9 เอกสารความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย	✓	
3.3.10 การอบรมด้านความปลอดภัยของบุคลากรในส่วนงาน	✓	
3.4 การควบคุมการปฏิบัติงาน	✓	
3.4.1 ส่วนงานมีการควบคุมการปฏิบัติงานในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง	✓	
3.4.2 มีการกำหนดข้อมูลด้านความปลอดภัยในการจัดซื้ออุปกรณ์ ฯลฯ	✓	
3.4.3 มีการขอเอกสารคู่มือการใช้งานที่ถูกต้องและปลอดภัยในกรณีจัดซื้อ	✓	

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แนวทางปฏิบัติ	มี	ไม่มี
3.4.4 มีการระบุข้อกำหนดด้านความปลอดภัยใน TOR	✓	
3.4.5 มีการดำเนินการเพื่อควบคุมการทำงานของผู้รับเหมาอย่างปลอดภัย		
3.4.6 มีการระบุงบประมาณที่ใช้ในการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย ในเอกสารการจัดซื้อจัดจ้าง		
3.5 การเตรียมความพร้อมและการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน	✓	
3.5.1 ส่วนงานมีการจัดทำแผน โต้ตอบภาวะฉุกเฉิน/การทบทวน	✓	
3.5.1.1 อุทกภัย	✓	
3.5.1.2 อัคคีภัย	✓	
3.5.1.3 อุบัติภัย	✓	
3.5.1.4 โจรกรรม/วินาศกรรม/ก่อการร้าย/การชุมนุมประท้วง	✓	
3.5.1.5 วัตถุไวไฟ/วัตถุมีพิษหกรั่วไหล	✓	
3.5.2 ส่วนงานมีการอบรมแผนการ โต้ตอบภาวะฉุกเฉิน	✓	
3.5.3 ส่วนงานมีการฝึกซ้อมแผนการ โต้ตอบภาวะฉุกเฉิน		
3.5.4 การตรวจสอบและเส้นทางที่ใช้ในภาวะฉุกเฉิน		✓
4.การประเมินผลและการทบทวนการจัดการ		
4.1 การตรวจประเมินด้านความปลอดภัยฯ		✓
4.2 รายงานการเกิดอุบัติเหตุและการสอบสวนอุบัติเหตุ	✓	✓
4.2.1 ส่วนงานมีการแจ้งเหตุหรือการรายงานการเกิดอุบัติเหตุ	✓	
4.2.2 ความถี่ในการเกิดอุบัติเหตุ	✓	
4.2.3 ความเสียหายจากการเกิดอุบัติเหตุ		
4.2.4 ส่วนงานมีการรายงานการสอบสวนอุบัติเหตุ		
4.2.5 ส่วนงานมีมาตรการ/วิธีการดำเนินการแก้ไขและป้องกันการเกิดซ้ำ		

จากตารางที่ 1 เห็นได้ว่า หอพักนักศึกษานั้น ยังไม่มีการดำเนินการตามแนวปฏิบัติ ด้านความปลอดภัยฯ ในบางส่วน ซึ่งผู้เขียนนำมาสรุปได้ดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

1. การบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยฯ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบระดับส่วนงานนั้น ยังไม่มีโครงสร้างการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยฯ ทำให้ไม่มีการประชุมคณะกรรมการด้านความปลอดภัย และส่งผลให้ ไม่มีระบบการจัดการที่ได้การรับรองมาตรฐาน

2. แผนงานและแนวทางการดำเนินงานด้านความปลอดภัยฯ

ด้านการเฝ้าระวังสิ่งแวดลอมและสุขภาพนั้น ไม่มีการตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน เนื่องจากไม่มีผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานที่ชัดเจน

3. การดำเนินงาน/กิจกรรมด้านความปลอดภัยฯ

เอกสารด้านความปลอดภัยฯ และการทบทวน ส่วนงานยังไม่มียุทธศาสตร์ แผนงานและโครงสร้างการบริหารด้านความปลอดภัยฯ อีกทั้งยังไม่มีระเบียบและข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของส่วนงาน และไม่มีความรู้หรือการปฏิบัติงาน ผลมาจากการไม่มีคณะกรรมการความปลอดภัยฯ อีกเช่นกัน

4. การประเมินผลและการทบทวนการจัดการ

หอพักนักศึกษาไม่มีการตรวจประเมินด้านความปลอดภัยฯ ส่วนด้านรายงานการเกิดอุบัติเหตุและการสอบสวนอุบัติเหตุ ส่วนงานก็ไม่มีการแจ้งเหตุหรือการรายงานการเกิดอุบัติเหตุ รวมถึงไม่มีรายงานความถี่ในการเกิดอุบัติเหตุ

ซึ่งจากแนวปฏิบัติทั้ง 4 ประการนั้น สาเหตุหลักที่หอพักนักศึกษาไม่มีในส่วนต่างๆตามที่ได้สรุปมานั้นก็เนื่องจาก หอพักนักศึกษา ยังไม่มีคณะกรรมการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดลอมในการทำงาน เพื่อทำหน้าที่ในการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดลอม ของส่วนงาน ตามที่มหาวิทยาลัยได้กำหนด จึงไม่มีผู้ที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อนนโยบาย รวมถึงการตรวจสอบและรายงานผลต่างๆ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด ดังนั้นผู้เขียนจึงเสนอให้มีการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จัดตั้งคณะกรรมการดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม หอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ดังนี้

แนวทางการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม หอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

เพื่อให้การบริหารงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อมในการทำงานของหอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นไปอย่างมีระบบและมีทิศทางการดำเนินการสอดคล้องกัน และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร มหาวิทยาลัยจึงกำหนดให้ทุกส่วนงานมีการแต่งตั้งคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน (occupational safety, health and environment committee) โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อให้บุคลากร และนักศึกษาทุกคนมีความปลอดภัยและปฏิบัติงาน ในสิ่งแวดล้อมการทำงานที่ดี
- 2) เพื่อส่งเสริมให้บุคลากร และนักศึกษาทุกคนตระหนักและเข้าใจในเรื่อง ของการเสริมสร้างสุขภาพอนามัยความปลอดภัยและการป้องกันอุบัติเหตุ รวมทั้ง ยอมรับว่างานเสริมสร้างสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยเป็นภารกิจของทุกคน ดังนั้น ทุกส่วนงานจึงต้องดำเนินการและร่วมมือกัน
- 3) เพื่อส่งเสริมให้บุคลากร และนักศึกษาทุกคนเกิดความตระหนักว่าตนเอง เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีโอกาสได้รับอุบัติเหตุมากที่สุด ดังนั้นทุกคนจึงมีส่วนร่วมช่วย ในการดูแลสุขภาพ และป้องกันอุบัติเหตุ
- 4) เพื่อดำเนินการให้กิจกรรมความปลอดภัยและสุขภาพอนามัย เป็นส่วน หนึ่งที่ผสมผสานอยู่ในนโยบายตามภารกิจของหน่วยงาน รวมถึงวิธีการปฏิบัติงาน และถือเป็นหน้าที่หนึ่งในการปฏิบัติงาน
- 5) เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรและนักศึกษาเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุง วิธีการปฏิบัติงานและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ตลอดจนวางมาตรการป้องกันอุบัติเหตุ และป้องกันการเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้อง จากการทำงาน
- 6) เพื่อปรับปรุงและส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างฝ่ายบริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา ให้เกิดความเข้าใจและความร่วมมือที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การดูแลสุขภาพ อนามัยและป้องกันอุบัติเหตุประสบความสำเร็จด้วยดี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

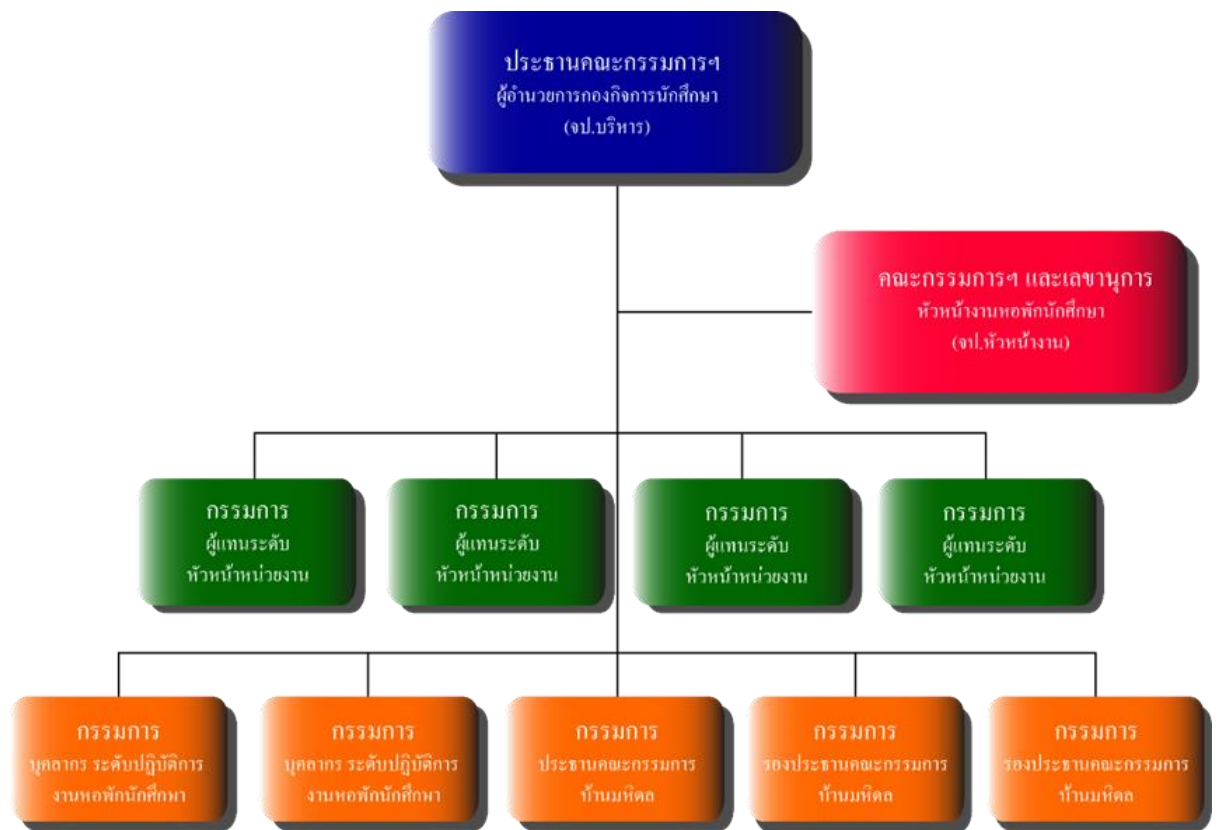
โดยการจัดตั้งคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อมในการทำงาน
หอพักนักศึกษา มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการจัดตั้งคณะกรรมการ ดังนี้

1) ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงาน เป็นประธานคณะกรรมการความปลอดภัยฯ มีความ
รับผิดชอบในเรื่องความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม ในการทำงาน

2) องค์ประกอบของคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการ
ทำงานที่มีบุคลากรตั้งแต่ 500 ขึ้นไป ให้มีคณะกรรมการอย่างน้อย 11 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร
ส่วนงานหรือบุคคลที่ผู้บริหารส่วนงานมอบหมาย ทำหน้าที่เป็นประธาน 1 คน รองผู้บริหารส่วน
งานทำหน้าที่เป็นเลขานุการ 1 คน ผู้แทนระดับหัวหน้าหน่วยงาน ทำหน้าที่เป็นกรรมการ 4 คน บุคลากร
ระดับปฏิบัติการและนักศึกษา ทำหน้าที่เป็นกรรมการ 5 คน หากมีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยเทคนิค
ชั้นสูง (จป.เทคนิคชั้นสูง) หรือเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยวิชาชีพ (จป.วิชาชีพ) ให้ทำหน้าที่เป็น
เลขานุการ ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1. (ที่มา : แนวทางการกำหนดนโยบายและโครงสร้างการบริหาร
จัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน มหาวิทยาลัยมหิดล
<http://www.coshem.mahidol.ac.th>)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แผนภูมิที่ 1 ตัวอย่างโครงสร้างคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม
ในการทำงาน หอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

โดยที่คณะกรรมการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม หอพักนักศึกษา
มหาวิทยาลัยมหิดล มีหน้าที่ความรับผิดชอบต่างๆ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย
และ สิ่งแวดล้อมในการทำงาน หอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เมื่อมีการจัดตั้งคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน หอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดลแล้ว ผู้เขียนจึงได้ปรับใช้หน้าที่ความรับผิดชอบของ คณะกรรมการชุดดังกล่าว มาพิจารณาหาแนวทางการบริหารจัดการ ในแนวทางการปฏิบัติ ในกรณี ที่ไม่มีการดำเนินการ ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 1 ซึ่งจะแสดงให้เห็นได้ว่าคณะกรรมการดังกล่าว สามารถที่จะดำเนินการแก้ไขส่วนที่บกพร่องหรือที่ยังไม่มีการดำเนินงานได้ โดยเป็นไปตามหน้าที่ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการฯ ดังแสดงในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงการแก้ไขในการปฏิบัติงานของหอพักนักศึกษา ที่ไม่มีการดำเนินการ โดย ใช้หน้าที่ความรับผิดชอบ ของคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการ ทำงาน หอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล มาเป็นผู้ดำเนินการ

แนวทางปฏิบัติ (ที่ไม่มีการดำเนินการ)	หน้าที่ คณะกรรมการ ข้อที่
1.การบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน	
1.2 โครงสร้างการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยฯ บทบาทหน้าที่และความ รับผิดชอบ ระดับส่วนงาน	
1.2.1 โครงสร้างการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยฯ	1
1.2.2 การประชุมคณะกรรมการด้านความปลอดภัย	1
1.3 ระบบการจัดการที่ได้การรับรอง	1
2.แผนงานและแนวทางการดำเนินงานด้านความปลอดภัยฯ	
2.2.1 การตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน	3
3.การดำเนินงาน/กิจกรรมด้านความปลอดภัยฯ	
3.3 เอกสารด้านความปลอดภัยฯและการทบทวน	
3.3.1 นโยบาย แผนงานและโครงสร้างการบริหารด้านความปลอดภัย	4
3.3.3 ระเบียบและข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของส่วนงาน	4
3.3.5 คู่มือการปฏิบัติงาน	4
4.การประเมินผลและการทบทวนการจัดการ	
4.1 การตรวจประเมินด้านความปลอดภัยฯ	8

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แนวทางปฏิบัติ (ที่ไม่มีผลการดำเนินการ)	หน้าที่ คณะกรรมการ ข้อที่
4.2 รายงานการเกิดอุบัติเหตุและการสอบสวนอุบัติเหตุ	
4.2.1 ส่วนงานมีการแจ้งเหตุหรือการรายงานการเกิดอุบัติเหตุ	8
4.2.2 ความถี่ในการเกิดอุบัติเหตุ	8

จากตารางที่ 2 พบว่า หากหอพักนักศึกษาได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อมในการทำงาน หอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ขึ้นตามนโยบายของมหาวิทยาลัยแล้วนั้น จะสามารถดำเนินการในส่วนที่หอพักนักศึกษาไม่มีการดำเนินการในปัจจุบันด้วยหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการชุดดังกล่าว อันจะส่งผลให้การบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน หอพักนักศึกษานั้น มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นไปตามแนวทางปฏิบัติของมหาวิทยาลัย

ดังนั้นงานหอพักนักศึกษาจึงควรจัดตั้งคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัยและกฎหมาย เพื่อวางแผนงาน กิจกรรมโครงการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสมทั้งด้านงบประมาณและบุคลากร รวมทั้งการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหาร บุคลากรและนักศึกษา ต่อไป

บทสรุป

แนวทางการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม หอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้บริหารส่วนงานเล็งเห็นความสำคัญในด้านความปลอดภัยมากขึ้น โดยที่จะเป็นแนวทางในการป้องกันอุบัติเหตุและความสูญเสีย ตลอดจนระบบการบริหารงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ซึ่งเน้นในเรื่องบทบาทผู้บริหารระดับสูง ต้องนำ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แนวคิดและหลักการบริหารความปลอดภัยมาใช้ ในการเสริมสร้างความปลอดภัยให้เข้าสู่กระบวนการบริหาร มีการควบคุมอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง มีมาตรฐาน รวมถึงมีระบบการประเมินผลที่เชื่อถือได้ เพื่อให้การปฏิบัติงาน และการอยู่อาศัยในหอพักนักศึกษา มีความปลอดภัยมากที่สุด

จากการศึกษาพบว่า หากทางหอพักนักศึกษา ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานขึ้นแล้วนั้น จะสามารถดำเนินการขับเคลื่อนการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อมในหอพักนักศึกษาได้ดี สอดคล้องกับแนวทางและนโยบายของมหาวิทยาลัยรวมถึงกฎหมาย อันจะส่งผลดีกับส่วนงานและคุณภาพชีวิตของนักศึกษาและบุคลากรต่อไป

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล สามารถที่จะเดินหน้าไปได้ ผู้บริหารจึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน รวมถึงต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรที่ปฏิบัติงานและนักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักนักศึกษา ต้องเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน เพื่อให้การบริหารงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล เป็นที่ยอมรับและก้าวไปสู่ความเป็นสากล

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ศิริสรวิริญ และผู้บริหารกองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ให้คำปรึกษา แนะนำแนวคิดและสนับสนุน ให้ความช่วยเหลืออย่างสมบูรณ์ ถูกต้อง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. (2551). คู่มือการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย ในการ
ทำงานระดับบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร: บริษัทเรียงสาม กราฟฟิค ดีไซน์.
แบบรายงานระบบจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัยฯ มหาวิทยาลัยมหิดล วันที่ค้นข้อมูล 23
มีนาคม 2562 เข้าถึงได้จาก <http://www.coshem.mahidol.ac.th>
- แนวทางการกำหนดนโยบายและโครงสร้างการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและ
สภาพแวดล้อมในการทำงาน มหาวิทยาลัยมหิดล วันที่ค้นข้อมูล 23 มีนาคม 2562
เข้าถึงได้จาก <http://www.coshem.mahidol.ac.th>
- ภาวนา ภูสุวรรณ และคณะ. (2549). การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง Radiation Safety Management
in Nuclear Medicine: สมาคมเวช ศาสตร์นิวเคลียร์แห่งประเทศไทย.
- รัชนีกร ชมสวน.(2542). อาชีวอนามัยและความปลอดภัยในโรงพยาบาล กรมอนามัย กระทรวง
สาธารณสุข. นนทบุรี: บริษัท โอ-วิทย์ (ประเทศไทย) จำกัด
- ศูนย์บริหารความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2555). แนวปฏิบัติ
ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มหาวิทยาลัยมหิดล Mahidol University
Environmental Health and Safety Guideline. พิมพ์ครั้งที่ 1. ปทุมธานี: ทองสุขพรีนธ์.
- ศูนย์บริหารความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2555). แนวปฏิบัติ
ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มหาวิทยาลัยมหิดล Mahidol University
Occupational Health and Safety Guideline. พิมพ์ครั้งที่ 1. ปทุมธานี: ทองสุขพรีนธ์.
- สำนักงานอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2551).
อาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น:
โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- Hasselhorn HM, Toominggas A, Lagerstrom M. (1999). Occupational health for healthcare
workers: a practical guide. Amsterdam: Elsevier.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

International Atomic Energy Agency (IAEA). (2005) Applying Radiation Safety Standards in
Nuclear Medicine. Safety Reports Series No. 40. Vienna: IAEA.

Stufflebeam, D.L., et al. (1971). Education Evaluation and Decision Making. Itasca, Illinois :
Peacock.

กฎหมาย

กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและ
สภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2549

กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและ
สภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2553

กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและ
สภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

**การออกแบบโปรแกรมประยุกต์เพื่อพัฒนาระบบการจัดเก็บฐานข้อมูลด้านวัสดุ
และอุปกรณ์งานซ่อมบำรุงหอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล**

**Application design for developing database storage systems for materials
and equipment for maintenance of student dormitories**

Mahidol University

สิทธิเดช ศรีสุข¹ (Sittattadet Srisuk)¹

กริชฐาล์ ศรีสุข² (Karittha Srisuk)²

สรุต แซ่สี่อ³ (Sarut Seasaue)³

¹ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

²ตำแหน่งนักวิชาการพัสดุ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

³ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ระบบคอมพิวเตอร์ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

¹General Administration Officer, Division of Student Affairs, Mahidol University

²Supply Analyst, Division of Student Affairs, Mahidol University

³Computer System Officer, Division of Student Affairs, Mahidol University

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการออกแบบโปรแกรมประยุกต์เพื่อพัฒนาระบบการจัดเก็บฐานข้อมูลด้านวัสดุและอุปกรณ์ งานซ่อมบำรุงหอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและลดเวลาในการจัดเก็บบันทึกข้อมูลวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการซ่อมบำรุง เพื่อให้ทราบยอดคงเหลือของวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมถึงค้นหารายการวัสดุอุปกรณ์และเงินค่าใช้จ่ายในแต่ละรายการ แต่ละหอพักที่ต้องการ และสรุปรายงานผล เพื่อใช้ในการประกอบการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตัดสินใจ การวางแผนงาน แผนงบประมาณ โดยการออกแบบระบบฐานข้อมูล เพื่อนำไป
ประยุกต์ใช้กับ โปรแกรม Microsoft Access

จากการที่ให้ผู้เกี่ยวข้องในการจัดเก็บบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์งานซ่อมบำรุง คือ
ช่างเทคนิค จำนวน 2 ราย ได้ทำการทดลองใช้งาน พบว่า ผู้ทดลองสามารถเข้าใจกับวิธีการใช้งาน
ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งโปรแกรมดังกล่าวสามารถตอบสนองกับความต้องการ ตามวัตถุประสงค์ที่ได้
จัดทำขึ้น โดยสามารถลดเวลาได้ค่าเฉลี่ย 226.34 นาที/เดือน หรือ 1.32 นาทีต่อ 1 รายการหรือลดลง
ร้อยละ 67.85 ต่อรายการ

คำสำคัญ: โปรแกรมฐานข้อมูล, ออกแบบพัฒนาระบบโปรแกรม, ออกแบบระบบการจัดเก็บ
ฐานข้อมูล, ระบบการจัดเก็บฐานข้อมูล, การลดเวลา

Abstract

The purpose of this academic article is to design an application program to develop a database system for materials and equipment for maintenance of student dormitories, Mahidol University for the convenience, rapidity and time reduction in the storage data of material - maintenance equipment to know the balance of materials and equipment. Including searching for equipment, materials and expenses in each item, each dormitory is required and summarizes the results report for use in decision making, planning, budget plan by designing a database system to be applied to Microsoft Access program.

From the fact that the person involved in the storage of information about equipment and materials for maintenance work are two technicians who have conducted the trial. The results of the experiment showed that the subject was able to quickly understand how to use the program, which can respond to the needs according to the objectives set up, which can reduce the average

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

time of 226.34 minutes / month or 1.32 minutes per 1 item or decreased by 67.85 percent per item.

Keywords: Database Program, System Development Program Design, Database Storage System Design, Database Storage System, Time Reduction

บทนำ

หน่วยอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอม งานหอพักนักศึกษา กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการดูแล ซ่อมแซม ออกแบบ ปรับปรุง บำรุงรักษา วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่างๆ รวมถึงอาคารสถานที่ และสิ่งแวดลอม ภายในหอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขต ศาลายา โดยหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอมนั้น จะต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องของ การขอซื้อ ขอยืม จัดเก็บ เบิก-จ่าย วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ต่างๆมากมาย ที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน โดยในช่วงเวลาที่ผ่านมานั้น ทางหน่วยงานได้มีการจัดเก็บบันทึกข้อมูลต่างๆ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Microsoft Excel) แต่ยังคงประสบปัญหา ในเรื่องของการจัดเก็บบันทึกข้อมูลและการสืบค้นข้อมูล ที่ไม่สะดวกรวดเร็วเท่าที่ควร ประกอบกับในยุคปัจจุบัน ที่มีการส่งเสริมเรื่องการสร้างนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ เพื่อตอบสนองการทำงานที่เปลี่ยนแปลงให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ในบทความนี้ผู้เขียน ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ของการเก็บรักษาข้อมูลและสืบค้นข้อมูล วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการซ่อมบำรุง ของหอพักนักศึกษา เพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ลดเวลาการทำงาน และความถูกต้องยิ่งขึ้น (ลัดดาวัลย์ กิจสาติ และอรรถกร เก่งพล, 2560) อีกทั้งยังสามารถช่วยในการที่จะนำข้อมูลเหล่านั้น ไปประกอบการพิจารณาในเรื่องการจัดตั้งงบประมาณ ในส่วนที่เกี่ยวข้องรวมถึงการวางแผนงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับการซ่อมบำรุงหอพักนักศึกษาในอนาคต ได้ โดยผู้เขียนได้ค้นคว้าข้อมูลที่จำเป็นและเกี่ยวข้อง เพื่อที่จะนำมาออกแบบและประยุกต์ใช้ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่จะนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้สอดคล้อง กับความจำเป็นและความเหมาะสมกับ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

หน่วยงานมากที่สุด จึงได้พิจารณาเลือกใช้โปรแกรม Microsoft Access 2016 ซึ่งเป็นโปรแกรมพื้นฐานทั่วไปของ Microsoft ที่จะติดตั้งมาในระบบปฏิบัติการ Windows ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ทำให้ไม่ต้องมีการลงทุนเพื่อซื้อ โปรแกรมเพิ่มเติมให้สูญเสียบประมาณ (ทวิวรรณ คงนิษฐ์ชาวล,2561) อีกทั้งยังก่อให้เกิดการเรียนรู้ การพัฒนาแก่ผู้ค้นคว้าและสามารถถ่ายทอดเป็นองค์ความรู้ให้แก่ผู้ที่นำไปใช้งานต่อไปในหน่วยงานได้ โดยมีวิธีการดำเนินการดังจะกล่าวต่อไป

วิธีการดำเนินการ

ผู้เขียนได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ศึกษาระบบงานเดิมและวิเคราะห์ปัญหา

จากการศึกษางานด้านการจัดเก็บบันทึกข้อมูลด้านวัสดุอุปกรณ์เดิมโดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel ซึ่งให้ช่างเทคนิคที่เป็นผู้ใช้งานจำนวน 2 ราย มาทำการทดสอบ เพื่อทำการจัดเก็บข้อมูลวัสดุอุปกรณ์ จำนวน 171 รายการ จากปริมาณงานแจ้งซ่อม 1 เดือน โดยการใช้งานฝึกจับเวลา พบว่า ใช้เวลาในการบันทึกจัดเก็บข้อมูล นาทีต่อ 1 รายการ ดังแสดงในตารางที่ 1

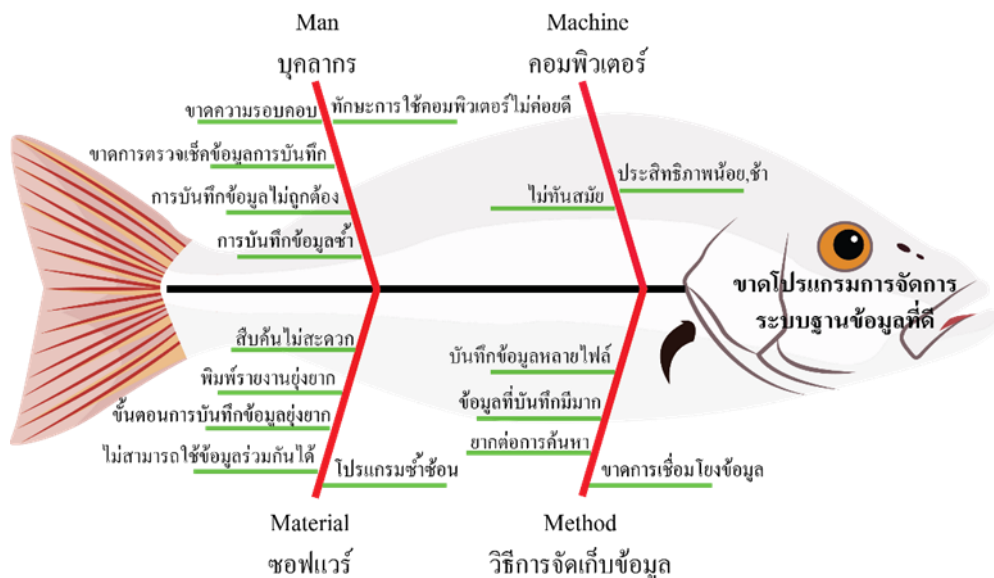
ผู้ทดลองใช้ (ช่างเทคนิค)	ค่าเฉลี่ย (นาที/เดือน)	ค่าเฉลี่ย (นาที/รายการ)
คนที่ 1	313.44	1.83
คนที่ 2	352.94	2.06
รวมค่าเฉลี่ย	333.19	1.94

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยการใช้งานโปรแกรม Microsoft Excel (แบบเดิม)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากเหตุดังกล่าวผู้เขียนได้นำ Fishbone Diagram (Ishikawa Kaoru, 1976) มาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์หาสาเหตุและปัญหา ซึ่งปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์มีด้วยกัน 4 ปัจจัยคือ บุคลากร (Man), ซอฟต์แวร์ (Material), เครื่องคอมพิวเตอร์ (Machine), วิธีการจัดเก็บข้อมูล (Method) และพบว่าสาเหตุเกิดจากการไม่มีระบบการจัดเก็บฐานข้อมูลที่ดีพอ ดังแสดงในรูปที่ 1 ซึ่งแนวทางแก้ไขคือการออกแบบพัฒนาโปรแกรมเพื่อใช้ในการจัดเก็บฐานข้อมูลเพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็วและลดเวลาในการใช้งานต่อไป

รูปที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ปัญหาโดยใช้ Fishbone Diagram

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ศึกษาและออกแบบพัฒนาระบบโปรแกรมใหม่

การออกแบบพัฒนาระบบงานใหม่ ในขั้นตอนนี้จะทำการออกแบบระบบฐานข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการบันทึกจัดเก็บเพื่อที่จะทราบว่าจะเก็บข้อมูลประเภทไหนบ้างและต้องการประมวลผลอะไรบ้าง จะทำให้ทราบขอบเขตในการทำงาน และการรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับการใช้งาน (ลัดดาวัลย์ กิจสาตี และอรรถกร เก่งพล,2560) โดยในที่นี้ผู้เขียนต้องการที่จะจัดเก็บข้อมูลดังนี้ ชื่อวัสดุ จำนวนที่ซื้อ วันที่ซื้อ ราคาต่อหน่วย จำนวนที่เบิกใช้ วันที่เบิกใช้ ยอดคงเหลือสถานที่นำไปใช้ ผู้เบิก เลขที่ใบแจ้งซ่อม ราคาใช้รวม ภาพวัสดุ โดยที่จะแยกออกเป็นแต่ละหอพัก อีกทั้งยังต้องสามารถสืบค้นรายการวัสดุเพื่อเรียกดูยอดคงเหลือ จำนวนเงินที่ใช้ไปของวัสดุนั้นๆ รวมถึงค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ไปของแต่ละหอพักอีกด้วย โดยที่จะทำให้ผู้ใช้งานมีความสะดวก รวดเร็ว และลดเวลา ในการบันทึกจัดเก็บ สืบค้นและรายงานผลต่อไป

ออกแบบระบบการจัดเก็บฐานข้อมูลและสร้างระบบการจัดเก็บฐานข้อมูล

จากการที่ได้ศึกษารวบรวมข้อมูลต่างๆ จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับจัดทำโปรแกรมเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งานและวัตถุประสงค์ ดังนั้นผู้เขียนจึงได้มีการออกแบบพัฒนาโปรแกรมการใช้งานใหม่จาก Microsoft Access โดยในการออกแบบโปรแกรมประยุกต์ครั้งนี้ผู้เขียนได้พิจารณาคัดเลือกฟังก์ชันการใช้งานตามความจำเป็นและเหมาะสมกับความต้องการของภาระงาน (ลัดดาวัลย์ กิจสาตี และอรรถกร เก่งพล,2560) ที่จะสามารถประยุกต์ใช้เพื่อให้เข้ากับวัตถุประสงค์ความต้องการเพียง 4 ส่วนคือ ตารางจัดเก็บข้อมูล(Table) แบบสอบถาม(Query) ฟอร์ม(Form)และส่วนรายงานผล(Report) เท่านั้น เพื่อมาทำการจัดการระบบฐานข้อมูลให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ตามที่ออกแบบระบบงานไว้ โดยได้ผลสรุปของ โปรแกรมการจัดเก็บฐานข้อมูลด้านวัสดุและอุปกรณ์ งานซ่อมบำรุงดังแสดงใน รูปที่ 2

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

The screenshot shows a web application interface titled "หน้าหลัก" (Home) for "โปรแกรมจัดเก็บฐานข้อมูลด้านวัสดุและอุปกรณ์งานซ่อมบำรุง V.1" (Material and Equipment Database Management Program V.1). The interface is divided into three main sections: "แสดงรายงาน" (Display Reports) with buttons for reports 1 through 11; "บันทึกข้อมูล" (Record Information) with buttons for records 1 through 11; and a search section titled "ค้นหา วัสดุ/หอ" (Search Material/Room) with a dropdown menu set to "หอ1", a "ยอดคงเหลือ" (Remaining Stock) field, and a "ราคารวม" (Total Price) field showing "8885.00". A red button labeled "ออกจากโปรแกรม" (Exit Program) is located at the bottom right. The footer text reads "งานหอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล" (Student Dormitory Work, Mahachulalongkornrajavidyalaya University).

รูปที่ 2 แสดง หน้าหลักของ โปรแกรมจัดเก็บฐานข้อมูลด้านวัสดุและอุปกรณ์งานซ่อมบำรุง V.1
เพื่อใช้ในการสืบค้นข้อมูล,บันทึกจัดเก็บข้อมูล,และรายงานผล

จากรูปที่ 2 เป็นการสืบค้นข้อมูล โดยการกำหนดรายการที่ต้องการจะค้นหาข้อมูล ในช่องค้นหา เช่นต้องการทราบข้อมูลค่าใช้จ่ายในปัจจุบัน ในการซ่อมบำรุงของหอพักนักศึกษา 1 ให้เลือกช่องค้นหาไปที่ หอ 1 หรือพิมพ์ตัวอักษรลงไป ก็จะปรากฏ ตัวเลขในช่องราคารวม ทำให้เราทราบว่าในขณะนี้หอพักนักศึกษา 1 มีการใช้งบประมาณในการซื้อวัสดุเพื่อใช้ในการซ่อมบำรุงไปแล้วเป็นจำนวนเงินเท่าใด แต่หากว่าเราต้องการที่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุต่างๆ ก็ให้เลือกที่ช่องค้นหาไปที่ชื่อรายการวัสดุหรือพิมพ์ชื่อวัสดุเข้าไป ก็จะสามารถทราบถึงยอดคงเหลือและราคาที่ใช้ไปในปัจจุบันของวัสดุนั้นๆ ส่วนการเปิดฟอร์มการบันทึกข้อมูล สามารถทำได้โดยการกดที่ปุ่ม ในแถบเครื่องมือบันทึกข้อมูลที่แสดงชื่อของแต่ละหอพัก ก็จะสามารถเข้าถึงและสามารถบันทึกข้อมูลได้ทันที

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บันทึกการเบิกจ่ายวัสดุหอพักนักศึกษา

รหัสวัสดุ: LED13

ชื่อวัสดุ: หลอดแอลอีดี 13 วัตต์

จำนวนที่เบิก: 1

วันที่เบิก: 12/2/2562

คงเหลือ: 97

สถานที่ใช้งาน: 1-212

ผู้เบิก: นายไววิทย์ อารีย์

เลขที่ใบแจ้งซ่อม: 010030

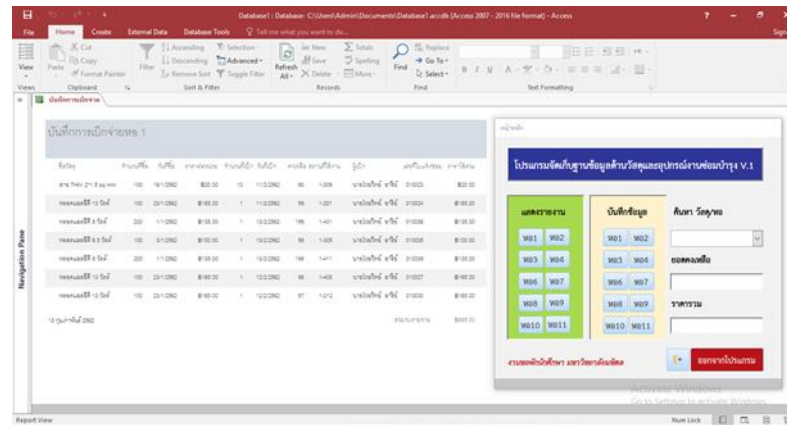
ภาพวัสดุ: PHILIPS 3W LED

รูปที่ 3 แสดง ฟอรั่ม (Form) บันทึกการจัดเก็บข้อมูล การเบิกจ่ายวัสดุหอพักนักศึกษา

จากรูปที่ 3 แสดงฟอรั่ม (Form) บันทึกการจัดเก็บข้อมูล การเบิกจ่ายวัสดุหอพักนักศึกษา ซึ่งได้จากการกำหนด Table และฟิลด์ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การออกแบบ โดยที่ฟอรั่มนี้จะทำหน้าที่ในการจัดเก็บบันทึกข้อมูลรายการชื่อวัสดุ จำนวนที่เบิก วันที่เบิก จำนวนคงเหลือ สถานที่ใช้งาน ชื่อผู้ที่เบิกไปใช้ เลขที่ใบแจ้งซ่อม รูปภาพของวัสดุ ซึ่งจะสามารถบันทึกข้อมูล ลบข้อมูล ดูข้อมูลก่อนหน้า ข้อมูลที่บันทึกหน้าแรก ดูข้อมูลถัดไป ดูข้อมูลท้ายสุด หรือแก้ไขข้อมูลได้ การบันทึกข้อมูลสามารถทำได้โดยการใส่รหัสของวัสดุ หรือเลือกชื่อวัสดุ และบันทึกข้อมูลส่วนที่เหลือได้ทันที เมื่อเสร็จแล้วให้กดปุ่มบันทึกข้อมูล ข้อมูลที่บันทึกไว้ก็จะถูกนำไปเก็บไว้ที่ Table นั้นๆ หลังจากบันทึกจัดเก็บข้อมูลจนครบให้กดปุ่ม Close เพื่อออกจากหน้ารายการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รูปที่ 4 แสดง ภาพหน้าจอการรายงานผล

จากรูปที่ 4 แสดง ภาพหน้าจอการรายงานผล ซึ่งสามารถทำได้โดยใช้งานในแถบเครื่องมือแสดงรายงาน โดยการเลือกกดปุ่ม **WD1** และเลือกหอพักที่ต้องการจะให้โปรแกรมนั้น รายงานผลออกมา โดยที่โปรแกรมจะแสดงผล รายละเอียดทั้งหมดตามที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่เริ่มออกแบบโปรแกรม เพื่อให้ทราบสถานะในภาพรวมทั้งหมดของหอ นั้นๆ ทั้งนี้ยังสามารถสั่งพิมพ์ใบรายงานผลได้ทันที เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการต่างๆ สามารถออกจากโปรแกรม Microsoft Access โดยกดปุ่ม **ออกจากโปรแกรม**

การทดสอบและรายงานผลการทำงานของโปรแกรม

จากการที่ได้นำโปรแกรมประยุกต์เพื่อพัฒนาระบบการจัดเก็บฐานข้อมูลด้านวัสดุและอุปกรณ์งานซ่อมบำรุง หอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ให้ผู้เกี่ยวข้องในการจัดเก็บบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์งานซ่อมบำรุง คือช่างเทคนิค จำนวน 2 ราย ได้ทำการทดลองใช้ พบว่า ผู้ทดลองใช้ สามารถเข้าใจกับวิธีการใช้งานได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งสามารถใช้งานได้สะดวกและรวดเร็วกว่าการใช้โปรแกรม Microsoft Excel ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน หมดปัญหาเรื่องความล่าช้าและความ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ซับซ้อนซึ่งนำไปตามวัตถุประสงค์ในการออกแบบคือสามารถบันทึกจัดเก็บข้อมูลวัสดุอุปกรณ์
ต่างๆ และทราบถึงยอดคงเหลือเพื่อสามารถวางแผนการจัดซื้อ ได้อย่างสะดวกรวดเร็วมีคุณภาพ
มากขึ้น สามารถทราบถึงค่าใช้จ่ายที่ต้อง นำไปลงทุนในการซ่อมบำรุงในแต่ละหอพัก และสามารถ
นำรายละเอียดข้อมูลต่างๆเสนอไปยังผู้บริหารเพื่อใช้ประกอบการพิจารณา การวิเคราะห์วางแผน
งานในอนาคตได้ต่อไป

ผู้ทดลองใช้	ค่าเฉลี่ย (แบบเดิม)		ค่าเฉลี่ย (แบบใหม่)		ผลการเปรียบเทียบ		
	Microsoft Excel		Microsoft Access		ใช้เวลาดลดลง		
	นาที/ เดือน	นาที/ รายการ	นาที/ เดือน	นาที/ รายการ	นาที/ เดือน	นาที/ รายการ	% ต่อ รายการ
คนที่ 1	313.44	1.83	101.23	0.59	212.21	1.24	67.75%
คนที่ 2	352.94	2.06	112.46	0.65	240.48	1.40	67.96%
รวมค่าเฉลี่ย	333.19	1.94	106.84	0.62	226.34	1.32	67.85%

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจากการใช้งานโปรแกรม Microsoft Excel
(แบบเดิม) และค่าเฉลี่ยจากการใช้งาน โปรแกรม Microsoft Access (แบบใหม่)

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบพบว่า การเปรียบเทียบโปรแกรมแบบเดิม กับโปรแกรมแบบ
ใหม่ จะเห็นได้ว่าโปรแกรมที่มีการพัฒนาขึ้นใหม่นั้นสามารถใช้งานได้สะดวกรวดเร็วและลดเวลา
การทำงาน ในการบันทึกจัดเก็บข้อมูลลงได้ เฉลี่ยโดยรวมร้อยละ 67.85 หรือ 1.32 นาทีต่อ 1
รายการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บทสรุป

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ในการออกแบบโปรแกรมประยุกต์ เพื่อพัฒนาระบบการจัดเก็บฐานข้อมูลด้านวัสดุและอุปกรณ์งานซ่อมบำรุงหอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ใช้งานที่เกี่ยวข้อง มีความสะดวก รวดเร็วและลดเวลาในการบันทึกข้อมูลวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการซ่อมบำรุง เพื่อทราบยอดคงเหลือของวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อค้นหารายการวัสดุอุปกรณ์และเงินค่าใช้จ่ายในแต่ละรายการ แต่ละหอพักที่ต้องการและสรุปรายงานผล เพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจ การวางแผนงาน แผนงบประมาณต่อไป หลังจากที่ได้ทำการทดลองใช้โปรแกรมดังกล่าวพบว่า โปรแกรมดังกล่าวสามารถตอบสนองกับความต้องการในการการใช้งานตามวัตถุประสงค์ที่ได้จัดทำขึ้น เมื่อเทียบกับโปรแกรมเดิมโดยสามารถลดเวลาลงได้ ร้อยละ 67.85 ต่อรายการ ข้อดีคือสามารถใช้งานได้สะดวกรวดเร็วกว่าและลดระยะเวลาในการบันทึกจัดเก็บ การค้นหาและรายงานผล ข้อเสียคือโปรแกรมยังไม่ครอบคลุม การใช้งานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และผู้ใช้งานควรมีทักษะในการใช้งานพอสมควร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้บริหารส่วนงานควรพิจารณา สนับสนุนบุคลากรในส่วนงานให้ได้รับการพัฒนา ฝึกฝนด้านโปรแกรม Microsoft Access จะด้วยการจัดฝึกอบรม หรือจัดสรรเวลาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองก็ดี บุคลากรเหล่านั้นก็จะสามารถใช้ความรู้ที่ได้มา พัฒนาประยุกต์ใช้โปรแกรม ในระบบงานอื่นๆ ที่ตนเองรับผิดชอบ ก่อให้เกิดนวัตกรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความประหยัด ความคุ้มค่าขึ้นในหน่วยงาน ส่งผลให้หน่วยงานได้ประโยชน์ทั้งในเรื่องการพัฒนาบุคลากรและพัฒนางาน ตลอดจนองค์กรได้รับการพัฒนาต่อไป

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2. ข้อเสนอแนะในครั้งต่อไป

ควรพัฒนารูปแบบ โปรแกรมประยุกต์นี้ เพื่อให้สามารถรองรับงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านซ่อมบำรุง เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ควรเพิ่มส่วนเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับฐานข้อมูลอื่น เช่น ในด้านการบำรุงรักษาเชิงป้องกัน ประวัติการบำรุงรักษาเครื่องจักร ผู้ควบคุมระบบไฟฟ้าประจำอาคาร มอเตอร์ปั๊มน้ำ เป็นต้น หรือปรับปรุงโปรแกรมเพื่อใช้งานร่วมกับโปรแกรมอื่น เช่น Microsoft Visual Basic เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของโปรแกรม

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ และผู้บริหารกองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ให้คำปรึกษา แนะนำแนวคิดและสนับสนุน ให้บทความนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ ถูกต้อง

รายการอ้างอิง

ทวีวรรณ คงฉวีชัชวาล.(2561).การออกแบบและการสร้างฐานข้อมูลโดยใช้ Microsoft Access.

วันที่ค้นข้อมูล 23 มกราคม 2562.จาก.วารสารเกษมบัณฑิต ปีที่ 19 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2561.

ไพรินทร์ ต้นพุด,พีรพงษ์ ต้วงาม,สุนิษา คงพิพัฒน์ และสุวรรณา ก่อสุวรรณวงศ์(2561).การพัฒนากระบวนการจัดการผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการของบุคลากรใน คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. วันที่ค้นข้อมูล 23 มกราคม 2562.จาก.วารสาร Mahidol R2R e-Journal ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2561.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ลัดดาวัลย์ กิจสาตี และอรรถกร เก่งพล.(2560).การออกแบบโปรแกรมฐานข้อมูลเพื่อลดระยะการ
ค้นหาประวัติรวมถึงรายละเอียดของการซ่อมบำรุงและดูแลรักษาตู้คอนเทนเนอร์:
กรณีศึกษาบริษัทขนส่งและกระจายสินค้า. วันที่ค้นข้อมูล 23 มกราคม 2562.จาก
วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปีที่ 28 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน 2561.

สุกฤษฎี อรรถพานุรักษ์. (2555).การออกแบบและสร้างฐานข้อมูลเศษภาชนะดินเผาจากแหล่ง
โบราณคดีบ้านโป่งตะขบ ตำบลวังม่วง อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี.วิทยานิพนธ์ ศิลปะ
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร.วันที่ค้น
ข้อมูล 23 มกราคม 2562.จาก วารสารดำรงวิชาการ ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม
2555.

สุรเชษฐ์ มหามนต์ และอรรถกร เก่งพล. (2560).การพัฒนากระบวนการฐานข้อมูลเพื่อการจัดเก็บวัสดุคง
คลังหน่วยงานวิศวกรรมซ่อมบำรุง กรณีศึกษาโรงงานผลิตตัดเหล็กม้วน. ภาควิชา
วิศวกรรมอุตสาหการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระ
นครเหนือ.วันที่ค้นข้อมูล 23 มกราคม 2562.จาก วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนคร
เหนือ ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน 2561.

อุษณี ม้ารุ่งอรุณ.(2560). การพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อจัดทำเอกสารสำคัญและระบบแจ้ง
เตือนการรายงานตัวทุกระยะ 90 วัน ของศูนย์การศึกษานานาชาติ.วันที่ค้นข้อมูล 23
มกราคม 2562.จาก.วารสาร Mahidol R2R e-Journal ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม-
มิถุนายน 2561.

Ishikawa Kaoru (1976). *Guide to Quality Control*. Asian Productivity Organization.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แนวทางการบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) มหาวิทยาลัยมหิดล

Guidelines for the administration of the student committee of student dormitory (Ban Mahidol), Mahidol University

สืบพงษ์ วงศ์ภิรมย์ (Suppong wiongpirong)

นัชชา อินทะชัย (Natcha Intachai)

บทคัดย่อ

บทความทางวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอประเด็นแนวทางการบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล มีมาตรฐานและเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2558 ที่กำหนดไว้ว่า “หอพักสถานศึกษา” คือ หอพักที่ประกอบกิจการหอพักเป็นสถานศึกษา และจัดการศึกษาในระบบตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๒๗) ประกอบด้วย ชื่อและประเภทของหอพัก สถานที่ตั้ง สิ่งแวดล้อม และสุขลักษณะของหอพัก ห้องนอน ห้องน้ำ และห้องส้วม สถานที่สำหรับรับประทานอาหารหรือต้อนรับผู้เยี่ยมชม และสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบสาธารณูปโภคและระบบการรักษาความปลอดภัย และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ดำเนินการร่างคู่มือมาตรฐานหอพัก นักศึกษาในสถานศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานและระบบบริหารจัดการหอพักสำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา โดยมีหลักแนวคิดการบริหารจัดการหอพักให้เป็น “ศูนย์ศึกษา อาศัย และเอื้ออาทร” (Living, Learning and Caring Center) โดยการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกตามความจำเป็นและจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล จึงมีนโยบายให้งานหอพักนักศึกษาดำเนินการบริหารจัดการหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ตามหลักการของพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2558 และหลักแนวคิดการบริหารจัดการหอพักของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ด้วยการออกประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) ปีพ.ศ. 2559 โดยมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะสมัครเป็นคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา การกำหนดตำแหน่งบริหารของคณะกรรมการ การกำหนดให้มีคณะกรรมการสรรหากรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา การกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการนักศึกษาหอพัก การฟื้นฟูสภาพการเป็นคณะกรรมการนักศึกษาหอพัก และสิทธิประโยชน์ของคณะกรรมการนักศึกษาหอพัก เพื่อการดำเนินงานจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาในหอพักนักศึกษาเป็นไปโดยประโยชน์สูงสุดกับนักศึกษา และสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย รวมถึงการช่วยดูแลนักศึกษาภายในหอพักนักศึกษาทั้งในด้านสวัสดิภาพการใช้ชีวิต ความเป็นอยู่ภายใต้คำว่า “สะอาด สะดวก และปลอดภัย” รวมถึงการ รับฟังปัญหาทั้งด้านการเรียน การใช้ชีวิตอื่น ๆ ในเบื้องต้น พร้อมรับแจ้งปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการของงานหอพักนักศึกษาให้นักศึกษาที่พักในหอพักนักศึกษาได้รับความรู้สึกเหมือนอยู่ที่บ้านของตนเอง

คำสำคัญ: แนวทางการบริหารงาน, คณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา

Abstract

This research article aims to present the idea of management of the students committee from student dormitory, Mahidol University so as to the cooperation inside the dormitory will meet the standard and follow the principle of Dormitory Act, B.E. 2558 (2015) which stated that “dormitory” means the place where lodger under this Act is lodged in by paying rent due to any educational institution wishing to operate a dormitory operation must be licensed by the Registrar. The application for and issuance of license shall be in accordance with the rule, procedure and condition prescribed in the Ministerial Regulation (section 27). An educational institution dormitory entitled to be licensed must comply with the rule prescribed in the

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Ministerial Regulation which must at least consist of: the name and category of dormitory; location, environment and hygienic condition; bedroom, bathroom and lavatory; dining room or waiting room and other facility for lodger; public utility and security system. Office of the higher education commission has implemented the draft standard guide dormitory students in schools to develop standards and system to manage a dormitory for students in higher education institutions, with the main concept, the management of the dormitory is “Living, Learning and Caring Center”. This center has been organized the facilities and environment which suits to study and learning. Thus, Mahidol University has the policy that students dormitory must follow the Dormitory Act, B.E. 2558 (2015) and the principle of managing dormitory from the higher education commission. As an announcement from Mahidol University, the standard criteria and procedure which from the student committee (Ban Mahodol) B.E. 2559 (2016) are about the determination of candidate attributes to register to the committee, the determination of position in committee, the determination of board committee, the determination of the term of office of the student committee, student dormitory, the determination of duties and responsibility of student committee, Termination of student dormitory committee, and the privilege of student committee in order to develop the activities of students to be the most useful and beneficial and correlate with the university policy and also to help students in the dormitories both in the well-being of the life under the word "cleaning convenience and safety." In addition, it includes listening to problems in learning other life in the first place and receive notification of problems and suggestions for management of student dormitories to make them feel like they are at their own home.

Keywords: The way of management, Student committee of student dormitory

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บทนำ

พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2558 กำหนดไว้ว่า “หอพักสถานศึกษา” คือ หอพักที่ประกอบกิจการหอพักเป็นสถานศึกษา และจัดการศึกษาในระบบตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๒๗) ประกอบด้วย ชื่อและประเภทของหอพัก สถานที่ตั้ง สิ่งแวดล้อม และสุขลักษณะของหอพัก ห้องนอน ห้องน้ำ และห้องส้วม สถานที่สำหรับรับประทานอาหารหรือต้อนรับผู้เยี่ยมชม และสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบสาธารณูปโภคและระบบการรักษาความปลอดภัย และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ดำเนินการร่างคู่มือมาตรฐานหอพักนักศึกษาในสถานศึกษา (2561) เพื่อพัฒนามาตรฐานและระบบบริหารจัดการหอพักสำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา โดยมีหลักแนวทางการบริหารจัดการหอพักให้เป็น “ศูนย์ศึกษา อาศัย และเอื้ออาทร” (Living, Learning and Caring Center) โดยการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกตามความจำเป็นและจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยมหิดล จึงมีนโยบายให้งานหอพักนักศึกษาดำเนินการบริหารจัดการหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ตามหลักการของพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2558 และหลักแนวทางการบริหารจัดการหอพักของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ด้วยการออกประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) ปีพ.ศ. 2559 โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย คุณสมบัติของผู้ที่จะสมัครเป็นคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา ตำแหน่งบริหารของคณะกรรมการ คณะกรรมการสรรหากรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา หน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา การฟื้นฟูสภาพการเป็นคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา และสิทธิประโยชน์ของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา เพื่อการดำเนินงานจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาในหอพักนักศึกษาเป็นไปโดยประโยชน์สูงสุดกับนักศึกษา และสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย รวมถึงการช่วยดูแลนักศึกษาภายในหอพักนักศึกษาทั้งในด้านสวัสดิภาพการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ภายใต้คำว่า “สะอาด สะดวก และปลอดภัย” รวมถึงการ รับฟังปัญหาทั้งด้านการเรียน การใช้ชีวิตอื่น ๆ ในเบื้องต้น พร้อมรับแจ้งปัญหาและข้อเสนอแนะการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บริหารจัดการของงานหอพักนักศึกษา ให้นักศึกษาที่พักในหอพักนักศึกษาได้รับความรู้สึกเหมือนอยู่ที่บ้านของตนเอง โดยใช้คำว่า “บ้านมหิดล” แทน หอพักนักศึกษา และตั้งชื่อหอพักแต่ละหลังขึ้นต้นด้วยคำว่า “บ้าน” ได้แก่ บ้านพุทธรักษา บ้านอินทนิล บ้านชัยพฤกษ์ บ้านกันภัยมหิดล บ้านลีลาวดี และบ้านศรีตรัง ซึ่งในแต่ละบ้านจะมีคณะกรรมการนักศึกษาประจำบ้านที่ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือและช่วยประสานงานด้านการบริการและจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาในบ้านร่วมกับเจ้าหน้าที่งานหอพักนักศึกษา

บทความทางวิชาการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอประเด็นแนวทางการบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล และเสนอแนวปฏิบัติเพื่อการพัฒนาการบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ที่ส่งผลต่อการให้บริการและการบริหารจัดการหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล

คุณสมบัติของผู้ที่จะสมัครเป็นคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล)

มหาวิทยาลัยมหิดล กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่มีสิทธิ์สมัครเข้าร่วมคัดเลือกเป็นคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) ก่อนที่จะได้มาซึ่งสิทธิ์และตำแหน่ง โดยนักศึกษาในที่นี่ หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา รวมถึงนักศึกษานานาชาติภายใต้โครงการแลกเปลี่ยนและโครงการความร่วมมือทางวิชาการของมหาวิทยาลัยมหิดล โดยต้องมีผลการเรียนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 ในขณะที่ได้รับการสรรหาเพื่อเป็นคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) ต้องไม่เคยมีประวัติการกระทำผิดกฎระเบียบของหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) และเป็นผู้จิตสาธารณะ

บทบาทของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล)

งานหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) นำคำขวัญของมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ว่า อุดทาน์ อุปม์ กระ ฟิงปฏิบัติต่อผู้อื่น เหมือนดังปฏิบัติต่อตนเอง ร่วมกับการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีจิตอาสาตามอัตลักษณ์มุ่งผลเพื่อผู้อื่น (Altruism) ค่านิยมของมหาวิทยาลัยมหิดล มาเป็นแนวทางและปลูกฝังให้คณะกรรมการหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) ยึดถือในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) โดยรวมจะประกอบด้วย การดูแลนักศึกษาที่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

พักในหอพักนักศึกษาให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยปฏิบัติตามกฎระเบียบของหอพัก การช่วยดูแลและรักษาความสะอาดในหอพัก ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและให้ข้อเสนอแนะในการให้นักศึกษาปฏิบัติตามกฎระเบียบของหอพัก ทำหน้าที่ประสานงานและเชื่อมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาที่พักในหอพัก ช่วยสอดส่องดูแลในกรณีมิให้บุคคลภายนอกขึ้นไปบนหอพักนักศึกษา ร่วมตรวจเยี่ยมดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยของห้องพักร่วมกับเจ้าหน้าที่งานหอพักนักศึกษา และเข้าร่วมประชุมประจำเดือน หรือตามที่ได้รับมอบหมายจากงานหอพักนักศึกษา อีกทั้งมีหน้าที่ตามตำแหน่งของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) ประกอบด้วย

1. ประธานคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) มีหน้าที่ในการกำกับดูแลและบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา รวมถึงแต่งตั้งคณะทำงานในการดำเนินกิจกรรม/โครงการพัฒนานักศึกษาในหอพักนักศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) และหัวหน้างานหอพักตามลำดับ เป็นประธานดำเนินการประชุมของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) และเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดหรือขอความร่วมมือ ร่วมให้ข้อเสนอแนะหรือแนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาหอพักและการดำเนินงานของหอพักนักศึกษา

2. รองประธานคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) มีหน้าที่ในการช่วยหรือปฏิบัติหน้าที่แทนประธานคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) ในการกำกับดูแลและบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา เป็นประธานดำเนินการประชุมของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) และเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดหรือขอความร่วมมือ ร่วมให้ข้อเสนอแนะหรือแนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาหอพักและการดำเนินงานของหอพักนักศึกษา

3. รองประธานคณะกรรมการนักศึกษาประจำแต่ละบ้าน มีหน้าที่ในการกำกับดูแลและบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษาของบ้าน จำนวน 6 ตำแหน่ง ประกอบด้วย รองประธานคณะกรรมการนักศึกษาประจำบ้านพุทธรักษา(หอพัก1-2) รองประธานคณะกรรมการนักศึกษาประจำบ้านอินทนิล(หอพัก3-4) รองประธานคณะกรรมการนักศึกษาประจำบ้านชัยพฤกษ์(หอพัก6-7) รองประธานคณะกรรมการนักศึกษาประจำบ้านกันภัยมหิดล(หอพัก8-9) รองประธาน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

คณะกรรมการนักศึกษาประจำบ้านลีลาวดี(หอพัก10) และรองประธานคณะกรรมการนักศึกษาประจำบ้านศรีตรัง(หอพัก11) รวมถึงเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดหรือขอความร่วมมือ และประสานงานแจ้งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้นักศึกษาที่พักใน แต่ละบ้านรับรู้ รับทราบ ร่วมให้ข้อเสนอแนะหรือแนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาหอพักและการดำเนินงานของหอพักนักศึกษา

4. กรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่ในการดำเนินงานด้านเอกสารการประชุม เอกสารโครงการการรับและออกหนังสือ รวบรวมและสรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพัก (บ้านมหิดล) ประจำปีพร้อมส่งรายงานต่องานหอพักนักศึกษา

5. กรรมการและเหรัญญิก มีหน้าที่ดูแลและดำเนินการด้านการเงิน การเบิกจ่ายเงินในกิจกรรมโครงการของคณะกรรมการนักศึกษาหอพัก (บ้านมหิดล) ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการเงินของมหาวิทยาลัยมหิดล

6. กรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) มีหน้าที่ดำเนินงานและประสานงานดูแลนักศึกษาที่พักในหอพักนักศึกษา เริ่มตั้งแต่ก่อนเข้าพักคือร่วมกับเจ้าหน้าที่หอพักในการช่วยตรวจสอบสภาพแวดล้อมความพร้อมของสถานที่ และอุปกรณ์ในห้องพัก เตรียมวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาที่พักในหอพัก ระหว่างเข้าพักก็ช่วยดูแลและความเป็นอยู่ความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้นักศึกษาที่พักปฏิบัติตามกฎระเบียบของหอพักและการอยู่ร่วมกันแบบเอื้ออาทร จัดกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ และกิจกรรมพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาที่พักในหอพักนักศึกษาให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพัก (บ้านมหิดล) เป็นตัวแทนของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลในการเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ร่วมงานต่าง ๆ ตามที่มหาวิทยาลัย กองกิจการนักศึกษา และงานหอพักนักศึกษามอบหมาย และร่วมให้ข้อเสนอแนะหรือแนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาหอพักและการดำเนินงานของหอพักนักศึกษา

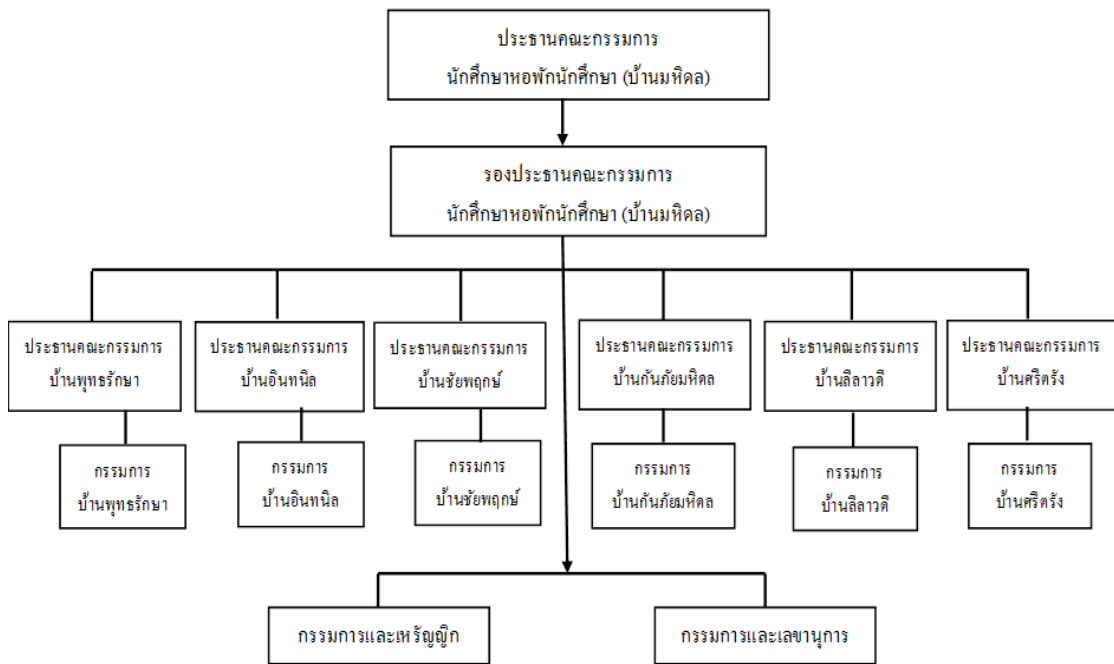
ทั้งนี้ การดำเนินงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกองกิจการนักศึกษา โดยมีผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา หัวหน้างานหอพักนักศึกษา และเจ้าหน้าที่หอพักนักศึกษาที่ได้รับมอบหมาย เป็นที่ปรึกษาในการดำเนินงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) โดยให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 1 ปี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การศึกษา ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม ถึง 30 เมษายน ของปีถัดไป ดังภาพโครงสร้างการบริหารงาน
ของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) ดังนี้

ภาพโครงสร้างการบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล)

สิทธิประโยชน์ที่คณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล)

สิทธิประโยชน์ หมายถึง ประโยชน์ที่ได้ตามสิทธิ์ คือสิ่งที่เป็นผลดีที่บุคคลใด ๆ พึงจะได้รับตามที่ระบุไว้ในกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา www.royin.go.th) เพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้กับคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) ในการดำเนินงาน มหาวิทยาลัยจึงให้สิทธิประโยชน์และมีข้อกำหนดประกอบการพิจารณาให้สิทธิประโยชน์ ตามประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) พ.ศ. 2559 ประกอบด้วย การได้สิทธิ์เข้าพักในหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) ก่อนการจองหอพักออนไลน์ การได้รับการลดหย่อนค่าที่พักครั้งหนึ่งของ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อัตราค่าที่พักปกติ และการได้รับประกาศนียบัตรเชิดชูเกียรติเมื่อครบวาระการดำรงตำแหน่ง โดยคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา ต้องประพุดติตนให้เป็นอย่างดีที่ดีต่อนักศึกษาที่พักในหอพัก รักษาถูระเบียบของหอพักอย่างเคร่งครัด เข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย และกิจกรรมที่กองกิจการนักศึกษากำหนด อย่างน้อย 4 กิจกรรมต่อภาคการศึกษา

ความคิดเห็นของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

เพื่อเป็นการทบทวนแนวทางการบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ผู้เขียนจึงได้ดำเนินการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่เคยเป็นคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) ในปีการศึกษา 2559-2561 จำนวน 30 คน เพื่อนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาแนวทางการบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษาต่อไป ซึ่งการสรุปวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่าข้อดีของแนวทางการบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) คือ จำนวนนักศึกษาร้อยละ 8.4 ตอบว่าการลดหย่อนค่าที่พักและการมอบเกียรติบัตรเชิดชูเกียรติ รวมถึงการจัดงานเลี้ยงขอบคุณเมื่อคณะกรรมการหมดวาระการดำรงตำแหน่งถือว่าเป็นการเสริมแรงให้กับคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษาอีกทั้งยังส่งผลให้นักศึกษาเกิดความผูกพันกับหอพักนักศึกษาและมีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของผู้ที่อาสามาทำงานให้กับส่วนกลาง และจำนวนนักศึกษาร้อยละ 8.1 ตอบว่าได้รับโอกาสในการเข้าร่วมอบรมพัฒนาทักษะที่จำเป็นของการผู้นำนักศึกษา และเข้าร่วมกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย และจำนวนนักศึกษาร้อยละ 7.5 ตอบว่ามีโครงสร้างการบริหารงานและการแบ่งฝ่ายงานมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบงานที่ชัดเจน และจำนวนนักศึกษาร้อยละ 7.5 ตอบว่ามีบุคลากรงานหอพักนักศึกษาเป็นที่ปรึกษาและช่วยสนับสนุนในการดำเนินงานและจัดกิจกรรมในหอพัก และจำนวนนักศึกษาร้อยละ 7.2 ตอบว่ามีช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่หอพักนักศึกษาและคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษาที่สะดวกและรวดเร็ว และจำนวนนักศึกษาร้อยละ 6.9 ตอบว่ามีการประชุมประจำเดือนอย่างต่อเนื่องระหว่างคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษาและเจ้าหน้าที่งานหอพักนักศึกษาทำให้ได้รับรู้นโยบายและข้อมูลข่าวสารของมหาวิทยาลัย และเป็นเวทีที่สามารถสื่อสารถึงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รวมถึงข้อปัญหาด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาที่พักในหอพักนักศึกษา และจำนวนนักศึกษาร้อยละ 6.6
ตอบว่า ได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหอพักนักศึกษา
รวมถึงเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมสำหรับนักศึกษาที่พักในหอพักนักศึกษา

ภาพแสดงผลความคิดเห็นของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล)

ส่วนประเด็นความคิดเห็นของนักศึกษาที่เสนอเพื่อเป็นข้อควรพัฒนาแนวทางการบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) คือ ควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาในหอพักนักศึกษา ประจำปี โดยจัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องถึงวัตถุประสงค์และรูปแบบในการจัดกิจกรรมเพื่อไม่ให้เกิดการทับซ้อนกับกิจกรรมของส่วนงานหรือกิจกรรมที่องค์กรนักศึกษาอื่น ๆ และควรมีการมอบหมายหน้าที่แบ่งฝ่ายงานในการดำเนินกิจกรรมให้ชัดเจน รวมถึงควรเพิ่มวิธีการประเมินผล (feedback) จากการจัดกิจกรรมที่หลากหลายกว่าการทำแบบสอบถามเพียงอย่างเดียว และงานหอพักนักศึกษาควรมีแผนการพัฒนาศักยภาพหรือพัฒนาทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา เช่น ทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การประสานงาน ตามที่งานหอพักนักศึกษากำหนดให้คณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) ต้องเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยและ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กิจกรรมที่งานหอพักกำหนด 4 กิจกรรมต่อภาคการศึกษานั้น ควรมีปฏิทินกิจกรรมพร้อมรายละเอียดประจำปีเพื่อให้คณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษาได้วางแผนและเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมที่ไม่ให้ทับซ้อนกับเวลาเรียน ควรมีการอบรมให้ข้อมูลเรื่องระบบงานและการให้บริการด้านต่าง ๆ ของงานหอพักนักศึกษาแก่คณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา เพื่อให้การประสานงานในด้านต่าง ๆ มีระบบรวดเร็วและนักศึกษาที่พักในหอพักมีความพึงพอใจต่อการให้บริการเพิ่มมากขึ้น

จากการวิเคราะห์แนวทางการบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ประกอบกับประสบการณ์ทำงานที่ผู้เขียนบทความได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบกำกับดูแลและเป็นที่ปรึกษาให้แก่คณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา พบว่าแนวทางการบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) มีประเด็นที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี ดังนี้

1. ด้านโครงสร้างการบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) พัฒนาจากปีการศึกษา 2559 มาเป็นแบบกระจายอำนาจ ดังภาพโครงสร้างการบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) โดยแต่งตั้งให้ประธานคณะกรรมการประจำแต่ละหอพักหรือแต่ละบ้านมีบทบาทหน้าที่ในการดูแลและบริหารงานในบ้านของตนเอง โดยเชื่อมประสานกับคณะกรรมการชุดกลาง ทำให้การดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อย การประชาสัมพันธ์ สื่อสารข้อมูลต่าง ๆ รวมถึงการรับแจ้งข้อปัญหาของนักศึกษาที่พักในหอพักเป็นไปอย่างรวดเร็วและทั่วถึง

2. การแต่งตั้งบุคลากรเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแล และเป็นที่ปรึกษาในการบริหารงานและจัดกิจกรรมของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) ช่วยให้คณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษาได้รับการดูแลและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ เช่น มหาวิทยาลัยพะเยา และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีการแต่งตั้งบุคลากรเป็นคณะกรรมการดูแลนักศึกษาคณะกรรมการหอพักนักศึกษา โดยมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและขอแนะนำ ขั้นตอนในการดำเนินงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และแต่งตั้งนิสิตช่วยงานประจำหอพักต่าง ๆ และ Nanyang Technological University of

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Singapore (NTU) ก็จะมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา โดยการทำงานร่วมกันระหว่าง
คณะกรรมการนักศึกษาหอพัก อาจารย์ที่ปรึกษาหอพัก และสภานักศึกษา

3. การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้คณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา ช่วยให้นักศึกษามีแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน ซึ่งจะเห็นว่าแต่ละมหาวิทยาลัยก็ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษาไว้อย่างชัดเจน และมีความคล้ายคลึงกัน ดังเช่น

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2562) มีการแต่งตั้งนักศึกษาคณะกรรมการประจำหอพักนักศึกษาในแต่ละหอพัก โดยให้มีหน้าที่ ดูแลนักศึกษาที่พักในหอพักนักศึกษาให้รู้จักรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยพร้อมทั้งปฏิบัติตามกฎระเบียบของหอพักนักศึกษาและให้คำแนะนำแก่ผู้พักอาศัย ทำหน้าที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษารุ่นพี่และนักศึกษารุ่นน้อง สอดส่องดูแลมิให้บุคคลภายนอกขึ้นไปบนหอพักตรวจเยี่ยมดูแลความเป็นระเบียบของการพักอาศัย จัดกิจกรรมสำหรับนักศึกษาในหอพัก เสนอแนะข้อคิดเห็นเกี่ยวกับหอพักต่อผู้ปกครองหอพัก ประณีประนอมข้อพิพาทต่าง ๆ รายงานการกระทำผิดของผู้พักอาศัยในหอพักให้ผู้ปกครองหอพักทราบ และเข้าร่วมประชุมตามที่ตามของผู้ปกครองหอพักนัดหมาย

มหาวิทยาลัยพะเยา (2561) มีการแต่งตั้งนักศึกษาร่วมเป็นคณะกรรมการดูแลนักศึกษาหอพัก ในตำแหน่งนิสิตช่วยงานหอพัก โดยให้มีหน้าที่ เข้าร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือการจัดบริการและสวัสดิการหอพัก ให้คำแนะนำปรึกษา และอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาที่พักในหอพัก ตรวจสอบและสอดส่องความประพฤติให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย จัดทำทะเบียนประวัตินักศึกษาผู้เข้าพัก ควบคุมดูแลและการตรวจเช็คครุภัณฑ์หอพักไม่ให้ชำรุดสูญหายและเคลื่อนย้ายใด ๆ

Nanyang Technological University of Singapore (NTU) (2019) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนักศึกษาประจำหอพัก โดยมีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะและเป็นผู้ช่วยอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำงานหอพักนักศึกษา ดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความปลอดภัย รวมถึงการดูแลสุขภาพทางใจ ของผู้พักอาศัยในหอพัก ประสานงานข้อมูลระหว่างผู้พักอาศัยในหอพักและมหาวิทยาลัย เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในหอพักนักศึกษา สิ่งอำนวยความสะดวกในหอพักนักศึกษา อาคารหอพัก ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาด้านสุขภาพและสวัสดิการของนักศึกษา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

หอพัก ซึ่งคณะกรรมการนักศึกษาหอพักทุกคนต้องเข้ารับการอบรมการให้คำปรึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศูนย์สวัสดิการนักศึกษา จะอบรมทักษะการให้คำปรึกษา และทักษะการเตรียมความพร้อมในการช่วยเหลือขั้นพื้นฐานแก่ผู้พักอาศัยในหอพักนักศึกษา และระบบการส่งต่อผู้ป่วย มีหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือให้กับนักศึกษาต่างชาติที่พักอาศัยในหอพักนักศึกษา และเป็นประธานหรือผู้รับผิดชอบในการจัดโครงการและการทำกิจกรรมต่าง ๆ

National University of Singapore (NUS) (2019) จะมีการกำหนดตำแหน่งคณะกรรมการนักศึกษาหอพักประกอบด้วยประธานคณะกรรมการหอพัก (ชั้นปีสูง) และสมาชิก ประธานคณะกรรมการหอพัก (ชั้นปีหนึ่ง) โดยต้องได้รับการเลือกตั้งในทุก ๆ ปีจากนักศึกษาผู้พักอาศัยในหอพัก และให้คณะกรรมการนักศึกษาหอพักมีหน้าที่ดูแลสวัสดิการนักศึกษาและกฎระเบียบภายในหอพักนักศึกษา

University Kebangsaan Malaysia (UKM) (2019) คณะกรรมการนักศึกษาที่ดูแลนักศึกษาหอพักนักศึกษาจะประกอบไปด้วยนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต หรือระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป เป็นผู้ช่วยฝ่ายบริหารฝ่ายสวัสดิการ ความปลอดภัยของนักศึกษา และฝ่ายพัฒนานักศึกษา มีบทบาทและหน้าที่สำคัญ เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการสถานักศึกษา ซึ่งคณะกรรมการสถานักศึกษา มีหน้าที่วางแผนและจัดกิจกรรมสำหรับนักศึกษาที่พักในหอพัก ตรวจสอบและดูแลการบริหารและจัดการด้านสวัสดิการนักศึกษาในหอพัก และเป็นผู้ประสานงานระหว่างฝ่ายบริหารของมหาวิทยาลัยและนักศึกษาในหอพัก

บทสรุป

คณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ถือว่าเป็นผู้มีจิตอาสา สมัครใจเข้ามาร่วมกันทำงานเพื่อส่วนรวม ซึ่งสิ่งสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ เกิดการพัฒนาตนเองอันเป็นประสบการณ์ที่ดีและเกิดประโยชน์ต่อตัวนักศึกษาที่จะออกไปเป็นพลเมืองโลกในอนาคต มหาวิทยาลัยจึงควรมีแนวทางการบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาทั้งด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมถึงการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มอบหมายบุคลากรที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาด้วยนั้น จะเห็นว่าแนวทางการบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา เป็นการดำเนินงานที่มหาวิทยาลัยให้โอกาสนักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมและมี บทบาทร่วมกับเจ้าหน้าที่ในการเสนอชื่อผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมขึ้นมาเป็นประธานคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา ซึ่งคณะกรรมการทุกตำแหน่งล้วนมาจากการเสนอชื่อของคณะกรรมการที่ผ่านการพิจารณาเริ่มตั้งแต่การตรวจสอบคุณสมบัติผู้สมัคร การสัมภาษณ์ การเสนอชื่อผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ การประชุมวางแผนการดำเนินงาน อีกทั้งยังได้รับโอกาสเข้าร่วมการอบรม สัมมนา ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยถือเป็นการพัฒนาศักยภาพและประสบการณ์ที่นักศึกษาจะได้รับ เพิ่มจากการมอบสิทธิประโยชน์ในการลดหย่อนค่าหอพัก การมอบเกียรติบัตรเชิดชูเกียรติ เป็นการเสริมแรงและแสดงความขอบคุณ ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความผูกพันกับหอพักนักศึกษาและภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของผู้ที่อาสาทำงานให้กับส่วนกลาง

ผู้เขียนขอเสนอแนวปฏิบัติเพื่อการพัฒนาแนวทางการบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา (บ้านมหิดล) มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ดังนี้

1. ควรเพิ่มฝ่ายประสานงานระหว่างคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา กับสโมสรนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อเชื่อมโยงประสานงาน ร่วมกันดำเนินงานดูแลและพัฒนานักศึกษาที่พักในหอพักนักศึกษา ใน โครงสร้างการบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา
2. เพื่อให้การพัฒนานักศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเป็นการยกระดับให้แก่คณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา ให้อยู่ในโครงสร้างขององค์กรนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องจากคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา เป็นส่วนที่สำคัญในการช่วยพัฒนาดูแลนักศึกษาในหอพักซึ่งมีจำนวนกว่า 3,000 คน
3. ควรมีการเสริมแรงและการพัฒนาคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา ให้มีการพัฒนาทักษะที่จำเป็นอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เช่น การสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระบบการทำงานของสถาบันการศึกษาอื่นที่เป็นต้นแบบที่ดี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2558. กรมกิจการเด็กและเยาวชน.

มหาวิทยาลัยมหิดล. (2559). หลักเกณฑ์และวิธีการได้ซึ่งคณะกรรมการนักศึกษาหอพักนักศึกษา
(บ้านมหิดล). ประกาศ

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษาสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, มาตรฐาน
หอพักนักศึกษา. ร่างคู่มือ

มหาวิทยาลัยพะเยา. (2561). แต่งตั้งคณะกรรมการดูแลนิสิตหอพัก. คำสั่ง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2562). การรับสมัครคณะกรรมการประจำหอพักนักศึกษา. ประกาศ

Nanyang Technological University of Singapore. (2019). Residential Education. website:

<https://www.ntu.edu.sg/re/Pages/default.aspx>

National University of Singapore. (2019). Current Residents. website:

<https://uci.nus.edu.sg/ohs/current-residents/students/>

University Kebangsaan Malaysia. (2019). Residential College. website: <http://www.ukm.my/>

[portal/college/](http://www.ukm.my/portal/college/)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การพัฒนารอบการทำงานด้านตัวชี้วัดความผูกพันศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดล (Mahidol Alumni Engagement Metrics Framework Development)

ชุตินา กิ่งทอง (Chutima Kongthong)

พัฒนศักดิ์ ต้นบุตร (Patanasak Tonboot)

นักวิชาการศึกษา กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

Educator Division of student affairs Mahidol University

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายการพัฒนารอบการทำงานด้านตัวชี้วัดความผูกพันศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดลที่ถูกกำหนดเป็นข้อตกลงการปฏิบัติงานของส่วนงาน (PA) ปี พ.ศ. 2559 – 2561 และเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยมหิดลร่วมกับส่วนงานต่าง ๆ ต่อไป การศึกษานี้ใช้ข้อมูลจากผลการดำเนินงานด้านศิษย์เก่าจากส่วนงานต่าง ๆ ที่หน่วยศิษย์สัมพันธ์ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นผู้ตรวจสอบตัวชี้วัด จากการตรวจสอบข้อมูลพบว่าร้อยละของศิษย์เก่าที่ร่วมพัฒนา มหาวิทยาลัยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 – 2561 มีร้อยละ 14.34, 21.87 และ 32.69 ตามลำดับ ส่วนร้อยละของศิษย์เก่าที่ร่วมพัฒนาส่วนงานของแต่ละส่วนงานพบสาเหตุที่ส่งผลให้ผลการดำเนินงานของส่วนงานมีผลลัพธ์ที่ต่ำกว่าเป้าหมาย และสูงกว่าเป้าหมาย คือ การสื่อสารภายในส่วนงาน, ข้อมูลศิษย์เก่าที่ติดต่อได้ไม่ตรงกับสภาพจริง, ระบบที่ไม่ทันสมัย และบุคลากรที่ดำเนินการกรอกข้อมูล บันทึกข้อมูล อย่างไรก็ตามการดำเนินงานด้านศิษย์เก่าภายใต้กรอบการทำงานด้านตัวชี้วัดความผูกพันศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดลนี้ ส่งผลให้มหาวิทยาลัยมหิดลมีฐานข้อมูลศิษย์เก่าที่บันทึกข้อมูลจากพฤติกรรมของศิษย์เก่าที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมจริง ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการวางแผนในการจัดกิจกรรมเพื่อดึงดูดศิษย์เก่าให้กลับมาพัฒนาส่วนงาน/มหาวิทยาลัยมากขึ้น และนำไปใช้ประโยชน์ในการทบทวนการปฏิบัติงานและการตั้งเป้าหมายในอนาคตต่อไป

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

คำสำคัญ : กรอบการทำงาน, ตัวชี้วัดความผูกพันศิษย์เก่า, มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

This academic article aims to describe the development of Mahidol Alumni Engagement Metrics Framework that use in Mahidol University Performance Agreement 2016-2018 for the development of alumni engagement activities in collaboration with various faculties. Regarding to the alumni engagement data collected by various faculties under alumni engagement systems and supervision of Alumni Relations, Division of Student Affairs from fiscal year 2016 to 2018. The percentage of alumni engagement index increased steadily from 14.34% in 2016, 21.87% in 2017 to 32.69% in 2018. This data showed several causes those influence the outcome of alumni engagement index to be lower or higher from the target that set by the faculties such as internal communication, inaccurate number of total mailable living alumni, or recording systems and staff. However, alumni engagement systems under the indicator of Mahidol University Strategic Plan provided accurate alumni database that can be used for planning activities to attract alumni for greater engagement and helped faculties to review their performance on engagement index and set higher goals for further development.

Keywords: Alumni Engagement Metrics, Framework Development, Mahidol.

บทนำ

นับตั้งแต่วันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2433 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานกำเนิด “โรงเรียนแพทยากร” ณ โรงศิริราชพยาบาล เปิดรับนักศึกษา รุ่นที่ 1 เข้าศึกษา เป็นครั้งแรก ในระดับประกาศนียบัตรแพทย์จนถึงปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมหิดลได้ผลิตศิษย์เก่า จำนวนกว่า 200,000 คน โดยที่ผ่านมานั้นกลุ่มศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดลได้มีการรวมกลุ่มเพื่อจัด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่า เพื่อช่วยเหลือสังคม และเพื่อช่วยพัฒนา มหาวิทยาลัยมหิดล/ส่วนงานเป็นจำนวนมาก ดังหลักฐานที่ปรากฏจากภาพถ่ายกิจกรรมและเอกสารเชิญชวนเข้าร่วมกิจกรรมจากส่วนงานต่าง ๆ ที่มีการเผยแพร่จากภาพถ่ายของสมาคมศิษย์เก่า และส่วนงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดล โดยกิจกรรมดังกล่าวจะมีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย และมหาวิทยาลัยมหิดลยังไม่มีระบบติดตามผลการจัดกิจกรรม หรือระบบติดตามศิษย์เก่าที่ได้กลับมาร่วมพัฒนามหาวิทยาลัยมหิดล/ส่วนงานในแต่ละปี รวมถึงระบบการเชื่อมต่อข้อมูลของศิษย์เก่าจากส่วนงานต่าง ๆ กับมหาวิทยาลัยมหิดล จนกระทั่งปี พ.ศ. 2559 มหาวิทยาลัยมหิดลได้ระบุดำเนินชีวิตความผูกพันศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดลในแผนยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปี พ.ศ. 2559 – 2561 และปี พ.ศ. 2561 ได้ระบุในแผนยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดลด้านศิษย์เก่า

	ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านศิษย์เก่า ปี พ.ศ. 2559 – 2561	แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล 20 ปี ด้านศิษย์เก่า ปี พ.ศ. 2561 – 2580
ยุทธศาสตร์	Excellence in outcome-based education for globally- competent graduates	Academic and Entrepreneurial Education
เป้าประสงค์	สร้างความผูกพัน (Student/Alumni Engagement) ของนักศึกษาและศิษย์เก่าเพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยและสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นมหิดล	เป้าประสงค์หลัก: Graduates with Desired Characteristics of Mahidol University and the World Class Talents วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์: เพื่อสร้างบัณฑิตให้เป็น Global Citizen และ Global Talents
กลยุทธ์	การส่งเสริมเชิงรุกและสนับสนุนเครือข่ายศิษย์เก่าเพื่อพัฒนานักศึกษาและมหาวิทยาลัยในระดับชาตินานาชาติ	ส่งเสริมเชิงรุกและสนับสนุนเครือข่ายศิษย์เก่าเพื่อร่วมพัฒนานักศึกษาและมหาวิทยาลัย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

	ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านศิษย์เก่า ปี พ.ศ. 2559 – 2561	แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล 20 ปี ด้านศิษย์เก่า ปี พ.ศ. 2561 – 2580
ตัวชี้วัด	ร้อยละของศิษย์เก่าที่ร่วมพัฒนาส่วน งาน/มหาวิทยาลัย (Alumni Engagement Index) ระบุเป้าหมายการ ดำเนินงานปี พ.ศ. 2559 – 2561 เป็น ร้อยละ 10, 15, 20, และ 20 ตามลำดับ	ระดับความผูกพันของศิษย์เก่าและศิษย์ ปัจจุบันกับมหาวิทยาลัยระบุค่าเป้าหมายผล การดำเนินงาน 5 ปี (2565) เป็น ระดับที่ 4.4

จากความสำเร็จข้างต้นหน่วยศิษย์สัมพันธ์ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล จึงดำเนินงานด้านศิษย์เก่าให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พร้อมกับการพัฒนา กรอบการทำงานด้านตัวชี้วัดความผูกพันศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดล/ส่วนงานให้สามารถ ประเมินผล และกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานด้านศิษย์เก่าของแต่ละส่วนงานให้เป็นไปใน ทิศทางเดียวกัน เพื่อสนับสนุนเครือข่ายศิษย์เก่าให้กลับมาพัฒนามหาวิทยาลัย/ส่วนงานอย่างเป็น ระบบและตรงตามความต้องการของมหาวิทยาลัย

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายการพัฒนากรอบการทำงานด้านตัวชี้วัด ความผูกพันศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดลที่ถูกกำหนดเป็นข้อตกลงการปฏิบัติงานของส่วนงาน (PA) ปี พ.ศ. 2559 – 2561 และเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านศิษย์เก่าของ มหาวิทยาลัยมหิดลร่วมกับส่วนงานต่าง ๆ ต่อไป

ความหมาย

สภาเพื่อการส่งเสริมการศึกษา (The Council for Advancement and Support of Education: CASE) ได้ให้ความหมายของคำว่าศิษย์เก่า คือ ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษา หรือผู้ที่ ไม่ได้สำเร็จการศึกษาที่มีความสัมพันธ์ทางวิชาการ ผู้ที่ได้รับหนังสือรับรองการเรียนรู้อัตนศึกษา จากการเรียนทางไกล และผู้ได้รับปริญญาเกิตติมศักดิ์ (Alumni Engagement Metrics Task Force [AEM], 2018)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ความผูกพันศิษย์เก่า หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมศิษย์เก่าที่มีแนวโน้มจะกลับมาสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีกับสถาบัน (Toyn, 2016) โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวมักเกิดจากการเข้าร่วม กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาสถาบัน เพื่อสร้างชื่อเสียงให้สถาบัน และเพื่อระลึกถึงสถาบันการศึกษาที่เคย ศึกษา เช่น การสนับสนุนทางการเงิน การอุทิศตนเป็นอาสาสมัครช่วยกิจกรรมต่าง ๆ หรือ การใช้ ความสามารถพิเศษในการเป็นวิทยากร หรือ เป็นที่ปรึกษาในกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ (AEM, 2018) นอกจากนี้ Toyn (2016) ได้ให้ความเห็นว่าความผูกพันศิษย์เก่าไม่ได้เป็นเพียงกิจกรรมหรือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ในระยะเวลาอันสั้นหรือขณะใดขณะหนึ่ง แต่ความผูกพันศิษย์เก่าจะเป็น ผลลัพธ์จากการสะสมประสบการณ์ที่สะท้อนออกมาเป็นระดับผูกพันจากในอดีตจนเกิดเป็นวงจร ชีวิตของศิษย์เก่าในแต่ละระดับดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงระดับขั้นความผูกพันศิษย์เก่า (Toyn, 2016)

ระดับ	เชิงชวน	ศูนย์กลาง	จงรักภักดี	กิตติมศักดิ์
กิจกรรม	<ul style="list-style-type: none">- ลงทะเบียนออนไลน์เพื่อขอรับบริการสำหรับศิษย์เก่า- ดาวน์โหลดแอปพลิเคชันมือถือ- เปิดอีเมลอ่านจดหมาย/ข่าวสาร	<ul style="list-style-type: none">- รับบริการสำหรับศิษย์เก่าเป็นครั้งคราว- ใช้แอปพลิเคชันมือถือที่ดาวน์โหลดไว้- เข้าร่วมกิจกรรมหรืองานคืนสู่เหย้า- การส่งต่อข่าวสารที่ได้รับหรือติดต่อผู้ดูแล	<ul style="list-style-type: none">- รับบริการสำหรับศิษย์เก่าเต็มรูปแบบ- เข้าร่วมกิจกรรมหรืองานคืนสู่เหย้าบ่อยครั้ง- เป็นอาสาสมัครและ/หรือเข้าร่วมกิจกรรม	<ul style="list-style-type: none">- เป็นตัวแทนของสถาบันหรือได้รับภาระกิจจากสถาบัน
การให้	<ul style="list-style-type: none">- การให้ตั้งแต่สมัยเรียน	<ul style="list-style-type: none">- สมัครสมาชิกรายปีอย่างเป็นทางการ	<ul style="list-style-type: none">- สมัครสมาชิกตลอดชีพ	<ul style="list-style-type: none">- บริจาคสิ่งของที่มีความสำคัญ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ระดับ	เชิญชวน	คั่นเคย	จรงรักกักดี	กิตติมศักดิ์
		- บริจาคเงินทุกปี	- บริจาคเงินเพื่อการศึกษาหรือกองทุน	ต่อเนื่อง - มอบมรดก
การเปลี่ยนแปลงขั้นสูง	- การให้/การเข้าร่วมกิจกรรม/การเป็นอาสาสมัครตามโอกาส/เรื่องที่เกี่ยวข้อง	- การให้/ การเข้าร่วมกิจกรรม/การเป็นอาสาสมัครอย่างสม่ำเสมอ โดยมีคนรู้จักเป็นผู้เชิญชวน	- การมีแนวโน้มสูงที่จะมอบมรดกและให้การอุปการะคุณสถาบันต่อไป	

จากคำอธิบายข้างต้นบทความนี้ขอกำหนดความหมายคำว่า ความผูกพันศิษย์เก่า คือ ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาหรือเคยศึกษาในมหาวิทยาลัยยมหิตลที่กลับเข้ามาร่วมกิจกรรม หรือเป็นอาสาสมัคร หรือบริจาคเงิน เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัย/ส่วนงาน

วิธีการวัดความผูกพันศิษย์เก่า

จากการศึกษาบทความหรือเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดความผูกพันศิษย์เก่า ในต่างประเทศพบว่า มีการดำเนินการโดยการติดตามการเข้าร่วมกิจกรรมของศิษย์เก่าเป็นรายบุคคล โดยการบันทึกประวัติการเข้าร่วมกิจกรรมไว้ในฐานข้อมูลศิษย์เก่าเพื่อจัดทำตารางรายงานเป็นรายเดือนและรายปี (Willsea, 2016) การบันทึกข้อมูลจะมีการกำหนดคะแนนให้ศิษย์เก่าที่กลับมาช่วยพัฒนามหาวิทยาลัย/ส่วนงาน เพื่อบันทึกคะแนนของศิษย์เก่าเป็นรายบุคคล และนำคะแนนของแต่ละคนมาจัดกลุ่มตามประสบการณ์ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อเตรียมข้อมูลให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายของกิจกรรม หรือ รางวัลที่จะมอบให้ในอนาคต (Wilhelm, 2017) ทั้งนี้ กิจกรรมที่จะติดตามควรมีดังนี้ การลงทะเบียนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ, การเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมพิเศษ, การมีส่วนร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์, การบริจาคเงิน หรือการเข้ารับบริการด้านการจัดหาอาชีพ (Smith, 2017)

จากการสืบค้นบทความที่เกี่ยวข้องกับการจำแนกกิจกรรมความผูกพันศิษย์เก่าไว้หลากหลายประเภททั้งในลักษณะที่ทำโดยบุคคลและสถาบันดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการจำแนกประเภทของกิจกรรมความผูกพันศิษย์เก่า

Cornell University (2012)	Willsea (2016)	Wilhelm (2017)	AEM (2018)
1) เข้าร่วมกิจกรรม 2) อาสาสมัคร 3) บริจาคเงิน	1) เข้าร่วมกิจกรรม 2) บริจาคเงิน 3) อาสาสมัคร 4) ติดตามข่าวสาร	1) เป็นลูกค้า 2) บริจาคเงิน 3) เข้าร่วมกิจกรรม 4) อาสาสมัคร	1) อาสาสมัคร 2) เข้าร่วมกิจกรรม 3) บริจาคเงิน 4) ติดตามข่าวสาร

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่า กิจกรรมความผูกพันของศิษย์เก่าช่วงปี 2011-2018 สามารถจำแนกประเภทได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่คือ การเข้าร่วมกิจกรรม การบริจาคเงินและการอาสาสมัคร หน่วยศิษย์สัมพันธ์ กองกิจการนักศึกษาได้นำมาประมวลเป็นกรอบในการจัดทำระบบที่ศิษย์เก่าเข้าร่วมพัฒนามหาวิทยาลัย โดยใช้วิธีการคำนวณตัวชี้วัดความผูกพันศิษย์เก่าของส่วนงานตามคำอธิบายประกอบตัวชี้วัดประกอบการจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติงานของส่วนงาน (PA) (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2560) ดังภาพที่ 1

$$\text{Alumni Engagement Index} = \frac{\text{จำนวนศิษย์เก่าที่พัฒนาส่วนงาน/มหาวิทยาลัย}}{\text{จำนวนศิษย์เก่าที่ติดต่อได้}} \times 100$$

ภาพที่ 1 สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความผูกพันศิษย์เก่า

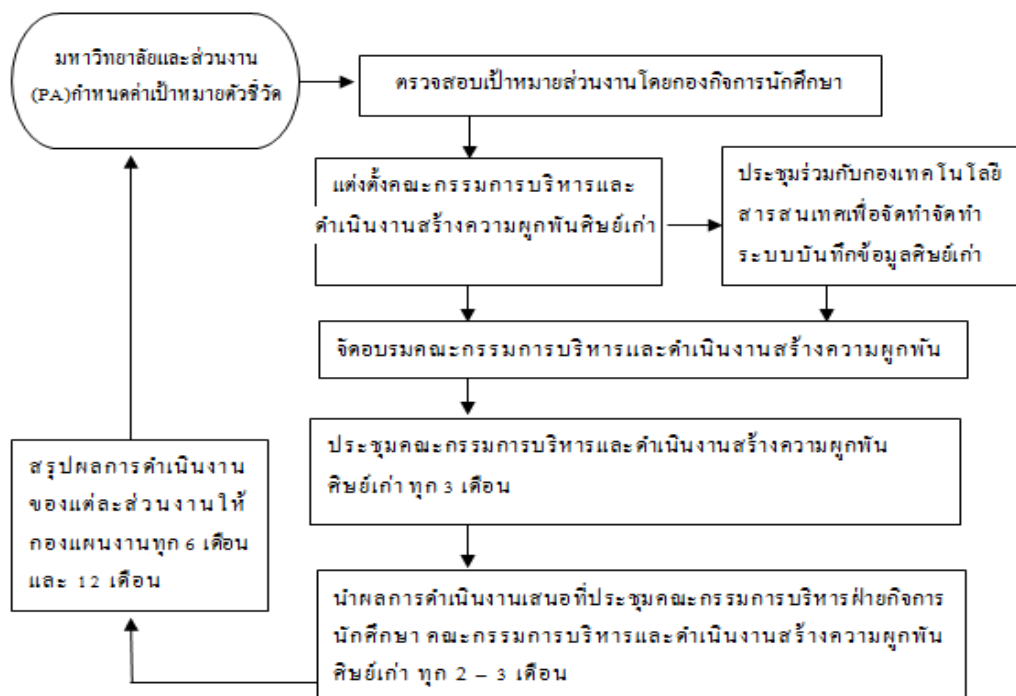
การคำนวณร้อยละของศิษย์เก่าที่ร่วมพัฒนาส่วนงาน/มหาวิทยาลัย จะนับจำนวนครั้งที่ศิษย์เก่าแต่ละคนกลับมาเข้าร่วมกิจกรรม หรือ เป็นอาสาสมัคร หรือ บริจาค จำนวน 1 ครั้ง ใน 1 ปีงบประมาณ (Cornell University, 2012)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กรอบการทำงานด้านตัวชี้วัดศิษย์สัมพันธ์

จากข้อมูลดังกล่าวในข้างต้น หน่วยศิษย์สัมพันธ์ กองกิจการนักศึกษา ได้จัดทำกรอบการทำงานที่ประกอบด้วย 1. มหาวิทยาลัยและส่วนงาน (PA) กำหนดค่าเป้าหมายตัวชี้วัด 2. ตรวจสอบเป้าหมายส่วนงานโดยกองกิจการนักศึกษา 3. แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารและดำเนินงานสร้างความผูกพันศิษย์เก่า 4. ประชุมร่วมกับกองเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดทำจัดทำระบบบันทึกข้อมูลศิษย์เก่า 5. จัดอบรมคณะกรรมการบริหารและดำเนินงานสร้างความผูกพันศิษย์เก่า 6. ประชุมคณะกรรมการบริหารและดำเนินงานสร้างความผูกพันศิษย์เก่าทุก 3 เดือน 7. นำผลการดำเนินงานเสนอที่ประชุมคณะกรรมการบริหารฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะกรรมการบริหารและดำเนินงานสร้างความผูกพันศิษย์เก่า ทุก 2 – 3 เดือน 8. สรุปผลการดำเนินงานของแต่ละส่วนงานให้กองแผนงานทุก 6 เดือนและ 12 เดือน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ตารางแสดงกรอบการทำงานด้านตัวชี้วัดศิษย์สัมพันธ์

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การตรวจสอบผลการดำเนินงาน

มหาวิทยาลัยมหิดล โดยหน่วยศิษย์สัมพันธ์ กองกิจการนักศึกษา ได้จัดทำระบบกรอกข้อมูลส่วนกลางและประสานงานกับส่วนงานในการกรอกข้อมูลตามคำอธิบายตัวชี้วัดค่าเป้าหมาย ที่ถูกจัดทำโดยมหาวิทยาลัยและส่วนงาน และสรุปข้อมูลปีงบประมาณ 2559-2561 (หน่วยศิษย์สัมพันธ์, 2561) ดังตารางที่ 4-7 โดยเมื่อนำผลรวมของจำนวนศิษย์เก่าที่ร่วมพัฒนาส่วนงานและจำนวนศิษย์เก่าที่ติดต่อได้ของทุกส่วนมาคำนวณด้วยสมการ Alumni Engagement Index ได้ร้อยละศิษย์เก่าที่ร่วมพัฒนามหาวิทยาลัยดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าเป้าหมายและร้อยละของศิษย์เก่าที่ร่วมพัฒนาส่วนงาน/มหาวิทยาลัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 – 2561

ปีงบประมาณ 2559		ปีงบประมาณ 2560		ปีงบประมาณ 2561	
ค่าเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ค่าเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ค่าเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
10	14.34	15	21.87	20	32.69

บทวิเคราะห์

จากการตรวจสอบข้อมูลผลการดำเนินการพบว่า หากจำแนกร้อยละของศิษย์เก่าที่ร่วมพัฒนาส่วนงานเป็นรายส่วนงานสามารถจัดกลุ่มผลการดำเนินงานออกเป็น 3 กลุ่ม ดังตารางที่ 5-7 โดยในบทความนี้จะขอกำหนดให้ F1- F35 แทนชื่อจริงของส่วนงาน

กลุ่มที่ 1 ส่วนงานที่ไม่ได้กรอกข้อมูลในระบบ

จากการรวบรวมข้อมูลพบว่าบางส่วนงานในบางปีงบประมาณ เช่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ส่วนงานที่ F11, F15 และ F29 มีร้อยละของศิษย์เก่าที่ร่วมพัฒนาส่วนงาน เท่ากับ 0.81, 0.25 และ 0.9 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าเป้าหมายและร้อยละของศิษย์เก่าที่ร่วมพัฒนาส่วนงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 – 2561 จำแนกเป็นรายส่วนงานที่ไม่ได้กรอกข้อมูลในระบบ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ส่วน งาน	ปีงบประมาณ 2559		ปีงบประมาณ 2560		ปีงบประมาณ 2561	
	ค่า เป้าหมาย	ผลการ ดำเนินงาน	ค่า เป้าหมาย	ผลการ ดำเนินงาน	ค่า เป้าหมาย	ผลการ ดำเนินงาน
F11	30	0.81	35	8.4	20	10.85
F15	10	0.25	15	2.84	20	15.97
F29	10	0.9	20	11.71	20	15.54

จากการสอบถามคณะกรรมการบริหารและดำเนินงานสร้างความผูกพันศิษย์เก่า
ฝ่ายดำเนินการจัดการข้อมูลศิษย์เก่าจากส่วนงาน พบว่าส่วนงานมีข้อมูลรายชื่อศิษย์ที่เข้าร่วม
พัฒนาส่วนงานมากกว่าที่แสดงในตาราง แต่เนื่องเจ้าหน้าที่ที่ดูแลการกรอกข้อมูลไม่ได้นำ
ข้อมูลนำเข้าระบบส่วนกลาง จึงทำให้ระบบได้รับข้อมูลศิษย์เก่าจากการบันทึกข้อมูลของหน่วย
ศิษย์สัมพันธ์ กองกิจการนักศึกษาเพียงช่องทางเดียว แต่ในขณะเดียวกันหากพิจารณาปีงบประมาณ
ถัดไปจะพบว่าส่วนงานกลุ่มนี้มีผลการดำเนินการเพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งเพราะระบบที่ใช้กรอกข้อมูลมี
การพัฒนาให้ใช้งานง่ายขึ้น

กลุ่มที่ 2 ส่วนงานที่รายงานข้อมูลศิษย์เก่าที่ติดต่อได้ไม่ตรงกับสภาพจริง

เนื่องจากสูตรคำนวณความผูกพันศิษย์เก่ามีข้อจำกัดสำหรับส่วนงานที่ไม่สามารถระบุ
จำนวนศิษย์เก่าที่ติดต่อได้ตรงกับสภาพจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนงานที่กำหนดให้จำนวน
ศิษย์เก่าที่ติดต่อได้เป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกับจำนวนศิษย์เก่าที่พัฒนาส่วนงานจะส่งผลให้
ร้อยละของศิษย์เก่าที่ร่วมพัฒนาส่วนงานมีค่าสูงเกินความเป็นจริง ดังตัวอย่างเช่น ปีงบประมาณ
พ.ศ. 2560 ส่วนงานที่ F5, F8 และ F28 มีร้อยละของศิษย์เก่าที่ร่วมพัฒนาส่วนงาน เท่ากับ 99.24,
98.47 และ 100 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงค่าเป้าหมายและร้อยละของศิษย์เก่าที่ร่วมพัฒนาส่วนงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.
2559 – 2561 จำแนกเป็นรายส่วนงานที่รายงานข้อมูลศิษย์เก่าที่ติดต่อได้ไม่ตรงกับสภาพจริง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ส่วน งาน	ปีงบประมาณ 2559		ปีงบประมาณ 2560		ปีงบประมาณ 2561	
	ค่า เป้าหมาย	ผลการ ดำเนินงาน	ค่า เป้าหมาย	ผลการ ดำเนินงาน	ค่า เป้าหมาย	ผลการ ดำเนินงาน
F5	20	38.56	25	99.24	30	95.92
F8	10	18.67	15	98.47	15	29.05
F28	70	15	15	100	20	10

การรายงานผลดังกล่าวนี้ส่งผลให้ข้อมูลที่ได้ไม่สามารถประเมินผลความสำเร็จของส่วนงานในแต่ละปีได้ตามสภาพจริง ทั้งนี้ Parks Smith ผู้อำนวยการฝ่ายศิษย์เก่าสัมพันธ์จาก Longwood University ได้แนะนำเกี่ยวกับการตั้งเป้าหมายของการวัดความผูกพันศิษย์เก่าไว้ว่า การตั้งเป้าหมายการทำงานจะช่วยให้คณะทำงานได้มีโอกาสพูดคุยเกี่ยวกับผลการดำเนินงานในแต่ละปี ถึงแม้ว่าการดำเนินงานอาจจะไม่บรรลุเป้าหมาย แต่เราสามารถได้รับประสบการณ์และความรู้ที่เป็นไปได้ในการประสบความสำเร็จ (Smith, 2017)

กลุ่มที่ 3 ส่วนงานที่มีผลการดำเนินงานต่างจากเป้าหมาย

ตัวชี้วัดร้อยละของศิษย์เก่าที่ร่วมพัฒนาส่วนงาน/มหาวิทยาลัย ได้ถูกกำหนดให้เป็นข้อตกลงการปฏิบัติงานของส่วนงานจากผู้บริหารของส่วนงาน แต่มีข้อสังเกตเห็นว่าการตั้งเป้าหมายตัวชี้วัดในบางส่วนงานมีค่าเป้าหมายที่แตกต่างจากผลการดำเนินงานในระบบติดตามความผูกพันศิษย์เก่าเป็นอย่างมาก เช่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ส่วนงานที่ F9, F22, และ F35 มีเป้าหมายและร้อยละของศิษย์เก่าที่ร่วมพัฒนาส่วนงาน ดังนี้ เป้าหมาย 35 ผลการดำเนินงาน 17.11, เป้าหมาย 20 ผลการดำเนินงาน 4.2, และ เป้าหมาย 25 ผลการดำเนินงาน 4.82 ตามลำดับ ดังตารางที่ 8

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 8 แสดงค่าเป้าหมายและร้อยละของศิษย์เก่าที่ร่วมพัฒนาส่วนงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.
2559 – 2561 จำแนกเป็นรายส่วนงานที่มีข้อมูลผลการดำเนินงานต่างจากเป้าหมาย

ส่วนงาน	ปีงบประมาณ 2559		ปีงบประมาณ 2560		ปีงบประมาณ 2561	
	ค่าเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ค่าเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ค่าเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
F9	15	31.48	20	43.39	35	17.11
F22	10	76.85	15	4.12	20	4.2
F35	30	1.67	50	100	25	4.82

จากการสอบถามผู้ข้อมูลผู้กรอกข้อมูลจากส่วนงานในเบื้องต้นพบว่าผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการตั้งเป้าหมายนี้ไม่ได้สื่อสารหรือวางแผนการดำเนินงานด้านศิษย์เก่าร่วมกับผู้ปฏิบัติงาน จึงส่งผลให้ผู้กรอกข้อมูลไม่ทราบเป้าหมายหรือวางแผนการดำเนินงาน

บทสรุป

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสามารถอธิบายการพัฒนากรอบการทำงานด้านตัวชี้วัดศิษย์สัมพันธ์ที่มหาวิทยาลัยมหิดลในช่วง พ.ศ. 2559-2561 โดยมีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้คือ

1. มหาวิทยาลัยได้ดำเนินงานด้านศิษย์เก่าร่วมกับส่วนงานต่าง ๆ ภายใต้กรอบทำงานตัวชี้วัดเดียวกัน
2. มีการเริ่มต้นการบันทึกประวัติศิษย์เก่าที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาส่วนงาน /มหาวิทยาลัยเป็นรายบุคคลจากส่วนงานต่าง ๆ ผ่านระบบการบันทึกข้อมูลออนไลน์ส่วนกลางส่งผลให้มหาวิทยาลัยมหิดลมีฐานข้อมูลศิษย์เก่าที่มีความทันสมัยและเป็นฐานข้อมูลที่เกิดจากการพฤติกรรมของศิษย์เก่าที่ได้มาเข้าร่วมกิจกรรมจริง ซึ่งนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานได้ดังนี้

1. จัดกลุ่มศิษย์เก่าได้ตามกิจกรรมและบทบาทที่ศิษย์เก่าได้เคยเข้าร่วม
2. สามารถดูประวัติการเข้าร่วมกิจกรรมของศิษย์เก่าแต่ละคนได้อย่างเป็นระบบ และ
3. ตรวจสอบผลการดำเนินการย้อนหลังจากข้อมูลที่บันทึกผ่านระบบออนไลน์ เพื่อวางแผนพัฒนากิจกรรมเพื่อดึงดูดศิษย์เก่าให้กลับมาพัฒนาส่วนงาน/มหาวิทยาลัยมากขึ้น ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไปคือการวิเคราะห์กรอบการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ทำงานด้านตัวชี้วัดความผูกพันศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดลที่สามารถประเมินหรือวัดความผูกพัน
ของศิษย์เก่าได้ตรงตามสภาพความจริงมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- Alumni Engagement Metrics Task Force, (2018). Alumni Engagement Metrics, Retrieved November 23, 2018, from The Council for Advancement and Support of Education website: https://www.case.org/Documents/WhitePapers/CASEWhitePaper_AlumniMetrics.pdf
- Adam Wilhelm. (2017, November 7). Alumni Engagement Metrics: Tracking What Matters to Your Institution [Web blog]. Retrieved November 22, 2018, from <https://www.campbellcompany.com/news/alumni-engagement-metrics>
- Cornell University. (2013, February 1). *Alumni Engagement Indexes*. [Web blog]. Retrieved November 23, 2018, from <https://blogs.cornell.edu/fridayta/2013/02/01/alumni-engagement-indexes-by-college-fy-13-ytd/>
- Gary Toyn. (2016, September 9). Alumni & Advancement: Agree on a Definition of Engagement [Web blog]. Retrieved November 23, 2018, from http://blog.alumniaccess.com/alumni_engagement_definition_attraction_connection_affection_influence
- Mallory Willsea. (2016, July 26). Why Do You Need to Measure Alumni Engagement? [Web blog]. Retrieved November 23, 2018, from <http://higheredlive.com/alumni-engagement-metrics/>
- Parks Smith. (2017, March 14). How to Track Engagement and Set Goals in Alumni Relations [Web blog]. Retrieved November 23, 2018, from <https://www.evertrue.com/blog/2017/03/14/how-to-track-engagement-and-set-goals-in-alumni-relations/>

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มหาวิทยาลัยมหิดล. (2560). แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ.2559-2562 (ฉบับทบทวน).
สืบค้นเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2561, เข้าถึงได้จาก <https://op.mahidol.ac.th/pl/strategic-plan-for-mahidol-university-2019-2019>

มหาวิทยาลัยมหิดล. (2560). คำอธิบายประกอบตัวชี้วัดประกอบการจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติงาน
ของส่วนงาน. สืบค้นเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2561, เข้าถึงได้จาก <https://op.mahidol.ac.th/pl/pa2560>

มหาวิทยาลัยมหิดล. (2561). แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล ระยะ 20 ปี. สืบค้นเมื่อ 26
พฤศจิกายน 2561, เข้าถึงได้จาก https://op.mahidol.ac.th/pl/wp-content/uploads/2018/11/Mahidol_University_Strategic_Plan_2018-203720Year.pdf

ศาสตราจารย์พิเศษ นายแพทย์สรรใจ แสงวิเชียร. (2553). 120 ปี โรงเรียนแพทย์ศิริราช. เวชบัณฑิต
ศิริราช, 3(2), 50-70. สืบค้นจาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/simedbull/article/view/81927/65159>

หน่วยศิษย์สัมพันธ์. (2561, ตุลาคม). รายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารและดำเนินงานสร้าง
ความผูกพันศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดล ครั้งที่ 2/2561 เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2561.
ใน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยวัฒน์ วงศ์อาษา (ประธาน), *การประชุมคณะกรรมการบริหาร
และดำเนินงานสร้างความผูกพันศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยมหิดล : คณะกรรมการฝ่ายจัดการ
ข้อมูลศิษย์เก่า ครั้งที่ 1/2562*. จัดโดยหน่วยศิษย์สัมพันธ์ กองกิจการนักศึกษา, ศูนย์การ
เรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล.

หน่วยศิษย์สัมพันธ์. (2561, พฤศจิกายน). รายงานการดำเนินงาน Mahidol Alumni Engagement.
ใน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร.ท.ทพ. ชัชชัย คุณาวิศรุต (ประธาน), *การประชุมคณะกรรมการ
บริหารและดำเนินงานสร้างความผูกพันศิษย์เก่า มหาวิทยาลัย มหิดล : คณะกรรมการฝ่าย
อำนวยการ ครั้งที่ 2/2561*. จัดโดยหน่วยศิษย์สัมพันธ์ กองกิจการนักศึกษา, ศูนย์การเรียนรู้
มหาวิทยาลัยมหิดล.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การเสริมสร้างความผูกพันระหว่างนักศึกษาและศิษย์เก่าในสถาบันอุดมศึกษา Strengthening Student-Alumni Engagement in Higher Education Institutions

ศิริลักษณ์ กลางสำโรง (Sirilux Klangsumrong)

รุ่งดาว จารุภูมิ (Roongdao Jarupoom)

กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

Division of Student Affairs, Mahidol University

E-Mail : Sirilux.kla@mahidol.edu

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. วิเคราะห์สภาพการเสริมสร้างความผูกพันระหว่างนักศึกษาและศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยมหิดลและ 2. เสนอแนวทางการเสริมสร้างความผูกพันระหว่างนักศึกษาและศิษย์เก่าในสถาบันอุดมศึกษา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิเคราะห์พบว่า สภาพการเสริมสร้างความผูกพันนักศึกษาและศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดลช่วงปี 2559 -2561 ด้วยการจัดกิจกรรม 2 ระดับที่ได้ผลกระทบสูงตามหลักการของ Alumni Engagement Activities Matrix คือ ความพยายามระดับต่ำ Low effort level และความพยายามระดับสูง High effort level ด้วยการทำงานในลักษณะเครือข่ายระหว่างส่วนงาน สมาคมศิษย์เก่าฯ องค์กรนักศึกษาและหน่วยศิษย์สัมพันธ์ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งมี 5 ขั้นตอนการเสริมสร้างความผูกพันดังนี้ 1) การกำหนดตัวชี้วัดความผูกพันนักศึกษาและศิษย์เก่าโดยมหาวิทยาลัย 2) การจัดกลุ่มนักศึกษาและศิษย์เก่าตามคุณลักษณะ 3) การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของนักศึกษาและศิษย์เก่า 4) การนำหลักการเสริมสร้างความผูกพัน 3 ประการไปใช้คือ ให้เกียรติ ให้ข่าว เชิญเข้าร่วมกิจกรรมแก่นักศึกษาและศิษย์เก่าและ 5) การเก็บข้อมูลและรายงานผลต่อมหาวิทยาลัยด้วยระบบส่วนกลาง ผู้เขียนขอสรุปแนวทางการเสริมสร้างความผูกพันนักศึกษาและศิษย์เก่าสำหรับสถาบันอุดมศึกษา คือ 1. สถาบันอุดมศึกษาควรกำหนดตัวชี้วัดความผูกพันของ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

นักศึกษาและศิษย์เก่า 2.วางแผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความผูกพันที่สอดคล้องกับคุณลักษณะ
ของนักศึกษาและศิษย์เก่า และ 3. รายงานผลด้วยระบบส่วนกลางที่เกิดจากการรอบข้อมูลของส่วน
งานที่มีนักศึกษาและศิษย์เก่าเข้าร่วมพัฒนามหาวิทยาลัย

คำสำคัญ : การเสริมสร้างความผูกพัน/นักศึกษา - ศิษย์เก่า /สถาบันอุดมศึกษา

Abstract

This article aimed to 1. analyze the condition of strengthening students - alumni engagement of Mahidol University and 2. propose guidelines for strengthening students - alumni engagement in higher education institutions by using content analysis from literature related. The result showed that the condition of strengthening student-alumni engagement of Mahidol University during the year 2016 - 2018 was in high impact in 2 levels of Alumni Engagement Activities Metrix; 1. Low effort and 2. High effort. The high impact means that engagement activities has built up more engagement between students and alumni. Working in a network style, consisting of faculties, student organization, alumni association and Alumni relations unit, Division of Student Affairs, Mahidol University, is a key. The 5 steps of strengthening engagement are as follows; 1). Defining student-alumni engagement indicators by the university. 1). Grouping students and alumni according to their characteristics 3). Organizing activities that are consistent with the characteristics of students and alumni. 4). Applying 3 principles; respect, inform and participation to students and alumni. 5). Reporting engagement indicators results by using central system to the university. In conclusion, guidelines for strengthening student- alumni engagement for higher education institutions are 1. The university should define student-alumni engagement indicators. 2. Student-Alumni engagement activities should be done according to characteristics of students and alumni. 3. Mahidol student – alumni engagement index is reported by using central data system which were done by university faculties.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Keywords : Strengthening/student-alumni engagement/ higher education institutions.

บทนำ

การดำเนินกิจกรรมหรือการมีส่วนร่วมพัฒนานักศึกษารวมถึงพัฒนามหาวิทยาลัย ของสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ พบว่า กำลังพลที่สำคัญหรือถือได้ว่าเป็นพลังหลักคือ นักศึกษาและศิษย์เก่า สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งได้กำหนดตัวชี้วัดเชิงกลยุทธ์ด้านศิษย์เก่า เช่น ความสามารถในการได้งานทำ ระดับความพึงพอใจของนายจ้าง และรวมถึงจำนวนศิษย์เก่าที่กลับมาพัฒนา สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งได้ใช้วิธีการจัดการที่หลากหลายเช่น เพิ่มช่องทางการรับฟังเสียงศิษย์เก่า เชิญศิษย์เก่าเข้าร่วมกิจกรรมสำคัญที่ตอบสนองความสนใจและต้องการของพวกเขา ในส่วนของแนวทางการบริหารจัดการเสริมสร้างความผูกพัน มหาวิทยาลัยมหิดลได้นำแนวปฏิบัติที่ดีของสถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซตส์ ในการดำเนินงานจากสำรวจความต้องการของศิษย์เก่า และจัดบริการทรัพยากรที่ตรงกับความต้องการเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างมหาวิทยาลัยกับศิษย์เก่า มีการเรียนรู้ภาวะผู้นำของสมาคมศิษย์เก่าและบุคลากรเพื่อเอื้อต่อการสนับสนุนความผูกพันให้แก่ศิษย์เก่า (MIT Alumni Association, 2018) และ รวมถึงหลักการเสริมสร้างความผูกพัน 3 ประการ (มหาวิทยาลัยคอร์เนลล์, 2013) คือ ให้เกียรติ ให้ข่าว เชิญเข้าร่วม ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการของสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (2017) มีบทบัญญัติว่าวัตถุประสงค์ของสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด คือ การรักษาและส่งเสริมความผูกพันอย่างมากระหว่างศิษย์เก่าและเพื่อนทั่วโลก โดยการส่งเสริมสวัสดิการ และเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นประโยชน์ร่วมกันระหว่าง มหาวิทยาลัย กับศิษย์เก่า มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมเช่น การมีศิษย์เก่าเป็นคณะกรรมการในสภามหาวิทยาลัย ที่มีหน้าที่แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษาทั้งด้านการเรียนและทักษะชีวิต การสานต่อยอดโครงการของรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง และการเป็นผู้สนับสนุนของสำนักงานศิษย์เก่าสัมพันธ์ ในการให้คำแนะนำจากประสบการณ์ในฐานะนักศึกษาในการพัฒนาด้านการศึกษาทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

นอกจากนี้ สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งได้รับการสนับสนุนจากศิษย์เก่าด้านทุนทรัพย์ สำหรับการศึกษาด้อยอดความคิด ด้านเสนอแนะข้อคิดแนวปฏิบัติในการมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมแก่นักศึกษาและ/หรือส่วนงานภายในสถาบัน ซึ่งเมื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการมีส่วนร่วม การจัดกิจกรรมต่างๆ จาก Middlebury Institute of International Studies at Monterey (2012) แล้ว การมีส่วนร่วมของศิษย์เก่าในการจัดกิจกรรมต่างๆ สามารถนำมากำหนดตัวชี้วัดความผูกพันของศิษย์เก่าและการมีส่วนร่วมในการพัฒนามหาวิทยาลัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยในฐานะที่ทำงานด้านศิษย์สัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล จึงสนใจวิเคราะห์ข้อมูลด้านศิษย์สัมพันธ์ดังกล่าว วัตถุประสงค์เพื่อ 1. วิเคราะห์สภาพการเสริมสร้างความผูกพันระหว่างนักศึกษาและศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยมหิดลและ 2. เสนอแนวทางการเสริมสร้างความผูกพันระหว่างนักศึกษาและศิษย์เก่าในสถาบันอุดมศึกษา

การเสริมสร้างความผูกพันระหว่างนักศึกษาและศิษย์เก่าในต่างประเทศ

จากการวิเคราะห์สภาพการเสริมสร้างความผูกพันระหว่างนักศึกษาและศิษย์เก่าในสถาบันอุดมศึกษาจากบทความและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ นั้น ผู้เขียนพบประเด็นสำคัญดังนี้

Binghamton University of New York Alumni Association (2012) ได้วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสในการพัฒนาและอุปสรรค (SWOT Analysis) พบว่าการส่งข้อมูลข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถาบันให้แก่ศิษย์เก่ารับทราบอย่างต่อเนื่อง เป็นกระบวนการที่ดีในการเสริมสร้างความผูกพัน ดังนั้นการเชิญชวนหรือส่งข่าวสาวให้แก่ศิษย์เก่าโดยผ่านช่องทางที่อยู่อาศัยของศิษย์เก่าคิดเป็น 93.5% และเชิญชวนเข้าร่วมกิจกรรมผ่านช่องทาง E-Mail คิดเป็น 62.5% ถือได้ว่า Binghamton University of New York ได้รับการตอบรับอย่างดี

Harvard University Association Alumni (2017) พบว่า ส่วนใหญ่ศิษย์เก่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ของสถาบันอุดมศึกษาที่หลากหลาย สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างศิษย์เก่า นักศึกษา และสถาบันศึกษา โดยการให้มุมมอง ทักษะคิด ที่มีคุณค่าของศิษย์เก่าต่อนักศึกษาใหม่ สามารถสร้างแรงบันดาลใจแก่นักศึกษาใหม่ให้เกิดความภูมิใจและพัฒนาความจงรักภักดีต่อสถาบัน ตัวอย่างเช่น เป็นแนวทางไปสู่ความสำเร็จ แนวคิดในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จัดกิจกรรมขึ้น การตัดสินใจที่จะมีผลต่อการสร้างอาชีพในขณะศึกษาและต้องการศึกษาต่อ ศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จในการสร้างความผูกพันระหว่างนักศึกษาและศิษย์เก่า สามารถจำแนกได้ 3 รูปแบบ ซึ่งศิษย์เก่ามีส่วนร่วมสนับสนุนและช่วยเหลืออย่างเป็นทางการ รูปแบบที่ 1 เป็นคณะกรรมการในสถานมหาวิทยาลัย ที่มีหน้าที่แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา นักศึกษาทั้งด้านการเรียนและทักษะชีวิต รูปแบบที่ 2 เป็นผู้มีบทบาทในองค์กรนักศึกษา (Gaier , 2001) และรูปแบบที่ 3 เป็นผู้สนับสนุนของสำนักงานศิษย์สัมพันธ์ ซึ่งสามารถสรุปบทบาทโดยรวมอย่างเป็นทางการในฐานะองค์กรนักศึกษาศิษย์เก่า ได้ดังนี้ (1) องค์กรที่ให้การบริการในฐานะเจ้าบ้านเมื่อมีกิจกรรมเกี่ยวกับศิษย์เก่า เช่น นำชมมหาวิทยาลัย ช่วยกิจกรรมรับตรงต่าง ๆ และช่วยงานที่เป็นการปฏิบัติงานประจำ การแสดงภาวะผู้นำในการเชิญชวนสมัครสมาชิกสมาคมศิษย์เก่า (Jablonski, 2000) (2) สนับสนุนการหาทุนการศึกษาให้แก่นักศึกษา (3) การพัฒนาศิษย์เก่าและอาชีพ ศิษย์เก่าสามารถช่วยเหลือนักศึกษาปริญญาตรีให้เห็นแนวทางการหางานและการสร้างเครือข่ายในโลกกว้าง อีกทั้งอาจเป็นโอกาสของศิษย์เก่าที่คัดเลือกคนที่ตรงกับความต้องการเข้าไปปฏิบัติงานในองค์กรของตนเอง (Singer, 2003) และ(4) ช่วยพัฒนาหลักสูตร (Deros, B. M., Mohamed, A.,et Mohamed, N., 2012) โดยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และผลลัพธ์ที่ได้จากหลักสูตรในฐานะผู้ผ่านการเรียนและรับรองว่าสามารถนำไปใช้ได้ดีหรือควรปรับปรุง

มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ (National University of Singapore : NUS, 2018) ได้ให้ความสำคัญแก่ศิษย์เก่าว่ามีความเกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ ด้วยเหตุผลดังนี้ (1) สนับสนุนนักศึกษาในการก่อตั้งองค์กรนักศึกษา รวมถึงการมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบหรือเสนอแนะในการดำเนินงานขององค์กร (2) ให้ความรู้ในการพัฒนาอาชีพ (3) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมด้านจิตอาสาให้แก่นักศึกษา และ(4) สนับสนุนการสร้างเครือข่ายศิษย์เก่าระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ นอกจากนี้ ในระดับการปฏิบัติการ สำนักงานศิษย์เก่าสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยยังมีกิจกรรมที่สร้างเสริมประสิทธิภาพในการบริหารจัดการระหว่างนักศึกษาและศิษย์เก่า ศิษย์เก่ากับนักศึกษาโดยการมีการประชุมรายไตรมาส กับผู้อำนวยการหรือนายกสมาคมศิษย์เก่าของส่วนงานหรือผู้แทน (Associate Director) หรือระดับภาคพื้นี่ในการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

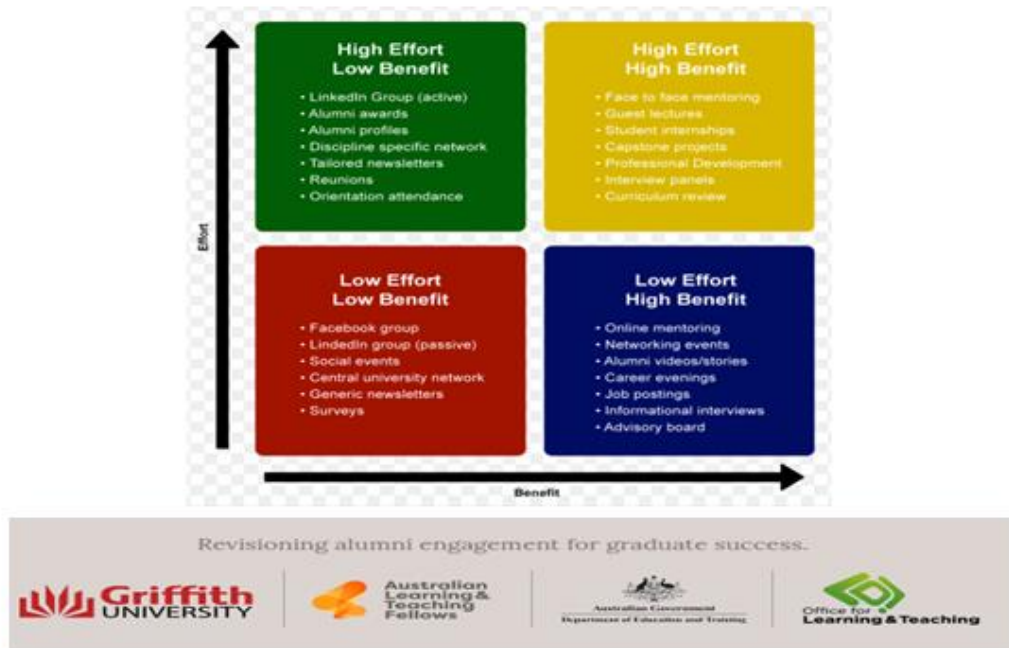
อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความท้าทายและโอกาสต่างที่เผชิญอยู่เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาความผูกพันศิษย์เก่า ให้การสนับสนุนด้านการให้รางวัล (NUS Alumni Bursary Awards) สำหรับนักศึกษาทุกคนที่มีสถานะทางการเงินที่ต้องการความช่วยเหลือให้มีการศึกษาระดับสากล การรับสมัครงานพิเศษแก่นักศึกษาและสนับสนุนการพัฒนาทักษะสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในฐานะทูตของมหาวิทยาลัย (Student service ambassador) ในการให้บริการนักศึกษาแลกเปลี่ยน ในช่วงปิดเทอมหรือระหว่างศึกษา ผลคือ เกิดกิจกรรมแลกเปลี่ยนระหว่างนักศึกษาและศิษย์เก่า มีกรอบการมีส่วนร่วมในบทบาทของทูตในกลุ่มศิษย์เก่าและทั่วโลก รวมถึงมีส่วนร่วมในการระดมทุนเพื่อช่วยเหลือนักศึกษา ศิษย์เก่า และเกิดเป็น Alumni Hub

การเสริมสร้างความผูกพันระหว่างนักศึกษาและศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยมหิดล ได้กำหนดนโยบายให้ความสำคัญกับศิษย์เก่าตามแผนยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยระยะ 4 ปี (2559-2562) ยุทธศาสตร์ที่ 2 Excellence in outcome-based education for globally- competent graduates เป้าประสงค์หลัก 3. สร้างความผูกพัน (Student/Alumni Engagement) ของนักศึกษาและศิษย์เก่า เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยและสร้างความ ภาคภูมิใจในความเป็นมหิดลวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Goals) 6. การส่งเสริมเชิงรุกและสนับสนุนเครือข่ายศิษย์เก่า เพื่อพัฒนานักศึกษาและมหาวิทยาลัย ตัวชี้วัดที่ 2.5 ร้อยละของศิษย์เก่าที่ร่วมพัฒนาส่วนงาน/มหาวิทยาลัย (Alumni Engagement Index) โดยหน่วยศิษย์สัมพันธ์กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดลทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานส่วนกลางร่วมกับคณะกรรมการบริหาร และดำเนินงานสร้างความผูกพันศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดลที่ประกอบด้วย ส่วนงาน สมาคมศิษย์เก่าฯ องค์กรนักศึกษา ร่วมกันจัดกิจกรรมเสริมสร้างความผูกพันศิษย์มหาวิทยาลัยมหิดลช่วงปี 2559 -2561 ที่ทำให้เกิดผลกระทบสูงมี 2 ระดับ คือ Low effort และ High effort หมายถึง กิจกรรมที่ทำให้นักศึกษาและศิษย์เก่ามีความผูกพันมากยิ่งขึ้น ดังภาพที่ 1

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ภาพที่ 1 Alumni Engagement Activities Metrix

จากภาพที่ 1 กิจกรรมเสริมสร้างความผูกพันแก่นักศึกษาและศิษย์เก่ามี 2 ระดับ มี
สาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

1. Low effort หมายถึง กิจกรรมที่ใช้ความพยายามน้อยและมีผลกระทบสูง เช่น

1.1 Networking event ได้แก่ Mahidol Student Alumni Stay-Connected; Mahidol

Alumni Branding หน่วยศิษย์สัมพันธ์ได้ให้การสนับสนุน “สื่อจิตอาสา ศิษย์สัมพันธ์” ให้นักศึกษาใหม่ ประจำปีการศึกษา 2561 เพื่อใช้ในกิจกรรม “รักน้อง เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของความเป็น We Mahidol ผลจากการสอบถามความคิดเห็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลังจากจบกิจกรรมเกี่ยวกับการสนับสนุนดังกล่าวคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชอบการออกแบบสื่อมีความรู้สึกภูมิใจและประทับใจ นอกจากนี้ยังมีการเชิญศิษย์เก่า เข้าร่วมงานบิณฑบาตกิจกรรม เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิด มุมมอง ทัศนคติ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ที่ดีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม ชมรม โดยหน่วยศิษย์สัมพันธ์มหาวิทยาลัยมหิดลทำหน้าที่เป็นสื่อกลาง
ในการประสานงาน สำรวจความต้องการของศิษย์เก่าผู้นำองค์กรนักศึกษาในด้านการจัดกิจกรรม
เพื่อตอบสนองความต้องการ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (รายงานการประชุมคณะกรรมการ
ดำเนินงานสร้างความผูกพันศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยมหิดล ครั้งที่ 1/2562)

1.2 Online mentoring ได้แก่ แบบสำรวจระดับความผูกพันออนไลน์ของศิษย์เก่า และ
แบบสอบถามความพึงพอใจนักศึกษา การรับสมัครสมาชิกสมาคมศิษย์เก่าออนไลน์ และการจัดทำ
Mahidol Alumni Big Data เป็นต้น (รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานสร้างความผูกพัน
ศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยมหิดล ครั้งที่ 2/2562)

1.3 Job posting เป็น โครงการช่วยเหลือศิษย์เก่าที่ประสบภาวะว่างงาน สำหรับศิษย์
เก่าผู้ที่ต้องการหางานทำ และ สำหรับศิษย์เก่าผู้ที่ประสงค์ จะสนับสนุนและจัดหางานให้ ซึ่งเป็น
กิจกรรมหนึ่งที่เสริมสร้างความผูกพันที่ดีต่อศิษย์เก่าที่ได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย หน่วยศิษย์สัมพันธ์
ได้จัดทำลิงค์ เพื่อให้ศิษย์เก่าผู้ที่ต้องการหางาน และศิษย์เก่าหรือบริษัทที่ประสงค์จะสนับสนุนและ
จัดหางานให้สามารถแจ้งความประสงค์เข้ามายัง Facebook ศิษย์สัมพันธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล

2. High Effort หมายถึง กิจกรรมที่ใช้ความพยายามมากและมีผลกระทบสูง เช่น

2.1 Face to Face mentoring ได้แก่ Mahidol Alumni Talk เป็นการสัมภาษณ์ศิษย์เก่า
เพื่อส่งต่อเคล็ดลับความสำเร็จ ความผูกพัน และความคาดหวังต่อมหาวิทยาลัยมหิดล ผู้นำนักศึกษา
และรายงานผลข้อมูลสู่ส่วนงานเพื่อการบริหารจัดการด้านศิษย์สัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ซึ่ง ในส่วน
ของความผูกพันพบว่า มี 3 อันดับแรกจากการสัมภาษณ์ ศิษย์เก่า จำนวน 180 คน พบว่า อันดับที่ 1
คือ อาจารย์ อันดับที่ 2 คือ เพื่อน และอันดับที่ 3 คือกิจกรรม

2.2 Guest lectures ได้แก่ งานประชุมวิชาการต่าง ๆ ที่ส่วนงานเชิญศิษย์เก่ามาแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ หรือบรรยายวิชาการ, กิจกรรม Mahidol Day of Service 2017 เพื่อเป็นการเชิญชวน
ให้ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน คณาจารย์ บุคลากรมหาวิทยาลัยมหิดล ทำความดีร่วมกัน (เนื่องในโอกาส

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

24 กันยายน : วันมหิดล) และมีสโลแกน ที่จำง่าย ๆ คือ “วันมหิดลทุกคนให้ได้” Mahidol day of Service. Join. Your way (รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานสร้างความผูกพันศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยมหิดล ครั้งที่ 3/2561)

2.3 Professional Development ได้แก่ โครงการ 50 ศิษย์เก่าดีเด่น 50 ปี วันพระราชทานนาม 131 ปี มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านการทำประโยชน์แก่สังคม Mahidol Alumni Engagement เป็นการ เชิดชูเกียรติศิษย์เก่าและแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จ เห็นถึงความมุ่งมั่น ตั้งใจ และการนำความรู้ที่ได้ไป ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม

ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยมหิดลและเครือข่ายมีแนวทางในการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของนักศึกษาและศิษย์เก่าตามคุณลักษณะ 6 ประการ รวมถึงแนวทางเลื่อนระดับความผูกพันแต่ละระดับจากสถาบันวิจัยฮาร์ตฟอร์ด (Harford Survey Research, 2015) ดังนี้

(1) ศิษย์เก่าจะไม่เข้าร่วม และไม่มีการให้ ไม่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ แนวทางการดำเนินการ คือ การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุเพื่อหาแนวทางแก้ไข

(2) การมีส่วนร่วมน้อย เช่น ทาง Facebook หรือช่องการสื่อสารแต่ไม่ค่อยเข้าร่วมกิจกรรม แนวทางคือ กำหนดเป้าหมายความสนใจในการสื่อสาร และสร้างสื่อสังคมออนไลน์ที่มีความเคลื่อนไหวในการติดต่อ

(3) การมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ แนวทางคือ กำหนดเป้าหมายความต้องการและความสนใจและสร้างเสริมการสื่อสารออนไลน์ที่มีการติดต่ออย่างสม่ำเสมอ

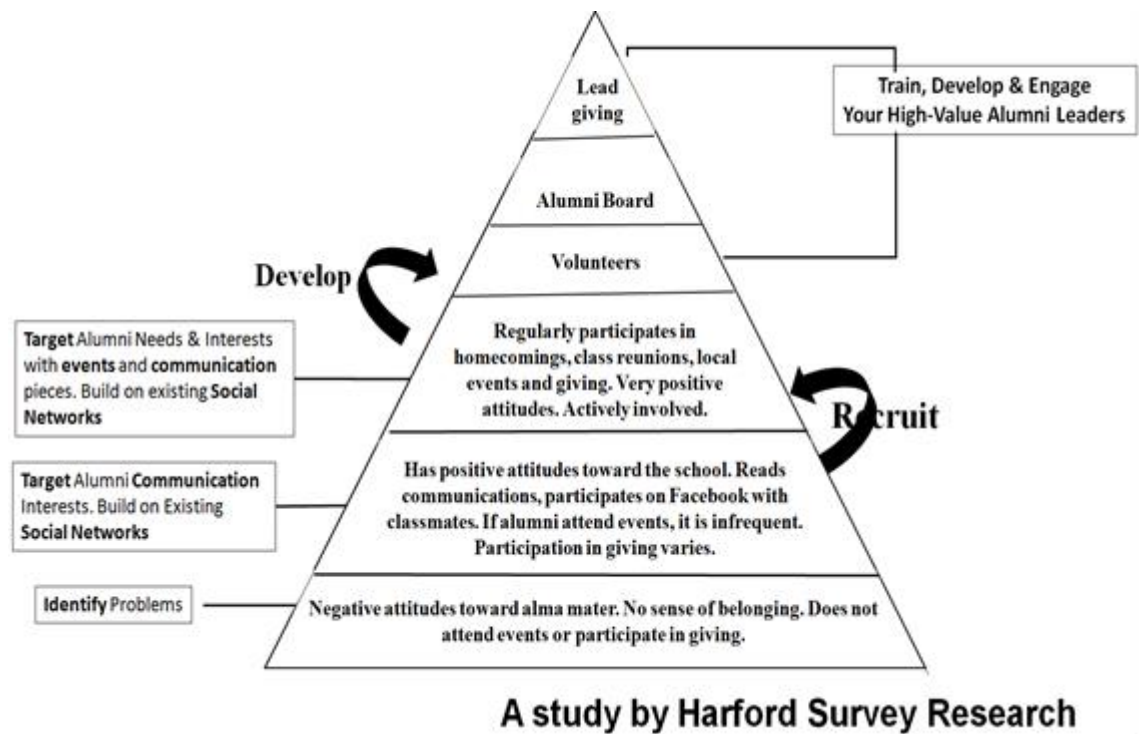
(4) การอาสาสมัคร แนวทางการสร้างเสริมคุณลักษณะในลำดับที่สูงขึ้น

(5) การเป็นกรรมการศิษย์เก่า

(6) การเป็นผู้ให้การให้ แนวทางการสร้างเสริมความผูกพันในคุณลักษณะที่ 4-6 การจัดอบรมพัฒนาและสร้างความผูกพันผู้นำศิษย์เก่าที่มีคุณค่าระดับสูง รายละเอียดดังภาพ 2

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ภาพที่ 2 การวิเคราะห์คุณลักษณะศิษย์เก่าของสถาบัน Harford

อ้างอิงเว็บไซต์ <http://futures.in/blog/evaluating-alumni-attitudes-and-engagement-a-study-by-harford-survey-research/> (2015)

ซึ่งนอกจากแนวทางเลื่อนระดับดังกล่าวมหาวิทยาลัยมหิดลและส่วนงานได้ใช้หลักการเสริมสร้างความผูกพันศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันของ Cornell College (2013) ดังนี้

(1) การให้เกิดศิษย์เก่าได้รับการติดต่อและเชิญเกียรติจากมหาวิทยาลัย เช่น ถูกละเลยศิษย์เก่าเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ เชิญชวนศิษย์เก่าที่ช่วยเหลือส่วนงานและมหาวิทยาลัย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

(2) การให้ข่าว ศิษย์เก่าได้รับทราบวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของส่วนงาน/
มหาวิทยาลัย สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดล ในพระบรมราชูปถัมภ์ รวมถึงสมาคมศิษย์เก่า
มหาวิทยาลัยมหิดลระดับส่วนงาน

(3) การเชิญเข้าร่วม โดยการส่งเสริมให้ศิษย์เก่ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของส่วนงาน/
มหาวิทยาลัย รับฟังความคิดเห็นของศิษย์เก่าในทุกๆการวางแผน โครงการ/กิจกรรม

มหาวิทยาลัยมหิดล ใช้หลักการให้เกียรตินักศึกษา และศิษย์เก่าในการรับฟังและการ
วิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการพบว่า (1) ศิษย์เก่าบอกเล่าปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาแก่ศิษย์
ปัจจุบัน (2) ศิษย์เก่าเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างชุมชน ศิษย์ปัจจุบันและศิษย์เก่า (3) ศิษย์เก่าส่งต่อ
และเชื่อมโยงเครือข่ายสำหรับพัฒนาโครงการอย่างเป็นรูปธรรมแก่องค์กรนักศึกษา (4)
มหาวิทยาลัยรวบรวมกิจกรรมที่จัดโดยนักศึกษาและจัดกลุ่มความต้องการนักศึกษาส่งต่อยังศิษย์เก่า
(5) ศิษย์เก่าสนับสนุนทุนในการดำเนินกิจกรรมแก่องค์กรนักศึกษา เป็นต้น

บทสรุป

การเสริมสร้างความผูกพันระหว่างนักศึกษาและศิษย์เก่าในสถาบันอุดมศึกษา เป็นสิ่งที่
สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งให้ความสำคัญ ทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตร
หรือการให้การสนับสนุนในรูปแบบต่างๆ เช่น การให้ทุน การบริจาค การนำการจัดกิจกรรม
ในฐานะกรรมการในที่ประชุมสำคัญของมหาวิทยาลัย ผลจากการวิเคราะห์พบว่า สภาพการ
เสริมสร้างความผูกพันนักศึกษาและศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดลช่วงปี 2559 -2561 ด้วยการจัด
กิจกรรม 2 ระดับที่ได้ผลกระทบสูงตามหลักการของ Alumni Engagement Activities Matrix คือ
ความพยายามระดับต่ำ Low effort level และความพยายามระดับสูง High effort level ด้วยการ
ทำงานในลักษณะเครือข่ายระหว่างส่วนงาน สมาคมศิษย์เก่าฯ องค์กรนักศึกษาและหน่วยศิษย์
สัมพันธ์ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอนคือ 1) การกำหนด
ตัวชี้วัดความผูกพันนักศึกษาและศิษย์เก่าโดยมหาวิทยาลัย ด้วยวิธีการวัดระดับความผูกพันนักศึกษา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

และศิษย์เก่าจากแบบสำรวจความผูกพัน วัตถุประสงค์ของศิษย์เก่าที่ร่วมพัฒนาส่วนงาน/มหาวิทยาลัย

2) การจัดกลุ่มนักศึกษาและศิษย์เก่าตามคุณลักษณะ เช่น ศิษย์เก่าจะไม่เข้าร่วม ,มีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อย ,มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนงานหรือมหาวิทยาลัยสม่ำเสมอ 3) การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของนักศึกษาและศิษย์เก่า โดยจัดทำแบบสำรวจกิจกรรมและ/หรือความต้องการในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาและศิษย์เก่าทุกกิจกรรม หรือสำรวจรายไตรมาส 4) การนำหลักการเสริมสร้างความผูกพัน 3 ประการไปใช้ คือ การให้เกียรติ ให้ข่าว เชิญเข้าร่วมกิจกรรมแก่นักศึกษาและศิษย์เก่า เช่น การประชาสัมพันธ์ข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ,การประชาสัมพันธ์ข่าวสารนักศึกษาและศิษย์เก่าที่สร้างชื่อเสียงแก่มหาวิทยาลัยและสังคม และอื่น ๆ รวมถึงประชาสัมพันธ์เชิญชวนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านช่องทางสื่อสารออนไลน์ต่าง ๆ และ5) การเก็บข้อมูลและรายงานผลต่อมหาวิทยาลัยด้วยระบบส่วนกลาง โดยรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่าง ๆ ทุกไตรมาส และ/หรือย้อนหลัง 3 ปี เพื่อเปรียบเทียบแนวโน้มความผูกพันจากศิษย์เก่า เพื่อตอบสนองความต้องการให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้เขียนขอสรุปแนวทางการเสริมสร้างความผูกพันนักศึกษาและศิษย์เก่าสำหรับสถาบันอุดมศึกษาคือ 1. สถาบันอุดมศึกษาควรกำหนดตัวชี้วัดความผูกพันของนักศึกษาและศิษย์เก่า 2. วางแผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความผูกพันที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของนักศึกษาและศิษย์เก่า และ 3. รายงานผลด้วยระบบส่วนกลางที่เกิดจากการกรอบข้อมูลของส่วนงานที่มีนักศึกษาและศิษย์เก่าเข้าร่วมพัฒนามหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

มหาวิทยาลัยมหิดล (2559). การประชุมคณะกรรมการบริหารฝ่ายกิจการนักศึกษา ครั้งที่ 1/2559, วันที่ 12 มกราคม 2559 ณ ห้องประชุมศาสตราจารย์เกียรติคุณนที รักษ์พลเมือง.

สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล. นครปฐม

มหาวิทยาลัยมหิดล. (2559). แผนยุทธศาสตร์ ม.มหิดล ระยะ 20 ปี 2561-2580. วันที่ 18 เมษายน

2561, from : https://op.mahidol.ac.th/pl/mahidol_university_strategic_plan_2018-2037

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มหาวิทยาลัยมหิดล (2560). การประชุมคณะกรรมการดำเนินงานสร้างความผูกพันศิษย์เก่า

มหาวิทยาลัยมหิดล ครั้งที่ 4/2560, วันที่ 7 พฤศจิกายน 2560 ณ ห้องประชุม 217. ศูนย์การ
เรียนรู้มหิดล มหาวิทยาลัยมหิดล นครปฐม.

มหาวิทยาลัยมหิดล (2561). การประชุมคณะกรรมการดำเนินงานสร้างความผูกพันศิษย์เก่า

มหาวิทยาลัยมหิดล ครั้งที่ 3/2561, วันที่ 13 กรกฎาคม 2561 ณ ห้องประชุม 217. ศูนย์การ
เรียนรู้มหิดล มหาวิทยาลัยมหิดล นครปฐม

มหาวิทยาลัยมหิดล (2562). การประชุมคณะกรรมการบริหารและดำเนินงานสร้างความผูกพันศิษย์

เก่า มหาวิทยาลัยมหิดล ครั้งที่ 1/2562, วันที่ 19 ตุลาคม 2561 ณ ห้องประชุม 217. ศูนย์
การเรียนรู้มหิดล มหาวิทยาลัยมหิดล นครปฐม

มหาวิทยาลัยมหิดล (2562). การประชุมคณะกรรมการบริหารและดำเนินงานสร้างความผูกพันศิษย์

เก่า มหาวิทยาลัยมหิดล ครั้งที่ 2/2562, วันที่ 18 มกราคม 2562 ณ ห้องประชุม 217. ศูนย์
การเรียนรู้มหิดล มหาวิทยาลัยมหิดล นครปฐม.

Binghamton University of New York (2012). Binghamton University Plan for Alumni

Engagement. From, <https://www.binghamton.edu/alumni/engage/img/bing>

Cornell University. (2013). Alumni Engagement Indexes. [Web blog]. Retrieved November 23,

2018, from <https://blogs.cornell.edu/fridayta/2013/02/01/alumni-engagement-indexes-by-college-fy-13-ytd/>.

Deros, B. M., Mohamed, A., Mohamed, N. (2012) A Study of Alumni Feedback on Outcome Based

Education in the Faculty of Engineering & Built Environment, Universiti Kebangsaan Malaysia,
Procedia - Social and Behavioral Sciences 60:313–31.

Harvard University (2017). What's Your SIG? First Generation Harvard Alumni.

From, <https://alumni.harvard.edu/stories/whats-your-sig-first-generation-harvard-alumni>.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Gaier, S. E. (2001) Increasing Alumni Involvement and Alumni Financial Support Through a Student Alumni Association, from, https://www.researchgate.net/publication/234727946_Increasing_Alumni_Involvement_and_Alumni_Financial_Support_Through_a_Student_Alumni_Association

La Trobe University (2017). Alumni Engagement Activities Matrix.

From, <http://www.engagingalumni.com/tools-for-academics/>

MIT Alumni Association. (2018) Your MIT Alumni Association Experience from <https://alum.mit.edu/about>. Massachusetts Institute of Technology.

National University of Singapore (2018) Office of Alumni Relations For Alumni. From; <http://alumnet.nus.edu.sg/module/portal/content.html?alias=StudentServiceAmbassadors20110628113204>.

National University of Singapore (2018) Office of Alumni Relations For Alumni. from, <http://nus.edu.sg/alumnet/community/engaging-overseas-alumni>

Singer, T. S., (2003) The role of the alumni association in student life. *New Directions for Student Services* 2002(100):51 – 68. From, https://www.researchgate.net/publication/229443751_The_role_of_the_alumni_association_in_student_life

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ความร่วมมือในการจัดการขยะระหว่างชุมชนและ เทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน Collaborative Waste Management Between the Communities and Nonglong Subdistrict Municipality, Wiang Nong Long District, Lamphun Province

ธีระพงษ์ ทาบ้านแป้น (Teerapong Thabanpaen)

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Master of Public Administration Chiang Mai University

Email: Teerapong_th@cmu.ac.th

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระเรื่อง “ความร่วมมือในการจัดการขยะระหว่างชุมชนและเทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาวิธีการบริหารจัดการขยะของเทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน 2) เพื่อศึกษาแนวทางที่ทางเทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง นำมาใช้ขยายผลด้านการจัดการขยะไปสู่หมู่บ้านอื่น ๆ ในเขตเทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน 3) เพื่อศึกษาผลของการขยายผลการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยจากหมู่บ้านต้นแบบ ไปสู่หมู่บ้านอื่น ๆ ในเขตเทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1. กลุ่มเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลหนองล่อง 2. กลุ่มประชาชนในพื้นที่ โดยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารการดำเนินงานของเทศบาลตำบลหนองล่องและเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการขยายผลการดำเนินการจัดการขยะจากหมู่บ้านต้นแบบ ไปสู่หมู่บ้านอื่น ๆ ในเขตเทศบาลตำบลหนองล่อง ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลตำบลหนองล่องมี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รูปแบบและกลไกการบริหารจัดการขยะ โดยนโยบายประชารัฐเป็นแม่แบบในการดำเนินงาน
นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหนองล่องมีนโยบายการจัดเก็บขยะ โดยไม่ใช้รถเก็บขยะ ส่งเสริมให้มี
การคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางด้วยการจัดตั้งให้ หมู่ 4 บ้านท่าหลุก เป็นหมู่บ้านต้นแบบ เทศบาล
ตำบลหนองล่องมีแนวทางในการขยายผลด้านการจัดการขยะจากหมู่บ้านต้นแบบไปสู่ หมู่บ้านอื่น
ๆ ในเขตเทศบาล อยู่ 3 แนวทาง คือ 1.แนวทางด้านการปกครอง 2.แนวทางด้านศาสนา และ 3.
แนวทางด้านอื่น ๆ (จิตอาสา)ผลที่เกิดขึ้นจากการขยายผลการบริหารจัดการขยะจากหมู่บ้านต้นแบบ
ไปสู่หมู่บ้านอื่น ๆ นั้น เทศบาลดำเนินการขยายผลสำเร็จเพียงบางส่วน คือ การขยายการจัดการขยะ
จากหมู่บ้านต้นแบบไปสู่หมู่บ้านอื่น ๆ นั้น จากกิจกรรมที่หมู่บ้านต้นแบบได้ดำเนินการจำนวน 8
กิจกรรม การขยายผลการดำเนินงาน ทำได้สำเร็จเพียง 4 กิจกรรม

คำสำคัญ: หมู่บ้านต้นแบบ, การขยายผลการจัดการขยะ

ABSTRACT

This independent study, Collaboration of Waste Management Between Communities and Nonglong Sub District Municipality of Wiang Nong Long District in Lamphun Province, aims to 1) study the waste management of Nonglong Sub District Municipality 2) study the management process of Nonglong Sub District Municipality and the way to magnify its result to another villages in the municipality area 3) study the result of the magnification from role model village to the others in Nonglong sub district municipality area.

This is a qualitative research, studied with two groups of key informants, viz., the officers of Nonglong sub district municipality and people in the municipality area. The data were collected from Nonglong sub district municipality's working documents and interview forms, which used with the sample group, to find the influencing factors effecting to the magnification from role model village to the others.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

The study found that Nonglong sub district municipality had their own pattern and mechanism to drive the waste management based on civil government policy as archetype. Mayor of Nonglong sub district municipality used the garbage collecting policy by not using garbage truck, encourage garbage sorting from the origin and ordered the area of Moo 4 Baan Tha Luk village to be a role model. Nonglong sub district municipality had three ways to magnify the waste management from role model village to the others 1. Governance approach 2. Religion approach and 3. Other approach (volunteer). The result of the magnification shown that there were only four activities out of eight from the role model pattern which were success in other villages.

Keywords: Prototype village, Expansion of waste management

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อย่างไรก็ตามการที่เทศบาลตำบลหนองล่องได้รับรางวัลพระปกเกล้าทองคำ ในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ในปี 2556-2557 และในปี 2559 ได้รับประกาศนียบัตรเป็นเทศบาลปลอดขยะเปียกของจังหวัดลำพูน เป็นการมองในภาพรวมของเทศบาลโดยมีหมู่บ้านต้นแบบเท่านั้นที่มีความโดดเด่น แต่ในความจริงหมู่บ้านอื่น ๆ ที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลหนองล่อง อีกหลายหมู่บ้านยังมีการบริหารจัดการขยะยังไม่เป็นไปตามกระบวนการจัดการขยะรูปแบบเดียวกับหมู่บ้านต้นแบบของเทศบาลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง ในอนาคตอาจจะส่งผลให้การดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูนอาจจะมีปัญหาเกิดขึ้นได้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่าเทศบาลตำบลหนองล่องมีรูปแบบและกลไกการบริหารจัดการขยะอย่างไร และทางเทศบาลตำบลหนองล่องมีแนวทางการขยายผลด้านการจัดการขยะจากหมู่บ้านต้นแบบไปสู่ หมู่บ้านอื่น ๆ ในเขตเทศบาลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่องอย่างไร รวมถึงผลที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาขยายการดำเนินการด้านการจัดการขยะจากหมู่บ้านต้นแบบไปสู่ หมู่บ้านอื่น ๆ ในเขตเทศบาลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง ทั้งนี้ผู้วิจัยหวังว่าการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คงจะเป็น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ทางเลือกหนึ่งของผู้อ่านงานวิจัยนี้ ที่จะสามารถนำไปปรับ ประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการขยะใน
ชุมชนของผู้อ่านต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินงานจัดการขยะของเทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนอง
ล่อง จังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษาแนวทางที่ทางเทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง นำมาใช้ขยายผล
ด้านการดำเนินงานจัดการขยะไปสู่หมู่บ้านอื่น ๆ ในเขตเทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนอง
ล่อง จังหวัดลำพูน
3. เพื่อศึกษาผลของการขยายผลการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยจากหมู่บ้านต้นแบบ ไปสู่
หมู่บ้านอื่น ๆ ในเขตเทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน

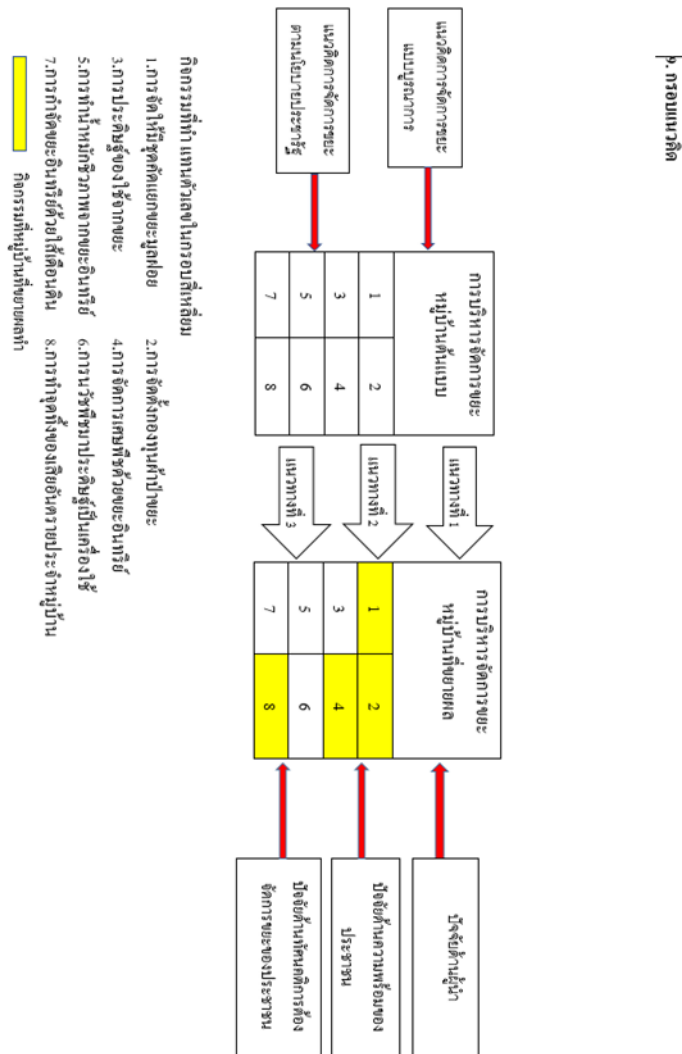
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของ กองบิน 41 จังหวัดเชียงใหม่ โดยบัณฑิต
คุ่มวานิช มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพการจัดการขยะมูลฝอยของกองบิน 41 เพื่อศึกษาสภาพ
ปัญหาของ การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของกองบิน 41 และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการ
ขยะมูลฝอย ของกองบิน 41 เป็นการศึกษาเชิง คุณภาพ ซึ่งจะทา การศึกษาสภาพปัญหาและปัจจัยที่
มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอย การศึกษาครั้งนี้ จะช่วยนา ไปสู่หนทางในการบริหารจัดการขยะมูล
ฝอยของกองบิน 41 อย่างถูกต้องและเหมาะสม ผู้ให้ข้อมูล/ประชากร/กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ที่อาศัยใน
เขตพื้นที่รับผิดชอบของชุมชนกองบิน 41 และชุมชนอากาศ โยธิน กองบิน 41 มีประชากร จำนวน
2,120 คน ผลการวิจัยพบว่าควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกในด้านการกำจัดขยะ
หรือความ สำคัญรักษาของส่วนรวม ควรมีการศึกษาเชิงทดลองเกี่ยวกับพฤติกรรมกรกำจัดขยะของ
คนในชุมชน ที่มี สภาพครอบครัวและการขัดเกลาที่แตกต่างกัน ควรมีการศึกษาภาวะ ลักษณะ
ต่าง ๆ ที่มีผลต่อการบริหารงานด้านการรักษา สิ่งแวดล้อม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบแนวคิด แนวคิดการจัดการขยะมูลฝอยเชิงบูรณาการและแนวคิดหลักการการจัดการขยะมูลฝอยตามแนวทางประชารัฐ เป็น 2 ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายด้านการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ดำเนินการจัดการขยะของเทศบาลตำบลหนองล่องอำเภอเวียงหนองล่องจังหวัดลำพูน โดยทางเทศบาลตำบลหนองล่องได้นำ แนวคิดการจัดการขยะมูลฝอยเชิงบูรณาการและแนวคิดหลักการการจัดการขยะมูลฝอยตามแนวทางพระราชรัฐมาเป็นแบบและนโยบายการดำเนินการจัดการขยะของนายกเทศมนตรีที่มีนโยบายการจัดเก็บขยะโดยการไม่ใช้รถจัดเก็บขยะ เทศบาลจึงดำเนินการโดยการจัดตั้งหมู่บ้านต้นแบบมีการดำเนินการจัดการขยะโดยเลือกหมู่ 4 บ้านท่าหลุกเป็นหมู่บ้านต้นแบบในการดำเนินการจัดการขยะ หมู่บ้านต้นแบบมีการดำเนินกิจกรรมในการจัดการขยะ ดังนี้ 1.การจัดให้มีชุดคัดแยกขยะมูลฝอย 2.การจัดตั้งกองทุนผ้าป่าขยะ 3.การจัดการประดิษฐ์ของใช้จากขยะ 4.การจัดการเศษพืชด้วยขยะอินทรีย์ 5.การทำน้ำหมักชีวภาพจากขยะอินทรีย์ 6.การนำวัสดุพืชมามาประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้ 7.การกำจัดขยะอินทรีย์ด้วยไส้เดือนดิน 8.การทำจุดทิ้งของเสียอันตรายประจำหมู่บ้าน เมื่อดำเนินการในหมู่บ้านต้นแบบประสบผลสำเร็จแล้วจึงมีแนวคิดที่จะขยายการดำเนินการจัดการขยะไปสู่หมู่บ้านอื่นๆในเขตเทศบาล ตำบลหนองล่อง การดำเนินงานขยายการจัดการขยะจากหมู่บ้านต้นแบบไปยังหมู่บ้านอื่น ๆ ในเขตเทศบาลตำบลหนองล่องอำเภอเวียงหนองล่อง จากการดำเนินงานการขยายผลนั้น พบว่าการขยายผลการจัดการขยะนั้นประสบผลสำเร็จเพียงบางส่วน คือ หมู่บ้านอื่น ๆ ในเขตเทศบาลมีการดำเนินกิจกรรมที่ได้รับการขยายผลเพียง 4 กิจกรรม คือ 1.การจัดให้มีชุดคัดแยกขยะมูลฝอย 2.การจัดตั้งกองทุนผ้าป่าขยะ 3.การจัดการเศษพืชด้วยขยะอินทรีย์ 4.การทำจุดทิ้งของเสียอันตรายประจำหมู่บ้าน พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งหลายปัจจัยประกอบด้วย 1.ปัจจัยด้านผู้นำ 2.ปัจจัยด้านความพร้อมของประชาชน 3.ปัจจัย ด้านทัศนคติการต้องการจัดการขยะของประชาชน ปัจจัยทั้ง 3 นี้ ส่งผลต่อการขยายผลการดำเนินงานการจัดการขยะจากหมู่บ้านต้นแบบไปสู่หมู่บ้านอื่น

บททวนวรรณกรรม

ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ

Blake and Mouton กล่าวว่า ภาวะผู้นำที่ดีมีปัจจัย 2 อย่างคือ คนและผลผลิตโดยกำหนดคุณภาพและลักษณะสัมพันธภาพของคนเป็น 1 – 9 และกำหนดผลผลิตเป็น 1 – 9 เช่นกัน และสรุปว่าถ้าคนมีคุณภาพสูงจะส่งผลให้ผลผลิตมีปริมาณและคุณภาพสูงตามไปด้วย เรียกรูปแบบนี้ว่า Nine-Nine Style (9, 9 style) ซึ่งรูปแบบของการบริหารแบบตาข่ายนี้จะแบ่งลักษณะเด่นๆของผู้นำไว้ 5 แบบ คือ แบบมุ่งงานเป็นหลัก แบบมุ่งคนเป็นหลัก แบบมุ่งงานต่ำมุ่งคนต่ำ แบบทางสายกลาง และแบบทำงานเป็นทีม

1.แบบมุ่งงาน ผู้นำจะมุ่งเอาแต่งานเป็นหลัก (Production Oriented) สนใจคนน้อย มีพฤติกรรมแบบเผด็จการ จะเป็นผู้วางแผนกำหนดแนวทางการปฏิบัติ และออกคำสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตาม เน้นผลผลิต ไม่สนใจสัมพันธภาพของผู้ร่วมงาน ท่างเห็นผู้ร่วมงาน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2. แบบมุ่งคนสูง ผู้นำจะเน้นการใช้มนุษยสัมพันธ์และเน้นความพึงพอใจของผู้ตามในการทำงาน ไม่คำนึงถึงผลผลิตขององค์กร ส่งเสริมให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวใหญ่ที่มีความสุข นำไปสู่สภาพการณ์สิ่งแวดล้อมและงานที่น่าอยู่ จะมุ่งผลงานโดยไม่สร้างความคิดค้นแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยผู้บริหารมีความเชื่อว่า บุคลากรมีความสุขในการทำงาน การนิเทศในการทำงานควรมีเพียงเล็กน้อยไม่จำเป็นต้องมีการควบคุมในการทำงาน ลักษณะคล้ายการทำงานในครอบครัวที่มุ่งเน้นความพึงพอใจ ความสนุกสนานในการทำงานของผู้ร่วมงาน เพื่อหลีกเลี่ยงการต่อต้านต่างๆ

3. แบบมุ่งงานตำมุงคนต่ำ ผู้บริหารจะสนใจคนและสนใจงานน้อยมาก ใช้ความพยายามเพียงเล็กน้อยเพื่อให้งานดำเนินไปตามที่มุ่งหมาย และคงไว้ซึ่งสมาชิกภาพขององค์กร ผู้บริหารมีอำนาจในตนเองต่ำ มีการประสานงานกับผู้ใต้บังคับบัญชาน้อยเพราะขาดภาวะผู้นำ และมักจะมอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำเป็นส่วนใหญ่

4. แบบทางสายกลาง ผู้บริหารหวังผลงานเท่ากับขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน ใช้ระบบราชการที่มีกฎระเบียบแบบแผน ผลงานได้จากการปฏิบัติตามระเบียบ โดยเน้นขวัญ ความพึงพอใจ หลีกเลี่ยงการใช้กำลังและอำนาจ ยอมรับผลที่เกิดขึ้นตามความคาดหวังของผู้บริหาร มีการจัดตั้งคณะกรรมการในการทำงาน หลีกเลี่ยงการทำงานที่เสี่ยงเกินไป มีการประนีประนอมในการจัดการกับความขัดแย้ง ผู้ร่วมงานคาดหวังว่าผลประโยชน์มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงานที่ได้กระทำลงไป

5. แบบทำงานเป็นทีม ผู้บริหารให้ความสนใจทั้งเรื่องงานและขวัญกำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชา คือ ความต้องการขององค์กรและความต้องการของคนทำงานจะไม่ขัดแย้งกัน เน้นการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ บรรยากาศในการทำงานสนุก ผลสำเร็จของงานเกิดจากความรู้สึกยึดมั่นของผู้ปฏิบัติในการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิก สัมพันธภาพระหว่างผู้บริหารกับผู้ตาม เกิดจากความไว้วางใจ เคารพนับถือซึ่งกันและกัน ผู้บริหารแบบนี้เชื่อว่า ตนเป็นเพียงผู้เสนอแนะหรือให้คำปรึกษาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเท่านั้น อำนาจการวินิจฉัยสั่งการและอำนาจการปกครองบังคับบัญชายังอยู่ที่ผู้ใต้บังคับบัญชา มีการยอมรับความสามารถของแต่ละบุคคล ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน

การจัดการมูลฝอยเชิงบูรณาการ

วิวัฒนาการการจัดการขยะมูลฝอย การจัดการขยะมูลฝอย เป็นการดำเนินการที่ครอบคลุม การก่อ การกักเก็บ การรวบรวม การขนย้าย การปรับแต่งเปลี่ยนรูป และการกำจัด โดยใช้วิธีการที่ถูกต้อง เหมาะสม ทั้งนี้การจัดการขยะมูลฝอยให้ ถูกต้อง เหมาะสม นั้น ต้องมีรูปแบบและวิธีการที่อำนวยความสะดวกสภาพพื้นที่ ลักษณะมูลฝอย จึงทำให้ลักษณะการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในแต่ละ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

พื้นที่ หรือแต่ละสังคม แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ต่างมีวิวัฒนาการด้านการจัดการขยะที่แตกต่างกัน ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเยอรมัน ประเทศญี่ปุ่น และประเทศไทย แต่ละประเทศก็มีวิวัฒนาการการจัดการขยะเป็นแบบฉบับ ของตนเอง ในภาพรวมวิวัฒนาการของการจัดการขยะ ตั้งแต่อดีต มาจนถึงปัจจุบัน ได้มีวิวัฒนาการและการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการจัดการขยะ เรื่อยมา ดังต่อไปนี้

1. การเทกองหรือถมที่ เป็นการจัดการขยะ แบบดั้งเดิมที่สุด การกำจัดขยะมูลฝอยแบบเทกองกลางแจ้งหรือการถมที่ เป็นการนำขยะมูลฝอยที่รวบรวมไว้ และนำไปทิ้งตามสถานที่ต่าง ๆ ทั้งพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะ โดยการปล่อยให้ขยะมูลฝอยนั้นย่อยสลาย เน่าเปื่อย ไปเองตามธรรมชาติ การจัดการขยะมูลฝอยแบบเทกองหรือถมที่ นั้น มีวิธีการที่นิยมทำอยู่ 2 แบบ คือ การเทกองหรือถมที่บนบกและการเทกองหรือถมที่ในทะเล ปัจจุบันมีการดำเนินการจัดการขยะแบบการเทกองหรือถมที่บนบกเพียงอย่างเดียว ส่วนงานเทกองหรือถมที่ลงทะเลนั้น ปัจจุบันกฎหมายของทุกประเทศได้ห้ามไว้ เพราะการเทกองหรือถมที่ในทะเลนั้น ส่งผลกระทบต่อเป็นวงกว้างทั้งระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อม

2. การฝัง เป็นการจัดการขยะมูลฝอยโดยการนำขยะมูลฝอยไปเทลงพื้นดินที่เป็นแอ่ง หรือหลุม แล้วใช้ดินกลบทับหน้า เพื่อป้องกันกระจายของขยะ และป้องกันการคืบเซี่ยของสัตว์ รวมไปถึงการป้องกันการเข้าถึงของแมลง สัตว์นำโรค และ การปลิวกระจายของเชื้อโรค วิธีการจัดการขยะแบบฝังนี้ต้องใช้พื้นที่จำนวนมากเหมาะสำหรับประเทศที่มีพื้นที่ว่างมาก ๆ แต่ไม่เหมาะสมกับประเทศที่เป็นเกาะ หรือประเทศที่มีพื้นที่น้อย พื้นที่ที่จะทำการจัดการขยะโดยการฝังนั้น ต้องเป็นพื้นดินที่แห้ง น้ำไม่ท่วมขัง เพราะถ้าเกิดน้ำท่วมขังก็จะส่งผลให้เกิดการรั่วซึมของน้ำเสียจากขยะลงสู่แหล่งน้ำใต้ดินได้ อาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมตามมา

3. การนำขยะมูลฝอยมาเลี้ยงสัตว์ ขยะมูลฝอยบางชนิดที่เป็นกากอินทรีย์สามารถนำมาใช้เลี้ยงสัตว์ได้ อย่างเช่นเศษอาหาร เศษผัก เศษผลไม้ การจัดการขยะมูลฝอยด้วยวิธีนี้จะเป็นการรวบรวมขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น แล้วนำมาให้สัตว์เลี้ยงที่เลี้ยงไว้ในครัวเรือน เช่น หมู หมา วัว ควาย

4. การเผา การจัดการขยะมูลฝอยด้วยวิธีการเผา นั้น ในอดีตนิยมเผาขยะมูลฝอยในที่โล่งแจ้ง โดยการรวบรวมนำมากองรวมกันในพื้นที่โล่ง ควันจากการเผาสามารถใช้ไล่แมลงให้สัตว์เลี้ยงได้ แต่ปัจจุบันการเผาขยะมูลฝอยในที่โล่งแจ้ง นั้นก่อให้เกิดมลพิษหลายทาง ส่งผลกระทบต่อระบบหายใจ และเศษฝุ่นควันบางอย่างปลิวไปตกในสถานที่ของผู้อื่นสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้ผู้อื่น ในปัจจุบันในหลายประเทศที่พัฒนาแล้วมีการสร้างเตาเผาที่ได้มาตรฐาน มีระบบการกำจัดฝุ่นควันที่เข้มงวด จึงมีความปลอดภัยสูง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

หลักการการจัดการขยะมูลฝอยตามแนวทางประชารัฐ

แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ในระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 - 2560) ภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2559 - 2564 นั้น เป็นแนวทาง เพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่การเป็นสังคมปลอดขยะ ซึ่งวางอยู่บนแนวคิด 3Rs – ประชากร คือ การส่งเสริมการจัดการขยะที่ต้นทาง ซึ่งเป็นการจัดการที่ยั่งยืน คือการลดปริมาณขยะ จากแหล่งต้นทาง การใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ หรือ ตามหลักการ สามอาร์ (3Rs) ซึ่งการจัดการขยะนั้น มุ่งเน้นการลดปริมาณขยะจากครัวเรือน ส่งเสริมการคัดแยกขยะจาก ต้นทาง เป็นการเพิ่มมูลค่าหรือแปรรูปขยะ ซึ่งจะส่งผลให้ปริมาณขยะในภาพรวมทั้งประเทศลดลงทำให้ ปริมาณขยะที่จะต้องเข้าสู่ระบบการกำจัดลดลง และมีการกำจัดที่ถูกวิธีเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย ตามแนวคิดเรื่อง “ประชารัฐ” คือการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการปัญหา ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน/ประชาสังคม ภาคการศึกษา และภาคการศาสนา เป็นต้น นอกจากการมุ่งลดปริมาณขยะและการคัดแยกขยะที่ต้นทางแล้ว ยังมุ่งสร้างระบบการเก็บขนขยะ ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การจัดการขยะอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ การแปรรูปเป็นพลังงานเชื้อเพลิง การแปรรูปเป็นพลังงานไฟฟ้า การนำไปผ่าน กระบวนการเพื่อผลิตเป็นปุ๋ยอินทรีย์ต่าง ๆ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในอนาคตต่อไป เมื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ แล้วเสร็จในระยะ 1 ปีนั้น ข้อมูลและผลการดำเนินงานที่ได้จาก การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการดังกล่าว จะเป็นฐานข้อมูลในการกำหนดแผนปฏิบัติการฯ ระยะสั้นในปีถัดไป เพื่อให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2559 - 2564 เป็นไป ตามสถานการณ์จริงในปัจจุบันและสามารถปฏิบัติได้จริง และเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบระบบ การบริหารจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพต่อไป การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการดังกล่าวนี้ เป็นการดำเนินการโดยยึดหลักความรับผิดชอบต่อและ หลักการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชาชนทุกคน ในฐานะที่เป็น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการผลิตและการจัดการขยะ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ในทิศทางแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่ให้ความสำคัญกับการคัดแยกขยะเพื่อ นำกลับมาใช้ใหม่ ตามกระบวนการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนของการวิจัย

ในการศึกษาเพื่อทราบถึงแนวนโยบาย วิธีการในการดำเนินการบริหารจัดการขยะของเทศบาลตำบลหนองล่อง ผู้ศึกษาได้เลือกการศึกษาวิจัยในลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพ เนื่องจาก

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อหาวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม เป็นการศึกษาที่ได้จากการ ลงพื้นที่สอบถาม สังเกตการณ์ ศึกษาหาข้อมูลจากกลุ่มบุคคลหลายกลุ่ม โดยใช้การสัมภาษณ์ แบบไม่เป็นทางการเป็นหลัก จากนั้นรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่างที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ข้อมูลเหล่านี้จะถูกนำมาศึกษาวิเคราะห์ด้วยวิธีการอุปมาน แล้วสรุปตีความผลการ วิเคราะห์ตั้งเป็นองค์ความรู้ เป็นกฎหรือทฤษฎี ต่อไป

ประชากรและตัวอย่าง

1. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหนองล่อง
- 2.เจ้าหน้าที่จากทางเทศบาลผู้ปฏิบัติงานในแต่ละหมู่บ้าน
- 3.ผู้ใหญ่บ้าน
- 4.ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง
- 5.ตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
- 6.ประธานกองทุนขยะ

เครื่องมือวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลแบบสามเส้า โดยการทดสอบ จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และประชากร ในเทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอ เวียงหนองล่อง และเพื่อยืนยันข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ จึงใช้วิธีการ Member check เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องโดยนำสรุปถ้อยคำจากบันทึกข้อมูลที่ได้จากการบันทึกการสัมภาษณ์เสนอผู้ให้ ข้อมูล (บุคคลภายในหน่วยงาน) ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์ ดังนี้ 1.นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหนองล่อง จำนวน 1 คน 2.เจ้าหน้าที่จากทางเทศบาลผู้ปฏิบัติงานในแต่ละหมู่บ้านจำนวน 9 คน 3.ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านต่าง ๆ ภายในเทศบาลตำบลหนองล่อง จำนวน 9 คน 4. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านต่าง ๆ ภายใน เทศบาลตำบลหนองล่อง จำนวน 9 คน 5.ตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่บ้าน ต่าง ๆ ภายในเทศบาลตำบลหนองล่อง จำนวน 9 คน 6.ประธานกองทุนขยะ หมู่บ้านต่าง ๆ ภายใน เทศบาลตำบลหนองล่อง จำนวน 9 คน รวมผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด จำนวน 46 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การบริหารจัดการขยะมูลฝอย เป็นการนำ ข้อมูล ที่ได้จากการสัมภาษณ์ แล้วนำ มา วิเคราะห์เนื้อหา โดยนำ ข้อมูลที่ได้มาจำแนกและจัดหมวดหมู่ แล้ว สรุปเป็นประเด็นหลักและ พรรณนาข้อความ เริ่มจากการทำการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น แล้วนำข้อมูลที่มีความหมายในกลุ่มการ จัดการขยะกลุ่มเดียวกันจัดให้อยู่ในหมวดหมู่ แล้วจึงสรุปประเด็นหลัก

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยด้านผู้นำ จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวแทนประชาชนได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ประธานกองทุนขยะ ตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตเทศบาลตำบลหนองล่อง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ปัจจัยด้านผู้นำที่ส่งผลต่อการขยายผลการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยจากหมู่บ้านต้นแบบ ไปสู่อำเภอเมือง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้นำหลักทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ มาเปรียบเทียบกับ พฤติกรรมของกลุ่มผู้นำในแต่ละหมู่บ้านได้ตั้งนี้จากการลงพื้นที่หาข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้นำหมู่บ้านการขยายผลการดำเนินงานการจัดการขยะทั้ง 8 หมู่บ้าน สามารถนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ได้ตั้งนี้ เนื่องจากสถานการณ์ การเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลหนองล่องมีการแข่งขันกันสูง และมีความไม่แน่นอนในการดำรงตำแหน่งผู้นำหมู่บ้านผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้นำหมู่บ้านการขยายผลการดำเนินงานการจัดการขยะ ออกเป็น 2 กลุ่ม 1. กลุ่มผู้นำที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป 2. กลุ่มผู้นำดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี กลุ่มผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ประกอบไปด้วย 1. นายธวัช ปัญญาเหล็ก ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2 บ้านต้นผึ้ง 2. นายวิชัย สุริยา ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 3 บ้านวังสะแกง 3. นายวิวัฒน์ ปัญญา ยอด กำนันตำบลหนองล่อง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5 บ้านสันเหมือง 4. นายฉลาด ชางเล็ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 8 บ้านต้นผึ้ง ภายหลัง ผู้นำหมู่บ้านกลุ่มนี้ มีฐานการเมืองท้องถิ่นที่เข้มแข็ง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน ผู้นำจะเน้นการใช้มนุษยสัมพันธ์และเน้นความพึงพอใจของผู้ประชาชนในหมู่บ้าน ในการทำงานส่งเสริมให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวใหญ่ที่มีความสุข นำไปสู่สภาพการณ์สิ่งแวดล้อมและงานที่น่าอยู่ จะมุ่งผลงานโดยไม่สร้างความกดดันแก่ประชาชนในหมู่บ้านผู้นำกลุ่มนี้จัดว่าเป็นผู้นำแบบมุ่งคนสูง 2. กลุ่มผู้นำดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี ประกอบไปด้วย 1. นายผ่าน ชัยกาวิล ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 1 บ้านหนองล่อง 2. นายสรวิทย์ คำเวียง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 6 บ้านท่าช้าง 3. นายธีรวัฒน์ หมูหนอง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 7 บ้านแพะไต้ 4. นายจรรยา ฤทธิเรื่อนคำ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 9 บ้านวังสะแกง ได้กลุ่มผู้นำหมู่บ้านขยายผลการดำเนินงานการจัดการขยะกลุ่มนี้ มีฐานการเมืองท้องถิ่นยังไม่มั่นคง แต่หมู่บ้านมีการเปลี่ยนตัวผู้นำหมู่บ้านบ่อยครั้ง นโยบายการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้านยังไม่ชัดเจน การดำเนินงานกิจกรรมใด ๆ ต้องใช้เสียงส่วนใหญ่ของหมู่บ้านในการตัดสินใจ ผู้นำหมู่บ้านหวังผลงานเท่ากับขวัญและกำลังใจของประชาชนในหมู่บ้าน ใช้ระบบราชการที่มีกฎระเบียบแบบแผน ผลงานได้จากการปฏิบัติตามระเบียบ โดยเน้นขวัญ ความพึงพอใจ หลีกเลี่ยงการใช้กำลังและอำนาจ ส่วนตัว ผู้นำกลุ่มนี้จัดได้ว่าเป็นผู้นำแบบทางสายกลาง ผู้นำกลุ่มนี้ไม่สามารถใช้ความรู้สึกส่วนตัวในการตัดสินใจ ในกิจกรรมของหมู่บ้าน ในด้านการจัดการขยะหลังจากการมีนโยบายการขยายผลการจัดการขยะจากหมู่บ้านต้นแบบมาสู่หมู่บ้านขอตัวผู้นำเหล่านี้ กลุ่มผู้นำกลุ่มนี้ต้องรอความเห็นจากประชาชนในหมู่บ้านตนเองก่อน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ปัจจัยด้านความพร้อม หมายถึง พร้อมเพรียง ไม่ขาดเหลือ บริบูรณ์ เช่น งานพร้อม ดีพร้อมเตรียมพร้อมเสร็จ เช่น พร้อมแล้ว หมู่ 4 บ้านท่าหลุก มีความพร้อมในการดำเนินการจัดการขยะสืบเนื่องจาก การที่เทศบาลตำบลหนองล่อง ได้คัดเลือกให้หมู่ 4 บ้านท่าหลุกเป็นหมู่บ้านต้นแบบในการดำเนินงานการจัดการขยะของเทศบาลตำบลหนองล่อง มีการถ่ายทอดความรู้ วิธีการการจัดการขยะ จากเทศบาลและผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงาน ต่าง ๆ ให้แก่ผู้นำหมู่บ้าน กลุ่มแกนนำ และประชาชนในหมู่บ้าน ทำให้ หมู่ 4 บ้านท่าหลุกมีความพร้อมทั้งด้านความรู้ วิธีการที่ถูกต้องในการจัดการขยะ เทศบาลสร้างจิตสำนึก เกี่ยวกับปัญหาขยะที่กำลังเกิดขึ้นทำให้ชาวบ้านให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการขยะ เมื่อประชาชนในหมู่บ้านมีความพร้อม การดำเนินงานด้านการจัดการขยะในหมู่ 4 บ้านท่าหลุกจึงประสบผลสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมการจัดการขยะทั้ง 8 กิจกรรม หลังจากการดำเนินงานด้านการจัดการขยะในหมู่บ้านต้นแบบสำเร็จ เทศบาลตำบลหนองล่อง มีนโยบายการขยายกิจกรรมการจัดการขยะจากหมู่บ้านต้นแบบไปสู่หมู่บ้านอื่น ๆ ในเขตเทศบาลตำบลหนองล่อง เทศบาลได้จัดให้มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะเป็นประจำทุกเดือน แต่มีผู้ให้ความสนใจค่อนข้างน้อย จากการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้นำประกอบไปด้วย ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ประธานกองทุนขยะ ตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทั้ง 8 หมู่บ้าน รวมจำนวน 24 คน ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ได้ดังนี้ ประชาชนในแต่ละหมู่บ้านมีความพร้อมแตกต่างกัน สืบเนื่องจากทางด้านวัฒนธรรม ด้านการประกอบอาชีพการดำเนินงานด้านการจัดการขยะนั้น ในหมู่ ที่ 1 บ้านหนองล่อง แต่เดิมตั้งแต่ พ.ศ. 2555-2559มีนายเกียรติ สุภาวงศ์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน การดำเนินงานของนายเกียรติ สุภาวงศ์ ให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางศาสนา และ ด้านผู้สูงอายุ มากกว่ากิจกรรมด้านการดำเนินงานการจัดการขยะ ในแต่ละหมู่บ้านจะมีกลุ่มกิจกรรมของหมู่บ้านตนเอง หมู่ 1 บ้านหนองล่อง มีประชากรหลากหลายอาชีพ ทั้งค้าขาย ช่างราชการ และทำสวน ประชาชนไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมทั้งหลายของหมู่บ้าน หมู่ 2 บ้านต้นผึ้ง หมู่ที่ 7 บ้านแพะไต้ และหมู่ที่ 8 บ้านต้นผึ้งหลายปี เดิมเป็นหมู่บ้านเดียวกันก่อนที่จะแยกหมู่ตามตามยุทธศาสตร์ทางด้านงบประมาณ ประชาชนของทั้ง 3 หมู่บ้านมีวัฒนธรรม และการ สื่อสาร แบบคนยอง ต่างจากหมู่บ้านอื่น ๆ ในเขตเทศบาลตำบลหนองล่อง ทั้ง 6 หมู่บ้าน ทั้ง 3 หมู่บ้านมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพภายในหมู่บ้าน อาทิ กลุ่มจักสาน ผู้สูงอายุ ประธานกลุ่ม นายกอบ แก้วสุข จำนวนสมาชิก 16 คน ผลิตภัณฑ์ เครื่องจักสานจากไม้ไผ่ กลุ่มหมอดิน กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรรม ผลิตภัณฑ์ พริกอบและขนมทองม้วน ประธานกลุ่ม นางกิ่งแก้ว กันทะดีจำนวนสมาชิก 27 คนประชาชนในทั้ง 3 หมู่บ้านให้ความสนใจในกลุ่มอาชีพเหล่านี้ มากกว่ากิจกรรมทางด้านจัดการขยะทั้ง 8 กิจกรรม สะท้อนถึงความพร้อมของประชาชนในทั้ง 3 หมู่บ้านคือหมู่ 2 บ้านต้นผึ้ง หมู่ที่ 7 บ้านแพะไต้ และหมู่ที่ 8 บ้านต้นผึ้งหลายปี มีความพร้อมในการร่วมกิจกรรมการจัดการขยะน้อย หมู่ที่ 3 บ้านวังสะแกงและ หมู่ที่ 9บ้าน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วังสะแกงใต้ แต่เดิมเป็นหมู่บ้านเดียวกัน มีวัด และโรงเรียน ร่วมกัน การประกอบอาชีพเหมือนกัน หมู่ที่ 3 บ้านวังสะแกง มีกลุ่มอาชีพ ทำ ผลิตภัณฑ์ น้ำผึ้งจากดอกกล้วย มีนาย นายจรูญ ฤทธิ์เรือน คำ เป็นประธานกลุ่ม และยังมี กลุ่มผลิตสมุนไพรน้ำยาเคมีภัณฑ์ บ้านวังสะแกงใต้ หมู่ที่ 9 ประธานกลุ่ม นางอุไร เปี่ยมสาคร จำนวนสมาชิก 26 คน ผลิตภัณฑ์ น้ำยาเอนกประสงค์ (น้ำยาซักล้าง)มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ คือ กลุ่มทำพริกلاب หมู่ 5 บ้านสันเหมืองมีกลุ่มอาชีพของชาวบ้านเป็นสำคัญมีการจัดตั้งกลุ่มปั้นดินเผา ประธานกลุ่ม นางผาย พอสุยะ จำนวนสมาชิก 13 คน ผลิตภัณฑ์ หม้อน้ำ หม้อแกง กระจกดอกไม้ และตุ๊กตาจากเครื่องปั้นดินเผา หมู่ 6 บ้านท่าช้าง มีวิถีชาวบ้านแบบเรียบง่ายมีการจัดตั้งกลุ่มจักสานผู้สูงอายุ ประธานกลุ่ม นายยวน ด้วงใจ จำนวนสมาชิก 12 คน ผลิตภัณฑ์ เครื่องจักสานจากไม้ไผ่จากข้อมูลข้างต้นเห็นได้ว่า หมู่บ้านขยายผลการดำเนินงานการจัดการขยะ ทั้ง 8 หมู่บ้านนั้นมีกิจกรรม และกลุ่มอาชีพเป็นของตนเอง ในแต่ละหมู่บ้าน ความสนใจในการดำเนินกิจกรรมทางด้านการจัดการขยะ ทั้ง 8 กิจกรรม มีน้อยมาก ส่งผลถึงความไม่พร้อมพร้อมในการจัดการขยะ ของหมู่บ้านขยายผลการจัดการขยะทั้ง 8 หมู่บ้าน

ปัจจัยด้านทัศนคติ จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำของหมู่บ้านขยายผลการดำเนินงานการจัดการขยะ ทั้ง 8 หมู่บ้านผู้วิจัยได้นำข้อมูลวิเคราะห์เกี่ยวกับด้านทัศนคติ ต่อการดำเนินการจัดการขยะ ของประชาชนของหมู่บ้านขยายผลการจัดการขยะทั้ง 8 หมู่บ้าน ดังนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติการจัดการขยะมี 2 ปัจจัย คือ 1.ปัจจัยด้านวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ปัจจัยด้านนี้ในเขตเทศบาลตำบลหนองล่อง มีหมู่บ้านที่มีวัฒนธรรมที่ต่างไปจากหมู่บ้านอื่น ๆ อยู่ 3 หมู่บ้าน ประกอบไปด้วย บ้านต้นผึ้ง หมู่ 2 บ้านแพะใต้ หมู่ 7 บ้านต้นผึ้งหลายลี หมู่ 8 ทั้ง 3 หมู่บ้าน มีวัฒนธรรมการพูด ขนบธรรมเนียมประเพณีสืบทอดมาจากวิถี “คนยอง” ประชาชนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะออกทำงานตั้งแต่เช้ามีด กลางคืนก็จะเข้านอนแต่หัวค่ำ การร่วมมือในการจัดการขยะประชาชนกลุ่มนี้มองว่าเป็นเรื่องหน้าที่การจัดการของเทศบาลและหน่วยงานราชการอื่น ๆ การจัดการขยะเป็นเรื่องไกลตัวสำหรับพวกเขา การเข้าถึงประชาชนกลุ่มนี้ของเทศบาลตำบลหนองล่องยังทำได้ไม่มาก อีกกลุ่มหนึ่งของหมู่บ้านขยายผลการจัดการขยะ คือ บ้านหนองล่อง หมู่ 1 บ้านวังสะแกง หมู่ 3 บ้านสันเหมือง หมู่ 5 บ้านท่าช้าง หมู่ 6 บ้านวังสะแกงใต้ หมู่ 9 ประชาชนของหมู่บ้านขยายผลการจัดการขยะกลุ่มนี้ มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา แบบไทลื้อ กลุ่มหมู่บ้านเหล่านี้จะมีงานรื่นเริงบ่อย งานกิจกรรมทางสังคมมีเป็นประจำ เวลาว่างจะทำให้เกิดขยะจำนวนมาก แต่ประชาชนกลุ่มนี้คิดเสมอว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศบาล การจัดการขยะในครัวเรือนก็จะทำแบบง่าย ๆ โดยการกองรวมกันไว้ไม่มีการคัดแยก พอขยะมีปริมาณมากก็จะทำการเผาในพื้นที่ของตนเอง ทัศนคติของประชาชนกลุ่มนี้คิดว่าการจัดการขยะเป็นเรื่อง ง่ายๆ ทำเองได้ ประชาชนยังขาดความรู้เรื่องผลกระทบในการจัดการขยะ 2.ปัจจัยด้านกลุ่มอาชีพ ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลตำบลหนอง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ล่องประกอบอาชีพ ทำสวนลำไย มะม่วง และเกษตรกรรม การจัดการเศษใบไม้ เศษวัชพืช ที่มีปริมาณมาก มักจะทำด้วยวิธีการง่ายๆ คือ การเผา โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการเผา เหตุผลสำคัญประการหนึ่งคือประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการจัดการขยะ ทักษะคติต่อการจัดการขยะ ของพวกเขา คือ การจัดการขยะเป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการ และเทศบาล ต้องดำเนินการ จากปัจจัยข้างต้นทั้งสองนั้น เห็นได้ว่า ทักษะคติด้านการจัดการขยะของประชาชนในหมู่บ้านขยายผลนั้น มองเรื่องการจัดการขยะเป็นหน้าที่ของหน่วยงานเทศบาลตำบลหนองล่อง ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเทศบาลต้องให้ความรู้ เกี่ยวกับการจัดการขยะให้มากกว่านี้ ประชาชน ถึงจะมีทักษะคติในการจัดการขยะในมุมที่ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยพบว่า การที่เทศบาลดำเนินงานการจัดการขยะในตอนนี้ถือว่าประสบความสำเร็จเพียงระดับหนึ่ง ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเทศบาลควรสนับสนุน ให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการขยะกับประชาชนในท้องถิ่นให้มากกว่านี้ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นตระหนักถึงปัญหาการจัดการขยะให้มาก เมื่อประชาชนในท้องถิ่นให้ความสนใจและมีความรู้เรื่องการจัดการขยะ การดำเนินงานการขยายการจัดการขยะจากหมู่บ้านต้นแบบไปสู่หมู่บ้านอื่น ๆ ในเขตเทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน ก็จะทำได้ง่าย และสมบูรณ์ ขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า การขยายผลการดำเนินงานการจัดการขยะของเทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูนในตอนนี้ถือว่าประสบความสำเร็จเพียงระดับหนึ่ง ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูนควรสนับสนุน ส่งเสริมด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการขยะกับประชาชนในท้องถิ่นให้มากกว่านี้ ทั้งกับผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองล่อง เพื่อให้ผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองล่องตระหนักถึงปัญหาการจัดการขยะที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ถ้าผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองล่อง มีความพร้อมให้มีความสนใจและมีความรู้เรื่องการจัดการขยะ การขยายผลการดำเนินงานการจัดการขยะจากหมู่บ้านต้นแบบไปสู่หมู่บ้านอื่น ๆ ในเขตเทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน ก็จะทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่านี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

- บัณฑิต คุ่มวานิชการ. (2556). บริหารจัดการขยะมูลฝอยของกองบิน 41 จังหวัดเชียงใหม่. รัฐ
ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- นายวิชัย ลักษณ์รุจิ. (2559). การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน กรณีชุมชนบ้าน
หลายเทศบาลเมืองลำพูน. ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- จิตติรัตน์ อำไพ. (2552). การจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย: สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ
- มนตรี ศิริจันทร์ชื่น. (2545). ภาวะความเป็นผู้นำในงานพัฒนาชุมชน. มหาลัษราชภัฏเชียงใหม่
รัฐบาลไทย-ข่าวทำเนียบรัฐบาล-มหาดไทยสั่งการทุกจังหวัด เดินหน้าแผน. (ออนไลน์). สืบค้นจาก
<http://www.thaigov.go.th/news/contents/details/1779>

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สมรรถนะหลักของบุคลากรศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดินโครงการหลวง

Core Competency of Royal Project's Officers of

Land Development Operation Center

ณัฐสุดา แซ่ลิ้ม (Nutthasuda Saelim)¹

อลงกรณ์ คูตระกูล (Alongkorn Khutrakun)²

¹นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

¹Graduate Student, Master of Public Administration

²สำนักวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

²School of Public Administration, Faculty of Political Science and Public Administration,

Chiang Mai University

E-mail: planutthasuda@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อกำหนดสมรรถนะหลักของบุคลากรที่เหมาะสมกับศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน โครงการหลวง พร้อมทั้งกำหนดนิยาม ระดับความเชี่ยวชาญ และค่าระดับสมรรถนะที่คาดหวัง 2) เพื่อประเมินระดับสมรรถนะของบุคลากร ศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดินโครงการหลวงในปัจจุบัน 3) เพื่อเสนอแนวทางในการกำหนดนโยบายด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์บนพื้นฐานของสมรรถนะหลักที่กำหนดของศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน โครงการหลวง

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เพื่อกำหนดสมรรถนะหลักและนิยามสมรรถนะหลักของบุคลากร 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1. ผู้บริหารของหน่วยงาน 2. ผู้มีผลงานโดดเด่น 3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวม 38 ราย มีผู้เชี่ยวชาญ 3 ราย เพื่อคัดเลือกสมรรถนะหลักที่เหมาะสมที่สุดด้วยเทคนิคเดลฟาย และนำมาประเมินเพื่อหาช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่คาดหวัง และระดับสมรรถนะหลักที่บุคลากรมีอยู่ จำนวน 115 ราย เพื่อกำหนดหาช่องว่างระดับสมรรถนะโดย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วิเคราะห์เชิงสถิติพรรณนาในรูปแบบแผนภูมิ กราฟ และตารางแจกแจงความถี่ ส่วนแนวทางในการนำ
สมรรถนะหลักไปใช้ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มีผู้ให้ข้อมูลและความคิดเห็น จำนวน 7 ราย

ผลการศึกษาพบว่า 1) สมรรถนะหลักของบุคลากรศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดินโครงการหลวง
ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับงานพัฒนาที่ดินบนพื้นที่สูง ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และ
คุณลักษณะความซื่อสัตย์สุจริต 2) ระดับสมรรถนะหลักของบุคลากรโดยรวมต่ำกว่าระดับสมรรถนะที่
คาดหวังในทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยช่องว่างมากที่สุดในด้านความรู้เกี่ยวกับงานพัฒนาที่ดินบนพื้นที่สูง
คือ เท่ากับ -0.31 และรองลงมา คือ ด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยช่องว่างที่ -0.24 และ
คุณลักษณะความซื่อสัตย์สุจริตมีช่องว่าง คือ -0.14 3) สมรรถนะหลักที่กำหนดสามารถนำไปใช้เป็นฐาน
นโยบายในด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ 4 ด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ 1) การสรรหาและ
คัดเลือก 2) การประเมินผลการปฏิบัติงาน 3) การวางแผนพัฒนาอบรมบุคลากร และ 4) การพิจารณาให้
ค่าตอบแทนและรางวัล

คำสำคัญ: สมรรถนะ สมรรถนะหลักของบุคลากร การบริหารทรัพยากรมนุษย์

ABSTRACT

The purpose of this study were 1) to determine the suitable core competencies of officers of the Land Development Center for Royal Project (LDCRP) along with definition, proficiency level and the expected competency level 2) to evaluate present personnel core competencies level and 3) to propose the guidelines for human resource management policies of the LDCRP.

The study was a qualitative research using the interviews method. The interviewees of 3 groups comprised of executive officers, outstanding officers and stakeholders, totalling 38 people were undertaken to determine and define the suitable core competencies of the personnel. The three most suitable core competencies were selected by three experts using Delphi technique. These suitable core competencies then were used to evaluate 115 officers. The results were statistically analysed and described in form of charts, graphs, and frequency distribution tables. There were also seven interviewers

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

who provided opinion about using the suitable core competencies as the guidelines for human resource management policies of the LDCRP.

The study finds that 1) the core competencies for officers of LDCRP are defined as the knowledge of highland land development, collaboration skills and the integrity. 2) The evaluated overall core competency level is lower than the expected level in all aspects. The highest gap is -0.31 averagely in knowledge of highland land development, -0.24 in collaboration skill and -0.14 in the integrity. 3) The defined core competencies which can be used as a base for human resource policy of LDCRP are in 4 aspects as 1) recruitment and selection 2) performance management 3) training and development 4) rewarding and recognition respectively.

KEYWORDS: Competency, Core Competency of Officer, Human Resource Management

บทนำ

การบริหารองค์กรสมัยใหม่ เป็นการบริหารจัดการให้สามารถปรับตัว รับมือ และทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงมีหลายองค์กรพยายามสร้างและแสวงหาเครื่องมือต่างๆ มาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร ซึ่งทรัพยากรที่สำคัญที่สุด คือ ทรัพยากรมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ องค์กรจึงแสวงหาเครื่องมือ วิธีการ แนวคิด หรือหลักการต่างๆ ที่จะบริหารทรัพยากรบุคคลที่ดีที่สุด เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ ทัศนคติ และความสามารถอื่นๆ ที่องค์กรปรารถนา เพื่อลดโอกาสเสี่ยงในการเผชิญกับปัญหาจากบุคคลที่ส่งผลต่อองค์กร เช่น อัตราการลาออกที่สูงขึ้น การได้คนที่มีผลงานต่ำเข้าร่วมงาน สภาวะปัญหางานล้นคนหรือคนล้นงาน แนวคิดหนึ่งที่ได้รับคามนิยมสูงสุด คือ แนวคิดสมรรถนะ (Competency) ที่เป็นเสมือนเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารและขับเคลื่อนองค์กร เพราะช่วยสนับสนุนวิสัยทัศน์ ภารกิจและกลยุทธ์ขององค์กรให้ชัดเจน และเป็นเครื่องมือที่ช่วยตัดสินใจเรื่องของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ครบถ้วนทุกกระบวนการ (ณรงค์วิทย์ แสนทอง, 2547)

ดังนั้น ไม่ว่าจะองค์กรภาครัฐหรือเอกชนจึงนำแนวคิดสมรรถนะมาใช้ เช่น ภาครัฐของไทย โดยสำนักงาน ก.พ. ได้ว่าจ้างให้บริษัท HAY GROUP จัดทำโมเดลสมรรถนะ (Competency Model) ของระบบ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ราชการไทยสำหรับข้าราชการพลเรือนไทย จึงได้สมรรถนะหลัก จำนวน 5 สมรรถนะและสมรรถนะประจำ
กลุ่มงาน 20 สมรรถนะ ให้ส่วนราชการทุกกระทรวง ทบวง กรม นำหลักสมรรถนะมาใช้ โดยเฉพาะสมรรถนะ
หลัก (Core Competency) ที่หมายถึง คุณลักษณะร่วมของข้าราชการพลเรือนไทยทั้งระบบ เพื่อหล่อหลอม
ค่านิยมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2553)

แต่บางหน่วยงานมีลักษณะรูปแบบหน่วยงานหรือภารกิจที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และแตกต่างจาก
หน่วยงานทั่วไป เช่น ศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน โครงการหลวง (สพล.) สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 กรม
พัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานมีความต่าง มีลักษณะพิเศษจากหน่วยงานอื่น คือ มี
ขอบเขตพื้นที่ปฏิบัติงาน โครงการหลวงตามราชกิจจานุเบกษาเป็นวงรอบการดำเนินงานพัฒนาที่ดิน บุคลากรมี
ความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาที่ดินบนพื้นที่สูงพร้อมกับมีเครื่องจักรกลในการปฏิบัติงาน มีกระบวนการการ
ปฏิบัติงานครบวงจร และเบ็ดเสร็จในหน่วยงาน นอกจากนี้ หน่วยงานยังได้รับรางวัลแห่งเกียรติยศของวงการ
ราชการไทยที่ คือ รางวัลเลิศรัฐ 2 ปีซ้อน (พ.ศ. 2560-2561) แต่ในทางตรงข้าม การปฏิบัติงานประจำปียังดำเนิน
กิจกรรมแบบเดิมๆ ด้วยพื้นที่ดำเนินการในขอบเขตเดิม จนกลายเป็นงานที่ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ไม่มีงานใหม่
หรือกิจกรรมใหม่เข้ามา ทำทลายความสามารถ ทำให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ได้ยังคงเป็นปริมาณ
จำนวนตามเป้าหมายที่ปฏิบัติเท่านั้น จนบุคลากรเกิดความเคยชิน มีสมรรถภาพการปฏิบัติงานลดลง ขาดการ
แสวงหาหรือเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ จิตความสามารถที่มีอยู่ถูกจำกัด และที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น คือ หน่วยงานยัง
ไม่มีการกำหนดสมรรถนะหลักเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการองค์กร

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาวิจัยเห็นถึงความสำคัญและสนใจในการศึกษาเรื่อง
สมรรถนะหลักของหน่วยงาน เพราะจะเป็นตัวผลักดันให้บุคลากรเกิดการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพผลมาก
ขึ้น เกิดความโดดเด่น และรักษาความโดดเด่นของหน่วยงานไว้ ให้เป็นหน่วยงานที่ได้รับความยอมรับ และ
เพื่อได้รับผลการศึกษานั้นจะนำไปเสนอเป็นแนวทางหรือกำหนดเป็นสมรรถนะหลักของหน่วยงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อกำหนดสมรรถนะหลักของบุคลากรที่เหมาะสมกับศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน โครงการหลวง
พร้อมทั้งกำหนดค่านิยม ระดับความเชี่ยวชาญ และค่าระดับสมรรถนะที่คาดหวัง
2. เพื่อประเมินระดับสมรรถนะของบุคลากรศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน โครงการหลวงในปัจจุบัน

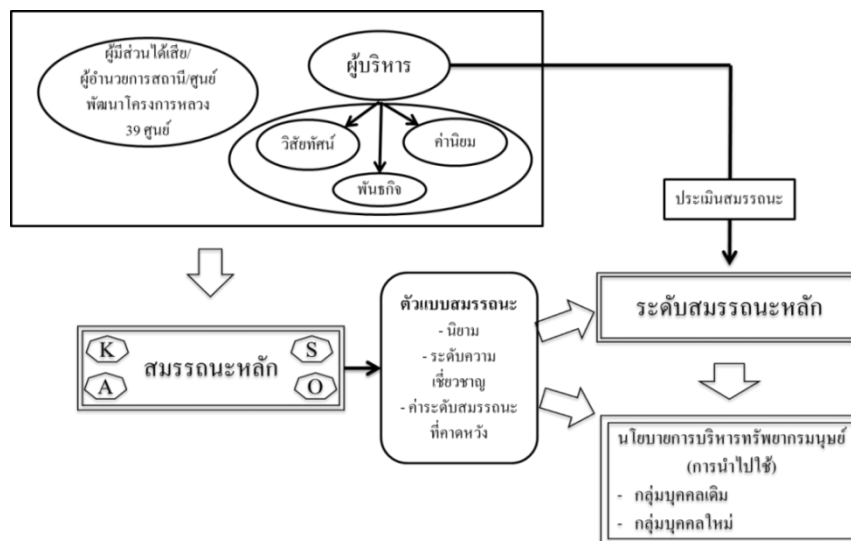
บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

3. เพื่อเสนอแนวทางในการกำหนดนโยบายด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์บนพื้นฐานของสมรรถนะหลักที่กำหนดขึ้นของศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน โครงการหลวง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดสมรรถนะภายใต้วัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยสามารถสร้างกรอบแนวคิดได้ โดยเริ่มจากผู้บริหาร/หัวหน้าฝ่าย บุคลากรภายในหน่วยงาน และผู้มีส่วนได้เสีย เป็นผู้กำหนดสมรรถนะหลักที่อาจเป็นความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะอื่นๆ ซึ่งอาจสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม และลักษณะหน่วยงาน เพื่อสร้างตัวแบบสมรรถนะหลักที่ประกอบด้วย นิยาม ระดับความเชี่ยวชาญ และค่าระดับสมรรถนะที่คาดหวัง เพื่อนำมาประเมินระดับสมรรถนะของบุคลากรปัจจุบัน โดยผู้บริหารเป็นผู้กำหนดค่าระดับสมรรถนะหลักที่คาดหวัง และนำมาเปรียบเทียบกับ เพื่อเสนอแนวทางในการกำหนดนโยบายแก่หน่วยงานในการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ทั้งกลุ่มบุคลากรเดิมและบุคลากรใหม่ที่จะเข้าร่วมงาน โดยสามารถแสดงเป็นภาพได้ ดังภาพกรอบแนวคิด ดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ทบทวนวรรณกรรม (แนวคิด ทฤษฎี)

ผู้ศึกษาวิจัยได้ศึกษาทบทวนแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2 ด้าน คือ แนวคิดสมรรถนะ และการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ทั้งนี้สามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. แนวคิดสมรรถนะ

ปี ค.ศ.1973 David C. McClelland ได้นำเสนอองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงานที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญา แต่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอื่นๆ เช่น แรงจูงใจ อุปนิสัย ทักษะ หรือวุฒิภาวะทางอารมณ์ โดย David McClelland (1973 อ้างในสุปราณี ยมพุก, 2554 : 30) ให้ความหมายถึงคุณลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายใต้ตัวบุคคล จะเป็นตัวผลักดันให้บุคคลสร้างผลการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูง หรือ โดดเด่นกว่าผู้อื่นได้ ต่อมาในปี ค.ศ.1994 Gary Hamel และ C.K.Prahalad ได้เขียนหนังสือชื่อ Competing for The Future มีแนวคิดที่สำคัญคือ Core Competencies เป็นความสามารถหลักของธุรกิจ ซึ่งถือว่าการประกอบธุรกิจนั้นจะต้องมีเนื้อหาสาระหลัก เช่น พื้นฐานความรู้ ทักษะ และความสามารถในการทำงานว่าอยู่ในระดับใด จึงทำงานได้มีประสิทธิภาพสูงสุดตามความต้องการขององค์กร

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, (2548: 4) สมรรถนะ คือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานคนอื่นๆ ในองค์กร โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) Competency Model เป็นแบบที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงในการจัดทำสมรรถนะที่ประกอบด้วยกลุ่มสมรรถนะ ชื่อและคำจำกัดความของสมรรถนะ ระดับความสามารถ และตัวชี้วัดของพฤติกรรม 2) Competency Categories ประกอบด้วย สมรรถนะกลุ่มที่บุคลากรทุกคนในองค์กรจะต้องมี คือ สมรรถนะหลัก และกลุ่มสมรรถนะตามสายงานซึ่งเป็นความรู้ความสามารถที่จำเป็นในแต่ละสายงาน 3) Competency Name and Definition สมรรถนะแต่ละเรื่องที่อยู่ในกลุ่มสมรรถนะหลักและกลุ่มสมรรถนะตามสายงานนั้น จะต้องมีการเรียกชื่อและมีคำนิยามหรือความหมายที่ชัดเจนเพื่อสื่อให้ผู้อ่านและผู้ใช้เข้าใจ 4) Proficiency Scale คือ ระดับความสามารถหรือระดับพฤติกรรมของสมรรถนะแต่ละเรื่องเพื่อที่จะนำไปเป็นหลักในการกำหนดว่าบุคลากรในองค์กรจะต้องมีความสามารถในแต่ละเรื่องของสมรรถนะ 5) Behavioural Indicators คือ ตัวชี้วัดพฤติกรรมในแต่ละระดับจะเป็นสิ่งที่อธิบายว่าบุคลากรคนนั้นมีระดับของความสามารถ หรือระดับของพฤติกรรมอยู่ในระดับที่ต้องการหรือไม่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การกำหนดสมรรถนะ หรือการสร้างรูปแบบสมรรถนะ สามารถกำหนดได้ (เทื่อน ทองแก้ว, 2550 : ระบบออนไลน์) เริ่มจากการนำวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมขององค์กรมาเป็นแนวทางในการกำหนดสมรรถนะ จากนั้นพิจารณาถึงสมรรถนะหลักที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรมีอะไรบ้าง จะใช้ความรู้ ทักษะ และ คุณลักษณะอะไร หรือคนแบบไหนที่จะผลักดันให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย

ส่วนการประเมินสมรรถนะทำได้ค่อนข้างลำบาก จึงต้องอาศัยวิธีการหรือใช้เครื่องมือบางชนิดเพื่อ วัดสมรรถนะบุคคล (เทื่อน ทองแก้ว, 2550: ระบบออนไลน์) เนื่องจากสมรรถนะเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ดังนั้น การวัดหรือประเมินที่สอดคล้องที่สุด คือการสังเกตพฤติกรรมและประเมินว่าพฤติกรรมการทำงาน โดยรวมๆ ของบุคคลผู้นั้นสอดคล้องกับระดับสมรรถนะที่ระดับใด โดยผู้บังคับบัญชาจะต้องหมั่นสังเกตการทำงานของผู้ที่ถูกประเมินไว้เป็นระยะ ๆ เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันในกรณีที่ผู้ถูกประเมินไม่เห็นด้วยกับระดับสมรรถนะที่ได้รับ (รัชนิวรรณ วิษย์ถนอม, 2552 : ระบบออนไลน์)

2. แนวคิดการบริหารทรัพยากรมนุษย์

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้ความสำคัญกับการสรรหา การคัดเลือก การบรรจุ การจัดการผลประโยชน์ตอบแทน แรงงานสัมพันธ์ การฝึกอบรมและพัฒนา รวมถึงดูแลในเรื่องสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งการจัดการนี้ยังหมายรวมถึงหน้าที่ขององค์กรที่ต้องดึงศักยภาพของพนักงานออกมาใช้ให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร (อัจฉรา หล่อตระกูล, 2557; 70 - 71) ซึ่ง จูดีพัฒนา พิษณุธาดาพงศ์ (2549: 50 - 52) ได้แสดงให้เห็นว่าระบบสมรรถนะเป็นพื้นฐานสำคัญในการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ใน 6 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการสรรหาและคัดเลือกบุคลากร (Recruitment and selection) ต้องให้สอดคล้องกับสมรรถนะตรงกับตำแหน่งงาน มีคุณสมบัติเหมาะสมหรือมีความสามารถตรงตามตำแหน่งที่ต้องการ (Put the right man on the right job)
- 2) ด้านการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร (Training and development) ดำเนินการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับสมรรถนะของบุคลากร และเป็นการค้นหาความจำเป็นในการฝึกอบรมและพัฒนาของพนักงานรายบุคคล ซึ่งจะทำให้องค์กรทราบทิศทางการพัฒนาคนได้ตรงตามเป้าหมาย ประหยัดเวลาและงบประมาณ
- 3) ด้านความก้าวหน้าในสายงานอาชีพ (Career Development) เพราะองค์กรทราบถึงจุดอ่อนจุดแข็งของบุคลากรที่มีอยู่ และบุคลากรเองยังเห็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของตนเองในอนาคต เพื่อให้มีสมรรถนะตามที่ต้องการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

คาดหวัง เห็นโอกาสก้าวหน้าในสายงานอาชีพของตน ซึ่งจะช่วยให้องค์กรสามารถรักษาคณดี คนเก่งไว้ได้ 4) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance management) ช่วยให้องค์กรมีความแม่นยำในการประเมินผลการปฏิบัติงานมากขึ้น 5) การวางแผนสายอาชีพและการสืบทอดตำแหน่ง (Succession planning) ในองค์กรจะต้องมีการสร้างบุคคลขึ้นมาแทนเป็นการสืบทอด จะช่วยให้องค์กรสามารถพัฒนาหรือเตรียมบุคลากรเป็นผู้บริหารให้มีสมรรถนะพร้อมเข้าสู่ตำแหน่งต่างๆ ลดการขาดแคลนผู้บริหารที่มีคุณภาพ 6) การจ่ายค่าตอบแทนและให้การยกย่องชมเชย หรือการให้รางวัล (Rewarding and Recognition) เพราะการนำระบบสมรรถนะมาใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน สิ่งที่ได้จะเป็นตัวช่วยในการตัดสินใจว่าพนักงานควรได้รับค่าตอบแทนเท่าใด อยู่ในตำแหน่งใดของขั้นเงินเดือน

ระเบียบวิธีวิจัย

แบบแผนของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เนื่องจากการศึกษาเฉพาะกรณี ใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นหลัก แล้วตีความเพื่อสรุปผลการวิเคราะห์

กลุ่มเป้าหมาย

1. ประชากร: บุคลากรศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน โครงการหลวง จำนวน 116 ราย
2. ผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยดังนี้
 - 2.1 การกำหนดสมรรถนะหลักที่เหมาะสมกับบุคลากรของศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน โครงการหลวง จำนวน 38 ราย และผู้เชี่ยวชาญในการคัดกรองรายการสมรรถนะหลัก 3 ราย
 - 2.2 ระดับสมรรถนะหลักที่ได้จากการประเมินของบุคลากรเทียบกับระดับค่าความคาดหวัง โดยมีผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายเป็นผู้ประเมินเจ้าหน้าที่ในสังกัด รวม 7 ราย และมีผู้รับการประเมินรวม 115 ราย
 - 2.3 แนวทางการนำสมรรถนะหลักที่กำหนดได้ไปใช้ในฐานนโยบายด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ จำนวน 7 ราย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เครื่องมือวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ชุด ประกอบด้วย 1) เพื่อกำหนดรายชื่อสมรรถนะพร้อมนิยาม 2) แนวทางการนำสมรรถนะที่ได้ไปใช้ในด้านบริหารทรัพยากรมนุษย์ และ 3) ผู้เชี่ยวชาญเพื่อใช้ในการคัดกรองสมรรถนะหลักที่เหมาะสมกับบุคลากรของหน่วยงาน อย่างน้อยจำนวน 3 รอบ

2. แบบประเมิน จำนวน 2 ชุด คือ 1) เพื่อกำหนดระดับความเชี่ยวชาญค่าคาดหวังของสมรรถนะหลัก และ 2) แบบประเมินสมรรถนะหลักของบุคลากรรายบุคคล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถอธิบายการเก็บข้อมูลตามคำถามงานวิจัย ดังนี้

1. สมรรถนะหลักใดที่เหมาะสมกับบุคลากรของศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน โครงการหลวง ซึ่งในคำถามนี้ยังรวมถึงคำนิยาม ระดับความเชี่ยวชาญ และค่าคาดหวังของสมรรถนะหลักที่ได้ โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดังนี้

1) ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูล และสร้างแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างปลายเปิด เพื่อให้ได้รายการสมรรถนะหลัก ทั้ง 3 ด้าน พร้อมทั้งคำนิยามตามความเห็นของผู้ให้ข้อมูล จากนั้นส่งหนังสือนัดหมายพร้อมแบบสัมภาษณ์เพื่อขอสัมภาษณ์ด้วยตนเอง รวม 38 คน โดยให้ผู้ให้ข้อมูลแสดงความเห็นอย่างอิสระ มีการจดบันทึกขออนุญาตบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์

2) ผู้วิจัยรวบรวมรายการสมรรถนะหลักที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมด จัดแบ่งประเภทสมรรถนะหลัก จำนวน 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะ จากนั้นกำหนดผู้เชี่ยวชาญ 3 รายที่มีความเหมาะสมและมีประสบการณ์สูงเกี่ยวกับหน่วยงานเพื่อใช้เทคนิคแบบเดลฟาย (Delphi technique) ในการคัดเลือก กลั่นกรอง และจัดเรียงลำดับรายการสมรรถนะหลัก โดยผู้วิจัยนัดผู้เชี่ยวชาญต่างวาระในทุกรอบโดยรอบที่ 1 ให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนคัดเลือกรายการสมรรถนะหลักด้านละ 3 รายการ จากนั้น นำรายการที่ได้ในรอบที่ 1 ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาในรอบที่ 2 เพื่อคัดกรองสมรรถนะหลักด้านละ 1 รายการ จากนั้นนำรายการในแต่ละด้านที่ผู้เชี่ยวชาญได้คัดเลือกมารวมกัน ด้านละ 3 รายการ และนำกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญจัดเรียงลำดับความสำคัญในแต่ละด้าน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

3) ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ผลการจัดลำดับและเลือกรายการสมรรถนะหลักที่ผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญมากที่สุดจากการรวมคะแนนในแต่ละด้าน จึงได้สมรรถนะหลักด้านละ 1 รายการ รวม 3 รายการ

4) ศึกษาเอกสารและทบทวนวรรณกรรม โดยการปรับจากเกณฑ์มาตรฐานในการกำหนดระดับความรู้ความสามารถ ของสำนักงาน ก.พ.เพื่อกำหนดระดับความเชี่ยวชาญของสมรรถนะหลัก และร่างเพื่อเสนอผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน โครงการหลวงเป็นผู้ยืนยันความถูกต้อง และความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมิน เพื่อกำหนดระดับสมรรถนะที่คาดหวังให้ผู้ชำนาญการ ศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน โครงการหลวงเป็นผู้กำหนดค่าความคาดหวัง

2. ปัจจุบันบุคลากรของศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน โครงการหลวงมีสมรรถนะหลักอยู่ในระดับใด มีการเก็บข้อมูล ดังนี้

1) สร้างแบบประเมินระดับสมรรถนะรายบุคคล และนำไปให้หัวหน้าฝ่าย เป็นผู้ประเมินระดับสมรรถนะหลักของบุคลากรในฝ่ายๆ รวม 109 ราย และมอบให้ผู้ชำนาญการศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน โครงการหลวงเป็นผู้ประเมินระดับสมรรถนะหลักของหัวหน้าฝ่าย จำนวน 6 ราย

2) รวบรวมแบบประเมินทั้งหมด 115 ชุด มาทำสถิติรวบรวมผลการประเมินและหาค่าเฉลี่ย และค่าช่องว่างเป็นรายบุคคล และภาพรวมในแต่ละประเภทเจ้าหน้าที่ และภาพรวมทั้งหมดของบุคลากร

3. สมรรถนะหลักที่กำหนดสามารถนำไปใช้เป็นฐานนโยบายในด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ด้านใดบ้าง โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อขอสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ราย โดยมีการนัดหมายและสัมภาษณ์ตามคำถามปลายเปิดที่เตรียมไว้ โดยให้ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระและเป็นส่วนตัว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 การกำหนดสมรรถนะหลัก พร้อมนิยาม ระดับความเชี่ยวชาญ และค่าคาดหวังของสมรรถนะ ใช้แนวทางการวิเคราะห์จากเทคนิคเดลฟาย เพราะผู้ให้ข้อมูลต่างมีข้อเสนอ มีรายการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สมรรถนะมากมาย มีหลายความเห็น ผู้ศึกษาจึงต้องวิเคราะห์เพื่อลดทอนข้อมูลโดยการจัดกลุ่ม แบ่งประเภท และให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้กลั่นกรองเพื่อให้ได้สมรรถนะหลักที่เหมาะสม

ช่วงที่ 2 การประเมินระดับสมรรถนะของบุคลากรในปัจจุบัน ใช้การวิเคราะห์เชิงสถิติหรือสถิติเชิงพรรณนา เพราะข้อมูลที่ได้เป็นตัวเลขเชิงสถิติ จากการหาค่าเฉลี่ย ช่องว่างระดับสมรรถนะจากการเปรียบเทียบระดับสมรรถนะหลักของบุคลากรกับค่าคาดหวังสมรรถนะหลัก นำ ผลจากตัวเลขที่ได้มาบรรยาย ว่ามีลักษณะอย่างไร โดยแสดงในรูปแบบตาราง แผนภูมิและกราฟ

ช่วงที่ 3 สมรรถนะหลักที่กำหนดได้สามารถนำไปใช้เป็นฐานนโยบายในด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic Induction) คือ การตีความสร้างข้อสรุปข้อมูลจากข้อมูลการสัมภาษณ์ เขียนและพรรณนา สังเคราะห์ ดีความ

ผลการศึกษา

ผลการศึกษา สามารถตอบวัตถุประสงค์ 3 ข้อได้ดังนี้

1. สมรรถนะหลักที่เหมาะสมของบุคลากรกับศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน โครงการหลวง พร้อมทั้งกำหนดนิยาม และค่าระดับสมรรถนะที่คาดหวังจำแนกตามประเภทบุคลากร ดังนี้

สมรรถนะหลัก	นิยาม	ระดับสมรรถนะที่คาดหวัง (Proficiency Level)					
		ข้าราชการ			พนักงานราชการ	ลูกจ้างประจำ	ลูกจ้างเหมาเอกชน
ความรู้เกี่ยวกับงานพัฒนาที่ดินบนพื้นที่สูง	งานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาที่ดิน มีการสำรวจออกแบบและก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระบบส่งน้ำชลประทานและเส้นทางลำเลียงภูเขา พร้อมกับวิจัย ทดสอบ สาธิตและส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ประกอบกับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการ	ชำนาญการพิเศษ/อาวุโส	ชำนาญการ/ชำนาญงาน	ปฏิบัติการ/ปฏิบัติงาน			

บทความฉบับเต็ม

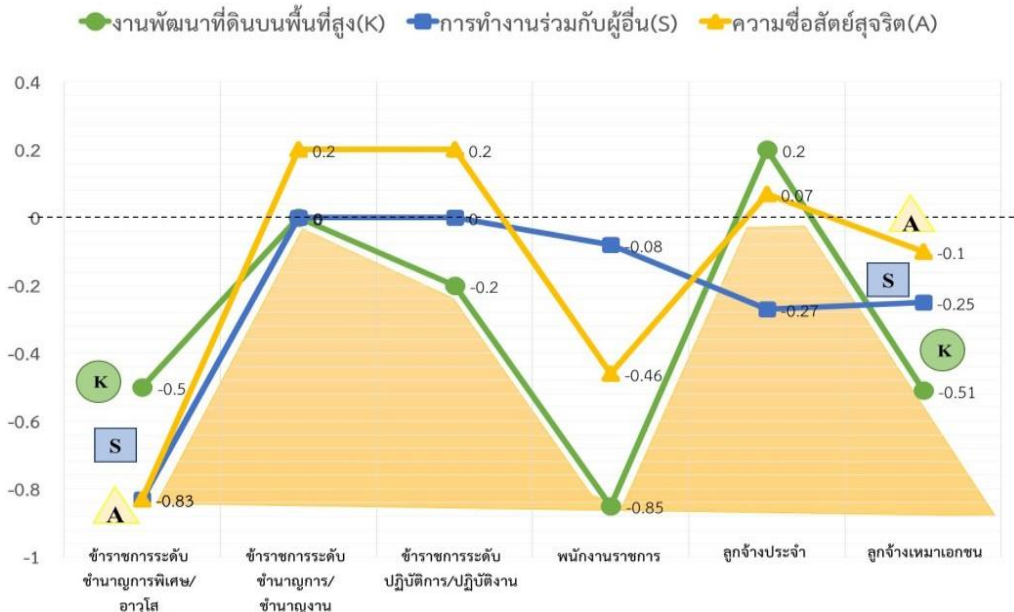
โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

	พัฒนาที่ดินเพื่อผลิตอาหารปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งหมอดินคอยอาสา หมอดินน้อยในโรงเรียน จุดเรียนรู้งานพัฒนาที่ดินและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายเพื่อการปฏิบัติงานพัฒนาที่ดินอย่างมีส่วนร่วม	5	4	3	3	2	2
การทำงานร่วมกับผู้อื่น	ความสามารถในการทำงาน เข้าใจผู้อื่นทั้งในแง่อารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการ ยอมรับฟังความเห็นของผู้อื่น สามารถปรับทัศนคติปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ ทั้งจากบุคลากรในหน่วยงานเดียวกัน และบุคลากรจากหน่วยงานภายนอกสามารถทำงานได้จนประสบความสำเร็จร่วมกัน	5	4	3	3	2	2
มีความซื่อสัตย์สุจริต	ความประพฤติตรงต่อเวลา ต่อหน้าที่ และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจ ไม่มีความลำเอียง ไม่ทุจริตคดโกง รู้หน้าที่การงานของตนเอง ปฏิบัติเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ พุดจริง ทำจริง รักษาสัญญา และรับผิดชอบคำพูด	5	4	4	3	3	3

2. ระดับสมรรถนะหลักของบุคลากร ศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน โครงการหลวงในปัจจุบัน
ระดับสมรรถนะหลักของบุคลากรโดยรวมต่ำกว่าระดับสมรรถนะที่คาดหวังในทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยช่องว่างเท่ากับ -0.31 ในด้านความรู้เกี่ยวกับงานพัฒนาที่ดินบนพื้นที่สูง -0.24 ในด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะเฉพาะความซื่อสัตย์สุจริตมีช่องว่าง คือ -0.15

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แผนภาพเปรียบเทียบช่องว่างของระดับสมรรถนะหลักที่บุคลากร
ของศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดินมีอยู่ในแต่ละประเภทเจ้าหน้าที่รัฐ

จากภาพข้างต้นแสดงให้เห็นว่า บุคลากรของหน่วยงานส่วนใหญ่มีช่องว่างสมรรถนะต่ำกว่าระดับสมรรถนะที่คาดหวัง โดยเฉพาะบุคลากรประเภทพนักงานราชการที่มีสมรรถนะหลักด้านความรู้ งานพัฒนาที่ดินบนพื้นที่สูงต่ำกว่าที่คาดหวังมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยช่องว่าง คือ -0.85 ในขณะเดียวกัน กลุ่มข้าราชการระดับชำนาญการพิเศษ/อาวุโส มีช่องว่างระดับสมรรถนะที่ต่ำสุด 2 สมรรถนะหลักใน ด้านทักษะและคุณลักษณะเฉพาะเป็นอย่างมาก แต่ไม่ปรากฏประเภทบุคลากรหรือกลุ่มบุคคลใดที่มีระดับสมรรถนะสูงกว่าระดับสมรรถนะที่คาดหวังในทุกด้าน มีเพียงข้าราชการระดับชำนาญการ/ชำนาญงานที่ไม่มีช่องว่างระดับสมรรถนะหลักที่ต่ำกว่าค่าคาดหวัง ในทางตรงข้าม มี 3 กลุ่มที่ค่าเฉลี่ยช่องว่างระดับสมรรถนะหลักทั้ง 3 สมรรถนะต่ำกว่าระดับค่าสมรรถนะคาดหวัง คือ กลุ่มข้าราชการระดับชำนาญการพิเศษ/อาวุโส, กลุ่มพนักงานราชการ และกลุ่มลูกจ้างเหมาเอกชน จึงสามารถอนุมานได้ว่าบุคลากรประเภทลูกจ้างประจำมีระดับสมรรถนะหลักในด้านความรู้งานพัฒนาที่ดินบนพื้นที่สูงสูงที่สุด ส่วนสมรรถนะหลักด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและด้านความซื่อสัตย์สุจริต ปรากฏระดับค่าเฉลี่ยช่องว่างในทางบวกสูงสุดในกลุ่มข้าราชการระดับชำนาญการ/ชำนาญงาน และข้าราชการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ระดับปฏิบัติการ/ปฏิบัติงาน โดยทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นมีระดับสมรรถนะของบุคลากรทั้ง 2 กลุ่มอยู่ในระดับที่เป็นไปตามระดับค่าสมรรถนะที่คาดหวัง

3. แนวทางในการกำหนดนโยบายด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์บนพื้นฐานของสมรรถนะหลักที่กำหนดขึ้น สามารถกำหนดได้ 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการสรรหาและคัดเลือก 2) ด้านการวางแผนพัฒนาและอบรม 3) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน และ 4) ด้านการพิจารณาให้ค่าตอบแทนและรางวัล โดยเฉพาะด้านการสรรหาและคัดเลือกบุคคลที่จะเข้าร่วมงาน เพราะสมรรถนะหลักที่กำหนดได้สามารถนำไปกำหนดเป็นคุณสมบัติประกอบการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้าร่วมงานได้ทุกสมรรถนะ เพราะจะทำให้ได้บุคลากรที่เป็นไปตามความต้องการของหน่วยงาน มีพื้นฐานสมรรถนะหลักที่พร้อมอันส่งผลสะท้อนในงานที่ปฏิบัติให้มีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้ประเมินกับบุคลากรกลุ่มเดิม เพื่อหาระดับสมรรถนะที่มี เพื่อนำผลนั้นมาวางแผนการพัฒนาอบรมให้มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น หรือนำมาพิจารณาให้รางวัลผลตอบแทนอื่นๆ ได้

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสมรรถนะหลักของบุคลากรศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน โครงการหลวง พบประเด็นที่สำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. วิธีการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ เน้นขั้นตอนวิธีกระบวนการให้ได้สมรรถนะหลักที่เหมาะสมกับบุคลากรศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน โครงการหลวง งานวิจัยที่ดำเนินการในลักษณะเช่นนี้ยังไม่ปรากฏมากนัก ผู้วิจัยจึงเลือกใช้เทคนิคเดลฟายเช่นเดียวกับงานวิจัยของนางสาวประภัสสร มีน้อย (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การสร้างสมรรถนะหลักของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงจากกรอบคุณลักษณะของบุคลากรในส่วนราชการ” และเลือกสมรรถนะหลักที่เห็นว่าสำคัญที่สุด 1 รายการ ในแต่ละด้าน ตามงานวิจัยของนายมงคล ปินตาโมงค์ (2560) ซึ่งศึกษาในเรื่อง “สมรรถนะประจำกลุ่มงานของผู้ปฏิบัติงานด้านทะเบียน การศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่”

นอกจากนี้ ในระหว่างการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์บุคคลภายนอก จะต้องมีการวางแผนให้รอบคอบทั้งเวลาและประเด็นการสัมภาษณ์ เพราะปัจจัยด้านเวลาของผู้ให้สัมภาษณ์และผู้วิจัยไม่สอดคล้องกัน การ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สื่อสารและการรับรู้ที่ต่างกัน ความเข้าใจในเนื้อหาหรือประเด็นสัมภาษณ์ที่ไม่ตรงกัน ความไม่พอเพียงของข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ หรือผู้ให้ข้อมูลไม่มีประสบการณ์หรือไม่ได้สัมผัสกับหน่วยงานมากนัก จึงทำให้ได้ข้อมูลเพียงเล็กน้อย หากแต่ยังเพียงพอต่อการประมวลและสรุปข้อมูลที่ได้ในเบื้องต้น

2. ผลการศึกษา สามารถอธิบายได้ 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 สมรรถนะหลักที่เหมาะสมกับบุคลากรศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน โครงการหลวง ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับงานพัฒนาที่ดินบนพื้นที่สูง ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งถือเป็นผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับลักษณะของหน่วยงาน โดยเฉพาะเรื่องความรู้เกี่ยวกับงานพัฒนาที่ดินบนพื้นที่สูง ตรงตามภารกิจหลักของหน่วยงาน ส่วนทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการปฏิบัติงานที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงาน และภาคส่วนอื่น ซึ่งโครงสร้างของหน่วยงานได้แบ่งฝ่ายที่รับผิดชอบที่ต้องส่งต่อกันเป็นทอดๆ และปฏิบัติงานร่วมกันอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ผลงานมีประสิทธิภาพ ทันต่อเวลาและความต้องการของเกษตรกร อีกทั้งเป็นการประหยัดงบประมาณ ไม่เกิดการกิจเข้าซ้อนกับหน่วยงานอื่น และคุณลักษณะหนึ่งที่หน่วยงานต้องการให้บุคลากรทุกคนมี คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ใช่เพียงเพราะเป็นหน่วยงานรัฐที่ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ แต่เป็นหน่วยงานที่สนองพระราชดำริ เห็นประโยชน์ของประชาชนมาก่อน ต้องไม่มีการแอบอ้างชื่อหน่วยงานหรือสถาบันเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว ไม่คิดโกง แม้แต่เวลาราชการ หรือการนำทรัพย์สินของราชการไปใช้ส่วนตัว หรือประพฤติมิชอบทางการทุจริต นอกจากนี้ หน่วยงานถือเป็นหน่วยงานทางวิชาการ ดังนั้น การให้ข้อมูลที่ถูกต้องและไม่บิดเบือนจากความเป็นจริง จึงเป็นสิ่งจำเป็น

2.2 ผลการประเมินระดับสมรรถนะหลักของบุคลากรเมื่อเปรียบเทียบกับระดับสมรรถนะที่คาดหวังมีช่องว่างของระดับสมรรถนะหลักในด้าน อาจเกิดจาก ทักษะคิด ฉันทาคติ อดทนในการประเมินของผู้บังคับบัญชา และการตีความระดับพฤติกรรมต่างกัน เนื่องจากมีผู้ประเมินเป็นผู้บริหารถึง 7 คน จึงทำให้เกิดมุมมองต่างกัน กอปรบุคลากรมีความรู้ ประสบการณ์และความชำนาญต่างกัน ดังนั้นการประเมินโดยรวม ไม่ได้แบ่งประเภทตามกลุ่มงานหรือสาขางาน ตำแหน่งอายุงาน จึงทำให้ค่าเฉลี่ยระดับสมรรถนะของบุคลากรต่ำกว่าระดับสมรรถนะที่คาดหวัง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการประเมินระดับสมรรถนะหลักของบุคลากรศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดินโครงการหลวง ที่มีระดับสมรรถนะหลักต่ำกว่าระดับที่คาดหวังในทุกรายการ แสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอในความรู้และประสบการณ์ ผู้ศึกษาขอเสนอแนะตามรายการสมรรถนะหลัก ดังนี้

(1) สมรรถนะหลักด้านความรู้เกี่ยวกับงานพัฒนาที่ดินบนพื้นที่สูง ผู้บริหารควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เบื้องต้นแก่บุคลากรและมีการทดสอบความรู้เบื้องต้นเป็นประจำทุกปี เพื่อทบทวนและรับความรู้ใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้ฝึกปฏิบัติระหว่างปฏิบัติงานแบบพี่สอนน้อง หรือน้องสอนพี่ มีการแลกเปลี่ยนความรู้

(2) ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมเพื่อละลายพฤติกรรมระหว่างคนในองค์กรเดียวกัน เพื่อให้ปรับทัศนคติ ปรับตัวและมุมมองต่างๆ ให้สามารถทำงานร่วมกันได้ นอกจากนี้ควรกำหนดวิธีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เน้นการเข้าหาแบบมิตรภาพ เป็นกันเอง

(3) ความซื่อสัตย์สุจริต ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างถึงการปฏิเสธทุจริตคอร์รัปชันต่างๆ การปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด และพยายามสร้างจิตสำนึกให้ผู้ปฏิบัติงานละเอียดต่อการทำผิดไม่ซื่อสัตย์ โดยต้องมีการกำหนดโทษที่ชัดเจนสำหรับผู้ที่ทำผิดแม้เป็นความผิดเล็กน้อย มีแผนหรือมาตรการเพื่อควบคุมความประพฤติและมีรางวัลสำหรับผู้แจ้งเมื่อเห็นบุคคลที่ขาดความซื่อสัตย์สุจริต และให้บุคลากรทุกคนให้ปฏิญาณตนซื่อสัตย์สุจริตเช่นเดียวกับข้าราชการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อศึกษาหรือทดลองประสิทธิภาพของสมรรถนะหลักที่กำหนดได้ หรือนำไปใช้ในหน่วยงานรัฐอื่นๆ ที่มีลักษณะหน่วยงานที่ใกล้เคียงกัน เพื่อศึกษาเปรียบเทียบว่ามีประสิทธิภาพแตกต่างกันหรือไม่

(2) ควรศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะหลัก ของตำแหน่งอื่นๆ ในหน่วยงาน เช่น หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน เจ้าหน้าที่ในสายวิชาการหรือสายงานสนับสนุน หรือกลุ่มงานหรือสายงานอื่นๆ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง (References)

- ณรงวิทย์ แสนทอง. 2547. **มารู้จัก Competency กันเถอะ**. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- จิตติพัฒน์ พิษุทธาคาพงศ์. 2549. “ยุทธวิธีการใช้ระบบสมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์... เพื่อผลักดันองค์กรสู่ความเป็นเลิศเหนือคู่แข่ง.” *ดำรงราชานุภาพ*. 6, 20 (กรกฎาคม – กันยายน): 50-52.
- เทื่อน ทองแก้ว. 2550. “**สมรรถนะ (Competency): หลักการและแนวปฏิบัติ**.” กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา www.competency.mju.ac.th/knowledge.php (19 สิงหาคม 2561).
- ประภัสสร มีน้อย. 2553. **การสร้างสมรรถนะหลักของบุคลากรฝ่ายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จากกรอบคุณลักษณะของบุคลากรในส่วนราชการ**. ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐ และเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มงคล ปินตาโมงค์. 2560. **สมรรถนะประจำกลุ่มงานของผู้ปฏิบัติงานด้านทะเบียน การศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รัชนีวรรณ วนิชย์ถนอม. 2552. “**สมรรถนะในระบบราชการไทย**” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา www.competency.mju.ac.th/doc/6640.doc (19 สิงหาคม 2561).
- สุปราณี ยมพุก. 2554. **สมรรถนะของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข**. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2548. **คู่มือสมรรถนะราชการพลเรือน**. กรุงเทพฯ: บริษัท พี.เอ.ลิฟวิ่ง จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2553. **คู่มือการกำหนดสมรรถนะหลักในราชการพลเรือน : คู่มือสมรรถนะหลัก**. กรุงเทพฯ: บริษัท ประชุมช่าง จำกัด.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

**การพัฒนาการศึกษาเพื่อชุมชนภายใต้โครงการสานพลังประชารัฐ
ของบริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
Education Development for Community Under
Public – Private Collaboration Project of
True Corporation Public Company Limited**

ไต้แก้ว หาญกล้า (Laikaew Hankla)

นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

Master of Public Administration

อลงกรณ์ กูตระกูล (Alongkorn Khutrakul)

สำนักวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

School of Public Administration, Faculty of Political Science and Public Administration,

Chiang Mai University

E-mail: laikaew_h@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา รูปแบบ กลไก และ ผลจากการดำเนินการของโครงการทู ปลูกปัญญาและ โครงการสานพลังประชารัฐด้านการศึกษาพื้นฐานและพัฒนาผู้นำมีกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาคั้งนี้คือ ผู้รับผิดชอบโครงการทูปลูกปัญญาและ โครงการสานพลังประชารัฐ ผู้บริหารบริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ส่วนภูมิภาค ประจำภาคเหนือตอนบน ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูสอนวิชาคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทูปลูกปัญญาและโรงเรียนในโครงการสานพลังประชารัฐ ระเบียบวิธีการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิใช้จากการสัมภาษณ์ในเชิงลึก และรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารอื่นๆที่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เกี่ยวข้องกับโครงการ ทู ปลูกปัญญาและ โครงการสานพลังประชารัฐด้านการศึกษาพื้นฐานและ
พัฒนาผู้นำ

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการดำเนินโครงการสามารถแยกออกได้เป็น 2 รูปแบบ ได้แก่
รูปแบบการดำเนินการแบบภาคเอกชนส่งถึงโรงเรียนโดยตรง และ รูปแบบการดำเนินการแบบ
องค์กรภาคเอกชนร่วมกันทำงานกับภาครัฐ ภาคประชาสังคม ส่งถึงโรงเรียน โดยมีกลไกการมีส่วน
ร่วมของภาคเอกชน และกลไกการศึกษาในยุคเทคโนโลยีสื่อดิจิทัล เป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนผลักดัน
ให้โครงการทั้ง 2 โครงการยังดำเนินต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การดำเนินโครงการฯ เกิด
ประโยชน์ต่อคน 6 กลุ่ม ได้แก่ 1.) โรงเรียน รับการพัฒนาศักยภาพครู การพัฒนาการจัด
กระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อ การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียน 2.) ครู
ได้รับการพัฒนาศักยภาพทั้งด้านระบบคิด และทักษะต่างๆ ที่ทันสมัยเป็นประโยชน์กับวิชาชีพ 3.)
ผู้บริหาร ได้รับการพัฒนาให้มีคุณสมบัติและสมรรถนะในความเป็นผู้นำในการบริหารการศึกษา
ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม และการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา 4.)
ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ ได้มีส่วนร่วมในการจัดและสนับสนุนการจัดการศึกษา 5.)
นักเรียน ได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะต่างๆ ได้เรียนรู้สัมผัส สืบค้น จากอุปกรณ์จริง สามารถนำ
ความรู้มาพัฒนาชุมชน สร้างอาชีพที่เกิดประโยชน์ได้ 6.) องค์กรธุรกิจ ภาคเอกชน ได้รับการ
ยอมรับ สร้างความน่าเชื่อถือ ความไว้วางใจจากชุมชน อันเป็นปัจจัยหลักในการสร้างความยั่งยืน
ของธุรกิจองค์กร

ทั้งนี้ ผลจากการศึกษาโครงการฯ ทั้ง 2 โครงการฯ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการ
ดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรและการดำเนินการแบบประสานความร่วมมือ
กับภาคส่วนอื่นๆ เพื่อประโยชน์สำหรับองค์กรธุรกิจเองและสังคมส่วนรวมอย่างยั่งยืน ในอนาคต
ต่อไป

คำสำคัญ การพัฒนา/ การศึกษา/ โครงการสานพลังประชารัฐ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ABSTRACT

This qualitative research aims to study the model, mechanism and performance results on fundamental education and the development of leader of the Trueplookphanya project and Public-Private Collaboration Project. The informants of this study includes the project responsible person, the upper north regional executives and the directors and computer teachers of the school which joined the project. Primary data was collected by in-depth interviewing while secondary data collected from reviewing documents.

The study findings indicate that the project model was divided into the direct implementing of private sector to the school directly and the collaboration between private sector and the government to the school. Participation and digital media technology play an important role that have pushed the two projects to proceed continuously. The benefits from these projects fall to 6 groups 1) the school: teaching process, the modern media and the school infrastructure was developed 2) the teachers: the thinking system and skillfulness relevant to their profession was developed 3) the school director: leadership competency and educational management skill was developed 4) student parents and community organizations: more participation in education organizing and supporting. 5) the students: various skills and were developed and brought into career creation 6) business and private sector: accountability were accepted by community leading to sustainability of business enterprise.

The result of this study can be applied as social responsibility and the collaboration with other sectors for the benefit of business enterprise and the sustainability of community in the future.

KEYWORDS: Education/ Development/ Public – Private Collaboration Project

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบบการศึกษาในโลกยุคปัจจุบัน ได้มีการนำเทคโนโลยีสื่อดิจิทัลเข้ามาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ทำให้เด็กเกิดการพัฒนา เกิดความสนใจในการเรียนรู้ และทันต่อยุคสมัย เน้นผลต่อผู้เรียนทั้งในระดับบริหารและการเรียนการสอนที่คำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ เรียนอย่างสนุก มีความสุขกับการเรียน คิด วิเคราะห์ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและมีความสุขกับการเรียน ทั้งนี้หากได้รับความร่วมมือ และการสนับสนุนจากภาคเอกชน ที่มีความพร้อมในด้านทรัพยากร เทคโนโลยีต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย สามารถนำมาพัฒนา ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนทำให้การศึกษาของไทยให้ก้าวหน้าทันสมัย

การปฏิรูปการศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เน้นนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ภายใต้การนำของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้สะท้อนมุมมองถึงปัญหาไทยการศึกษาในมิติต่างๆ ทั้งในด้านคุณภาพ มาตรฐานและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนปัญหาสำคัญที่ชี้ชัดว่าประเทศไทยยังมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา พร้อมทั้งได้เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหการศึกษาและนโยบายด้านการศึกษาที่มีความเชื่อมโยงและส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ คือ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และยกระดับมาตรฐานการศึกษา ขับเคลื่อนปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ พัฒนาครูผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต, ส่งเสริมระบบ ธรรมเนียมปฏิบัติในระบบการศึกษา ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ขึ้นเพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงมีโอกาสได้รับการศึกษาและ ได้รับความเสมอภาค ความเท่าเทียมกันในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ,2557)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การจัดการศึกษา ที่ผ่านมาโดยส่วนใหญ่เป็นบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันจะมีภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการด้านการศึกษามากขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของภาคเอกชนจะกระทำให้ลักษณะ การแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility : CSR) ของธุรกิจซึ่งถือเป็น นโยบายขององค์กรที่ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยนำทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรมาใช้ให้เกิดประโยชน์และพัฒนาสังคมส่วนรวม

อย่างไรก็ตาม ปลายศตวรรษที่ 20 ต่อเนื่องมาถึงศตวรรษที่ 21 จากการปรับเปลี่ยนบริบทของการบริหารงานภาครัฐ (Public Administration) เข้าสู่การบริหารปกครอง (Governance) ทำให้กระบวนการนโยบายสาธารณะและการจัดบริการสาธารณะ มีความหลากหลายต่อความต้องการที่เกิดจากเงื่อนไขของสังคมที่ซับซ้อน ความต้องการที่หลากหลายของประชาชน ส่งผลให้ภาครัฐมีความตระหนักถึง ภาวะความจำเป็นที่ต้องเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่างๆ ในสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะและการจัดบริการสาธารณะไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร และการรวมกลุ่มของภาคประชาสังคม ในรูปแบบต่างๆ ทั้งในระดับชาติ ภูมิภาค ท้องถิ่น (วสันต์ เหลืองประภัสร์, 2553)

การประสานความร่วมมือ หมายถึง รวมใจในการปฏิบัติงานให้เรียบร้อยและสอดคล้องกลมเกลียวกันเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ประสานทั้งด้านจิตใจ และความสามารถ การทำงานในเวลาเดียวกันด้วยการแบ่งหน้าที่กันทำ และต้องการความร่วมมือจนกว่างานจะบรรลุผลสำเร็จ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการให้งานสอดคล้องกันโดยปราศจากการขัดแย้ง การติดต่อสื่อสารงานต่างๆ มีความเข้าใจตรงกัน มีการประสานงานทุกระดับชั้น และสามารถประสานงานได้ทั้งระหว่างหน่วยงานต่างๆ ระดับเดียวกัน และหน่วยงานที่อยู่ต่างระดับกัน ได้ด้วย (ศูนย์อบรมและรับรองคุณวุฒิ ส.ส.ท.,2551 : ระบบออนไลน์)

จากแนวคิดที่กล่าวมาทำให้ ภาครัฐไทยมองเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องมีการ ประสานความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคส่วนอื่นๆ ในสังคม โดยได้จัดระบบให้มีการวางแผนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน มีการนำทรัพยากรมาแบ่งปันและใช้ประโยชน์ร่วมกัน เพื่อพัฒนาประเทศหรือแก้ปัญหาคือความต้องการของประชาชน ต้องเกิดการ

บทความฉบับเต็ม

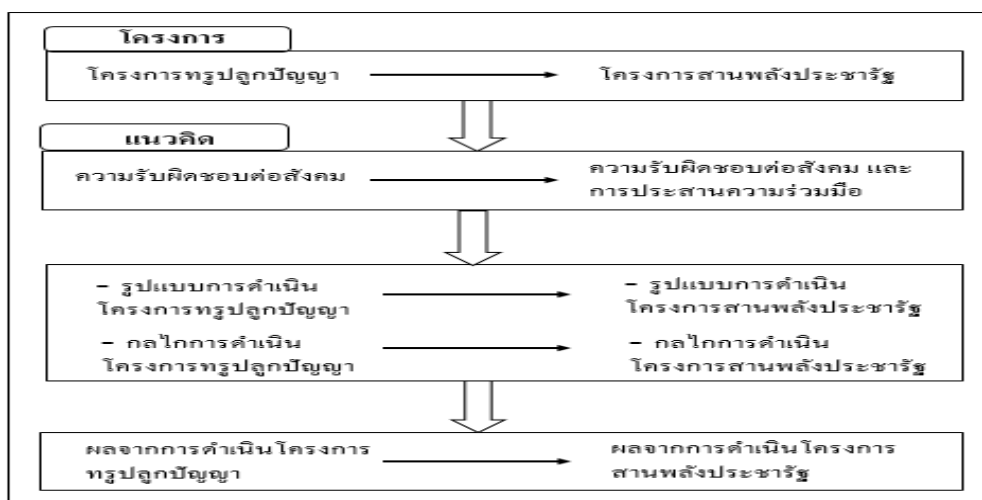
โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ประสานการทำงานร่วมกันถึงจะสามารถดำเนินการได้อย่างลุล่วงไปได้ หรือเป็นการบริหารจัดการ
บ้านเมืองในรูปแบบของ ประชากรรัฐ นั้นเอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษา รูปแบบการดำเนิน โครงการของ บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
ภายใต้โครงการทูลูกปัญญา และ โครงการสานพลังประชารัฐด้านการศึกษาพื้นฐานและพัฒนา
ผู้นำ
2. เพื่อศึกษา กลไกการดำเนิน โครงการของ บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
ภายใต้โครงการทูลูกปัญญา และ โครงการสานพลังประชารัฐด้านการศึกษาพื้นฐานและพัฒนา
ผู้นำ
3. เพื่อศึกษา ผลจากการดำเนินโครงการของ บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
ภายใต้โครงการทูลูกปัญญา และ โครงการสานพลังประชารัฐด้านการศึกษาพื้นฐานและพัฒนา
ผู้นำ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูป 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากกรอบแนวคิดข้างต้น สามารถอธิบายและวิเคราะห์ 3 ประเด็นหลัก ที่ส่งผลต่อการ
ดำเนินโครงการทูลเกล้าฯ และ โครงการสานพลังประชารัฐด้านการศึกษาพื้นฐานและพัฒนา
ผู้นำ คือ รูปแบบการดำเนินโครงการ กลไกการดำเนินโครงการ และผลจากการดำเนินโครงการ
เพื่อนำมาวิเคราะห์ จากแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม และการประสานความร่วมมือ ในการ
ดำเนินโครงการทูลเกล้าฯ และ โครงการสานพลังประชารัฐด้านการพัฒนาการศึกษาพื้นฐาน
และพัฒนาผู้นำ ทั้ง 2 โครงการ มีผลต่อโครงการ ก่อเกิดปัญหา หรือ สามารถสร้างประโยชน์ให้กับ
โรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ที่เข้าร่วมโครงการ

บททวนวรรณกรรม

แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552:1) ให้ความหมายว่าความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง แนวคิดขององค์กรในการดำเนินกิจกรรม การวางแผน การตัดสินใจ การสื่อสารสัมพันธ์ การบริหารจัดการ และการดำเนินการที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยอาจสอดคล้องกับเรื่องนี้ไว้ในกระบวนการประกอบธุรกิจ นอกจากนี้ ความรับผิดชอบต่อสังคม ในหลายองค์กร อาจมีการตั้งเงื่อนไขให้กับผู้มีส่วนได้เสีย อันหมายถึง ลูกค้า คู่ค้า ผู้ลงทุน รัฐบาล และองค์กรพัฒนาชุมชน ร่วมกันดูแลรับผิดชอบต่อสังคมด้วย

Carroll & Buchholz (1999) ได้เสนอแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมจะได้รับการยอมรับจากผู้ประกอบธุรกิจที่มีคุณธรรม นำไปสู่การยอมรับทางสังคม องค์กรต้องประกอบด้วย 4 ด้านคือ

1) ความรับผิดชอบต่อด้านเศรษฐกิจ (Economic) องค์กรธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อเศรษฐกิจ สามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน สร้างความแข็งแกร่งให้กับองค์กรธุรกิจจะช่วยให้ทำอะไรได้และเป็นประโยชน์ต่อสังคมในระยะยาว

2) ความรับผิดชอบต่อด้านกฎหมาย (Legal) องค์กรธุรกิจที่เน้นการสร้างประโยชน์ไม่เกิดปัญหา มีความมุ่งมั่นการอยู่ร่วมกันในสังคมที่ดี มีหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคมในการปฏิบัติตามภายใต้กรอบของกฎหมายและข้อบังคับอื่นๆ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

3) ความรับผิดชอบทางด้านจริยธรรม (Ethical) เป็นหน้าที่องค์กรธุรกิจต้องปฏิบัติตามหลักศีลธรรมและจริยธรรม แสดงให้เห็นถึงมาตรฐานทางด้านจริยธรรมขององค์กรด้วย

4) ความรับผิดชอบต่อเชิงสาธารณะประโยชน์ (Philanthropic Responsibilities) เป็นการกระทำที่องค์กรธุรกิจ ให้ความช่วยเหลือหรือบริจาคเป็นการตอบสนอง แสดงความรับผิดชอบต่อกลับคืนสู่ สังคม (วีระวัฒน์ ปิ่นนิตามัย, ประจักษ์ ทรัพย์มณี, 2556:211)

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการประสานความร่วมมือ

ฉัตรทิพย์ ชัยฉกรรจ์ (2560) กล่าวถึง การประสานความร่วมมือ หมายถึง การร่วมดำเนินงานและร่วมมือกันเพื่อบรรลุ เป้าหมายร่วมด้วยการทำงานข้ามขอบเขตในลักษณะของความสัมพันธ์แบบข้ามภาคส่วน

วสันต์ เหลืองประภัสร์ (2555:41-42) การบริหารแบบร่วมมือกันหลายภาคส่วน หรือ การประสานความร่วมมือนั้นเป็นการบริหารงานภาครัฐในรูปแบบเครือข่ายที่มีปฏิสัมพันธ์กันในลักษณะต่างๆและสามารถทำได้ในภาคส่วนอื่นๆที่ไม่ใช่รัฐ เพราะเป็นการบริหารจัดการผ่านความร่วมมือของบุคคลหลายฝ่าย หลายองค์กรเพื่อประโยชน์สาธารณะ เป็นรูปแบบสร้างความร่วมมือในการทำงานที่ปรากฏใน 3 ลักษณะ ดังนี้

1) การประสานงานกัน (Co-ordination) เป็นการปฏิสัมพันธ์ในเชิงความร่วมมือที่เกิดขึ้นระหว่างในระดับองค์กร การประสานการทำงานมีเป้าหมายเพื่อให้องค์กรที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการบางอย่างร่วมกัน การประสานความร่วมมือระหว่างหลายองค์กรนั้น ปรากฏในหลายลักษณะทั้งที่เป็นการประสานงานระหว่างหน่วยงานย่อยภายในองค์กรเดียวกัน การประสานงานระหว่างองค์กรต่างภาคส่วน หรือต่างสังกัดกัน จำนวนองค์กรที่เข้ามาประสานการทำงานร่วมกัน อาจเป็นการประสานการทำงานระหว่าง 2 องค์กร หรือการประสานการทำงานระหว่างหลายองค์กร การปฏิสัมพันธ์ในรูปประสานความร่วมมือในระดับองค์กรนี้ อาจเกิดขึ้นระหว่างองค์กรในภาคส่วนเดียวกันหรือองค์กรต่างภาคส่วนกันก็ได้

2) การประสานความร่วมมือ (Co-operation) เป็นการปฏิสัมพันธ์ในเชิงความร่วมมือที่เกิดขึ้นระหว่างสถาบันทางสังคม ในลักษณะการประสานความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน ระหว่างกลุ่มเครือข่ายองค์กรที่อยู่ต่างภาคส่วนกัน ได้แก่ องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคธุรกิจเอกชน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

องค์กรภาคประชาสังคม การประสานความร่วมมือในการดำเนินการร่วมกันระหว่างองค์กรต่าง
ภาคส่วนนี้ มักจะดำเนินไปโดยอาศัยกลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองระดับชาติ เช่น ระเบียบ
กฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี เป็นต้น

3) การเข้ามามีมือกันทำงาน (Collaboration) เป็นการปฏิสัมพันธ์ในเชิงความร่วมมือที่
เกิดขึ้นในระดับตัวบุคคล กลุ่มคนที่เข้ามามีมือกันทำงานนั้น ประกอบด้วยบุคลากรจากต่าง
องค์กร หน่วยงาน หรือคนละภาคส่วนกัน การเข้ามามีมือกันดำเนินการภายใต้การจัด
โครงสร้างความสัมพันธ์และการจัดองค์กรที่เป็นทางการ เช่น การเข้ามามีมือกันจัดตั้งเป็น
คณะทำงาน (Working Group) หรือร่วมกันตั้งทีมงานโครงการ (Project) ที่ประกอบขึ้นจาก
บุคลากรตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเข้ามามีมือกันทำงานมีเป้าหมายเพื่อร่วมกันขับเคลื่อน
ภารกิจให้บรรลุเป้าหมายที่ทุกฝ่ายร่วมกันกำหนดขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์ ผู้รับผิดชอบ
ผู้รับผิดชอบบริหารโครงการรูปลูกปัญญา จำนวน 1 คน ผู้รับผิดชอบบริหารโครงการสานพลัง
ประชารัฐ จำนวน 1 คน ผู้บริหารบริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ส่วนภูมิภาค ประจำ
ภาคเหนือตอนบน จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูสอนวิชาคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนที่
เข้าร่วมโครงการรูปลูกปัญญาและโรงเรียนในโครงการสานพลังประชารัฐ จำนวน 48 คน โดยจะ
ทำการเลือกเฉพาะโรงเรียนสังกัด สพ.ย.เชียงใหม่ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมทั้งโครงการรูปลูก
ปัญญาและเป็นโรงเรียนในโครงการโรงเรียนประชารัฐ รุ่น1 เพื่อนำมาศึกษา จำนวน 24 โรงเรียน

แบบแผนของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการศึกษาเพื่อชุมชนภายใต้โครงการสานพลังประชารัฐของบริษัท
ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) เพื่อนำมาซึ่งข้อมูลการวิจัยที่ครอบคลุม ครบถ้วนผู้วิจัยได้
ดำเนินการกำหนดระเบียบวิธีวิจัยนี้ขึ้นมาเพื่อแสดงให้เห็นถึงการวิจัยอย่างเป็นระบบ โดยได้ทำ การ
วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการ
สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ตามขอบเขตและขั้นตอนของการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งสิ้น
จำนวน 51 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ 1 ผู้รับผิดชอบบริหารโครงการทูลูกปัญญา

กลุ่มที่ 2 ผู้รับผิดชอบบริหารโครงการสถานพลังประชารัฐ

กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารบริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ส่วนภูมิภาค ประจำภาคเหนือ
ตอนบน

กลุ่มที่ 4 ผู้อำนวยการ โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทูลูกปัญญาและ โรงเรียนใน
โครงการสถานพลังประชารัฐ

กลุ่มที่ 5 ครูสอนวิชาคอมพิวเตอร์ของ โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทูลูกปัญญาและ
โรงเรียนในโครงการสถานพลังประชารัฐ

เครื่องมือวิจัย

1) แบบสัมภาษณ์ จำนวน 5 ชุด สำหรับผู้ให้ข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้มาเพื่อตอบคำถาม
งานวิจัย เกี่ยวกับการตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน และ รูปแบบการ
ดำเนินการของโครงการสถานพลังประชารัฐร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชา
สังคม

2) แบบสังเกตการณ์ เพื่อพิจารณาความพร้อมและสภาพแวดล้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน
สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ ที่เอื้อต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นำข้อมูลที่ได้มาเพื่อตอบคำถาม
งานวิจัย เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของโครงการทูลูกปัญญาและ โรงเรียน
ในโครงการสถานพลังประชารัฐ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ด้วย
วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เป็นคำถามปลายเปิดและมีชุดคำถามสำหรับ
สัมภาษณ์

2) ข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลจาก หนังสือ บทความ เอกสาร
งานวิจัย และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวคิดพื้นฐานในการศึกษา โดยมีข้อมูลที่ต้องการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

คือ แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบริษัท และโครงการความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการศึกษาของบริษัทฯ

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า

1. รูปแบบการดำเนินโครงการ แบ่งออกเป็น รูปแบบการดำเนินการแบบภาคเอกชนส่งถึงโรงเรียนโดยตรง ได้ใช้แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์ขององค์กร ทำให้ธุรกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อยู่รวมกันได้อย่างยั่งยืน โดยการจัดทำโครงการทูลูกปัญญานั้นเริ่มต้นจากการให้พนักงานสำรวจโรงเรียนที่เหมาะสม อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอน เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อเป็นโรงเรียนต้นแบบ หลังจากนั้นทางบริษัทฯ จะเข้าทำการสำรวจ และติดตั้งโครงข่าย อุปกรณ์โทรทัศน์วงจรปิด, คอมพิวเตอร์ ฯลฯ และจะมีเจ้าหน้าที่แนะนำให้ความรู้ ด้านการใช้งานอุปกรณ์ และการเชื่อมต่อสัญญาณอุปกรณ์ต่างๆภายในห้องเรียน สื่อดิจิทัลที่เป็น Software โปรแกรมการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้, โปรแกรมการเรียนรู้ทูลูกโลก โดยครูผู้สอนสามารถวางแผนการสอนวิเคราะห์สาระการเรียนรู้จากสื่อดิจิทัลเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรในแต่ละวิชาได้

และรูปแบบการดำเนินการแบบองค์กรภาคเอกชนร่วมกันทำงานกับภาครัฐ ภาคประชาสังคม ส่งถึงโรงเรียน โดยภาคเอกชน และภาคประชาสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ กับภาครัฐ เกิดการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในการวางแผน โดยทางบริษัทฯ จะส่งผู้นำด้านการศึกษา หรือ School Partner เข้าไป ร่วมปฏิบัติการและดำเนินโครงการต่างๆกับ ผู้อำนวยการ หรือ ศิษยานุศิษย์โรงเรียน โดยผู้ที่ร่วมได้รับประโยชน์ คือ นักเรียน และ ชุมชน ที่ต้องได้รับประโยชน์โดยตรง ในด้านการประเมินผลการดำเนินงาน ทางบริษัทฯ ได้ประเมินผลงานจากการเขียนโครงการฯของโรงเรียนที่เสนอ เพื่อของบประมาณมาพัฒนาโรงเรียน โดยผ่านเว็บไซต์ของโครงการสานพลังประชารัฐ และมีตัวแทนของบริษัทที่ลงพื้นที่เพื่อ ไปติดตามผลการดำเนินโครงการฯที่โรงเรียนเสนอไปนั้น ประสบความสำเร็จ สามารถ ใช้ประโยชน์จากงบประมาณที่มอบให้มาพัฒนาโรงเรียน และนักเรียนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2. กลไกการดำเนินงานที่ทำให้โครงการฯสามารถขับเคลื่อนต่อไปได้นั้น เกิดจากกลไกทางระบบการศึกษาในโลกยุคดิจิทัล การให้ความรู้ที่สอดคล้องกับยุคสมัย เป็นปัจจัยหนุนสำคัญด้วยระบบการศึกษาที่เน้นประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตได้จริง ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน และกลไกการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจ เกิดการร่วมลงทุนในรูปภาคีหุ้นส่วนภาครัฐและเอกชน โดยการมอบหมายภารกิจให้ภาคเอกชนดำเนินการแทนรัฐทั้งกระบวนการ

3. ผลการดำเนินโครงการฯ เกิดขึ้นกับหลายๆ กลุ่มดังนี้

3.1) โรงเรียน ได้รับการเติมเต็มจากภาคเอกชนในส่วนที่ต้องการรับการพัฒนาในเรื่องต่างๆ เช่น การพัฒนาศักยภาพครู การพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อ การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียน

3.2) ครู ได้รับความรู้ในกระบวนการจัดเรียนการสอน ทำอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลสูงสุดกับตัวผู้เรียน ได้รับการพัฒนาศักยภาพทั้งด้านระบบคิด และทักษะต่างๆ ที่ทันสมัยเป็นประโยชน์กับวิชาชีพ

3.3) ผู้บริหาร ได้รับการพัฒนาให้มีคุณสมบัติและสมรรถนะในความเป็นผู้นำในการบริหารการศึกษา ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม และการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา

3.4) ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ ได้มีส่วนร่วมในการจัดและสนับสนุนการจัดการศึกษา

3.5) นักเรียนได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะต่างๆ ที่ได้เรียนรู้สัมผัส สืบค้น จากอุปกรณ์จริง สามารถนำความรู้มาพัฒนาชุมชน สร้างอาชีพที่เกิดประโยชน์ได้

3.6) องค์กรธุรกิจ ภาคเอกชน ได้รับการยอมรับ สร้างความน่าเชื่อถือ ความไว้วางใจจากชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการสร้างความยั่งยืนของธุรกิจในอนาคต

4. โอกาสที่สามารถพัฒนาได้ ในการดำเนินโครงการทบทวนปัญหา และโครงการสานพลังประชารัฐด้านการศึกษาพื้นฐานและพัฒนาผู้นำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้มากยิ่งขึ้น ดังประเด็นต่อไปนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

4.1) ขยายความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างท้องถิ่น ส่งเสริมพัฒนาความรู้ด้านการศึกษาระดับพื้นฐาน ทุกระดับ ทุกกลุ่ม เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน, กลุ่ม อสม, กลุ่มสตรี ฯลฯ โดยสร้างความร่วมมือที่เกิดจากชุมชนท้องถิ่น ขยายโครงการด้านการศึกษาระหว่างท้องถิ่น เช่น กสน. โดยให้การศึกษาค้นคว้าความรู้ด้านการส่งเสริมอาชีพ ให้เกิดอาชีพขึ้นในชุมชน

4.2) มีการประเมินโครงการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้จากความไม่เข้าใจในการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยของบุคลากร เนื่องจากบุคลากรของโรงเรียนที่อยู่ในโครงการถูกลดปัญหาและโครงการสานพลังประชารัฐด้านการศึกษาและพัฒนาผู้นำส่วนใหญ่เป็นบุคลากรที่ใกล้วัยเกษียณ หรือมีอายุค่อนข้างมากแล้ว ทำให้อุปกรณ์เทคโนโลยีต่างๆ ที่ส่งมาใช้ในโครงการฯ ยากต่อการใช้งาน ถึงแม้จะมีคู่มือศึกษา หรือมีการอบรมการใช้งานในครั้งแรก แต่เนื่องด้วยเป็นศัพท์เทคนิค และเป็นสิ่งที่ค่อนข้างทันสมัย ทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจ ในการใช้งาน ต้องอาศัยความรู้ ความสนใจ และมีทักษะในด้านการใช้เทคโนโลยี มีเพียงบุคลากรบางส่วนที่สามารถใช้อุปกรณ์เหล่านี้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ทำให้หากบุคลากรที่ควบคุม ดูแลอุปกรณ์เหล่านี้ ถูกโอนย้ายไปสังกัดโรงเรียนอื่น ก็จะไม่มีการใช้อุปกรณ์เหล่านี้ ทำให้อุปกรณ์ไม่ถูกใช้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นเมื่อมีการประเมิน โครงการอย่างต่อเนื่อง ประเมินทดสอบการใช้อุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ อย่างเต็มที่ อุปกรณ์ก็จะถูกใช้อย่างคุ้มค่าและสามารถต่อยอดโครงการฯ เพื่อนำไปใช้พัฒนาด้านอื่นๆ ได้อีกด้วย

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาคำเนินโครงการบูรณาการและโครงการสานพลังประชารัฐด้านการศึกษาระดับพื้นฐานและพัฒนาผู้นำ พบประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. รูปแบบการดำเนินโครงการ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น

1.1 รูปแบบการดำเนินการแบบภาคเอกชนส่งถึงโรงเรียน โดยตรง จะเห็นได้ว่ารูปแบบของโครงการบูรณาการเป็นการแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจภาคเอกชน ซึ่งได้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคม เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี พัฒนาชุมชนและสังคม ทั้งนี้ การดำเนินโครงการฯ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

นั้น ได้ให้พนักงานทุกระดับตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงและระดับปฏิบัติการมีส่วนสำคัญในการเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนทำให้โครงการฯ สามารถสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ นิสากิ โลกสุทธิ (2551) ได้ศึกษา บริษัท ถึงค์คอร์ปอเรชั่น จำกัด ซึ่งเป็นองค์กรธุรกิจเอกชน ได้ใช้กลยุทธ์การจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อสร้างภาพลักษณ์ขององค์กร ด้วยการเชื่อมโยงคุณสมบัติต่างๆขององค์กรในความจำเป็นของผู้บริโภคใน4มิติ คือ คุณสมบัติ คุณประโยชน์หรือทัศนคติ ที่มีต่อสินค้าและบริการ พนักงานและการสร้างความสัมพันธ์คุณค่าและความน่าเชื่อถือขององค์กร เช่นเดียวกับการศึกษาของ สุเมธ กาญจนพันธุ์(2550) กล่าวว่า องค์กรธุรกิจมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดำเนินงานด้าน ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจว่า จะเป็นวิธีการที่จะขับเคลื่อนให้องค์กรมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2 รูปแบบการดำเนินการแบบองค์กรภาคเอกชนทำงานร่วมกับภาครัฐ ภาคประชาสังคม ส่งถึงโรงเรียน ซึ่งเป็นการดำเนินการที่เรียกได้ว่า เป็นแบบสานพลังประชารัฐ ที่อาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่ร่วมงานกันอย่างใกล้ชิด มีเป้าหมายร่วมกันอย่างเป็นระเบียบแบบแผน และลงมือทำร่วมกันเพื่อบรรลุผล สอดคล้องกับ ประกอบ คุปรัตน์ (2530) กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่นๆเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งความรู้และทรัพยากรที่มีอยู่ในการจัดการเรียนการสอนย่อมเกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

2. การศึกษากลไกการดำเนินโครงการสามารถอภิปรายได้ 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 กลไกการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน จากการศึกษาโครงการฯ เป็นการดำเนินโครงการฯแบบประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ดำเนินการผ่านกลไกที่มีคณะทำงานร่วมระหว่าง ภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งนี้ภาครัฐได้เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนที่มีศักยภาพในการบริหารการศึกษา และมีทรัพยากรเพียงพอที่สามารถช่วยส่งเสริมการศึกษาได้ ให้เข้ามาดำเนินการ โดยให้ภาคเอกชน ได้ให้ความร่วมมือเป็นผู้สนับสนุนหลัก ให้คำปรึกษาด้านยุทธศาสตร์และงบประมาณ รวมไปถึงสรรหาอุปกรณ์เทคโนโลยี สื่อดิจิทัล รูปแบบการเรียนการสอน ในส่วนของคณะทำงานภาครัฐ ก็จะเป็นผู้รวบรวมปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ประเมินผลประโยชน์จากที่โรงเรียน นักเรียน บุคลากร และชุมชนในพื้นที่ที่ได้รับ เข้าที่ประชุมกับภาคเอกชน และภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคร่วมกัน ซึ่งได้สอดคล้องกับการศึกษาของ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สฤณี มินตระ (2536) ได้กล่าวไว้ว่า แนวทางในอนาคตของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาในสังคมไทย จะสามารถพัฒนาคุณภาพ ทรัพยากรมนุษย์ ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบ เนื้อหาและวิธีการให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

2.2 กลไกการศึกษาในยุคปัจจุบัน ที่เทคโนโลยีสื่อดิจิทัล เป็นปัจจัยสำคัญต่อระบบการเรียนรู้ ซึ่งปัจจุบันโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยเฉพาะเทคโนโลยีที่มีผลกระทบต่อเราทุกคน ในยุคดิจิทัล เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกช่วงวัย ตั้งแต่วัยเด็ก วัยทำงาน และวัยผู้ใหญ่ การพัฒนาโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ให้เข้าถึงและครอบคลุมในประเทศ เพื่อลดช่องว่างในการเข้าถึงแหล่งความรู้ และให้สามารถใช้งานได้สะดวกยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดการพัฒนาทั้งในด้านการประกอบอาชีพและการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งหมดนี้สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล องค์ความรู้ต่างๆ ได้สะดวกและสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา การเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัลทำให้นักเรียนได้เข้าถึงองค์ความรู้ใหม่ๆ ง่ายมากขึ้น ทั้งนี้โครงการทูลเกล้าฯ เป็นการศึกษาเพื่อชุมชน โดยใช้เทคโนโลยีฐานคอมพิวเตอร์ เป็นหลักในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งได้สอดคล้องกับ นงนุช วรรณวาทะ (2538) ที่ได้กล่าวว่า คอมพิวเตอร์จะยิ่งได้รับความนิยมมากขึ้น โดยเฉพาะในระดับโรงเรียน และ ถนอมพร เลหาจรัสแสง (2541) ได้กล่าวว่า แนวโน้มของเทคโนโลยีการศึกษา ในอนาคตนั้น คือการศึกษาที่ช่วยในการเรียนการสอน ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศนวัสดุ และสื่อคอมพิวเตอร์ เนื่องจากคอมพิวเตอร์เป็นเทคโนโลยีที่ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วมากจึงมีการนำเอาคอมพิวเตอร์ มาใช้ในการศึกษา ในปัจจุบันสามารถช่วยการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้ว่า มีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้สอนวิชาต่าง ๆ มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1.1 รูปแบบกลไก การประสานความร่วมมือกับภาคส่วนอื่นๆ พบว่า องค์การธุรกิจมุ่งเน้นการทำกิจกรรมหรือโครงการเพื่อสนับสนุนและพัฒนาชุมชนสังคม โดยการดำเนินนโยบาย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มาจากรัฐบาลกระจายสู่โรงเรียนต่างๆ ซึ่งเป็นการดำเนินงานแบบภาพใหญ่ มุ่งตรงถึงเป้าหมาย คือ
โรงเรียน นักเรียน บุคลากรทางการศึกษา

ทั้งนี้ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติงานด้านการประสานความร่วมมือกับภาคส่วน
อื่นๆ องค์กรธุรกิจควรพัฒนาความร่วมมือ กิจกรรมหรือ โครงการที่ส่งผลประโยชน์ต่อสังคม
ส่วนรวม โดยร่วมกับภาคส่วนอื่นๆ ที่ใกล้ชิดกับชุมชน ให้มากขึ้น เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
วิสาหกิจชุมชน ฯลฯ และร่วมกันดำเนินการ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยเน้นการปฏิบัติที่
มุ่งเป้าหมาย สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้ชุมชน และควรสอดแทรกหลักสูตรบริบทชุมชน เพื่อให้
เกิดการพัฒนาศึกษาเพื่อชุมชนอย่างแท้จริงและยั่งยืน

1.2 เพื่อให้เกิดประโยชน์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการดำเนิน
โครงการอย่างแท้จริง องค์กรภาคเอกชนควรจัดหาบุคลากรผู้มีความรู้ ความชำนาญในการดูแล
ระบบเทคโนโลยีให้เป็นเจ้าหน้าที่สอนประจำเขต ประจำโรงเรียน ในการแนะนำ สอนการใช้
อุปกรณ์ทางด้านเทคนิค เช่น การใช้อุปกรณ์ถ่ายทอดสดส่งสัญญาณผ่านห้องออกอากาศ เข้าไป
กระตุ้นความรู้ ในๆทุกเดือน ซึ่งโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดโครงการสานพลังประชารัฐ ด้านการศึกษา
และพัฒนาผู้นำ ส่วนมากเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้สูงอายุ ในการใช้เทคโนโลยีต่างๆอาจ
ยากลำบากต่อการใช้งาน และในระบบการศึกษาอาจมีบุคลากรที่โอนย้าย ไม่ประจำอย่างถาวร ทำ
ให้การใช้งานอุปกรณ์ต่างๆอาจใช้งานอย่างไม่ต่อเนื่องหรือไม่ถูกใช้งานเลย ซึ่งทำให้นักเรียนที่อยู่
ในโรงเรียนนั้นไม่ได้รับการเรียนรู้จากเทคโนโลยี และไม่ได้รับประโยชน์จากอุปกรณ์ ที่ทางบริษัท
ฯได้มอบให้แก่โรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษารั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของการทำงานร่วมกัน ขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นเพื่อทราบถึงบทบาทการดำเนินงานแบบประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นกับภาคส่วนอื่นๆ รวมถึงภาคเอกชน ใน โครงการฯ ด้านการพัฒนาศึกษาเพื่อชุมชน
ร่วมกัน

2.2 ควรศึกษาการเพิ่มเติมในส่วนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สัมภาษณ์
นักเรียนที่ได้รับความรู้ และประโยชน์จากเรียนการสอน ผ่านสื่อการศึกษา อุปกรณ์ เทคโนโลยี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ต่างๆ ทั้ง Hardware และ Software ของโครงการฯ ที่สามารถนำไปพัฒนาให้เกิดความรู้ประยุกต์ ต่อ
ยอดให้เกิดอาชีพและสร้างรายได้ให้กับตัวนักเรียน ครอบครัว หรือชุมชนได้ เพื่อให้งานค้นคว้ามี
ความสมบูรณ์และครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง (References)

- กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. 2552. ความรับผิดชอบต่อ
สังคมCSR: Corporate Social Responsibility. กรุงเทพมหานคร: ก.พลพิมพ์(1996).
- ฉัตรทิพย์ ชัยฉกรรจ์.2560. การจัดการปกครองแบบประสานความร่วมมือ (collaborative
governance). Veridian E-Journal. Silpakorn University.ปีที่ 10 ฉบับที่ 3.
- วสันต์ เหลืองประภัสร์, อัมพร ชำรงลักษณ์. 2553. การบริหารการปกครองสาธารณะ (Public
Governance) การบริการรัฐกิจในศตวรรษที่ 21, กรุงเทพฯ:โครงการตำราและสิ่งพิมพ์ คณะ
รัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วสันต์ เหลืองประภัสร์.2555. การศึกษาและรวบรวมตัวอย่างการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบ
ร่วมมือกัน(Collaborative governance) ระหว่างภาครัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาค
ธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคมและชุมชน, กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิระวัฒน์ ปันนิตามัย,ประจักษ์ ทรัพย์มณี.(2556,เมษายน). “การศึกษาแนวปฏิบัติการบริหารความ
รับผิดชอบต่อสังคมของหน่วยงานภาครัฐของไทย”, วารสารการจัดการภาครัฐและ
ภาคเอกชน. 22(2) : 211.
- ศูนย์อบรมและรับรองคุณวุฒิ.ศ.ท. 2551. “ ตอนที่ 3 การประสานงานกับการสร้างความ
ร่วมมือ”[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา tpa.or.th.(19 กย.2561)
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2557. แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทย
กับการเตรียมความพร้อมสู่ ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ฟริกหวานกราฟฟิค
จำกัด.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การพัฒนาสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่สู่บทบาทเสนาธิการ The Development of Chiang Mai University Council Office to Chief of Staff Role

เกรียงไกร ใจโต (Kriangkrai Jaiso)

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Master of Public Administration Program

School of Public Administration, Faculty of Political Science and Public Administration,

Chiang Mai University

อลงกรณ์ กูตระกูล (Alongkorn Khutrakun)

สำนักวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

School of Public Administration, Faculty of Political Science and Public Administration,

Chiang Mai University

E-mail : gogohxyz@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพร้อมของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต่อการพัฒนาบทบาทเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเสนาธิการของสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อให้สามารถแสดงบทบาทในฐานะหน่วยเสนาธิการของสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ด้วยการเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking) ด้านกระบวนการปฏิบัติงานกับองค์กรหรือหน่วยงานที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในลักษณะเสนาธิการ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ผลการศึกษาพบว่า ความพร้อมของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยต่อการพัฒนาบทบาทเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเสนาธิการของสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความพร้อมทั้งสภาพแวดล้อมภายในประกอบด้วยด้าน โครงสร้างและนโยบาย ด้านการบริการ ด้าน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริหารงาน เว้นแต่ด้านบุคลากรที่ยังมีความพร้อมในระดับน้อย เมื่อเทียบกับความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเสนาธิการ และมีความพร้อมของสภาพแวดล้อมภายนอกประกอบด้วยด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี ซึ่งไม่ค่อยส่งผลต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานสภามหาวิทยาลัย เชียงใหม่มากนัก สำหรับวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศจากการเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking) ด้านกระบวนการปฏิบัติงานกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ค้นพบว่า การปฏิบัติงานลักษณะเสนาธิการจะต้องประกอบด้วย 1) การรวบรวมศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล 2) การให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะและ 3) เสนอแนวทางปฏิบัติที่จะเป็นไปได้และดีที่สุดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินใจของผู้บังคับบัญชาหรือคณะกรรมการต่าง ๆ ของหน่วยงาน โดยกระบวนการในลักษณะเสนาธิการประกอบด้วย 1) มีขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร 2) มีกรอบเวลาการปฏิบัติงานที่ชัดเจน 3) มีการกำหนดมาตรฐานของผลงานที่ชัดเจน 4) มีการมอบหมายงานอย่างเป็นระบบและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน และ 5) บุคลากรมีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน (มีความรู้ ความสามารถและทักษะที่ตรงกับงาน) ซึ่งนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ใน 3 ด้านหลักที่จะต้องพัฒนาควบคู่กันไป เพื่อให้สามารถแสดงบทบาทในฐานะหน่วยเสนาธิการของสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ความสามารถ และทักษะของบุคลากร 2) ด้านกระบวนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และ 3) ด้านการบริหารงานที่เป็นระบบสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนาองค์กร / บทบาทเสนาธิการ / แผนพัฒนา / สำนักงานสภามหาวิทยาลัย

ABSTRACT

This research is aiming to study readiness and to find new pathways of Chiang Mai University Council Office in stepping up to perform activity in chief of staff role by benchmarking working processes of other excellent offices in the same role such as Office of the Council of State and The Secretariat of The Senate.

The result shows that the readiness of Chiang Mai University Council Office in stepping up to perform activity in chief of staff role is in the medium level. They are ready in internal environment such as structure and policy, service and products, money, material, and

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

management system. However, low level of readiness in education and necessary skill of staff is showed. For environment readiness including political, economic, socio-cultural, and technology component, they are also ready. Nevertheless, the external environment does not directly affect working activity of Chiang Mai University Council Office. When benchmarking working processes of other excellent offices in the same role such as Office of the Council of State and The Secretariat of The Senate, the result shows that working activities of chief of staff role must consist of 1) collecting, studying, analyzing and synthesizing data 2) giving consultation and suggestion 3) proposing the best and possible procedure to the executives when they need information and have to make a decision. Besides, working procedures of chief of staff role include 1) they have written standard operating procedure 2) they have clear timeline 3) they clearly set the standard of work 4) they systematically assign work to a responsible person and have job description 5) the staff are ready to work (they have enough knowledge and skill to work). These factors lead to the development of Chiang Mai University Council Office in three ways; 1) knowledge and skill of staff 2) clear standard operating procedure 3) systematic working process

KEYWORDS: Corporate Development Plan / Chief of Staff Role / Development Plan /

Chiang Mai University Council Office

บทนำ

ปัจจุบันภายใต้อิทธิพลความเป็นพลวัตของโลกในศตวรรษที่ 21 และการเปิดเสรีด้านการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยทั่วโลก รวมถึงสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยต้องพัฒนาและปรับกลยุทธ์ เพื่อรองรับสภาพการแข่งขันด้านการศึกษาที่รุนแรงยิ่งขึ้น สถาบันอุดมศึกษาต่างพยายามพัฒนาและเพิ่มศักยภาพของตนเองให้สามารถแข่งขันได้ พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หากว่าสถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและคุณภาพการศึกษาให้สามารถแข่งขันได้แล้ว ย่อมจะส่งผลกระทบต่อ การดำรงอยู่และความอยู่รอดของสถาบันอุดมศึกษานั้น ดังนั้น องค์การสูงสุดของสถาบันอุดมศึกษา คือ สภาสถาบันอุดมศึกษา หรือสภามหาวิทยาลัยจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญและมีความรับผิดชอบต่อการกำหนดทิศทาง กำกับดูแลภารกิจโดยรวมของมหาวิทยาลัยให้บรรลุผลมีความเจริญก้าวหน้าและมีผลผลิตที่ดี (บทบรรณาธิการ, 2552: 2)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่บริหารจัดการในรูปแบบมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ตั้งแต่วันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา โดยมีสภามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ เป็นองค์กรสูงสุดทำหน้าที่กำหนดและกำกับนโยบายและดูแลการบริหารงานของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งหลังจากที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ปรับเปลี่ยนสถานภาพมาเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐได้มีการจัดตั้งหน่วยงานฝ่ายสนับสนุนขึ้นมาใหม่ ได้แก่ สำนักงานสภามหาวิทยาลัย ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม 2551 โดยมีสถานะเป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อสภามหาวิทยาลัย มีเลขานุการสภามหาวิทยาลัยกำกับดูแล และมีหัวหน้าสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเป็นผู้บริหารสำนักงานมีบทบาทอำนาจและหน้าที่ด้านการบริหารและปฏิบัติงานธุรการของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเพื่อให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของสภามหาวิทยาลัยตามอำนาจและหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2551 ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการและประสานงานในการประชุมของสภามหาวิทยาลัย คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการที่สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้ง ติดตามผลการปฏิบัติตามมติที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยและรายงานความก้าวหน้าต่อสภามหาวิทยาลัย ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนงานตามที่สภามหาวิทยาลัยมอบหมาย ศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาของสภามหาวิทยาลัย ประสานงานกับส่วนงานต่าง ๆ เพื่อขอร่างข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศของมหาวิทยาลัย เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสภามหาวิทยาลัยให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยตลอดจนส่วนราชการ และหน่วยงานอื่น ๆ พัฒนางานด้านการบริหารความเสี่ยงให้เป็นการดำเนินการที่สำคัญขององค์กร (ประกาศมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เรื่อง การกำหนดอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานสภามหาวิทยาลัย, 2560)

การดำเนินงานของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา อาวุธ ศรีสุกรี (2560: 2) ได้ให้ทัศนะว่า สำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้พัฒนารูปแบบและวิธีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถตอบสนองภารกิจของสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้อย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ยังมีความคาดหวังที่จะให้สำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่พัฒนาการปฏิบัติงานที่จะสนับสนุนสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในอนาคต ประกอบกับแนวความคิดการปฏิรูปสภามหาวิทยาลัยก็ได้ให้ความสำคัญของบทบาทหน้าที่หน่วยเลขานุการกิจหรือสำนักงานสภามหาวิทยาลัยที่จะช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของสภามหาวิทยาลัย ซึ่งวิจิตร ศรีสอาน (2554: 27-28) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า สภามหาวิทยาลัยเป็นการบริหารในรูปองค์กรคณะบุคคล ซึ่งการดำเนินงานขึ้นอยู่กับกรรมการสภามหาวิทยาลัย โดยต้องอาศัยการวินิจฉัยสั่งการโดยมติที่ประชุม องค์กรลักษณะเช่นนี้จำเป็นต้องมีหน่วยเลขานุการกิจที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ประกอบกับกรรมการสภามหาวิทยาลัยบาง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ประเภทมีที่มาจากบุคคลภายนอกที่มีใช้บุคลากรประจำของมหาวิทยาลัย ยังต้องอาศัยหน่วย
เลขานุการที่มีความสามารถสูง พร้อมทั้งจะสนับสนุนการทำงานของสภามหาวิทยาลัยอย่างเต็มที่
จากความคาดหวังและแนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสำนักงานสภามหาวิทยาลัย
ดังกล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่สำนักงานสภามหาวิทยาลัยต้องมีการปรับเปลี่ยน
ไป กล่าวคือจะต้องพัฒนาการดำเนินงานในเชิงรุกให้มากขึ้นเพื่อสนับสนุนบทบาทหน้าที่ของสภา
มหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล โดยมีการดำเนินงานในลักษณะของการศึกษา ค้นคว้า
วิเคราะห์และวิจัยในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งเปรียบเทียบข้อมูล ชี้ประเด็น และจัดทำข้อเสนอแนะหรือ
ความเห็น เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาดำเนินการของสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หรืออาจกล่าว
ได้ว่าสำนักงานสภามหาวิทยาลัยต้องพัฒนาการดำเนินงานไปสู่บทบาทเสนาธิการของสภามหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ ซึ่งเป็นบทบาทในการช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ในการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร
รวมทั้งรายงานข้อมูลและสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กรอย่างรอบคอบ การวางแผน
การประมาณการ การหาแนวทางในการปฏิบัติการที่จะเป็นไปได้และดีที่สุด เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการ
พิจารณาตัดสินใจเพื่อดำเนินการหรือสั่งการของสภามหาวิทยาลัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ
ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องการที่จะศึกษาความพร้อมของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทั้ง
สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก รวมทั้งค้นหาวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศและดีที่สุดในการพัฒนาการ
ดำเนินงานของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยสู่บทบาทเสนาธิการของสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่ง
แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานจะมาจากการเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking) กับองค์กรที่
ประสบความสำเร็จและมีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในบทบาทเสนาธิการขององค์กรนั้น ๆ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพร้อมของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต่อการพัฒนาบทบาทเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเสนาธิการของสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อให้สามารถแสดงบทบาทในฐานะหน่วยเสนาธิการของสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กรอบแนวคิดการทำวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบการศึกษาและแนวคิด ดังนี้

1. การวิเคราะห์การดำเนินงานของสำนักงานสภามหาวิทยาลัย เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT & PEST Analysis) เพื่อค้นหาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค รวมทั้งวิเคราะห์ความพร้อมของสำนักงานสภามหาวิทยาลัย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการและสนทนากลุ่มร่วมด้วย ซึ่งอาศัยแนวคิดการกำหนดกลยุทธ์ในการศึกษา

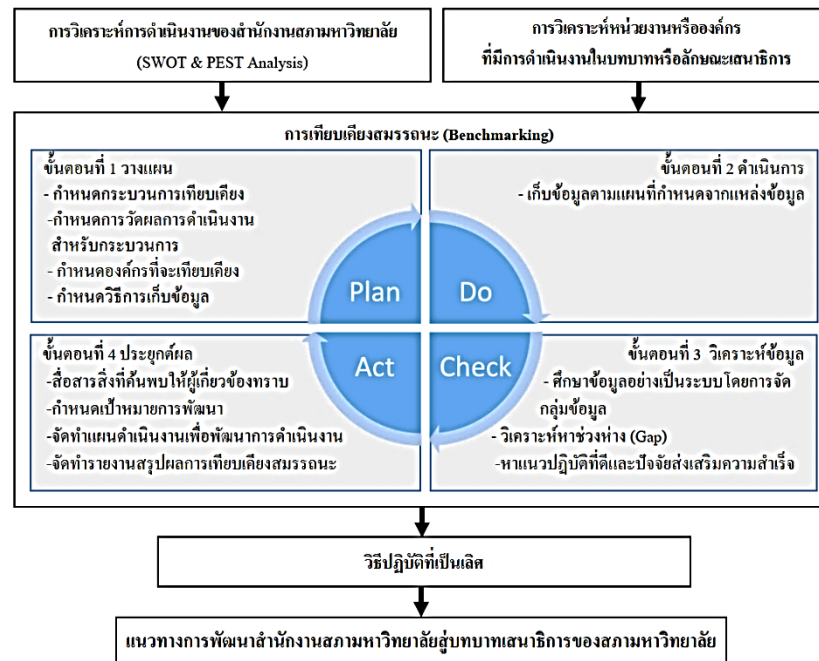
2. การวิเคราะห์หน่วยงานหรือองค์กรที่มีการดำเนินงานในบทบาทหรือลักษณะเสนาริการ เป็นการสัมภาษณ์และสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในหน่วยงานหรือองค์กรที่เลือกเป็นคู่เทียบเคียงสมรรถนะ เพื่อวิเคราะห์และเก็บข้อมูลขององค์กรคู่เทียบเคียง

3. การเทียบเคียงสมรรถนะ เป็นการเปรียบเทียบสมรรถนะตามวิธีการที่ได้ศึกษาจากแนวคิดการเทียบเคียงสมรรถนะ ดังนี้ 1) นำผลการวิเคราะห์การดำเนินงานของสำนักงานสภามหาวิทยาลัย มาศึกษาวิเคราะห์ความเหมือน/ต่าง 2) ค้นหาความแตกต่างระหว่างการดำเนินงานของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยและหน่วยงานหรือองค์กรคู่เทียบเคียง และ 3) วิเคราะห์เปรียบเทียบจุดแข็งจุดอ่อนของการดำเนินงานของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยและหน่วยงานหรือองค์กรคู่เทียบเคียง

4. วิธีปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ เป็นการค้นหาวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศของหน่วยงานหรือองค์กรที่มีการดำเนินงานในบทบาทหรือลักษณะเสนาริการ โดยจะมีข้อมูลมาจากการเทียบเคียงสมรรถนะ ซึ่งอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการศึกษา โดยจะนำไปสู่การค้นพบแนวทางในการพัฒนาสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อให้สามารถแสดงบทบาทในฐานะหน่วยเสนาริการของสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการทำวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม (แนวคิด ทฤษฎี)

1. แนวคิดการเทียบเคียงสมรรถนะ หมายถึง กระบวนการในการวัดและเปรียบเทียบที่เป็นระบบต่อเนื่อง เพื่อประเมินวิธีการดำเนินงานขององค์กรตนเองทั้งในมิติวิธีปฏิบัติงาน กระบวนการทำงาน และผลการปฏิบัติงานกับองค์กรอื่นที่มีการดำเนินงานดีที่สุดในด้านนั้น เพื่อค้นหาและเรียนรู้วิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด แล้วนำมาปรับปรุงและประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานหรือกระบวนการของตนอย่างต่อเนื่องอันจะส่งผลให้เกิดผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศขององค์กร ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ (บุญดี บุญญากิจ และกมลวรรณ ศิริพานิช, 2546)

ขั้นตอนที่ 1 วางแผน (Plan) ได้แก่ กำหนดหัวข้อ/กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ กำหนดการวัดผลการดำเนินงานสำหรับกระบวนการ กำหนดองค์กรที่จะเทียบเคียง/ ค้นหาคู่เปรียบเทียบ ติดต่อประสานงานกับองค์กรเป้าหมายที่เป็นคู่เปรียบเทียบ และกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการ (Do) ได้แก่ ดำเนินการเก็บข้อมูลตามแผนจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูล (Check or Analyze) ได้แก่ ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบโดยการจัด กลุ่มและจัดลำดับข้อมูล วิเคราะห์หาช่วงห่าง (Gap) ระหว่างองค์กรของเรากับองค์กรคู่แข่ง ค้นหาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จเพื่อพัฒนากระบวนการปฏิบัติของเราให้ดีขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 ประยุกต์ผลการค้นพบกับองค์กรของตน (Act or Adapt) ได้แก่ การสื่อสารสิ่งที่ค้นพบให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ กำหนดเป้าหมายการพัฒนา จัดทำแผนดำเนินงานเพื่อการปรับปรุง/พัฒนาการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น และจัดทำรายงานสรุปผลการเทียบเคียงสมรรถนะ

2. แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ หมายถึง แนวปฏิบัติในกระบวนการใดกระบวนการหนึ่ง ภายใต้บริบทหรือสภาพแวดล้อมที่องค์กรเผชิญอยู่ ซึ่งส่งผลทำให้องค์กรประสบความสำเร็จและบรรลุผลลัพธ์ที่ตอบสนองความคาดหวังของผู้รับบริการ และเป้าหมายขององค์กรนั้น อีกทั้งยังทำให้องค์กรก้าวสู่ความเป็นเลิศด้วย ซึ่งวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดเป็นการปฏิบัติที่มีเกณฑ์สำคัญ 7 ประการ ดังนี้ (North Carolina Office of State Personnel, 2001 อ้างถึงใน กิตติ กิตติศัพท์, 2546: 36)

1. ประสบความสำเร็จในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (Successful Over Time)
2. ให้ผลเชิงปริมาณ (Quantifiable Results)
3. เป็นนวัตกรรม (Innovative) ที่ได้รับการยอมรับจากคนในกลุ่มสาขานั้นๆ
4. ให้ผลลัพธ์เชิงบวกและเป็นที่ยอมรับ (Recognized Positive Outcome)
5. สามารถทำซ้ำได้ (Repeatable) กล่าวคือมีวิธีการและขั้นตอนที่ชัดเจน
6. มีความสำคัญเชิงบริบท (Has Local Importance) กล่าวคือ วิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดขององค์กรหนึ่ง อาจปฏิบัติแตกต่างจากองค์กรอื่นได้
7. ขาดความเชื่อมโยงกับกลุ่มประชากรเฉพาะ (Not Linked to Unique Demographics) กล่าวคือวิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุดสามารถดัดแปลงและถ่ายทอดสู่ประชากรกลุ่มอื่นได้

3. แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดกลยุทธ์ หมายถึง การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้กับกระบวนการทำงานภายในองค์กร โดยเชื่อว่าจะทำให้องค์กรสามารถบรรลุภารกิจหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น ผลของการกำหนดกลยุทธ์นั้น จะได้มีวิสัยทัศน์ ภารกิจ และวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์เสมอ เพราะจะไม่มี การเขียนกลยุทธ์ โดยที่ยังไม่ได้กำหนดวัตถุประสงค์อย่างเด็ดขาด บุญเกียรติ ชีวะตระกูลกิจ (2549: 46-47) ทั้งนี้การกำหนดกลยุทธ์จะใช้ SWOT Analysis ซึ่งเป็นเครื่องมือขั้นพื้นฐานที่ใช้กำหนดกลยุทธ์ โดยเป็นการนำผลที่ได้จากการประเมินสภาพแวดล้อมและเลือกปัจจัยเชิงกลยุทธ์ (Strategic Factor) มาประเมิน แล้วดำเนินการกำหนดกลยุทธ์ในประเด็นที่ต้องการ การทำ SWOT Analysis หรือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ถูกใช้อย่าง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แพร่หลายสำหรับการวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ ในภาคธุรกิจและการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพราะเป็นวิธีการที่ไม่ซับซ้อนและง่ายต่อการทำความเข้าใจ จึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดยจะดำเนินการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนที่มีผลกระทบต่อการทำงานขององค์กร ซึ่งอาศัยปัจจัย 6 ด้าน ในการวิเคราะห์ ที่เรียกว่า “2S4M” กล่าวคือ S1 โครงสร้าง/นโยบาย (Structure and Policy), S2 บริการ (Service and Products), M1 บุคลากร (Man), M2 การเงิน (Money), M3 วัสดุอุปกรณ์ (Material), M4 การบริหารจัดการ (Management) ส่วนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมนอก เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่อยู่นอกเหนือการควบคุม แต่มีผลกระทบและมีความสำคัญในการวางแผนกลยุทธ์ เป็นการวิเคราะห์หาโอกาสและภาวะคุกคาม โดยใช้แนวคิด PEST Analysis โดยมีประเด็นการเมือง (Political Component: P) เศรษฐกิจ (Economic Component: E) สังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural Component: S) และเทคโนโลยี (Technology Component: T)

วิธีการวิจัย

1. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่สู่บทบาทเสนาธิการของสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ด้วยการเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking) ด้านกระบวนการปฏิบัติงานกับองค์กรหรือหน่วยงานที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่สู่บทบาทเสนาธิการดังกล่าว

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รวมจำนวน 4 คน 2) ผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 8 คน 3) ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี หรือผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งดังกล่าว จำนวน 3 คน 4) กรรมการสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 10 คน 5) ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม สำนักกรรมการ 3 และผู้อำนวยการกลุ่มงานวิจัยและข้อมูล สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ผู้อำนวยการกองกฎหมายการศึกษาและวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา รวมจำนวน 3 คน และ 6) ผู้ปฏิบัติงาน ในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา รวมจำนวน 2 คน

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย 1) รวบรวมข้อมูลสภาพทั่วไปและระดับความพร้อมของสำนักงานสภามหาวิทยาลัย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เชียงใหม่ในการพัฒนาการดำเนินงานสู่บทบาทเสนาธิการ รวมทั้งข้อมูลลักษณะการดำเนินงานของ
สำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในปัจจุบัน และ 2) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1) แบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 2 ชุด ได้แก่ 1. แบบสัมภาษณ์สภาพแวดล้อมทั่วไปของสำนักงาน
สภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และกรรมการสภา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ 2. แบบสัมภาษณ์วิธีปฏิบัติที่ดีและปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการ
ดำเนินงานขององค์กร ใช้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ และผู้อำนวยการกลุ่มงานวิจัยและข้อมูล
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ผู้อำนวยการกองกฎหมายการศึกษาและวัฒนธรรม สำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกา และผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาและสำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกา

2) แบบสังเกตและบันทึกวิเคราะห์เนื้อหา ใช้ในการสนทนากลุ่มผู้ปฏิบัติงานในสำนักงาน
สภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และใช้ในการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของสภาพทั่วไปของการดำเนินงาน
และข้อมูลความพร้อมในการพัฒนาสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่สู่บทบาทการปฏิบัติหน้าที่ใน
ฐานะหน่วยเสนาธิการ แล้วจึงวิเคราะห์ช่วงห่างของกระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ รวมทั้งนำเอกสาร
และข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์แล้วนำเสนอในรูปของการพรรณนา อธิบายรายละเอียดและสร้าง
ข้อสรุปที่มีความเป็นนามธรรมมากขึ้นแล้วนำไปสู่ข้อสรุปของงานวิจัย

ผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบข้อมูลดังนี้

1. ความพร้อมของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต่อการพัฒนาบทบาทเพื่อปฏิบัติ หน้าที่ในฐานะเสนาธิการของสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จากการศึกษาความพร้อมของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต่อการพัฒนาบทบาท
เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเสนาธิการของสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จากสภาพแวดล้อมภายในและ
สภาพแวดล้อมภายนอก พบว่า สำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความพร้อมใน
สภาพแวดล้อมภายใน 5 ด้าน และมีความพร้อมในสภาพแวดล้อมภายนอก 4 ด้าน สอดคล้องกับ
ตัวชี้วัดความพร้อมของหน่วยงานที่จะปฏิบัติงานในฐานะหน่วยเสนาธิการ ทั้งนี้ ยังไม่มีความพร้อม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ในสภาพแวดล้อมภายใน 1 ด้าน ดังต่อไปนี้

สภาพแวดล้อมภายในด้านโครงสร้างและนโยบาย มีความพร้อมเนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีความเป็นอิสระในฐานะส่วนงานที่ขึ้นตรงต่อสภามหาวิทยาลัย มีโครงสร้างที่กะทัดรัดจึงมีการสื่อสารภายในอย่างทั่วถึง มีการแบ่งสายงานที่ชัดเจนแต่จะมีความยืดหยุ่นของการจัดสายงานและวัฒนธรรมองค์กรที่มีการทำงานข้ามสายงานในลักษณะกลุ่มงานหรือบูรณาการร่วมกัน โดยมีสายงานในเชิงนโยบายถึง 2 สายงาน มีการใช้ยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเป็นหลักประกอบกับนโยบายจากนายกสภามหาวิทยาลัย จึงทำให้วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และนโยบายมีความชัดเจนและครอบคลุมการทำงานได้ครบถ้วน

สภาพแวดล้อมภายในด้านการบริการ มีความพร้อมเนื่องจากมีการปฏิบัติงานและดำเนินงานในแต่ละภารกิจอย่างเต็มประสิทธิภาพ ผลการประเมินความพึงพอใจได้รับความพึงพอใจจากผู้รับบริการหลัก คือ กรรมการสภามหาวิทยาลัย ซึ่งมีระดับความพึงพอใจในระดับมาก และยังสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่และประสานงานกับกรรมการสภามหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี

สภาพแวดล้อมภายในด้านการเงิน มีความพร้อมเนื่องจากได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ และยังมีคล่องตัวในการเบิกจ่ายเงิน

สภาพแวดล้อมภายในด้านวัสดุอุปกรณ์ มีความพร้อมเนื่องจากเป็นหน่วยงานที่รองรับภารกิจขององค์กรสูงสุดของมหาวิทยาลัย คือสภามหาวิทยาลัย จึงได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์อย่างเต็มที่และมีเทคโนโลยีและทรัพยากรสารสนเทศที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

สภาพแวดล้อมภายในด้านการบริหารงาน มีความพร้อมเนื่องจากมีการบริหารงานที่ค่อนข้างคล่องตัวเนื่องจากมีโครงสร้างหน่วยงานที่เป็นอิสระขึ้นตรงต่อสภามหาวิทยาลัย การบริหารงานเน้นให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทุกภารกิจของสำนักงานตามบทบาทและหน้าที่ เน้นการทำงานเป็นทีม มีการกระจายอำนาจให้หัวหน้างานมีอำนาจและหน้าที่ในการบริหารจัดการและดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสายงาน ภายใต้การกำกับดูแลของหัวหน้าสำนักงาน มีการประเมินผลที่เป็นธรรม การพิจารณาความดีความชอบขึ้นอยู่กับผลงาน มีการใช้กฎ ระเบียบ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และให้อำนาจผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น สามารถใช้อำนาจภายในขอบเขตได้อย่างชัดเจน มีการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่อยู่ในระดับที่ดีถึงดีมาก

สภาพแวดล้อมภายนอกด้านการเมือง มีความพร้อมเนื่องจากพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2551 กำหนดให้สำนักงานสภามหาวิทยาลัยเป็นหน่วยบริหารราชการขึ้นตรงกับสภามหาวิทยาลัย ทำให้มีภารกิจชัดเจนสามารถสนับสนุนการพัฒนาการดำเนินงานของ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สำนักงานสภามหาวิทยาลัยได้

สภาพแวดล้อมภายนอกด้านเศรษฐกิจ มีความพร้อมเนื่องจากระบบเงินเดือนของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่ค่อนข้างสูงในขั้นต้น สามารถจูงใจบัณฑิตใหม่ให้มาสมัครงาน ซึ่งจะ เป็นทรัพยากรสำคัญในการพัฒนาสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สภาพแวดล้อมภายนอกด้านสังคมและวัฒนธรรม มีความพร้อมเนื่องจากสภาพสังคมและ วัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้มีความหลากหลายมากขึ้น จึงเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง กันในวัฒนธรรมการปฏิบัติงานของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่จะช่วยเสริมการพัฒนา บทบาทของสำนักงานต่อไป

สภาพแวดล้อมภายนอกด้านเทคโนโลยี มีความพร้อม เนื่องจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จะช่วยให้การทำงานของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยมีระบบ ข้อมูลมีระบบการปฏิบัติงานดิจิทัลมาสนับสนุน ได้ดีมากขึ้น อันจะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนา สำนักงานต่อไป

สภาพแวดล้อมภายในด้านบุคลากร ยังไม่มีความพร้อมหรือมีความพร้อมในระดับน้อย เนื่องจากถึงแม้ว่าผู้บริหารมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยและเข้าใจบทบาทหน้าที่ ของสำนักงานสภามหาวิทยาลัย บุคลากรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานมานาน มีความเข้าใจ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน บุคลากรมีความเสียสละ ทุ่มเท ตั้งใจปฏิบัติงาน มีความรู้ หลากหลายสาขา มีการเปลี่ยนงานน้อย และมาทำงานตรงเวลา บางคนเสียสละเวลามาทำงานใน วันหยุด มีระบบการจ่ายเงินเดือน การพิจารณาความดีความชอบอยู่บนฐานของระบบคุณธรรม รวมทั้งระบบการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรเป็นระบบคุณธรรม เน้นความรู้ความสามารถและ ทักษะที่ดีต่อการทำงานเป็นหลัก ทำให้บุคลากรมีขวัญและกำลังใจที่ดี แต่การพัฒนาบทบาท สำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่จากบทบาทของฝ่ายบริหารและธุรการของสภามหาวิทยาลัย ไปสู่บทบาทเสนาธิการของสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนก็คือ บุคลากร ซึ่งจะต้องมีทักษะความรู้ความสามารถในการศึกษารวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ ให้คำปรึกษา ให้ ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสภามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ แต่บุคลากรของ สำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ยังขาดทักษะความรู้ความสามารถดังกล่าว ซึ่งในปัจจุบัน บุคลากรที่มีทักษะความรู้ความสามารถดังกล่าวจำกัดอยู่เฉพาะบุคลากรที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้า สำนักงานสภามหาวิทยาลัยและหัวหน้างานเท่านั้น

บทความฉบับเต็ม

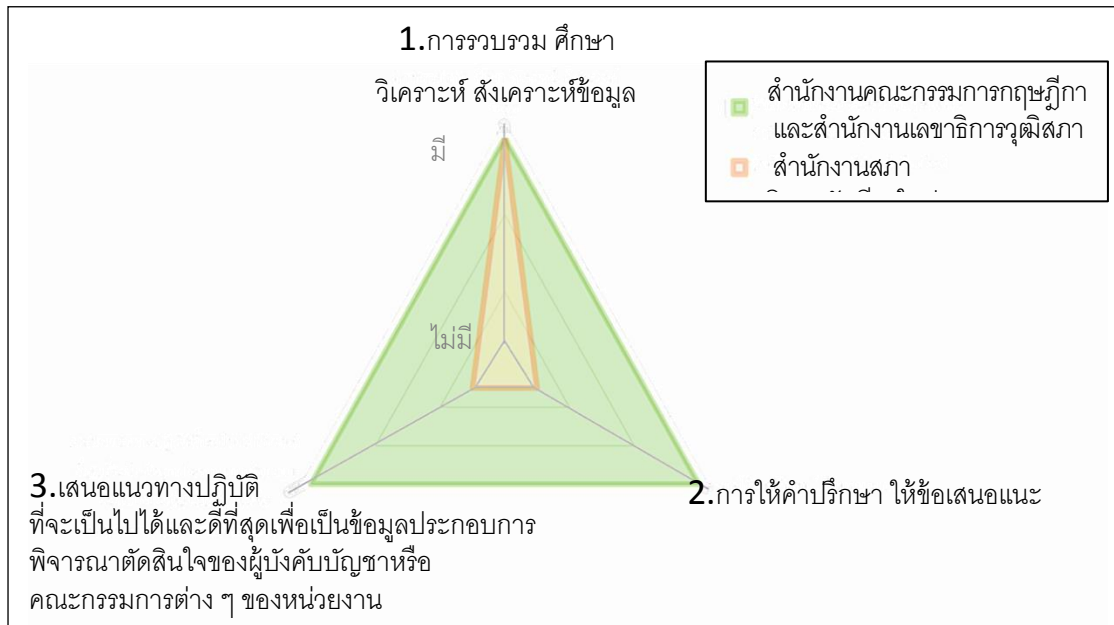
โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2. แนวทางในการพัฒนาสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อให้สามารถแสดงบทบาท ในฐานะหน่วยเสนาธิการของสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

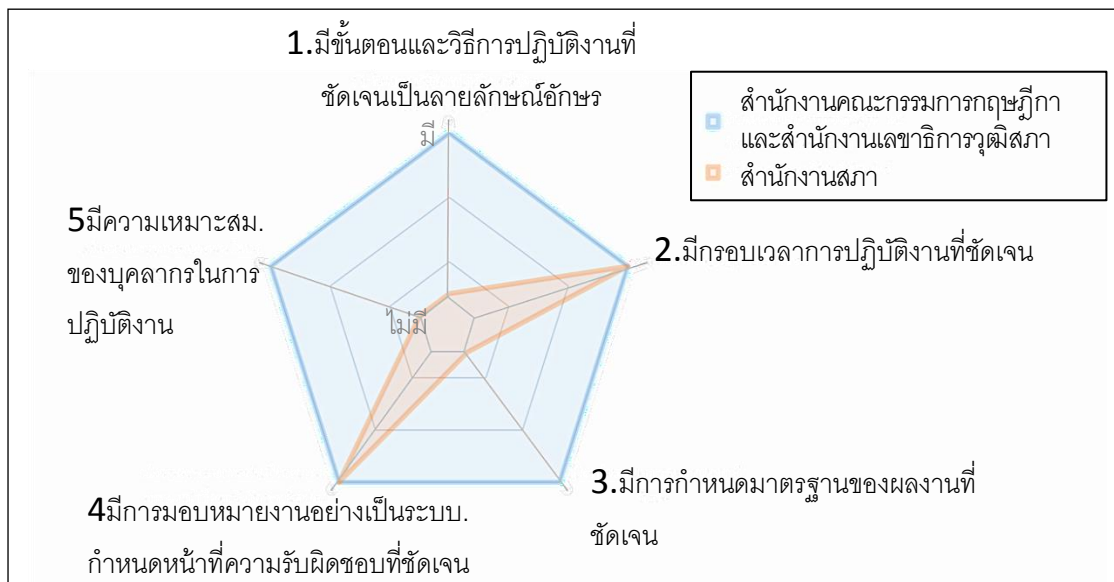
จากการศึกษาโดยการเทียบเคียงสมรรถนะของบทบาทเสนาธิการและกระบวนการใน
ลักษณะเสนาธิการระหว่างสำนักงานสภามหาวิทยาลัย เชียงใหม่กับสำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกาและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พบว่า วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศและแนวทางในการพัฒนา
สำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อให้สามารถแสดงบทบาทในฐานะหน่วยเสนาธิการของ
สภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประกอบด้วยวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ 2 ประการ ประการแรก ต้องมีการ
ปฏิบัติงานในบทบาทเสนาธิการ ได้แก่ 1) การรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล 2)
การให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะ และ 3) การเสนอแนะแนวทางปฏิบัติการที่จะเป็นไปได้และดี
ที่สุดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินใจของผู้บังคับบัญชาหรือคณะกรรมการต่าง ๆ ของ
หน่วยงาน และประการที่สอง ต้องมีกระบวนการปฏิบัติงานในลักษณะเสนาธิการ ได้แก่ 1) มี
ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงานที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร 2) มีกรอบเวลาการปฏิบัติงานที่ชัดเจน 3) มี
การกำหนดมาตรฐานของผลงานที่ชัดเจน 4) มีการมอบหมายงานอย่างเป็นระบบและกำหนดหน้าที่
ความรับผิดชอบที่ชัดเจน และ 5) มีความเหมาะสมของบุคลากรในการปฏิบัติงาน (มีความรู้ความ
เข้าใจและทักษะที่ตรงกับงาน) ซึ่งเมื่อเทียบเคียงแล้วพบว่า สำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มี
การปฏิบัติงานในบทบาทเสนาธิการเพียง 1 เรื่อง คือ การรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์
ข้อมูล และมีกระบวนการปฏิบัติงานในลักษณะเสนาธิการเพียง 2 เรื่อง คือ มีกรอบเวลาการ
ปฏิบัติงานที่ชัดเจน และมีการมอบหมายงานอย่างเป็นระบบและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบที่
ชัดเจน โดยสามารถสรุปผลเป็นแผนภาพดังต่อไปนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ภาพที่ 2 สรุปการเทียบเคียงตามตัวชี้วัดการปฏิบัติงานในบทบาทเสนาธิการ

ภาพที่ 3 สรุปการเทียบเคียงตามตัวชี้วัดกระบวนการปฏิบัติงานในลักษณะเสนาธิการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จากการศึกษาผลการเทียบเคียงสมรรถนะ ประกอบกับ การวิเคราะห์ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า แนวทางในการพัฒนาสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อให้สามารถแสดงบทบาทในฐานะหน่วยเสนาธิการของสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประกอบด้วย 3 แนวทาง จะต้องพัฒนาควบคู่กันไป โดยเริ่มจากแนวทางที่ 1 เป็นลำดับแรกซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของบทบาทในฐานะหน่วยเสนาธิการของสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดังนี้

1) การพัฒนาด้านความรู้ความสามารถและทักษะของบุคลากรที่จะต้องให้ความสำคัญเพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานในลักษณะเสนาธิการได้ กล่าวคือ การให้ความช่วยเหลือ การให้ข้อเสนอแนะ การเสนอแนวทางในการปฏิบัติที่จะเป็นไปได้และดีที่สุดเพื่อประกอบการตัดสินใจของสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งควรมีความรู้ความสามารถในด้านการสื่อสาร ด้านการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ ด้านการทำงานให้สัมฤทธิ์ผลประสบความสำเร็จตามแผนงาน ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์เชิงระบบ ด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์และใช้เทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ในการทำงาน รวมทั้งด้านจิตบริการเพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ

2) การพัฒนาด้านกระบวนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน กล่าวคือ มีกระบวนการที่มีความชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร มีการกำหนดขั้นตอน วิธีการปฏิบัติงาน ระเบียบปฏิบัติงาน มาตรฐานการปฏิบัติงานที่ให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนยึดถือและปฏิบัติตาม เพื่อให้บรรลุถึงผลงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

3) การพัฒนาด้านการบริหารงานที่เป็นระบบสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน กล่าวคือ พัฒนาราชการงานเพื่อให้มีการทำงานในเชิงรุกเพิ่มมากขึ้นอันจะนำไปสู่บทบาทในฐานะเสนาธิการของสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ นอกจากนี้ควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานและเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับระบบของมหาวิทยาลัยเครื่องมือที่ทันสมัยช่วยในการปฏิบัติงานซึ่งจะช่วยให้การทำงานมีความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้องประหยัดทรัพยากร กำลังคน งบประมาณ

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

อภิปรายผล

1) ความพร้อมของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมภายในเป็นหลัก ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างและนโยบาย 2) ด้านการบริการ 3) ด้านการเงิน 4) ด้านวัสดุอุปกรณ์ 5) ด้านการบริหารงาน และ 6) ด้านบุคลากร เนื่องจากสภาพแวดล้อมภายในเป็นสิ่งที่สามารถควบคุมและบริหารจัดการได้ ประกอบกับสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นหน่วยงานที่มีความเป็นอิสระในฐานะส่วนงานที่ขึ้นตรงต่อสภามหาวิทยาลัย จึงทำให้การบริหารจัดการความพร้อมของสภาพแวดล้อมภายในองค์กร สามารถทำได้เต็มที่แต่ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตอำนาจและหน้าที่ขององค์กร สอดคล้องกับแนวคิดการกำหนดกลยุทธ์โดยใช้ SWOT ของบุญเกียรติ ชีวะตระกูลกิจ (2549) ว่า SWOT Analysis เป็นเครื่องมือขั้นพื้นฐานที่ใช้กำหนดกลยุทธ์ โดยเป็นการนำผลที่ได้จากการประเมินสภาพแวดล้อมและเลือกปัจจัยเชิงกลยุทธ์ (Strategic Factor) มาประเมินแล้วดำเนินการกำหนดกลยุทธ์ในประเด็นที่ต้องการ การทำ SWOT Analysis หรือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี เช่น การวิเคราะห์และแก้ปัญหาในการดำเนินงาน การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น เป็นต้น

2) ผลการเทียบเคียงสมรรถนะที่ได้จากการศึกษาที่พบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ 2 ประการ ได้แก่ 1) ต้องมีการปฏิบัติงานในบทบาทเสนาธิการ และ 2) ต้องมีกระบวนการปฏิบัติงานในลักษณะเสนาธิการ สอดคล้องกับคำกล่าวของบุญดี บุญญากิจ และกมลวรรณ ศิริพานิช (2546) กล่าวไว้ว่าการเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking) เป็นกระบวนการที่จะค้นหาผู้ที่เป็น Benchmark หรือผู้ที่ปฏิบัติได้ดีที่สุด และผู้ที่เป็น Benchmark นั้นเองที่จะช่วยตอบคำถามว่าการปฏิบัติที่ดีที่สุดอันนำไปสู่ความเป็นเลิศนั้นทำได้อย่างไร

ข้อเสนอแนะ

1) ผู้บริหารของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ต้องเป็นหลักสำคัญในการขับเคลื่อนแผนการพัฒนาสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่สู่บทบาทเสนาธิการของสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เนื่องจากเป็นผู้บริหารและควบคุมสภาพแวดล้อมภายในให้มีความเพียงพอและเหมาะสมต่อความพร้อมในบทบาทเสนาธิการของสภามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ รวมทั้งเป็นผู้กำหนดแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2) การจะพัฒนาสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่สู่บทบาทเสนาธิการของสภามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ เป็นเรื่องที่จะต้องสร้างขึ้นพร้อมกับการปฏิบัติภารกิจจริง เพราะหากไม่ปฏิบัติจริงก็จะไม่ทราบว่า ในบริบทนั้นต้องการคนที่มีสมรรถนะและทักษะจริง ๆ อย่างไร หากได้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ปฏิบัติจริงแล้วก็จะทราบแนวทางในการพัฒนาไปสู่ภารกิจและ/หรือคัดเลือกคนมาทำภารกิจนั้นได้
อย่างตรงกับบริบทจริงมากยิ่งขึ้น

3) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางและแผนพัฒนาด้านบุคลากร โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนการพัฒนาหน่วยงานให้บรรลุผล
สำเร็จ

4) ควรมีการศึกษาตัวชี้วัดในการเทียบเคียงสมรรถนะที่แสดงผลได้ชัดเจนมากขึ้น เนื่องจาก
ลักษณะการศึกษาเรื่องนี้มีข้อจำกัดในการวิเคราะห์ผลการเทียบเคียงตามชี้วัดที่จะแสดงผลได้
ค่อนข้างยาก

รายการอ้างอิง

กองแผนงาน สำนักงานมหาวิทยาลัย .รายงานประเมินผลการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐของ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ฉบับสมบูรณ์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .2558.

กิตติ กิตติศัพท์ .2546. รูปแบบการเปรียบเทียบสมรรถนะแบบร่วมกลุ่มเทียบกิจกรรมกรณีศึกษา :
การจัดการเรียนการสอนสาขาวิศวกรรมไฟฟ้าระหว่างโรงเรียนเหล่าทัพ สังกัด
.กระทรวงกลาโหม วิทยานิพนธ์ปริญญาคุยฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ .2544 .**Benchmarking** แนวทางการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ .กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยรังสิต.

บุญดี บุญญากิจ และกมลวรรณ ศิริพานิช .2545. **Benchmarking** ทางลัดสู่ความเป็นเลิศทาง
ธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร.อินโนกราฟฟิกส์ :

วิจิตร ศรีสอาน .2544 .**ปฏิรูปสภามหาวิทยาลัย ปฏิรูปอุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันคลัง
สมองของชาติ.

สถาบันคลังสมองของชาติ .”บทบรรณาธิการ“ .จดหมายข่าวธรรมมาภิบาลมหาวิทยาลัย ฉบับ
ปฐมฤกษ์ ปีที่ .2552 .ศ.พ 1 ฉบับที่ 1

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา .”บทความบริหาร“ .กรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว ปี 15
2551 .ศ.พ 2 ฉบับที่- .ฉบับสมบูรณ์ 2565 .2551

สำนักงานสภามหาวิทยาลัย .รายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งที่ 2548/2.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานสภามหาวิทยาลัย .รายงานผลการสำรวจสำรวจความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการ
ของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปี 2558- .2559 .2559
.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สำนักงานสภามหาวิทยาลัย“ .ประกาศมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เรื่อง การกำหนดอำนาจและหน้าที่
ของสำนักงานสภามหาวิทยาลัย พ”2560 .ศ.. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อาวุธ ศรีสุกรี .”แบบอย่างสำนักงานสภามหาวิทยาลัยที่ดี“ .จดหมายข่าวสภา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีที่ เดี่ 14 ฉบับที่ 2อนกรกฏาคม .2560 สำนักงานสภา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

**การประเมินผลโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้า
สิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ บ้านป่าคาตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน
จังหวัดกำแพงเพชร**

**Evaluation of Highland Agricultural Development Project of Her Majesty
Queen Sirikit at Baanpakha, Phongnamron Subdistrict, Klonglan District,
Kamphaeng Phet province**

สาวิตรี วงศ์ฟื้น (Savitree Wongfun)

Master of Public Administration Program Faculty of Political Science and Public Administration,

Chiang Mai University

รองศาสตราจารย์ ศิริพงษ์ ฤดาวัลย์ ณ อยุธยา

Associate Professor, Siripong Ladavalaya Na Ayuthaya

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Department of Public Administration, Faculty Political Science and Public Administration,

Chiang Mai University

E-mail : savitree_v@hotmail.com

รองศาสตราจารย์ ศิริพงษ์ ฤดาวัลย์ ณ อยุธยา

Associate Professor, Siripong Ladavalaya Na Ayuthaya

อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินบริบทสภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้ากระบวนการ ผลกระทบ ประสิทธิภาพ และ ความยั่งยืนของการดำเนินงานตาม โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถบ้านป่าคา หมู่ที่ 8 ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร (2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบริบทสภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ กับผลกระทบต่อชุมชน ประสิทธิภาพ และความยั่งยืน ของการดำเนินงานที่ส่วนราชการ ร่วมกันทำภายใต้โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ (3) เพื่อสำรวจปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัด ของการดำเนินงานที่ส่วนราชการร่วมกันทำภายใต้โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ (4) เพื่อสำรวจข้อเสนอแนะและความคาดหวังของราษฎรบ้านป่าคา โละ โละ ต่อการดำเนินงานตาม โครงการฯ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นราษฎรที่เป็นตัวแทนของครัวเรือน ใน บ้านป่าคา หมู่ 8 ต.โป่งน้ำร้อน อ.ลองลาน ที่เข้าร่วมโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ จำนวน 127 คน และ บ้านโละ โละ หมู่ 10 ต.โกสัมพีนคร อ.โกสัมพีนคร จ.กำแพงเพชร จำนวน 108คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า การประเมินบริบทสภาพแวดล้อมที่ประกอบด้วยความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของโครงการฯ และของเกษตรกรในพื้นที่ที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ มีความจำเป็นและความสอดคล้อง กับสภาพปัญหาของพื้นที่ พบว่า ในภาพรวมราษฎรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า มีในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84, S.D. = 0.87$) ปัจจัยนำเข้า พบว่า ความพร้อมของทรัพยากร ได้แก่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ ที่ใช้ในโครงการในภาพรวม มีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 3.67, S.D. = 0.86$) 2) ปัจจัยด้านบริบทสภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับผลกระทบต่อชุมชนประสิทธิภาพและ ความยั่งยืนค่อนข้างต่ำ($r = 0.25, r = 0.29, r = 0.27$) ปัจจัยนำเข้ามีความสัมพันธ์กับผลกระทบต่อชุมชน ประสิทธิภาพ และความยั่งยืน ในระดับปานกลาง($r = 0.55, r = 0.56, r = 0.55$) กระบวนการมีความสัมพันธ์กับผลกระทบต่อชุมชนค่อนข้างสูง($r = 0.63$) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพ และ ความยั่งยืนปานกลาง($r = 0.59, r = 0.58$) 3) ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน โครงการฯ ได้แก่ ปัญหาในการทวงคืนผืนป่า และงบประมาณในการปลูกต้นไม้ทดแทน การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การใช้สารอินทรีย์เป็นไปได้ยาก และมีนักวิชาการที่มีความรู้ในการใช้สารอินทรีย์แทนสารเคมีน้อย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

4) ข้อเสนอแนะและความคาดหวังของราษฎรได้แก่ การมีระบบสาธารณสุขปโภคที่ครบครัน เช่น ไฟฟ้า ประปา โครงสร้างพื้นฐานที่ดี สะดวก เช่น สะพาน ถนน ตลาดจำหน่ายผลิตผล

คำสำคัญ : ประเมิน โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงผลการดำเนินงาน ความยั่งยืน

Abstract

This research aimed (1) to evaluate the environmental contexts, inputs, processes, impacts, effectiveness, and sustainability of the operations under the Highland Agricultural Development Project of Her Majesty Queen Sirikit at Baanpakha, PhongnamronSubdistrict,Klonglan District, Kamphaeng Phet Province, (2) to analyze the relationship between environmental contexts, input, processes, impacts on the community, effectiveness, and sustainability of the collaborative operations of the government offices under the Project, (3) survey the hindrances and restrictions of the collaborative operations of the government offices in the Project, and (4) survey the suggestions and expectations of local people of Baanpakha and Baanloko toward the operations of the Project. This research adopted the quantitative study framework. The samples were 127 people who represent households in Baanpakha Village Number8,and other 108 households in Baanloko, Village Number 10, participating in the Project. Data collections were undertaken through the questionnaires.

The research found that 1) Evaluation of environmental contexts consisting of the consistency with the project's objectives and local farmers , practical possibilities,the necessity,and consistency with the local problems was viewed by the samples as a highlevel ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.87). For the inputs found that readiness of resources such as personnel, equipment, and budgets requiried in the Highland Agricultural Development Project were very appropriate($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.86). 2)The factor of environmental contexts related to impacts on the community , effectiveness and sustainabiliy in a rather low degree ($r = 0.25$, $r = 0.29$, $r = 0.27$). The inputs factor revealed a relationship with impacts on the community, effectiveness and sustainability in a moderate degree ($r = 0.55$, $r = 0.56$, $r = 0.55$).

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

The processes correlated with impacts on the community in a high degree ($r = 0.63$) and effectiveness and sustainability in a moderate degree ($r=0.59$, $r=0.58$). 3) The problems and obstacles of the operations under the the Highland Agricultural Development Project included calls for forest returning, budgets for tree replantation, hardships of behavioral changes in using organic, and a limited number of academicians with sufficient knowledge of organic substances. 4) Suggestions and expectations of local people were full public utilities such as electricity, water, and efficient infrastructures e.g. bridges and roads, market for product

Keywords: project evaluation, highland agricultural development station, operational results, sustainability

บทนำ

พื้นที่อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า บริเวณบ้านป่าคา และบ้าน โละ โละ จังหวัดกำแพงเพชร มีปัญหาการบุกรุกทำลายป่าเนื่องจากวิถีชีวิตการทำเกษตรที่หมุนเปลี่ยนพื้นที่ของชาวไทยภูเขาและจากการมีครอบครัวที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วความต้องการที่ดินอยู่อาศัยมากขึ้น จึงมีการบุกรุกพื้นที่ป่าซึ่งเป็นปัญหาสะสมมา ยาวนาน จากข้อมูลการบุกรุกที่ดินเขตอุทยานแห่งชาติใน 3 หมู่บ้านของจังหวัดกำแพงเพชร (บ้าน โละ โละ, บ้านป่าหมากและบ้านป่าคา) พบว่าพื้นที่ผ่อนปรนตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 ราษฎรมีพื้นที่ทำกิน 7,581 ไร่ จากการสำรวจในปี พ.ศ. 2552 พบว่ามีพื้นที่ทำกินขยายเป็น 16,208 ไร่ นอกจากนี้ยังมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดเนื่องจากพื้นที่เป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดจากจากจังหวัดตาก ปัญหาการลักลอบข่มขืนโดยผิดกฎหมายข้ามถงป่าเพื่อใช้พื้นที่อยู่อาศัยและทำเกษตรหรือเป็นแรงงานรับจ้างในพื้นที่ อีกปัญหาคือ การใช้สารเคมีเพื่อการเกษตรในปริมาณที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากพื้นที่ อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้าจัดอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นดี (1A) (สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ บ้านป่าคา, 2560) จากปัญหาดังกล่าวเมื่อความทราบถึง สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำรินี้ ณ บ้านป่าคา หมู่ที่ 8 ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อให้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ราษฎรในพื้นที่ได้มีโอกาสเข้าถึงวิธีการในการทำเกษตรแบบไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและวิทยาการด้านการเพาะปลูกที่ไม่ต้องเปิดพื้นที่ใหม่ แต่สามารถให้ผลผลิตสูงและตรงตามความต้องการของตลาด เป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ โดยมุ่งส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร ยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อม ให้กับราษฎรชาวไทยภูเขาบ้านป่าคาและหมู่บ้านบริวารสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา (สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ บ้านป่าคา, 2560) จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2561) โดยมีส่วนราชการ ร่วมดำเนินการ ทั้งในพื้นที่สถานีฯ และหมู่บ้านป่าคา หมู่บ้านโละโละ แม้จะมีการรายงานผลการดำเนินงานในความรับผิดชอบของส่วนงานนั้นมาเป็นระยะ แต่ยังไม่มีการประเมินผลการดำเนินงานในโครงการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญของการที่ต้องมีการประเมินโครงการโดยรวม เนื่องจากการประเมินโครงการมีความจำเป็นอย่างมากต่อการทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมองเห็นภาพสะท้อนในการดำเนินโครงการในแต่ละช่วงระยะเวลาเพื่อทราบถึงผลที่ได้รับปัญหาอุปสรรคข้อบกพร่องที่ควรนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีธรรมาภิบาล (Good Governance) และ ตั้งอยู่บนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อผลของการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน (จักรวัชร ศิริวรรณ, 2556)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินบริบทสภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลกระทบ ประสิทธิภาพ และความยั่งยืน ของการดำเนินงานตามโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ บ้านป่าคา หมู่ที่ 8 ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบริบทสภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ กับผลกระทบต่อชุมชน ประสิทธิภาพ และความยั่งยืน ของการดำเนินงานที่ส่วนราชการร่วมกันทำภายใต้โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ บ้านป่าคา
3. เพื่อสำรวจปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัด ของการดำเนินงานที่ส่วนราชการร่วมกันทำภายใต้โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ และผลกระทบที่เกิดขึ้น

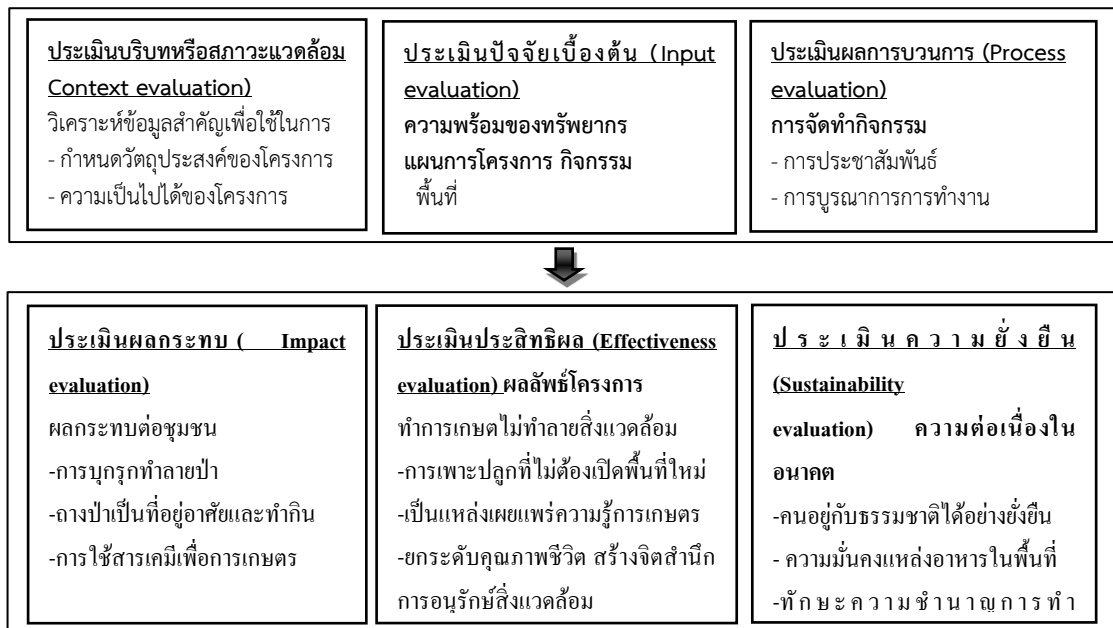
บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

4. เพื่อสำรวจข้อเสนอแนะและความคาดหวังของราษฎรบ้านป่าคา โละโคะ ต่อการดำเนินงานตามโครงการของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ

สมมติฐานการวิจัย การวิจัยนี้ให้กำหนดสมมติฐานไว้คือปัจจัยด้านบริบทสภาพแวดล้อมปัจจัยนำเข้า กระบวนการ มีความสัมพันธ์ในระดับสูงต่อผลกระทบประสิทธิผล และความยั่งยืน ของการดำเนินงานภายใต้โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ บ้านป่าคาหมู่ที่ 8 ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม (แนวคิด ทฤษฎี)

แนวคิด ทฤษฎี การศึกษานี้ ผู้วิจัยได้นำรูปแบบ การประเมินผลโครงการ ตามแนวคิดและโมเดลการประเมินแบบซิป หรือ CIPP Model โดยปี ค.ศ. 1967 สตีฟเฟิลบีม ได้คิดโมเดลที่ได้รับการยอมรับกันทั่วไปในตัวแบบซิป (CIPP Model) ที่ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ 4 ประการ คือ ปัจจัยนำเข้า (Input) 3) กระบวนการ (Process) และ 4) ผลผลิต (Product) ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบจะมีมิติการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

พิจารณาสำหรับการประเมินอย่างชัดเจน หลังจากนั้น สตีฟฟิลลิปได้พัฒนาตัวแบบ CIPP อีกหลายครั้งในการพัฒนาครั้งที่ 5 ได้มีการขยายขอบเขตของแนวคิดเกี่ยวกับผลผลิต (Product) ออกไปสู่ยุทธวิธีหรือแผนงานระยะยาวที่เหมาะสม โดยตัวแบบ CIPP ได้ให้น้ำหนักกับการประเมินปัจจัยถึง 10 ตัวคือ 1.การจัดทำข้อตกลงระหว่างผู้ประเมินกับผู้มีส่วนได้เสีย (Contractual agreements) เกี่ยวกับระเบียบวิธีงบประมาณ การวางแผนกิจกรรมร่วมกัน 2.การประเมินผลบริบท (Context evaluation) เกี่ยวกับความต้องการผลประโยชน์และปัญหาภายใต้สภาพแวดล้อมที่กำหนด 3.การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) เกี่ยวกับการวางแผนกิจกรรมและงบประมาณ 4.การประเมินผลกระบวนการ (Process evaluation) เกี่ยวกับการจัดทำกิจกรรม การบันทึกผลการปฏิบัติงานและการติดตามผล 5.การประเมินผลกระทบ (Impact evaluation) เกี่ยวกับผลกระทบต่อชุมชน 6.การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness evaluation) คือผลลัพธ์จากการดำเนินกิจกรรม 7.การประเมินความยั่งยืน (Sustainability evaluation) เกี่ยวกับความต่อเนื่องในอนาคต 8.การประเมินการแพร่กระจาย (Transportability evaluation) คือการแพร่กระจายไปยังชุมชนอื่น 9.การประเมินผลสรุปรวมยอด (Meta evaluation) เป็นการสรุปผลรวมยอดจากรายงานการประเมินผลที่ใช้ระเบียบวิธีที่มีความแตกต่างกัน 10.การนำเสนอบทเรียนสุดท้าย (Final synthesis report) เกี่ยวกับสิ่งที่จัดทำ ผลสำเร็จและบทเรียนจากประสบการณ์ (Stufflebeam, 2002, p 3-12 อ้างถึงใน วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์, 2554, หน้า 148) สำหรับ การศึกษา นี้ได้พิจารณานำปัจจัยมาใช้ในบางตัวเท่านั้นเพื่อความเหมาะสมกับข้อเท็จจริงของโครงการที่ประเมิน ได้แก่ การประเมินผลบริบท (Context evaluation) การประเมินผลปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) การประเมินผลกระบวนการ (Process evaluation) การประเมินผลกระทบ (Impact evaluation) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness evaluation) และการประเมินความยั่งยืน (Sustainability evaluation) นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการประเมิน ผลสรุปรวมยอดพร้อมนำเสนอปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ (Stufflebeam, 2002: P.3-12 อ้างถึงใน วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์, 2554 : น. 147-148)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทบทวนผลงานวิจัยมาใช้เป็นกรอบคิดดังนี้ สุทิน พรหมปลัด (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การประเมินผลโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริคอยบ่อ จังหวัดเชียงราย พบว่า ในราษฎรในหมู่บ้านเป้าหมายมีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานและบริการโครงสร้างพื้นฐานมีน้อยมาก ผู้ปฏิบัติงานมีเพียงพอแต่ขาดความรู้ ความชำนาญทำงานไม่สอดคล้องกับ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ต้องการของราษฎรการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอทั่วถึง การควบคุมและติดตามประเมินผลยังไม่เป็นระบบและขาดความต่อเนื่อง มีการสับเปลี่ยนโยกย้ายเจ้าหน้าที่บ่อย ในด้านผลลัพธ์ของโครงการ ทั้งด้านการบริการ สาธารณสุข การศึกษา และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มีทั่วถึงส่งผลให้ราษฎรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การดำเนินงานโครงการทำให้ราษฎรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความพึงพอใจมากขึ้นควรดำเนินโครงการต่อไป
อภิวัฒน์ คำสิงห์ (2553:บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเกษตรที่สูงจังหวัดลำพูน จำนวน 360 คน พบว่าเกษตรกรเห็นด้วยมากกับการใช้ภาษาสื่อสารของเจ้าหน้าที่ที่เข้าใจง่าย การส่งเสริมการเพาะเห็ดเศรษฐกิจการจัดทำแปลงสาธิตการปลูกพืชแต่เห็นว่ามีปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอผลผลิตตกต่ำขาดตลาดรับซื้อสินค้าภาษาที่ใช้ในการส่งเสริมเข้าใจยาก และเจ้าหน้าที่ไม่ออกพบปะออกเยี่ยมเยียนเกษตรกร มีข้อเสนอให้จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร ออกเยี่ยมเยียนเกษตรกรเพิ่ม เจ้าหน้าที่ส่งเสริม และขาดตลาดรับซื้อผลผลิตให้เกษตรกรจากแนวคิด เอกสาร และงานวิจัยข้างต้นได้นำมาสร้างเป็นกรอบคิดการศึกษาดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการประเมินในครั้งนี้ ได้แก่ ราษฎรที่เข้าร่วมโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ บ้านป่าคา โดยมีหมู่บ้านเป้าหมายคือ บ้านป่าคา หมู่ 8 ต.โป่งน้ำร้อนอ.คลองลาน 308 ครัวเรือน และ บ้านโละโละ หมู่ 10 ต.โกสัมพือ อ.โกสัมพีนครจ.กำแพงเพชร จำนวน 261 ครัวเรือนรวม 569 ครัวเรือน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ ได้จำนวนครัวเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 235 ครัวเรือน

เครื่องมือการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือการเก็บข้อมูลจากประชาชนที่เป็นตัวแทนแต่ละครัวเรือนบ้านป่าคาและบ้านโละโละ การเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปทั้งหมด 250 ชุด เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของการเป็นตัวแทนได้แบบสอบถามที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์และ สามารถนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 241 ตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล 1) ข้อมูลพื้นฐานของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้, ประเภทของโครงการ/กิจกรรมที่เข้าร่วม ระยะเวลาการเข้าร่วม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ 2) ข้อมูลตอนที่ 2-3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การดำเนินโครงการทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัย

1) ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่บ้านป่าคาเป็นเพศชายร้อยละ 56.85 มีอายุระหว่าง 31-40 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.44 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 77.59 การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 49.38 อาชีพที่ทำส่วนใหญ่คือเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 77.82 มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 2,001 – 5,000 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.49 ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมมากที่สุดคือ การปลูกกาแฟ คิดเป็นร้อยละ 37.04

2) ผลการประเมิน บริบทสภาพแวดล้อมปัจจัยนำเข้ากระบวนการ ผลกระทบ ประสิทธิภาพ และความยั่งยืนของการดำเนินงานตามโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถบ้านป่าคา หมู่ที่ 8 ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร สรุปได้ดัง ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการประเมิน บริบทสภาพแวดล้อม ของโครงการ

บริบทสภาพแวดล้อม(Context Evaluation) แผนงาน/กิจกรรม	ระดับการประเมิน		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1) สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ	3.84	0.87	มาก
2) สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร	3.77	0.82	มาก
3) มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ	3.69	0.86	มาก
4) มีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพปัญหาพื้นที่	3.80	0.84	มาก

จากตารางที่ 2 เป็นผลการประเมินด้านบริบทสภาพแวดล้อม(Context Evaluation) ของโครงการพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า แผนงาน/กิจกรรมของโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯมี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$, S.D. = 0.87, $\bar{x} = 3.77$, S.D. = 0.82) เช่น มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมให้สามารถสัญจรไปมาได้สะดวกขึ้น จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติและถ่ายทอดความรู้รวมถึงเทคโนโลยีการผลิตข้าวอย่างถูกต้องและเหมาะสมและการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่ เป็นต้น โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกาะกลุ่มไปในทางเดียวกันอย่างมาก ในส่วนความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของโครงการและกิจกรรม กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า มีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$, S.D. = 0.86) นอกจากนี้ยังเห็นว่า แผนงาน/กิจกรรมของโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ มีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพปัญหาของพื้นที่มาก ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.80)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการประเมิน ปัจจัยนำเข้าหรือปัจจัยเบื้องต้น

ปัจจัยนำเข้าหรือปัจจัยเบื้องต้น (Input evaluation)	ระดับการประเมิน		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
ด้านบุคลากร	3.71	0.83	มาก
ด้านวัสดุอุปกรณ์	3.67	0.86	มาก
ด้านงบประมาณ	3.62	0.88	มาก
รวมความพร้อมของทรัพยากร	3.67	0.86	มาก

จากตารางที่ 3 เป็นผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าหรือปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถฯ ในด้านความพร้อมของทรัพยากร ได้แก่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในโครงการฯ ในภาพรวม มีความพร้อมระดับมาก ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 0.86) โดยทั้งด้านบุคลากร ($\bar{x} = 3.71$, S.D. = 0.83) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 0.86) และด้านงบประมาณ ($\bar{x} = 3.62$, S.D. = 0.88) มีความพร้อมในระดับมาก

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผลกระทบ/ประสิทธิผล/ความยั่งยืน	ระดับความคิดเห็น (n=241)		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
ผลกระทบต่อชุมชน	3.47	1.03	มาก
ผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรม	3.59	0.91	มาก
ความยั่งยืน ความต่อเนื่องในอนาคต	3.71	0.83	มาก

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินด้านกระบวนการ (Process evaluation)

กระบวนการ (Process evaluation)	ระดับความคิดเห็น (n=241)		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
กระบวนการในการทำกิจกรรมในพื้นที่ มีการปฏิบัติและเหมาะสม	3.61	0.87	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการประเมินกระบวนการ ที่ใช้ในโครงการสถานีวิจัยพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ ในภาพรวม มีการปฏิบัติและมีความเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 3.61$, S.D. = 0.87)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการประเมินด้านผลกระทบต่อชุมชน ประสิทธิภาพ และความยั่งยืนของโครงการ

ผลการประเมินผลกระทบ พบว่าส่งผลในด้านดีต่อชุมชนอย่างมาก ($\bar{x} = 3.47$, S.D. = 1.03) เช่น ประชาชนได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสารชีวภัณฑ์ ปุ๋ยอินทรีย์ ใช้แทนสารเคมีในพื้นที่ป่าอุทยานรุกคืบลดลง ระบบนิเวศฟื้นตัวมีการสร้างอาชีพ สร้างงานให้ชุมชน ผลการประเมินประสิทธิผล (Effectiveness evaluation) พบว่า โดยรวมบรรลุผลในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$, S.D. = 0.91) เช่นราษฎรในพื้นที่มีสุขภาพอนามัยดีขึ้นมีจิตสำนึกรักษ์และหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้และสิ่งแวดล้อมมากขึ้นและเยาวชนมีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น เป็นต้น ในส่วนของการประเมินความยั่งยืน (Sustainability evaluation) และความต่อเนื่องของโครงการในอนาคต พบว่า กลุ่มตัวอย่างประเมินว่า โครงการฯ มีความยั่งยืนในระดับมาก ($\bar{x} =$

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

3.71, S.D. = 0.83) เช่น ราษฎรในพื้นที่ที่สามารถอยู่กับธรรมชาติได้อย่างยั่งยืนมีความชำนาญทำเกษตรกรรมรักษาสิ่งแวดล้อมได้ (ดูตารางที่ 5)

3) **ปัญหาและอุปสรรคของราษฎร** ดังนี้ ปัญหาในการทวงคืนผืนป่า และงบประมาณในการปลูกต้นไม้ทดแทนไม้ทั่วถึงเพียงพอการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้สารอินทรีย์แทนการใช้สารเคมีทำได้ยากมากและมีนักวิชาการที่มีความรู้ในการใช้สารอินทรีย์จำนวนน้อยไม่เพียงพอ

4) **ข้อเสนอแนะและความคาดหวังของราษฎรบ้านป่าคา และบ้านโละโคะ** ดังนี้ (1) มีระบบสาธารณูปโภคที่ครบครัน เช่น ไฟฟ้า ประปา สัญญาณโทรศัพท์ (2) มีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี สะดวก เช่น สะพาน ถนน (3) ช่องทางหรือตลาดสำหรับการจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร

การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านบริบทสภาพแวดล้อมปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับผลกระทบประสิทธิผล และความยั่งยืน ของการดำเนินงานที่ส่วนราชการร่วมกันทำภายใต้โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ บ้านป่าคา หมู่ที่ 8 ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร **สมมติฐานได้รับการปฏิเสธ**

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะการวิจัย

จากผลการประเมินด้านบริบทสภาพแวดล้อม(Context Evaluation) ของโครงการ พบว่า ราษฎรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าแผนงานกิจกรรมของโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ มีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพปัญหาของพื้นที่ และมีประสิทธิผลอย่างมาก ในขณะที่ผลการประเมินผลกระทบ ประสิทธิภาพ และความยั่งยืน ของโครงการ พบว่า โครงการฯ ส่งผลกระทบในด้านดีต่อชุมชนอย่างมาก เช่น ประชาชนได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสารชีวภัณฑ์ ปุ๋ยอินทรีย์ใช้แทนสารเคมีพื้นที่ป่าถูกอนุรักษ์ลดลง สามารถสร้างอาชีพ สร้างงานให้ชุมชน และบรรลุประสิทธิผลของดำเนินงานโครงการ เช่น ราษฎรในพื้นที่มีสุขภาพอนามัยดีขึ้น มีจิตสำนึกรักษ์และหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อมมากขึ้นและเยาวชนมีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น เป็นต้น และ ราษฎรในพื้นที่ที่สามารถอยู่กับธรรมชาติได้อย่างยั่งยืนมีความชำนาญในอาชีพเกษตรกรรมที่รักษาสิ่งแวดล้อมได้ เป็นต้น จากผลการศึกษาเป็นไปตามกรอบแนวคิดของตัวแบบ CIPP ครั้งที่ 5

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ที่Stufflebeam ได้กำหนดให้มีการประเมิน 10 หมวด (Stufflebeam, 2002, p 3-12อ้างถึงในวัตตนาวงศ์เกียรติรัตน์, 2554, หน้า 148) โดยผู้วิจัยได้นำมาใช้ 6 หมวดได้แก่ 1)ประเมินผลบริบท (Context evaluation)เกี่ยวกับความต้องการ ผลประโยชน์ และปัญหาภายใต้สภาพแวดล้อมที่กำหนด 2)ประเมินผลปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) เกี่ยวกับการทำกิจกรรม บุคลากรและงบประมาณ 3) ประเมินผลกระบวนการ (Process evaluation) การจัดทำกิจกรรม บันทึกและติดตามผล 4) ประเมินผลกระทบ (Impact evaluation)คือผลกระทบต่อชุมชน 5) ประเมินประสิทธิผล (Effectiveness evaluation) ผลลัพธ์จากการดำเนินกิจกรรมและ 6)ประเมินความยั่งยืน (Sustainability evaluation) คือความต่อเนื่องในอนาคต การประเมินผลโครงการในศึกษานี้อาจกล่าวได้ว่า เป็นการประเมินที่ครบถ้วน ตามหลักการที่วิโรจน์ สารรัตน์ (2554) ได้ให้ความเห็นว่า รูปแบบการประเมิน CIPPI (context-input-process-product-impact) เป็นรูปแบบที่น่าสนใจ เพราะมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้สารสนเทศมาใช้ประกอบการตัดสินใจทั้งระบบ คือทั้งเพื่อการวางแผน กำหนดโครงสร้าง นำไปปฏิบัติ และทบทวนโครงการซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางการบริหารกิจกรรม 4 ประเภท คือ การวางแผน (planning) การนำแผนสู่การปฏิบัติ (implementation) การประเมิน (evaluation) และปรับปรุง (improve) นอกจากนี้ยังมีการ “การประเมินผลกระทบ” (impact evaluation) ด้วย เพราะทำให้การประเมินมีความสมบูรณ์มากขึ้น **ประเด็นที่น่าสนใจคือผลการประเมินประสิทธิผล (Effectiveness evaluation)พบว่า** ราษฎรในพื้นที่มีสุขภาพอนามัยดีขึ้นอย่างมาก แสดงให้เห็นว่าราษฎรมีความพึงพอใจในการเข้ามาส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัยของโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านป่าคา ได้แก่กิจกรรมการรณรงค์วางแผนครอบครัว อบรมการวางแผนครอบครัวราษฎรหมู่บ้านป่าคา และอบรมกลุ่มสตรีวัยเจริญพันธุ์ งานวางแผนครอบครัวหมู่บ้านโละ โละ และ กิจกรรมการรณรงค์ลดความเสี่ยงของเกษตรกรจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชโดยการอบรมให้ความรู้และเจาะโลหิตตรวจหาสารเคมีในเกษตรกร บ้านป่าคา และบ้านโละ โละ เป็นต้น นอกจากนี้ ผลการ**ประเมินผลกระทบต่อชุมชน (Impact evaluation)ยังพบว่า**ราษฎรได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตด้านอาชีพ และสารชีวภัณฑ์ปุ๋ยอินทรีย์ แทนการใช้สารเคมีอย่างเหมาะสมมาก แสดงให้เห็นว่าประชาชนเล็งเห็นถึงความสำคัญของการใช้สารอินทรีย์แทนสารเคมี ซึ่งเป็นการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อม เพื่อไม่ให้มีสิ่งปนเปื้อนใน ดิน น้ำ อากาศ และที่สำคัญเพื่อไม่ให้มีสารปนเปื้อนและเป็นสารพิษตกค้างในพืชที่เราเพาะปลูก เพื่อให้ผลผลิตปลอดภัยต่อ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผู้บริโภคร ทำให้ลดอัตราการป่วยไข้และเสียชีวิตของราษฎรลง ในด้านความยั่งยืนของโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านป่าคา ยังพบว่า ราษฎรในพื้นที่ที่สามารถอยู่กับธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน แสดงให้เห็นว่า ราษฎรในพื้นที่ที่มีความรักและหวงแหนป่าไม้มากขึ้น จากการได้รับความรู้ทางด้านป่าไม้ที่มากขึ้น เปลี่ยนเกษตรพืชเชิงเดี่ยวให้เป็นพื้นที่สีเขียว ราษฎรปลูกพืชหมุนเวียน ไม่ทำไร่เลื่อนลอย จากผลการศึกษาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ผลการดำเนินโครงการสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ราษฎรที่เข้าร่วมโครงการได้อย่างดี เพราะนอกจากทำให้ราษฎรมีอาชีพ มีที่ทำกิน มีรายได้ที่พอเพียงแล้ว ยังมีสุขภาพอนามัยที่ดี ตามที่องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตยูเนสโก (อ้างถึงใน สวัสดิ์ อานวยวิวัฒน์, 2554, หน้า 10) ที่เสนอไว้ว่า คุณภาพชีวิตดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 5 ประการ คือ 1) มาตรฐานการครองชีพ (Standard of living) พิจารณาได้จาก รายได้ต่อบุคคล สุขภาพ การศึกษา ที่อยู่อาศัย การสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น 2) การเปลี่ยนแปลงของประชากร (Population dynamics) ในเรื่องโครงสร้างทางอายุ และเพศ อัตราการเติบโตของประชากร อัตราการเกิด อัตราการตาย การย้ายถิ่น เป็นต้น 3) ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural factors) พิจารณาจากระบบสังคม ค่านิยมทางศาสนา ค่านิยมทางวัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่ เป็นต้น 4) กระบวนการพัฒนา (Process of development) พิจารณาจากลำดับความสำคัญของการพัฒนาประสิทธิภาพ และความสามารถของบุคคล การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม การค้า 5) ทรัพยากร (Resources) ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ธรรมชาติ อาหาร เงินทุนตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งผลการดำเนินโครงการนี้ ราษฎรสามารถบรรลุตัวชี้วัดดังกล่าวได้ค่อนข้างมากอย่างไรก็ตาม จากผลการทดสอบสมมติฐานกลับพบว่า ปัจจัยด้านบริบทสภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ มีความสัมพันธ์กับ ผลกระทบ ประสิทธิภาพ และความยั่งยืนของโครงการในระดับค่อนข้างต่ำปานกลางและค่อนข้างสูงเท่านั้น ซึ่งแสดงว่า บางครั้งอาจมีตัวแปรต่างๆเข้ามาแทรก เช่น ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน โครงการฯ ที่พบ ได้แก่ ปัญหาในการทวงคืนผืนป่าและงบประมาณในการปลูกต้นไม้ทดแทน การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้สารอินทรีย์แทนการใช้สารเคมีเป็นไปได้ยากและมีนักวิชาการที่มีความรู้ในการใช้สารอินทรีย์แทนสารเคมีจำนวนน้อย นอกจากนี้จากผลการศึกษา ยังแสดงให้เห็นว่าการดำเนินโครงการสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายของการจัดตั้งโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริขึ้น ณ บ้านป่าคา ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ราษฎรในพื้นที่ที่มีโอกาสเข้าถึง วิธีการในการทำ การเกษตรอินทรีย์ การเพาะปลูกที่ไม่ต้องเปิดพื้นที่ใหม่ แต่ได้ผลผลิตสูงตามความต้องการของตลาดเป็นแหล่ง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เผยแพร่ความรู้ ส่งเสริมอาชีพยกระดับคุณภาพชีวิตตลอดจนสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ให้ชาวไทยภูเขาบ้านป่าคาและหมู่บ้านบริวาร **ประเด็นที่น่าสนใจจาก
การศึกษา คือ ปัญหาและอุปสรรคของราษฎร** ที่ยังเผชิญกับการทวงคืนผืนป่าของรัฐการมีงบประมาณไม่
เพียงพอ การใช้สารอินทรีย์แทนการใช้สารเคมีทำได้ยาก เพราะยังไม่มีความรู้ในการใช้สารอินทรีย์และมีผู้รู้
ที่เข้าไปให้ความรู้ไม่เพียงพอ ส่งผลให้ราษฎรบางส่วนยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้สารอินทรีย์
และมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีขึ้นจากเดิม **จึงมีข้อเสนอแนะและความคาดหวัง** ให้มีการปรับปรุง ระบบไฟฟ้า
ประปาสัญญาณโทรศัพท์ โครงสร้างพื้นฐาน สะพาน ถนน เพื่อเอื้อประโยชน์ในการดำรงชีวิตและการ
ประกอบอาชีพ อีกทั้งยังต้องการให้หาช่องทางหรือตลาดสำหรับการจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตรให้อีกด้วย
ผลการศึกษานี้ มีความคล้ายคลึงกับผลการศึกษาของ **สุทิน พรหมปลัด (2550, บทคัดย่อ)** ที่พบว่าในราษฎรใน
หมู่บ้านเป้าหมายมีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน และ บริการ โครงสร้างพื้นฐานมีน้อยมาก
ผู้ปฏิบัติงานมีเพียงพอแต่ขาดความรู้ ความชำนาญ การจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอทั่วถึงและงานของ
อภิวัฒน์ คำสิงห์ (2553: บทคัดย่อ) ศึกษา การดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเกษตรที่สูงจังหวัดลำพูน ที่
พบว่ามีปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอผลผลิตตกต่ำขาดตลาดรับซื้อสินค้าภาษาที่ใช้ในการส่งเสริมเข้าใจยาก
ไม่ออกเยี่ยมเยียนเกษตรกร จึงมีข้อเสนอให้จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร ออกเยี่ยมเยียนเกษตรกร
เพิ่มเจ้าหน้าที่ส่งเสริม และหาตลาดรับซื้อผลผลิตให้เกษตรกร แสดงให้เห็นถึงปัญหาอุปสรรคของการ
พัฒนาที่ทำโดยส่วนงานภาครัฐ ที่พบกับการไม่เพียงพอในด้านทรัพยากรบริหาร ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็น ต้อง
ปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วนและจริงจัง เพื่อให้การพัฒนาและการให้บริการประชาชนบรรลุผลสัมฤทธิ์
ตามเป้าหมายของโครงการ

1) **ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย** (1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการปรับปรุงและพัฒนาการ
ดำเนินงานของโครงการฯ ให้สอดคล้องกับความต้องการของราษฎรในพื้นที่ให้มากขึ้น (2) มุ่งเน้นการ
ปรับเปลี่ยนความคิดให้ราษฎรเห็นความสำคัญและจำเป็นที่ต้องเปลี่ยนมาทำการเกษตรแบบอินทรีย์
อย่างโดยใช้ช่องทางการตลาดให้เพื่อสร้างรายได้จากผลผลิตเป็นรูปธรรม (3) มีราษฎรบางส่วนที่ยัง
ไม่เคยเข้าร่วม โครงการฯ และมีความสนใจอยากเข้าร่วม ดังนั้นในแต่ละกิจกรรมควรมีการ
ผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนผู้เข้าร่วมอบรมเพื่อความทั่วถึงของราษฎร

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2) ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป นำหลักการการประเมินแบบ CIPP Model ไปใช้ในการประเมินผลโครงการของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ บ้านป่าคา เฉพาะเจาะจงได้โดยเพิ่มเติมหมวดตัวแปรและมีการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกด้วย

รายการอ้างอิง

- จักขวัชร ศิริวรรณ. (2556). แนวคิด ความสำคัญ และกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์.(ออนไลน์)
วันที่สืบค้นข้อมูล 30 สิงหาคม 2561 เข้าถึงได้จาก <http://www.gotoknow.org/posts/437659>.
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์. (2554). ตัวแบบการประเมินโครงการ : ตัวแบบซิป (CIPP Model).(ออนไลน์)
วันที่สืบค้นข้อมูล 30 สิงหาคม 2561 เข้าถึงได้จาก
<http://oknation.nationtv.tv/blog/uniformedscholars/2011/08/26/entry-2/comment>.
- วิโรจน์ สารรัตนะ.(2554). การวิจัยทางการบริหารการศึกษา:แนวคิดและกรณีศึกษา.พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.
- สุทิน พรหมปลัด (2550). “การประเมินโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ
คอบ่อ จังหวัดเชียงราย”. สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 15 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
- สุวดี อานูวงษ์วิวัฒน์. (2544). คุณภาพชีวิตของพนักงานกรุงเทพมหานครที่อยู่อาศัย (มหาชน) .
วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานจังหวัดกำแพงเพชร. (2560).การดำเนินงานโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงใน
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ บ้านป่าคา. จังหวัดกำแพงเพชร
- สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 12. รายงานของหัวหน้าสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระ
นางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ บ้านป่าคา ต่อองคมนตรี นายพลกร สุวรรณรัฐ
วันที่ 6 มกราคม 2561 ณ สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ บ้านป่าคา. 2561

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อภิวัฒน์ คำสิงห์. (2553). *ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริม
การเกษตรที่สูงจังหวัดลำพูน*. วิทยานิพนธ์ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A.J. (1990). *Systematic Evaluation*. Boston : Kluwer-Nijhoff.

UNESCO. (1981). *Quality of life : An Orientation to Population Education*. New York : UNESCO.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เจาะวิกฤต E-Learning ประเทศไทยภายใต้ศตวรรษที่ 21 Thailand Crisis of E-Learning in 21 Century

พิกุล อิททิหรูวงศ์ (Pikul Ittihirunwong)

รัฐศาสตร์ ต้องเตือนตน (Ratthasat Tongtueanton)

สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Major : Public Administration Faculty of Political Science and Public Administration

Chiang Mai University

บทคัดย่อ

ระบบ E-Learning คือ การศึกษาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ทุกประเภทเพื่อนำมาใช้ในการจัดเรื่องเวลาและปัญหาทางภูมิศาสตร์ของผู้เรียนโดยปัจจุบันระบบ E-Learning กลายเป็นกระแสนิยมในการนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาการศึกษาให้ทันสมัยและตอบสนองความต้องการทรัพยากรมนุษย์ในยุคโลกาภิวัตน์เพื่อสร้างผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ในประเทศไทยได้มีการนำ E-Learning มาประยุกต์ใช้กับระบบการเรียนการสอนเพื่อยกระดับการศึกษาให้ทันนานาประเทศโดยมีพัฒนามากกว่า 10 ปี ซึ่งสะท้อนถึงความต่อเนื่องของการพัฒนาระบบ E-Learning แต่อย่างไรก็ดีประเทศไทยเริ่มเข้าสู่สภาวะวิกฤตเมื่อ E-Learning ไม่ได้ช่วยยกระดับการศึกษาได้อย่างแท้จริงทั้งปัญหาเชิงโครงสร้างและปัญหาด้านความเท่าเทียม , การเกิดพัฒนา E-Learning เป็นเพียงความต้องการของผู้บริหารระดับสูง , การขาดการมีส่วนร่วมและการผลิตเน้นจำนวนมากกว่าทางเลือก ทั้งหมด คือ สภาวะวิกฤตของประเทศไทย

ดังนั้น การสร้างแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาระบบ E-Learning ควรต้องถูกยกระดับอย่างเท่าเทียม ผู้เรียนเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาระบบ E-Learning ให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน การพัฒนาแนวทางร่วมกันในการเรียนการสอนของผู้เรียนกับผู้สอน การผสมผสานการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เรียนระบบ E-Learning , การเรียนแบบดั้งเดิมให้เหมาะสม และการสร้างปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนกับผู้สอนต้องถูกนำมาปฏิบัติอย่างชัดเจน ซึ่งจะสามารถทำให้ประเทศไทยพ้นออกจากวิกฤติ E-Learning และยกระดับสู่ผู้เรียน ศตวรรษที่ 21

คำสำคัญ : ระบบ อี-เลิร์นนิ่ง, วิกฤต , ผู้เรียนศตวรรษที่ 21

Abstract

E-Learning system is all types of Electronic system education that use for eliminating about times and geographic problems of students. By present the E-Learning system become to a popular trend in applying to develop modern education and responding to human needs in globalization to create students in 21 centuries.

Thailand bring E-Learning to apply with learning management system to upgrade about education to keep up with nations that improving more than 10 years and reflect at the continuous of developing the E-Learning system. However, Thailand started to enter in E-Learning crisis because that does not help to upgrade truly education both of structural problems and equality problems. Development of E-Learning system is just need of the top executive, lack of participation and production focuses on number more than choice all of them are Thailand crisis.

So that the creation of the right approach in developing the E-Learning system should be upgrade equally. Students are importantly in development of E-Learning system for responding to students. Joint development in education between teachers and students, integration education in E-Learning system and appropriate with conventional of education and interaction between teachers and students must be practice expressly that help Thailand through from E-Learning crisis and upgrade students to 21 centuries.

Keyword : E-learning , Crisis , Students in the 21st century

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บทนำ

ในปัจจุบันการพัฒนาทางการศึกษาถือเป็นเรื่องที่ถูกประเทศให้ความสำคัญ และ มุ่ง
ดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ เพื่อรองรับการแข่งขันทั้งในตลาดแรงงาน โลก และ
เพื่อยกระดับผลิตภาพของประเทศให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงภายใต้ความกดดันของยุคโลกาภิวัตน์
โดยโลกาภิวัตน์ คือ ทะลายกรอบด้านการสื่อสารเกิดการสื่อสารไร้พรมแดน ซึ่งส่งผลถึงด้านการ
พัฒนาเศรษฐกิจ ด้านการส่งเสริมคุณภาพประชากร และการพัฒนาทุนมนุษย์ ซึ่งภายใต้ทิศทาง
เปลี่ยนแปลงของการศึกษาย่อมสอดคล้องกับยุคสมัยที่มุ่งเน้น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความ
แตกต่างและหลากหลายทางความคิดที่มากขึ้นของกลุ่มคนต่างๆในสังคม การหาคำถามความรู้
กลายเป็นเรื่องง่ายที่ประชาชนสามารถเข้าถึงความรู้ได้ผ่านอินเทอร์เน็ต การนำเทคโนโลยีเข้ามา
ประยุกต์ในการพัฒนาทุนมนุษย์เกิดขึ้นมาอย่างแพร่หลาย รวมถึงแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life
Long Learning) กลายเป็นค่านิยมที่ทุกประเทศพยายามปลูกฝังให้กับประชาชน

การเรียนรู้ตลอดชีวิต หมายความว่า กระบวนการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาที่เกิดขึ้นในตัว
บุคคลอันเป็นผลมาจากการได้รับความรู้ทักษะ หรือประสบการณ์จากการศึกษา หรือ กิจกรรมใน
วิถีชีวิตที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาตั้งแต่เกิดจนตาย และ มีการพยายามส่งเสริมการศึกษาด้วย
ตนเอง (Learning myself) การทะลายขีดจำกัดทางภูมิศาสตร์และเวลาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึง
ความรู้อย่างไร้ขีดจำกัดผ่านระบบ E-Learning ให้มากขึ้น

ในทางเดียวกันผู้เรียนจำเป็นต้องเป็นผู้เรียนภายในบริบทแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งนิยามได้ว่า
ผู้เรียนหรือนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องเป็นผู้ประกอบไปด้วยลักษณะตามแนวคิด 3R8C

ในส่วนของ 3 R ประกอบด้วย

1. Reading คือ สามารถอ่านออก
2. (W)Riteing คือ สามารถเขียนได้
3. (A)Rithmatic คือ มีทักษะในการคำนวณ

ในส่วนของ 8C ประกอบด้วย

1. Critical thinking and problem solving คือ มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมี
วิจารณญาณและสามารถแก้ไขปัญหาได้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2. Creativity and innovation คือ การคิดอย่างสร้างสรรค์และคิดเชิงนวัตกรรม
3. Cross-cultural understanding คือ ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม
4. Collaboration teamwork and leadership คือ ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะความเป็นผู้นำ
5. Communication information and media literacy คือ มีทักษะในการสื่อสารและการรู้เท่าทันสื่อ
6. Computing and IT literacy คือ มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และรู้เท่าทันเทคโนโลยี
7. Career and learning skills คือ มีทักษะอาชีพและการเรียนรู้
8. Compassion คือ มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม และมีระเบียบวินัย

แนวคิดนี้จะกลายเป็นลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งภาครัฐมีหน้าที่ในการส่งเสริมให้เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถกลายเป็นผู้เรียนที่มีคุณภาพ และทันตามยุคสมัย อีกทั้งสิ่งเหล่านี้คือคุณลักษณะที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคตคาดหวังให้เกิดขึ้น

คุณลักษณะเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ควรเกิดจากการที่ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาและมุ่งมั่นเป็นผู้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง (Learning myself) ในทางเดียวกันภาครัฐก็มีหน้าที่ในการเตรียมความพร้อมด้านเครื่องมือในการศึกษา และการส่งเสริมการศึกษาในรูปแบบนโยบายต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ และผลักดันการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) ให้เกิดขึ้นภายในสังคมโดยสร้างความเชื่อที่ว่า “การเรียนรู้ไม่ได้หยุดอยู่แต่เพียงในห้องเรียน” ซึ่งเครื่องมือที่รัฐบาลของหลายประเทศนำมาปรับใช้ในปัจจุบันในการยกระดับและพัฒนาการศึกษาให้สูงขึ้นผ่านเทคโนโลยีโดยเรียกเครื่องมือเหล่านั้น ง่ายๆ กันอยู่ในรูปแบบของ ระบบ E-Learning

E-Learning คือ อะไร

ความหมายของระบบการเรียนรู้ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Learning: E-learning) คือ ระบบการศึกษาที่ให้ผู้เรียนสามารถศึกษาองค์ความรู้ผ่านตัวกลางอิเล็กทรอนิกส์โดยขจัดอุปสรรค

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ด้านเวลาและ ภูมิศาสตร์ออกไป ทั้งนี้ตัวกลางอาจอยู่ในหลากหลายรูปแบบ อาทิ รูปแบบการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตหรืออินทราเน็ต และรวมถึงการศึกษาผ่านสื่อการเรียนการสอนทุกประเภทที่จัดอยู่ในรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์

โดยพัฒนาการของ ระบบ E-Learning เริ่มต้นมากจากการศึกษาทางไกลผ่านระบบไปรษณีย์ในช่วงกลางศตวรรษที่ 18 ในทวีปยุโรปเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีถิ่นฐานที่ห่างไกลได้เรียน แต่เนื่องจากการเรียนผ่านระบบไปรษณีย์นั้น พบปัญหาในการติดต่อสื่อสารที่ต้องใช้เวลานาน และบางครั้งข้อมูลหรือเนื้อหาบางส่วนของการศึกษาสูญหายระหว่างการเดินทาง โดยต่อมามีการเปิด Home-Study Program ทางไปรษณีย์สำหรับผู้ต้องการเรียนอยู่ที่บ้านหรืออยู่ห่างไกล สถานศึกษาซึ่งเป็นพัฒนาการจากการเรียนผ่านไปรษณีย์จากยุคดั้งเดิมมาสู่การจัดระบบการเรียนที่ชัดเจนขึ้นที่สามารถเรียนได้ที่บ้านและมีการจัดการประเมินผลเหมือนการเรียนปกติ จนถึงปัจจุบันมีการเปิดสอนลักษณะนี้ในมหาวิทยาลัยเปิดที่ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องมาเรียนในห้องเรียน

ในอีกด้านหนึ่ง พัฒนาการของการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการศึกษา มีมากขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960 จึงมีการพัฒนาแนวคิดการผสมผสานการใช้คอมพิวเตอร์และโสตทัศนวัสดุเป็นสื่อการเรียนการสอน เช่น เทปบันทึกภาพ เทปบันทึกเสียง และต่อมา เมื่ออุตสาหกรรมซีดีรอมถูกพัฒนาขึ้น ทำให้ความจุของการบันทึกข้อมูลมีขนาดเพิ่มมากขึ้น จึงได้มีการโอนย้ายข้อมูลจากเทปบันทึกเสียงสู่ซีดีรอม ซึ่งในวงการการศึกษาเรียกว่า CAI (Computer-aided instruction) และ CBT (Computer-based learning) ในการฝึกอบรมของวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม

ต่อมาในปี ค.ศ 1990 การพัฒนาของระบบอินเทอร์เน็ตทำให้มีการใช้อย่างแพร่หลายมากยิ่งขึ้นผ่านโปรแกรมแสดงผล (Web browser) และ โพรโทคอล TCP/IP จึงมีการพัฒนาการเรียนการสอนผ่าน World Wide Web (WWW.) โดยใช้ในวงการการศึกษา ว่า Web-based education หรือ Web-based instruction หรือ Web-based Learning และใช้ในวงการธุรกิจ ว่า Web-based training เนื่องจากการเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่ายออนไลน์จึงมีการใช้คำว่า Online training หรือ Online learning ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ E-Learning และในปีค.ศ 2000 เป็นต้นมาคำว่า E-Learning เริ่มแพร่หลายมากยิ่งขึ้นจากการที่บริษัท Cisco ได้เริ่มแนะนำเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง E-Learning มาใช้ในการฝึกอบรมโปรแกรม การอบรมพนักงานของบริษัท

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ดังนั้นจะสามารถแบ่งยุคของพัฒนาการ E-Learning ออกมาได้เป็น 4 ยุค ดังนี้ (บุปผชาติ, 2546: 50-51)

1. ยุคคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและฝึกอบรม (Instructor-Led Training Era) เป็นยุคเริ่มใช้คอมพิวเตอร์ในวงการศึกษามาจนถึงปี ค.ศ.1983
 2. ยุคมัลติมีเดีย (Multimedia Era) ช่วงปี ค.ศ. 1984-1993 เป็นยุคกำเนิดโปรแกรมวินโดวส์ 3.1 การใช้ซีดีรอมบันทึกข้อมูล การใช้โปรแกรมการนำเสนอ PowerPoint การสร้างบทเรียน เป็นต้น สามารถเรียนตามเวลาและสถานที่ที่สะดวกของผู้เรียน แต่มีข้อเสียคือ ผู้เรียนขาดปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน
 3. ยุคเว็บเริ่มแรก (Web infancy) ช่วงปี 1994-1999 เริ่มมีการใช้เทคโนโลยีเว็บบนอินเทอร์เน็ตและมีมัลติมีเดียบนเว็บ
 4. ยุคเว็บรุ่นใหม่ (Next Generation Web) ช่วงปี ค.ศ 2000-2005 เป็นเทคโนโลยีมีความก้าวหน้า มีการนำ E-Learning หลายประเภทเกิดขึ้น อาทิ OCW^[2] (Open Courseware) สร้างทางเลือกใหม่ให้กับผู้เรียน
- ประโยชน์ของ E-Learning ที่เข้ามาในแวดวงการศึกษานั้นมีอยู่ในหลายแง่มุมได้แก่
1. การเอื้ออำนวยความสะดวกในการศึกษาทั้งด้านการเรียน และการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียนและผู้สอนโดยขจัดปัญหาด้านเวลา และ สถานที่
 2. ประหยัดต้นทุนที่ใช้สำหรับการศึกษา
 3. ช่วยส่งเสริมผู้เรียนผ่านการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 4. เป็นทางเลือกทางการศึกษาให้กับผู้เรียนด้วยช่องทางที่หลากหลาย

E-Learning ในประเทศไทย

ในประเทศไทยมีการนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้สนับสนุนการศึกษาอย่างเป็นทางการตั้งแต่ พ.ศ. 2498 เมื่อกระทรวงศึกษาธิการได้ก่อตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาขึ้นมาเป็นครั้งแรก หลังจากนั้นไม่นานเมื่อมีการจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์ขึ้น กระทรวงศึกษาธิการก็มีโอกาสผลิตรายการเพื่อการศึกษาออกอากาศไปสู่ประชาชนทั่วไปอีกช่องทางหนึ่ง วิทยุกระจายเสียงและวิทยุ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

โทรทัศน์จึงเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีบทบาทในการสนับสนุนการศึกษามาเป็นเวลานาน จนกระทั่งมีการก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการขึ้นในพ.ศ. 2537 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในประเทศไทย เริ่มต้นในระดับอุดมศึกษาการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาในระยะแรกเป็นการใช้ในรูปแบบของคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer-Assisted Instruction : CAI) ต่อมาเมื่อมีเทคโนโลยีเครือข่ายและอินเทอร์เน็ตเกิดขึ้น จึงพัฒนาไปสู่การเรียนการสอนออนไลน์ หรือ Web-Based Instruction (WBI)

E-Learning ในประเทศไทยเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2538 โดยรัฐบาลได้เปิดเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย เพื่อเชื่อมโยงโรงเรียนต่างๆ ในประเทศเข้าด้วยกัน โดยผ่านเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการศึกษาร่วมกันบนเครือข่าย ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบเมื่อ 5 ตุลาคม 2542 ให้ขยายเครือข่ายให้ครอบคลุมโรงเรียนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษาทั่วประเทศโดยความรับผิดชอบของ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (National Electronics and Computer Technology Center : NECTEC) ปัจจุบันเนคเทคได้ดำเนินกิจกรรมบนเครือข่ายหลายอย่าง ประกอบด้วย การจัดทำเว็บไซต์ของโครงการเพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้และเรียนรู้ (เขวาลักษณ์ พิพัฒน์จำเริญกุล ; 11 กุมภาพันธ์ 2555)

กระทรวงศึกษาได้มีการรับรองการศึกษาทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ตอย่างเป็นทางการตั้งแต่นั้นปี 2549 จึงทำให้การเติบโตของหลักสูตร E-Learning มีอัตราการเติบโตเป็นเท่าตัวเพราะการศึกษาทางไกลไม่เพียงจะอำนวยความสะดวกและเอื้อประโยชน์ต่อผู้เรียนแล้วยังอำนวยความสะดวกให้กับสถาบันการศึกษาในแง่ของการบริหารจัดการอีกด้วย คือ ทำให้ต้นทุนในการจัดการหลักสูตรต่ำลงด้วยรูปแบบการเรียนการสอนในระบบทางไกลที่นักศึกษาไม่ต้องเดินทางมาเข้าชั้นเรียน และฝ่ายผู้สอนก็ไม่ต้องจัดห้องเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ และสามารถรองรับนักศึกษาได้อย่างไม่จำกัดจำนวน เป็นช่องทางในการสร้างและขยายโอกาสทางการศึกษาให้เข้าถึงผู้ที่มีความต้องการในวงกว้างขึ้น โดยเฉพาะนักศึกษาที่อาศัยในต่างจังหวัด

ดังนั้น E-Learning จึงเป็นช่องทางโอกาสและทางเลือกไม่เพียงแต่นักศึกษาเท่านั้น มหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนยังได้ให้ความสำคัญด้วยเช่นกัน โดยในช่วง 2 – 3 ปี ที่ผ่านมา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้เปิดหลักสูตร E-Learning มากมาย เช่น การเปิดคอร์สออนไลน์ของภาค จิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ ให้ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาในชีวิตประจำวันให้ทั้งนักศึกษาและผู้เรียนภายนอกได้เข้ามาศึกษา นั่นสะท้อนให้เห็นแนวโน้มของ E-Learning ที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในงานการศึกษา

ต่อมาเมื่อเทคโนโลยีการสื่อสารแบบไร้สาย (Wireless) ได้เริ่มเข้ามามีบทบาทและเติบโตอย่างมาก และใช้เวลา 3 – 4 ปีอุปกรณ์ไร้สายต่างๆ ก็เข้าไปแทนที่อุปกรณ์แบบมีสาย (Wired) ที่เห็นได้ชัดเจน คือ โทรศัพท์มือถือ เมื่อมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีแบบไร้สาย เทคโนโลยีสำหรับอุปกรณ์ไร้สายต่างๆก็ถูกพัฒนาตามขึ้นไปด้วย ได้แก่ Bluetooth, WAP (Wireless Application Protocol) และ GPRS (General Packet Radio System) เมื่อเทคโนโลยีได้ก้าวหน้าไปวิธีการศึกษาหาความรู้ก็ถูกพัฒนาตามไปด้วย จึงเกิด m-Learning ย่อมาจาก Mobile Learning คือการเรียนรู้ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งเป็นการพัฒนาอีกขั้นของ E-Learning เป็นการผสมผสานที่ลงตัวของการพัฒนาการศึกษาเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วย เทคโนโลยีที่กล่าวถึงนี้ก็คือเทคโนโลยีการสื่อสารแบบไร้สาย การเรียนแบบนี้ถูกเรียกว่า Wireless Learning, Mobile Learning หรือ m-Learning ดังนั้น m-Learning คือ การศึกษาทางไกลผ่านทางอุปกรณ์เคลื่อนที่แบบไร้สายต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ PDA, Laptop Computer, iPad, Tablet เป็นต้น

เมื่อศึกษาในแง่ของเท็จจริงระบบ E-Learning ในประเทศไทยถึงแม้จะมีพัฒนาการมากว่า 10 ปี แต่ผู้เขียนกับมองว่า ระบบ E-Learning เป็นเพียงช่องทางเลือกหนึ่งในปัจจุบันเท่านั้น เพราะการศึกษาระแสหลักของไทยในปัจจุบัน ยังจำเป็นต้องพึ่งการบรรยายและปฏิสัมพันธ์ของผู้สอนและผู้เรียนเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน สาเหตุอาจจะมาจากสภาพสังคมไทยที่ยังยึดโยงการสอนไว้กับตัวบุคคลมากกว่าองค์ความรู้

“อะไร คือ วิกฤตของ E-Learning ในประเทศไทย และ ไทยจะสามารถสร้างผู้เรียนศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไรผ่านระบบ E-Learning”

เมื่อมาพิจารณาวิกฤตที่จะเกิดขึ้นกับ E-Learning ในประเทศไทย เราต้อนรับ E-Learning ด้วยความยินดียิ่ง เหมือนได้รับของใหม่มา หน้าตาคูดี น่าจะมีความสุขสานและความริเริ่มใหม่ๆ ได้ แต่เมื่อได้นำมาใช้จริงๆ แล้ว กลับพบกับสิ่งที่เป็อุปสรรคในการนำมาใช้

สิ่งที่เป็อุปสรรคแรกของการใช้ E-Learning คือ ปัญหาเชิงโครงสร้างของการรองรับระบบ E-Learning พบว่า ระบบ E-Learning ปัจจุบันไม่ใช่เพียงเครื่องมือผ่านซีดีรอม หรือ เทปบันทึกอย่างเช่นเคยเป็นมา แต่ถูกบรรจุอยู่ในลักษณะ Web based Brower มากยิ่งขึ้นและสื่อกลางที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าถึงการเรียนรู้ได้นั้น ย่อมต้องผ่านระบบ Internet ซึ่งเป็นสื่อกลางสำคัญในการเข้าถึงการศึกษาผ่านระบบ E-Learning แต่ในการวางระบบเพื่อรองรับช่องทางเข้าถึงนี้ คือ การดำเนินนโยบายในการกระจายจุดสัญญาณอินเทอร์เน็ตนั้นยังมีไม่เพียงพอ ซึ่งกลับกลายเป็นปัญหาว่า การออกแบบระบบ E-Learning ขึ้นมาแต่ผู้ใช้บริการมีอาจเข้าถึงบริการได้ ย่อมทำให้ระบบ E-Learning ไม่เพียงไม่สามารถถูกนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพได้ แต่แค่ขั้นแรกคือ การเข้าถึงก็ยากและไม่มีประสิทธิภาพแล้ว เพราะความไม่ทั่วถึงของโครงสร้างระบบรองรับ

ระบบ E-Learning อาจช่วยในการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในการศึกษาได้ แต่สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นกลับตรงกันข้ามในสองลักษณะ

ลักษณะแรกคือ เครื่องมือเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงการเรียนรู้แบบ E-Learning โดยมหาวิทยาลัย เนื่องจากปัญหาของเครื่องมือในสถานศึกษาที่มีไว้ให้ไม่เพียงพอและความไม่เท่าเทียมกันในการจัดสรรงบประมาณ อาทิ สถานศึกษาขนาดใหญ่ย่อมมีงบประมาณมากกว่าในการบริการคอมพิวเตอร์ หรือ การจัดบริการสัญญาณทางอินเทอร์เน็ต เมื่อเทียบกับสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่มีอาจมีศักยภาพด้านงบประมาณเทียบเท่ากันได้ ทำให้ผู้เรียนที่มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก ไม่ได้เข้าถึงบริการ E-Learning หรือ ได้รับการบริการที่ไม่เทียบเท่ากับผู้เรียนที่มีโอกาสศึกษาในสถานศึกษาขนาดใหญ่

ลักษณะที่สอง ข้อจำกัดด้านบุคลากรทางการศึกษาในประเทศไทยในการประยุกต์ใช้ E-Learning บ่อยครั้งที่พบว่า การเตรียมความพร้อมของระบบ E-Learning ที่ดีแต่ไม่ถูกนำมาใช้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เนื่องจาก บุคลากร อาทิ ครู อาจารย์ มองว่า E-Learning เป็นเรื่องยุ่งยากสำหรับตน การสอนแบบดั้งเดิมนั้นเหมาะสมแล้ว ทำให้สูญเสียงบประมาณอย่างเสียเปล่า และ ทำให้ผู้เรียนไม่ได้ปรับตัวกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป เพราะความไม่พร้อมของตัวครูอาจารย์เอง ทำให้ผู้เรียนเสียโอกาสในการเข้าถึงองค์ความรู้ที่ทันสมัย

ลักษณะที่สาม การนำ E-Learning มาประยุกต์เป็นเพียงการตอบสนองนโยบายของผู้บริหารระดับสูงเท่านั้น ไม่ได้เกิดจากการบูรณาการร่วมกันของผู้เรียนกับผู้สอน ทำให้ E-Learning ไม่ได้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนอาจเกิดทัศนคติเชิงลบเมื่อนำ E-Learning ประสานกับการเรียน

ลักษณะที่สี่ E-Learning กลายเป็นเครื่องมือที่ไม่ได้ประยุกต์ให้ผู้เรียนกลายเป็น ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เนื่องด้วย E-Learning ยังเป็นเครื่องมือทางเดียวถึงแม้จะมีการพัฒนาระบบ MOOCs ที่เข้ามาเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนให้เกิดเป็นสองทาง แต่ยังมีข้อจำกัดทั้งด้านประชาสัมพันธ์ การติดอยู่ในกรอบหลักการสอนแบบเดิมที่เน้นการบรรยายเนื้อหาและการสื่อสารผ่านหน้าจอแสดงผลมากกว่าการสร้างฐานการคิดวิเคราะห์การสร้างให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน นอกจากนี้ยังขาดการสร้างเส้นทางการพัฒนาที่ต่อเนื่อง สำหรับประเทศไทยยังถือว่ามีย่อยมากที่ผู้เรียนที่ได้รับการรับรองการศึกษาผ่านระบบการเรียนออนไลน์และสามารถนำไปต่อยอดในการประกอบอาชีพ หรือ เป็นเกณฑ์การคัดเลือก เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศหลายสถานศึกษามีหลักสูตรออนไลน์ที่ถูกรับรองให้เทียบเท่ากับการศึกษาภาคปกติที่เรียนแบบพบปะกัน ด้วยสาเหตุตรงนี้ทำให้ E-Learning ของประเทศไทยยังเป็นเพียงทางเลือกมากกว่าจะกลายเป็นการศึกษากระแสหลัก ดังนั้นเมื่อยังเป็นเพียงการศึกษาทางเลือกการพัฒนาของ E-Learning ย่อมเกิดข้อจำกัดทั้งจำนวนผู้เรียน หรือ แม้กระทั่งงบประมาณที่มาแบบฉาบฉวย

ลักษณะที่ห้า เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจมากที่ถือเป็นวิกฤต คือ การนำ E-Learning ไปประยุกต์ใช้อย่างไม่เหมาะสม หลายครั้งที่ E-Learning เป็นเครื่องมือของผู้สอนที่ถูกสร้างมาเพื่อความสะดวกของผู้สอนเพียงเท่านั้น กลับกลายเป็นว่าผู้สอนมีความสะดวกในการสอน แต่ผู้เรียนต้องรับภาระในการรองรับระบบ E-Learning ที่ไม่เหมาะสมและไม่มีความมาตรฐานเดียวกันของผู้สอนแต่ละคน ทำให้ผู้เรียนมีความจำเป็นจะต้องปรับตัวตามผู้สอนในการใช้เทคโนโลยีมากกว่าที่จะ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มุ่งเน้นเนื้อหาการสอนและความสะดวกในการเรียนจากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี อีกทั้งในการประยุกต์ใช้ E-Learning แบบผสมผสานกับกลายเป็นเรื่องที่ยุ่งยากทั้งตัวผู้สอนและผู้เรียน เพราะทำให้เกิดความสับสนในบางครั้งผู้สอนเลือกที่จะใช้ E-Learning เพียงผิวเผินทำให้ระบบที่ถูกจัดเตรียมมาจากส่วนกลางไม่ถูกนำมาใช้ประโยชน์เต็มความสามารถของระบบ

ลักษณะที่หกร ระบบ E-Learning คือ ระบบ E-Learning ไม่ใช่ระบบที่ผลิตมาเพื่อ Mass Production แต่กลับถูกนำไปปรับใช้แบบ Mass Production โดยนัยยะนี้สื่อถึงการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมยังมีแนวทางเน้นการท่องจำเพื่อตอบปัญหา มากกว่าการคิดวิเคราะห์ ทำให้การนำระบบ E-Learning ถูกแปรรูปให้อยู่ในสภาพของตัวกลางระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนเพียงเท่านั้นไม่สามารถตอบสนองกันได้ และ ไม่ได้ยกระดับการวิเคราะห์ให้สูงขึ้นเนื่องจากผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ E-Learning ในการสื่อสารช่องทางเดียวทำให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้ตอบหรือแม้กระทั่งได้ถกประเด็นปัญหาที่ผู้เรียนสงสัย ทำให้การศึกษาอยู่ในภาพของการท่องจำจากตัวผู้สอนมากกว่าที่จะเกิดจากการถกประเด็นปัญหาของตัวผู้เรียนกับผู้สอนและเกิดเป็นการวิเคราะห์ขึ้นมา

ด้วยเหตุนี้ การสร้างความสะดวกให้กับผู้สอนอาจเป็นช่องทางให้ผู้สอนปรับเปลี่ยนบทเรียนเข้าสู่ภาคทฤษฎีทั้งหมดเพื่อให้ง่ายต่อการบรรจุข้อมูลการศึกษาลงสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ และ ลดภาระงานของตนจากการทำการสอนสู่การผลิตแบบซ้ำๆ และไม่เกิดปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนเนื่องจากผู้เรียนฯ ผ่าน E-Learning เพียงเท่านั้น ทำให้เกิดอาจเกิดปัญหาตามมา คือ ผู้เรียนไม่ได้มีการถกเถียงเพื่อการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล แต่เป็นการรับข้อมูลเพียงช่องทางเดียวจากตัวผู้สอนเพียง อาจจะมีลักษณะเหมือนสินค้าบนสายพานงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่มีลักษณะเหมือนกันทุกอย่าง ไม่มีความหลากหลายในหมู่ของผู้เรียนที่จะมีความคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และริเริ่มสร้างสรรค์

ดังนั้น การพบปะของผู้เรียนกับผู้สอนยังถือเป็นเรื่องสำคัญในแทบทุกสาขาวิชา เนื่องจากการพัฒนาระบบการคิดควรเริ่มจากการที่ผู้เรียนผู้สอนได้มีการถกเถียง ศึกษาพฤติกรรม การสร้างปฏิสัมพันธ์ ซึ่งกันและกันจะทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเหตุแห่งการเรียนรู้ อีกทั้งในภาคปฏิบัติผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์จริงจากการลงมือปฏิบัติจริง มิใช่การนั่งท่องจำเพียงภาคทฤษฎีผ่านเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมด ซึ่งตัวผู้สอนควรให้ความสำคัญในภาคปฏิบัติไม่น้อยไปกว่าภาค

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ทฤษฎี เพราะจะทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจบทเรียน และสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ออกมาได้อย่างเหมาะสม

ลักษณะที่เจ็ด ขาดการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการพัฒนาระบบการเรียนการสอนผ่านระบบ E-Learning เนื่องจากระบบ E-Learning ถูกออกแบบมาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับแต่ง และวางแผนการเรียนของตนเองได้ด้วยตนเอง แต่เมื่อเข้าสู่ระบบของมหาวิทยาลัยผู้เรียนไม่ได้เป็นผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินออกแบบระบบ E-Learning แต่เป็นเพียงผู้รับทางเดียว อาจจะเป็นเรื่องที่ดีกับผู้สอนที่จะทำให้ประสิทธิภาพในการสอนดีขึ้น แต่ประสิทธิภาพในการเรียนยังเท่าเดิม หรือน้อยลงเพราะตัวผู้เรียนไม่ได้เลือกช่องทางที่เหมาะสมกับการเรียนของตน

ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถดึงศักยภาพของตนออกมาได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากมาจากโครงสร้างของการศึกษาไม่ได้เอื้ออำนวยในการแสดงศักยภาพของตนออกมา ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม และยังส่งผลถึงความมุ่งมั่นตั้งใจในการศึกษาของตัวเอง

ลักษณะสุดท้าย การจัดการศึกษาผ่านระบบ E-Learning ของไทยไม่ได้สร้างช่องทางการติดตามประเมินผลการเรียนของผู้เรียน เนื่องจากระบบ E-Learning ดำเนินการเรียนผ่านสื่อกลางทั้งหมดทำให้ผู้สอนอาจไม่ทราบถึงพฤติกรรมของผู้เรียน และไม่ทราบถึงปัญหาในการเรียน และแนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้ตรงจุด เพราะทุกอย่างดำเนินการภายใต้สื่อกลาง ทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับคำแนะนำการพัฒนาตนเองที่เหมาะสมส่งผลถึงศักยภาพการศึกษาของตัวเองพัฒนาได้อย่างไม่เต็มที่ และ อาจไม่มีช่องทางในการสร้างคุณธรรมให้ผู้เรียนได้

จากที่ได้อธิบายลักษณะมาทั้งเจ็ด แสดงให้เห็นถึงความบกพร่องของระบบ E-Learning เพื่อที่จะสามารถพัฒนาไปต่อได้ และในท้ายที่สุดนี้ การพัฒนาการศึกษาภายใต้ภาวะผลัดกันของโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน โลกจะกลายเป็นแรงขับให้ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับตัวเข้าสู่การสร้างผู้เรียนภายใต้ศตวรรษที่ 21 และมุ่งสร้างลักษณะ 3R8C ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเพื่อยกระดับการเรียนรู้ สลัดทิ้งการเรียนรู้อย่างเดิมสู่การเรียนแบบผสมผสานมุ่งเรียนภายใต้ความเข้าใจ วิเคราะห์ และ สังเคราะห์ ร่วมกับเทคโนโลยี สร้างการมีส่วนร่วมทางการศึกษามากกว่าการเป็นผู้รับการศึกษา มุ่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสร้างค่านิยมการเรียนรู้ตลอด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ชีวิตให้เกิดขึ้น เปลี่ยนรูปแบบการสร้างการเรียนรู้มุ่งสู่การยึดตัวผู้เรียนเป็นหลัก ส่งเสริมศักยภาพ
ภายใต้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มุ่งปรับปรุงและพัฒนาเทคโนโลยีให้สอดคล้องความต้องการที่
แท้จริงของผู้เรียน สร้างการบูรณาการทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก เพื่อให้เทคโนโลยีกลายเป็น
เครื่องมือที่แท้จริงมากกว่าการเป็นเพียงทางเลือกที่เกิดจากกระแสโลกเท่านั้น และ เพื่อให้ผู้เรียน
สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม การจัดการE-Learning ก็ถือเป็นส่วนสำคัญในการ
เบิกทางการศึกษาสู่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดขึ้นแต่ต้องพึงระวังว่า การพัฒนา E-Learning ต้อง
ไม่เกิดอย่างฉาบฉวยและการสร้างขึ้นมาเพียงผักชีโรยหน้า แต่ต้องสร้างขึ้นมาในการพัฒนาทาง
การศึกษา และ มุ่งสร้างประโยชน์ในการเรียนรู้อย่างแท้จริง

“E-Learning เป็นเพียงเครื่องมือหนึ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาให้ทันตามยุคตามสมัยเท่านั้นส่วน
การศึกษาจะดีหรือไม่ดีนั้นขึ้นอยู่กับผู้เรียนและผู้สอน”

เอกสารอ้างอิง

การเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาตลอดชีวิต – *Lifelong Learning* , เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 2 มีนาคม 2562.

<http://www.thailibrary.in.th/2015/04/01/lifelong-learning/>

จันทิมา ศรีจันทร์. *ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่21(3r8c)*, เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 3 มีนาคม 2562.

[https://sites.google.com/site/jantimasbt/khlang-](https://sites.google.com/site/jantimasbt/khlang-bthkhwam/thaksakarreiynrunistwrrsthi213r8c)

[bthkhwam/thaksakarreiynrunistwrrsthi213r8c](https://sites.google.com/site/jantimasbt/khlang-bthkhwam/thaksakarreiynrunistwrrsthi213r8c)

บริษัท จั๊บจ่าย คอร์ปอเรชั่น จำกัด. *นักเรียนยุคใหม่...กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*, เข้าถึงข้อมูล

เมื่อ 2 มีนาคม 2562. [https://www.jabjai.school/ %E0%B8%9A](https://www.jabjai.school/%E0%B8%9A)

[%E0%B8%97%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0](https://www.jabjai.school/%E0%B8%97%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0)

[%E0%B8%B2%E0%B8%A1/%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B9%80%E0](https://www.jabjai.school/%E0%B8%B2%E0%B8%A1/%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B9%80%E0)

[%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0](https://www.jabjai.school/%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0)

[%E0%B8%84%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B9%88_%E0%B8%81%E0](https://www.jabjai.school/%E0%B8%84%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B9%88_%E0%B8%81%E0)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0
%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B8%B9%E0
%B9%89%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B8%A8%E0%B8%95%E0%B8%A7%E0
%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A9%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%8821.ht
ml#

ประชาชาติธุรกิจ. การศึกษาโลกปี 2017 นำเทคโนโลยีพัฒนาผู้เรียน, เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 1 มีนาคม
2562. https://www.prac hachat.net/news_detail.php?newsid=1483438978

ประโยชน์ของ “e-Learning” และข้อดีและข้อจำกัดของ “E-Learning”, เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 4 มีนาคม
2562. <https://sites.google.com/site/arena505/prayochn-khxng-e-learning-laea-khxdilaea-khx-cakad-khxng-e-learning>

ความเหลื่อมการศึกษาไทย...ยิ่งเรียนยิ่งโง่จริงหรือ, เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 5 มีนาคม 2562.
<https://thaipublica.org/2018/12/thai-education-reform-9/>

เยาวลักษณ์ พิทักษ์ณัฏฐกุล. ประวัติของ e-Learning, เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 2 มีนาคม 2562.
www.gotohnow.org/posts/18685

fbclid=IwAR2yYzWvelaPxMBWjyZ4dCDEihwVh713dYSgnvL6jmH6lCeFt_AIC70SB
8

ธงชัย สมบูรณ์. วัฒนธรรมทางการศึกษา : มายาแห่งความรุนแรง, เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 9 มีนาคม 2562.
http://www.edu.ru.ac.th/images/edu_files/Education_Culture.pdf

สุชาดา สามสวัสดิ์. E-learning กับการศึกษาไทย (E-Learning with Thai Education), 2 มีนาคม
2562 . <http://www.ranod.ac.th/image/por.pdf>

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

นิยาม “ความเป็นคนจน” ของรัฐไทยผ่านโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ The Meaning of “The Poor” by Thai Government in the State Welfare Card Program

นกรินทร์ สวาสุ Nakarin Sawasu

พิกุล อิททิวรวงศ์

Lecturer Pikul Ittahirunwong

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Faculty of Political Science and Public Administration, Chiang Mai University

บทคัดย่อ

ความเป็นคนจน สถานะดังกล่าวนี้ในอดีตคนในสังคมสามารถที่จะเข้าใจในความหมายและสามารถบ่งชี้ได้ว่าใครคือคนจน ผ่านมุมมองตามบริบทที่สังคมให้ความหมายไว้ แต่ในปัจจุบันนิยาม “ความเป็นคนจน” ได้ถูกทำให้เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดทำโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่ให้เงินช่วยเหลือแก่ผู้มีรายได้น้อยของภาครัฐ โดยผู้มีรายได้น้อยหรือคนจนในมุมมองของภาครัฐที่เป็นผู้จัดทำโครงการกับมุมมองของสังคมไม่สอดคล้องกัน นำมาซึ่งความแตกแยกทางความคิดในการนิยามสถานะความเป็นคนจน ของคนในสังคมไทยปัจจุบัน

จากการศึกษาพบว่าการนิยาม “คนจน” หรือผู้มีรายได้น้อยของภาครัฐ ไม่สอดคล้องกับนิยามในความคิดของประชาชน เพราะภาครัฐตั้งเกณฑ์คุณสมบัติผู้มีรายได้น้อยโดยไม่คำนึงถึงหลักคิดทางเศรษฐศาสตร์ในเรื่องเครื่องมือที่ใช้วัดความยากจน และความเป็นคนจนในมุมมองทางสังคม แต่กลับกำหนดคุณสมบัติความเป็นคนจนขึ้นมาเอง ซึ่งส่งผลให้เกิดความแตกแยกทางความคิดในนิยาม “ความเป็นคนจน” ขึ้นในปัจจุบัน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

คำสำคัญ: ความเป็นคนจน ,คนจน ,เกณฑ์คุณสมบัติผู้มีรายได้น้อยในโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

Abstract

Status of pauper in the past people in society can understand meaning and can indicate of pauper through perspective at society give to meaning. But in the present Meaning of pauper was change from impact of State welfare card program by project will giving money assist pauper. By pauper or people low income in perspective of state with perspective of society inconsistent impact to cleavage in meaning of pauper in society of Thai.

From studies discover cause of cleavage in meaning of pauper in perspective of state and perspective of society because state define properties pauper or people low by regardless principles of economics in regard to poverty measuring instrument and meaning of pauper in social way but define properties pauper by oneself impact to cleavage in meaning of pauper in the present.

Keywords: Pauper, People low income, properties pauper or people low in state welfare card program.

บทนำ

คนจนหรือผู้มีรายได้น้อย ในปัจจุบันเป็นคำที่ได้รับการถกเถียงอย่างมาก เนื่องจากการจัดทำโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐหรือที่ถูกเรียกกันในสังคมว่าบัตรคนจนที่จัดทำโดยรัฐบาลของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งภายหลังการจัดทำโครงการได้เกิดเกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางว่าโครงการไม่ได้ตอบสนองต่อผู้ที่เป็นคนจนจริงๆ แต่กลับไปให้ผลประโยชน์แก่ผู้ที่ไม่ได้จน หรือนายทุนต่างๆ และมีเสียงวิจารณ์ในแง่ที่ว่าโครงการดังกล่าวเป็นความพยายามของรัฐที่จะหาเสียงจากประชาชน เนื่องจากตัวโครงการได้มีขึ้นในช่วงเวลาที่ใกล้ถึงกำหนดการเลือกตั้งภายในประเทศในปี พ.ศ. 2562 และโครงการที่จัดทำขึ้นนี้ไม่ได้มีเป้าหมายที่จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยจริงๆ อย่างที่รัฐบาลได้กล่าวอ้างไว้ ด้วยเหตุนี้จากความสับสนในนิยามของคนจนในหมู่ประชาชนในสังคม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมาทบทวนทำความเข้าใจ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เข้าใจการเกิดขึ้นของคนจนในไทย และความหมายของคนจน รวมถึงหลักเกณฑ์บ่งชี้ว่าใครคือคนจนทั้งในมุมมองทางเศรษฐศาสตร์ผ่านเครื่องชี้วัดความจน และมุมมองของภาครัฐผ่าน โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเพื่อที่จะนำไปสู่การสร้างความเข้าใจร่วมกันในนิยาม “ความเป็นคนจน” ให้เกิดขึ้นในสังคมต่อไป

ความหมายของคำว่า “คนจน”

Smith (1776, อ้างใน วรรณพงษ์ คุรงควโรจน์ (มปป.)) กล่าวว่า ความยากจนไม่ได้หมายถึงเฉพาะการไม่สามารถเข้าถึงสินค้าต่างๆ ได้ แต่รวมถึงทุกๆ อย่างที่ทำให้กลายเป็นคนไม่น่าเชื่อถือ

การประชุมสุดยอดโลกเพื่อการพัฒนาสังคมที่โคเปนเฮเกน (1995) ให้ข้อสรุปว่า ความยากจน คือ สถานการณ์ที่มีลักษณะประกอบด้วยการบกพร่องรุนแรงในความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ประกอบด้วย อาหาร ดื่มน้ำสะอาด สาธารณูปโภค สุขภาพ การป้องกันภัย การศึกษา และข้อมูล โดยความยากจนไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้แต่รวมถึงการบริการต่างๆ ความยากจนประกอบไปด้วยการขาดรายได้และปัจจัยที่จะสามารถนำไปพัฒนาต่อ ความหิวโหยและการขาดสารอาหาร สุขภาพไม่ดี ขาดโอกาสทางการศึกษาและการบริการพื้นฐานอื่นๆ อัตราการเสียชีวิตจากโรคสูง การไร้บ้าน สิ่งแวดล้อมทรุดโทรมรวมถึงการกีดกันทางสังคม

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2546) นิยามว่า ความยากจน หมายถึงความยากจนในเชิงเศรษฐกิจซึ่งพิจารณาที่ระดับรายได้หรือฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคล ว่ามีรายได้ไม่เพียงพอกับการดำรงชีวิตได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำหรือมีรายได้ต่ำกว่ามาตรฐานคุณภาพชีวิตขั้นต่ำที่ยอมรับได้ในแต่ละสังคม

องค์การอนามัยโลก (มปป.) นิยามว่า ความยากจนคือ สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความเสียหายในเรื่องของสุขภาพของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นการได้รับโภชนาการที่ไม่ถูกต้อง มีข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่เพียงพอ และรวมถึงไม่สามารถเข้าถึงบริการทางด้านสุขภาพได้ มีความเสี่ยงในการเป็นโรคและความพิการซึ่งสามารถลดการออมของบุคคล ลดความสามารถในการเรียนรู้ ลดผลิตภาพแรงงานและนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่แย่ลง และทำให้ติดอยู่ในความยากจนยาวนาน

ซึ่งผู้เขียนสรุปได้ว่า ความยากจน หรือคนจน หมายถึง บุคคลผู้มีรายได้น้อยและไม่เพียงพอต่อการยังชีพในชีวิตประจำวัน และเป็นผู้ที่ค่อยโอกาสในการเข้าถึงบริการต่างๆ ของสังคม ซึ่งส่งผล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่ามาตรฐานที่คนในสังคมจะยอมรับได้ จึงอาจกล่าวได้ว่าสามารถให้ความหมายของคนจนได้ใน 2 มิติ คือ ความยากจนที่เกิดจากเศรษฐกิจ คือ เรื่องของรายได้ และความยากจนในเชิงโครงสร้างทางสังคม คือ เรื่องของคุณภาพชีวิตและโอกาสในการเข้าถึงบริการภาครัฐ

พัฒนาการและการเกิดขึ้นของ “คนจน”

“คนจน” ในประเทศไทยเกิดขึ้นจากผลกระทบของการพัฒนาเศรษฐกิจของภาครัฐในช่วงการมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) ถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) ที่เน้นการจัดสร้างนิคมอุตสาหกรรมในการขับเคลื่อนประเทศ เนื่องจากรัฐบาลมีแนวคิดว่าการพัฒนาเศรษฐกิจย่อมนำไปสู่การมีรายได้ และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตได้โดยที่รัฐไม่ต้องเข้าไปช่วยเหลือมากนัก ประกอบกับรัฐบาลไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเกษตรกรรมอันเป็นรากฐานการผลิตดั้งเดิมของประเทศเท่าที่ควร ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในเรื่องฐานะความเป็นอยู่ รายได้ และมาตรฐานในการดำรงชีวิต และจากการเกิดขึ้นของนิคมอุตสาหกรรมและการพัฒนาแบบกระจุกตัวทำให้ชาวนาชาวลี้จากชนบทโดยเฉพาะจากภาคอีสานที่เคยพึ่งพาตนเองกับวิถีเกษตรกรแบบดั้งเดิมได้อพยพเข้ามาทำงานในเขตเมืองในช่วงฤดูแล้ง และในช่วงที่ว่างเว้นจากการทำนาทำไร่แล้วกลับไปเมื่อเข้าฤดูทำนา กับกลุ่มคนที่เข้ามาเพราะไม่มีที่ทำกินเข้ามาหางานทำ โดยทั้งสองกลุ่มจะเข้ามาเป็นแรงงาน ไม่มีฝีมือที่ได้ค่าแรงราคาถูกในเขตเมืองหลวงและนิคมอุตสาหกรรมต่างๆ ซึ่งจากการอพยพส่งผลให้เกิดหมู่บ้านชุมชนแออัดขึ้นมาในเขตตัวเมืองตามย่านชุมชนต่างๆ เนื่องจากชนชั้นผู้ใช้แรงงานใหม่เหล่านี้ไม่มีรายได้มากเพียงพอในการมีบ้านพักที่เหมาะสม การดำเนินชีวิตในเมืองที่มีค่าครองชีพสูงทำให้ต้องมาอาศัยอยู่อย่างแออัดกัน และก่อสร้างที่อยู่อาศัยในชุมชนจนเกิดเป็นชุมชนแออัดต่างๆ และพัฒนากลายเป็นชุมชนสลัมในที่สุด ในชุมชนที่อยู่แบบนี้ในพื้นที่ที่มีสุขลักษณะและอนามัยในระดับที่ย่ำแย่ และมีปัญหาสังคมจำนวนมาก และในช่วงหลังเกิดภาวะราคาผลผลิตทางเกษตรตกต่ำลงอีกจนเกิดวาทกรรมที่ว่า “ยิ่งทำยิ่งเป็นหนี้” โดยที่รัฐบาลก็ไม่ได้ใส่ใจที่จะเยียวยา แต่ภาครัฐหันไปเน้นนโยบายอุดหนุนอุตสาหกรรมเป็นหลักมากกว่าทำให้ชาวลี้จากชนบทที่จำเป็นต้องขายที่ทำกิน เพราะนอกจากจะทำไปแล้วรายได้ไม่คุ้มกับที่ลงทุนแต่ยังมีหนี้สินพะรุงพะรังติดตัว ทำให้เกิดการขายที่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ไปเพื่อนำเงินไปใช้หนี้ แล้วผันตัวเองมาใช้ชีวิตเป็นแรงงานไร้ฝีมือในเมืองหลวงและเขต
อุตสาหกรรมมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวยังคงเกิดขึ้นให้เห็นได้จนถึงปัจจุบัน

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า “คนจน” มีที่มาจากการจัดทำนโยบายที่ผิดพลาดของภาครัฐในอดีต
ซึ่งทำให้พวกเขากลายเป็นผู้ด้อยโอกาสในสังคมและไม่สามารถพึ่งพาชีวิตจากการทำเกษตรเพียง
อย่างเดียวแบบในอดีต ทำให้กลายเป็นคนยากจนในที่สุด อีกทั้งในบางครั้งจากโครงการพัฒนา
ขนาดใหญ่ของภาครัฐ เช่น การจัดสร้างเขื่อนก็เป็นกรณีที่ภาครัฐเข้าไปยึดโอกาสและยึดที่ทำกินของ
ชาวบ้านและทำให้พวกเขากลายเป็นคนจนขึ้นมาในสังคม เช่น ในการจัดสร้างเขื่อนลำปาวส่งผลให้
เกิดครอบครัวที่ได้รับผลกระทบและกลายเป็นผู้ไม่มีที่ทำกิน 5,500 ครอบครัว ผู้ได้รับผลกระทบ
จากการสร้างเขื่อนอุบลรัตน์ 4,000 ครอบครัว ผู้ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนสิริกิติ์ 3,300
ครอบครัว และผู้ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนภูมิพล 2,362 ครอบครัว¹ เป็นต้น ซึ่ง
ปรากฏการณ์การที่โครงการพัฒนาภาครัฐส่งผลกระทบต่อประชาชนยังคงเกิดขึ้นเรื่อยมาจนถึง
ปัจจุบัน เช่น มาตรการเวนคืนพื้นที่ป่าที่มีการขับไล่ที่ประชาชนที่เกิดขึ้นอยู่ในรัฐบาลปัจจุบัน เป็นต้น

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ของนิยามคำว่า “คนจน” จึงอาจจะกล่าวได้ว่า คนจน เกิดขึ้น หรือ
การที่บุคคลกลายเป็นคนจนนั้นมีสาเหตุมาจาก 2 ประเด็นหลัก คือ สาเหตุจากเศรษฐกิจที่ทำให้มี
รายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในมาตรฐานที่สังคมจะยอมรับได้ และจากสาเหตุทางสังคมและ
อิทธิพลจากการพัฒนาของภาครัฐที่ส่งผลให้บุคคลเหล่านั้นถูกบีบบังคับและลิดรอนสิทธิที่พึงมีจน
บุคคลกลายเป็นคนยากจนในที่สุด

เครื่องชี้วัดความยากจน

ต่อมาสิ่งสำคัญที่ต้องกล่าว คือ เครื่องมือที่ชี้วัดความเป็นคนจนเพื่อที่จะพิจารณาว่าบุคคลใด
ที่เป็นคนยากจนจริงๆ ซึ่งในปัจจุบันที่ใช้อยู่ในประเทศไทยมีหลายวิธี ได้แก่ 1. การวัดความยากจน
เชิงสัมบูรณ์ (Absolute Poverty) 2. การวัดความยากจนเชิงสัมพัทธ์หรือเชิงเปรียบเทียบ (Relative
Poverty) และ 3. การวัดความยากจนโดยใช้ข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ.)²

¹ Thailand Research Fund, 2015.

² รัชณี โตอาจ, 2010.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

1. การวัดความยากจนเชิงสัมบูรณ์ (Absolute Poverty) เป็นการพิจารณาความยากจนโดยใช้เกณฑ์แบบสัมบูรณ์ เป็นการกำหนดระดับความยากจนที่ชัดเจน โดยคำนวณความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีพออกมาเป็นตัวเงิน ซึ่งกำหนดปริมาณเงินหรือรายได้ขั้นต่ำที่มนุษย์จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ โดยจะใช้เส้นความยากจน (Poverty Line) เป็นเครื่องชี้วัดความยากจนและใช้เป็นเกณฑ์ที่จะสะท้อนระดับค่าครองชีพขั้นต่ำที่สุดที่มนุษย์จะยังชีพอยู่ได้ ดังนั้น ผู้ที่มีรายได้ต่อคนต่อเดือนต่ำกว่าเส้นความยากจนจะถือว่าเป็นคนยากจน การหาเส้นความยากจนจะยึดหลักรายได้ที่เพียงพอต่อการบริโภคขั้นพื้นฐาน โดยคำนวณจากจำนวนของแคลอรีของอาหารที่จำเป็นต้องบริโภคและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ เช่น ค่าเช่าบ้าน เสื้อผ้า เป็นต้น

ตารางที่ 1 เส้นความยากจน (ด้านรายจ่าย) ทั้งประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2551 – 2560

หน่วย : บาท/คน/เดือน

2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560
2,172	2,174	2,285	2,415	2,492	2,572	2,647	2,644	2,667	2,686

ที่มา: ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ประมวลผลโดย สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2. การวัดความยากจนเชิงสัมพัทธ์หรือเชิงเปรียบเทียบ (Relative Poverty) เป็นการพิจารณาความยากจนโดยเปรียบเทียบระดับรายได้ต่างๆ ของประชากรแต่ละกลุ่ม ซึ่งเป็นเครื่องชี้สถานะการกระจายรายได้ การวัดความยากจนเชิงสัมพัทธ์หรือเชิงเปรียบเทียบ มี 2 วิธี คือ

2.1 การเปรียบเทียบระดับรายได้ต่างๆ ของประชากรแต่ละกลุ่มว่ามีความแตกต่างในส่วนแบ่งของรายได้ทั้งหมดอย่างไร โดยแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มๆ และกำหนดเป็นร้อยละ เช่น กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 20 ของครัวเรือนที่อยู่ช่วงระดับรายได้ต่ำสุดเป็นครัวเรือนยากจนที่สุด กลุ่มที่ 2 ร้อยละ 20 ของครัวเรือนที่อยู่ในช่วงรายได้สูงขึ้นมาถือว่ายากจนน้อยกว่า กลุ่มที่ 3 ร้อยละ 20 ของครัวเรือนที่อยู่ในช่วงรายได้สูงขึ้นมาถือว่าฐานะปานกลาง กลุ่มที่ 4 ร้อยละ 20 ของครัวเรือนที่อยู่ในช่วงรายได้สูงขึ้นมาถือว่าฐานะดี กลุ่มที่ 5 ร้อยละ 20 ของครัวเรือนที่อยู่ในช่วงรายได้สูงสุดซึ่งสามารถแสดงถึงความเหลื่อมล้ำการกระจายรายได้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2.2 การเปรียบเทียบรายได้ของคนจนกับรายได้เฉลี่ยของคนทั้งประเทศ เป็นการเปรียบเทียบว่าใครมีรายได้ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยของคนทั้งประเทศได้

ตารางที่ 2 จำนวนคนจน (ด้านรายจ่าย) โดยเฉลี่ยทั้งประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2551 – 2560

หน่วย: พันคน

2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560
13,116.3	11,623.9	10,800.7	8,751.9	8,402.1	7,305.1	7,057.4	4,847.2	5,810.1	5,324.8

ที่มา: ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ประมวลผลโดย สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

3. การวัดความยากจนโดยใช้ข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ) เป็นการวัดความยากจนเชิงคุณภาพ โดยใช้ข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐาน เพื่อเน้นคุณภาพชีวิตที่กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำไว้ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้จัดทำตัวชี้วัดความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ) ซึ่งได้สำรวจจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลในระดับครัวเรือนในหมู่บ้าน นอกเขตเทศบาลตั้งแต่ปีพ.ศ.2531 จนถึงปีพ.ศ.2540 มีการปรับปรุงเครื่องชี้วัดความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ) และสามารถแบ่งได้เป็น 8 หมวดได้แก่ 1.สุขภาพอนามัยดี 2.ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม 3.ได้รับการศึกษาและรับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ 4.ครอบครัวสุขสบาย 5.มีอาชีพและรายได้พอเพียง 6.มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน 7.มีการพัฒนาจิตใจ และ 8.การมีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ซึ่งโดยสรุปแล้วจากตัวชี้วัดความยากจนต่างๆ และค่าสถิติเกี่ยวกับคนจนบ่งบอกได้ว่าในปัจจุบันจำนวนคนจนในประเทศไทยมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่องอันเป็นผลสืบเนื่องจากโครงการพัฒนาของรัฐ และรายได้ของประชาชนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งบ่งชี้ว่าในปี พ.ศ.2560 มีจำนวนคนจนที่ใช้การวัดแบบการวัดความยากจนเชิงสัมบูรณ์ (Absolute Poverty) มีจำนวนคนจนทั้งประเทศ 5,324 คน โดยเฉลี่ย และสำหรับประเทศรายได้เฉลี่ยต่อการยังชีพขั้นต่ำอยู่ที่ 2,686 บาทต่อเดือน ซึ่งเครื่องมือวัดความยากจนทางเศรษฐศาสตร์ดังกล่าวเป็นเครื่องมือที่ใช้เป็นมาตรฐานสากลในประเทศต่างๆ ทั่วโลก

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

ในปัจจุบันรัฐบาลไทยภายใต้การนำของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาและคณะ ได้มีการจัดทำโครงการด้านสวัสดิการสังคมขึ้น เพื่อช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย หรือคนจนในประเทศผ่านโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ซึ่งเป็นโครงการที่รัฐบาลจะมอบเงินช่วยเหลือแก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยด้วยวิธีการโอนเงินเข้าบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เพื่อให้ประชาชนนำเงินในบัตรสวัสดิการไปใช้จ่ายซื้อสินค้าอุปโภค บริโภคในชีวิตประจำวัน โดยซื้อได้ตามร้านค้าที่กำหนด และเนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการแจกเงินให้เปล่าแก่ประชาชนจึงมีประชาชนผู้มีรายได้น้อยและผู้ที่ต้องการประโยชน์จากตัวโครงการเข้ามาลงทะเบียนยื่นสิทธิในการขอรับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในโครงการลงทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ประจำปี พ.ศ. 2560 เป็นจำนวนถึง 14,178,869 คน ภายหลังจากการตรวจสอบคุณสมบัติแล้วพบว่า มีผู้ผ่านคุณสมบัติจำนวนทั้งสิ้น 11,443,356 คน³

อย่างไรก็ตามภายหลังจากการดำเนินโครงการก็เกิดการวิพากษ์วิจารณ์จากหลายภาคส่วนในสังคมถึงหลักเกณฑ์การคัดเลือกคุณสมบัติของผู้มีสิทธิรับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ อาทิ เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2560 เกิดกรณีหนุ่มนายแบบนักกรีฑาคนหนึ่งใช้บัญชีบัตรเครดิตส่วนตัวอวดภาพ “บัตรคนจน” ของตัวเอง พร้อมกับแคปชั่นที่แสดงถึงความภาคภูมิใจสุดๆว่า “ได้บัตรแล้วครับ จนสมใจครับ รู้สึกภาคภูมิใจในชนชั้นที่ได้รับ” โดยที่ในภาพรอบๆ ตัวของนายแบบนักกรีฑาผู้นี้มีสินค้าราคาแพงอยู่รอบๆ ตัวเป็นจำนวนมาก⁴

คำสัมภาษณ์บางส่วนจาก นายคมสัน จันทร์อ่อน ผู้ดำรงตำแหน่ง กองเลขาเครือข่ายสลัม 4 ภาค แสดงความคิดเห็นว่า “ผมมองว่าการคัดกรองครั้งนี้เข้าขั้นหยาบมาก ไม่ได้ลงสำรวจจริงๆ จังๆ ส่วนใหญ่ใช้การสุ่มตรวจจากคอมพิวเตอร์ ผมได้มีโอกาสคุยกับชาวบ้านที่โดนสุ่มตรวจ ชาวบ้านแค่บอกว่า เขาแค่มาถามความต้องการในการใช้บัตรเท่านั้น ไม่ได้ลงตรวจสอบอย่างละเอียด อีกทั้งภาพของคนจน ที่ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิตรงนี้ก็ยังมีมาก อุปสรรคมากมายไม่ว่าจะเป็น คนไร้บ้านที่จนจริงๆ จะมาลงทะเบียนได้อย่างไรในเมื่อพวกเขาเหล่านั้นไม่มีแม้แต่บัตรประชาชน โอเคถ้าใครมี ก็ต้องมาตกม้าตายในขั้นต่อไปทันที เพราะหลังจากตรวจบัตรประชาชนแล้ว เจ้าหน้าที่จะขอ

³ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง, 2561.

⁴ วิทวัส ปัญญาเลิศวุฒิ, 2017.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บัญชี ธนาคาร แล้วคนไร้บ้านเหล่านั้นจะมีบู๊ตึงแบงก์ ได้อย่างไร นโยบายนี้ผมมองว่าเป็นการ
รัดเข็มขัดของรัฐบาลมากกว่า หลายคนมองว่าเป็นนโยบายที่ต้องใช้เงินสูงแน่ๆ แต่กลับกัน คนที่ถือ
บัตรก็เชื่อว่าจะสามารถใช้บัตรได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ คุณเคยเห็นคนไร้บ้านใช้บัตรขึ้นปีที่เอ
สใหม่ ไลฟ์สไตล์ของคนแต่ละคนต่างกัน ผมเชื่อว่าคนจนไม่ได้ต้องการเงินจากรัฐทุกเดือนขนาด
นั้น ผมเชื่อว่าพวกเขาต้องการ การเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมากกว่า ไม่ต้องมาขึ้นเงินเดือนให้สูงเท่านั้นเท่านี้
แค่ค่าครองชีพลดลงมันก็ดีกว่าตอนนี้แล้ว⁴ ”

และจากคำกล่าวของนายอภิศักดิ์ ตันติวรวงศ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ความว่า“
กระทรวงการคลังจะประเมินผลการใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐในวันที่ 17 ธันวาคมนี้ พ.ศ.2561 โดย
เบื้องต้นพบว่าใช้ได้ระดับหนึ่ง แต่ยังต้องปรับปรุงแก้ไขในบางจุด เช่น การลงทะเบียนรายบุคคล
อาจไม่ตอบโจทย์ 100% เพราะบางครอบครัวมีฐานะดี แต่เมื่อลงทะเบียนรายบุคคล เป็นการ
ตรวจสอบคุณสมบัติรายบุคคลแล้วจะผ่านคุณสมบัติ เพราะไม่มีรายได้ ไม่ได้เป็นเจ้าของทรัพย์สิน
อะไร จึงมีเหตุการณ์ว่าทำไม่มีฐานะดีแล้วยังได้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ⁵ ”

ซึ่งจากปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดความเคลือบแคลงใจของภาคประชาสังคม
ต่อเกณฑ์คุณสมบัติผู้ที่มีสิทธิได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐจากรัฐบาล ที่มีความเหมาะสมและ
สามารถวัดคุณสมบัติผู้มีรายได้น้อยได้จริงหรือไม่ และนำมาสู่การตั้งคำถามที่ว่า กระบวนการวัด
ความเป็นผู้มีรายได้น้อย หรือความเป็นคนจนในโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของรัฐบาลไทย มี
ความสอดคล้องกับแนวคิดการวัดความยากจนในระดับสากลเพียงใด

จากจำนวนผู้ผ่านคุณสมบัติจำนวนทั้งสิ้น 11,443,356 คน ที่มีสิทธิรับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ
ในปี พ.ศ.2560 เป็นจำนวนที่มากกว่าการคาดการณ์จำนวนผู้มีรายได้น้อยในประเทศที่ใช้การวัดโดย
การวัดความยากจนเชิงสัมบูรณ์ (Absolute Poverty) ซึ่งมีจำนวนคนจนทั้งประเทศ 5,324 คนโดย
เฉลี่ยเท่านั้น จากจำนวนดังกล่าวทำให้ประเทศไทยมีคนยากจนเพิ่มขึ้นจากที่ควรจะเป็น
โดยประมาณถึง 2,000 เท่า

โดยโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐมีหลักเกณฑ์กำหนดผู้มีสิทธิ์ดังนี้ ตามที่คณะรัฐมนตรีได้
มีมติวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2560 รับทราบ โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐปี พ.ศ.2560

⁵ ไทยรัฐออนไลน์, 2560.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ซึ่งเป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีรายได้น้อยที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดสามารถมาลงทะเบียนระหว่างวันที่ 3 เมษายน พ.ศ.2560 ถึงวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ.2560 มีการกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติผู้มีสิทธิได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ดังนี้⁶

1.กลุ่มผู้มีรายได้น้อยต่ำกว่า 30,000 บาทต่อปี จะได้รับเงินจำนวน 300 บาทต่อเดือน หรือ 3,600 บาทต่อปี (ได้เพิ่มเป็น 500 บาท เมื่อร่วมฝึกอาชีพ) และ 2.กลุ่มที่มีรายได้น้อยตั้งแต่ 30,000 บาทต่อปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 100,000 บาท จะได้รับเงินจำนวน 200 บาทต่อเดือน หรือ 2,400 บาทต่อปี (ได้เพิ่มเป็น 300 บาท เมื่อร่วมฝึกอาชีพ)

ซึ่งต่อมาได้มีการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมดังนี้⁷

1.มีสัญชาติไทย 2.มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป (โดยต้องเกิดก่อนวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2544 3.เป็นผู้ว่างงาน หรือมีรายได้น้อยในปี 2559 ไม่เกิน 100,000 บาท 4.เป็นผู้ไม่มีสินทรัพย์ทางการเงิน ได้แก่ เงินฝากธนาคาร สลากออมสิน สลากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พันธบัตรรัฐบาล และตราสารหนี้ หรือถ้ามีทรัพย์สินทางการเงินดังกล่าวจะต้องมีจำนวนรวมทั้งสิ้น ไม่เกิน 100,000 บาท ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง 5.ไม่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ตามกฎหมาย หรือถ้าเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ดังกล่าว จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังนี้ กรณีที่มีบ้านพร้อมที่ดินที่อยู่อาศัยอย่างเดียว ต้องมีพื้นที่ไม่เกิน 25 ตารางวา ส่วนห้องชุดต้องไม่เกิน 35 ตารางวา กรณีใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อการเกษตร หรือหากเป็นที่ดินที่ไม่ทำการเกษตร ต้องมีไม่เกิน 1 ไร่

บทวิเคราะห์

จากหลักเกณฑ์ที่รัฐบาลจัดทำขึ้นจะเห็นได้ว่าภาครัฐไม่ได้มีการนำเครื่องมือชี้วัดคนจนที่มีอยู่ เข้ามาใช้ในการตัดสินใจว่าใครเป็นคนจน แต่ใช้แนวคิดการพิจารณาจากทรัพย์สินและรายได้ที่ประชาชนมี ซึ่งหากภาครัฐใช้การกำหนดว่าเกณฑ์ความเป็นคนจนมาก คือ ผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า 30,000 บาทต่อปีโดยเฉลี่ยเพียงอย่างเดียว ซึ่งหมายความว่า บุคคลผู้นั้นจะมีรายได้น้อยอยู่ 2,500 บาทต่อเดือนโดยเฉลี่ย ซึ่งจะสอดคล้องกับเส้นความยากจนเชิงสัมบูรณ์ในปี พ.ศ.2560 ที่มีรายได้น้อย

⁶ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง, 2561.

⁷ ฐานเศรษฐกิจ, 2561.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เฉลี่ยทั้งประเทศขั้นต่ำอยู่ที่ 2,686 บาท แต่ทว่าภาครัฐมีการกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมคือ ให้กับกลุ่มที่มีรายได้ตั้งแต่ 30,000 บาทต่อปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 100,000 บาทด้วย ซึ่งบุคคลที่จะเข้าเกณฑ์นี้จะต้องมีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 8,300 บาทต่อเดือน โดยประมาณทำให้มีจำนวนคนผู้มีรายได้น้อยเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก และการกำหนดเกณฑ์ในเรื่องของที่ดินว่าต้องไม่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ตามกฎหมาย หรือถ้าเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ดังกล่าว จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังนี้ กรณีที่มีบ้านพร้อมที่ดินที่อยู่อาศัยอย่างเดียว ต้องมีพื้นที่ไม่เกิน 25 ตารางวา กรณีใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อการเกษตร หรือหากเป็นที่ดินที่ไม่ทำการเกษตรต้องมีไม่เกิน 1 ไร่ หากพิจารณาจะเห็นว่าเป็นการกีดกันผู้เป็นเกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยก็ยังคงมีที่ดินในการถือครองอยู่แล้วแต่มีไม่มาก ซึ่งผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ 1 ไร่ ย่อมไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตอีกทั้งในบางพื้นที่ที่เป็นชนบทห่างไกลราคาที่ดินต่อไร่ก็มีราคาต่ำมาก อีกทั้งหากพื้นที่นั้นเป็นพื้นที่ตาบอดยิ่งส่งผลให้ราคาที่ดินของพื้นที่นั้นแทบไม่มีราคาและไม่มีคนมาซื้อ ด้วยหลักเกณฑ์ต่างๆที่ภาครัฐจัดทำทำให้เกิดช่องว่างในการที่คนจนจริงๆจะเข้าถึงสวัสดิการที่ภาครัฐจัดขึ้น ส่งผลให้เกิดวาทะที่ว่า “คนจนไม่ได้รับคนรับไม่ได้จน” ขึ้นจากโครงการบัตรสวัสดิการที่ภาครัฐจัดทำ และหากพิจารณาในแง่ของจำนวนเงินที่ผู้มีรายได้น้อยได้รับ ที่ 200 – 500 บาทต่อเดือน ในการนำไปใช้ซื้อของอุปโภคบริโภคจะพบว่าไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

ซึ่งหากพิจารณาจำนวนเงินที่รัฐควรให้กับผู้มีรายได้น้อยที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ควรพิจารณาจากเส้นความยากจนเป็นหลัก คือ 2,686 บาทต่อคนต่อเดือน (จำนวนในปี 2561) จึงจะเพียงพอต่อการดำรงชีวิตได้ และต้องให้กับกับคนจนจริงๆที่มีอยู่ในประเทศ คือ คนยากจนโดยประมาณจำนวน 5,324 คนเท่านั้น (จำนวนในปี 2561) จึงจะสามารถช่วยเหลือคนยากจนได้อย่างแท้จริง

โดยในปัจจุบัน โครงการบัตรคนจนใช้เงินปีละประมาณ 40,000-50,000 ล้านบาท⁸ ซึ่งหากนำงบประมาณไปจ่ายให้กับคนจนจริงๆ จำนวน 5,324 คน โดยให้เดือนละ 2,686 บาทต่อคนต่อเดือน จะใช้งบประมาณเพียง 171,600,000 บาทต่อปีเท่านั้น ซึ่งสามารถประหยัดงบประมาณไปได้เป็นจำนวนมหาศาล และสามารถนำผู้มีรายได้น้อยที่ยากจนจริงๆ พ้นจากเส้นความยากจนได้เพราะ

⁸ สุนันท์ ศรีจันทราม, 2561.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เขามีรายได้เลี้ยงตนเองเพียงพอต่อเดือนจากเงินที่ได้จากรัฐ และยังมีรายได้จากการทำงานของตนเองซึ่งจะส่งผลให้คนเหล่านี้มีเงินใช้สอยในชีวิตประจำวันมากขึ้น ซึ่งสามารถนำเงินส่วนนี้ไปเก็บออมหรือทำธุรกิจของตนเองในอนาคตได้แต่การให้เงินแบบให้เปล่าก็ไม่สามารถรับประกันได้ว่าผู้มีรายได้น้อยจะนำเงินที่ได้ไปใช้เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเองได้จริงๆ

จากการวิเคราะห์โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ พบว่าหากภาครัฐต้องการแก้ไขความยากจนอย่างแท้จริงควรปรับวิธีการหรือเงื่อนไขการได้รับเงินของผู้มีสิทธิ์ได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เป็นแบบการได้รับเงินแบบมีเงื่อนไข คือ การพิจารณาให้เงินจำนวนเพียงพอต่อการยังชีพต่อเดือนคือ เดือนละ 2,686 บาทต่อคนต่อเดือน แก่คนที่เป็คนยากจนจริงๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ที่เส้นความยากจน จำนวน 5,324 คน และสร้างเงื่อนไขต่างๆที่จะส่งผลให้พวกเขาสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเอง โดยเฉพาะด้านการศึกษาที่เป็นรากฐานของพัฒนาชีวิตคน และจากเงื่อนไขเดิมที่ให้เป็รายบุคคลก็ควรปรับเป็พิจารณาให้เป็รายครอบครัวเพราะในการใช้ชีวิตนั้นบุคคลในครอบครัวย่อมมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องถึงกันทั้งในเรื่องรายรับ ค่าใช้จ่ายในครอบครัว รวมถึงวิถีชีวิตที่มักจะสอดคล้องกัน ดังนั้นการพิจารณารายครอบครัวจะช่วยคัดแยกบุคคลที่จนไม่จริงได้ เช่น ตนเองไม่มีทรัพย์สินแต่พ่อแม่ตนเองมี การพิจารณารูปแบบนี้จะช่วยคัดแยกบุคคลประเภทนี้ออกไปได้และการให้เงินเป็ครอบครัวจะช่วยให้ผู้มีรายได้น้อยที่เป็ครอบครัวเดียวกันต้องมาวิเคราะห์และทบทวนกันว่าจะนำเงินส่วนนี้ไปใช้ทำอะไรมากขึ้นเพราะเป็เงินส่วนรวมของครอบครัวไม่ใช่เงินของตนเองที่สามารถนำไปซื้อของใช้สอยกันเองได้ รัฐบาลไม่ควรให้เงินแบบให้เปล่าอีกต่อไปเพราะไม่อาจส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต

โดยสรุปแล้ว จากการวิเคราะห์โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์การวัดคนจนทางเศรษฐศาสตร์ พบว่า รัฐบาลไม่ยอมนำหลักเกณฑ์ตัวชี้วัดความยากจนมาใช้ในการตรวจสอบหาคนจนจริงๆ แต่สร้างเกณฑ์ขึ้นมาเองโดยไม่พิจารณาถึงความเป็นจริง จึงทำให้เกิดช่องโหว่ขึ้นในการที่เงินดังกล่าวจะไปสู่คนยากจนจริงๆ และรัฐไม่นำความเป็นคนจนในมิติทางสังคมมาพิจารณาคือ การเป็คนจนเพราะด้อยโอกาสแม้มีที่ดินมากกว่าเกณฑ์บ้างแต่พวกเขาก็ไม่มีรายได้เพียงพอต่อการยังชีพ อีกทั้งการให้จำนวนเงินของภาครัฐที่ให้ก็ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพในเกณฑ์ขั้นต่ำที่จะสร้างมาตรฐานการดำรงชีพที่ดีได้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บทสรุป

โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเป็นโครงการที่ทำให้คนที่ไม่ได้เงินกลายเป็นคนจน และจำนวนเงินที่ให้ก็ไม่สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้ที่ได้รับได้เท่าที่ควร โครงการดังกล่าวเป็นเพียงการอัดฉีดเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจให้มีจำนวนเงินหมุนเวียนมากขึ้นเท่านั้นเพื่อช่วยสภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศมีตัวเลขการใช้จ่ายมากขึ้นเท่านั้น แต่ไม่ได้มีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ และเกณฑ์คุณสมบัติผู้มีสิทธิรับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐก็มีข้อหวัดจำนวนมากที่ส่งผลให้เงินดังกล่าวไม่สามารถไปถึงผู้ยากจนจริงๆ ในสังคม การจะแก้ไขปัญหาภาครัฐควรนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ที่ใช้วัดหรือพิจารณาคนจนและพิจารณาความจนในมิติทางสังคมประกอบ เพื่อให้สามารถให้ความช่วยเหลือกับคนจนจริงๆ ได้ และให้เงินจำนวนที่มากพอต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิต พร้อมเงื่อนไขให้คนจนต้องทำตามเพื่อได้รับสิทธิจากโครงการรัฐเพื่อรับประกันว่าผู้ที่รับเงินไปจะนำเงินไปยกระดับคุณภาพชีวิตตนเองอย่างแท้จริง

สุดท้ายแล้วอาจกล่าวได้ว่านิยามความเป็นคนจนของรัฐบาลไทยอาจหมายถึงประชาชนที่ยากจน หรือเกือบจน หรือเป็นเพียงประชาชนปกติที่ต้องการเป็นคนจน เพื่อที่รัฐจะให้ความช่วยเหลือ โดยการให้เงินเป็นของขวัญในการซื้อใจประชาชน บนวิถีทางของนโยบายประชานิยม หรือที่รัฐบาลเรียกในอีกชื่อว่า “นโยบายประชารัฐ”

รายการอ้างอิง

- ฐานเศรษฐกิจ. (2561). *ร้อยละ "บัตรคนจน" เตรียมรับลงทะเบียนรอบ 2 ตอบโจทย์ 100%*. สืบค้น 10 มีนาคม 2562 จาก <http://www.nationtv.tv/main/content/378674890/>.
- ธราธร รัตนนฤมิตร และคณะ. (2554). *การศึกษาวิจัยนโยบายเชิงลึกด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนและสังคมไทยภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่*. สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

- ภูมิพิชญ์ ยาสัทธี. (2562). การแจกบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเปรียบเทียบกับโครงการบอလာ แฟมิลีเย (Bolsa Familia). สืบค้น 10 มีนาคม 2562 จาก <https://www.parliament.go.th/library>.
- รัชณี โตอาจ. (2010). การวัดความยากจนและเครื่องมือชี้วัด. สืบค้น 10 มีนาคม 2562 จาก <https://www.stou.ac.th/Study/Services/Sec/60335/03-04.html>.
- วรรณพงษ์ คุงคเวโรจน์. (มปป.). ความหมายและประเภทของความจน. สืบค้น 10 มีนาคม 2562 จาก <https://www.academia.edu>.
- วิทวัส ปัญญาเลิศวุฒิ. (2017). เปิดช่องโหว่นโยบาย “บัตรคนจน” บัตรที่ทำให้คนจน แต่คนรวย บางคนชอบมาสวมสิทธิ. สืบค้น 10 มีนาคม 2562 จาก <https://www.jangkhao.org/p/18744>.
- วีระยุทธ กาญจน์ชูฉัตร. (2561). บัตรบอလာ แฟมิลีเย: แก่ความเหลื่อมล้ำได้ลึบราซึล. สืบค้น 10 มีนาคม 2562 จาก <https://www.the101.world/bolsa-familia/>.
- ศรีศักร วัลลิโก. (2561). "คนจน" กับ "วัฒนธรรมความจนในสังคมไทย". สืบค้น 10 มีนาคม 2562 จาก <http://lek-prapai.org/home/view.php?id=5369>.
- สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน. สืบค้น 10 มีนาคม 2562 จาก <http://www.nso.go.th/sites/2014>.
- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง. (2561). คู่มือปฏิบัติงานตามมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2560). คลัง ย้ำเปิดลงทะเบียนคนจนรอบใหม่ 3 เม.ย.-15 พ.ค. แจงยิบคุณสมบัติ 5 ข้อ. สืบค้น 10 มีนาคม 2562 จาก <https://www.thairath.co.th/content/871330>.
- ThailandResearchFund . (2019, March 10). รากแก้วแห่งปัญญา ตอน คนจนในประเทศไทย. สืบค้น 10 มีนาคม 2562 จาก Video posted to https://www.youtube.com/watch?v=t_7ZA8FWHow.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ความต้องการและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้ออปพลิเคชัน CMU mobile ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

The needs and factors that affect the selection of CMU mobile applications for students of the Faculty of Political Science, Chiang Mai University

ฉลาด ชานพ (Chaladon Chanpon)

นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Student of Political Science Faculty, Chiang Mai University

E-mail: chaladon_ch@elearning.cmu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องความต้องการและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้ออปพลิเคชัน CMU mobile ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ต่อการเลือกใช้ออปพลิเคชัน CMU mobile เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้ออปพลิเคชัน CMU mobile และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ต่อการใช้งานแอปพลิเคชัน CMU mobile กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระดับปริญญาตรีจำนวน 200 คน โดยใช้รูปแบบการเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามออนไลน์และในรูปแบบกระดาษ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.7 ชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 50.6 ในสาขาการเรียน รัฐประศาสนศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 52.4 มีผู้ใช้ใช้งานแอปพลิเคชัน CMU mobile คิดเป็นร้อยละ 74.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้ออปพลิเคชัน CMU mobile คือ ปัจจัยแผนการศึกษาและการให้บริการของมหาวิทยาลัย มีค่าระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และความต้องการส่วนใหญ่ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ในการใช้งานแอปพลิเคชันคือ ดูผลการเรียน ได้ คิดเป็นร้อยละ 84.7 และลงทะเบียนเรียนได้ คิดเป็นร้อยละ 75.4 วิธีการแจ้งเรื่องร้องเรียนที่มีจำนวนมากที่สุดคือ การแจ้งเรื่องร้องเรียนได้เลย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผ่านแอปพลิเคชัน ร้อยละ 85 ส่วนในด้านการเลือกใช้หรือไม่ใช้แอปพลิเคชัน สำหรับผู้เคยใช้แอปพลิเคชัน มีความเห็นคือ “ใช้บ้างตามที่อาจารย์บอก” สำหรับผู้ไม่เคยใช้แอปพลิเคชัน มีความเห็นคือ “ไม่ใช้นอกจากถูกบังคับ”

คำสำคัญ: แอปพลิเคชัน, บริการทางการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Abstract

The study of the needs and factors affecting the selection of CMU mobile applications for students of the Faculty of Political Science Chiang Mai University. This research has 3 objectives. First, the objective is to study needs of students of the Faculty of Political Science on the selection of CMU mobile applications. Second, to study the factors that affect the selection of CMU mobile applications. And final, to study problem and suggestion of the Faculty of Political Science students on the use of CMU mobile applications. The sample group is student of Political Science in bachelor's degree for 200 men. Using a data collection format through online questionnaires and in paper form. The study show that most respondents are female Accounted for 62.7 percent, 4th year Accounted for 50.6 percent. Major Public Administration Accounted for 52.4 percent, having used the CMU mobile application for 74.4 percent. Factors that affect the selection of CMU mobile applications are the university policy plan and the university services factor. There is a high level of opinion. And most needs of political science students in using applications is Can view transcript 84.7% and can enrol for study 75.4%. The most receive complaints is application can receive report via application 85%. In terms of choosing or not using the application. For those who have used the application There is an opinion "Use application as Teacher says," and for those who have never used the application There is an opinion "Not used except being forced".

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Keywords: Application, Academic service, Chiang Mai university

บทนำ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นหนึ่งในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ที่มีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของตนเองมาประยุกต์ในงานบริการทางการศึกษา โดยทางมหาวิทยาลัยได้มีการจัดตั้งหน่วยงานสำนักบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ Information Technology Service Center(ITSC) ขึ้นมากำกับดูแลการบริการระบบสารสนเทศภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และต่อมาได้มีการก่อตั้ง ศูนย์บริหารจัดการเมืองอัจฉริยะ จุดประสงค์เพื่อรวบรวมระบบการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยมาไว้แห่งเดียวเป็นบริการ One stop service จึงส่งผลให้เกิดการพัฒนาแอปพลิเคชันของมหาวิทยาลัยขึ้นมาชื่อว่า CMU Mobile แอปพลิเคชันนี้มีการเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลของมหาวิทยาลัย ส่งผลให้มีข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา เช่น ชื่อ-นามสกุล คณะ รหัสนักศึกษา ข้อมูลการติดต่อ ได้แก่ ที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ โดยแอปพลิเคชัน CMU Mobile มีการแบ่งส่วนการใช้งานออกเป็น 5 ส่วน(Function) ได้แก่ ข่าวสาร(News)ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของคณะและมหาวิทยาลัย ระบบรถไฟฟ้าสาธารณะ(รถม่วง)ที่มีการเชื่อมต่อกับระบบ GPS สามารถติดตามเส้นทางและทราบตำแหน่งของรถม่วงได้ผ่านแอปพลิเคชัน ระบบการสแกน QR code เพื่อยืนยันตัวตนใช้ในการเช็คชื่อเข้าเรียนหรือเข้าร่วมกิจกรรมอื่นตามที่อาจารย์กำหนด ระบบสะสมคะแนน แลกซื้อสินค้า(ยังไม่เปิดให้บริการ) และแอปพลิเคชันที่เกี่ยวข้อง เช่น ปฏิทิน หลักสูตรการเรียน ตารางเรียน การลงทะเบียนเรียน ระบบเหล่านี้ช่วยผลักดันให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่สามารถจัดการบริหารข้อมูลได้อย่างถูกต้องแม่นยำ และตอบสนองได้อย่างรวดเร็วแบบ Real time นอกจากนี้ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อาจารย์และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยก็สามารถใช้แอปพลิเคชัน CMU Mobile ในการติดตามข้อมูลนักศึกษาและข่าวสารของมหาวิทยาลัย ซึ่งช่วยเพิ่มความสามารภในการให้บริการสารสนเทศของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์เป็นหนึ่งในยี่สิบเอ็ดคณะของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีนักศึกษาใช้บริการระบบสารสนเทศออนไลน์ของมหาวิทยาลัย และใช้แอปพลิเคชัน CMU mobile ซึ่งมีข้อมูลอ้างอิงจากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์นักศึกษา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

คณะรัฐศาสตร์จำนวน 50 คน จากการสัมภาษณ์ได้ข้อมูลดังนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่รู้จักแอปพลิเคชัน CMU mobile โดยนักศึกษาที่รู้จักและมีการแอปพลิเคชันมากที่สุดคือ นักศึกษาสาขารัฐประศาสนศาสตร์จำนวน 30 คน ส่วนนักศึกษสาขาการเมืองการปกครองและการระหว่างประเทศมีเพียงบางคนเท่านั้นที่รู้จักและเคยใช้แอปพลิเคชัน CMU mobile นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า แอปพลิเคชัน CMU mobile ยังไม่ค่อยมีประโยชน์ การใช้งานไม่ตอบโจทย์ ส่วนใหญ่จะรู้จักแอปพลิเคชันผ่านทางอาจารย์ที่ใช้ในการเรียนในห้อง และ แอปพลิเคชันควรมีการพัฒนาปรับปรุงให้ดีกว่านี้ จากผลการสัมภาษณ์การใช้แอปพลิเคชันส่งผลให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจและต้องการจะทราบว่า เหตุใดแอปพลิเคชัน CMU mobile จึงไม่ได้รับความนิยมในการใช้จากนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ โดยผู้วิจัยจะมุ่งเน้นการศึกษาความต้องการและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้อัปพลิเคชัน ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการตัดสินใจเลือกใช้หรือไม่ใช้อัปพลิเคชัน CMU mobile โดยทางผู้วิจัยได้ทำการเลือกปัจจัยทางพฤติกรรม และปัจจัยทางเทคโนโลยี เพื่อเป็นกรอบแนวคิดการศึกษาวิจัย โดยทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี(Venkatesh, Davis :2000)ได้ระบุปัจจัยสำคัญ ในการที่บุคคลจะเลือกใช้อัปพลิเคชันมีหลักการอยู่ 2 ลักษณะคือ การรับรู้ถึงสิ่งมีประโยชน์ และการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้ ซึ่งหลักการนี้ยังส่งผลให้การตัดสินใจของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ปัจจัยทางพฤติกรรมก็เป็นอีกปัจจัยที่จะส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้อัปพลิเคชันของนักศึกษา เนื่องจาก การตัดสินใจของนักศึกษาแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไปตาม แรงจูงใจในการใช้งาน ทศนคติต่อแอปพลิเคชัน และความจำเป็นในการใช้งาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า แอปพลิเคชันในการให้บริการทางการศึกษา CMU Mobile มีบทบาทในการช่วยเหลือให้นักศึกษาเกิดความสะดวกในการใช้บริการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็ตาม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับ “ความต้องการและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้อัปพลิเคชัน CMU mobile ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่” เพื่อศึกษาถึงความต้องการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการเลือกใช้อัปพลิเคชัน CMU Mobile อีกทั้งเพื่อให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่สามารถนำข้อมูลไปใช้พัฒนาต่อขอปรับปรุงแอปพลิเคชัน CMU Mobile ให้เหมาะสมตรงกับความต้องการของนักศึกษาสูงสุด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วัตถุประสงค์การวิจัย

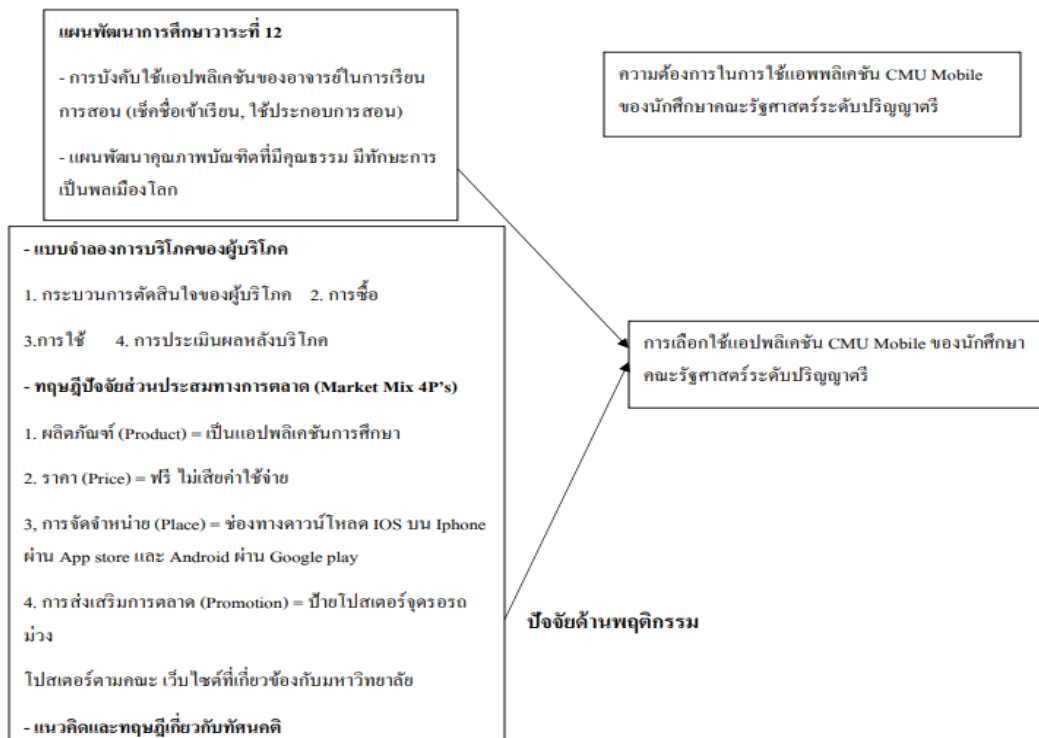
1. เพื่อศึกษาความต้องการของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ต่อการเลือกใช้งานแอปพลิเคชัน CMU mobile
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้หรือไม่ใช้แอปพลิเคชัน CMU mobile ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ต่อการใช้งานแอปพลิเคชัน CMU mobile

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

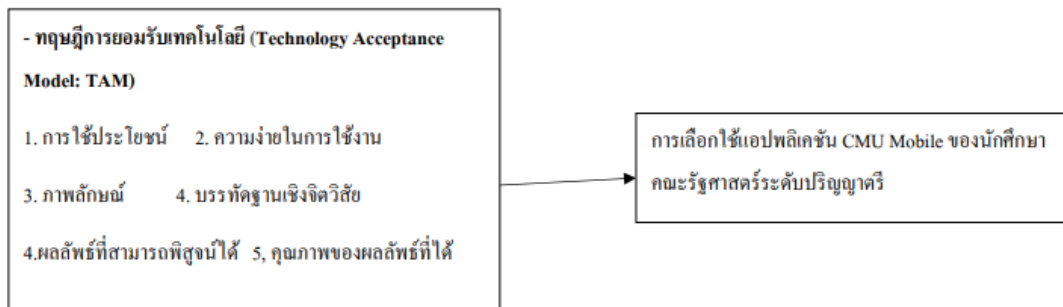
ปัจจัยด้านนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ปัจจัยด้านเทคโนโลยี

บททวนวรรณกรรม

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้มีการวางแผนนโยบายยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยวาระปัจจุบันคือ วาระที่ 12 อยู่ในปีพ.ศ. 2560-2564 อ้างอิงจาก กองแผนงาน (2560) ซึ่งแผนพัฒนาการศึกษาวาระนี้เป็นครั้งแรกที่มีการกำหนดให้เป็นแผนเชิงกลยุทธ์ ผ่านการให้ความสำคัญกับปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว รวมไปถึงการทบทวนศึกษาริบทภายในจากข้อมูลที่ได้รับวิเคราะห์สังเคราะห์ประกอบการพิจารณา (Factual based) และรับฟังเสียงจากนักศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หลักการวางแผนกลยุทธ์นี้ยึดตามหลักปรัชญามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ว่า “มหาวิทยาลัยแห่งแรกในส่วนภูมิภาคที่จัดตั้งขึ้นตามนโยบายของรัฐ และเจตนารมณ์ของประชาชนในภาคเหนือ ให้เป็นศูนย์กลางทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ท้องถิ่นและประเทศชาติโดยส่วนรวม โดยมีแผนแผนยุทธศาสตร์ตามพันธกิจผลิตภัณฑ์ที่มีคุณธรรม คุณภาพ และมีทักษะพลเมืองของโลก ซึ่งมีเป้าหมายทางยุทธศาสตร์คือบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นคนดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดังนั้นการจะพัฒนาบัณฑิตให้มีความสามารถและเป็นคนดีต้องเริ่มจากการให้บริการทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ และบริการสาธารณะที่ดี) โดยทางมหาวิทยาลัยมีกลยุทธ์คือ พัฒนาระบบและกลไกที่ส่งเสริมและพัฒนา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อาจารย์ในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สามารถตอบสนองทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และทักษะการเป็นพลเมืองโลก จากกลยุทธ์นี้ตัวแอปพลิเคชัน CMU mobile จะมีส่วนช่วยในการเชื่อมต่อระบบสารสนเทศที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง รวมไปถึงการส่งเสริมปรับเปลี่ยนการสอนของอาจารย์ เช่น ระบบการเชื่อมโยงบริการห้องสมุด และงานวิจัยออนไลน์ ของนักศึกษา ส่วนอาจารย์ก็สามารถใช้ระบบสแกน QR code ในการเช็คชื่อนักศึกษาที่มาเรียนได้ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มณฑกานต์ ฉิมเกิดและ สุธรรม พงศ์สำราญ(2557) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณภาพ การให้บริการของฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยผลการศึกษา จากกลุ่มตัวอย่าง 255 คน มีผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ต่อคุณภาพการให้บริการของฝ่ายวิชาการโดยรวม อยู่ในระดับปานกลางนั้น อาจเป็นเพราะนิสิต หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความคาดหวัง (Expectation) ต่อคุณภาพการให้บริการของฝ่ายวิชาการเมื่อนิสิตมาขอรับบริการว่า ต้องมีความรวดเร็วและได้รับการช่วยเหลือในทุกขั้นตอนอย่างสม่ำเสมอ แต่เมื่อนิสิตมาขอรับ บริการกับฝ่ายวิชาการกลับพบกับสถานการณ์การให้บริการของเจ้าหน้าที่ ที่ทำให้นิสิตรับรู้ว่าการ ให้บริการไม่ได้เป็นไปตามความคาดหวังทุกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมสรณกุล วงษ์ อยู่น้อย และคณะ (2555) ที่สำรวจความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของโรงเรียนมหิดลวิทยา นุสรณ์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของฝ่ายวิทยบริการและเทคโนโลยี สารสนเทศ อยู่ระดับปานกลาง โดยนักเรียนส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่ค่อยมีน้ำใจบริการและ ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนร่วมทั้งการ พุดจาไม่สุภาพกับนักเรียน

วิธีการวิจัย

กลุ่มประชากรคือ นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระดับปริญญาตรีจำนวน 400 คน ที่มีการใช้บริการแอปพลิเคชัน CMU mobile ใช้การกำหนดกลุ่ม ตัวอย่างจากสูตรของเครซี่และมอร์แกน กำหนดให้สัดส่วนของค่านัยสำคัญ เท่ากับ 0.05 ระดับ ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เหมาะสม คือ 196 คน หรือประมาณ 200 คน

งานวิจัยนี้มีสมมติฐานอยู่ 7 สมมติฐาน ได้แก่ สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านแผนการศึกษาและการให้บริการของมหาวิทยาลัยส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้แอปพลิเคชัน CMU mobile ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านแผนและการให้บริการของมหาวิทยาลัยเรื่องการเช็คชื่อส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้แอปพลิเคชัน CMU mobile ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านแผนและการให้บริการของมหาวิทยาลัยเรื่องข่าวสารและกิจกรรมส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้แอปพลิเคชัน CMU mobile ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยด้านแบบจำลองการบริโภคของนักศึกษาส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้แอปพลิเคชัน CMU mobile ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้แอปพลิเคชัน CMU mobile ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สมมติฐานที่ 6 ปัจจัยด้านทัศนคติส่งผลต่อเลือกใช้แอปพลิเคชัน CMU mobile ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ สมมติฐานที่ 7 ปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยีส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้แอปพลิเคชัน CMU mobile ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ งานวิจัยนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านการเก็บแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อทำการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีลักษณะแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close ended question) ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลแบบสอบถามผ่าน 2 ช่องทางคือ ช่องทางออนไลน์ผ่านบริการ Google Form และ การแจกแบบสอบถามในรูปแบบกระดาษ ตามสถานที่สำคัญของคณะรัฐศาสตร์ฯ เช่น ห้องเรียนและบริเวณโดยรอบคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ร้านกาแฟรัฐศาสตร์ โรงอาหารคณะรัฐศาสตร์ เป็นต้น ในส่วนของสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าความถี่(จำนวน) และค่าร้อยละ ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล คือ เพศ ชั้นปี สาขาที่เรียน เคยใช้หรือไม่เคยใช้แอปพลิเคชัน CMU mobile และค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้แอปพลิเคชัน CMU mobile สถิติเชิงอ้างอิงมี 2 รูปแบบคือ การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) และการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression) โดยสมการถดถอยใช้เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบายและแผนการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปัจจัยด้านพฤติกรรมของนักศึกษา และปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยี กับตัวแปรตามคือ การเลือกใช้หรือไม่เลือกใช้อปพลิเคชัน CMU mobile

ผลการศึกษา

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงซึ่งมีจำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 67.1 และเพศชาย จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 32.9 ในด้านชั้นปีของผู้ตอบแบบสอบถามมีผู้ที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 มีจำนวนมากที่สุดเป็นจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 50.6 อันดับถัดมาคือ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ชั้นปีที่ 1 จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 13.4 และชั้นปีที่ 2 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 11 ตามลำดับ ในด้านสาขาที่เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามที่ศึกษาอยู่ในสาขารัฐประศาสนศาสตร์ มีจำนวนมากที่สุดเป็นจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 52.4 อันดับถัดมาคือ สาขาการระหว่างประเทศ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7 และสาขาการเมืองการปกครอง จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 18.9 ตามลำดับ จำนวนร้อยละของผู้ที่เคยใช้หรือไม่เคยใช้อปพลิเคชัน CMU mobile ผู้ตอบแบบสอบถาม เคยใช้อปพลิเคชัน CMU mobile จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 74.4 และผู้ที่ไม่เคยใช้อปพลิเคชัน CMU mobile จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 25.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อตัวแปรอิสระ ปัจจัยแผนการศึกษาและการให้บริการของมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้อปพลิเคชัน CMU mobile ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่สูง การแปลผลอยู่ในค่า “เห็นด้วยมาก” เรียงลำดับความคิดเห็นมากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ ความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข่าวสารและกิจกรรมของมหาวิทยาลัย การเช็ชชื่อด้วยแอปพลิเคชัน CMU mobile ทำได้ง่ายและสะดวก และการดูตารางรถในแอปพลิเคชัน เข้าใจง่าย ไม่สับสน ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อตัวแปรอิสระแบบจำลองการบริโภคของนักศึกษา ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและปัจจัยทัศนคติ ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่สูง การแปลผลอยู่ในค่า “เห็นด้วยมากที่สุด” และ “เห็นด้วยมาก” โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยที่มีการแปลผล “เห็นด้วยมากที่สุด” ได้ 2 ข้อได้แก่ แอปพลิเคชันสามารถดาวน์โหลดได้ฟรี ไม่เสียค่าใช้จ่าย และสามารถดาวน์โหลดแอปพลิเคชันได้หลายช่องทาง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ได้แก่ App store ของ iPhone และ Google play ของ Android ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อตัวแปรอิสระด้านการยอมรับทางเทคโนโลยี ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่สูง การแปลผลอยู่ในค่า “เห็นด้วยมาก” โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยที่มีการแปลผล “เห็นด้วยมาก” ได้แก่ แอปพลิเคชัน CMU mobile ใช้งานง่าย ไม่จำเป็นต้องฝึกฝนการใช้งานมาก และท่านสามารถใช้แอปพลิเคชัน CMU mobile เพื่ออำนวยความสะดวกทางการศึกษาได้ เช่น ติดตามข่าวสาร เช็กรายชื่อเข้าเรียน ส่วนในด้านความต้องการในการใช้แอปพลิเคชัน จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 122 คน ได้แก่ คุณผลการเรียนรายวิชาได้ จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 84.7 ลงทะเบียนเรียนได้ทั้งล่วงหน้าและเปิดภาคเรียนปกติ จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 75.4 ใช้ยืม คืนหนังสือห้องสมุดได้ จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 73.7 เชื่อมต่อฐานข้อมูลวิจัยได้ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 55.9 และ สะสมแต้มแลกของรางวัลได้ จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8

การตัดสินใจเลือกใช้อัปพลิเคชัน กลุ่มตัวอย่างผู้เคยใช้อัปพลิเคชันมีระดับการตัดสินใจเลือกใช้อัปพลิเคชัน CMU mobile อยู่ในระดับใช้บ้างตามที่อาจารย์บอก ส่วนผู้ไม่เคยใช้อัปพลิเคชัน มีระดับการตัดสินใจเลือกใช้อัปพลิเคชัน CMU mobile อยู่ในระดับไม่ใช้นอกจากถูกบังคับ (เกณฑ์การเลือกใช้อยู่ 4 อย่างคือ ใช้อย่างแน่นอน, ใช้บ้างตามที่อาจารย์บอก, ไม่ใช้นอกจากถูกบังคับ, ไม่ใช้อย่างแน่นอน)

ผลการวิเคราะห์โดยวิธีการหาสมการถดถอยเชิงเส้น (Linear Regression) จากสมมติฐานสามารถสรุปได้ว่า ทั้ง 7 ปัจจัยสามารถพยากรณ์การตัดสินใจเลือกใช้อัปพลิเคชัน CMU mobile ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F=2.840$, $P<0.05$) ซึ่งหมายความว่า มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ปัจจัยที่สามารถนำมาใช้พิจารณาการตัดสินใจเลือกใช้อัปพลิเคชัน CMU mobile และ ปัจจัยด้านต่าง ๆ 7 ปัจจัยสามารถอธิบายค่าความแปรปรวนของการตัดสินใจเลือกใช้อัปพลิเคชัน CMU mobile ได้ 15.3% (R^2 หรือ R square = 0.153) ซึ่งอธิบายได้ว่า 7 ปัจจัยนี้สามารถอธิบายระดับการตัดสินใจการเลือกใช้อัปพลิเคชัน CMU mobile ได้ 15.3% อีก 84.7% เกิดจากปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ โดยผลการวิเคราะห์สมมติฐานมีดังต่อไปนี้ สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านแผนการศึกษาและการให้บริการของมหาวิทยาลัย “ส่งผล” ต่อการเลือกใช้อัปพลิเคชัน CMU mobile ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านแผนและการให้บริการของ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มหาวิทยาลัยส่งผลต่อการเลือกใช้ออปพลิเคชัน CMU mobile ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่า Sig = 0.011 ซึ่งน้อยกว่าค่าระดับความสำคัญที่กำหนดเท่ากับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยนี้เป็นลบและมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = -0.365$, $t = -2.586$, $p < 0.05$) จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 ส่วนสมมติฐานอื่นอีก 6 อย่าง “ไม่ส่งผล” ต่อการเลือกใช้ออปพลิเคชัน CMU mobile ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เนื่องจากมีนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานอื่นที่เหลือ

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

ปัจจัยด้านแผนการศึกษาและการให้บริการของมหาวิทยาลัยส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ออปพลิเคชัน CMU mobile ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า 0.05 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ผลดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑกานต์ นิเมเกิดและสุธรรม พงษ์สำราญ(2557)อ้างในหน้าที่ 34 ซึ่งได้ศึกษาระดับความพึงพอใจของนิสิตต่อคุณภาพการให้บริการของฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการมีความสัมพันธ์กับความคาดหวัง (Expectation) ในการให้บริการของผู้ให้บริการ ถ้าผู้ให้บริการจัดสรรบริการมาไม่ตอบโจทย์หรือคุณภาพไม่ตรงกับที่ผู้รับบริการคาดหวังจะส่งผลให้ความพึงพอใจมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลางจนถึงน้อย ซึ่งเป็นผลให้การตัดสินใจเลือกใช้บริการแตกต่างกันไปด้วย นอกจากนี้ความพึงพอใจในด้านความเชื่อถือได้ การตอบสนองทันที รูปลักษณ์ทางกายภาพและความเอาใจใส่ ส่งผลต่อความพึงพอใจที่แตกต่างกันซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องไปสู่การตัดสินใจเลือกใช้บริการของมหาวิทยาลัย จึงอธิบายได้ว่า ปัจจัยด้านแผนการศึกษาและการให้บริการของมหาวิทยาลัยส่งผลเป็นอย่างมากต่อการตัดสินใจเลือกใช้ออปพลิเคชัน CMU mobile ซึ่งถือเป็นบริการของมหาวิทยาลัย ถ้ามหาวิทยาลัยมีการพัฒนาบริการและตัวแอปพลิเคชันให้ดีกว่าเดิม จะส่งผลให้นักศึกษาเห็นถึงความเอาใจใส่ของมหาวิทยาลัยและตัดสินใจเลือกใช้ออปพลิเคชันได้ ดังนั้นมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ควรมีพัฒนาแผนการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับแอปพลิเคชันและพัฒนาบริการของแอปพลิเคชันให้ดีกว่าเดิม ด้วยระบบการให้บริการข่าวสารที่ถูกต้องน่าเชื่อถือ มีความเอาใจใส่ปรับปรุงบริการของแอปพลิเคชัน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อยู่สม่ำเสมอ มีการตรวจเช็คระบบการให้บริการดูเส้นทางรถสาธารณะให้เข้าใจง่าย บอกจำนวนที่นั่งให้ถูกต้อง และมีการพัฒนาบริการของแอปพลิเคชันให้รองรับความต้องการของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ควรมีการเก็บข้อมูลงานวิจัยนี้ในรูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน CMU mobile เพื่อให้ทราบถึงความต้องการในปัจจุบันอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้แอปพลิเคชัน CMU mobile

รายการอ้างอิง

- กองแผนงาน สำนักงานมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ฉบับที่ 12*. สืบค้น 14 กุมภาพันธ์ 2562, จาก http://planning.oop.cmu.ac.th/wp-content/uploads/2018/12/2018-12-28_08-38-55_62-65.pdf.
- ฉลาดล ชาญพล. (2562). *ความต้องการและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้แอปพลิเคชัน CMU mobile ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่* (รายงานการวิจัย). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปราโมทย์ ลือนาม. (2554). *แนวความคิดและวิวัฒนาการของแบบจำลองการยอมรับการใช้เทคโนโลยี*. วารสารการจัดการสมัยใหม่, 9(1). สืบค้น 2 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/stou-sms-pr/article/view/11933>.
- มณฑกานต์ ฉิมเกิด, และสุธรรม พงศ์สำราญ. (2557). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. วารสารเกษมบัณฑิต, 18(1). สืบค้น 3 พฤษภาคม 2562, จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jkbu/article/download/87391/71138/>
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สุกร เสรีรัตน์, ปณิศา มีจินดา และอรทัย เลิศวรรณวิทย์. (2553). *กลยุทธ์การตลาดและการบริหารเชิงกลยุทธ์โดยมุ่งที่ตลาด*. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis: A global perspective (7th ed.)*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice–Hall.

Venkatesh, Viswanath; Davis, Fred D. (1996). *A model of the antecedents of perceived ease of use: Development and test*. Decision Sciences, 27(3), Page 451. Form,
http://www.vvenkatesh.com/wp-content/uploads/2015/11/19963_DS_Venkatesh_Davis.pdf

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การจัดการเครือข่ายฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย

The Management of Forest Restoration Network in Doi Suthep-Pui National Park

ทยา เลหาศิริวงศ์

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อีเมล peacetaya@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษากำหนดการจัดการเครือข่ายฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและรูปแบบการทำงานของเครือข่ายที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานของเครือข่ายในการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย

ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบและรูปแบบการทำงานของเครือข่ายที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการฟื้นฟูป่าอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบดังนี้ 1) สมาชิกเครือข่าย 2) เป้าหมายร่วมกัน 3) การมีประโยชน์ร่วมกัน 4) การมีส่วนร่วมของสมาชิก 5) การพึ่งอิงร่วมกัน และนอกจากนี้จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานของเครือข่ายในการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย พบว่า มีปัจจัยที่สนับสนุน 4 ประการ ดังนี้ 1) ความเข้าใจ 2) ความจริงใจ 3) การจัดการ 4) การสื่อสาร

คำสำคัญ: การจัดการ , เครือข่าย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Abstract

This research about the Management of Forest Restoration Network in Doi Suthep-Pui National Park is to study the elements and the working process of the network that leads to success in restoring the national park.

This study of factors that affects the network working process in restoring the national park shows that the elements and the network's working process that leads to success consists of 1) the group members 2) shared goals 3) Mutual benefits 4) The participation of the members 5) interdependence. There are 4 factors that affects the network's working process. 1) Understanding 2) Sincerity 3) Management 4) Communication

Keywords: Management , Network

บทนำ

การบุกรุกป่าไม้ในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปัจจุบัน พ.ศ. 2559 พื้นที่ป่าไม้ในประเทศไทยเหลืออยู่เพียงร้อยละ 32 ของพื้นที่ป่าทั้งหมดในประเทศไทย การลดลงของป่าไม้ในประเทศไทยเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้จะมีหน่วยงานของภาครัฐ พยายามให้มีการรณรงค์ปลูกป่าเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาการทำลายป่าได้ (ยุทธศาสตร์กรมป่าไม้ พ.ศ. 2559-2564 กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

มูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์ มีภารกิจหลัก คือ การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ คำนึงชีวิตและความเขียวจีให้กับแผ่นดินไทย โดยเป้าหมายขององค์กรไม่ใช่เพียงแต่การปลูกต้นไม้ให้ได้จำนวนมาก แต่เป้าหมายสูงสุดของเรา คือการสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนระหว่างคนไทยกับทรัพยากรธรรมชาติ โดยการทำให้กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สนุก เข้าถึงง่ายและเปี่ยมด้วยแรงบันดาลใจสำหรับทุกคน สูดทำแล้วเราหวังที่จะสร้างผู้ดูแลสิ่งแวดล้อมรุ่นใหม่ ที่มุ่งมั่นทำงานอย่างรับผิดชอบในการปกป้องระบบนิเวศ เพื่ออนาคตที่ดีของลูกหลานของเราสืบไป ตลอดระยะเวลา 30 ปี มูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานดีเด่นของชาติ สาขาอนุรักษ์

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประจำปี พ.ศ. 2540 ได้เล็งเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จึงได้มีโครงการที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เกิดขึ้นมากมาย เช่น หนึ่งในโครงการที่ประสบผลสำเร็จนั้นคือ

โครงการฟื้นป่าม่อนล่องจำนวน 19 ไร่ อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยมูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์ ร่วมกับอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย หน่วยวิจัยฟื้นฟูป่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ 2 บริษัท เอส.ซี.เอส สปอร์ตแวร์ จำกัด และชุมชนตำบลแม่ริม ซึ่งเป็นชุมชนที่อยู่ในพื้นที่และเป็นผู้ที่จะได้ประโยชน์มากที่สุดจากโครงการดังกล่าว เนื่องจากพื้นที่จำนวน 19 ไร่ ที่จะดำเนินการฟื้นฟูป่านี้เป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมจากการถูกชาวบ้านบุกรุกพื้นที่ทำการเกษตร จึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่จะต้องฟื้นฟูป่าอนุรักษ์ป่าไม้ โดยวัตถุประสงค์ของโครงการนี้คือเพื่อฟื้นฟูป่าและวิจัยพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม และป่าต้นน้ำ ส่งเสริมการกลับมาของกล้าไม้ธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพและเพื่อสร้างรายได้ สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้เกิดความเป็นเจ้าของ มีจิตสำนึกรักและหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ที่จะเอื้อประโยชน์ให้กับประชาชน โดยมิระยะเวลาดำเนินการปีงบประมาณ 2559-2562

จากที่กล่าวมาข้างต้น การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าอนุรักษ์ธรรมชาติและป่าไม้ด้วยการทำงานในรูปแบบเครือข่ายนั้น จึงเป็นเรื่องที่สะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าสามารถนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าอนุรักษ์ธรรมชาติและป่าไม้ได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ผู้ศึกษาจึงประสงค์ที่จะศึกษาองค์ประกอบและรูปแบบการทำงานของเครือข่ายในการฟื้นฟูป่าอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย และปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานของเครือข่ายการฟื้นฟูป่าอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย เพื่อพัฒนาการทำงานของเครือข่ายการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลและยั่งยืน ซึ่งผลการศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานของเครือข่ายการฟื้นฟูป่าในพื้นที่อื่น ๆ ได้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วัตถุประสงค์การวิจัย

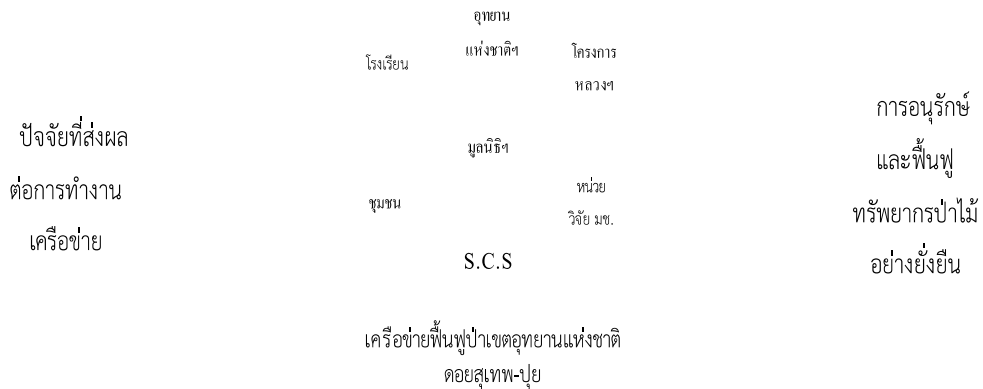
1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและรูปแบบการทำงานของเครือข่ายที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติคอยสุเทพ-ปุย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานของเครือข่ายในการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติคอยสุเทพ-ปุย

กรอบแนวคิดการทำวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษานี้ได้ประยุกต์มาจากแนวคิดการจัดการเครือข่าย ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ลงสำรวจพื้นที่ของเขตอุทยานแห่งชาติคอยสุเทพ-ปุย 19 ไร่ โดยแนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายจะทำให้ผู้ศึกษาสามารถศึกษาองค์ประกอบและรูปแบบการทำงานของเครือข่ายที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติคอยสุเทพ-ปุย ซึ่งสมาชิกของเครือข่ายประกอบไปด้วย มูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย อุทยานแห่งชาติคอยสุเทพ-ปุย หน่วยวิจัยฟื้นฟูป่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ 2 บริษัท เอส.ซี.เอส สปอร์ตแวย์ จำกัด และชุมชนตำบลแม่แรม อำเภอแมริม และจากการศึกษาองค์ประกอบและรูปแบบการทำงานของเครือข่ายที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติคอยสุเทพ-ปุย จะเชื่อมโยงไปสู่การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานของเครือข่ายในการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติคอยสุเทพ-ปุย โดยใช้แนวคิดปัจจัยที่สนับสนุนความสำเร็จของเครือข่าย ดังนั้นเมื่อทราบถึงองค์ประกอบและรูปแบบการทำงานของเครือข่ายที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติคอยสุเทพ-ปุย และค้นพบปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานของเครือข่ายในการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติคอยสุเทพ-ปุย จะสามารถนำไปพัฒนาสู่การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าอย่างยั่งยืนโดยผ่านเครือข่ายการจัดการและฟื้นฟูป่า

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

สำหรับการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การจัดการเครือข่ายฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย โดยเป็นการศึกษาค้นคว้าเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การศึกษาจากเอกสาร และการศึกษาจากการปฏิบัติงานจริงของมูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์

1. ประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลัก

1.1 ประชากร

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	จำนวน
1	อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย	1
2	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย	1
3	หน่วยวิจัยฟื้นฟูป่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่	1
4	มูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์	1
5	โรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์	1
6	บริษัท เอส.ซี.เอส สपोर्टแวร์ จำกัด	1
7	ชุมชนตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม	1

1.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

- หัวหน้าอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จำนวน 1 คน
- หัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย จำนวน 1 คน
- เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย จำนวน 2 คน
- เจ้าหน้าที่หน่วยวิจัยฟื้นฟูป่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 3 คน
- ผู้อำนวยการโรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ 2 จำนวน 1 คน
- คณะครูโรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ 2 จำนวน 2 คน
- นักเรียนโรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ 2 จำนวน 3 คน
- ประธานมูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์ จำนวน 1 คน
- ผู้จัดการมูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์ จำนวน 1 คน
- เจ้าหน้าที่มูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์ จำนวน 3 คน
- ผู้บริหารบริษัท เอส.ซี.เอส สपोर्टแวร์ จำกัด จำนวน 2 คน
- ผู้นำชุมชนและชาวบ้านตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จำนวน 10 คน

โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมดจำนวนรวม 30 คน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้

2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Survey) โดยเก็บรวบรวมจากผู้ให้ข้อมูลกลุ่มต่าง ๆ โดยตรงโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In depth Interview) โดยกำหนดเนื้อหาที่จะศึกษาและทำการตั้งประเด็นคำถามที่มีขอบเขตอยู่ในประเด็นที่สนใจ

2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือการศึกษา การค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารหนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเครือข่าย นอกจากนี้ยังศึกษาเอกสารรายงานการประชุมของ คณะทำงาน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structure interview) โดยการสัมภาษณ์ (interview) จะมีการกำหนดขอบเขตเนื้อหาที่จะศึกษาและทำการตั้งคำถามที่อยู่ในประเด็นที่สนใจไว้ล่วงหน้า และสามารถซักถามเพิ่มเติมเมื่อเจอประเด็นที่น่าสนใจและสามารถนำมาใช้วิเคราะห์ประกอบการวิจัยได้ โดยเป็นการซักถามเกี่ยวกับการทำงานรูปแบบเครือข่ายการฟื้นฟูป่าหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบและรูปแบบที่ส่งผลต่อความสำเร็จและผลกระทบต่อการทำงานของเครือข่ายในการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย

4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่การวิเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

1) การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เป็นการวิเคราะห์จำแนกข้อมูล โดยจะศึกษาและจำแนกวิเคราะห์ข้อมูลตามความเหมาะสม ผู้วิจัยจะจำแนกข้อมูลออกมาอย่างง่าย ๆ ตามประเภทที่สัมพันธ์กับการศึกษา

2) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In depth Interview) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) ที่ได้รับการสัมภาษณ์ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ตามประเด็นที่ต้องการศึกษา แล้วนำมาเรียบเรียงเป็นผลการศึกษารูปเป็นความเรียงแบบพรรณนา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผลการศึกษา

การศึกษากิจการการจัดการเครือข่ายพื้นที่ป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและรูปแบบการทำงานของเครือข่ายที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานของเครือข่ายในการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย นำเสนอผลการศึกษาได้ดังนี้

1. องค์ประกอบและรูปแบบการทำงานของเครือข่ายที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ได้แก่

1.1) สมาชิกเครือข่าย ประกอบไปด้วย

1.1.1) อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ในฐานะบทบาทเจ้าของพื้นที่รับผิดชอบดูแลอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย โดยมีหน้าที่อนุญาตหรือไม่อนุญาตให้สมาชิกเครือข่ายสามารถใช้พื้นที่ในการดำเนินกิจกรรม

1.1.2) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย บทบาทคือผู้ควบคุมดูแลบริหารจัดการพื้นที่แปลงฟื้นฟูป่า 19 ไร่ โดยมีหน้าที่จัดหาคงงานตัดหญ้า และสนับสนุนเจ้าหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมบนแปลงปลูกป่า

1.1.3) มูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์ รับผิดชอบประสานงาน ดำเนินโครงการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จำนวน 19 ไร่ หน้าที่ดำเนินกิจกรรมประสานงานระหว่างสมาชิกในเครือข่าย เพื่อให้สมาชิกเครือข่ายรู้ข่าวสาร การเคลื่อนไหวกิจกรรมของเครือข่ายฟื้นฟูป่า

1.1.4) หน่วยวิจัยฟื้นฟูป่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ บทบาทวิจัยและฟื้นฟูป่า โดยมีหน้าที่ในการนำองค์ความรู้และวิธีการในการฟื้นฟูป่า มาใช้ในพื้นที่ฟื้นฟูป่า 19 ไร่ และจะเก็บข้อมูลต้นไม้ที่ปลูกไว้เพื่อนำไปสู่การวิจัยสภาพพื้นที่ พรรณไม้ และการเจริญเติบโต

1.1.5) โรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ 2 มีบทบาทเป็นผู้ร่วมกิจกรรม โดยมีหน้าที่นำนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมการฟื้นฟูป่า 19 ไร่ ในการร่วมกิจกรรมปลูกป่า การใส่ปุ๋ยต้นไม้ เพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้กับนักเรียนได้เห็นคุณค่าของป่าไม้

1.1.6) บริษัท เอส.ซี.เอส สปอร์ตแวร์จำกัด มีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณ และมีหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์กิจกรรม และเชิญชวนให้คนเมืองเข้าร่วมกิจกรรมฟื้นฟูป่า

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

1.1.7) ชุมชนตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม มีบทบาทเป็นผู้ร่วมดำเนินการ โดยชาวบ้านมีหน้าที่ร่วมกันทำแนวกันไฟและอยู่ยามไฟ

1.2) เป้าหมายร่วมกัน ซึ่งอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย หน่วยวิจัยฟื้นฟูป่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์มีเป้าหมายหลักในการฟื้นฟูป่าไม้ ในขณะที่โรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ 2 และชุมชนแม่แรม มีเป้าหมายเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนและคนในชุมชนได้เห็นคุณค่าของป่า และบริษัท เอส.ซี.เอส. สปอร์ตแวย์ จำกัด มีเป้าหมายเพื่อการประชาสัมพันธ์บริษัท

ทั้งนี้ในเรื่องของการทำความเข้าใจเป้าหมายที่มีร่วมกัน ได้ใช้วิธีการเข้าไปพูดคุยกับสมาชิกเครือข่าย อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

อย่างเป็นทางการ กล่าวคือ มูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์ ซึ่งทำหน้าที่ดำเนินการประสานความร่วมมือ ได้ทำ MOU กับหน่วยวิจัยฟื้นฟูป่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อร่วมกันดำเนินการฟื้นฟูป่า โดยการเข้าไปพูดคุยกับอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย และโครงการหลวงหนองหอย เพื่อพูดคุยถึงเป้าหมายในการฟื้นฟูป่า และทำหนังสือขออนุญาตดำเนินการฟื้นฟูป่า จัดกิจกรรม ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จากการประชาสัมพันธ์โครงการฟื้นฟูป่าของมูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์ จึงทำให้บริษัท เอส.ซี.เอส. สปอร์ตแวย์ จำกัด ติดต่อมา เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการอย่างไม่เป็นทางการ กล่าวคือ มูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์ ทำหน้าที่ประสานความร่วมมือกับโรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ และชุมชนตำบลแม่แรม พูดคุยถึงเป้าหมายในการร่วมทำกิจกรรมฟื้นฟูป่าให้กับผู้นำชุมชนและผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขออนุญาตให้นักเรียนขึ้นไปทำกิจกรรมบนแปลงฟื้นฟูป่า และชุมชนร่วมกิจกรรมโดยการทำแนวกันไฟและอยู่ยามไฟ

ซึ่งเมื่อได้มีการพูดคุยทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ สมาชิกเครือข่ายมีเป้าหมายหลักร่วมกันในการฟื้นฟูป่าต้นน้ำในเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย เพื่อให้พื้นที่ป่ากลับมาอุดมสมบูรณ์และเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะให้กลับสมาชิกในเครือข่ายและชุมชน

1.3) การมีประโยชน์ร่วมกัน การฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย สมาชิกเครือข่ายต่างได้รับผลประโยชน์จากการร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ซึ่งได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมและเพียงพอ คือ จำนวนต้นไม้ที่เพิ่มมากขึ้น ระบบนิเวศสมดุล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สภาพป่ามีความอุดมสมบูรณ์จนนำมาสู่การเป็นป่าต้นน้ำดั้งเดิม และนอกจากผลประโยชน์ร่วมกันแล้วสมาชิกเครือข่ายแต่ละสมาชิกยังได้รับผลประโยชน์จากการเป็นสมาชิกเครือข่าย อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมฟื้นฟูป่าจากบริษัท เอส.ซี.เอส สปอร์ตแวย์ จำกัด โดยประชาชนชุมชนแม่แรมอำเภอแมริม เข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมฟื้นฟูป่า และยังช่วยดูแลอุทยานไฟป่า หน่วยวิจัยฟื้นฟูป่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้เรียนรู้จากมูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์เรื่องการเข้ากับชุมชน สังคม ใด้งานวิจัย นักเรียนโรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ 2 ได้รับการปลูกฝังให้รู้จักคุณค่าและความสำคัญของป่าไม้

1.4) การมีส่วนร่วมของสมาชิก ตลอดระยะเวลาการทำงานฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย สมาชิกเครือข่ายที่มีส่วนร่วมในการวางแผนงาน การดำเนินการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย การกำหนดระยะเวลาการทำงาน กิจกรรม คือ มูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์ หน่วยวิจัยฟื้นฟูป่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ในขณะที่สมาชิกเครือข่ายทั้งหมดเข้าร่วมในกิจกรรมการปลูก การดูแลรักษา และการเก็บข้อมูลต้นไม้ การอยู่ยามไฟ การประสานงานระหว่างสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง และสมาชิกเครือข่ายเข้าร่วมกิจกรรมการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ซึ่งทุกกิจกรรมสมาชิกเครือข่ายมีโอกาสได้พบปะหารือกัน ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

1.5) การพึ่งอิงร่วมกัน มีการสนับสนุนและแลกเปลี่ยนกันทางด้านเทคโนโลยีในการจับพิกัดพื้นที่ปลูกป่าจำนวน 19 ในการกำหนดแปลงฟื้นฟูเพื่อให้สมาชิกผู้ชอบเขตการทำงาน อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย อำนวยความสะดวกในการเข้าทำกิจกรรมในพื้นที่ฟื้นฟูป่า หน่วยวิจัยฟื้นฟูป่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่สนับสนุนด้านองค์ความรู้ ทั้งเรื่องการฟื้นฟูป่า วิธีการปลูก การดูแลรักษา การเข้าถึงชุมชนของมูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์ บริษัท เอส.ซี.เอส สปอร์ตแวย์ จำกัด สนับสนุนด้านงบประมาณ ชุมชน โรงเรียน และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอยสนับสนุนกำลังคนในการทำกิจกรรมการฟื้นฟูป่า การพึ่งอิงร่วมกันดังกล่าวทำให้สมาชิกเครือข่ายยึดโยงกันอย่างเหนียวแน่น ส่งผลให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จนทำให้งานประสบความสำเร็จได้อย่างดี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานของเครือข่ายในการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ได้แก่

- 2.1) ความเข้าใจที่เกิดขึ้นระหว่างสมาชิกเครือข่าย ทั้งวัตถุประสงค์ของเครือข่ายในการฟื้นฟูป่า และเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบของแต่ละสมาชิกเครือข่าย
- 2.2) ความจริงใจ เนื่องจากการฟื้นฟูป่าในเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ชาวบ้านมีส่วนได้ผลประโยชน์จากการฟื้นฟูป่า จึงอาศัยผลตอบแทนซึ่งกันและกัน ดังในกิจกรรมการอยู่ยามไฟ ที่ชาวบ้านในชุมชนโดยเฉพาะผู้ชายที่จะต้องจัดเวรยามเพื่อระวังไฟป่า
- 2.3) การจัดการ มีความยืดหยุ่นในการดำเนินงานของเครือข่ายฟื้นฟูป่า ในการดำเนินกิจกรรม บางครั้งไม่เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ ซึ่งในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป
- 2.4) การสื่อสาร สมาชิกเครือข่ายสามารถติดต่อสื่อสารกันระหว่างสมาชิกเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ คล่องตัว เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกัน โดยไม่จำเป็นต้องสื่อสารผ่านทางผู้ประสานงานหลักของเครือข่าย แต่สามารถสื่อสารการได้อย่างไม่เป็นทางการ

อภิปรายผลการศึกษา

1. องค์ประกอบและรูปแบบการทำงานของเครือข่ายที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ได้แก่ 1) สมาชิกเครือข่าย เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลให้การทำงานของเครือข่ายประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ พระมหาสุทิตย์ อาภากรโร ที่สรุปว่า องค์ประกอบสำคัญของเครือข่าย คือ สมาชิก เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการเป็นเครือข่ายที่สร้างรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ตามหลักธรรมชาติที่จะต้องพึ่งพาอาศัยกัน 2) เป้าหมายร่วมกัน สมาชิกเครือข่ายมีจุดหมาย แนวทางแก้ไขปัญหา และจุดมุ่งหมายในอนาคตร่วมเป็นภาพเดียวกันในการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ซึ่งสอดคล้องกับ ธนา ประมุขกุล ที่สรุปว่า เป้าหมาย คือ วัตถุประสงค์ร่วมของการเป็นเครือข่าย ความชัดเจนของเป้าหมาย มีความสำคัญต่อการเข้าร่วมและคงอยู่ของสมาชิกทั้งหลาย 3) การมีประโยชน์ร่วมกัน การฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย สมาชิกเครือข่ายต่างได้รับผลประโยชน์จากการร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ซึ่งได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมและเพียงพอ สอดคล้องกับเกรียงศักดิ์

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เจริญวงศ์ศักดิ์ ที่สรุปว่า การร่วมเป็นเครือข่ายจะต้องอยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกัน และยังคงสอดคล้องกับ ธนา ประมุขกุล ที่สรุปว่า การให้ผลประโยชน์ต่างตอบแทน เป็นการแบ่งปันผลประโยชน์ซึ่งกันและกันที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกัน 4) การมีส่วนร่วมของสมาชิก ตลอดระยะเวลาการทำงานในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย มีการประสานงานระหว่างสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง และสมาชิกเครือข่ายเข้าร่วมกิจกรรมการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ทั้งการปลูก ตัดหญ้า ใส่ปุ๋ย การทำแนวกันไฟ การเก็บข้อมูลต้นไม้ สมาชิกเครือข่ายมีโอกาสได้พบปะหารือกัน ความต่อเนื่องของกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ที่สรุปว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในเครือข่าย ซึ่งการมีส่วนร่วมเป็นเงื่อนไขที่ส่งผลให้เกิดการร่วมคิด ร่วมรู้ ร่วมตัดสินใจ และร่วมลงมือทำอย่างจริงจัง 5) การพึ่งอิงร่วมกัน มีการสนับสนุนและแลกเปลี่ยนกันทางด้านเทคโนโลยี ความรู้ งบประมาณ และกำลังคนระหว่างกัน ทำให้สมาชิกเครือข่ายยึดโยงกันอย่างเหนียวแน่น ส่งผลให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จนทำให้งานประสบผลสำเร็จได้อย่างดี

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานของเครือข่ายในการฟื้นฟูป่าเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ได้แก่
1) ความเข้าใจ เข้าใจตรงกันระหว่างสมาชิกเครือข่าย ทั้งวัตถุประสงค์ของเครือข่าย และบทบาทของตนเอง 2) ความจริงใจ การดำเนินงานของเครือข่ายมีลักษณะเป็นการประสานงานในแนวราบ ไม่ใช่การมีการบังคับบัญชา 3) การจัดการ มีความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการ สามารถปรับเปลี่ยนได้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป 4) การสื่อสาร สมาชิกเครือข่ายสามารถติดต่อสื่อสารกันระหว่างสมาชิกเครือข่ายได้อย่างมีอิสระ คล่องตัว เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกัน โดยไม่จำเป็นต้องสื่อสารผ่านทางผู้ประสานงานหลักของเครือข่าย ซึ่งสอดคล้องกับ ธนา ประมุขกุล ที่สรุปว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จของเครือข่ายประกอบด้วย ความเข้าใจ ความเป็นประชาธิปไตย ความจริงใจ การจัดการ และการสื่อสาร

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อเสนอแนะการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ควรศึกษาผลลัพธ์ที่ดำเนินการของมูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์
และควรศึกษาเปรียบเทียบในพื้นที่การฟื้นฟูป่าในเขตอุทยานแห่งชาติอื่นด้วย

รายการอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูป
การศึกษา. กรุงเทพฯ: ชักเชสมิเดีย.

ธนา ประมุขกุล. (2544). “เครือข่าย” วารสารส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม 24 (July-
September)

พระมหาสุทิตย์ อากาศโร. (2547). เครือข่าย: ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ. กรุงเทพฯ:
โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.).

ยุทธศาสตร์กรมป่าไม้ พ.ศ. 2559-2564 กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สืบค้นเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2560 เข้าถึงได้จาก

http://forestinfo.forest.go.th/Content/file/forest%20strategy%2059_64.pdf

วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2550). เครือข่าย: นวัตกรรมการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย .

สามทศวรรษ มูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์ 30 ปี แห่งการฟื้นฟูป่า. (2558).

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการเงินยืมทตรงจ่าย

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Quality Deployment Approach of Loan Service for

Faculty of Science, Mahidol University

วันทนีช ชูศิริโรจน์¹ Wantanee Choosiriloj¹

¹ นักวิชาการเงินและบัญชี(ผู้ชำนาญการพิเศษ) สังกัดงานคลังและพัสดุ คณะวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล, email : wantanee.nit@mahidol.ac.th

นันทิดา เอี่ยมอิม² Nantida Eameim²

² นักวิชาการเงินและบัญชี สังกัดงานคลังและพัสดุ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, email

:nantida.eam@mahidol.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการเงินยืมทตรงจ่าย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2) เปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการเงินยืมทตรงจ่าย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการให้บริการเงินยืมทตรงจ่าย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับคุณภาพการให้บริการเงินยืมทตรงจ่าย คณะวิทยาศาสตร์ ให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า หลักการตอบสนองต่อลูกค้า หลักการรู้จักและเข้าใจลูกค้า และหลักความเป็นรูปธรรมของมหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประเภทสนับสนุนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการไม่แตกต่างกัน ส่วน อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) แนวทางการพัฒนา ควรจัดฝึกอบรม ศึกษางานสำหรับผู้ปฏิบัติงาน เพื่อ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เพิ่มพูนความรู้ในด้านต่างๆทั้งหน่วยงานภายในและหน่วยงานราชการภายนอก ที่มีการจัดอบรมในหัวข้อต่างๆ โดยพิจารณานำความรู้มาพัฒนางานประจำให้ดียิ่งขึ้น และควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ระหว่างภาควิชา หน่วยงาน เพื่อจะได้ทราบถึงสิ่งที่ไม่เข้าใจ และจะได้นำมาปรับปรุงต่อไป

คำสำคัญ: คุณภาพการบริการ, คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

This thesis aimed to 1) study a quality level of loan service of Faculty of Science, Mahidol University, 2) compare quality of loan service for Faculty of Science, Mahidol University based on personal factors, and 3) provide suggestions on the approach to loan service development for Faculty of Science, Mahidol University.

Results of this study were as follows; 1) Quality of loan service in terms of assurance, responsiveness, customer centric and tangibility was generally at the highest level (an average of 4.42). 2) Supporting personnel with different genders had no difference in the opinion on service quality, whereas those personnel with different ages, education levels and work experience had different opinions about service quality at the statistically significant level of 0.05. 3) Regarding to development approaches, training or observing project should be set up for employees to increase their knowledge in a variety of topics by internal and external government agencies which host a training in different topics based on consideration of whether knowledge could be applied to develop job routines. In addition, opinion exchange between departments and organizations would be hosted in order to know what topics are not clearly understood and further improve them.

Keywords: Service Quality / Faculty of Science, Mahidol University

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บทนำ

การบริหารงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างเป็นตัวขับเคลื่อน งบประมาณถือได้ว่าเป็นปัจจัยหลักที่เป็นตัวขับเคลื่อนที่จะมุ่งให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพตามภารกิจกิจกรรม โดยเงินยืมทรองจ่ายเป็นงบประมาณเงินรายได้ของคณะที่มหาวิทยาลัยอนุญาตให้คณะ และส่วนงานต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย สามารถยืมเงินไปใช้ในการบริหารงานของคณะ ตามกิจกรรมต่าง ๆ (เกียรติคุณ เรื่องสุวรรณ 2560)

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีหน่วยงานระดับภาควิชา 14 ภาควิชา หน่วยงานในสำนักงานคณบดี 13 หน่วยงาน และศูนย์วิจัยเทคโนโลยียาง จำนวน 1 ศูนย์ และหนึ่งในการพัฒนาที่ทำให้บรรลุนิติสัมพันธ์พันธกิจของคณะ คือการให้บริการด้านเงินยืมทรองจ่ายของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่สามารถช่วยให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ มีความคล่องตัว โดยเฉพาะในส่วนองงานบริการวิชาการซึ่งหากไม่ได้ใช้เงินยืมทรองจ่ายเพื่อดำเนินโครงการให้เสร็จทันกำหนดส่งงานวิจัยนั้นจะเกิดผลเสียหายต่อคณะและผู้วิจัยเป็นอย่างมาก ส่งผลกระทบ ทำให้นำเงินไปบริหารจัดการทางการเงินในแต่ละโครงการไม่ทันเกิดการขาดสภาพคล่องลดลง หรืออาจจะส่งผลทำให้การทำวิจัยเกิดความล่าช้า ทำให้รายงานผลความก้าวหน้าไม่ทันตามกำหนดเวลาของแต่ละแหล่งทุน อาจรวมถึงการจัดกิจกรรมต่างๆของคณะ อาทิเช่น จัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์จากสำนักพิมพ์ต่างประเทศ งานมหิดลวิชาการ กิจกรรมมหาวิทยาลัยเด็ก เป็นต้น ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญทุกกิจกรรมทั้งสิ้น การบริหารจัดการเงินยืมทรองจ่ายจึงต้องพบเจออุปสรรคมากมายทั้งในเรื่องการยืมเงินเร่งด่วนมิได้คาดหมาย กระชั้นชิดกับเวลาจัดกิจกรรมเนื่องจากเหตุผลนานาประการของแต่ละส่วนงานที่จักขอยืม เอกสารการยืมเงินและส่งใช้ไม่ถูกต้อง ขาดความรู้เรื่องระเบียบ ข้อบังคับที่เปลี่ยนแปลงยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน ดังนั้นเมื่อมาใช้บริการแบบเร่งด่วน หลายๆส่วนงานต้องการแบบรวดเร็ว อีกทั้งเจ้าหน้าที่ในการให้บริการด้านเงินยืมทรองจ่ายมีจำนวนน้อยและปฏิบัติงานหลายด้าน ซึ่งผู้ให้บริการต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ การติดตามทวงถามลูกหนี้เงินยืม การบริหารจัดการเงินยืมทรองจ่ายให้เพียงพอและทันต่อการใช้กิจกรรมต่างๆ ของคณะนั้น อาจไม่สามารถทราบการบริการที่มีต่อผู้มาใช้บริการได้ว่าเหมาะสมถูกต้องเพียงใด ควร

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กระชับขั้นตอนการปฏิบัติงานส่วนใดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อคณะโดยไม่ผิดระเบียบ และ
ข้อบังคับของมหาวิทยาลัยมหิดลอีกด้วย

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญ และสนใจที่จะศึกษาแนวทางการ
พัฒนาคุณภาพการให้บริการเงินยืมทรองจ่าย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อนำข้อมูลที่ได้
ได้รับมาปรับปรุงแก้ไขกระบวนการต่าง ๆ ให้ดำเนินไปได้ด้วยดี คล่องตัว และมีความถูกต้อง
รวดเร็ว เป็นแนวทางในการบริหารงานพัฒนาไปสู่การปรับปรุงการบริการที่ดียิ่งขึ้น เพื่อตอบสนอง
แผนยุทธศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2560.–2564 ยุทธศาสตร์ที่ 3
Excellence in Professional Services and Social Engagement และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของคณะ
วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล คือ เป็นคณะวิทยาศาสตร์ชั้นนำในระดับสากล อันดับ 1 ใน 3 ของ
ASEAN ในปี 2020

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

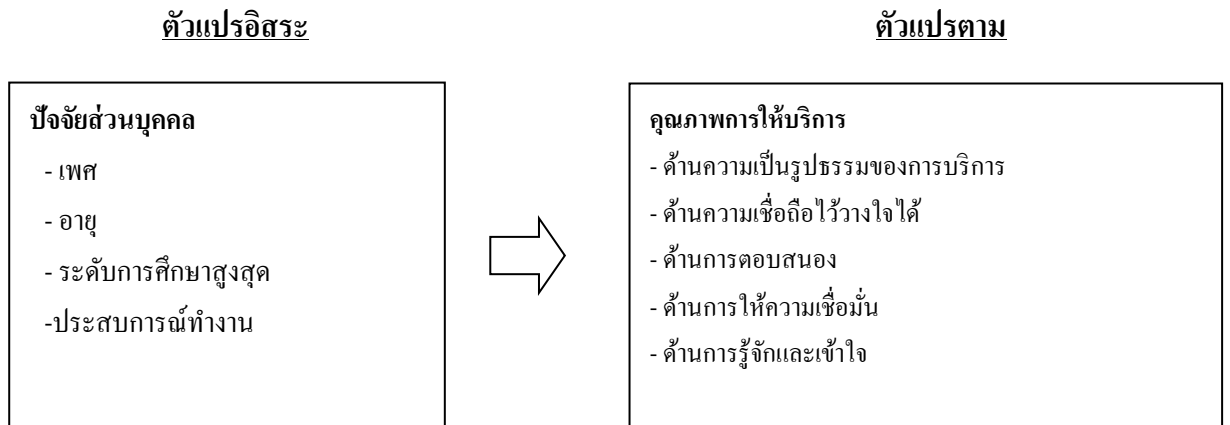
1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการเงินยืมทรองจ่าย คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการเงินยืมทรองจ่าย คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการให้บริการเงินยืมทรองจ่าย คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

กรอบแนวคิดการทำวิจัย

ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิด SERVQUAL ที่ปรับปรุงใหม่ประกอบด้วย 5 มิติหลัก
มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดคุณภาพการให้บริการ

สมมติฐานการวิจัย

ผู้ปฏิบัติงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการเงินยืมตรงจ่ายแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งตำแหน่งประเภทสนับสนุนคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 331 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม 2561)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประเภทสนับสนุนคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 181 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 และคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากสัดส่วนของภาควิชา/งานด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งระดับชั้น (Stratified Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา : เป็นการศึกษาเฉพาะความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประเภทสนับสนุนต่อการให้บริการเงินยืมตรง แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ (1) ด้านความเป็นรูปธรรม

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ของการบริการ (2) ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ (3) ด้านการตอบสนอง (4) ด้านการให้ความเชื่อมั่น และ
(5) ด้านการรู้จักและเข้าใจ

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา : เก็บรวบรวมข้อมูลภายในระยะเวลา 4 เดือน (กันยายน –
ธันวาคม พ.ศ. 2561

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบระดับความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อการให้บริการเงินยืมตรงจ่าย คณะ
วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. ทราบข้อแตกต่างของผู้ปฏิบัติงานต่อการให้บริการเงินยืมตรงจ่าย คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน เพื่อพัฒนาปรับปรุงการให้บริการเงินยืมตรงจ่าย
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บททวนวรรณกรรม

ความหมายคุณภาพการบริการ

คอตเลอร์ (Kotler, 2003) ให้คำจำกัดความของคำว่า “การบริการ” ว่า หมายถึงการแสดง
หรือการกระทำใดๆ ที่หน่วยงานหนึ่งสามารถเสนอให้กับอีกหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถ
จับต้องได้ (Intangible) และไม่มีผลต่อการเป็นเจ้าของในสิ่งใดๆ โดยอาจจะไม่มีความเกี่ยวข้องกับ
ผลิตภัณฑ์ทางกายภาพ (Physical Product) ก็ได้ จากคำนิยาม ดังกล่าวข้างต้น ทำให้สามารถกล่าวได้
ว่า การบริการ (Service) คือ การกระทำหรือกิจกรรมที่สนองความต้องการของผู้อื่น และทำให้ผู้ที่
ได้รับการบริการเกิดความพึงพอใจต่อสิ่งที่ได้รับนั้น

ทฤษฎีคุณภาพการให้บริการ

SERVQUAL..ที่ปรับปรุงใหม่ประกอบด้วย 5 มิติหลัก (Zeithaml, Parasuraman and
Berry, 1990: 28; Lovelock, 1996:464-466)ประกอบด้วย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มิติที่ 1 ความเป็นรูปธรรมของบริการ (tangibility) เป็นลักษณะทางกายภาพที่ปรากฏให้เห็นถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อันได้แก่ สถานที่ บุคลากร อุปกรณ์ เครื่องมือ เอกสารที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารและสัญลักษณ์

มิติที่ 2 ความเชื่อถือไว้วางใจได้ (reliability) เป็นความสามารถในการให้บริการให้ตรงกับสัญญาที่ให้ไว้กับผู้รับบริการ บริการที่ให้ทุกครั้งจะต้องมีความถูกต้อง เหมาะสม

มิติที่ 3 การตอบสนองต่อลูกค้า (responsiveness) เป็นความพร้อมและความเต็มใจที่จะให้บริการ โดยสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างทันท่วงที

มิติที่ 4 การให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า (assurance) เป็นความสามารถในการสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นกับผู้รับบริการ ผู้ให้บริการจะต้องแสดงถึงทักษะความรู้ ความสามารถในการให้บริการและตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการด้วยความสุภาพ

มิติที่ 5 การรู้จักและเข้าใจลูกค้า (empathy) เป็นความสามารถในการดูแลเอาใจใส่ผู้รับบริการตามความต้องการที่แตกต่างของผู้รับบริการแต่ละคน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กุลิศรา เปล่งศรีเกิด (2560) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพการให้บริการของนิติบุคคลอาคารชุดลาซาลพาร์ค อาคาร A สุขุมวิท 105 เป็นการวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพของการให้บริการ และเปรียบเทียบระดับคุณภาพของ การให้บริการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้พักอาศัย ผลการวิจัย พบว่า ผู้พักอาศัยในอาคารชุดลาซาลพาร์คอาคาร A สุขุมวิท 105 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพการให้บริการ ในภาพรวมมีคุณภาพการให้บริการอยู่ในระดับดีเมื่อพิจารณาคุณภาพการให้บริการ 5 ด้าน พบว่า ทุกด้านมีคุณภาพการให้บริการอยู่ในระดับดีผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้พักอาศัยในอาคารชุดลาซาลพาร์ค อาคาร A สุขุมวิท 105 ที่มีเพศ การศึกษา อายุ อาชีพ รายได้และสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพการให้บริการในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ผู้พักอาศัย ที่มีอายุอาชีพ รายได้และสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับ คุณภาพการให้บริการรายด้านแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สุรศักดิ์ อ่อนกล้าผล (2559) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพการให้บริการของด่านตรวจคนเข้าเมืองในจังหวัดหนองคาย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เปรียบเทียบ คุณภาพการให้บริการจำแนกตามเพศอายุระดับการศึกษา และอาชีพ รวมทั้งข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการของด่านตรวจคนเข้าเมืองในจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า 1.ระดับคุณภาพการให้บริการของด่านตรวจคนเข้าเมืองในจังหวัดหนองคาย พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง 2.ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพการให้บริการของด่านตรวจคนเข้าเมืองใน จังหวัดหนองคาย จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำแนกตามอายุ และอาชีพ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

วิศนา ทับทิม (2556) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพการให้บริการของเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ เทศบาลเมืองอรัญญิก จังหวัดพิษณุโลก การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาคุณภาพการให้บริการของเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ เทศบาลเมืองอรัญญิก จังหวัดพิษณุโลก และเปรียบเทียบระดับคุณภาพการให้บริการของ เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้เทศบาลเมืองอรัญญิก จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ผลการวิจัย พบว่า ผู้ใช้บริการของเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ เทศบาลเมืองอรัญญิก จังหวัด พิษณุโลก มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ เทศบาลเมือง อรัญญิก จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้ใช้บริการที่มีเพศ และ อาชีพ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ ไม่แตกต่างกันทางสถิติ แต่ผู้บริการที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการ ให้บริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุสติ แสนเสนาะ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพการให้บริการงานจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับคุณภาพ การให้บริการ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการ ซึ่งจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิจัย พบว่า 1) ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพ การให้บริการงานจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน โดยรวมอยู่ในระดับสูง 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการ พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการ งานจัดเก็บภาษีในเขตพื้นที่4องค์การบริหาร

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ส่วนค่าเบี่ยงเบน ในด้านขั้นตอนการให้บริการ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับที่ 0.05

วิธีการวิจัย

การวิจัยแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการเงินยืมทตรงจ่าย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในครั้งนี้ ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ และเพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งตำแหน่งประเภทสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 331 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม 2561)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประเภทสนับสนุน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 181 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการเงินยืมทตรงจ่าย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ปัจจัยส่วนบุคคล แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการเงินยืมทตรงจ่าย ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการเงินยืมทตรงจ่าย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จัดทำหนังสือถึงภาควิชา/งานต่างๆ ภายในคณะวิทยาศาสตร์ เพื่อแจกให้ผู้ประสานงานในส่วนงานต่างๆ ตามจำนวนที่สุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประเภทสนับสนุน ตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลคืนตามเวลาที่กำหนด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 เดือน คือตั้งแต่ กันยายน 2561 ถึง ธันวาคม 2561

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการประมวลผลข้อมูล ภายหลังจากได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน จนได้แบบสอบถามทั้งหมด 181 ชุด จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t -Test) ทดสอบค่าเอฟ (F -test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการการพัฒนาคุณภาพการให้บริการเงินยืมตรงจ่าย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิจัยในรูปของตารางและการบรรยายประกอบ โดยเรียงลำดับผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิจัยปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงานคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 81.77) เพศชาย (ร้อยละ 18.23) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-45 ปี (ร้อยละ 23.20) รองลงมาอายุระหว่าง 46-50 ปี (ร้อยละ 22.65) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 64.09) รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 34.81) ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 32.60)

2. ระดับคุณภาพการให้บริการเงินยืมตรงจ่าย คณะวิทยาศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด รายละเอียดตามตารางที่ 1

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยของคุณภาพการให้บริการ จำแนกเป็นรายด้าน

คุณภาพการให้บริการ	Mean	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. หลักความเป็นรูปธรรมของการบริการ	4.34	0.51	มากที่สุด
2. หลักความเชื่อถือไว้วางใจได้	4.50	0.51	มากที่สุด
3. หลักการตอบสนองต่อลูกค้า	4.40	0.54	มากที่สุด
4. หลักการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า	4.45	0.53	มากที่สุด
5. หลักการรู้จักและเข้าใจลูกค้า	4.38	0.53	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยคุณภาพการให้บริการเงินยืมตรงจ่าย โดยรวม	4.42	0.49	มากที่สุด

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน ผู้ปฏิบัติงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริการแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประเภทสนับสนุนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริการไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประเภทสนับสนุนที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รายละเอียดตามตารางที่ 2 ตารางที่ 2 แสดงการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริการ แตกต่างกัน

คุณภาพการให้บริการ	ปัจจัยส่วนบุคคล			
	เพศ	อายุ	การศึกษา	ประสบการณ์ทำงาน
	<i>t</i>	F	F	F
	Sig.	Sig.	Sig.	Sig.
1. หลักความเป็นรูปธรรมของการบริการ	2.05 0.04**	3.18 0.00**	2.86 0.06	8.53 0.00**
2. หลักความเชื่อถือไว้วางใจได้	1.43 0.15	9.59 0.00**	3.71 0.02**	12.15 0.00**

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

3. หลักการตอบสนองต่อลูกค้า	2.38	8.18	5.89	10.56
	0.02**	0.00**	0.00**	0.00**
4. หลักการให้ความเชื่อมั่นต่อ ลูกค้า	0.95	7.34	3.65	10.34
	0.34	0.00**	0.02**	0.00**
5. หลักการรู้จักและเข้าใจลูกค้า	0.86	8.27	4.47	7.93
	0.39	0.00**	0.13	0.00**
ภาพรวม	1.58	8.03	4.68	10.91
	0.12	0.00**	0.01**	0.00**

* $P < 0.05$

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการเงินยืมตรงจ่าย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการเงินยืมตรงจ่าย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการให้บริการเงินยืมตรงจ่าย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประเภทสนับสนุนภายในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 181 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ปรับโครงสร้างของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้น 2 กลุ่ม และทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัย พบว่า

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

1. ระดับคุณภาพการให้บริการเงินยืมทรองจ่าย คณะวิทยาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลักความเชื่อถือไว้วางใจได้ คุณภาพการบริการ อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส มีความรู้เรื่องประกาศข้อบังคับต่างๆ และสามารถแนะนำการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง สร้างความเชื่อมั่นต่อผู้มารับบริการ อีกทั้งยังสามารถติดต่อได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว รู้จักและเข้าใจถึงความต้องการของผู้มารับบริการ มีการติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำเอกสารในขั้นตอนต่างๆ และแสดงความรับผิดชอบเมื่อเกิดข้อผิดพลาด ผู้ให้บริการเป็นกันเองกับผู้รับบริการ ผู้ให้บริการมีการคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้รับบริการและผู้ให้บริการเข้าใจถึงความจำเป็นในการมาขอรับบริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิวิศนา ทับทิม (2556) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพการให้บริการของเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้เทศบาลเมืองอรัญญิก จังหวัดพิษณุโลก พบว่า มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้เทศบาลเมือง อรัญญิก จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประเภทสนับสนุนที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการไม่แตกต่างกัน ส่วน อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนี้ ผู้รับบริการส่วนใหญ่เป็นช่วงอายุ 41-45 ปี ซึ่งเป็นวัยทำงานที่ค่อนข้างมีประสบการณ์การทำงานสูง เฉลี่ย 15 ปีขึ้นไป และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี จะไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงตามประกาศข้อบังคับต่างๆ เมื่อมีการชี้แจงให้แก้ไข สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุณิศรา เปล่งศรีเกิด (2560) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพการให้บริการของนิติบุคคลอาคารชุดลาซาลพาร์ค อาคาร A สุขุมวิท 105 ผู้พักอาศัยในอาคารชุดลาซาลพาร์ค อาคาร A สุขุมวิท 105 ที่มีเพศ การศึกษา อายุ อาชีพ รายได้และสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพการให้บริการในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ผู้พักอาศัย ที่มีอายุอาชีพ รายได้และสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพการให้บริการรายด้านแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. หลักความเป็นรูปธรรมของการบริการ ควรมีการติดต่อประสานงานที่ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาพในปัจจุบัน เช่น เพิ่มช่องทางการติดต่อทางโทรศัพท์มือถือ การใช้ไลน์ เฟสบุ๊ก อินสตราแกรม ให้เป็นประโยชน์
2. หลักความเชื่อถือไว้วางใจได้ ควรจัดอบรมชี้แจงทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จะได้นำไปปรับปรุงแก้ไข
3. หลักการตอบสนองต่อลูกค้า ควรจัดทำคู่มือขั้นตอนปฏิบัติงานเรื่องเงินยืมตรงจ่ายแบบสั้นและเข้าใจง่ายเผยแพร่ในเว็บไซต์ของงานคลังและพัสดุ และแบบรูปเล่มที่สามารถขอดูได้ตลอดเวลา รวมถึงเป็นไฟล์แบบ EBOOK ที่สะดวกต่อการค้นหา
4. หลักการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า ควรให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ ตอบปัญหา และอธิบายข้อสงสัยให้เข้าใจได้ มีกิจกรรมรยทที่สุภาพ รักษามาตรฐานการให้บริการเช่น ไม่ปล่อยให้โทรศัพท์ดังเกิน 2 ครั้งต้องมีผู้รับสาย
5. หลักการรู้จักและเข้าใจลูกค้า ควรปฏิบัติต่อผู้รับบริการทุกรายอย่างเท่าเทียมกันและชี้แจงทำความเข้าใจอย่างถูกต้องทุกครั้งก่อนปฏิบัติงานจริงเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้

แนวทางการพัฒนา

1. จัดฝึกอบรมสำหรับผู้ปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในด้านต่างๆ ทั้งหน่วยงานภายในและหน่วยงานราชการภายนอก ที่มีการจัดอบรมในหัวข้อต่างๆ โดยพิจารณานำความรู้มาพัฒนางานประจำให้ดียิ่งขึ้น
2. ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ระหว่างภาควิชา หน่วยงาน เพื่อจะได้ทราบถึงสิ่งที่ไม่เข้าใจ และจะได้นำมาปรับปรุงต่อไป
3. จัดทำแบบสอบถามเล็กๆ เพื่อทดสอบความพึงพอใจของผู้มารับบริการเพื่อนำมาปรับปรุงการให้บริการ 1 ครั้งต่อปี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาผู้วิจัยเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรเปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการในแต่ละด้านที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการเงินยืมตรงจ่าย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

รายการอ้างอิง

- เกียรติคุณ เรื่องสุวรรณ. (2560). *การวิเคราะห์ระบบบริหารเงินตรงราชการ:กรณีศึกษาวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2553-2557*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- กุลิสรา เปล่งศรีเกิด. (2560). *คุณภาพการให้บริการของนิติบุคคลอาคารชุดลาซาลพาร์ค อาคาร A สุขุมวิท 105*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก. กรุงเทพมหานคร.
- ัชชวาล อรวงศ์สุภทัต. (2011). *คุณภาพการให้บริการ*. วันที่ค้นข้อมูล 15 กันยายน 2561, เข้าถึงได้จาก www.tpa.or.th/writer/read_this_book_topic.php?
- ผุสดี แสนเสนาะ. (2556). *คุณภาพการให้บริการงานจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. จันทบุรี.
- วิวิศนา ทับทิม. (2556). *คุณภาพการให้บริการของเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้เทศบาลเมืองอรัญญิก จังหวัดพิษณุโลก*. วิทยานิพนธ์การจัดการประยุกต์. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. พิษณุโลก.
- สุรศักดิ์ อ่อนกล้าผล. (2559). *คุณภาพการให้บริการของด่านตรวจคนเข้าเมืองในจังหวัดหนองคาย*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- Zeithaml, V. A., Parasuraman, and L. L., Berry.(1990). *Delivering Quality Service : Balancing Customer Perceptions*. New York : The Free Press.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Efficiency in the operation of receiving and paying according to good governance. Faculty of Science Mahidol University

นันทิดา เอี่ยมอ้อม¹ Nantida Eameim

นักวิชาการเงินและบัญชี สังกัด คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Finance and Accounting Analyst, Faculty of Science, Mahidol University

จารุณี มีสมบัติ² Jarunee Mesombuth

นักวิชาการเงินและบัญชี สังกัด คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Finance and Accounting Analyst, Faculty of Science, Mahidol University

nantida.eam@mahidol.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชากร คือ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการเงินที่ประจำอยู่ภาควิชา และหน่วยงานต่างๆ ภายในคณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 110 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย 4.23 3.90 3.70 3.60 3.43 และ 3.43 ตามลำดับ)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

และ 2) ข้อเสนอแนะจากการวิจัย มุ่งเน้นไปยังหลักที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ หลักความโปร่งใส ซึ่งมีข้อเสนอแนะ คือ หน่วยงานต้องมีการกำหนดหน้าที่ของผู้ปฏิบัติอย่างชัดเจน อีกทั้งยังต้องบริหารจัดการกับเอกสารด้านการรับและจ่ายให้ถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับ และมีความพร้อมในการให้เข้าตรวจสอบจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก และหลักการมีส่วนร่วมซึ่งมีข้อเสนอแนะ คือ หน่วยงานควรเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติทุกส่วนงานได้มีส่วนร่วมในการคิด ค้นหาปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการรับและจ่ายเพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกัน และ 3) แนวทางการพัฒนาควรศึกษาเชิงลึกในเรื่องเดียวกันในแต่ละส่วนงาน เพื่อนำมาเปรียบเทียบและ จัดทำเป็นผลสรุปร่วมกัน เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล และเป็นประโยชน์สูงสุดของคณะวิทยาศาสตร์ต่อไป

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, ด้านการรับและจ่าย, หลักธรรมาภิบาล, คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the efficiency of receipt and payment operation on fiscal administration of good governance of Faculty of Science , Mahidol University 2) study the approaches for develop the efficiency of receipt and payment operation on fiscal administration of good governance of Faculty of Science, Mahidol University. The population was classified by personal factors. The population of this study was 110 financial officials from every department and division in Faculty of Science, Mahidol University. The research instrument was questionnaire. Data were analyzed through frequency, percentage, mean and standard deviation.

The result of this study indicated that 1) The efficiency of receipt and payment operation on fiscal administration of good governance of Faculty of Science, Mahidol University had a high level of overall. When considering each principle by sorting from the highest mean principle to the lowest mean principle as following Ethics, Rule of Laws , Accountability , Utility , Transparency and Participation (means were 4.23 , 3.90 , 3.70 , 3.60 , 3.43 and 3.43 respectively). 2) Suggestion from this study would focus on two lowest mean principles. First is transparency which has suggestion as following Faculty of Science must define the duty of financial officials

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

obviously and ready to be examined by their own internal audit division and the external audit division. And second is Participation which has suggestion as following Faculty of Science should let financial officials from every department and every division participate in thinking , searching and analyzing their own problem and desire for mutual integration. 3)The approaches for develop is every department and division should study in depth in the same issue, comparing each result and making the joint result for the approaches for develop the efficiency of receipt and payment operation on fiscal administration of good governance and the best benefit for Faculty of Science.

Keywords : Efficiency, receipt and payment , good governance, Faculty of Science Mahidol University

บทนำ

จากความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี ทำให้สภาพสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาความเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว กลายเป็นสังคมบริโภคนิยมและวัตถุนิยมที่ทำให้เกิดการมุ่งแสวงหาวัตถุนิยมมาป้อนกิเลส ทำให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมไม่ว่าจะเป็นการขาดระเบียบวินัย การประพฤติมิชอบในทางทุจริต เป็นต้น จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ชี้ให้เห็นว่า คุณธรรมจริยธรรมได้เสื่อมถอยลง โดยคุณธรรมจริยธรรมจัดเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่ช่วยชี้แนะแนวทางให้เป็นที่ถูกต้องและเปรียบเสมือนเป็นกฎเกณฑ์ป้องกันการเกิดทุจริตต่อหน้าที่ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อภาพรวมของประเทศ การให้บริการของส่วนราชการจึงมีผลกระทบโดยตรง ดังนั้น วิธีการหนึ่งในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือ ความพยายามที่จะใช้วิธีการตรวจสอบ หรือมีกระบวนการวัดความเสี่ยงของการทุจริตในหน่วยงานต่างๆ ตลอดทั้งการพัฒนาวิธีการทำงานที่มีหลักการความถูกต้องและความรับผิดชอบ ความโปร่งใส และเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกๆ ฝ่าย ในองค์กรและผู้ใช้บริการภายนอก ซึ่งกระบวนการดังกล่าวทางวิชาการถือว่าการนำหลักธรรมาภิบาล มาปรับใช้ในการป้องกันหรือลดความรุนแรงของการทุจริตในภาครัฐ

มหาวิทยาลัยมหิดล มีความมุ่งมั่นที่จะก้าวไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำในระดับโลก จึงให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ มีความยั่งยืน และสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อันประกอบไปด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความ
รับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า จึงได้กำหนดคู่มือธรรมเนียมมาภิบาลขึ้น เพื่อให้กรรมการสภามหาวิทยาลัย
สภาคณาจารย์ ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานทั้งหมดของมหาวิทยาลัยมหิดล ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้
รับทราบถึงเจตนารมณ์ นโยบาย หลักการ ความคาดหวังของมหาวิทยาลัย สามารถนำไปเป็นกรอบ
แนวทางในการบริหารจัดการ และปฏิบัติงานต่างๆ ตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างครบถ้วน
สมบูรณ์

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตาม
หลักธรรมาภิบาล เพื่อที่จะทำให้องค์กรได้รับความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ และความศรัทธาจากทั้ง
ภายในและภายนอกองค์กร รักษาพนักงานที่มีความประพฤติดีให้กับองค์กร ช่วยสนับสนุนการ
ตัดสินใจในการดำเนินงานบนพื้นฐานของจริยธรรม

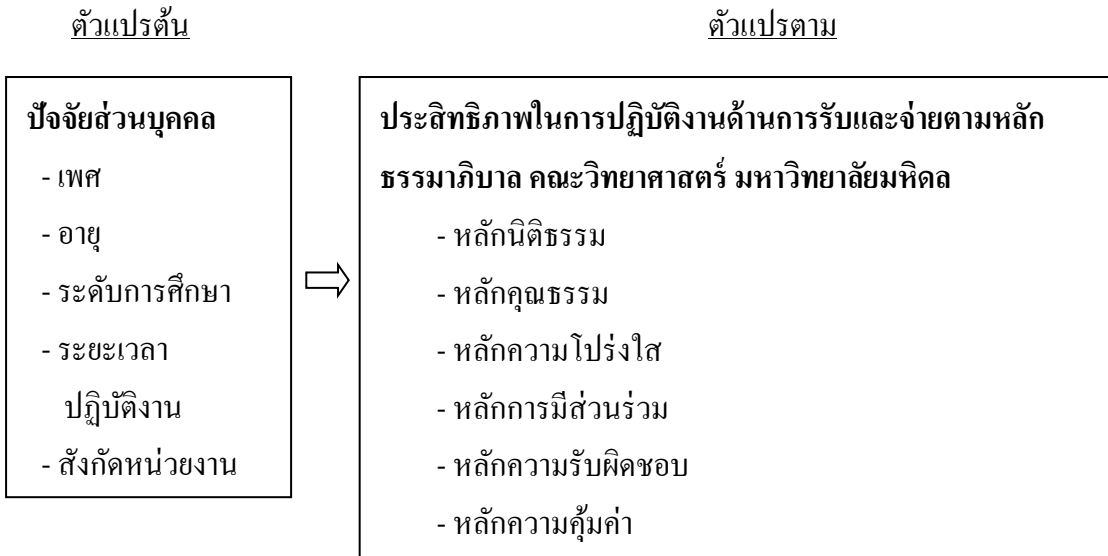
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลัก
ธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร : ประชากรที่ใช้วิจัย คือ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการเงินที่ประจำอยู่ในภาควิชาและหน่วยงานต่างๆ ภายในคณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 110 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2561)
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา : เป็นการศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยแบ่งออกเป็น 6 หลักการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา : เก็บรวบรวมข้อมูลภายในระยะเวลา 3 เดือน (พฤศจิกายน พ.ศ.2561 – มกราคม พ.ศ. 2562)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บททวนวรรณกรรม

ธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารการปกครองที่มุ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชน และประเทศชาติโดยยึดหลักเหตุผล และความเป็นธรรม กล่าวอีกแง่หนึ่ง ธรรมาภิบาลเป็นทั้งหลักการ (principles) และแนวทาง (guidelines) สำหรับการปฏิบัติให้ปฏิบัติตามหลักกาที่กำหนด (การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล.– กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า, 2558.122)

ธรรมาภิบาล คือ การปกครอง การบริหาร การจัดการ และการควบคุมดูแลกิจการต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม นอกจากนี้ ยังหมายถึงการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน สำนักงาน ก.พ. ได้กำหนดไว้โดยได้เสนอเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าหลักธรรมาภิบาลนั้นประกอบด้วย 6 หลักการ คือ

1. หลักนิติธรรม (Rule of Laws) กฎระเบียบที่ทันสมัย มีความเป็นธรรมและยุติธรรม รัดกุม รวดเร็ว ซึ่งมีการบังคับใช้และปฏิบัติตามกฎระเบียบนั้นอย่างเป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยการแบ่งแยกอำนาจ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ การใช้อำนาจการเป็นอิสระที่ไม่ถูกแทรกแซง
2. หลักคุณธรรม (Ethics) ความซื่อสัตย์ ขยัน มีระเบียบวินัย หน่วยงานต้องปลอดจากการทุจริต การทำผิดวินัย และการกระทำผิดมาตรฐานวิชาชีพ นิยาม และจรรยาบรรณ
3. หลักความโปร่งใส (Transparency) การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมเสนอ และร่วมตัดสินใจในปัญหาต่างๆ อย่างมีความเสมอภาค รวมทั้งการสื่อสารแบบมีข้อมูล
5. หลักความรับผิดชอบ (Accountability) การตระหนักในหน้าที่ มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบ ต่อหน่วยงาน การเอาใจใส่ในปัญหาและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา รับฟังและเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน กล้าดำเนินการตามกฎหมาย ขอมรับผลการกระทำของตนและสามารถตรวจสอบได้
6. หลักความคุ้มค่า (Utility) เป็นการบริหารเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า ลดขั้นตอนการปฏิบัติ และการประเมินผลการปฏิบัติราชการ

ความหมายของการปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงาน หมายถึง การทำงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อผลแห่งความสำเร็จอย่างดีที่สุดของงาน จะเห็นว่าหากผู้ปฏิบัติงานต้องการจะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จอย่างดีที่สุด ผู้ปฏิบัติจะต้องทุ่มเทพลังและอำนาจที่มีอยู่ในตน และต้องปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งจะก่อให้เกิดความสำเร็จนั้น

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2529) กล่าวว่า การปฏิบัติงานในสภาพปัจจุบันที่มีเครื่องมือ วัตถุ และระเบียบวิธีการทำงานที่มีลำดับขั้นตอน โดยอาศัยเทคนิควิธีการปฏิบัติงานใหม่ๆ ให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ ผู้ปฏิบัติงานจึงต้องหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา จึงต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับศาสตร์ในการปฏิบัติงานแต่ละอย่างให้ลึกซึ้งและสอดคล้องกัน

เบญจรัตน์ เดชนุวัฒน์ชัย (2541) ให้ความหมายของการปฏิบัติงานไว้ว่า การปฏิบัติงานหมายถึง ปริมาณ คุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือความพยายามในการทำงานและผลผลิตของงาน และปัจจัยด้านอื่นๆ ของบุคคลที่ทำงานให้สำเร็จบรรลุเป้าหมายของบุคคล กลุ่ม องค์กร หรือหน่วยงาน

ผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของการปฏิบัติงานได้ว่า การปฏิบัติงานจะประสบความสำเร็จได้ดีที่สุด ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการงานที่ตนเองได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ได้รับบทบาทการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน มีความรู้ ความเข้าใจในกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน รวมถึงต้องหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา เพื่อให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานนั้น มีนักทฤษฎีหลายท่านได้ทำการศึกษา และผู้วิจัยจึงสรุปเป็นปัจจัยสำคัญๆ ที่น่าสนใจได้ดังนี้

Frederick Herzberg (1968 อ้างถึงใน โสพล ปัญจะวิสุทธิ์, 2541) ได้ศึกษาการ บริหารงานในแบบวิทยาศาสตร์ โดยได้นำเอาการบริหารงานแบบวิทยาศาสตร์ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงาน มาศึกษาร่วมกันเพื่อให้ได้ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้บุคคลปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เขาจึงได้ศึกษาวิจัยถึงทัศนคติของบุคคลที่พอใจในการทำงาน และไม่พอใจในการทำงานพบว่า บุคคลที่พอใจในการทำงานนั้นประกอบ ด้วยปัจจัย ดังนี้ 1) การที่สามารถทำงานได้บรรลุผลสำเร็จ 2) การที่ได้รับการยกย่องนับถือเมื่อทำงานสำเร็จ 3) ลักษณะเนื้อหาของงานเป็นสิ่งที่น่าสนใจ 4) การที่ได้มีความรับผิดชอบมากขึ้น 5) ความก้าวหน้าในการทำงาน และ 6) การที่ได้รับ โอกาสพัฒนาความรู้และความสามารถในการทำงาน

ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของงานที่เป็นส่วนที่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ ประกอบด้วยปัจจัย ดังนี้ 1) นโยบายและการบริหารองค์กร (Policy and Administration) 2) การควบคุมการบังคับบัญชา (Supervision) 3) สภาพการทำงาน (Work Conditions) 4) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทุกระดับในหน่วยงาน (Relation with Peer and Subordinate) 5) ค่าตอบแทน (Salary) 6) สถานภาพ (Status) 7) การกระทบกระเทือนต่อชีวิตส่วนตัว (Personal Life) และ 8) ความปลอดภัย (Security)

นักวิชาการที่ได้ทำการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อประสิทธิภาพ ในการบริหารงานที่สำคัญ ซึ่งได้กล่าวเพิ่มเติมถึงหลักการงานที่มีประสิทธิภาพ คือ

ทิวาดี เมฆสวรรค์ (2538) ซึ่งให้เห็นว่าประสิทธิภาพในระบบราชการมี ความหมายรวมถึงผลผลิตภาพ และประสิทธิภาพ โดยประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่วัดได้หลายมิติ ตามแต่วัตถุประสงค์ที่ต้องการพิจารณา คือ 1) ประสิทธิภาพในมิติของค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนของการผลิต (input) ได้แก่ การใช้ทรัพยากรการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุ เทคโนโลยี ที่มีอย่างประหยัด คุ่มค่า และ เกิดการสูญเสียน้อยที่สุด 2) ประสิทธิภาพในมิติของกระบวนการการบริหาร (process) ได้แก่ การทำงานที่ถูกต้องได้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มาตรฐาน รวดเร็ว และใช้เทคโนโลยีที่สะดวกกว่าเดิม และ 3) ประสิทธิภาพในมิติของผลผลิตและ
ผลลัพธ์ ได้แก่ การทำงานที่มีคุณภาพเกิดประโยชน์ต่อสังคม เกิดผลกำไร ทันทเวลา ผู้ปฏิบัติงานมี
จิตสำนึกที่ดีต่อการทำงานและบริการเป็นที่พอใจของลูกค้า หรือผู้มารับบริการ

ประวัติคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้รับการประกาศจัดตั้ง เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2501 ในนาม
โรงเรียนเตรียมวิทยาศาสตร์การแพทย์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ เพื่อจัดการศึกษาเตรียมแพทย์ และเตรียม
ประเภทวิชาอื่นๆ ขึ้นภายในมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2503 รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติยกฐานะขึ้น
เป็น คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ เปิดหลักสูตรระดับปริญญาตรี - โท-เอก ในเวลาต่อมา ในปี พ.ศ. 2511 คณะ
วิทยาศาสตร์ได้ย้ายสถานที่มาตั้ง ณ พื้นที่ปัจจุบัน ในปีพ.ศ. 2512 มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ได้รับพระมหา
กรุณาธิคุณ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ให้ใช้พระนามภิไธย
มหิดล เป็นนามใหม่ของมหาวิทยาลัย และต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี แบ่งส่วนราชการใน
มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2512 คณะวิทยาศาสตร์ จึงได้ใช้ชื่อใหม่เป็น คณะวิทยาศาสตร์
ปัจจุบันคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีที่ทำการ 2 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตพญาไท และวิทยาเขต
ศาลาสำหรับการศึกษาการสอนวิชาพื้นฐาน นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-2 และเป็นสถานที่ปฏิบัติการ
วิจัย ซึ่ง MUSC เป็นผู้นำการศึกษาถึงระดับปริญญาเอกทางสาขาวิทยาศาสตร์ สร้างนักวิจัยระดับมันสมอง
ให้กับประเทศ ในสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์การแพทย์ เป็นหน่วยงานแรกของประเทศที่
ผลิตบัณฑิตระดับปริญญาเอกและผลิตบัณฑิตปริญญาตรี - โท-เอก ออกมาอย่างต่อเนื่อง บัณฑิตเหล่านี้ได้รับ
ใช้สังคมเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ทั้งในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาค ผลผลิตจาก MUSC คุณภาพสูงเทียบเท่า
มาตรฐานสากล ผลงานวิจัยเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ (คณะวิทยาศาสตร์, 2556) ในการบริหารงานของ
คณะวิทยาศาสตร์ มีคณบดี เป็นผู้นำด้านวิชาการและการบริหารจัดการมีคณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์
ร่วมกำหนดและเสนอ นโยบายและแนวทางการบริหารงานตามภารกิจหลัก เพื่อให้ดำเนินการโดยสอดคล้องกับ
นโยบาย เป้าหมายและทิศทางของมหาวิทยาลัย มีคณะที่ปรึกษาคณบดี ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่า
ผู้บริหาร ผู้ใช้บัณฑิต ปัจจุบันคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบด้วย 12 ภาควิชา และ 1 ศูนย์
โครงสร้างส่วนสนับสนุนองค์การ ภายใต้อำนาจงานคณบดี ประกอบด้วย 13 งาน และ 1 โครงการจัดตั้งงาน
นอกจากนี้ยังมีหน่วยวิจัยและเครือข่ายวิจัย ของคณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 12 หน่วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปราณี คະหะราช (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการเงินและการคลังตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการเงินและการคลังตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และระยะเวลาในการปฏิบัติงานกับการปฏิบัติงานด้านการเงินและการคลังตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด 3) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการเงินและการคลังที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานด้านการเงินและการคลังตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด และ 4) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการเงินและการคลังตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการเงินและการคลังของเทศบาลตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเวลาอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านปริมาณงาน ด้านคุณภาพของงาน และด้านค่าใช้จ่าย อยู่ในระดับมาก 2) การปฏิบัติงานด้านการเงินและการคลังตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก 3) การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรด้านการเงินและการคลังของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศและระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการเงินและการคลังตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน และบุคลากรด้านการเงินและการคลังของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีอายุ ตำแหน่งงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการเงินและการคลังตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการเงินและการคลัง ด้านปริมาณงาน ด้านเวลา และด้านค่าใช้จ่าย ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านคุณภาพของงาน ไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

มณฑิรา มีรส (2558) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน
องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรณีศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อการ
นำแนวคิดหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อศึกษารูปแบบการประยุกต์ใช้หลัก
ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยการศึกษาจากเอกสาร
การสัมภาษณ์ เจาะลึก และการสัมภาษณ์กลุ่ม ผลการศึกษพบว่า 1) ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำหลัก
ธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี ได้แก่ ผู้นำ การสนับสนุนจากหน่วยงาน
ต่างๆ การมีส่วนร่วมภาคส่วนต่างๆ และบุคลากร 2) รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การ
บริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรีเป็นรูปแบบที่ผู้นำ เน้นการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยได้รับการ
สนับสนุนจากกลุ่มคนต่างๆ และการให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วม

นิสาชล หวานประาะ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง หลักธรรมาภิบาลและความรู้ความสามารถของนักบัญชี
ที่มีผลต่อคุณภาพงบการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์
เพื่อศึกษา (1) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับคุณภาพงบการเงินขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น (2) ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความสามารถของ นักบัญชีกับคุณภาพงบการเงินขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับความรู้ความสามารถของนัก
บัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารท้องถิ่น (ฝ่ายประจำ) ของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างการวิจัยจำนวน 212 คน จากจำนวน
ประชากร 450 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือค่า
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารท้องถิ่น (ฝ่ายประจำ) ให้ความสำคัญกับหลัก
ธรรมาภิบาลความรู้ความสามารถของนักบัญชี และคุณภาพงบการเงินทุกด้านอยู่ในระดับ “มาก” อีกทั้ง
หลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพงบการเงิน ความรู้ความสามารถของนักบัญชีมี
ความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพงบการเงิน และหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้
ความสามารถของนักบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ 0.05 งานวิจัยสามารถพัฒนาให้บุคลากรตระหนักถึงหลักธรรมาภิบาล และความรู้ความสามารถ ของ
นักบัญชี ส่งผลให้คุณภาพงบการเงินขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เกษม สวัสดิ์ และคณะ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ธรรมชาติของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทย มีวัตถุประสงค์ 1) นโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบ ของ ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2) สร้างสมการพยากรณ์ธรรมชาติของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการสถาบัน การเงินไทย 3) ระดับการมีธรรมชาติของสถาบันการเงินไทย 4) ความสัมพันธ์ระหว่าง ธรรมชาติของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทย สรุปผลการวิจัยได้ข้อค้นพบดังนี้ 1. ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถาบันการเงินไทยโดยตรง และมีบทบาทสำคัญที่สุด โดยใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ.2551 ออกประกาศ ต่างๆ ให้สถาบันการเงินถือปฏิบัติ เพื่อให้สถาบันการเงิน มีธรรมชาติ และกระทรวงการคลัง มีนโยบายเน้นในเรื่องการแก้ไข และป้องกันปัญหา ความไม่มั่นคงของสถาบันการเงิน ได้ออกพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. 2541 และได้ออกพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ.2544 เพื่อรับโอน และ วรรสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม 2556 ดำเนินการบริหารสินทรัพย์ด้วยคุณภาพของสถาบันการเงิน และได้เสนอให้ออก พระราชบัญญัติสถาบันคุ้มครองเงินฝาก พ.ศ. 2551 เพื่อให้ความคุ้มครองผู้ฝากเงินรายย่อย สำหรับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ใช้อำนาจ ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และ ตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ออกประกาศหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี สำหรับบริษัทจดทะเบียน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ คุณสมบัติและลักษณะ ต้องห้ามของกรรมการ และ ผู้บริหาร 2. สร้างสมการพยากรณ์ธรรมชาติของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการ สถาบันการเงินไทยได้ดังนี้
$$PF = a + bGR + cGM + dGTY + eGP + fGAC + gGW = -33.986 + .300GR + .290GM + .092GTY + .206GP + .116GAC + .151GW$$
 3. สถาบันการเงินไทยมีระดับธรรมชาติของสถาบันการเงินโดยเฉลี่ยในระดับค่อนข้างสูงถึงระดับสูง โดยหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และหลักนิติธรรม อยู่ในระดับสูง ยกเว้นการบริหารการตลาด พบว่าหลักความโปร่งใสมีระดับธรรมชาติอยู่ในระดับต่ำ การบริหารการปฏิบัติงาน พบว่าหลักความคุ้มค่ามีระดับธรรมชาติอยู่ใน ระดับค่อนข้างต่ำ การบริหารสภาพคล่อง พบว่าหลักการมีส่วนร่วมมีระดับธรรมชาติอยู่ในระดับต่ำ การบริหารชื่อเสียงพบว่าหลักความรับผิดชอบต่อมีระดับธรรมชาติอยู่ในระดับต่ำที่สุด 4. ธรรมชาติของสถาบันการเงินมีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการสถาบัน การเงินไทยเชิงบวกมีค่าเท่ากับ .757 ซึ่งอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แอลฟา (α) เท่ากับ .05 หรือสามารถอธิบายได้ว่าการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทยโดยยึดหลักธรรมาภิบาลจะทำให้กำไรของสถาบันการเงินไทยเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 75.7

วิธีการวิจัย

การศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล จากหนังสือ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัยที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และเพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ขอบเขตด้านประชากร : ประชากรที่ใช้วิจัย คือ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการเงินที่ประจำอยู่ในภาควิชา และหน่วยงานต่างๆ ภายในคณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 110 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2561)

เครื่องมือในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ปรับโครงสร้าง โดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล และงานวิจัยมาใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างเครื่องมือ 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงาน สังกัดหน่วยงาน โดยเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ และคำถามปลายเปิด

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการเบิกและจ่ายเงิน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

1. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้จัดทำหนังสือส่งถึงภาควิชา งาน หน่วยงานต่างๆ ภายในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม และผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ไปแจกตามภาควิชา/งาน หน่วยงานต่างๆ ตามจำนวนประชากร เพื่อให้เจ้าหน้าที่การเงินที่ปฏิบัติงานประจำภาควิชา งาน หน่วยงานต่างๆ ภายในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กรอกแบบสอบถามและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลคืนตามเวลาที่กำหนด

2. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล วันที่ 1 - 15 มกราคม พ.ศ. 2562 โดยได้รับแบบสอบถาม กลับ จำนวน 110 ชุด จากจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด จำนวน 110 ชุด และนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบหาความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูล โดยได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 110 ชุด คิดเป็น 100% และผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ของบุคลากรด้านการรับและจ่ายคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มาคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ย 5 ระดับ

3. วิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาลคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ย 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการประมวลผลข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม จำนวน 110 ชุด ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แต่ละคำตอบมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, 1961 : 97) คือ มีระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยจะกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ระดับประสิทธิภาพ	คะแนน
ประสิทธิภาพมากที่สุด	5
ประสิทธิภาพมาก	4
ประสิทธิภาพปานกลาง	3
ประสิทธิภาพน้อย	2
ประสิทธิภาพน้อยที่สุด	1

ในการแปลความหมายของคะแนนที่ใช้ในการตีความของคะแนนเฉลี่ยที่ใช้กับการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานต่อการให้บริการด้านการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยแบ่งช่วงระดับคะแนนได้ 5 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยจากข้อมูลเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาโดยการหาความกว้าง อันตรภาคชั้น (Class Interval) ดังนี้ (รัตนา ศิริพานิช, 2533, หน้า 19)

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ \text{แทนค่า} &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้น เกณฑ์ค่าเฉลี่ยของการให้ระดับคะแนนในแต่ละอันตรภาคชั้นมีลักษณะดังนี้

คะแนนค่าเฉลี่ย	4.21 - 5.00	หมายถึง มีประสิทธิภาพมากที่สุด
คะแนนค่าเฉลี่ย	3.41 - 4.20	หมายถึง มีประสิทธิภาพมาก
คะแนนค่าเฉลี่ย	2.61 - 3.40	หมายถึง มีประสิทธิภาพปานกลาง
คะแนนค่าเฉลี่ย	1.81 - 2.60	หมายถึง มีประสิทธิภาพน้อย
คะแนนค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.80	หมายถึง มีประสิทธิภาพน้อยที่สุด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิจัยในรูปของตารางและการบรรยายประกอบ โดยเรียงลำดับผลการวิจัยดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ด้านการเงิน จำนวน 110 คน ประกอบด้วย เพศหญิง จำนวน 89 คน (ร้อยละ 80.90) และเพศชาย จำนวน 21 คน (ร้อยละ 19.10) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30 – 39 ปี (ร้อยละ 42.70) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 72.70) ระยะเวลาปฏิบัติงาน 1 – 5 ปี (ร้อยละ 38) และส่วนใหญ่อยู่สำนักงานคณบดี (ร้อยละ 46.40)

ส่วนที่ 2 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย 4.23 3.90 3.70 3.60 3.43 และ 3.43 ตามลำดับ)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและ
จ่ายเงินตามหลักธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

N=110

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลัก ธรรมาภิบาล		μ	σ	ระดับ ประสิทธิภาพ
1.	หลักนิติธรรม	3.90	0.26	มาก
2.	หลักคุณธรรม	4.23	0.21	มากที่สุด
3.	หลักความโปร่งใส	3.43	0.42	มาก
4.	หลักการมีส่วนร่วม	3.43	0.59	มาก
5.	หลักความรับผิดชอบ	3.70	0.45	มาก
6.	หลักความคุ้มค่า	3.60	0.41	มาก
	รวม	3.71	0.39	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลและเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ทราบถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และทราบถึงแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิจัยในรูปของตารางและการบรรยายประกอบ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลัก

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในแต่ละด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.71) เพื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย 4.23 3.90 3.70 3.60 3.43 และ 3.43 ตามลำดับ) เนื่องจากการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล จะต้องให้ความสำคัญของพัฒนากระบวนการทำงาน สอดคล้องกับ นิสาชลดหวนประาะ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง หลักธรรมาภิบาลและความรู้ความสามารถของนักบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพงบการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับคุณภาพงบการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความสามารถของ นักบัญชีกับคุณภาพงบการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับความรู้ความสามารถของนักบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารท้องถิ่น (ฝ่ายประจำ) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างการวิจัยจำนวน 212 คน จากจำนวนประชากร 450 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารท้องถิ่น (ฝ่ายประจำ) ให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลความรู้ความสามารถของนักบัญชี และคุณภาพงบการเงินทุกด้านอยู่ในระดับ “มาก” อีกทั้งหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพงบการเงิน ความรู้ความสามารถของนักบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพงบการเงิน และหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ความสามารถของนักบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 งานวิจัยสามารถพัฒนาให้บุคลากรตระหนักถึงหลักธรรมาภิบาล และความรู้ความสามารถ ของนักบัญชี ส่งผลให้คุณภาพงบการเงินขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในแต่ละด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.71) หลักธรรมาภิบาลที่มีค่าน้อยที่สุดคือ หลักความโปร่งใสและหลักการมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย 3.43) ดังนั้น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

1. หลักความโปร่งใส หน่วยงานต้องมีการกำหนดหน้าที่ของผู้ปฏิบัติอย่างชัดเจน อีกทั้งยังต้องบริหารจัดการกับเอกสารด้านการรับและจ่ายให้ถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับ และมีความพร้อมในการให้เข้าตรวจสอบจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก

2. หลักการมีส่วนร่วม หน่วยงานควรเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติทุกส่วนงานได้มีส่วนร่วมในการคิด ค้นหาคำปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการรับและจ่าย เพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกัน

แนวทางการพัฒนา

ควรศึกษาเชิงลึกในเรื่องเดียวกันในแต่ละส่วนงานเพื่อนำมาเปรียบเทียบและ จัดทำเป็นผลสรุปร่วมกัน เพื่อประโยชน์และเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล และควรมีการศึกษาผู้นำเมื่อมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน ในแต่ละหน่วยงาน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อทราบถึงการนำหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหาร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพแต่ละส่วนงานรวมถึงผู้บริหาร เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการรับและจ่ายตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์กร

รายการอ้างอิง

เกษม สวัสดิ์ และคณะ. (2556). *ธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทย*.

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ.

เบญจรัตน์ เดชนุวัฒน์ชัย. (2541). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความผูกพันต่อองค์กร และการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

- โตพล ปัญจะวิสุทธ์. (2541). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารกิจการประปาหมู่บ้าน ศึกษาเฉพาะกรณี ประปาหมู่บ้านขนาดใหญ่ ซึ่งจัดสร้างโดยกรมอนามัย ในจังหวัดอุบลราชธานี*. ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ทิพาวดี เมฆสุวรรณค์. (2538) *การส่งเสริมประสิทธิภาพในระบบราชการ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานข้าราชการพลเรือน.
- นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. (2529) *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การพิมพ์.
- นิตาชล หวานเปราะ. (2557). *หลักธรรมาภิบาลและความรู้ความสามารถของนักบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพงบการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปชาน สุวรรณมงคล.(2558). *การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ:สถาบันพระปกเกล้า
- ปรานี คะหาราช. (2559). *ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการเงินและการคลังตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด นครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มณฑิรา มีรส. (2558). *รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด กรณีศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการบริการสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตนา ศิริพานิช. (2533). *หลักการสร้างแบบวัดทางจิตวิทยาและทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์
- วิรินทร์ญา ทวีอนันต์ชนกุล. (2557). *ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินการคลังท้องถิ่นเทศบาลในจังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

**การศึกษาปัญหาการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง
ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560
ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561**

กรณี : การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท

The Study of the Document Preparation's Problems for Disbursement

According to Government Procurement and

Supplies Management Act B.E. 2560

Faculty of Science Mahidol University, Fiscal Year 2018

Case : Procurement by Specific Methods Limit Not Exceeding

500,000.00 Baht

อารีรัตน์ บุญทองสุข (Arreerath Boonthongsuk)¹

นักวิชาการพัสดุ สังกัด คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Supply Analyst, Faculty of Science, Mahidol University

นัชชยนต์ เรืออัครรุ่งเรือง (Natapat Raoakraruang)²

นักวิชาการเงินและบัญชี สังกัด คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Finance and Accounting Analyst, Faculty of Science, Mahidol University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาจากการจัดทำเอกสารประกอบการเบิก
ค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.
2560 ของ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561กรณี การจัดซื้อจัดจ้าง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

โดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท และ 2) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจากการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือข้อมูลเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท ที่ส่งคืนแก้ไขให้ถูกต้อง ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 จำนวน 779 เรื่อง โดยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา และจัดเป็นหมวดหมู่

ผลการวิจัยพบว่า 1) เอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง ที่พบปัญหามากที่สุด คือ เอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินค่าใช้จ่ายที่เกิน 30,000.00 - 100,000.00 บาท สาเหตุเกิดจากเอกสารที่นำมาประกอบในการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วน ผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง และ 2) แนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง โดยการจัดฝึกอบรมและเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ เกี่ยวกับกระบวนการ การจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 มาถ่ายทอดความรู้ให้ผู้ปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน

คำสำคัญ : ปัญหาการจัดทำเอกสาร, การเบิกค่าใช้จ่าย, การจัดซื้อจัดจ้าง

Abstract

The objectives of this research are: 1) to study the document preparation's problems for disbursement according to government procurement and supplies management act b.e. 2560 fiscal year 2018 case : purchasing by specific methods limit not exceeding 500,000 baht. 2) to suggest the development and problem solving from document preparation for procurement disbursement. The research tool is the document for procurement disbursement that was returned to revised, there were 2,029. These were analyzed and classified into categories.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

The results of this research were: 1) The document for procurement disbursement that found the most problem is document for procurement disbursement by specific methods limit from 30,000.00 - 100,000.00 baht. The problems are incorrect and incomplete document, the officer lack knowledge and understanding in process of document preparation for procurement disbursement. 2) guidelines for the development and problem solving of document preparation for procurement disbursement by training and invited expert speakers to increase knowledge and understanding for officer.

Keywords: document preparation problem, disbursement, procurement

บทนำ

จากการที่รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งเริ่มบังคับใช้เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2560 โดยใช้บังคับกับหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานในกำกับของรัฐ มหาวิทยาลัยมหิดลมีฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ จึงต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างดังกล่าว เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างภายในมหาวิทยาลัยดำเนินการได้อย่างถูกต้อง โปร่งใส และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด มหาวิทยาลัยมหิดล จึงได้กำหนดแนวทางการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างให้กับส่วนงานที่อยู่ภายใต้มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นส่วนงานหนึ่งที่อยู่ภายใต้มหาวิทยาลัยมหิดล จึงมีหน้าที่ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 โดยคณะวิทยาศาสตร์ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการจัดซื้อจัดจ้าง และกำหนดแนวทางการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดทำเอกสารจัดซื้อจัดจ้างแก่ภาควิชาและหน่วยงาน ภายในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ให้สามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างได้ถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 หน่วยพัสดุ ได้รับเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท จากภาควิชา/งาน ภายในคณะวิทยาศาสตร์ จำนวนทั้งสิ้น 2,029 เรื่อง และจากการตรวจสอบเอกสารเบิกค่าใช้จ่ายดังกล่าว พบปัญหาจากการจัดทำเอกสารจัดซื้อจัดจ้าง จำนวน 779 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 38.39 ของเอกสารเบิกค่าใช้จ่ายดังกล่าว ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจที่มีต่อการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายจัดซื้อจัดจ้างของผู้ปฏิบัติงานที่มีหน้าที่จัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายจัดซื้อจัดจ้างของภาควิชาและหน่วยงาน ซึ่งทำให้เกิดข้อผิดพลาด และส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดทำเอกสารจัดซื้อจัดจ้าง ตลอดจนกระบวนการเบิกค่าใช้จ่ายเกิดความล่าช้า ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานโดยรวมของ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลได้

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาในการจัดเอกสารเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานให้น้อยที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

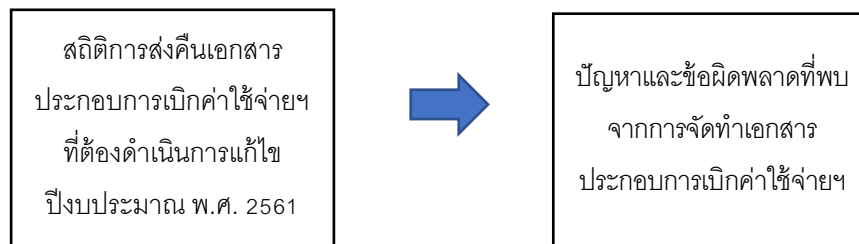
1. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรณี การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท

2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจากการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรณี การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กรอบแนวคิดการทำวิจัย

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัยการศึกษาปัญหาการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐพ.ศ.2560 ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรณี : การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท

ประโยชน์ที่ได้รับ

ทราบปัญหาการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐพ.ศ.2560 ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรณี การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท ก่อให้เกิดการพัฒนาในการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง ลดข้อผิดพลาด ให้เกิดข้อผิดพลาดในการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างให้น้อยที่สุด

บททวนวรรณกรรม

1.แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจของบุคคล

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ได้ให้ความหมายความรู้ หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิด หรือการปฏิบัติ องค์วิชาในแต่ละสาขา เช่น ความรู้เรื่องเมืองไทย ความรู้เรื่องสุขภาพ

สารานุกรมเสรี (<http://th.wikipedia.org/wiki/ความเข้าใจ>) ได้ให้ความหมายว่า ความเข้าใจ คือกระบวนการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งทำให้บุคคลสามารถครุ่นคิดถึงสิ่งนั้น และสามารถใช้มโนทัศน์ (concept) เพื่อจัดกับสิ่งนั้นได้อย่างเพียงพอ สิ่งที่กำลังกล่าวถึงนี้อาจจะมีลักษณะเป็นนามธรรม หรือเป็นสิ่งที่ทางกายภาพก็ได้ เช่น บุคคล สถานการณ์ และสาร

ไพศาล หวังพานิช (2541) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง บรรดาข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดเรื่องราวอันเป็นประสบการณ์ของบุคคล ซึ่งสะสมและถ่ายทอดต่อกันไป ส่วนความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ ความจำไปดัดแปลง ปรับปรุงเพื่อให้สามารถจับใจความ อธิบาย หรือเปรียบเทียบ ย่นย่อเรื่อง

สุนันท์ ศัล โกสุม (2541) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการคงรักษาไว้ซึ่งข้อเท็จจริง เรื่องรายละเอียดต่างๆ ตลอดจนประสบการณ์ทั้งหมดของผู้เรียน ส่วนความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการเก็บรวบรวมความรู้ และขยายความรู้ความจำนั้นให้ไกลออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล

ศรีไพร ศักดิ์รุ่งพงศากุล และเจษฎาพร ยุทธนวิบูลย์ชัย (2549) กล่าวว่า ความรู้เป็นการผสมผสานของประสบการณ์ สารสนเทศ ความเข้าใจ ทักษะและความเชี่ยวชาญ รวมถึงสิ่งที่ได้รับการสั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน ค้นคว้า และถ่ายทอด ที่นำไปสู่การกำหนดกรอบความคิด สำหรับการประเมิน ความเข้าใจ และการนำสารสนเทศและประสบการณ์ใหม่มาผสมผสานรวมกัน

Davenport and Prusak (1998) กล่าวว่าความรู้ เป็นการผสมผสานที่เปลี่ยนแปลงได้ของประสบการณ์ ค่านิยม ความรอบรู้ในบริบท และความรู้ต้องอย่างเชี่ยวชาญ ซึ่งให้กรอบในการประเมินค่าและการรวมเอาประสบการณ์กับสารสนเทศใหม่ๆ เข้าด้วยกัน โดยที่ความรู้ที่นั้นเกิดขึ้น และถูกนำไปประยุกต์ในจิตใจของคนที่มี สำหรับในแง่ขององค์กร ความรู้ไม่เพียงสะสมอยู่ในรูปของเอกสารหรือคลังเก็บข้อมูล แต่ยังอยู่ในงานประจำ กระบวนการปฏิบัติงาน และบรรทัดฐานขององค์กร

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Benjamin S. Bloom (1956) ได้ให้ความหมายของ ความรู้ ว่าหมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะ วิธีการและกระบวนการต่าง ๆ โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการทางจิตวิทยาของความจำ อันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบ ส่วนความเข้าใจ หมายถึงความสามารถในการที่คนขยายความรู้ความจำให้ไกลออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล แยกเป็น 3 ขั้นตอนที่สำคัญ คือ

- 1.ความสามารถที่จะให้ความหมายของคำ (การแปล)
- 2.ความสามารถในการเข้าใจความหมายของการคิด (การตีความ)
- 3.ความสามารถในการคาดคะเนถึงสิ่งที่อาจเกิดขึ้นได้จากการกระทำ (การประเมิน)

จากความหมายข้างต้น กล่าวได้ว่า ความรู้ความเข้าใจเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกัน โดยที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถที่จะนำความรู้ความเข้าใจ ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานหรือการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน ซึ่งหากผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจที่ดีแล้ว จะทำให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

2.พระราชบัญญัติ การจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ในงานวิจัยฉบับนี้ หมายความว่ารวมถึง พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บท และรวม ไปถึงกฎหมายลูกฉบับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการซื้อจัดจ้างพัสดุ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้แก่ 1) ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2560 2) กฎกระทรวงกำหนดวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ โดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ทำข้อตกลงเป็นหนังสือ และวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างในการแต่งตั้งผู้ตรวจรับพัสดุ พ.ศ. 2560 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2560 และ 3) คำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ 2565/2560 เรื่อง การมอบอำนาจดำเนินการด้านการคลังและพัสดุ ลงวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญ และเกี่ยวข้องกับงานวิจัยได้ ดังนี้

1. พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2560 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2560 เป็นต้นไป ซึ่งการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว มีผลก่อให้เกิดการยกเลิกบทบัญญัติที่เกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการบริหารพัสดุในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อบัญญัติ และข้อกำหนดใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมด

2. พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มีทั้งหมด 15 หมวด 132 มาตรา ได้แก่ มาตรา 1-5 นิยาม มาตรา 6-15 หมวด 1 บททั่วไป มาตรา 16-19 หมวด 2 การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและผู้ประกอบการในการป้องกันการทุจริต มาตรา 20-45 หมวด 3 คณะกรรมการ มาตรา 46-50 หมวด 4 องค์การสนับสนุนดูแลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ มาตรา 51-53 หมวด 5 การขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ มาตรา 54-68 หมวด 6 การจัดซื้อจัดจ้าง มาตรา 69-78 หมวด 7 งานจ้างที่ปรึกษา มาตรา 79-92 หมวด 8 งานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง มาตรา 93-99 หมวด 9 การทำสัญญา มาตรา 100-105 หมวด 10 การบริหารสัญญาและการตรวจรับพัสดุ มาตรา 106-108 หมวด 11 การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการ มาตรา 109-111 หมวด 12 การทำงาน มาตรา 112-113 หมวด 13 การบริหารพัสดุ มาตรา 114-119 หมวด 14 การอุทธรณ์ มาตรา 120-121 หมวด 15 บทกำหนดโทษ และมาตรา 122-132 บทเฉพาะกาล

3. การจัดซื้อจัดจ้าง หมายความว่า การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุ โดยการซื้อ จ้างเช่า แลกเปลี่ยน

4. พักตร์ หมายความว่า สินค้า งานบริการ งานก่อสร้าง งานจ้างที่ปรึกษา และงานจ้างออกแบบ หรือควบคุมงานก่อสร้าง

5. สินค้า หมายความว่า วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และทรัพย์สินอื่นใด รวมทั้งงานบริการที่รวมอยู่ในสินค้านั้นด้วย แต่มูลค่าของงานบริการต้องไม่สูงกว่ามูลค่าของสินค้านั้น

6. งานบริการ หมายความว่า งานจ้างบริการ งานจ้างเหมาบริการ งานจ้างทำของ และการรับขนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จากบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล แต่ไม่หมายความรวมถึงการจ้างลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

7. หลักการจัดซื้อจัดจ้าง คือ คุ่มค่า โปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตรวจสอบได้

8. หน่วยงานของรัฐ ได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ องค์การมหาชน องค์การอิสระ องค์การตามรัฐธรรมนูญหน่วยราชการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ของศาล มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หน่วยงานสังกัดรัฐสภาหรือในกำกับของรัฐสภา หน่วยงานอิสระของรัฐ และหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

9. มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หากประสงค์จะจัดให้มีระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุขึ้นใช้เองทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เพื่อให้การดำเนินงานเกิดความยืดหยุ่นและมีความคล่องตัว ก็ให้กระทำได้ โดยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุตามแนวทางของพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 นี้ โดยระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติดังกล่าวนั้น จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

10. วิธีการการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ (ยกเว้นงานจ้างที่ปรึกษา และงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง) 1) วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป คือ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ประกอบการทั่วไป ที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดให้เข้ายื่นข้อเสนอ 2) วิธีคัดเลือก คือ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนเฉพาะผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามรายให้เข้ายื่นข้อเสนอ เว้นแต่ในงานนั้นมีผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดน้อยกว่าสามราย และ 3) วิธีเฉพาะเจาะจง คือ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดรายใดรายหนึ่งให้เข้ายื่นข้อเสนอ หรือให้เข้ามาเจรจาต่อรองราคา รวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุกับผู้ประกอบการโดยตรงในวงเงินเล็กน้อยตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

11. แบบสัญญา 1) เต็มรูป 2) ลดรูป และ 3) ไม่มีแบบรูป

12. บทกำหนดโทษระบุว่า เจ้าหน้าที่หรือผู้มีอำนาจในการจัดซื้อจัดจ้าง ปฏิบัติหรือละเว้นในการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

13. การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุแบ่งออกเป็น 5 ระยะคือ ระยะที่ 1 วางแผน/จัดทำโครงการ และการของบประมาณ ระยะที่ 2 การเตรียมการจัดซื้อจัดจ้าง ระยะที่ 3 การจัดซื้อจัดจ้าง ระยะที่ 4 การบริหารสัญญา และระยะที่ 5 การควบคุมและจำหน่ายพัสดุ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กฎกระทรวงกำหนดวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุโดยวิธีเฉพาะเจาะจงวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ทำ ข้อตกลงเป็นหนังสือ และวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างในการแต่งตั้งผู้ตรวจรับพัสดุ พ.ศ. 2560

กฎกระทรวงกำหนดวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ โดยวิธีเฉพาะเจาะจงวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ทำ
ข้อตกลงเป็นหนังสือ และวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างในการแต่งตั้งผู้ตรวจรับพัสดุ พ.ศ. 2560 สามารถสรุป
ประเด็นที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับงานวิจัยได้ ดังนี้

1. กฎกระทรวงกำหนดวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ โดยวิธีเฉพาะเจาะจงวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่
ทำข้อตกลงเป็นหนังสือ และวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างในการแต่งตั้งผู้ตรวจรับพัสดุ พ.ศ. 2560 ประกาศในราช
กิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2560 ซึ่งเป็นการขยายความเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและ
การบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มาตรา 56 วรรคหนึ่ง (2) (ข) มาตรา 70 วรรคหนึ่ง (3) (ข) (ง) มาตรา 82 (2)
มาตรา 96 วรรคสอง และมาตรา 100 วรรคสาม

2. กฎกระทรวงกำหนดวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ โดยวิธีเฉพาะเจาะจงวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่
ทำข้อตกลงเป็นหนังสือ และวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างในการแต่งตั้งผู้ตรวจรับพัสดุ พ.ศ. 2560 มีทั้งหมด 5 ข้อ

3. การจัดซื้อจัดจ้างสินค้า งานบริการ หรืองานก่อสร้าง ที่มีการผลิต จำหน่าย ก่อสร้าง หรือ
ให้บริการทั่วไป และมีวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งหนึ่งไม่เกิน 500,000 บาท ให้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจง

4. งานจ้างที่ปรึกษาที่มีวงเงินค่าจ้างครั้งหนึ่งไม่เกิน 500,000 บาท และงานจ้างที่มีที่ปรึกษาใน
งานที่จะจ้างนั้นจำนวนจำกัดและมีวงเงินค่าจ้างครั้งหนึ่งไม่เกิน 5,000,000 บาท ให้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจง

5. ในกรณีที่การจัดซื้อจัดจ้างมีวงเงินเล็กน้อยไม่เกิน 100,000 บาท จะไม่ทำข้อตกลงเป็นหนังสือ
ไว้ต่อกันก็ได้ แต่ต้องมีหลักฐานในการจัดซื้อจัดจ้างนั้น

6. ในกรณีที่การจัดซื้อจัดจ้างมีวงเงินเล็กน้อยไม่เกิน 100,000 บาท จะแต่งตั้งบุคคลหนึ่งบุคคลใด
เป็นผู้ตรวจรับพัสดุก็ได้

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ 2565/2560 เรื่อง การมอบอำนาจดำเนินการด้านการคลังและพัสดุ

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ 2565/2560 เรื่อง การมอบอำนาจดำเนินการด้านการคลังและพัสดุ
สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับงานวิจัยได้ ดังนี้

1. คำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ 2565/2560 เรื่อง การมอบอำนาจดำเนินการด้านการคลังและพัสดุ
สั่ง ณ วันที่ 24 สิงหาคม 2560

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2. เป็นการมอบอำนาจการดำเนินการด้านการคลังและพัสดุ เพื่อให้การบริหารงานด้านการคลังและพัสดุของมหาวิทยาลัยมหิดล เป็นไปด้วยความถูกต้อง คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ

3. มอบอำนาจการดำเนินการด้านการคลังและพัสดุให้คณบดี รองคณบดีที่คณบดีมอบหมาย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการที่ผู้อำนวยการมอบหมายสำหรับหน่วยงานอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ และหัวหน้าโครงการวิจัย

3. ข้อมูลบริบทของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ตั้งอยู่เลขที่ 272 ถนนพระรามที่ 6 แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400 ในการบริหารงานของคณะวิทยาศาสตร์ มีคณบดี เป็นผู้นำด้านวิชาการและการบริหารจัดการ มีคณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์ ร่วมกำหนดและเสนอ นโยบายและแนวทางการบริหารงานตามภารกิจหลัก เพื่อให้ดำเนินการโดยสอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมายและทิศทางของมหาวิทยาลัย มีคณะที่ปรึกษาคณบดี ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่า ผู้บริหาร ผู้ใช้ บัณฑิต ปัจจุบันคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีที่ทำการ 2 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตพญาไท และวิทยาเขตศาลายา (คณะวิทยาศาสตร์, 2556)

โครงสร้างของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 12 ภาควิชา 2 กลุ่มสาขาวิชา 1 ศูนย์วิจัย เทคโนโลยีอย่าง และ 13 งานภายในสำนักงานคณบดี (มีนาคม 2561) โดยมีงานคลังและพัสดุ มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการเบิกเงินให้กับเจ้าหน้าที่และบุคลากรภายในส่วนงาน ประกอบด้วย 6 หน่วยงาน ได้แก่ หน่วยธุรการและสวัสดิการ หน่วยงบประมาณ หน่วยการเงิน หน่วยบัญชี หน่วยพัสดุ และหน่วยทุนวิจัยและหน่วยทุนการศึกษา โดยหน่วยพัสดุ มีหน้าที่รับผิดชอบตรวจสอบเอกสารเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เพื่อเสนอขอผู้มีอำนาจลงนามอนุมัติพิจารณาเบิกจ่ายเงินให้กับเจ้าหน้าที่และบุคลากรภายในส่วนงาน และให้คำปรึกษาด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ตามพระราชบัญญัติ การจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ลักษณะขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน เริ่มตั้งแต่ตรวจสอบเอกสารตั้งแต่การขออนุมัติจัดซื้อจัดจ้างของภาควิชา/งาน (วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท) จนถึงขั้นตอนการขอเบิกค่าใช้จ่าย โดยต้องมีการตรวจสอบเอกสารเบิกค่าใช้จ่ายจัดซื้อจัดจ้างให้ถูกต้อง ตามพระราชบัญญัติ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งหากตรวจพบข้อผิดพลาดหรือมีเอกสารประกอบไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติ การจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 จะส่งเรื่องคืนให้ ภาควิชาและหน่วยงาน เพื่อดำเนินการแก้ไข เป็นเหตุให้การเบิกจ่ายเงินให้กับเจ้าหน้าที่และบุคลากรภายในส่วนงานเกิดความล่าช้า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มรกต ศรีสมทรง (2559) ได้ศึกษามาตรฐานในการจัดทำเอกสารเบิกจ่าย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผลการศึกษาพบว่า มาตรฐานในการจัดทำเอกสารเบิกจ่ายให้ถูกต้องตามระเบียบกระทรวงการคลัง ประกอบด้วย 3 ประเด็น คือ 1.คุณภาพการเบิกจ่าย 2.เอกสารที่ใช้ในการเบิกจ่าย 3.อุปกรณ์สารสนเทศ โดยแต่ละประเด็นมีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านความรู้ ความเข้าใจ ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการเบิกจ่ายในระดับปานกลาง แนวทางการพัฒนาการเบิกจ่ายที่มีมาตรฐานและประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คือ ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและผู้รับผิดชอบ และให้จัดทำคู่มือการเบิกจ่ายแสดงขั้นตอน วิธีการ พร้อมเอกสารตัวอย่างประกอบ เพื่อจัดทำเอกสารได้ถูกต้อง

กมลทิพย์ คงสวัสดิ์พร (2558) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของกรมที่ดิน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 61.40 เห็นด้วยว่า การรับรู้ระเบียบ กฎหมาย และหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนนั้น ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน ก็ส่งผลให้การปฏิบัติงาน มีมาตรฐาน ถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 55.7 เห็นด้วยว่า ปัจจัยด้านทักษะความชำนาญงาน มีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ บุคลากรที่มีทักษะ ความรู้ ระเบียบ กฎหมาย ความชำนาญที่เหมาะสมกับงานจะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดี หน่วยงานควรส่งเสริมให้บุคลากรได้มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เช่น การฝึกอบรม เข้าร่วมประชุมหรือสัมมนาต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการทำงานให้เพียงพอ มีการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ให้กับบุคลากรรุ่นต่อไป

เรืองเดช ศิลม (2555) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณ ส่วนราชการกองทัพอากาศ ปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ปัญหาที่อยู่ในระดับมากคือ ปัญหาด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย การเงิน การคลังและงบประมาณ เนื่องจากเจ้าหน้าที่งบประมาณยังขาดความรู้ ความเข้าใจ จึงส่งผลให้การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามระเบียบและเกิดข้อผิดพลาด

รัชิตา วรรตธันพิตญ์ (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการบริหารของส่วนราชการและปัจจัยด้านการปฏิบัติงานของบุคลากรมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แนวทางการพัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงิน ตามข้อคิดเห็นที่มีผู้ให้ความเห็นมากที่สุดคือ ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ต่อเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ในการเบิกจ่ายอย่างต่อเนื่อง และควรจัดการประชุมซักซ้อมแนวทางการเบิกจ่ายเงินระหว่างผู้ขอเบิกกับผู้ตรวจสอบเอกสารให้มีความเข้าใจและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงิน

รัตนภรณ์ สุขประเสริฐ(2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของงานการเงินและบัญชีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีที่มีปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ แตกต่างกันส่งผลต่อปัจจัยของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการเงินและบัญชีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีที่มีปัจจัยด้านทรัพยากรทางการศึกษาแตกต่างกันส่งผลต่อปัจจัยของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการเงินและบัญชีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างจำนวน 779 เรื่อง ที่รับเข้าในหน่วยพัสดุ งานคลังและพัสดุ และส่งเรื่องคืนให้ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 12 ภาควิชา 2 กลุ่มสาขาวิชา 1 ศูนย์วิจัยเทคโนโลยียาง และ 13 งานภายในสำนักงานคณบดี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

4.2 เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบในการวิเคราะห์เอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2560 – เดือนกันยายน 2561 ที่หน่วยพัสดุ งานคลังและพัสดุ ส่งเรื่องคืนให้ดำเนินการแก้ไข พร้อมระบุสาเหตุ ความไม่ถูกต้องให้ผู้เบิกค่าใช้จ่ายทราบ

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาข้อมูลจากเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2560- เดือนกันยายน 2561 ที่หน่วยพัสดุ งานคลังและพัสดุ ส่งเรื่องคืนให้ดำเนินการแก้ไข ประกอบด้วย 12 ภาควิชา 2 กลุ่มสาขาวิชา 1 ศูนย์วิจัย เทคโนโลยียาง และ 13 งาน ภายในสำนักงานคณบดี และนำมาวิเคราะห์เนื้อหาโดยการจัดเป็นหมวดหมู่ ใช้ค่าสถิติ ค่าความถี่และค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับจำนวนเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรณีการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท ที่ส่งคืนให้ดำเนินการแก้ไข ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

ตารางที่ 1 แสดงค่าสถิติและร้อยละ การรับและส่งคืนเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรณีการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2560 – เดือนกันยายน 2561

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เดือน	เอกสารที่หน่วยพัสดุ		ร้อยละของเอกสาร		เดือน	เอกสารที่หน่วยพัสดุ		ร้อยละของเอกสาร	
	รับเข้า	ส่งคืน	รับเข้า	ส่งคืน		รับเข้า	ส่งคืน	รับเข้า	ส่งคืน
ตล.60	75	48	3.70	6.16	เมย.61	192	46	9.46	5.91
พย.60	146	63	7.20	8.09	พค.61	154	39	7.59	5.01
ธค.60	167	57	8.23	7.32	มิย.61	151	72	7.44	9.24
มค.61	162	63	7.98	8.09	กค.61	160	106	7.89	13.61
กพ.61	197	60	9.71	7.70	สค.61	286	123	14.10	15.79
มีค.61	227	57	11.19	7.32	กย.61	112	45	5.52	5.78
รวม						2,029	779	100	100
ค่าเฉลี่ยต่อเดือน						169	64		

จากตารางที่ 1 พบว่า จำนวนเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรณีการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท รับเข้าของหน่วยพัสดุ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ตั้งแต่ช่วงเดือนตุลาคม 2560 – เดือนกันยายน 2561 มี 2,029 เรื่อง มากที่สุดคือเดือนสิงหาคม 2561 รับเข้าจำนวน 286 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 14.10 รองลงมาคือเดือนมีนาคม 2561 รับเข้าจำนวน 227 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.19 และน้อยที่สุดคือเดือนตุลาคม 2560 รับเข้าจำนวน 75 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.70 โดยจำนวนเอกสารที่ส่งคืนให้ดำเนินการแก้ไข มี 779 เรื่อง มากที่สุดคือเดือนสิงหาคม 2561 จำนวน 123 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.79 รองลงมาคือเดือนกรกฎาคม 2561 คิดเป็นร้อยละ 13.61 และน้อยที่สุดคือเดือนพฤษภาคม 2561 จำนวน 39 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.01

ตารางที่ 2 แสดงค่าร้อยละของเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรณีการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท ที่ส่งคืนให้ดำเนินการแก้ไข แยกตามวงเงินค่าใช้จ่าย ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2560 – เดือนกันยายน 2561

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ลำดับที่	วงเงินค่าใช้จ่าย	จำนวนเรื่อง	ร้อยละ
1	วงเงินค่าใช้จ่ายไม่เกิน 30,000.00 บาท	216	27.73
2	วงเงินค่าใช้จ่ายที่เกิน 30,000.00 - 100,000.00 บาท	466	59.82
3	วงเงินค่าใช้จ่ายที่เกิน 100,000.00 - 500,000.00 บาท	97	12.45
รวมทั้งสิ้น		779	100

จากตารางที่ 2 พบว่า จำนวนเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรณีการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท ที่ส่งคืนให้ดำเนินการแก้ไข เมื่อแยกตามวงเงินค่าใช้จ่าย เอกสารที่มีการส่งคืนให้ดำเนินการแก้ไขมากที่สุดคือวงเงินค่าใช้จ่ายที่เกิน 30,000.00 – 100,000.00 บาท มีจำนวน 466 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 59.82 รองลงมาคือวงเงินค่าใช้จ่ายไม่เกิน 30,000.00 บาท มีจำนวน 216 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 27.73 และน้อยที่สุดคือวงเงินค่าใช้จ่ายที่เกิน 100,000.00 – 500,000.00 บาท มีจำนวน 97 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 12.45

ตารางที่ 3 แสดงค่าร้อยละของปัญหาการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรณีการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท วงเงินค่าใช้จ่ายที่เกิน 30,000.00 – 100,000.00 บาท จำแนกตามประเภทของปัญหา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อตรวจพบ	จำนวนเรื่อง	ร้อยละ
(1)เอกสารขอความเห็นชอบในการจัดซื้อจัดจ้าง ระบุข้อความไม่ถูกต้อง	168	36.05
(2)ใบสั่งซื้อ/ใบสั่งจ้าง ระบุข้อความไม่ถูกต้อง	39	8.37
(3)ใบตรวจรับพัสดุ ระบุข้อความไม่ถูกต้อง	127	27.25
(4)แนบเอกสารการเบิกค่าใช้จ่ายไม่ครบถ้วน	46	9.87
(5)แนบเอกสารการเบิกค่าใช้จ่ายไม่ถูกต้อง	49	10.52
(6)ไม่รับรองสำเนาในเอกสารที่เป็นการถ่ายสำเนา	29	6.22
(7)เอกสารมีรอยแก้ไข ไม่มีการเซ็นกำกับ	8	1.72
รวมทั้งสิ้น	466	100

จากตารางที่ 3 พบว่าปัญหาเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรณีการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท วงเงินค่าใช้จ่ายเกิน 30,000.00 – 100,000.00 บาท ส่วนใหญ่เกิดจากเอกสารขอความเห็นชอบในการจัดซื้อจัดจ้าง ระบุข้อความไม่ถูกต้อง มีจำนวน 168 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 36.05 รองลงมาคือใบตรวจรับพัสดุระบุข้อความไม่ถูกต้อง มีจำนวน 127 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 27.25 น้อยที่สุดคือเอกสารมีรอยแก้ไข ไม่มีการเซ็นกำกับ มีจำนวน 8 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.72

ตารางที่ 4 แสดงค่าร้อยละของปัญหาการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรณีการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท วงเงินค่าใช้จ่ายไม่เกิน 30,000.00 บาท จำแนกตามประเภทของปัญหา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อตรวจพบ	จำนวน	
	เรื่อง	ร้อยละ
(1)เอกสารขอความเห็นชอบในการจัดซื้อจัดจ้าง ระบุข้อความไม่ถูกต้อง	61	28.24
(2)ใบตรวจรับพัสดุ ระบุข้อความไม่ถูกต้อง	59	27.31
(3)แนบเอกสารการเบิกค่าใช้จ่ายไม่ครบถ้วน	26	12.04
(4)แนบเอกสารการเบิกค่าใช้จ่ายไม่ถูกต้อง	30	13.89
(5)ไม่รับรองสำเนาในเอกสารที่เป็นการถ่ายสำเนา	17	7.87
(6)เอกสารมีรอยแก้ไข ไม่มีการเซ็นกำกับ	23	10.65
รวมทั้งสิ้น	216	100

จากตารางที่ 4 พบว่าปัญหาการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรณีการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท วงเงินค่าใช้จ่ายไม่เกิน 30,000.00 บาท ส่วนใหญ่เกิดจากเอกสารขอความเห็นชอบในการจัดซื้อจัดจ้าง ระบุข้อความไม่ถูกต้อง มีจำนวน 61 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 28.24 รองลงมาคือใบตรวจรับพัสดุระบุข้อความไม่ถูกต้อง มีจำนวน 59 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 27.31 น้อยที่สุดคือไม่รับรองสำเนาในเอกสารที่เป็นการถ่ายสำเนา มีจำนวน 17 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.87

ตารางที่ 5 แสดงค่าร้อยละของปัญหาเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรณีการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท วงเงินค่าใช้จ่ายเกิน 100,000.00 – 500,000.00 บาท จำแนกตามประเภทของปัญหา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อตรวจพบ	จำนวนเรื่อง	ร้อยละ
(1)เอกสารขอความเห็นชอบในการจัดซื้อจัดจ้าง ระบุข้อความไม่ถูกต้อง	11	11.34
(2)ใบสั่งซื้อระบุข้อความไม่ถูกต้อง	10	10.31
(3)ใบตรวจรับพัสดุ ระบุข้อความไม่ถูกต้อง	8	8.25
(4)แนบเอกสารการเบิกค่าใช้จ่ายไม่ครบถ้วน	31	31.96
(5)แนบเอกสารการเบิกค่าใช้จ่ายไม่ถูกต้อง	26	26.80
(6)ไม่รับรองสำเนาในเอกสารที่เป็นการถ่ายสำเนา	6	6.19
(7)เอกสารมีรอยแก้ไข ไม่มีการเซ็นกำกับ	5	5.15
รวมทั้งสิ้น	97	100

จากตารางที่ 5 พบว่าปัญหาการจัดทำเอกสารการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ของคณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรณีการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท วงเงินค่าใช้จ่ายเกิน 100,000.00 – 500,000.00 บาท ส่วนใหญ่เกิดจากเอกสารขอความเห็นชอบในการจัดซื้อจัดจ้าง แนบเอกสารการเบิกค่าใช้จ่ายไม่ครบถ้วน มีจำนวน 31 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 31.96 รองลงมาคือแนบเอกสารการเบิกค่าใช้จ่ายไม่ถูกต้อง มีจำนวน 26 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 26.80 น้อยที่สุดคือเอกสารมีรอยแก้ไข ไม่มีการเซ็นกำกับ มีจำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.15

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาปัญหาของการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ของคณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรณีการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท พบว่า ปัญหาการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ของคณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรณีการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท จะเห็นได้ว่า การจัดทำเอกสารการเบิกค่าใช้จ่ายจัดซื้อจัดจ้าง ภายใต้อำนาจพระราชบัญญัติ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ที่เพิ่งเริ่มบังคับใช้ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานไม่เข้าใจ แนวทางการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่าย ขาดความรู้ ความเข้าใจ มีการตีความได้ หลากหลายทำให้เกิดความเข้าใจที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดในการจัดทำเอกสาร ประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้เกิดความล่าช้าในการเบิกค่าใช้จ่าย ส่งผลเสียต่อ องค์กรและนำไปสู่ความเสียหายในภาพรวมของคณะวิทยาศาสตร์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย ของรัตนภรณ์ สุภประเสริฐ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของ งานการเงินและบัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสำคัญที่พบ คือ จัดทำเอกสารไม่ถูกต้องตามระเบียบ เอกสารประกอบไม่ครบถ้วน สาเหตุ เนื่องจาก เจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจในกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ฝึกอบรม พัฒนาทักษะ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการพัฒนาและเพิ่ม ประสิทธิภาพให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนในการปฏิบัติงาน เพื่อ ก่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กมลทิพย์ คงสวัสดิ์ศิริ (2558) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของ กรมที่ดิน ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ ระเบียบ กฎหมาย และหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนนั้น ซึ่งสอดคล้องกับการ ปฏิบัติงาน ก็จะส่งผลให้การปฏิบัติงาน มีมาตรฐาน ถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ปัจจัย ด้านทักษะความชำนาญงาน มีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่าย กล่าวคือ บุคลากรที่มีทักษะ ความรู้ ระเบียบ กฎหมาย ความชำนาญที่เหมาะสมกับงานจะสามารถแก้ไขงานที่เกิดปัญหาได้เป็นอย่างดี หน่วยงานควรส่งเสริมให้บุคลากรได้มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เช่น การฝึกอบรม เข้าร่วม ประชุมหรือสัมมนาต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการทำงานให้เพียงพอ มีการถ่ายทอดความรู้ และ ประสบการณ์ให้กับบุคลากรรุ่นต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ มรกต ศรีสมทรง (2559) ได้ ศึกษามาตรฐานในการจัดทำเอกสารเบิกจ่าย มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร ผลการศึกษาพบว่า มาตรฐานในการจัดทำเอกสารเบิกจ่ายให้ถูกต้องตามระเบียบต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ ของ ผู้ปฏิบัติงาน แนวทางการพัฒนาการเบิกจ่ายที่มีมาตรฐานและประสิทธิภาพ คือ ควรจัดอบรมให้ ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและผู้รับผิดชอบ และให้จัดทำคู่มือการเบิกจ่ายแสดงขั้นตอน วิธีการ พร้อมเอกสารตัวอย่างประกอบ เพื่อจัดทำเอกสาร ได้ถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รชิตา วรรตต์

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ธนพิศณู (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการบริหารของส่วนราชการและปัจจัยด้านการปฏิบัติงานของบุคลากรมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ แนวทางการพัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงิน คือ ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ต่อเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ในการเบิกจ่ายอย่างต่อเนื่อง และควรจัดการประชุมซักซ้อมแนวทางการเบิกจ่ายเงินระหว่างผู้ขอเบิกกับผู้ตรวจสอบเอกสารให้มีความเข้าใจและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงิน จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ของผู้ปฏิบัติงานมีผลต่อการจัดทำเอกสารการเบิกค่าใช้จ่าย ดังนั้น เพื่อลดปัญหาของการจัดทำเอกสารการเบิกค่าใช้จ่าย จึงควรจัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนา ความรู้ ความเข้าใจ ของผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดทำเอกสารการเบิกค่าใช้จ่าย ซึ่งหากมีการให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง จะทำให้เกิดทักษะและความชำนาญในการจัดทำเอกสารเบิกค่าใช้จ่าย ลดข้อผิดพลาดในการจัดทำเอกสารและเกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการทำงานที่เป็นตัวอย่างที่ดี และส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ปฏิบัติงานยังขาดทักษะ ความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ซึ่งอาจเกิดจากการรับรู้ที่คลาดเคลื่อน ทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่าย ผู้วิจัยเห็นว่า ควรจัดให้มีการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงาน เกี่ยวกับกระบวนการ การจัดทำเอกสารเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ เกี่ยวกับกระบวนการ การจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 มาถ่ายทอดให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มทักษะความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แนวทางในการพัฒนา

จากการวิจัย การศึกษาปัญหาการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรณี : การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท พบว่า ผู้ปฏิบัติงานยังขาดทักษะ ความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดการและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ดังนั้น จึงควรพัฒนาระบบสารสนเทศในการจัดทำแบบฟอร์มการขอความเห็นชอบในการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อลดข้อผิดพลาดในการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง ควรส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงาน มีโอกาสในการอบรมเพิ่มเติมความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง และจัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนทราบถึงแนวทางการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างที่ถูกต้อง และถือปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนากลุ่มมือการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อ จัดจ้าง ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กรณี การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน 500,000.00 บาท เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ปฏิบัติงานจัดทำเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายการจัดซื้อจัดจ้างได้ถูกต้อง ก่อเกิดการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

- กฎกระทรวงกำหนดวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ โดยวิธีเฉพาะเจาะจงวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ทำ
ข้อตกลงเป็นหนังสือ และวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างในการแต่งตั้งผู้ตรวจรับพัสดุ พ.ศ. 2560.
(2560). *ราชกิจจานุเบกษา*. (134), 20-21.
- กมลทิพย์ คงสวัสดิ์พร.(2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ประจำปี
งบประมาณ 2556 ของกรมที่ดิน*. (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม)
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ.2554(2561). *ความรู้*. สืบค้นเมื่อ 6 สิงหาคม 2561, จาก
เว็บไซต์: <http://royin.go.th/dictionary/>
- พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560. (2560). *ราชกิจจานุเบกษา*. (134),
13-54.
- ไพศาล หวังพานิช.(2541). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- มรกต ศรีสมทรง.(2559). *มาตรฐานในการจัดทำเอกสารเบิกจ่าย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*.
(กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร)
- มหาวิทยาลัยมหิดล, กองคลัง. (2561). *แนวทางปฏิบัติ ชักซ้อมความเข้าใจ วินิจฉัยปัญหา ข้อหารือ ด้านการ
จัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ*. สืบค้นเมื่อ 6 สิงหาคม 2561, จากเว็บไซต์:
[http://www.op.mahidol.ac.th/orpr/system/Registration/project/detail_p.php?p=4kUWFV
NIUVU](http://www.op.mahidol.ac.th/orpr/system/Registration/project/detail_p.php?p=4kUWFVNIUVU)
- มหาวิทยาลัยมหิดล, คณะวิทยาศาสตร์.(2556). *ผลกลยุทธ์คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปี 2555-
2559*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2560). *คำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ 2565/2560 เรื่อง การมอบอำนาจดำเนินการด้านการ
คลังและพัสดุ*.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. *ประวัติมหาวิทยาลัย*. สืบค้นเมื่อ 6 สิงหาคม 2561, จากเว็บไซต์:
<http://www.student.mahidol.ac.th/newstudent/index.php/13-m/26-history>

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รัชดา วรรตถันพิตญ์. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์).*

ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560. (2560). *ราชกิจจานุเบกษา. (134), 25-26.*

รัตนกรณีย์ ศุภประเสริฐ. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของงานการเงินและบัญชีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา. (วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, วิชาเอกการบัญชี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).*

เรืองเดช สิลมี. (2555). *ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณ ส่วนราชการกองทัพอากาศ ปทุมธานี. (วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, วิชาเอกการบัญชี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).*

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2561). *ความเข้าใจ. สืบค้นเมื่อ 6 สิงหาคม 2561, จากเว็บไซต์: <http://th.wikipedia.org/wiki/ความเข้าใจ>*

ศรีไพโร สักดิ์รุ่งพงศากุล และเจษฎาพร ยุทธนวิบูลย์ชัย. (2549). *ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.*

สุนันท์ สลโกสม. (2541) *ประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*

Bloom, Benjamin A. 1956. *Taxonomy of Education Objective Handbook I : Cognitive Domain.*
New York : David Mc Kay Company

Davenport, T., & Prusak, L. (1998). *Working knowledge: How organizations manage what they know.* Boston : Harvard Business School Press

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

**แนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ
การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหาร**

พัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

**A Guideline for Development of Knowledge and Understanding for
Employees related to the Procurement Process under Government
Procurement and Supplies Management Act B.E. 2560 (2017) at Faculty
of Science, Mahidol University**

อารีรัตน์ บุญทองสุข (Arreerath Boonthongsuk)¹

¹นักวิชาการพัสดุ สังกัด คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Supply Analyst, Faculty of Science, Mahidol University

กิตติสานต์ สราญกวิน (Kitisan Sarankawin)²

²นักวิชาการพัสดุ สังกัด คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Supply Analyst, Faculty of Science, Mahidol University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจ และเสนอแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประชากร คือ ผู้ปฏิบัติงาน ที่ปฏิบัติงานในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ จำนวน 50 คน ใช้แบบสอบถามวัดความรู้ความเข้าใจเป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหาโดยการรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและนำเสนอเป็นคำบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะต่อการปฏิบัติงาน และลดข้อผิดพลาดต่อการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจโดยขอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดำเนินการจัดการฝึกอบรมหลักสูตรพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 พร้อมแนะนำกรณีศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อการปฏิบัติงาน หรือจัดส่งผู้ปฏิบัติงานไปเข้ารับการฝึกอบรมดังกล่าว

คำสำคัญ : ความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงาน / กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง /
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

This research aimed to study a level of knowledge and understanding and to propose a guideline for development of knowledge and understanding for employees related to the procurement process under Government Procurement and Supplies Management Act B.E. 2560 (2017) at Faculty of Science, Mahidol University. The population was 50 employees who were involved in the procurement process. A research instrument was a questionnaire measuring knowledge and understanding. Statistics for data analysis included frequency distribution, percentage, average, standard deviation and content analysis was done by collecting opinions and suggestions and then presenting in a narrative form.

Findings indicated that employees have knowledge at a moderate level. To make sure that the employees have knowledge and understanding, build operation skills, and make fewer mistakes, the researchers proposed a guideline for development of knowledge and understanding by suggesting a party responsible for human resource development to host a training about

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Government Procurement and Supplies Management Act B.E. 2560 (2017) and give some case studies to understand the related operation, or to send those employees to receive such training.

Keywords : Employee's Knowledge and Understanding / Procurement Process / Faculty of Science, Mahidol University

บทนำ

ประเทศไทยให้ความสำคัญในการบริหารจัดการ การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ โดยมุ่งเน้นให้การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐมีกระบวนการที่ก่อให้เกิดความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการมากที่สุด การจัดซื้อจัดจ้างของประเทศไทย เกิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ.2475 โดยมีการจัดตั้ง กรมพัสดุแห่งชาติ จากนั้น ในปี พ.ศ. 2498 ได้มีการปรับปรุงการบริหารพัสดุในหน่วยงานของราชการไทย โดยนำแนวความคิดและการบริหารพัสดุในภาคเอกชนมาใช้ในการจัดการพัสดุของราชการ กำหนดระเบียบไว้ 2 ฉบับ คือ 1.ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจ้าง พ.ศ.2498 และ 2.ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2498 ต่อมาในปี พ.ศ.2518 ได้มีการปรับปรุง พัฒนาและรวมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีทั้ง 2 ฉบับเข้าไว้ด้วยกัน เรียกว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ เพื่อพิจารณากำหนดเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2521 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2522 จากนั้น ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบดังกล่าว เนื่องจากการดำเนินการเกี่ยวกับพัสดุแล้ว ยังมีการใช้จ่ายเงินประเภทอื่นๆ ระเบียบอื่นๆ ซึ่งทำให้การดำเนินการด้านพัสดุอยู่ภายใต้ระเบียบหลายฉบับ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ได้ร่วมกันปรับปรุงระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับงานพัสดุ ให้มีระเบียบเกี่ยวกับพัสดุเพียงฉบับเดียว เรียกว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 ใช้บังคับแก่การดำเนินการเกี่ยวกับการพัสดุของประเทศไทย ทั้งที่ใช้เงินงบประมาณ เงินกู้ เงินช่วยเหลือ และใช้กับการจัดหาทุกประเภท มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2535 เป็นต้นมา และในปี พ.ศ. 2560 ประเทศไทย ได้มีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุนับใหม่ขึ้น คือ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 โดยได้พัฒนาให้เกิดความทันสมัยต่อโลกในยุคปัจจุบัน และยังคงไว้ซึ่งความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทางราชการมากที่สุดไว้เช่นเดิม พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2560 และเป็นผลให้กฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐฉบับก่อนหน้าที่ทั้งหมดถูกยกเลิกไป

มหาวิทยาลัยมหิดล มีวิสัยทัศน์ ในการมุ่งมั่นที่จะเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก หนึ่งในเป้าหมายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยคือ การส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความสามารถ และสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพสูงขึ้น มีสมรรถนะสอดคล้องตามเป้าหมายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย เพื่อให้มหาวิทยาลัยมหิดลมีความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคลที่เหมาะสมต่อการดำเนินงานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทำให้อาจารย์และเจ้าหน้าที่ และเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นส่วนงานหนึ่งที่อยู่ภายใต้มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ที่ต้องนำพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มาใช้ในการดำเนินการด้านการจัดซื้อจัดจ้าง โดยผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการการจัดซื้อจัดจ้างต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ดังนั้น ผู้วิจัย ในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบด้านพัสดุ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงาน และเสนอแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงาน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ก่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และก่อให้เกิดประโยชน์แก่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลมากที่สุด

บทความฉบับเต็ม

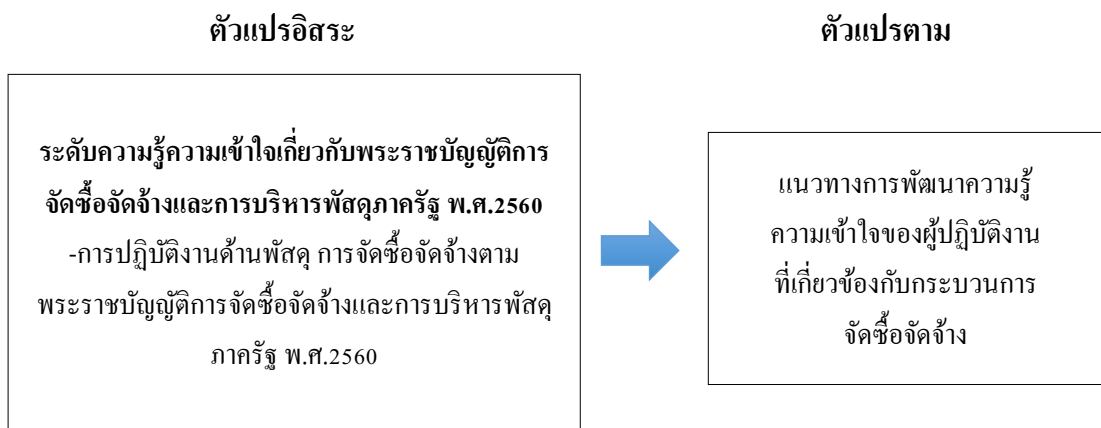
โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัยแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

1. ความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2. ผู้ปฏิบัติงาน หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภายใน
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

3. พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 หมายความว่า
รวมถึง พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นกฎหมาย
แม่บท และรวมไปถึงกฎหมายลูกฉบับต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้แก่ 1)ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง
และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 และ2) กฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง
และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560

4. การปฏิบัติงานด้านการพัสดุ หมายถึง การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติ
การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

ประโยชน์ที่ได้รับ

1.ทราบระดับความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง
พัสดุ ต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

2.ได้แนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ
จัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บททวนวรรณกรรม

ในการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับ
กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
พ.ศ.2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้วิจัยได้ศึกษาและทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และ
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

1.แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้

การประยุกต์ใช้ทฤษฎีระบบ (Systems model) ในเรื่องการเรียนรู้ ฮุสซ์และโบว์ดิทซ์ (Huse and Bowditch, 1977) ได้กล่าวว่า บุคคลแต่ละคนเป็นเสมือนระบบที่สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เข้ามาสู่ตนโดยผ่านประสาทสัมผัส ได้แก่ การเห็น การได้ยิน การสัมผัส การชิม และการดม จากนั้นข้อมูลที่เข้ามาจะได้รับการจัดระบบ และกลายมาเป็นสิ่งที่รับรู้ โดยสามารถตอบสนองออกมาเป็นการกระทำ ความนึกคิดและแนวคิด ซึ่งการที่ผู้ปฏิบัติงานจะมีความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 นั้น ผู้ปฏิบัติงานเหล่านั้นจะต้องผ่านสิ่งเร้าด้วยระบบประสาท จนเกิดความรู้สึกนึกคิดและการกระทำ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้กำหนดตัวแปรที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 คือ 1) ตัวแปรด้านปัจจัยภายนอก ได้แก่ จำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับรู้ต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และ 2) ตัวแปรด้านปัจจัยภายใน ได้แก่ ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

ความหมายการรับรู้

บวร สุวรรณผา(2548) กล่าวว่า การรับรู้(Perception) คือ การสัมผัสสิ่งเร้าที่มีความหมาย การรับรู้เป็นการแปลความหมายจากการสัมผัสที่ได้รับจากสิ่งเร้าออกมาเป็นความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นความหมายที่รู้จักและเข้าใจกันโดยมีประสบการณ์เดิมหรือความจำเดิมต่อการสัมผัสสิ่งเร้า นั้นๆ เป็นเครื่องช่วยบอกความหมาย หากขาดประสบการณ์เดิมหรือสัมผัสการเร้าจากสิ่งเร้า นั้น ก็ไม่มีความหมายแต่อย่างใด

ถวิล ธาราโกชน์ และศรัณย์ ดาริสุข (2541) กล่าวว่า การรับรู้ (perception) คือกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการรู้สึกอันได้แก่ อวัยวะรับการรู้สึกทั้งภายในและภายนอก ทำหน้าที่รับการรู้สึก ส่งเป็นกระแสประสาทไปยังสมองเพื่อให้ตีความหมาย แล้วจึงรู้ว่าสิ่งทำให้เกิดการรู้สึก นั้นคืออะไรจึงให้ความหมายของการรับรู้ไว้ว่า การรับรู้ (perception) คือกระบวนการที่ผ่านการศึกษาตีความ จากการจัดระเบียบข้อมูลต่างๆ หรือบางท่านอาจกล่าวว่า การรับรู้ คือกระบวนการจัด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รวบรวมและตีความข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการรู้สึก หรืออาจกล่าวอย่างง่ายที่สุดว่า การรับรู้ คือการตีความของข้อมูลจากการรู้สึก

สุชา จันทร์เอม(2541) กล่าวว่า การรับรู้ คือ การตีความหมายจากการรับสัมผัส(Sensation) ในการรับรู้ นั้น เราไม่เพียงแต่มองเห็น ได้ยินหรือได้กลิ่นเท่านั้น แต่เราต้องรับรู้ได้ว่า วัตถุหรือสิ่งที่เราเรารู้ นั้นคืออะไร มีรูปร่างอย่างไร อยู่ทิศใด ไกลกว่าเรามากน้อยแค่ไหน เป็นต้น ทั้งหมดที่เราบอกได้นี้เป็นการใส่ความหมายให้กับสิ่งต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในการรับสัมผัส

สร้อยตระกูล อรรถมานะ(2541) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การที่บุคคลรู้สึกสิ่งเร้าต่างๆ รอบตัวเขา นั่นก็เท่ากับว่าความรู้สึกนั้นได้ส่งข้อมูลดิบ(Raw Data) เข้ามาสู่ประสาททั้ง 5 จากนั้นก็จะเป็นการตีความหมายในข้อมูลดิบเหล่านั้น แล้วจึงเกิดการรับรู้หรือจิตภาพ(Perception) ขึ้น

จิตรา วุฒิสัทติกุลกิจ(2535) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การสร้างความหมายจากประสบการณ์ โดยการถอดรหัสสิ่งกระตุ้นที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ได้ข้อมูลบางอย่าง อาจขยายความได้ว่า การรับรู้ นั้นเกิดจากการที่เรารับสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัวเรา และจากการรับรู้นี้เองเราได้สร้างความรู้สึกเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของเราขึ้นมา ทั้งนี้โดยผ่านขบวนการทำงานของระบบประสาทสัมผัสและประสบการณ์ต่างๆ ในอดีต และสภาพความพอใจของแต่ละคนที่แตกต่างกันซึ่งรวมเรียกว่าเป็นขบวนการรับรู้ โดยนัยนี้ความเป็นจริงของสิ่งหนึ่งสำหรับแต่ละคนจึงอาจแตกต่างกันออกไป เพราะแต่ละคนก็มีการรับรู้ที่แตกต่างกัน และเมื่อการรับรู้มีความแตกต่างกันมากขึ้น ปัญหาที่เกิดขึ้น และสิ่งนี้ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการสื่อความเข้าใจ และพฤติกรรมที่แสดงออก ถ้าการรับรู้ของบุคคลต่อของสิ่งเดียวกันใกล้เคียงกัน โอกาสที่จะเข้าใจกันและลงรอยกันจะเกิดมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันถ้าการรับรู้ของบุคคลสองคนต่อสิ่งเดียวกันเป็นไปคนละทิศทางการก็อาจก่อให้เกิดปัญหาและก่อให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานร่วมกันได้ในที่สุด

ดังนั้น สรุปได้ว่า การรับรู้ คือ กระบวนการรับข้อมูลข่าวสารแล้วนำมาจัดระเบียบ แปลความหมายตัวกระตุ้นออกมาเป็นภาพที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกตัวมนุษย์ หรือการรับรู้ คือ กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับข่าวสารและนำไปใช้ในแต่ละบุคคล ทั้งนี้บุคคลสองคนอาจเปิดรับข่าวสารจากสื่อเดียวกันในสถานการณ์เดียวกัน แต่อาจมีพฤติกรรมในการตอบสนองที่ต่างกัน การรับรู้เป็นสิ่งที่ทำให้ปัจเจกบุคคลมีความแตกต่างกัน เพราะเมื่อบุคคล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ได้รับสิ่งเร้าหรือสิ่งที่รับรู้ ก็จะแปลความหมายซึ่งจะแสดงออกมาในรูปความคิดเห็น ข้อสรุปตามที่บุคคลนั้นเข้าใจ

ปัจจัยที่กำหนดการรับรู้

สิ่งเร้าเดียวกันอาจทำให้คนสองคนรับรู้ต่างกันได้ การที่มนุษย์รับรู้สิ่งต่างๆ ได้ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง จะรับรู้ได้ดีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคล เช่น สภาพแวดล้อม ลักษณะของสิ่งเร้า ภาวะสัมผัส ความตั้งใจ ความสนใจในขณะนั้น ประสบการณ์ที่ผ่านมา เนื่องจากสิ่งเร้าที่จะกระตุ้นให้บุคคลเกิดการรับรู้มีอยู่มากมาย ดังนั้นการที่บุคคลจะเลือกรับรู้สิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งในขณะหนึ่งนั้น จึงขึ้นอยู่กับสิ่งที่จะกล่าวต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ ไว้ 2 ประการ (กันยา สุวรรณแสง, 2532) 1) อิทธิพลจากภายนอก ได้แก่ ความเข้มข้น ขนาดสิ่งเร้า การทำซ้ำๆ สิ่งตรงกันข้าม การเคลื่อนไหว และ 2) อิทธิพลจากภายใน ได้แก่ ความรู้เดิม ทักษะสติ การตั้งใจ ความคาดหวัง

2. สิ่งที่มีอิทธิพลหรือปัจจัยการรับรู้ เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

2.1. ลักษณะของผู้รับรู้ ปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้รับรู้ แบ่งได้เป็น 2 ด้าน คือ ด้านกายภาพ หมายถึง ภาวะสัมผัส ถ้าภาวะสัมผัสสมบูรณ์ก็จะรับรู้ได้ดี และด้านจิตวิทยา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้มีหลายประการ เช่น ความจำ อารมณ์ สติปัญญา ความพร้อม การสังเกตพิจารณา ฯลฯ อันเป็นผลจากการเรียนรู้เดิม นักจิตวิทยาถือว่า การรับรู้เป็นสิ่งที่เลือกสรรอย่างยิ่ง นับตั้งแต่เลือกรับสัมผัสเลือกเอาเฉพาะที่ต้องการ และแปรความให้เข้ากับตนเอง

2.2. อิทธิพลของปัจจัยทางด้านจิตวิทยา คือ กระบวนการรับรู้ เมื่อรับสัมผัสแล้วจะมีขั้นตอนต่างๆ คือ ต้องแปลสัญลักษณ์ โดยอาศัยความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่รับรู้ ได้แก่ ประสบการณ์เดิมความต้องการ ความปรารถนาหรือแรงขับ สภาพของจิตใจ ภาวะของอารมณ์เจตคติ อิทธิพลของสังคม ความต้องการที่จะรับรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีผลต่อความรู้แรงงูใจ คุณค่าและความสนใจ ที่มีผลต่อการรับรู้ ความตั้งอยู่ในทางสังคม ภาวะปัญญา การสังเกตพิจารณา ความพร้อม และการคาดหวัง

2.3. ลักษณะของสิ่งเร้า คุณสมบัติของสิ่งเร้าเป็นปัจจัยภายนอกที่ทำให้คนเราก่อเกิดความสนใจที่จะรับรู้หรือทำให้การรับรู้ของคนเราก่อเกิดความคลาดเคลื่อนไปจากความจริง ซึ่งได้แก่ ความ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ใกล้ชิดกับสิ่งเร้า ความคล้ายคลึงกันของสิ่งเร้า ความต่อเนื่องกันของสิ่งเร้า และสภาพและพื้นฐาน
การรับรู้

ประเภทของการรับรู้

การรับรู้ทางสังคม แบ่งออกเป็น 4 ประการ ได้แก่ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ, 2528) 1) การรับรู้
ทางอารมณ์ หมายถึง การรับรู้ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ เช่น รู้สึกดีใจ เสียใจ ตื่นเต้น รัก
เกลียด ชื่นชม เป็นต้น 2) การรับรู้ลักษณะของบุคคล ต้องอาศัยข้อมูล 3 ประการ มาประกอบ คือ
ลักษณะทางกายภาพ เช่น รูปร่าง หน้าตา ลักษณะแขนขา สีผิว ฯลฯ พฤติกรรม เช่น การพูดคุย
การยิ้ม การหัวเราะ การเดิน ฯลฯ และคำบอกเล่า เช่นคำบอกเล่าจากญาติพี่น้อง เพื่อน ผู้ใกล้ชิด
3) การรับรู้ภาพพจน์ของกลุ่ม หมายถึง มโนภาพ หรือมโนคติของสิ่งต่างๆ ตามที่บุคคลรับรู้ เป็น
ภาพที่อยู่ในความคิด หรือจินตนาการของบุคคล และบุคคลสามารถบอกลักษณะของภาพเหล่านั้น
ให้ผู้อื่นทราบได้ด้วย และ 4) การรับรู้ปรากฏการณ์ทางสังคม เป็นการตีความหรือแปลความหมาย
สิ่งต่างๆ หรือปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมตามความเชื่อของตนเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจ
และอธิบายสิ่งต่างๆ เหล่านั้นได้ การรับรู้ปรากฏการณ์ทางสังคมขึ้นอยู่กับสาเหตุ 2 ประการ คือ
ระดับการรับรู้ หมายถึงบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ เชาว์ปัญญา หรือความเฉลียว
ฉลาดต่างกัน ย่อมจะตีความหมายหรือแปลความหมายต่อสิ่งต่างๆแตกต่างกัน และการเปลี่ยนการ
รับรู้ คือ ถ้าผู้มีการรับรู้ต่ำได้มีโอกาสสนทนา หรืออภิปรายกับผู้ที่มีการรับรู้สูงก็อาจถูกผู้ที่มีการ
รับรู้สูงเปลี่ยนแนวความคิดหรือแนวทางการรับรู้ได้ นอกจากการประยุกต์ใช้ทฤษฎีระบบ (System
model) ในเรื่องการรับรู้แล้ว พบว่ายังมีแนวคิดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้เช่นกัน คือ แนวคิดที่
เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม

2. พระราชบัญญัติ การจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ในงานวิจัยฉบับนี้
หมายความรวมถึง พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นกฎหมาย
แม่บท และรวมไปถึงกฎหมายลูกฉบับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล ได้แก่ 1) ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
พ.ศ.2560 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2560 2) กฎกระทรวงกำหนดวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุโดยวิธี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เฉพาะเจาะจง วงเงินการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ทำข้อตกลงเป็นหนังสือ และวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างในการ
แต่งตั้งผู้ตรวจรับพัสดุ พ.ศ. 2560 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2560 และ 3) คำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ 2565/2560
เรื่อง การมอบอำนาจดำเนินการด้านการคลังและพัสดุ ลงวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญ
และเกี่ยวข้องกับงานวิจัยได้ ดังนี้

1. พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2560 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2560 เป็นต้นไป ซึ่งการ
ประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว มีผลก่อให้เกิดการยกเลิกบทบัญญัติที่เกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัด
จ้าง หรือการบริหารพัสดุในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อบัญญัติ และข้อกำหนดใด ๆ ของ
หน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมด

2. พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มีทั้งหมด 15 หมวด 132
มาตรา ได้แก่ มาตรา 1-5 นิยาม มาตรา 6-15 หมวด 1 บททั่วไป มาตรา 16-19 หมวด 2 การมีส่วนร่วมของภาค
ประชาชนและผู้ประกอบการในการป้องกันการทุจริต มาตรา 20-45 หมวด 3 คณะกรรมการ มาตรา 46-
50 หมวด 4 องค์กรสนับสนุนดูแลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ มาตรา 51-53 หมวด 5 การ
ขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ มาตรา 54-68 หมวด 6 การจัดซื้อจัดจ้าง มาตรา 69-78 หมวด 7 งานจ้างที่ปรึกษา
มาตรา 79-92 หมวด 8 งานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง มาตรา 93-99 หมวด 9 การทำสัญญา มาตรา
100-105 หมวด 10 การบริหารสัญญาและการตรวจรับพัสดุ มาตรา 106-108 หมวด 11 การประเมินผลการ
ปฏิบัติงานของผู้ประกอบการ มาตรา 109-111 หมวด 12 การทำงาน มาตรา 112-113 หมวด 13 การบริหาร
พัสดุ มาตรา 114-119 หมวด 14 การอุทธรณ์ มาตรา 120-121 หมวด 15 บทกำหนดโทษ และมาตรา 122-132
บทเฉพาะกาล

3. การจัดซื้อจัดจ้าง หมายความว่า การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุ โดยการซื้อ จ้าง เช่า แลกเปลี่ยน

4. พักตร์ หมายความว่า สินค้า งานบริการ งานก่อสร้าง งานจ้างที่ปรึกษา และงานจ้างออกแบบ หรือ
ควบคุมงานก่อสร้าง

5. สินค้า หมายความว่า วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และทรัพย์สินอื่นใด รวมทั้งงานบริการที่
รวมอยู่ในสินค้านั้นด้วย แต่มูลค่าของงานบริการต้องไม่สูงกว่ามูลค่าของสินค้านั้น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

6. งานบริการ หมายความว่า งานจ้างบริการ งานจ้างเหมาบริการ งานจ้างทำของ และการรับขนตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จากบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล แต่ไม่หมายความรวมถึงการจ้างลูกจ้าง ของหน่วยงานของรัฐ

7. หลักการจัดซื้อจัดจ้าง คือ คู่ค้า โปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตรวจสอบได้

8. หน่วยงานของรัฐ ได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ องค์การมหาชน องค์การอิสระ องค์การตามรัฐธรรมนูญหน่วยราชการ ของศาล มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หน่วยงานสังกัดรัฐสภาหรือในกำกับของรัฐสภา หน่วยงานอิสระของ รัฐ และหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

9. มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หากประสงค์จะจัดให้มีระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติเกี่ยวกับการ จัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุขึ้นใช้เองทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เพื่อให้การดำเนินงานเกิดความ ยืดหยุ่นและมีความคล่องตัว ก็ให้กระทำได้ โดยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุตามแนวทางของพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 นี้ โดยระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติดังกล่าวนั้น จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบาย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

10. วิธีการการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ (ยกเว้นงานจ้างที่ปรึกษา และงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงาน ก่อสร้าง) 1) วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป คือ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ประกอบการทั่วไป ที่มี คุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดให้เข้ายื่นข้อเสนอ 2) วิธีคัดเลือก คือ การที่หน่วยงาน ของรัฐเชิญชวนเฉพาะผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนด ซึ่งต้องไม่ น้อยกว่าสามรายให้เข้ายื่นข้อเสนอ เว้นแต่ในงานนั้นมีผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดน้อยกว่า สามราย และ 3) วิธีเฉพาะเจาะจง คือ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติ ตรง ตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดรายใดรายหนึ่งให้เข้ายื่นข้อเสนอ หรือให้เข้ามาเจรจาต่อรองราคา รวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุกับผู้ประกอบการโดยตรงในวงเงินเล็กน้อยตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

11. แบบสัญญา 1) เต็มรูป 2) ลดรูป และ 3) ไม่มีแบบรูป

12. บทกำหนดโทษระบุว่า เจ้าหน้าที่หรือผู้มีอำนาจในการจัดซื้อจัดจ้าง ปฏิบัติหรือละเว้นในการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

13. การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุแบ่งออกเป็น 5 ระยะคือ ระยะที่ 1 วางแผน/จัดทำโครงการ และการของบประมาณ ระยะที่ 2 การเตรียมการจัดซื้อจัดจ้าง ระยะที่ 3 การจัดซื้อจัดจ้าง ระยะที่ 4 การบริหารสัญญา และระยะที่ 5 การควบคุมและจำหน่ายพัสดุ

กฎกระทรวงกำหนดวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุโดยวิธีเฉพาะเจาะจงวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ทำข้อตกลงเป็นหนังสือ และวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างในการแต่งตั้งผู้ตรวจรับพัสดุ พ.ศ. 2560

กฎกระทรวงกำหนดวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ โดยวิธีเฉพาะเจาะจงวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ทำข้อตกลงเป็นหนังสือ และวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างในการแต่งตั้งผู้ตรวจรับพัสดุ พ.ศ. 2560 สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับงานวิจัยได้ ดังนี้

1. กฎกระทรวงกำหนดวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ โดยวิธีเฉพาะเจาะจงวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ทำข้อตกลงเป็นหนังสือ และวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างในการแต่งตั้งผู้ตรวจรับพัสดุ พ.ศ. 2560 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2560 ซึ่งเป็นการขยายความเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มาตรา 56 วรรคหนึ่ง (2) (ข) มาตรา 70 วรรคหนึ่ง (3) (ข) (ง) มาตรา 82 (2) มาตรา 96 วรรคสอง และมาตรา 100 วรรคสาม

2. กฎกระทรวงกำหนดวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ โดยวิธีเฉพาะเจาะจงวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ทำข้อตกลงเป็นหนังสือ และวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างในการแต่งตั้งผู้ตรวจรับพัสดุ พ.ศ. 2560 มีทั้งหมด 5 ข้อ

3. การจัดซื้อจัดจ้างสินค้า งานบริการ หรืองานก่อสร้าง ที่มีการผลิต จำหน่าย ก่อสร้าง หรือให้บริการทั่วไป และมีวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งหนึ่ง ไม่เกิน 500,000 บาท ให้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจง

4. งานจ้างที่ปรึกษาที่มีวงเงินค่าจ้างครั้งหนึ่งไม่เกิน 500,000 บาท และงานจ้างที่มีที่ปรึกษาในงานที่จะจ้างนั้นจำนวนจำกัดและมีวงเงินค่าจ้างครั้งหนึ่งไม่เกิน 5,000,000 บาท ให้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจง

5. ในกรณีที่การจัดซื้อจัดจ้างมีวงเงินเล็กน้อยไม่เกิน 100,000 บาท จะไม่ทำข้อตกลงเป็นหนังสือไว้ต่อกันก็ได้ แต่ต้องมีหลักฐานในการจัดซื้อจัดจ้างนั้น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

6. ในกรณีที่การจัดซื้อจัดจ้างมีวงเงินเล็กน้อยไม่เกิน 100,000 บาท จะแต่งตั้งบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นผู้ตรวจรับพัสดุก็ได้

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ 2565/2560 เรื่อง การมอบอำนาจดำเนินการด้านการคลังและพัสดุ

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ 2565/2560 เรื่อง การมอบอำนาจดำเนินการด้านการคลังและพัสดุ สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับงานวิจัยได้ ดังนี้

1. คำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ 2565/2560 เรื่อง การมอบอำนาจดำเนินการด้านการคลังและพัสดุ ตั้ง ณ วันที่ 24 สิงหาคม 2560

2. เป็นการมอบอำนาจการดำเนินการด้านการคลังและพัสดุ เพื่อให้การบริหารงานด้านการคลังและพัสดุของมหาวิทยาลัยมหิดล เป็นไปด้วยความถูกต้อง คล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

3. มอบอำนาจการดำเนินการด้านการคลังและพัสดุให้คณบดี รองคณบดีที่คณบดีมอบหมาย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการที่ผู้อำนวยการมอบหมายสำหรับหน่วยงานอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ และหัวหน้าโครงการวิจัย

3. ประวัติคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้รับการประกาศจัดตั้งในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2501 ในนาม โรงเรียนเตรียมวิทยาศาสตร์การแพทย์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เบื้องต้นเพื่อจัดการศึกษาเตรียมแพทย์และเตรียมประเภทวิชาอื่นๆ ขึ้นภายในมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ โดยใช้สถานที่ที่ตึกเทคนิคการแพทย์ [โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์](#) ในปีแรก และย้ายมายังอาคารเรียนใหม่ ณ ถนนศรีอยุธยา ต่อมาในปี พ.ศ. 2503 รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติยกฐานะขึ้นเป็น คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ เปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรี โท เอก ต่อมาในปี พ.ศ. 2511 คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้ย้ายสถานที่มาตั้ง ณ ที่ปัจจุบัน และในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2512 มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ให้ใช้พระนามาภิไธย มหิดล เป็นนามใหม่ของมหาวิทยาลัย ซึ่งต่อมาในวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2512 มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

แบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยมหิดล ส่งผลให้คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ ใช้นิยามใหม่เป็น คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ในการบริหารงานของคณะวิทยาศาสตร์ มีคณบดี เป็นผู้นำด้านวิชาการและการบริหารจัดการ มีคณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์ ร่วมกำหนดและเสนอนโยบายและแนวทางการบริหารงานตามภารกิจหลัก เพื่อให้ดำเนินการโดยสอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมายและทิศทางของมหาวิทยาลัย มีคณะที่ปรึกษาคณบดี ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่า ผู้บริหาร ผู้ใช้บัณฑิต ปัจจุบันคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีที่ทำการ 2 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตพญาไท และ วิทยาเขตศาลายา โครงสร้างของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 12 ภาควิชา 2 กลุ่มสาขาวิชา 1 ศูนย์วิจัยเทคโนโลยียาง และ 13 งานภายในสำนักงานคณบดี

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาด้านการเรียนการสอน การวิจัยให้ครอบคลุมตั้งแต่งานวิจัยพื้นฐานจนถึงงานวิจัยประยุกต์เพื่อตอบโจทย์ ภาคอุตสาหกรรมและการผลิต และบริการวิชาการเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิรายุ ธนาวุฒิ และถัดดาวัลย์ เปียเนตร์ (2560) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของลูกจ้างโครงการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยเงินอุดหนุนการวิจัยต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผลการศึกษาพบว่า ลูกจ้างโครงการวิจัยมีความรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การจัดให้มีการฝึกอบรมหลักสูตรพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เป็นการช่วยในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจของลูกจ้างโครงการวิจัยที่ดีขึ้น

ศศิณิภา ศรีกัลยานิวัต (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาความรู้ความสามารถในการทาวิจัยของบุคลากรคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาความรู้ความสามารถในการทาวิจัยแบบมีการทดสอบก่อนการอบรมและหลังการอบรม ทำให้ผู้ที่เข้ารับการอบรม มีความรู้ในการอบรมเพิ่มสูงขึ้นในทุกด้าน และผลการเปรียบเทียบความรู้ความสามารถ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ในการทำวิจัยก่อนอบรมกับหลังอบรมในภาพรวมและรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ณัฐชนันท์ ปลายเนตรและคณะ(2558) ได้ศึกษาการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ด้านการตรวจบำรุงและเฟ้าระวังเครื่องจักรอุตสาหกรรม : กรณีศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ชุมชนขนาดกลาง ในเขตจังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่า การจัดการความรู้และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรของกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนด้านการเฟ้าระวังและบำรุงรักษาเครื่องจักร จากการใช้วิธีการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ส่งผลให้พนักงานที่ปฏิบัติงานในกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนเกิดพัฒนาการด้านความรู้และทักษะสามารถนำมาปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมและประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ส่งผลให้เกิดเครือข่ายการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรมของหน่วยงานราชการและภาคเอกชนของจังหวัดนครพนม

พัฒนธรณ์ กิรดิษฐ์วัฒน์(2558) ได้ศึกษาการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี มีความต้องการต่อการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อยู่ในระดับมาก การสร้างหลักสูตรพัฒนาความรู้ พบว่า ความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด การประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของแบบทดสอบความรู้ พบว่า ความถูกต้องและเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด หลังการทดลองพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนดีขึ้นกว่าก่อนการทดลอง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ชวน จันท์เทาว์(2555) ได้ศึกษาการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผลการศึกษาพบว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในข้อกฎหมาย ระเบียบวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อยู่ในระดับมาก คิดเป็น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ร้อยละ 74.50 หลังการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการประจำ
หน่วยเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับ
กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.
2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ โดยทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎี
ต่างๆ แล้วนำมาประมวลผลเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย มีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ซึ่งในการ
ดำเนินการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา : ศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับ
กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.
2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อใช้ในการอธิบายถึงความรู้ความเข้าใจของ
ผู้ปฏิบัติงาน ต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และเพื่อ
เสนอแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงาน ต่อพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวด้วย
โดยเนื้อหาในแต่ละส่วนที่ทำการศึกษานั้นมีความสัมพันธ์ต่อกัน และสอดคล้องต่อประเด็น
วัตถุประสงค์ที่ทำการศึกษา
2. ขอบเขตด้านประชากร : เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีความ
สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วิจัย ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานภายในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ จำนวน 50 คน
3. ขอบเขตด้านสถานที่และเวลา : ศึกษาพื้นที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมี
ระยะเวลาในการวิจัยตั้งแต่ เดือนสิงหาคม 2561 ถึง เดือนมกราคม 2562

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามวัดความรู้ความเข้าใจของประชากร ซึ่ง
ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้าหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และรายงานการวิจัย
เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้มาสรุปผลเพื่อใช้เป็นแนวทางใน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การออกแบบสอบถามวัดความรู้ความเข้าใจ และดำเนินการออกแบบสอบถามวัดความรู้ความเข้าใจ เพื่อทำการวิจัย แล้วทำการทดสอบความเที่ยง (Validity) โดยนำแบบสอบถามวัดความรู้ที่ได้ไปปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ผลการวิจัยที่ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ และทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามวัดความรู้ไปทำการทดสอบ (Pre-Test) กับผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุโดยพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 จำนวน 20 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบสอบถามวัดความรู้ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำหนังสือถึงภาควิชา และงานต่างๆ ภายในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล แล้วแจกแบบสอบถามวัดความรู้ความเข้าใจไปยังผู้ปฏิบัติงานภายใน ภาควิชา และงานต่างๆ ตามจำนวนประชากรที่กำหนด และนำแบบสอบถามวัดความรู้ความเข้าใจที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW (Statistical Package for Social Science)

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหาโดยการรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและนำเสนอเป็นคำบรรยาย การแปลผลคะแนน ผู้วิจัยได้ประเมินระดับความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ สูง ปานกลาง ต่ำโดยพิจารณาตามหลักองกณฑ์ และแบ่งระดับความรู้ ดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ร้อยละ 00.00 – 33.33	หมายถึง	มีความรู้ในระดับต่ำ
ร้อยละ 33.34 – 66.66	หมายถึง	มีความรู้ในระดับปานกลาง
ร้อยละ 66.67 – 100.00	หมายถึง	มีความรู้ในระดับสูง

ผลการวิจัย

1. บัณฑิตส่วนบุคคล พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 82.00) มีอายุระหว่าง 40-49 ปี (ร้อยละ 36.00) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 74.00) สังกัดสำนักงานคณบดี (ร้อยละ 60.00) และเป็นผู้ปฏิบัติงานประเภทสนับสนุน (ร้อยละ 100)

2. ระดับความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 65.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า 1) ในการบริหารพัสดุ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการควบคุมและดูแลพัสดุที่มีอยู่ในครอบครอง ให้มีการใช้และการบริหารพัสดุที่เหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐมากที่สุด 2) การจัดซื้อจัดจ้าง หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุ โดยการซื้อ จ้างเช่า และแลกเปลี่ยน 3) การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง หน่วยงานของรัฐสามารถเชิญชวนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดรายใดรายหนึ่งเข้ายื่นข้อเสนอหรือให้เข้าเจรจาต่อรองราคาได้ 4) งานบริการ คือ งานจ้างบริการ งานจ้างเหมาบริการ งานจ้างทำของ และการรับขนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จากบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล แต่ไม่หมายความรวมถึงการจ้างลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ 5) การจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินเล็กน้อยไม่เกิน 100,000 บาท จะแต่งตั้งบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นผู้ตรวจรับพัสดุก็ได้ 6) การบริหารพัสดุ หมายถึง การเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย การยืม การตรวจสอบ การบำรุงรักษาและการจำหน่ายพัสดุ 7) พัก คือ สินค้า งานบริการ งานก่อสร้าง งานจ้างที่ปรึกษาและงานจ้างออกแบบ หรือควบคุมงานก่อสร้าง และ 8) พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 มาตรา 56 วรรคหนึ่ง (2)(ข) และกฎกระทรวงการคลัง กำหนดวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งหนึ่งไม่เกิน 500,000 บาท สำหรับพัสดุที่มีการผลิต จำหน่าย หรือให้บริการทั่วไป ให้สามารถใช้วิธีเฉพาะเจาะจงได้ อยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 90.00 88.00 86.00 84.00 84.00 82.00 72.00 และ 72.00

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตามลำดับ) ส่วน 1) พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มาตรา 120 กำหนดโทษของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการจัดซื้อจัดจ้างโดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1-10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 – 200,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ 2) พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2560 เป็นต้นมา 3) พัสดุ คือ สินค้า งานบริการ งานก่อสร้าง งานจ้างที่ปรึกษาและงานจ้างออกแบบ หรือควบคุมงานก่อสร้าง และ 4) ในกรณีที่จัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง มาตรา 56 วรรคหนึ่ง(2)(ข) สามารถจัดทำข้อตกลงในการซื้อขายเป็นหนังสือ โดยไม่ต้องทำเป็นสัญญาก็ได้ อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 62.00 58.00 42.00 และ 42.00 ตามลำดับ) และ 1) วิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ได้แก่ วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป วิธีคัดเลือก วิธีเฉพาะเจาะจง และวิธีพิเศษ และ 2) หลักการจัดซื้อจัดจ้าง คือ มั่นคง คุ่มค่า โปร่งใส ตรวจสอบได้ อยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 32.00 และ 22.00 ตามลำดับ) รายละเอียดแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ลำดับที่	ข้อความ	ตอบถูก (คน) ร้อยละ	ไม่แน่ใจ (คน) ร้อยละ	ตอบผิด (คน) ร้อยละ	S.D
1	พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2560 เป็นต้นมา	29 58.00	15 30.00	6 12.00	0.10
2	การจัดซื้อจัดจ้าง หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุ โดยการซื้อ จ้างเช่า และแลกเปลี่ยน	44 88.00	1 2.00	5 10.00	0.09
3	พัสดุ คือ สินค้า งานบริการ งานก่อสร้าง งานจ้างที่ปรึกษาและงานจ้างออกแบบ หรือควบคุมงานก่อสร้าง	36 72.00	4 8.00	10 20.00	0.12
4	สินค้า คือ วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งปลูกสร้างและทรัพย์สินอื่นใดแต่ไม่รวมมูลค่าของงานบริการที่รวมอยู่ในสินค้านั้นด้วย	21 42.00	4 8.00	25 50.00	0.14

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ลำดับที่	ข้อความ	ตอบถูก (คน) ร้อยละ	ไม่แน่ใจ (คน) ร้อยละ	ตอบผิด (คน) ร้อยละ	S.D
5	งานบริการ คือ งานจ้างบริการ งานจ้างเหมาบริการ งานจ้างทำของ และการรับขนตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จากบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล แต่ไม่หมายความ รวมถึงการจ้างลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ	42 84.00	3 6.00	5 10.00	0.09
6	การบริหารพัสดุ หมายถึง การเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย การขี้ม การตรวจสอบ การ บำรุงรักษาและการจำหน่ายพัสดุ	41 82.00	5 10.00	4 8.00	0.08
7	หลักการจัดซื้อจัดจ้าง คือ มั่นคง คุ่มค่า โปร่งใส ตรวจสอบได้	11 22.00	3 6.00	36 72.00	0.12
8	วิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ได้แก่ วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป วิธีคัดเลือก วิธี เฉพาะเจาะจง และวิธีพิเศษ	16 32.00	5 10.00	29 58.00	0.13
9	พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มาตรา 56 วรรคหนึ่ง(2)(ข)และกฎกระทรวงการคลังกำหนดวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งหนึ่ง ไม่เกิน 500,000 บาท สำหรับพัสดุที่มีการผลิต จำหน่าย หรือให้บริการทั่วไป ให้ สามารถใช้วิธีเฉพาะเจาะจงได้	36 72.00	8 16.00	6 12.00	0.10
10	การจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีเฉพาะเจาะจง หน่วยงานของรัฐสามารถเชิญชวน ผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดครยใดราย หนึ่งเข้ายื่นข้อเสนอหรือให้เข้าเจรจาต่อรองราคาได้	43 86.00	3 6.00	4 8.00	0.08
11	ในกรณีที่จัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีเฉพาะเจาะจงมาตรา 56 วรรคหนึ่ง(2)(ข) สามารถจัดทำ ข้อตกลงในการซื้อขายเป็นหนังสือ โดยที่ไม่ต้องทำเป็นสัญญาได้	21 42.00	10 20.00	19 38.00	0.13
12	ในกรณีที่การจัดซื้อจัดจ้างมีวงเงินเล็กน้อยไม่เกิน 100,000 บาท จะไม่ทำข้อตกลงเป็น หนังสือไว้ต่อกันก็ได้ แต่ต้องมีหลักฐานในการจัดซื้อจัดจ้างนั้น	31 62.00	5 10.00	14 28.00	0.13
13	การจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินเล็กน้อยไม่เกิน 100,000 บาท จะแต่งตั้งบุคคลหนึ่งบุคคล ใดเป็นผู้ตรวจรับพัสดุก็ได้	42 84.00	3 6.00	5 10.00	0.09
14	ในการบริหารพัสดุ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการควบคุมและดูแลพัสดุที่มีอยู่ ในครอบครอง ให้มีการใช้และการบริหารพัสดุที่เหมาะสม คุ่มค่า และเกิด ประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐมากที่สุด	45 90.00	2 4.00	3 6.00	0.07

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ลำดับที่	ข้อความ	ตอบถูก (คน) (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ (คน) (ร้อยละ)	ตอบผิด (คน) (ร้อยละ)	S.D
15	พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มาตรา 120 กำหนดโทษของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการจัดซื้อจัดจ้างโดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1-10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 – 200,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ	31 62.00	16 32.00	3 6.00	0.09
ร้อยละของระดับความรู้ของผู้ปฏิบัติงานโดยรวม		65.20	11.60	23.20	-

ข้ออภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจ และเสนอแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ประชากร คือ ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ จำนวน 50 คน ใช้แบบสอบถามวัดความรู้ความเข้าใจ เป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหาโดยการรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและนำเสนอเป็นคำบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 65.20) ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เป็นพระราชบัญญัติใหม่ที่เพิ่งมีผลบังคับใช้ ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอเกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้สอดคล้องและถูกต้องร่วมกับพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดการประยุกต์ใช้ทฤษฎีระบบ (Systems model) ในเรื่องการรับรู้ ฮุสซ์และ โบว์ดิทซ์ (Huse and Bowditch, 1977) ได้กล่าวว่า บุคคลแต่ละคนเป็นเสมือนระบบที่สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เข้ามาสู่ตนโดยผ่านประสาทสัมผัส จากนั้นข้อมูลที่เข้ามาจะได้รับการจัดระบบ และกลายมาเป็นสิ่งที่รับรู้ โดยสามารถตอบสนอง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ออกมาเป็นการกระทำ ความนึกคิดและแนวคิด ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานจะต้องพิจารณาและศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 อย่างถ่องแท้ ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และก่อให้เกิดประโยชน์แก่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดฝึกอบรมหลักสูตรพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะต่อการปฏิบัติงาน และลดข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน
2. ควรมีการจัดทำระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการให้ความรู้ และการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองได้ และจะทำให้กระบวนการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง และสามารถตรวจสอบได้มากยิ่งขึ้น

แนวทางในการพัฒนา

จากการวิจัยแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 65.20) ดังนั้น เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะต่อการปฏิบัติงาน และลดข้อผิดพลาดต่อการปฏิบัติงาน จึงขอเสนอให้มีการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานได้ฝึกอบรมหลักสูตรพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เพื่อจะได้ลดข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน รวมถึงจะได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การปฏิบัติงาน และทักษะการปฏิบัติงานที่เพิ่มขึ้นจนเกิดการทำงานที่เป็นตัวอย่างที่ดีในอนาคต

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เพื่อเป็นข้อมูลเพื่อนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ได้ถูกต้อง ก่อเกิดการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- กฎกระทรวงกำหนดวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุโดยวิธีเฉพาะเจาะจงวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ทำ
ข้อตกลงเป็นหนังสือ และวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างในการแต่งตั้งผู้ตรวจรับพัสดุ พ.ศ. 2560,
(2560). *ราชกิจจานุเบกษา*. (134), 20-21
- จิตรา วุฒิสถิตกุลกิจ. (2535). *การรับรู้ของลูกจ้างและนายจ้างที่มีต่อสื่อประชาสัมพันธ์ของ
สำนักงานประกันสังคม*. (วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนา
สังคม, คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ).
- จิรายุ ธนาวุฒิ และถัดดาวลัย เปียนตร์(2560).*แนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของลูกจ้าง
โครงการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยเงินอุดหนุนการวิจัยต่อ
พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล.กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยมหิดล*
- ชวน จันทร์เทาว์.(2555).*การพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ
ประจำหน่วยเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครสกลนคร).

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ณัฐชนันท์ ปลายเนตรและคณะ.(2558).การพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ด้านการ
ตรวจบำรุงและเฝ้าระวังเครื่องจักรอุตสาหกรรม : กรณีศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์
ชุมชนขนาดกลาง ในเขตจังหวัดนครพนม. นครพนม: วิทยาลัยนครพนม มหาวิทยาลัย
นครพนม.

ถวิล ธาราโกษณ์ และศรัณย์ คาริสุข. (2541). *จิตวิทยาทั่วไป*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ทิพย์วิสุทธิ์.

บวร สุวรรณผา.(2548).*เอกสารประกอบการสอนรายวิชาจิตวิทยาทั่วไป*.คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560, (2560). *ราชกิจจานุเบกษา*.
(34), 13-54.

พัฒนธรณ์ กิรศิริวัฒน์.(2558).การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สำหรับกำนัน
ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอท่าโสม จังหวัดอุดรธานี. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.

มหาวิทยาลัยมหิดล. (2560). คำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ 2565/2560 เรื่อง การมอบอำนาจดำเนินการ
ด้านการคลังและพัสดุ.

สร้อยตระกูล อรรถมานะ.(2541).*พฤติกรรมองค์กร : ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุชา จันทร์เอม.(2541).*จิตวิทยาทั่วไป*. 11. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

Huse, E. F., & Bowditch. (1977). *Behavior in organization: A system approach to managing*.
(2nd ed.). Sydney: Addison Wesley.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ประสิทธิภาพการใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Efficiency of Using the Inventory System at Faculty of Science, Mahidol University

ลัดดาวัลย์ เปียนตร์¹

ตำแหน่งนักวิชาการพัสดุ งานคลังและพัสดุ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติสานต์ สราญกวิน²

ตำแหน่งนักวิชาการพัสดุ งานคลังและพัสดุ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ประสิทธิภาพการใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง และ 2) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 3 ด้าน คือ 1) ด้านขั้นตอนการให้บริการ 2) ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการ 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง ประชากร คือ บุคลากรและเจ้าหน้าที่พัสดุของภาควิชา/หน่วยงาน จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพการใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.73) เมื่อพิจารณาเป็นหลายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการ ด้านขั้นตอนการให้บริการ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง 2) แนวทางการพัฒนา ระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลังควรปรับให้สอดคล้องกับกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างที่เปลี่ยนแปลง พัฒนา ให้สามารถเห็นแบบรูปตัวอย่างของวัสดุคงคลังที่ทำการเบิกเพื่อลดความผิดพลาดในการเบิกวัสดุคงคลัง ผิดพลาดในการเบิกและไม่ให้เกิดการสั่งซื้อที่เกินความจำเป็น การแจ้งยอดเรียกเก็บค่าใช้จ่าย การแจ้ง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สถานะการทำงานการเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง เช่น ระยะเวลาในการรอวัสดุ ขอดคงเหลือที่เป็นปัจจุบัน รายงานการยืมวัสดุคงคลัง เพื่อลดความผิดพลาดในการเบิกวัสดุคงคลัง ไม่เกิดการสั่งซื้อที่เกินความจำเป็น ลดระยะเวลาการเรียกเก็บค่าใช้จ่าย ลดปริมาณการใช้กระดาษในการแจ้งยอด เพื่อให้ได้การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและให้สามารถเกิดการประมวลผลผ่านระบบในการเบิกจ่ายที่สมบูรณ์และถูกต้อง

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ,ระบบเบิกจ่าย,วัสดุคงคลัง,คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ABSTRACT

The objective of this research were to 1)to study efficiency of using an inventory system at Faculty of Science, Mahidol University, 2)to suggest approaches for develop inventory system development for Faculty of Science, Mahidol University in three aspects: 1) Service procedure, 2) Service officer or personnel, 3) Facilities and inventory system. The population of this study was 60 service personnel and procurement officials from departments and divisions. The research instrument was aptitude test. Data were analyzed through frequency, percentage, mean, standard deviation as well as content analysis by collecting data on comments and suggestions for descriptive proposal.

The result of this study indicated that efficiency of using an inventory system at Faculty of Science, Mahidol University was generally at a high level (average of 3.73) in every aspect. This indicated that the inventory system of aculty of Science, Mahidol University could respond the inventory process and satisfy demand in terms of duration and number of officials in disbursement. However, only the information system was necessary to be developed to conform to the evolving procurement law, to increase operation's efficiency, and to process disbursement more completely and accurately for future reporting.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

Keyword: Efficiency; Disbursement System; Inventory; Faculty of Science, Mahidol University

บทนำ

ทุกสถานที่ ทุกองค์กร ในโดยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันสูง ทำให้ทุกองค์กรต้องมีกลยุทธ์ในการดำเนินงานที่ต้องมีความรู้และความสามารถที่แท้จริงมาบริหารจัดการให้ทันต่อการปรับเปลี่ยนที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะปรับตัวให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ก็จะกลายเป็นผู้ที่มีความสามารถดำรงอยู่ในสภาวะการที่เปลี่ยนแปลงได้ เพื่อยกขีดความสามารถและมาตรฐานการทำงานให้เป็นที่ยอมรับ ฉะนั้นในองค์กรก็ย่อมมีกลยุทธ์ในการบริหารงานในทุก ๆ ส่วน เพื่อให้ประสบความสำเร็จไม่ว่าจะเป็นการนำเทคโนโลยีเครื่องมือเครื่องใช้มาใช้ในการดำเนินงาน การมีระบบสารสนเทศช่วยในการบันทึกข้อมูล ทั้งนี้รวมไปถึงการมีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารในทุก ๆ ส่วนขององค์กรด้วย ฉะนั้นการบริหารงานที่เริ่มจากกระบวนการเล็ก ๆ ที่ช่วยสนับสนุนให้องค์กรดำเนินงาน คงจะไม่พ้นการมีสถานที่ในการดำเนินงาน เครื่องจักร เครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุคิบ วัสดุ ที่ใช้การปฏิบัติงานเพื่อเป็นตัวช่วยในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้ทันต่อความต้องการเพื่ออย่างพอเพียง และถูกต้อง เพราะผลที่ได้จะช่วยทำให้กระบวนการดำเนินการทุกองค์กรประสิทธิภาพและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้

คณะวิทยาศาสตร์ก็เป็นส่วนงานหนึ่งในมหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีหน่วยงานที่สำคัญ ๆ ในการดำเนินการบริหารงานให้ส่วนงานขับเคลื่อนไปได้อย่างมีระบบการบริหารและจัดการที่ดี เพื่อมีสนับสนุนทุกระบบ การจัดหาเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการบริหารงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดหาวัสดุซ่อมบำรุงเพื่อซ่อมแซมอาคาร โรงเรือน จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่ใช้ในการทำงานวิจัย และสนับสนุนการเรียนการสอน ฉะนั้นการดูแลและให้บริการวัสดุคงคลังนั้นเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะต้องมีการบริหาร และให้บริการที่เพียงพออยู่เสมอ อีกทั้งยังต้องถูกต้องและสามารถตรวจสอบได้ เพื่อไว้บริการภาควิชาหรือเทียบเท่าภาควิชาจำนวน 13 ภาควิชา งาน 14 งาน ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของหน่วยพัสดุโดยตรง แม้ว่าหน่วยพัสดุจะไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยตรงก็ตาม ทุกเรื่องในหน่วยพัสดุล้วนเป็นเรื่องสำคัญมาก เช่น การปฏิบัติตามกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุมดูแล การตรวจสอบ ต้องดำเนินการไม่ให้เกิดความล่าช้า ทันต่อความต้องการของผู้ใช้งาน ดังนั้นหน่วยพัสดุ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

โดยตรงจึงจัดทำผังการเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง แต่ในปัจจุบันก็ยังพบปัญหาในการเบิกจ่าย คือ รายงานการเบิกจ่ายวัสดุคงคลังไม่ถูกต้อง ระบบสารสนเทศมีรายงานไม่สอดคล้องกับข้อมูลที่เบิกจ่าย และในบางครั้งตรวจสอบพบว่าวัสดุคงคลังมียอดไม่ตรงกับบัญชีการเบิกจ่ายเมื่อทำการตรวจสอบประจำปี จากปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดผลกระทบกับการให้บริการการเบิกจ่ายวัสดุคงคลังต่อภาควิชา / หน่วยงาน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มารับบริการเป็นอย่างมาก เพราะในทุกสิ้นปีงบประมาณจะต้องมีการตรวจสอบพัสดุประจำปีทำให้พบปัญหาว่าข้อมูลไม่ตรงกับรายงานการเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง แทนที่จะสามารถตรวจสอบรายงานการเบิกจ่ายวัสดุคงคลังจากระบบได้เลยกลับต้องนำมาคำนวณพร้อมตรวจสอบใบขึ้นกับเอกสารอีกครั้ง ทำให้เสียระยะเวลาในการดำเนินงานและความเสี่ยงเป็นอย่างมาก ในด้านขั้นตอนการให้บริการ ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกระบบสารสนเทศ เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในให้บริการเบิกจ่ายวัสดุคงคลังของหน่วยพัสดุ ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางแก้ไขและพัฒนาประสิทธิภาพการใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลังของผู้รับบริการ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ให้สอดคล้องกับความต้องการต่อไป

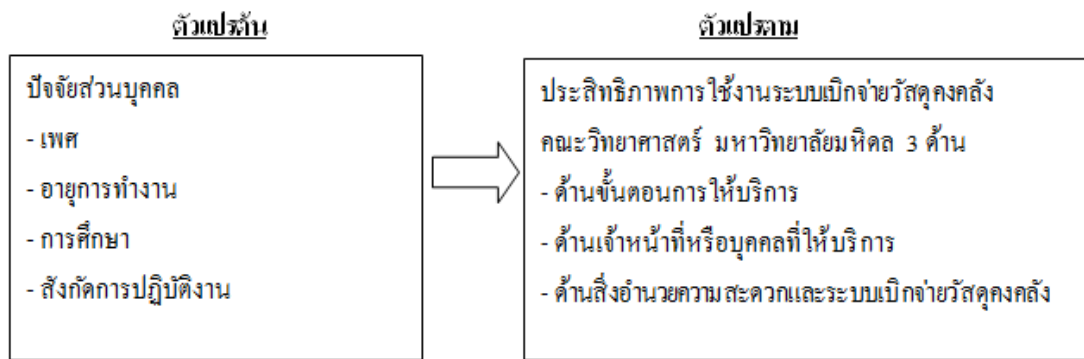
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดประสิทธิภาพการใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลังคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บททวนวรรณกรรม (แนวคิด ทฤษฎี)

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานพัสดุ

ความหมายของการบริหารงานพัสดุ มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารงานพัสดุไว้ดังนี้
ปรีชา จาปรัตน์ และไพศาล ชัยมงคล (2559, หน้า 2) ได้ให้ความหมายในการบริหารงานพัสดุ หมายถึง การนำเอาวิทยาการหรือศิลปะในการบริหารมาใช้ในการจัดพัสดุ เพื่อสนับสนุนและสนองความต้องการในการปฏิบัติงานของหน่วยงานหรือโครงการ ให้ดำเนินไปได้ตาม เป้าหมาย กิจกรรมดังกล่าวมีหลายระดับชั้น นับตั้งแต่การวางแผน การกำหนดความต้องการ การจัดหา การควบคุมการเก็บรักษา การขนส่งการบำรุงรักษาและการจำหน่ายพัสดุออกจากบัญชี ซึ่งเราอาจเรียกลำดับของการดำเนินงานเหล่านี้ว่า เดือนเพ็ญ คังจะ ฤกษ์ (2558, หน้า 35) ได้ให้ความหมายการบริหารพัสดุ หมายถึง กิจกรรม ที่ครอบคลุมถึงสิ่งต่างๆ เริ่มตั้งแต่ การวางแผน การจัดหา การควบคุม การบำรุงรักษา การจัดจำหน่าย ฯลฯ ซึ่งต้องอาศัยทั้งความรู้และความชำนาญในการดำเนินงาน เนื่องจากงานพัสดุเป็นงานที่สนับสนุนแผนงานของโครงการต่างๆ วางแผนไว้มีให้พอใช้ตลอดเวลา ทาให้งานและโครงการดำเนินไปได้และส่วนงานจะประสบผลสำเร็จได้ก็ต่อได้รับความร่วมมือจากการดำเนินงานด้านพัสดุ(สุกัญญา ศรีทับทิม, 2555 :บทนำ)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กระบวนการบริหารงานพัสดุ การบริหารงานพัสดุเป็นงานที่ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบ ผู้ปฏิบัติต้องรู้และเข้าใจ การกิจเกี่ยวกับงาน ลักษณะของการบริหารงานประเภทนี้จะเกี่ยวข้องกับ การบริหารงานการเงินงบประมาณ การจัดจ้าง การจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ ทั้ของทางราชการ รวมทั้งวิธีการบำรุง รักษาด้วย การบริหารงานประเภทนี้มีแนวคิดในการดำเนินการไว้หลายลักษณะเป็น กระบวนการที่มีกิจกรรมต่อเนื่องกันไป เช่นเดียวกบักระบวนการบริหารอื่นๆ ได้มีผู้เสนอแนวทางการบริหารงานพัสดุไว้หลายแนวทาง ชัชวาล ทองจันทร์ (2539 : 15 ,อ้างถึงใน พวงทอง ศิริพันธุ์, 2551 : 12) ได้ให้ ความหมายของการบริหารงานพัสดุว่าเป็นกิจกรรมที่โดยสรุปจะมี 2 ขั้นตอนใหญ่ๆ คือ หนึ่งการได้มาซึ่งพัสดุ สองการจัดหาพัสดุ

ดังนั้นการบริหารงานพัสดุในสถานศึกษา หมายถึง การบริการอย่างหนึ่งที่สนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปด้วยส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การ การบริหารพัสดุที่ดีจะช่วยให้การเรียนการสอนง่ายและสะดวกมากขึ้น ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้เหมาะสมและประหยัด เวลาในการสอนให้มากขึ้น

การบริหารวัสดุคงคลัง

สินค้าคงคลัง หรือสินค้าคงเหลือ (Inventory) เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับธุรกิจ เพราะจัดเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนรายการหนึ่งซึ่งธุรกิจพึงมีไว้เพื่อให้การผลิตหรือการขาย สามารถดำเนินไปได้ อย่างราบรื่น การมีสินค้าคงคลังมากเกินไปอาจเป็นปัญหากับธุรกิจ ทั้งในเรื่องต้นทุนการเก็บรักษาที่สูง สินค้าเสื่อมสภาพ หมดอายุ ล้าสมัย ถูกขโมย หรือสูญหาย นอกจากนี้ยังทำให้สูญเสียโอกาสในการนำเงินที่จมอยู่กับสินค้าคงคลังนี้ไปหาประโยชน์ในด้านอื่นๆ แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าธุรกิจมีสินค้าคงคลังน้อยเกินไป ก็อาจประสบปัญหาสินค้าขาดแคลนไม่เพียงพอ (Stock out) สูญเสียโอกาสในการขายสินค้าให้แก่ลูกค้า เป็นการเปิดช่องให้แก่คู่แข่ง และก็ต้องสูญเสียลูกค้าไปในที่สุด นอกจากนี้ถ้าสิ่งทีขาดแคลนนั้นเป็นวัตถุดิบที่สำคัญ การดำเนินงานทั้งการผลิตและการขาย ก็อาจต้องหยุดชะงัก ซึ่งอาจส่งผลต่อภาพลักษณ์ของธุรกิจในอนาคตได้ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้ประกอบการในการจัดการสินค้าคงคลังของตนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ไม่มาก หรือน้อย

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จนเกินไป เพราะการลงทุนในสินค้าคงคลังต้องใช้เงินจำนวนมาก และอาจส่งผลกระทบต่อสภาพ
คล่องของธุรกิจได้

ความหมาย ของสินค้าคงคลังและการบริหารสินค้าคงคลัง

สินค้าคงคลัง (Inventory) หมายถึงวัสดุหรือสินค้าต่างๆที่เก็บไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการ
ดำเนินงาน อาจเป็นการดำเนินงานผลิต ดำเนินการขาย หรือดำเนินงานอื่นๆสินค้าคงคลังแบ่งเป็น 4
ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. วัตถุดิบ (Raw Material) คือสิ่งของหรือชิ้นส่วนที่ซื้อมาใช้ในการผลิต
2. งานระหว่างทำ (Work-in-Process) คือชิ้นงานที่อยู่ในขั้นตอนการผลิตหรือรอคอยที่จะ
ผลิตหรือรอคอยที่จะผลิตในขั้นตอนต่อไป โดยที่ยังผ่านกระบวนการผลิตไม่ครบทุกขั้นตอน
3. วัสดุซ่อมบำรุง (Maintenance/Repair/Operating Supplies) คือชิ้นส่วนหรืออะไหล่
เครื่องจักรที่สำรองไว้เพื่อเปลี่ยนเมื่อชิ้นส่วนเดิมเสียหรือหมดอายุการใช้งาน
4. สินค้าสำเร็จรูป (Finished Goods) คือปัจจัยการผลิตที่ผ่านทุกกระบวนการผลิต
ครบถ้วนพร้อมที่จะขายให้ลูกค้าได้

ถ้าหากไม่มีสินค้าคงคลัง การผลิตอาจจะไม่ราบรื่น โดยทั่วไปฝ่ายขายค่อนข้างพอใจหากมี
สินค้าคงคลังจำนวนมากๆ เพราะให้ความรู้สึกมั่นใจว่าอย่างไรก็ตามมีสินค้าให้พอขาย แต่หน้าที่ของ
สินค้าคงคลังคือ รักษาความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน ทำให้เกิดการประหยัด ต่อขนาด
(Economy of Scale) เพราะการสั่งซื้อจำนวนมากๆ เป็นการลดต้นทุน และคลังสินค้าช่วยเก็บสินค้า
ปริมาณมากนั้น

การบริหารสินค้าคงคลัง หมายถึง

- การเก็บทรัพยากรไว้ใช้ในัจจุบัน หรือในอนาคต เพื่อให้การดำเนินการของกิจการดำเนิน
ไปอย่างราบรื่น ผ่านการวางแผนกำหนดปริมาณสินค้าคงคลังที่เหมาะสม
- การจัดการต่างๆ ที่เกี่ยวกับรายการสินค้าในคลัง ตั้งแต่รวบรวม จัดบันทึกสินค้าเข้า-ออก การ
ควบคุมให้มีสินค้าคงเหลือในปริมาณที่เหมาะสม มีระเบียบ เพื่อให้สินค้าที่มีอยู่ตรงตามความ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ต้องการของผู้บริโภคทั้งในด้านแบบ สี ขนาด แฟชั่น โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อรายงานแก่ผู้บริหารว่า
“รายการสินค้าใดขายดี สินค้าใดขายไม่ดี สินค้าใดควรสั่งซื้อเพิ่ม หรือสินค้าใดควรลดราคาล้าง
สต็อก หรือควรตัดสต็อก เพราะสินค้าเสื่อมคุณภาพแล้ว”

คำว่า “วิจัย” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “RESEARCH”

การบริหารพัสดุ หมายความว่า การเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย การยืม การตรวจสอบ การ
บำรุงรักษา และการจำหน่ายพัสดุ ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
พ.ศ. 2560

พัสดุ หมายความว่า สินค้า งานบริการ งานก่อสร้าง งานจ้างที่ปรึกษาและงานจ้างออกแบบ
หรือควบคุมงานก่อสร้าง รวมถึงการดำเนินการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

วัสดุคงคลัง หมายถึง วัสดุหรืออุปกรณ์ต่างๆ ที่เก็บไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน
และสนับสนุนให้เกิดกระบวนการดำเนินงาน

บุคลากรคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เจ้าหน้าที่พัสดุ เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินงานด้านพัสดุ
ของภาควิชาหน่วยงาน

การบริการ หมายถึง ปฏิบัติรับใช้ให้ความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการงานทางด้านพัสดุที่พึง
ปฏิบัติต่อผู้มารับบริการกับหน่วยพัสดุ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ประสิทธิภาพ หมายถึง ความพึงพอใจของการรับบริการในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับ
ความต้องการของผู้รับบริการ

ด้านขั้นตอนการให้บริการ หมายถึง การดำเนินการเบิกจ่ายวัสดุคงคลังไปใช้เพื่อสนับสนุนการ
เรียนการสอนของคณะวิทยาศาสตร์

ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการ หมายถึง การให้คำปรึกษา อธิบายขั้นตอนการดำเนินงาน
การกำหนดวันเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง ให้คำความช่วยเหลือในการเบิกจ่ายวัสดุคงคลังและระบบเบิกจ่ายวัสดุคง
คลัง

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง หมายถึง การมีเทคโนโลยี และอุปกรณ์
ที่ สถานที่จัดเก็บพัสดุ และระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลังที่คอยอำนวยความสะดวกในการเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง

ส่วนงาน หมายถึง สำนักงานสภามหาวิทยาลัย สำนักงานอธิการบดี วิทยาเขต คณะ บัณฑิต

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วิทยาลัย วิทยาลัย สถาบัน สำนัก ศูนย์ และส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ฯ

ระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง

ระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง ที่คณะวิทยาศาสตร์จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้ เป็นระบบที่มีหน้าที่บริหารคลัง วัสดุ - อุปกรณ์ เหมาะสำหรับการจัดการ ข้อมูลการเบิก - จ่าย วัสดุสิ้นเปลือง เพื่อใช้ในส่วนงานรองรับระบบ รับเข้า เบิกออก รับคืน ตัดสต็อก จัดทำรายงานการเบิกจ่ายเพื่อตรวจสอบการเบิกจ่ายวัสดุ ทำให้ช่วยให้การ จัดการ คลังวัสดุภายในส่วนงานมีความ สะดวก รวดเร็วมากยิ่งขึ้น และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อักรินทร์ พวพเสวต (2546 : 5) ได้ให้ความหมายของ คำว่าประสิทธิภาพในการทำงานไว้ดังนี้ การ ใช้ความรู้และความสามารถในการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ที่เกิดขึ้นมา มีการสร้างความร่วมมือร่วมใจมีความ รับผิดชอบต่อสังคมใช้ในการคิดและวิเคราะห์ปัญหาและมีความใส่ใจคุณภาพ

สุวรรณมาลี พิมพ์ครุชัย (2557:บทคัดย่อ) ที่ศึกษาต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานพัสดุ ของมหาวิทยาลัยทักษิณ รายละเอียดดังนี้ 1.1 การบริหารงานพัสดุ ซึ่งประกอบไปด้วย การวางแผนกำหนด ความต้องการพัสดุ การจัดหาพัสดุ การแจกจ่าย การควบคุม การบำรุงรักษาและการจำหน่ายพัสดุ ผลการวิจัย ภาพรวมพบว่า การดำเนินการดังกล่าวเป็นกระบวนการปฏิบัติงานทางพัสดุ ซึ่งผู้ปฏิบัติงานจะต้อง ดำเนินการตามระเบียบ ข้อบังคับ หรือแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบางกระบวนการทำให้เกิดความล่าช้า เนื่องจากต้องดำเนินการตามขั้นตอนเพิ่มขึ้น แต่เพื่อให้การทำงานมีความ โปร่งใส ตรวจสอบและควบคุมได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

นฤมล สุวรรณมาโจ (2555:บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานพัสดุ องค์การบริหารส่วนตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่าระเบียบหรือหนังสือ สั่งการบางเรื่องซับซ้อนมีหลายเจ้าขั้นตอนทำให้เจ้าหน้าที่ประสบปัญหาในการปฏิบัติงานล่าช้าไม่ตรงตาม ระยะเวลา ประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่งานพัสดุ ได้แก่ การบรรจุระเบียบ ความ สำเร็จ การจัดหา และใช้ปัจจัยทรัพยากร กระบวนการปฏิบัติงานและความพอใจของทุกฝ่าย ผลการวิจัยภาพรวมพบว่า ผู้ปฏิบัติงานได้ปฏิบัติงานตามเป้าหมายของหน่วยงาน บางกระบวนการมีความล่าช้า ซึ่งเกิดจากความไม่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เข้าใจในเรื่องของระเบียบ ข้อบังคับ หรือแนวปฏิบัติ และขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงปัญหาซึ่งกันและกัน
ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องและการดำเนินงาน

วิธีการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่
บุคลากรที่เจ้าหน้าที่พัสดุของภาควิชา/หน่วยงาน จากภาควิชาหรือเทียบเท่าภาควิชาจำนวน 13 ภาควิชา
และหน่วยงานจำนวน 14 งาน จำนวน 60 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2561)

1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ประสิทธิภาพการใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ (1. ด้านขั้นตอนการให้บริการ (2. ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่
ให้บริการ (3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง

1.3 ขอบเขตด้านระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลภายในระยะเวลา 4 เดือน (ธันวาคม พ.ศ. 2561 – เดือน
มีนาคม พ.ศ. 2562)

1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ
แบบสอบถามประกอบด้วย ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามข้อมูลความคิดเห็นประสิทธิภาพ
การใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านขั้นตอนการให้บริการ 2. ด้านเจ้าหน้าที่
หรือบุคลากรที่ให้บริการ 3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง ข้อเสนอแนะ
แนวทางการพัฒนาการระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง

1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. หน่วยพัสดุ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้จัดทำหนังสือส่งถึงภาควิชา/หน่วยงาน
เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม และผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งไปยังประชากรแบบ
เจาะจง จำนวน 60 ชุด เพื่อให้กรอกแบบสอบถามและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลคืนตามเวลาที่กำหนด

2. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล วันที่ 25 กุมภาพันธ์ – 1 มีนาคม พ.ศ. 2562 โดยได้รับ
แบบสอบถามกลับ จำนวน 60 ชุด จากจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด จำนวน 60 ชุด และนำ
แบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบหาความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูล โดยได้แบบสอบถามที่มีความ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สมบูรณ์และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 60 ชุด คิดเป็น 100% และผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิจัยประสิทธิภาพการใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลจะประมวลผลข้อมูลหลังจากได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน จนได้แบบสอบถามทั้ง 60 ชุด จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ส่วนที่ 1. ข้อมูลทั่วไป แจกแจงเป็นความถี่ คำนวณค่าเป็นร้อยละ และค่าเฉลี่ย กับข้อมูลทั่วไป เพศ อายุ การศึกษา ตั้งกีดหน่วยงาน รวม 4 ข้อ วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ

ส่วนที่ 2. ประสิทธิภาพการใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านขั้นตอนการให้บริการ 2. ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการ 3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อคำถามโดยถือเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.21 - 5.00	หมายถึง	ประสิทธิภาพการใช้งานในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.41 - 4.20	หมายถึง	ประสิทธิภาพการใช้งานในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.61 - 3.40	หมายถึง	ประสิทธิภาพการใช้งานในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.81 - 2.60	หมายถึง	ประสิทธิภาพการใช้งานในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.80	หมายถึง	ประสิทธิภาพการใช้งานในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3. ข้อมูลที่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนา โดยนำมาจัดกลุ่มคำตอบจำนวน 3 ด้าน 1. ด้านขั้นตอนการให้บริการ 2. ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการ 3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลังวิเคราะห์โดยการสรุปรวบรวมเป็นหมู่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผลการศึกษา

ศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุ
คลัง คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 3 ด้าน (1. ด้านขั้นตอนการให้บริการ (2. ด้าน
เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการ (3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบเบิกจ่ายวัสดุคลัง คณะ
วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ผลการวิจัยที่จะนำเสนอต่อไปนี้เป็น การตอบคำถามเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการใช้งานระบบ
เบิกจ่ายวัสดุคลัง คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จากกลุ่มตัวอย่าง 60 ชุด ผู้วิจัยได้จำแนก
ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัยออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายร้อยละ 83.33
และร้อยละ 16.67 ตามลำดับ อายุการทำงานอยู่ที่เวลาปฏิบัติงาน 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมา
มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.00 และน้อยที่สุดคือมีระยะเวลาปฏิบัติงาน 6-10 ปี คิดเป็น
ร้อยละ 8.33 การศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมาคือระดับสูง
กว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 16.67 ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีไม่มี โดยบุคลากรสังกัดการปฏิบัติงานที่
ภาควิชาคิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาคือ หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 16.67

ส่วนที่ 2 ผลการวิจัย พบว่าประสิทธิภาพการใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุคลัง คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดลจำนวน 3 ด้าน เป็นดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิจัยประสิทธิภาพการใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ด้านขั้นตอนการให้บริการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ขั้นตอนการให้บริการมีความเหมาะสม คล่องตัว ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ไม่ซับซ้อน ชัดเจน	3.84	0.76	มาก
2. บริการได้รวดเร็วทันตามกำหนดเวลาเบิกจ่าย มีความชัดเจนในการให้คำชี้แจงและแนะนำ	3.80	0.74	มาก
3. กำหนดวันเบิกจ่ายได้เหมาะสม	3.58	0.67	มาก
4. เอกสารการเบิกจ่ายมีความถูกต้อง	3.24	0.89	ปานกลาง
5. มีความชัดเจนในคำชี้แจงและแนะนำการเบิกจ่ายได้ดี	3.77	0.90	มาก
6. ขั้นตอนถูกต้องตามหลักเกณฑ์การเบิกจ่าย	3.80	0.74	มาก
รวม	3.67	0.78	มาก

1. ด้านขั้นตอนการให้บริการมีความเหมาะสม คล่องตัว อยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพการใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลังอยู่ที่ 3.67 (จากคะแนนเต็ม 5) โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ขั้นตอนการให้บริการมีความเหมาะสม คล่องตัว ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ไม่ซับซ้อน ชัดเจน(3.84) บริการได้รวดเร็วทันตามกำหนดเวลาเบิกจ่ายมีความชัดเจนในการให้คำชี้แจงและแนะนำ(3.80) ขั้นตอนถูกต้องตามหลักเกณฑ์การเบิกจ่าย (3.80) มีความชัดเจนในคำชี้แจงและแนะนำการเบิกจ่ายได้ดี (3.77) กำหนดวันเบิกจ่ายได้เหมาะสม (3.58) เอกสารการเบิกจ่ายมีความถูกต้อง (3.24)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิจัยประสิทธิภาพการใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. เจ้าหน้าที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ให้บริการทัน กับระยะเวลาการเบิกจ่าย	3.90	0.94	มาก
2. ให้คำอธิบาย ตอบข้อซักถามได้เป็นประโยชน์ในการ เบิกจ่ายและการใช้ระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง	3.90	0.94	มาก
3. ให้บริการด้วยความสุภาพมีมารยาท เต็มใจบริการ	3.78	0.72	มาก
4. เจ้าหน้าที่ช่วยแก้ไขปัญหาการเบิกจ่ายและดูแล ระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง	3.80	0.74	มาก
รวม	3.85	0.84	มาก

2. ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการทันกับระยะเวลาเบิกจ่าย อยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพการใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลังอยู่ที่ 3.85 (จากคะแนนเต็ม 5) โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ให้บริการทันกับระยะเวลาการเบิกจ่ายให้คำอธิบาย(3.90) และ ตอบข้อซักถามได้เป็นประโยชน์ในการเบิกจ่ายและการใช้ระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง (3.90) เจ้าหน้าที่ช่วยแก้ไขปัญหาการเบิกจ่ายและดูแล ระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง(3.80) ให้บริการด้วยความสุภาพมีมารยาท เต็มใจบริการ (3.78)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิจัยประสิทธิภาพการใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. มีเทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการให้บริการ	3.94	0.70	มาก
2. สถานที่ตั้งมีความเหมาะสมสะดวกต่อผู้รับบริการ	3.80	0.74	มาก
3. ระบบกำหนดรหัสผู้ใช้และสิทธิ์ในการใช้ได้ถูกต้อง	3.84	0.76	มาก
4. ระบบควบคุมให้ใช้สิทธิ์ในการใช้ได้ถูกต้อง	3.84	0.76	มาก
5. ระบบกำหนดประเภทวัสดุในการเบิกจ่ายได้ถูกต้อง	3.90	0.94	มาก
6. ระบบมีการรายงานผลการเบิกจ่ายถูกต้อง	3.20	0.71	ปานกลาง
7. ระบบสามารถปรับปรุงข้อมูลการเบิกจ่ายถูกต้อง	3.20	0.71	ปานกลาง
รวม	3.67	0.76	มาก

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง อยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพการใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลังอยู่ที่ 3.67 (จากคะแนนเต็ม 5) โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ มีการใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการให้บริการ (3.94) ระบบกำหนดประเภทวัสดุในการเบิกจ่ายได้ถูกต้อง (3.90) ระบบกำหนดรหัสผู้ใช้และสิทธิ์ในการใช้ได้ถูกต้อง (3.84) ระบบควบคุมให้ใช้สิทธิ์ในการใช้ได้ถูกต้อง (3.84) สถานที่ตั้งมีความเหมาะสมสะดวกต่อผู้รับบริการ(3.80) ระบบมีการรายงานผลการเบิกจ่ายถูกต้อง (3.20) ระบบสามารถปรับปรุงข้อมูลการเบิกจ่ายถูกต้อง (3.20)

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

เมื่อทำการวิจัยประสิทธิภาพการใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ขั้นตอนการให้บริการในเรื่อง 1. ขั้นตอนในการให้บริการมีความเหมาะสม คล่องตัว ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ ไม่ซับซ้อน ชัดเจน 2. บริการได้รวดเร็วทันตามกำหนดเวลาเบิกจ่ายมีความชัดเจนในการให้คำชี้แจงและแนะนำ 3. กำหนดวันเบิกจ่ายได้เหมาะสม 4. เอกสารการเบิกจ่ายถูกต้อง 5. มีความชัดเจน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ในคำชี้แจงและแนะนำการเบิกจ่ายได้ดี 6. ขั้นตอนถูกต้องตามหลักเกณฑ์การเบิกจ่าย ประสิทธิภาพการใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลังอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การบริหารจัดการวัสดุคงคลังของคณะวิทยาศาสตร์ มีกระบวนการเบิกจ่ายวัสดุคงคลังที่อยู่ในเกณฑ์ดีแล้ว คณะวิทยาศาสตร์ควรมีแนวทางในการพัฒนาระบบการเบิกจ่ายวัสดุคงคลังให้กระชับมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างที่มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และอาจพัฒนาให้ถึงมีระบบการจัดส่งเพื่อลดระยะเวลาในการมารับของวัสดุคงคลัง มีระบบแจ้งเตือนเมื่อถึงกำหนดจ่ายวัสดุ และระบบแจ้งเตือนเมื่อวัสดุคงคลังที่เบิกไม่ถูกต้องหรือเกิดความชำรุด เพราะนอกจากจะเป็นการลดกระบวนการเบิกจ่ายวัสดุ ยังสามารถนำไปเป็นตัวชี้วัดในเรื่องระยะเวลาในการทำงาน หรือ การลดต้นทุนในการจัดซื้อได้

เมื่อทำการวิจัยประสิทธิภาพการใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ เรื่องให้บริการ 1. เจ้าหน้าที่ช่วยแก้ไขปัญหา แนะนำปรึกษาและไม่เลือกปฏิบัติ 2. ให้คำอธิบายตอบข้อซักถามได้ 3. ให้บริการด้วยความสุภาพและมีมารยาทเต็มใจบริการ 4. เจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหา มีประสิทธิภาพในแต่ละข้อในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ด้านทรัพยากรบุคคลที่คณะวิทยาศาสตร์มีอยู่สามารถตอบสนองความต้องการในการให้บริการการเบิกจ่ายวัสดุคงคลังได้ อันนี้ถือเป็นผลดีต่อคณะวิทยาศาสตร์เป็นอย่างยิ่งเพราะการมีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน จะสามารถทำให้งานทุกอย่างบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานได้ตอบสนองพันธกิจส่วนงานได้

เมื่อทำการวิจัยประสิทธิภาพการใช้งานระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในการได้รับการบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง เรื่อง 1. มีการใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการให้บริการ 2. ระบบกำหนดประเภทวัสดุในการเบิกจ่ายได้ถูกต้อง 3. ระบบกำหนดรหัสผู้ใช้และสิทธิ์ในการใช้ได้ถูกต้อง 4. ระบบควบคุมให้ใช้สิทธิ์ในการใช้ได้ถูกต้อง 5. สถานที่ตั้งมีความเหมาะสมสะดวกต่อผู้รับบริการ 5. ระบบมีการรายงานผลการเบิกจ่ายถูกต้อง 6. ระบบสามารถปรับปรุงข้อมูลการเบิกจ่ายถูกต้อง บุคลากรมีประสิทธิภาพในแต่ละข้อในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าของคณะวิทยาศาสตร์ มีสถานที่ในการจัดเก็บวัสดุชัดเจนหาง่าย และมีระบบการเบิกจ่ายวัสดุคงคลังมาใช้ในการช่วยในเรื่องการเบิกจ่ายโดยสามารถลดระยะเวลาในการดำเนินงาน ปริมาณเอกสารในการเบิกจ่าย และอีกทั้งในตัวระบบยังแสดงให้เห็นกระบวนการเบิกจ่าย แต่ยังมีในเรื่องการประมวลผลการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จัดทำรายงานในบางรายการที่ยังไม่สามารถเกิดรายงานที่สอดคล้องกับกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างที่เปลี่ยนแปลงไป จนในบางครั้งทำให้ต้องมีการสอบทานในเรื่องของการยื่นขอการเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง ทำให้เกิด อาจเป็นเพราะการออกแบบระบบในตอนแรกเป็นการออกแบบระบบตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดลว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2551 ที่ใช้มาเป็นระยะเวลา 10 ปี เมื่อเกิดการทางกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างจึงทำให้เกิดผลกระทบในการจัดทำรายงานและการกระทบยอดวัสดุคงคลัง เห็นควรที่จะต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้สอดคล้องกับการดำเนินงานและกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการใช้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สุวรรณมาลี พิมพ์กรชัย (2557) การพัฒนาการเบิกจ่ายวัสดุทางการแพทย์เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจของผู้มารับบริการ โดยวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานเพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานและระบบการเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์ของระบบ เพื่อการเพิ่มเติมข้อมูล รายงาน การประมวลผลที่สามารถเชื่อมโยงกับระบบที่เกี่ยวข้องได้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการปรับปรุงระบบการเบิกจ่ายวัสดุคงคลังให้สอดคล้องกับกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างที่เปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดข้อมูลที่สมบูรณ์ในการจัดทำรายงานประกอบการตรวจสอบการดำเนินงานต่าง ๆ เนื่องมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้าง
2. ปรับปรุงระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลังให้สามารถเชื่อมต่อกับระบบอื่น ๆ ภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลในระบบเบิกจ่ายวัสดุเป็นมาตรฐานมากที่สุด

แนวทางการพัฒนา

1. ระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลังควรพัฒนาให้สามารถเห็นแบบรูปตัวอย่างของวัสดุคงคลังที่ทำการเบิกเพื่อลดความผิดพลาดในการเบิกวัสดุคงคลังผิดพลาดในการเบิกและไม่ให้เกิดการสั่งซื้อที่เกินความจำเป็น
2. ระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลังควรพัฒนาให้สามารถเรียกเก็บค่าใช้จ่ายไปยังภาควิชาหน่วยงานได้เลยเพื่อลดระยะเวลาในการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายและปริมาณกระดาษที่ใช้ในการแจ้งยอด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

3. ระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลังควรพัฒนาให้สามารถแจ้งสถานะการทำงานของระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลัง เช่น ระยะเวลาในการรอสินค้า ขอดคงเหลือ ณ ปัจจุบัน รายงานการยืมวัสดุคงคลัง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำระบบเบิกจ่ายวัสดุคงคลังที่ดำเนินการพัฒนาแล้วไปออกแบบให้สามารถคำนวณต้นทุนในการจัดซื้อเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดซื้อ หรือเป็นกราฟแสดงจำนวน ปริมาณในครั้งต่อไปได้

รายการอ้างอิง

- จินณะรัตน์ ศรีภักทรภิญโญ.(2539). *การพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อความคุ้มค่าต้นทุน*. สำนักการพยาบาล กรมการแพทย์.
- ชัชวาล ทองจันทร์.(2539). *สื่อสารมวลชน:ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา*(พิมพ์ครั้งที่3).กรุงเทพฯ:ภาพพิมพ์.
- นฤมล สุวรรณมาโจ.(2555). *การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานพัสดุ องค์การบริหาร ส่วนตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์*.การค้นคว้าอิสระ. (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต).ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เดือนเพ็ญ ศังชะฤกษ์.(2558). *บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกบการพัฒนาเด็กและครอบครัว* ,กรุงเทพฯ:ภาพพิมพ์.
- ปรีชาจาปาร จำปารัตน์. (2544). *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารพัสดุและสำนักงาน*, (พิมพ์ครั้งที่ 14). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชิวราช
- สุกัญญา ศรีทับทิม.(2555). *กลยุทธ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ*(วิทยานิพนธ์ปรัชญญา มหาบัณฑิต)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สุวรรณมาลี พิมพ์ศรีชัย.(2557). การพัฒนาการเบิกจ่ายวัสดุทางการแพทย์ เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจของผู้มารับบริการ : กรณีศึกษางานคลังวัสดุทางการแพทย์ โรงพยาบาล สกลนคร. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

อารีย์ คงอำนาจ.(2552). ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ กรณีศึกษา วิทยาลัย นานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล

อักรินทร์ พาพเสวต.(2546). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน บริษัท คาโออินดัสตรีเยล (ประเทศไทย) จำกัด. สารนิพนธ์ บช.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

**แนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พัสดุต่อระบบการจัดซื้อจัด
จ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคา
อิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการ
บริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล**

**Approaches for Developing Procurement Officials' Knowledge and
Understanding in Electronic Government Procurement (e-GP) under
procurement of supplies using electronic bidding (e-bidding) method According
to Public Procurement and Supplies Administration Act, B.E. 2560 at Faculty of
Science, Mahidol University.**

กิตติสานต์ สราญกวิน (Kitisan Sarankawin)¹

¹นักวิชาการพัสดุ สังกัด งานคลังและพัสดุ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ลัดดาวัลย์ เป็ยนตร์ (Acting Sub Lt. Laddawan Pianate)²

²นักวิชาการพัสดุ สังกัด งานคลังและพัสดุ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจ และเสนอแนวทางการพัฒนา
ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พัสดุต่อระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ
ด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ
ภาครัฐ พ.ศ. 2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประชากร คือ บุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งเป็น
เจ้าหน้าที่พัสดุ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 27 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น
แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

วิเคราะห์เนื้อหาโดยการรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและนำเสนอเป็นคำ
บรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่พัสดุมีความรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเพื่อให้เจ้าหน้าที่
พัสดุได้รับความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะต่อการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวทางการพัฒนาความรู้
ความเข้าใจ โดยขอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ดำเนินการจัดการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบ
การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)
รวมทั้งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อให้
เจ้าหน้าที่พัสดุได้รับความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะต่อการปฏิบัติงาน และขอให้มีการบริการให้ความรู้และ
ตอบข้อซักถามของเจ้าหน้าที่พัสดุเกี่ยวกับการดำเนินการในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการ
จัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) รวมทั้งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง
และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อการปฏิบัติงาน หรือจัดส่ง
เจ้าหน้าที่พัสดุไปเข้ารับการฝึกอบรมดังกล่าว

คำสำคัญ : ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พัสดุ / ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ / คณะ
วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ABSTRACT

The objectives of this research were to study procurement officials' knowledge and understanding and to propose the approaches to developing procurement officials' knowledge and understanding in Electronic Government Procurement (e-GP) under procurement of supplies using electronic bidding (e-bidding) method According to Public Procurement and Supplies Administration Act, B.E. 2560 at Faculty of Science at Faculty of Science, Mahidol University. The population of this study was 27 procurement officials. The research instrument was aptitude test. Data were analyzed through frequency, percentage, mean, standard deviation as well as content analysis by collecting data on comments and suggestions for descriptive proposal.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

The results of this study indicated that procurement officials had a moderate level of overall knowledge. To enhance their knowledge, understanding, and skills in the work, the approaches to developing their knowledge and understanding were proposed by asking those involving in human resources development to organize the training program about Electronic Government Procurement (e-GP) under procurement of supplies using electronic bidding (e-bidding) method including related Public Procurement and Supplies Administration Act, B.E. 2560 and provide the service that let procurement officials ask questions about about Electronic Government Procurement (e-GP) under procurement of supplies using electronic bidding (e-bidding) method including related Public Procurement and Supplies Administration Act, B.E. 2560 to enhance understanding of working or instruct research employees to participate in such training.

Keywords : procurement officials' knowledge and understanding / Electronic Government Procurement / Faculty of Science, Mahidol University

บทนำ

ประเทศไทยได้มีการบัญญัติกฎหมายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐที่ออกมาเป็น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 ซึ่งมีผลบังคับใช้มาเป็นระยะเวลานาน โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบฉบับดังกล่าวทั้งสิ้น 6 ฉบับ ในปี พ.ศ.2538, พ.ศ.2539, พ.ศ.2541, พ.ศ.2542, พ.ศ.2545 และ พ.ศ.2552 เป็นระยะเวลายาวนานกว่า 25 ปี และในปี พ.ศ.2560 ได้มีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุฉบับใหม่ขึ้น คือ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 เพื่อให้เกิดความทันสมัยต่อโลกในยุคปัจจุบันมากขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อทางราชการมากที่สุดไว้เช่นเดิม พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้ถูกประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2560 และได้กำหนดให้มีผลใช้บังคับเมื่อครบ 180 วัน หลังจากประกาศในราชกิจจานุเบกษา ดังนั้นพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 จึงมีผลบังคับใช้ในประเทศไทยเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2560 และเป็นผลให้กฎหมายที่ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐฉบับก่อนหน้านี้นี้ทั้งหมดถูกยกเลิก ซึ่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหาร

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

พัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 นั้น ได้กำหนดวิธีการจัดซื้อจัดจ้างใหม่ทั้งหมด ซึ่งแตกต่างจากวิธีการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบนายกรัฐมนตรีกว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมที่ถูกยกเลิกไปโดยสิ้นเชิง รวมทั้งระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ที่มีการเริ่มใช้เมื่อปี พ.ศ.2549 ก็มีการปรับปรุงระบบเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 โดยในปัจจุบันกระทรวงการคลัง โดยกรมบัญชีกลาง ได้พัฒนาระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e - GP) ระยะที่ 3 โดยเป็นการพัฒนาระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ด้วยอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างครบวงจร ประกอบด้วยระบบข้อมูลสินค้า (Electronic catalog : e - catalog) ซึ่งเป็นฐานข้อมูลรายละเอียดสินค้า บริการ งานจ้าง ของผู้ขาย ผู้ให้บริการ หรือผู้รับจ้าง ที่ได้ลงทะเบียนไว้ในระบบ e - GPของกรมบัญชีกลาง ระบบตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market : e - market) สำหรับการจัดหาพัสดุที่มีรายละเอียดคุณลักษณะที่ไม่ซับซ้อน เป็นสินค้า หรือบริการทั่วไป มีมาตรฐาน ซึ่งกำหนดให้ส่วนราชการจัดซื้อสินค้าหรืองานจ้างที่กำหนดไว้ในระบบ e - catalog และระบบประกวดราคา อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding : e - bidding) สำหรับการจัดหาพัสดุที่มีรายละเอียดคุณลักษณะที่มีความซับซ้อน มีเทคนิคเฉพาะหรือเป็นสินค้าหรือบริการที่ไม่ได้กำหนดไว้ในระบบ e - catalog เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ลดปัญหาการทุจริต อย่างไรก็ตาม วิธีประกวดราคาแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ถือเป็นวิธีที่ต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) และมีขั้นตอนที่ค่อนข้างซับซ้อนยุ่งยาก เมื่อเทียบกับวิธีการจัดซื้อจัดจ้างอื่นๆ

ด้วยคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ดังนั้นแล้วจึงถือว่าเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องนำพระราชบัญญัติการจัดซื้อการจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 มาใช้ ด้วยคณะวิทยาศาสตร์นั้นมีการจัดซื้อจัดจ้างเป็นจำนวนมากในแต่ละปี จึงต้องมีกระบวนการการจัดซื้อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับใหม่ โดยเจ้าหน้าที่พัสดุจะต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุดังกล่าวตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงานพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 รวมทั้งการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ดำเนินการในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ตามคำสั่งของมหาวิทยาลัยมหิดล 768/2560
ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบด้านพัสดุจึงได้สนใจที่จะศึกษาความรู้ความเข้าใจของ
เจ้าหน้าที่พัสดุต่อระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวด
ราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) เพื่อให้เจ้าหน้าที่พัสดุซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมี
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับนี้อย่างถ่องแท้ เพื่อให้เกิดกระบวนการปฏิบัติงาน
และผลลัพธ์จากการปฏิบัติงานที่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สุด และก่อให้เกิดประโยชน์แก่
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลมากที่สุด

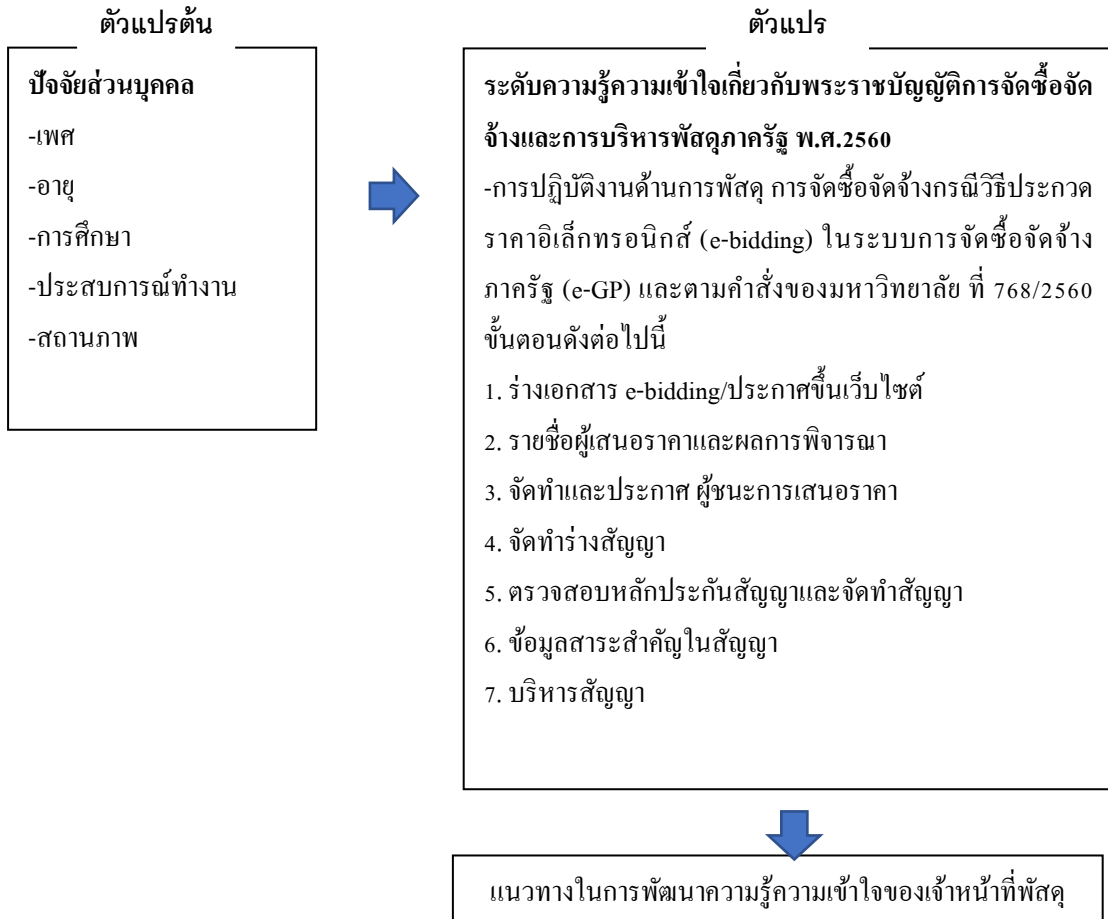
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พัสดุต่อระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พัสดุต่อระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัยแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พัสดุ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ขอบเขตการวิจัย

กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ บุคลากรของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ได้รับการแต่งตั้ง จากคำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล (คณะวิทยาศาสตร์) ให้เป็นเจ้าหน้าที่พัสดุปฏิบัติงานด้านพัสดุ ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 จาก 12 ภาควิชา และ 1 ศูนย์ โครงสร้างส่วนสนับสนุนองค์การภายใต้สำนักงานคณบดี ประกอบด้วย 13 งาน และ 1 โครงการจัดตั้งงาน จำนวน 27 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2561)

กำหนดระยะเวลาในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นระยะเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม 2562 จนถึงเดือนมีนาคม 2562

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พัสดุต่อระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

2. เสนอแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พัสดุต่อระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

1. ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) หมายถึง ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e-GP) เป็นระบบงานที่จัดทำขึ้นเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง และพัสดุภาครัฐได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน ทัวถึง เป็นศูนย์ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่มีระบบบริหารจัดการรหัสสินค้าและบริการภาครัฐ เก็บข้อมูลของหน่วยจัดซื้อและข้อมูลผู้ค้าสำหรับการจัดซื้อจัดจ้างรูปแบบต่างๆ เชื่อมต่อข้อมูลกับแหล่งข้อมูลภายนอกที่เกี่ยวข้อง และเป็นต้นแบบการประมวลด้วยอิเล็กทรอนิกส์ที่ครบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความโปร่งใส ลด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ลดความผิดพลาดในการปฏิบัติตามระเบียบลดความซ้ำซ้อนการบันทึกข้อมูล

2. ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พัสดุ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจต่อการทำระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ

3. เจ้าหน้าที่พัสดุ หมายถึง บุคลากรของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ได้รับการแต่งตั้ง จากคำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล (คณะวิทยาศาสตร์) ให้เป็นเจ้าหน้าที่พัสดุปฏิบัติงานด้านพัสดุ ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560

4. พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 หมายความว่ารวมถึงพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บท รวมไปถึงกฎหมายลูกฉบับต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1.กฎกระทรวง การกำหนดวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ทำข้อตกลงเป็นหนังสือ และวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างในการแต่งตั้งผู้ตรวจรับพัสดุ พ.ศ.2560 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2560 2.คำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง แต่งตั้งหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ และเจ้าหน้าที่พัสดุ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

5. การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุโดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) หมายถึง การซื้อหรือจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีวงเงินเกิน 500,000.- บาท และเป็นสินค้าหรืองานบริการที่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุไว้ในระบบข้อมูลสินค้า (e-catalog) โดยให้ดำเนินการในระบบประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding : e - bidding) ตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุโดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) แบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1. ร่างเอกสาร e-bidding/ประกาศขึ้นเว็บไซต์ 2. รายชื่อผู้เสนอราคาและผลการพิจารณา 3. จัดทำและประกาศผู้ชนะการเสนอราคา 4. จัดทำร่างสัญญา 5. ตรวจสอบหลักประกันสัญญาและจัดทำสัญญา 6. ข้อมูลสาระสำคัญในสัญญา 7. บริหารสัญญา

6. ระบบข้อมูลสินค้า (Electronic Catalog : e-catalog) หมายความว่า ข้อมูลรายละเอียดของสินค้าที่ผู้ประกอบการได้ลงทะเบียนไว้ในระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e - GP) ของกรมบัญชีกลาง โดยแสดงรายละเอียดของสินค้า ภาพสินค้า พร้อมคำบรรยายประกอบตามที่กรมบัญชีกลางกำหนด และให้หมายความรวมถึงงานบริการหรืองานจ้างตามประเภทที่กรมบัญชีกลางกำหนด

7. การปฏิบัติงานด้านการพัสดุ หมายถึง การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 โดยปฏิบัติตามคำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ 768/2560 เรื่อง แต่งตั้งหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ และเจ้าหน้าที่พัสดุ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บททวนวรรณกรรม

ในการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พัสดุต่อระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลผู้วิจัยได้ศึกษาและทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาดังนี้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้
2. พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560
3. การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้

1. การประยุกต์ใช้ทฤษฎีระบบ (Systems model) ในเรื่องการรับรู้ ฮุสซ์และโบว์ดิทช์ (Huse and Bowditch, 1977) ได้กล่าวว่า บุคคลแต่ละคนเป็นเสมือนระบบที่สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เข้ามาสู่ตน โดยผ่านประสาทสัมผัส ได้แก่ การเห็น การได้ยิน การสัมผัส การชิม และการดม จากนั้นข้อมูลที่เข้ามา จะได้รับการจัดระบบ และกลายมาเป็นสิ่งที่รับรู้ โดยสามารถตอบสนองออกมาเป็นการกระทำ ความนึกคิด และแนวคิด ซึ่งการที่เจ้าหน้าที่พัสดุจะมีความรู้ความเข้าใจต่อระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) นั้น เจ้าหน้าที่พัสดุเหล่านั้นจะต้องผ่านสิ่งเร้าด้วยระบบประสาท จนเกิดความรู้ตึกนึ่กคิดและการกระทำ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้กำหนดตัวแปรที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจต่อระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) คือ 1) ตัวแปรด้านปัจจัยภายนอก ได้แก่ จำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับรู้ต่อระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) และ 2) ตัวแปรด้านปัจจัยภายใน ได้แก่ ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP)

2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม ให้ความสำคัญตัวแปรของผู้รับสาร 3 ตัว คือ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Attitude) และ 3) การปฏิบัติตน (Practice) กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ ถ้ามีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะก็จะเปลี่ยนแปลง และเมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงแล้วก็จะมีการยอมรับปฏิบัติ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้งความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติตน มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ดังนั้นการที่จะยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใด ต้องพยายามเปลี่ยนแปลงทัศนคติก่อน โดยการให้ความรู้ ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและการปฏิบัติตน ได้ถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการศึกษาที่แสดงให้เห็นว่า การสื่อสารในฐานะตัวแปรต้นสามารถนำการพัฒนาไปสู่ชุมชนได้โดยการศึกษาถึงความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติตนของผู้รับสารว่าเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ เพราะอะไร นอกจากนี้ยังศึกษาถึงความสัมพันธ์ในลักษณะสายโซ่ที่เริ่มจากความรู้ ไปสู่ทัศนคติ และกลายเป็นพฤติกรรมต่อไป

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2.1 ความรู้ (Knowledge) อาจส่งผลถึงพฤติกรรมที่แสดงออกของมนุษย์ได้ และผลกระทบที่มีผลต่อผู้รับสารเชิงความรู้ในทฤษฎีการสื่อสารนั้น อาจปรากฏได้จากสาเหตุ 5 รูปแบบ คือ 1) การตอบข้อสงสัย (Ambiguity resolution) การสื่อสารสังคมมักสร้างความสับสนให้กับสมาชิกในสังคม ผู้รับสารจึงมักแสวงหาสารสนเทศ การอาศัยสื่อทั้งหลาย เพื่อตอบสนองข้อสงสัยและความสับสนให้กับตนและสมาชิกในสังคม 2) การสร้างทัศนคติ (Attitude formation) ผลกระทบเชิงความรู้ต่อการปลูกฝังทัศนคตินั้นส่วนมากนิยมใช้กับสารสนเทศที่เป็นนวัตกรรม เพื่อสร้างทัศนคติให้คนยอมรับการแปรผันนวัตกรรมนั้นๆ 3) กำหนดวาระ (Agenda setting) เป็นผลกระทบเชิงความรู้ที่ผู้สื่อกระจายออกไปเพื่อให้ประชาชนตระหนักและผูกพันกับประเด็นวาระที่สื่อกำหนดขึ้น หากตรงกับความหลังของปัจเจกชนและค่านิยมของสังคมแล้ว ผู้รับสารก็เลือกสารสนเทศนั้น 4) การพอกพูนระบบความเชื่อ (Expansion of the belief system) การสื่อสารสังคมมักกระจายความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ต่างๆ ไปสู่ประชาชน จึงทำให้ผู้รับสารรับทราบความเชื่อหลากหลายและลึกซึ้ง ไว้ในความเชื่อของตนมากขึ้นเรื่อยๆ และ 5) การรู้แจ้งต่อค่านิยม (Value clarification) ความขัดแย้งในเรื่องค่านิยมและอุดมการณ์เป็นภาวะปกติของสังคม สื่อมวลชนที่เสนอข้อเท็จจริงในประเด็นเหล่านี้ ย่อมทำให้ประชาชนผู้รับสารเข้าใจถึงค่านิยมเหล่านั้นชัดเจนขึ้น

2.2. ทัศนคติ (Attitude) มีรากฐานมาจากความเชื่อ อาจส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคตได้ ทัศนคติเป็นความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า และทัศนคติเป็นพรมแดนเชื่อมโยงระหว่างความรู้กับพฤติกรรม (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2533) ทัศนคติของบุคคลสามารถถูกทำให้เปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี อาจทำได้โดยที่บุคคลได้รับข่าวสารต่างๆ ซึ่งข่าวสารนี้อาจมาจากบุคคลอื่น หรือมาจากอุปกรณ์สื่อมวลชนต่างๆ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หากส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบด้านอื่นจะมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน แมคไคล์ (Mcguire) ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การใส่ใจ (Attention) 2) ความเข้าใจ (Comprehension) 3) การยอมรับสารใหม่ (Yielding) 4) การเก็บเอาไว้ (Retention) และ 5) การกระทำ (Action) นอกจากนี้ แมคไคล์ (Mcguire) ยังกล่าวว่า ถ้ากระบวนการสื่อความหมาย หรือการติดต่อทางด้านข่าวสารทำให้ผู้รับเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติแล้ว จะทำให้เกิดการใส่ใจ ความเข้าใจ การยอมรับสารใหม่ การเก็บเอาไว้ การกระทำ และการที่ผู้รับสารจะเกิดขึ้นตอนเหล่านี้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญา ฐานะทางเศรษฐกิจ การศึกษา และอื่นๆ (ศศิวิมล ปาลศรี, 2538)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2.3 การปฏิบัติตน (Practice) การกระทำหรือพฤติกรรมใดๆ ของเราส่วนใหญ่เป็นการแสดงออกของบุคคล โดยมีพื้นฐานที่มาจากความรู้และทัศนคติของบุคคล การที่บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันก็เนื่องมาจากความรู้และทัศนคติที่แตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างกันของความรู้และทัศนคติ เกิดจากความแตกต่างในเรื่องการเปิดรับสื่อ และความแตกต่างกันในการแปลความหมายของสารที่ตนเองได้รับ สิ่งเหล่านั้นก่อให้เกิดประสบการณ์ที่ต่างกัน อันมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคล โดยทั่วไปการใช้การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวพฤติกรรมนั้น มีวิธีการ ดังนี้ 1) การปลุกเร้าอารมณ์ (Emotional arousal) เพื่อให้เกิดความตื่นตัวในการติดตามด้วยภาพหรือเสียง 2) การเห็นอกเห็นใจ (Empathy) ด้วยการแสดงความอ่อนโยน เสียสละ กรุณาปราณี รู้จักยอมแพ้ก้อาจโน้มน้าวใจผู้อื่นให้ยอมรับได้ 3) การสร้างแบบอย่างขึ้นในใจ (Internalized norm) เป็นการสร้างมาตรฐานอย่างหนึ่งขึ้น เพื่อให้มาตรฐานนั้นปลูกศรัทธาและเป็นตัวอย่างแก่ผู้รับสารที่จะต้องปฏิบัติตาม 4) การให้รางวัล (Reward) เช่น การลด แลก แจก แถม ในการโฆษณาเพื่อเป็นการจูงใจให้เลือกซื้อสินค้าชิ้นนั้นๆ และผลการโน้มน้าวใจด้วยวิธีการข้างต้นก่อให้เกิดพฤติกรรมพื้นฐาน 2 แบบ คือ 1) กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมใหม่ๆ หรือให้มีพฤติกรรมที่ต่อเนื่อง (Activation) และ 2) หยุดยั้งพฤติกรรมเก่า (Deactivation) ทั้งการกระตุ้นและการหยุดยั้งเป็นพฤติกรรมพื้นฐานที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมอื่นๆ ตามมา เช่น การตัดสินใจวินิจฉัยต่อประเด็นปัญหา การจัดหายุทธวิธีการดำเนินงาน และการสร้างพฤติกรรมเพื่อส่วนรวม

ความหมายการรับรู้

ถวิล ธาราโกษณ์ และศรัณย์ คำริสุข (2541) กล่าวว่า การรับรู้ (perception) คือกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการรู้สึกอันได้แก่ อวัยวะรับความรู้สึกทั้งภายในและภายนอก ทำหน้าที่รับความรู้สึก ส่งเป็นกระแสประสาทไปยังสมองเพื่อให้ตีความหมาย แล้วจึงรู้ว่าสิ่งที่ทำให้เกิดการรู้สึกนั้นคืออะไรจึงให้ความหมายของการรับรู้ไว้ว่า การรับรู้ (perception) คือกระบวนการที่ผ่านการตีความ จากการจัดระเบียบข้อมูลต่างๆ หรือบางท่านอาจกล่าวว่า การรับรู้ คือกระบวนการจัดรวบรวมและตีความข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการรู้สึก หรืออาจกล่าวอย่างง่ายที่สุดว่า การรับรู้ คือการตีความของข้อมูลจากการรู้สึก

จิตรา วุฒิสัทธาภิบาล (2535) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การรับรู้ หมายถึง การสร้างความหมายจากประสบการณ์ โดยการถอดรหัสสิ่งกระตุ้นที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ได้ข้อมูลบางอย่าง อาจขยายความได้ว่า การรับรู้ที่เกิดขึ้นเกิดจากการที่เรสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัวเรา และจากการรับรู้ที่เรารู้ได้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

สร้างความรู้เกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของเราขึ้นมา ทั้งนี้ โดยผ่านขบวนการทำงานของระบบประสาทสัมผัสและประสบการณ์ต่างๆ ในอดีต และสภาพความพอใจของแต่ละคนที่แตกต่างกัน ซึ่งรวมเรียกว่าเป็นขบวนการรับรู้ โดยนัยนี้ความเป็นจริงของสิ่งหนึ่งสำหรับแต่ละคนจึงอาจแตกต่างกันออกไป เพราะแต่ละคนก็มีการรับรู้ที่แตกต่างกัน และเมื่อการรับรู้มีความแตกต่างกันมากขึ้น ปัญหาที่เกิดขึ้น และสิ่งนี้ส่งผลต่อประสิทธิผลของการสื่อความเข้าใจ และพฤติกรรมที่แสดงออก ถ้าการรับรู้ของบุคคลสองบุคคลต่อของสิ่งเดียวกันใกล้เคียงกัน โอกาสที่จะเข้าใจกันและลงรอยกันจะเกิดมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันถ้าการรับรู้ของบุคคลสองคนนั้นต่อสิ่งเดียวกันเป็นไปคนละทิศทางการก็อาจก่อให้เกิดปัญหาและก่อให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานร่วมกันได้ในที่สุด

กันยา สุวรรณแสง (2532) กล่าวว่า การรับรู้ คือ การใช้ประสบการณ์เดิมแปลความหมายสิ่งเร้าที่ผ่านประสาทสัมผัสแล้วเกิดความรู้สึก ระลึกถึงความหมายว่าเป็นอะไร เป็นกระบวนการที่คาบเกี่ยวกันระหว่างความเข้าใจ การคิด การรู้สึก ความจำ การเรียนรู้ การตัดสินใจ และการแสดงพฤติกรรม

จรรยา สุวรรณทัต (2527) ได้สรุปความหมายและคุณลักษณะต่างๆ ไว้ว่า การรับรู้ หมายถึงกระบวนการทางด้านความคิด จิตใจของคน ที่สมองจะต้องแปลความหมายจากสิ่งเร้าที่มาสัมผัสกับบุคคลแล้วแสดงออกมาอย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยมีแรงผลักดันจากการอาศัยความรู้เดิมและประสบการณ์เป็นเครื่องช่วยทำให้การรับรู้เป็นองค์ประกอบทางจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม และการที่บุคคลจะเข้าใจสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะมีเหตุผล หรือไม่มีเหตุผล อาจเป็นไปในทางลบ หรือทางบวกก็ได้ จะทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามแนวคิดหรือการรับรู้

ดังนั้น การรับรู้ คือ กระบวนการที่ผ่านการตีความจากการจัดระเบียบข้อมูลต่างๆ หรือ การรับรู้คือ กระบวนการจัดรวบรวมและตีความข้อมูลต่างๆ ที่ได้มา หรืออาจกล่าวอย่างง่ายที่สุดว่า การรับรู้ คือ การตีความของข้อมูลจากการรู้สึก หรือจากสิ่งเร้าต่างๆ ที่ได้สัมผัส เพื่อสร้างประสบการณ์ที่มีความสำคัญสำหรับผู้รับรู้ การรับรู้เป็นสิ่งที่ทำให้ปัจเจกบุคคลมีความแตกต่างกัน ไม่มีบุคคลใดที่มีการรับรู้เหมือนกับบุคคลอื่นเลยที่เดียว เพราะเมื่อบุคคลได้รับสิ่งเร้าหรือสิ่งที่รับรู้ ก็จะประมวลสิ่งที่ได้รับรู้นั้นขึ้นมาเป็นประสบการณ์ที่มีความหมายเฉพาะตัว

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ปัจจัยที่กำหนดการรับรู้

สิ่งเร้าเดียวกันอาจทำให้คนสองคนรับรู้ต่างกันได้ การที่มนุษย์รับรู้สิ่งต่างๆ ได้ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง จะรับรู้ได้ดีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคล เช่น สภาพแวดล้อม ลักษณะของสิ่งเร้า อวัยวะสัมผัส ความตั้งใจ ความสนใจในขณะนั้น ประสบการณ์ที่ผ่านมา เนื่องจากสิ่งเร้าที่จะกระตุ้นให้บุคคลเกิดการรับรู้มีอยู่มากมาย ดังนั้นการที่บุคคลจะเลือกรับรู้สิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งในขณะหนึ่งนั้น จึงขึ้นอยู่กับสิ่งที่จะกล่าวต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ไว้ 2 ประการ (กันยา สุวรรณแสง, 2532) 1) อิทธิพลจากภายนอก ได้แก่ ความเข้มข้น ขนาดสิ่งเร้า การทำซ้ำๆ สิ่งตรงกันข้าม การเคลื่อนไหว และ 2) อิทธิพลจากภายใน ได้แก่ ความรู้เดิม ทักษะการรับรู้ การตั้งใจ ความคาดหวัง

2. สิ่งที่มีอิทธิพลหรือปัจจัยการรับรู้ เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

2.1. ลักษณะของผู้รับรู้ ปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้รับรู้ แบ่งได้เป็น 2 ด้าน คือ ด้านกายภาพ หมายถึง อวัยวะสัมผัส ถ้าอวัยวะสัมผัสสมบูรณ์ก็จะรับรู้ได้ดี และด้านจิตวิทยา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้มีหลายประการ เช่น ความจำ อารมณ์ สติปัญญา ความพร้อม การสังเกตพิจารณา ฯลฯ อันเป็นผลจากการเรียนรู้เดิม นักจิตวิทยาถือว่า การรับรู้เป็นสิ่งที่ยากยิ่ง นับตั้งแต่เลือกรับสัมผัสเลือกเอาเฉพาะที่ต้องการ และแปรความให้เข้ากับตนเอง

2.2. อิทธิพลของปัจจัยทางด้านจิตวิทยา คือ กระบวนการรับรู้ เมื่อรับสัมผัสแล้วจะมีขั้นตอนต่างๆ คือ ต้องแปลสัญลักษณ์ โดยอาศัยความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่รับรู้ ได้แก่ ประสบการณ์เดิม ความต้องการ ความปรารถนาหรือแรงขับ สภาพของจิตใจ ภาวะของอารมณ์ เจตคติ อิทธิพลของสังคม ความต้องการที่จะรับรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีผลต่อความรู้ แรงจูงใจ คุณค่าและความสนใจ ที่มีผลต่อการรับรู้ ความดึงดูดในทางสังคม เซวปัญหา การสังเกตพิจารณา ความพร้อม และการคาดหวัง

2.3. ลักษณะของสิ่งเร้า คุณสมบัติของสิ่งเร้าเป็นปัจจัยภายนอกที่ทำให้คนเราก่อเกิดความสนใจที่จะรับรู้หรือทำให้การรับรู้ของคนเราก่อเกิดความคลาดเคลื่อนไปจากความจริง ซึ่ง ได้แก่ ความใกล้ชิดกับสิ่งเร้า ความคล้ายคลึงกันของสิ่งเร้า ความต่อเนื่องกันของสิ่งเร้า และสภาพและพื้นฐานการรับรู้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ประเภทของการรับรู้

การรับรู้ทางสังคม แบ่งออกเป็น 4 ประการ ได้แก่ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ, 2528) 1) การรับรู้ทางอารมณ์ หมายถึง การรับรู้ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ เช่น รู้สึกดีใจ เสียใจ ตื่นเต้น รัก เกลียด ชื่นชม เป็นต้น 2) การรับรู้ลักษณะของบุคคล ต้องอาศัยข้อมูล 3 ประการ มาประกอบ คือ ลักษณะทางกายภาพ เช่น รูปร่าง หน้าตา ลักษณะแขนขา สีผิว ฯลฯ พฤติกรรม เช่น การพูดคุย การยิ้ม การหัวเราะ การเดิน ฯลฯ และคำบอกเล่า เช่น คำบอกเล่าจากญาติพี่น้อง เพื่อน ผู้ใกล้ชิด 3) การรับรู้ภาพพจน์ของกลุ่ม หมายถึง มโนภาพ หรือมโนคติของสิ่งต่างๆ ตามที่บุคคลรับรู้ เป็นภาพที่อยู่ในความคิด หรือจินตนาการของบุคคล และบุคคลสามารถบอกลักษณะของภาพเหล่านั้น ให้ผู้อื่นทราบได้ด้วย และ 4) การรับรู้ปรากฏการณ์ทางสังคม เป็นการตีความหรือแปลความหมาย สิ่งต่างๆ หรือปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมตามความเชื่อของตนเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจและอธิบายสิ่งต่างๆ เหล่านั้นได้ การรับรู้ปรากฏการณ์ทางสังคมขึ้นอยู่กับสาเหตุ 2 ประการ คือ ระดับการรับรู้ หมายถึงบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ เซาว์ปัญญา หรือความเฉลียวฉลาดต่างกัน ย่อมจะตีความหมายหรือแปลความหมายต่อสิ่งต่างๆ แตกต่างกัน และการเปลี่ยนการรับรู้ คือ ถ้าผู้มีการรับรู้ต่ำได้มีโอกาสสนทนาหรืออภิปรายกับผู้ที่มีการรับรู้สูงก็อาจถูกผู้ที่มีการรับรู้สูงเปลี่ยนแนวความคิดหรือแนวทางการรับรู้ได้นอกจากการประยุกต์ใช้ทฤษฎีระบบ (System model) ในเรื่องการรับรู้แล้ว พบว่ายังมีแนวคิดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรรับรู้เช่นกัน คือ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม

2. พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ในงานวิจัยฉบับนี้หมายความรวมถึง พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทและรวมไปถึงกฎหมายลูกฉบับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้แก่ 1) คำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ 768/2560 เรื่อง แต่งตั้งหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ และเจ้าหน้าที่พัสดุ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญ และเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุดังด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ได้ ดังนี้

1. พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2560 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2560 เป็นต้นไป ซึ่งการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว มีผลก่อให้เกิดการยกเลิกบทบัญญัติที่เกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการบริหารพัสดุในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อบัญญัติ และข้อกำหนดใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมด

2. พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มีทั้งหมด 15 หมวด 132 มาตรา ได้แก่ มาตรา 1-5 นิยาม มาตรา 6-15 หมวด 1 บททั่วไป มาตรา 16-19 หมวด 2 การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและผู้ประกอบการในการป้องกันการทุจริต มาตรา 20-45 หมวด 3 คณะกรรมการ มาตรา 46-50 หมวด 4 องค์การสนับสนุนดูแลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ มาตรา 51-53 หมวด 5 การขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ มาตรา 54-68 หมวด 6 การจัดซื้อจัดจ้าง มาตรา 69-78 หมวด 7 งานจ้างที่ปรึกษา มาตรา 79-92 หมวด 8 งานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง มาตรา 93-99 หมวด 9 การทำสัญญา มาตรา 100-105 หมวด 10 การบริหารสัญญาและการตรวจรับพัสดุ มาตรา 106-108 หมวด 11 การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการ มาตรา 109-111 หมวด 12 การทำงาน มาตรา 112-113 หมวด 13 การบริหารพัสดุ มาตรา 114-119 หมวด 14 การอุทธรณ์ มาตรา 120-121 หมวด 15 บทกำหนดโทษ และมาตรา 122-132 บทเฉพาะกาล

3. การจัดซื้อจัดจ้าง หมายความว่า การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุ โดยการซื้อ จ้าง เช่า แลกเปลี่ยน

4. พักตร์ หมายความว่า สิ้นค้า งานบริการ งานก่อสร้าง งานจ้างที่ปรึกษา และงานจ้างออกแบบ หรือควบคุมงานก่อสร้าง

5. สิ้นค้า หมายความว่า วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และทรัพย์สินอื่นใด รวมทั้งงานบริการที่รวมอยู่ในสินค้านั้นด้วย แต่มูลค่าของงานบริการต้องไม่สูงกว่ามูลค่าของสินค้านั้น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

6. งานบริการ หมายความว่า งานจ้างบริการ งานจ้างเหมาบริการ งานจ้างทำของ และการรับขนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จากบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล แต่ไม่หมายความรวมถึงการจ้างลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

7. หลักการจัดซื้อจัดจ้าง คือ คຸ້ມคຳ โปรงໄສ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตรวจสอบได้

8. หน่วยงานของรัฐ ได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ องค์การมหาชน องค์การอิสระ องค์การตามรัฐธรรมนูญหน่วยราชการของศาล มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หน่วยงานสังกัดรัฐสภาหรือในกำกับของรัฐสภา หน่วยงานอิสระของรัฐ และหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

9. มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หากประสงค์จะจัดให้มีระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุขึ้นใช้เองทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เพื่อให้การดำเนินงานเกิดความยืดหยุ่นและมีความคล่องตัว ก็ให้กระทำได้ โดยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุตามแนวทางของพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 นี้ โดยระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติดังกล่าวนั้น จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

10. วิธีการการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ (ยกเว้นงานจ้างที่ปรึกษา และงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง) 1) วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป คือ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ประกอบการทั่วไป ที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดให้เข้ายื่นข้อเสนอ 2) วิธีคัดเลือก คือ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนเฉพาะผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามรายให้เข้ายื่นข้อเสนอ เว้นแต่ในงานนั้นมีผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดน้อยกว่าสามราย และ 3) วิธีเฉพาะเจาะจง คือ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดรายใดรายหนึ่งให้เข้ายื่นข้อเสนอ หรือให้เข้ามาเจรจาต่อรองราคารวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุกับผู้ประกอบการโดยตรงในวงเงินเล็กน้อยตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

11. วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป กระทำได้ 3 วิธี ดังนี้ 1) วิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (e-market) คือ การซื้อหรือจ้างที่มีรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่ไม่ซับซ้อนหรือเป็นสินค้าหรืองานบริการที่มีมาตรฐาน และได้กำหนดไว้ในระบบข้อมูลสินค้า(e-catalog) โดยให้ดำเนินการในระบบตลาด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market : e-market) ตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด 2) วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) คือ การซื้อหรือจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีวงเงินเกิน 500,000 บาท และเป็นสินค้าหรืองานบริการที่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุไว้ในระบบข้อมูลสินค้า (e-catalog) โดยให้ดำเนินการในระบบประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding : e-bidding) ตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด และ 3) วิธีสอบราคา คือ การซื้อหรือจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีวงเงินเกิน 500,000 บาทแต่ไม่เกิน 5,000,000 บาท ให้กระทำได้ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐนั้นตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ต ทำให้ไม่สามารถดำเนินการผ่านระบบตลาดอิเล็กทรอนิกส์หรือระบบประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ได้ ทั้งนี้ ให้เจ้าหน้าที่ระบุเหตุผลความจำเป็นที่ไม่อาจดำเนินการซื้อหรือจ้างด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในรายงานขอซื้อหรือขอจ้างด้วย

12. แบบสัญญา 1) เต็มรูป 2) ลครูป และ 3) ไม่มีแบบรูป

13. บทกำหนดโทษระบุว่า เจ้าหน้าที่หรือผู้มีอำนาจในการจัดซื้อจัดจ้าง ปฏิบัติหรือละเว้นในการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

14. การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุแบ่งออกเป็น 5 ระยะคือ ระยะที่ 1 วางแผน/จัดทำโครงการและการขออนุมัติงบประมาณ ระยะที่ 2 การเตรียมการจัดซื้อจัดจ้าง ระยะที่ 3 การจัดซื้อจัดจ้าง ระยะที่ 4 การบริหารสัญญาและระยะที่ 5 การควบคุมและจำหน่ายพัสดุ

3. การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

(กองตรวจสอบภาครัฐ กรมบัญชีกลาง , 2549) ด้วยกระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางได้พัฒนาระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e - GP) ระยะที่ 3 โดยเป็นการพัฒนาระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ ให้เป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างครบวงจรประกอบด้วย ระบบข้อมูลสินค้า (Electronic catalog : e - catalog) ซึ่งเป็นฐานข้อมูลรายละเอียดสินค้า บริการงานจ้างของผู้ขาย ผู้ให้บริการ หรือผู้รับจ้างที่ได้ลงทะเบียนไว้ในระบบ e - GP ของกรมบัญชีกลาง ระบบตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market : e - market) สำหรับการจัดหาพัสดุที่มีรายละเอียดคุณลักษณะที่ไม่

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ซัพซ็อน เป็นสินค้า หรือบริการทั่วไป มีมาตรฐาน ซึ่งกำหนดให้ส่วนราชการจัดซื้อสินค้าหรืองานจ้างที่ กำหนดไว้ในระบบ e - catalog และระบบประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding :e - bidding) สำหรับการจัดหาพัสดุที่มีรายละเอียดคุณลักษณะที่มี ความซัพซ็อน มีเทคนิคเฉพาะหรือเป็นสินค้าหรือ บริการที่ไม่ได้กำหนดไว้ในระบบ e - catalog กรมบัญชีกลางในฐานะหน่วยงานกลางที่มีหน้าที่ความ รับผิดชอบในการกำกับดูแลและพัฒนางานตรวจสอบภายในของส่วนราชการให้มีคุณภาพ สามารถ ปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในของส่วนราชการและในระดับสากล และสามารถเป็น เครื่องมือในการสร้างความเชื่อมั่นและมูลค่าเพิ่มในการบริหารงานของหัวหน้าส่วนราชการ รวมทั้งช่วย สนับสนุนการดำเนินงานให้แก่หน่วยรับตรวจ

ขั้นตอนการดำเนินงาน วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) - ชี้แจง

สำนักงาน : 647210060010000011 - กรมราชทัณฑ์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อโครงการ : ประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)

มีแผนการจัดทำ : ปี 2565

มีวงเงินงบประมาณ : ๒๖๒๖๖๖๖.๐๐

เลขที่โครงการ : ๒๖๒๖๖๖๖.๐๐

วันที่พิจารณา : ๒๖๒๖๖๖๖.๐๐

วัตถุประสงค์ : ประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์แบบการจ้างตรวจสอบพัสดุด้วยวิธีประมูล โดยไม่มีการขายสินค้า (e-bidding)

1. วัสดุกระดาษ e-bidding/กระดาษพิมพ์
2. วัสดุสำนักงานและวัสดุพิมพ์
3. วัสดุสำนักงาน อุปกรณ์การเขียน
4. วัสดุสำนักงาน
5. วัสดุสำนักงาน อุปกรณ์การเขียนและวัสดุพิมพ์
6. วัสดุสำนักงาน อุปกรณ์การเขียน
7. วัสดุสำนักงาน

การเปิดซองและเอกสารประกวดราคา

สถานะของพัสดุ: อนุมัติแล้ว เสนอข้อมูลให้พิจารณา ดำเนินการแล้ว

การตั้งค่าในกรณีของระบบ: อนุมัติแล้ว เสนอข้อมูลให้พิจารณา ดำเนินการแล้ว

รูปที่ 1

ตัวอย่างการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดหาพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e - bidding) สามารถศึกษาและรวบรวมข้อมูลได้จากกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ หนังสือเวียนและหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งควรศึกษาและติดตามให้มีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ในเบื้องต้นกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สำคัญ อาทิเช่น

- ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องแนวทางปฏิบัติในการจัดหาพัสดุด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market:

e - market) และด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding: e - bidding) ประกาศ ณ วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2558

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- หนังสือคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ ค่วนที่สุด ที่ กค (กวพ) 0401.3/ว 188 ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2558 เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการจัดหาพัสดุด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market: e - market) และด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding: e - bidding)

- หนังสือกรมบัญชีกลาง ค่วนที่สุด ที่ กค 0406.3/ว 68 ลงวันที่ 3 กรกฎาคม 2558 เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติในการรับเงินกรณีผู้เสนอราคาซื้อเอกสารจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์

- หนังสือคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ ค่วนที่สุด ที่ กค (กวพ) 0401.3/ว 258 ลงวันที่ 24 กรกฎาคม 2558 เรื่อง ยกเว้นและกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมในการปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการจัดหาพัสดุด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market: e - market) และด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding: e - bidding)

- หนังสือคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ ค่วนที่สุด ที่ กค (กวพ) 0421.3/ว 299 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2558 เรื่อง การกำหนดวงเงินวิธีการจัดหาพัสดุโดยยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และยกเว้นการปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการจัดหาพัสดุด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market: e - market) และด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding: e - bidding)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

- หนังสือคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ ด่วนที่สุด ที่ กค (กวพ) 0405.2/ว 315 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2559 เรื่อง ขยายระยะเวลากำหนดวงเงินวิธีการจัดหาพัสดุ โดยยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และยกเว้นการปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการจัดหาพัสดุด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market: e - market) และด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding: e - bidding)

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ 768/2560 เรื่อง แต่งตั้งหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ และเจ้าหน้าที่พัสดุ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ 768/2560 เรื่อง แต่งตั้งหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ และเจ้าหน้าที่พัสดุ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ได้ ดังนี้

มอบหมายให้เจ้าหน้าที่พัสดุปฏิบัติงานด้านพัสดุ ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560

ประวัติคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้รับการประกาศจัดตั้ง เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2501 ในนามโรงเรียนเตรียมวิทยาศาสตร์การแพทย์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ เพื่อจัดการศึกษาเตรียมแพทย์ และเตรียมประเภทวิชาอื่นๆ ขึ้น ภายในมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2503 รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติยกฐานะขึ้นเป็น คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ เปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรี โท เอก ในเวลาต่อมาในปี พ.ศ. 2511 คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ ได้ย้ายสถานที่มาตั้ง ณ ที่ปัจจุบัน และในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2512 มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ให้ใช้พระนามาภิไธย มหิดล เป็นนามใหม่ของมหาวิทยาลัย ซึ่งต่อมาในวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2512 มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี แบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยมหิดล ส่งผลให้คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ จึงได้ใช้ชื่อใหม่เป็น คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ปัจจุบัน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีที่ทำการ 2 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตพญาไท และ วิทยาเขตศาลายา สำหรับการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานให้แก่ศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 รวมถึงเป็นสถานที่ปฏิบัติการวิจัยด้วย นอกจากนี้ ในปัจจุบัน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบด้วย 12 ภาควิชา และ 1 ศูนย์ โครงสร้างส่วนสนับสนุนองค์การภายใต้สำนักงานคณบดี ประกอบด้วย 13 งาน และ 1 โครงการจัดตั้งงาน รวมถึงยังมีหน่วยวิจัยและเครือข่ายวิจัยของคณะวิทยาศาสตร์ อีกจำนวน 12 หน่วยด้วย

งานคลังและพัสดุเป็นหนึ่งในหน่วยงานของสำนักงานคณบดี ประกอบด้วย 6 หน่วย ดังนี้ 1.หน่วยธุรการและสวัสดิการ 2.หน่วยงบประมาณ 3.หน่วยการเงิน 4.หน่วยบัญชี 5.หน่วยทุนวิจัยและการศึกษาและ 6.หน่วยพัสดุ งานคลังและพัสดุมีที่ทำการอยู่ ณ วิทยาเขตพญาไท ซึ่งการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุ นั้น อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยพัสดุ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นันทพร ลิ้มปกาญจน์เวช (2559) ศึกษาถึงปัญหาในการใช้งานระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government Procurement : e-GP) ของเจ้าหน้าที่พัสดุในสำนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่พัสดุในสำนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีปัญหาด้าน โปรแกรม เป็นปัญหาหลักในการใช้งานระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government Procurement:e-GP) ในเรื่องของ ความซับซ้อน ความยุ่งยากหลายขั้นตอนของการใช้งานระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government Procurement : e-GP) จึงเป็นปัญหาในการใช้งานระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government Procurement : e-GP) ของเจ้าหน้าที่พัสดุ ในสำนักงานของสำนักงานคณะกรรมการ

มาลัยทิพย์ ฐานิสสรณ์ (2553) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการจัดทำประกาศในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ของหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า จากข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยสรุปได้ว่า หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุยังขาดความเสมอภาคในการพัฒนาและฝึกอบรมด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และความรู้ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รวมถึงการอบรมด้าน เทคโนโลยีมีความต้องการในด้านวัสดุอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเพียงพอในการปฏิบัติงาน ต้องการ ความชัดเจนในนโยบาย บทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานในอนาคต และต้องการให้ผู้บังคับบัญชา เห็นความสำคัญ ให้ความเป็นธรรมและความโปร่งใส

ศรันย์ จุลปาน (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การซื้อการจ้างภาครัฐด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์มีปัจจัยหลักด้วยกันอยู่ 3 อย่างคือ 1. จากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์จากความไม่ชำนาญในการซื้อการจ้าง เนื่องจากวิธีประกวดราคาแบบอิเล็กทรอนิกส์เพิ่งมีการเริ่มใช้ จึงทำให้เจ้าหน้าที่พัสดุยังขาดความเชี่ยวชาญในการทำงาน 2. ตัวระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) โดยระบบนั้นยังคงใหม่ จึงทำให้เกิดจุดที่ยังไม่มีความเข้าใจในขอบเขตการทำงานของระบบ และ 3. กระบวนการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์มีขั้นตอนที่ไม่คุ้นเคยจึงทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ศศิณีภา ศรีกัลยานิวัต (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำวิจัยของบุคลากรคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำวิจัยแบบมีการทดสอบก่อนการอบรมและหลังการอบรม ทำให้ผู้ที่เข้ารับการอบรม มีความรู้ในการอบรมเพิ่มขึ้นในทุกด้าน และผลการเปรียบเทียบความรู้ความสามารถในการทำวิจัยก่อนอบรมกับหลังอบรมในภาพรวมและรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัชรวิ พยัคฆ์ (2551) ได้ศึกษาถึงความรู้ ความเข้าใจและวิธีการใช้ระบบบัญชีเกี่ยวกับเกณฑ์คงค้างของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงิน ด้านบัญชี ด้านงบประมาณ และด้านพัสดุ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเปลี่ยนวิธีการบันทึกบัญชีจากเกณฑ์เงินสดเป็นเกณฑ์คงค้าง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อนั้น พบว่า ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการกำหนดผังบัญชี อยู่ในระดับมาก นอกนั้นมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเปลี่ยนวิธีการบันทึกบัญชีจากเกณฑ์เงินสดเป็นเกณฑ์คงค้างอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผู้ปฏิบัติงานมีปัญหาในการเปลี่ยนระบบบัญชีจากเกณฑ์เงินสดเป็นเกณฑ์คงค้าง โดยรวมและรายได้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

พบว่ามีปัญหาในด้านการบันทึกบัญชี ด้านความพร้อมในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ และด้านการใช้คอมพิวเตอร์ในการบันทึกบัญชี 3)เปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจต่อระบบบัญชีจากเกณฑ์เงินสดเป็นเกณฑ์ คงค้างของผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และลักษณะงานที่ปฏิบัติ ไม่พบความแตกต่างระหว่างความรู้ ความเข้าใจ และปัญหาในการเปลี่ยนระบบบัญชี จากเกณฑ์เงินสดเป็นเกณฑ์คงค้างเปลี่ยนระบบบัญชีจากเกณฑ์เงินสดเป็นเกณฑ์คงค้างตาม เพศ อายุ วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และลักษณะงานที่ปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม พบว่า ผู้ปฏิบัติงานที่มีลักษณะ การทำงานที่ต่างกัน มีความรู้ ความเข้าใจและปัญหาในการเปลี่ยนระบบบัญชีจากเกณฑ์เงินสดเป็นเกณฑ์คง ค้าง โดยรวมแตกต่างกัน

จิรายุ ธนาวุฒิ (2561) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของลูกจ้าง โครงการวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยเงินอุดหนุนการวิจัยต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผลการศึกษา พบว่า ลูกจ้าง โครงการวิจัยมีความรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเพื่อให้ลูกจ้างโครงการวิจัยได้รับความรู้ ความ เข้าใจ เกิดทักษะต่อการปฏิบัติงาน และลดข้อผิดพลาดต่อการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวทางการ พัฒนาความรู้ความเข้าใจโดยขอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ดำเนินการจัดการฝึกอบรม หลักสูตรพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 พร้อมแนะนำกรณีศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อการปฏิบัติงาน หรือจัดส่งลูกจ้างโครงการวิจัยไปเข้ารับการฝึกอบรมดังกล่าว

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พัสดุต่อระบบการจัดซื้อจัด จ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ตาม พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ โดยทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีต่างๆ แล้วนำมาประมวลผลเป็น กรอบแนวคิดในการวิจัย มีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ซึ่งในการดำเนินการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนด ขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

ศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พัสดุกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุต่อระบบ การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

bidding) คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อใช้ในการอธิบายถึงความรู้ความเข้าใจของ
เจ้าหน้าที่พัสดุกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุต่อระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการ
จัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) และเสนอแนวทางการพัฒนา
ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พัสดุต่อระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้าง
พัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดย
เนื้อหาในแต่ละส่วนที่ทำการศึกษานั้นมีความสัมพันธ์ต่อกัน และสอดคล้องต่อประเด็นวัตถุประสงค์ที่
ทำการศึกษา โดยศึกษาพื้นที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีระยะเวลาในการวิจัยตั้งแต่ เดือน
มกราคม 2562 ถึง เดือนมีนาคม 2562

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วิจัย ซึ่งเป็น
เป็นบุคลากรของคณะวิทยาศาสตร์ ที่ได้รับการแต่งตั้ง จากคำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล (คณะ
วิทยาศาสตร์) ให้เป็นเจ้าหน้าที่พัสดุปฏิบัติงานด้านพัสดุ ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการ
บริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ
ภาครัฐ พ.ศ.2560 12 ภาควิชา และ 1 ศูนย์ โครงสร้างส่วนสนับสนุนองค์การภายใต้สำนักงานคณบดี
ประกอบด้วย 13 งาน และ 1 โครงการจัดตั้งงาน จำนวน 27 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามวัดความรู้ความเข้าใจของประชากร ซึ่งผู้วิจัยได้
ทำการศึกษา ค้นคว้าหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และรายงานการวิจัยเพื่อเป็นแนวทาง
ในการสร้างเครื่องมือเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้มาสรุปผลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสอบถามวัด
ความรู้ความเข้าใจ และดำเนินการออกแบบสอบถามวัดความรู้ความเข้าใจเพื่อทำการวิจัย แล้วทำการ
ทดสอบความเที่ยง (Validity) โดยนำแบบสอบถามวัดความรู้ที่ได้ไปปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ
เพื่อให้ผลการวิจัยที่ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ และทำการทดสอบความเชื่อมั่น
(Reliability) โดยการนำแบบสอบถามวัดความรู้ไปทำการทดสอบ (Try Out) กับผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ คณะ
วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ โดยพระราชบัญญัติ
การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 จำนวน 15 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เที่ยงของแบบสอบถามวัดความรู้ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค(Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำหนังสือถึง ภาควิชา และงานต่างๆ ภายในคณะ
วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล แล้วแจกแบบสอบถามวัดความรู้ความ
เข้าใจไปยังบุคลากรของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ได้รับการแต่งตั้ง จากคำสั่ง
มหาวิทยาลัยมหิดล (คณะวิทยาศาสตร์) ให้เป็นเจ้าหน้าที่พัสดุปฏิบัติงานด้านพัสดุ ตาม
พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วย
การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ภายในภาควิชา และงานต่างๆ ตามจำนวนประชากรที่
กำหนด และนำแบบสอบถามวัดความรู้ความเข้าใจที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และทำการ
วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW (Statistical Package for Social Science)

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหาโดยการรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและนำเสนอ
เป็นคำบรรยาย

การแปลผลคะแนน ผู้วิจัยได้ประเมินระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พัสดุต่อระบบการ
จัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์
(e-bidding) ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่
สูง ปานกลาง ต่ำ โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ และแบ่งระดับความรู้ ดังนี้

ร้อยละ 00.00 – 33.33	หมายถึง	มีความรู้ในระดับต่ำ
ร้อยละ 33.34 – 66.66	หมายถึง	มีความรู้ในระดับปานกลาง
ร้อยละ 66.67 – 100.00	หมายถึง	มีความรู้ในระดับสูง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 81.48) มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี (ร้อยละ 37.04) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 77.77) ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี (51.85) และมีสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย (55.55)

2. ระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พัสดุต่อระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า เจ้าหน้าที่พัสดุมีความรู้ความเข้าใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 43.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า 1.3) การจัดจ้างงานจ้างเหมาบริการด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) นั้น จำเป็นต้องระบุสถานที่ดำเนินงานทุกครั้งในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ใช่หรือไม่ อยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 70.37) ส่วน 1.4) การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ในวงเงินมากกว่า 5,000,000 บาท หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่ประกาศและเอกสารซื้อหรือจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) เพื่อให้ผู้ประกอบเข้ามาขอรับ/ซื้อเอกสารไม่น้อยกว่า 10 วันทำการ ใช่หรือไม่ 1.5) เมื่อมีการเผยแพร่ประกาศและเอกสารซื้อหรือจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ขึ้นไปในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) นั้น ระบบจะไม่นับวันที่ ณ ประกาศ เป็นวันแรกในการขอรับ/ซื้อเอกสาร ยกตัวอย่างเช่น เจ้าหน้าที่พัสดุได้เผยแพร่ประกาศและเอกสารฯ ลงไปในระบบ ณ วันที่ 2 ตุลาคม 2561 ระบบจะนับวันที่ 3 ตุลาคม 2561 เป็นวันแรกในการขอรับ/ซื้อเอกสาร ใช่หรือไม่ 1.1) หลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกผู้ชนะการเสนอราคา กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) สามารถใช้ได้แค่เกณฑ์ราคาต่ำสุดเท่านั้น ใช่หรือไม่ 2.4) เจ้าหน้าที่พัสดุจะต้องบันทึกผลการพิจารณาคุณสมบัติและข้อเสนอทางเทคนิคตามรายการพิจารณาจากผู้เสนอราคาของคณะกรรมการก่อน แล้วถึงจะสามารถดาวน์โหลดใบเสนอราคาของผู้เสนอราคาได้ ใช่หรือไม่ 2.4) เจ้าหน้าที่พัสดุจะต้องบันทึกผลการพิจารณาคุณสมบัติและข้อเสนอทางเทคนิคตามรายการพิจารณาจากผู้เสนอราคาของคณะกรรมการก่อน แล้วถึงจะสามารถดาวน์โหลดใบเสนอราคาของผู้เสนอราคาได้ ใช่หรือไม่ 1.2) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) วงเงินมากกว่า 5,000,000 บาทนั้น ต้อง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ประกาศเผยแพร่ร่างประกาศและร่างเอกสารซื้อหรือจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 3 วัน เพื่อให้ 22.22 ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นไปยังหน่วยงานของรัฐโดยตรง ใช่หรือไม่ 1.7) การกำหนดระยะเวลาในวันที่ให้ผู้ประกอบการยื่นข้อเสนอและใบเสนอราคารานั้น ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) จะบังคับให้กำหนดเวลาสิ้นสุดการเสนอราคาของผู้ประกอบการที่เวลา 16.30 น. เท่านั้น ใช่หรือไม่ 3.1) การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) นั้น หน่วยงานรัฐจะต้องทำแบบแจ้งผลการพิจารณาแก่ผู้เสนอราคาทุกราย ยกเว้นผู้ชนะการเสนอราคา ใช่หรือไม่ 3.3) การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) นั้น หน่วยงานรัฐจะต้องทำแบบแจ้งผลการพิจารณาแก่ผู้เสนอราคา พร้อมกับการประกาศผู้ชนะการเสนอราคาในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ในวันเดียวกัน ใช่หรือไม่ 7.1) การทำสัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือของงานจ้างก่อสร้างหรืองานจ้างเหมาบริการทั่วไป นอกจากการจ้างที่ปรึกษา หน่วยงานของรัฐต้องกำหนดค่าปรับเป็นรายวันในอัตราตายตัวระหว่างร้อยละ 0.01 – 0.10 ของราคางานจ้างนั้น แต่ต้องไม่ต่ำกว่าวันละ 100 บาท ในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ใช่หรือไม่ 3.2) หากมีผู้เสนอราคาที่ไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ชนะ เนื่องจากไม่ผ่านการตรวจสอบเอกสารเสนอราคา เช่น ยื่นเอกสารไม่ถูกต้องและครบถ้วน หรือ มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วน เป็นต้น หน่วยงานรัฐจะต้องทำหนังสือชี้แจงเหตุผลเพิ่มเติมแก่ผู้เสนอราคารายนั้นก่อนที่จะประกาศผู้ชนะการเสนอราคาในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ใช่หรือไม่ 5.2) ในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) หน่วยงานของรัฐสามารถเรียกหลักประกันสัญญาจากผู้ชนะการเสนอราคาได้ทั้งหมด 7 ประเภท คือ 1. หนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ 2. เงินสด 3. เช็ค 4. หนังสือค้ำประกันของธนาคาร 5. หนังสือค้ำประกันของบริษัทเงินทุนหรือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ 6. พันธบัตรรัฐบาลไทย 7. คราฟต์ ใช่หรือไม่ 2.3) เจ้าหน้าที่พัสดุสามารถดาวน์โหลดเอกสารที่ผู้ประกอบการเสนอผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) เพื่อให้คณะกรรมการฯ ตรวจสอบเอกสารเสนอราคาของผู้เสนอราคา ได้ในวันถัดจากวันที่กำหนดให้ผู้ประกอบการเสนอราคาผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ยกตัวอย่างเช่น กำหนดให้ผู้ประกอบการเสนอราคาผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ในวันที่ 10 ตุลาคม 2561 ดังนั้นเจ้าหน้าที่พัสดุจะสามารถดาวน์โหลดเอกสารเสนอราคาได้ตั้งแต่วันที่ 11 ตุลาคม 2561

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ใช่หรือไม่ 4.1) สัญญาครุรูป คือ การทำข้อตกลงระหว่างหน่วยงานของรัฐกับผู้ชนะการเสนอราคา เป็นหนังสือ เช่น ใบสั่งซื้อหรือใบสั่งจ้าง โดยไม่ต้องทำเป็นสัญญาเต็มรูป เป็นต้น โดยหากผู้ชนะการเสนอราคาสามารถส่งมอบพัสดุหรืองานจ้างได้ภายใน 5 วัน ทำการ หน่วยงานของรัฐสามารถที่จะทำสัญญาแบบลดรูปได้ ใช่หรือไม่ 4.2) กรณีหน่วยงานของรัฐทำการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ในวงเงินไม่เกิน 500,000 บาท ผู้ชนะการเสนอราคาสามารถที่จะขอทำเป็นบันทึกข้อตกลงหรือสัญญาครุรูปได้ ใช่หรือไม่ อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 62.96 62.96 59.26 59.26 51.85 51.85 51.85 51.85 51.85 48.15 48.15 44.44 40.74 และ 37.04 ตามลำดับ) และ 2.5) ต่อเนื่องจากข้อ 2.4 แม้ว่าผู้เสนอราคารายนั้นจะไม่ผ่านการพิจารณาผลคุณสมบัติและข้อเสนอทางเทคนิค เจ้าหน้าที่พัสดุก็ยังสามารถดาวน์โหลดใบเสนอราคาของผู้เสนอราคารายนั้นได้ ใช่หรือไม่ 6.1) หากหน่วยงานของรัฐต้องการทำสัญญาแตกต่างไปจากแบบสัญญาที่กำหนดไว้โดยคณะกรรมการนโยบาย หน่วยงานของรัฐจะต้องส่งร่างสัญญานั้นไปให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน จึงจะสามารถดำเนินการขึ้นตอนนี้ในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ต่อได้ ใช่หรือไม่ 2.1) เจ้าหน้าที่พัสดุสามารถตรวจสอบจำนวนผู้มาขอรับ/ซื้อเอกสารได้ในระหว่างวันแจกจ่าย/จำหน่ายเอกสาร ยกตัวอย่างเช่น กำหนดแจกจ่าย/จำหน่ายเอกสาร ตั้งแต่วันที่ 3 ตุลาคม 2561 จนถึง 9 ตุลาคม 2561 เจ้าหน้าที่พัสดุสามารถดูจำนวนผู้มาขอรับ/ซื้อเอกสารได้ตั้งแต่วันที่เริ่มแจกจ่าย/จำหน่ายเอกสารได้ตั้งแต่วันที่ 3 ตุลาคม 2561 เป็นต้นไป ใช่หรือไม่ 5.1) ในกรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ในวงเงินเกิน 2,000,000 บาทนั้น หน่วยงานของรัฐต้องเรียกหลักประกันการเสนอราคาจากผู้ยื่นเอกสารเสนอราคา ใช่หรือไม่ 1.6) ช่วงเวลาการขอรับ/ซื้อเอกสารประกวดราคาซื้อหรือจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ของผู้ประกอบการนั้น ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) นั้น จะบังคับให้กำหนดอยู่ในช่วงเวลา 08.30 น. จนถึง 16.30 น. เท่านั้น ใช่หรือไม่ 2.2) เจ้าหน้าที่พัสดุสามารถตรวจสอบรายชื่อผู้เสนอราคาได้ทันทีที่สิ้นสุดเวลาการเสนอราคาผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ยกตัวอย่างเช่น กำหนดให้ผู้ประกอบการยื่นข้อเสนอราคาผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ได้ตั้งแต่วันที่ 08.30 น. จนถึงเวลา 16.30 น. ดังนั้นเจ้าหน้าที่พัสดุจะสามารถดูได้ทันทีหลัง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

16.30 น. หรือสิ้นสุดเวลาการเสนอราคา ไร่หรือไม่ อยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 33.33 33.33 22.22 18.52 14.81 และ 7.41 ตามลำดับ)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน คำร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พัสดุต่อระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ข้อคำถาม	ตอบถูก (คน) (ร้อยละ)	ตอบผิด (คน) (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ (คน) (ร้อยละ)	S.D.
ขั้นตอนที่ 1 ร่างเอกสาร e-Bidding/ประกาศขึ้นเว็บไซต์				
1.1) หลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกผู้ชนะการเสนอราคา กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) สามารถใช้ได้แก่เกณฑ์ราคาต่ำสุดเท่านั้น ไร่หรือไม่	16 59.26	6 22.22	5 18.52	0.84
1.2) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) วงเงินมากกว่า 5,000,000 บาทนั้น ต้องประกาศเผยแพร่ร่างประกาศและร่างเอกสารซื้อหรือจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) เป็นระยะเวลาติดต่อกัน ไม่น้อยกว่า 3 วัน เพื่อให้ 22.22 ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นไปยังหน่วยงานของรัฐโดยตรง ไร่หรือไม่	14 51.85	6 22.22	7 25.93	0.82
1.3) การจัดจ้างงานจ้างเหมาบริการด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) นั้น จำเป็นต้องระบุสถานที่ดำเนินงานทุกครั้งในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ไร่หรือไม่	19 70.37	1 3.70	7 25.93	0.55
1.4) การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ในวงเงินมากกว่า 5,000,000 บาท หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่ประกาศและเอกสารซื้อหรือจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) เพื่อให้ผู้ประกอบการเข้ามาขอรับ/ซื้อเอกสาร ไม่น้อยกว่า 10 วันทำการ ไร่หรือไม่	17 62.96	3 11.11	7 25.93	0.7
1.5) เมื่อมีการเผยแพร่ประกาศและเอกสารซื้อหรือจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ขึ้นไปในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) นั้น ระบบจะไม่นับวันที่ ณ ประกาศ เป็นวันแรกในการขอรับ/ซื้อเอกสาร ยกตัวอย่างเช่น เจ้าหน้าที่พัสดุได้เผยแพร่ประกาศและเอกสารฯ ลงไปในระบบ ณ วันที่ 2 ตุลาคม 2561 ระบบจะนับวันที่ 3 ตุลาคม 2561 เป็นวันแรกในการขอรับ/ซื้อเอกสาร ไร่หรือไม่	17 62.96	3 11.11	7 25.93	0.7

บทความฉบับเต็ม

**โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3**

1.6) ช่วงเวลาการขอรับ/ซื้อเอกสารประกวดราคาซื้อหรือจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบการนั้น ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) นั้น จะบังคับให้กำหนดอยู่ในช่วงเวลา 08.30 น. จนถึง 16.30 น. เท่านั้น ใช่หรือไม่	4 14.81	16 59.26	7 25.93	0.75
1.7) การกำหนดระยะเวลาในวันที่ให้ผู้ประกอบการยื่นข้อเสนอและใบเสนอราคาระนั้น ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) จะบังคับให้กำหนดเวลาสิ้นสุดการเสนอราคาของผู้ประกอบการที่เวลา 16.30 น. เท่านั้น ใช่หรือไม่	14 51.85	6 22.22	7 25.93	0.82
ขั้นตอนที่ 2 รายชื่อผู้เสนอราคาและผลการพิจารณา				
2.1) เจ้าหน้าที่ที่พัสดุสามารถตรวจสอบจำนวนผู้มาขอรับ/ซื้อเอกสารได้ในระหว่างวัน แจกจ่าย/จำหน่ายเอกสาร ยกตัวอย่างเช่น กำหนดแจกจ่าย/จำหน่ายเอกสารตั้งแต่วันที่ 3 ตุลาคม 2561 จนถึง 9 ตุลาคม 2561 เจ้าหน้าที่ที่พัสดุสามารถดูจำนวนผู้มาขอรับ/ซื้อเอกสาร ได้ตั้งแต่วันที่เริ่มแจกจ่าย/จำหน่ายเอกสาร ได้ตั้งแต่วันที่ 3 ตุลาคม 2561 เป็นต้นไป ใช่หรือไม่	6 22.22	13 48.15	8 29.63	0.81
2.2) เจ้าหน้าที่ที่พัสดุสามารถตรวจสอบรายชื่อผู้เสนอราคาได้ทันทีที่สิ้นสุดเวลาการเสนอราคาผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ยกตัวอย่างเช่น กำหนดให้ผู้ประกอบการยื่นข้อเสนอราคาผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ได้ตั้งแต่เวลา 08.30 น. จนถึงเวลา 16.30 น. ดังนั้นเจ้าหน้าที่พัสดุจะสามารถดูได้ทันทีหลัง 16.30 น. หรือสิ้นสุดเวลาการเสนอราคา ใช่หรือไม่	2 7.41	15 55.55	10 37.04	0.64
2.3) เจ้าหน้าที่ที่พัสดุสามารถดาวน์โหลดเอกสารที่ผู้ประกอบการเสนอผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) เพื่อให้คณะกรรมการฯ ตรวจสอบเอกสารเสนอราคาของผู้เสนอราคา ได้ในวันถัดจากวันที่กำหนดให้ผู้ประกอบการเสนอราคาผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ยกตัวอย่างเช่น กำหนดให้ผู้ประกอบการเสนอราคาผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ในวันที่ 10 ตุลาคม 2561 ดังนั้นเจ้าหน้าที่พัสดุจะสามารถดาวน์โหลดเอกสารเสนอราคาได้ตั้งแต่วันที่ 11 ตุลาคม 2561 ใช่หรือไม่	12 44.44	5 18.52	10 37.04	0.76
2.4) เจ้าหน้าที่พัสดุจะต้องบันทึกผลการพิจารณาคุณสมบัติและข้อเสนอทางเทคนิคตามรายการพิจารณาจากผู้เสนอราคาของคณะกรรมการก่อน แล้วจึงจะสามารถดาวน์โหลดใบเสนอราคาของผู้เสนอราคาได้ ใช่หรือไม่	16 59.26	2 7.41	9 33.33	0.64
2.5) ต่อเนื่องจากข้อ 2.4 แม้ว่าผู้เสนอราคารายนั้นจะไม่ผ่านการพิจารณาคุณสมบัติและข้อเสนอทางเทคนิค เจ้าหน้าที่พัสดุก็น่าจะสามารถดาวน์โหลดใบเสนอราคาของผู้เสนอราคารายนั้นได้ ใช่หรือไม่	9 33.33	10 37.04	8 29.63	0.85
ขั้นตอนที่ 3 จัดทำและประกาศ ผู้ชนะการเสนอราคา				
3.1) การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) นั้น หน่วยงานรัฐจะต้องทำแบบแจ้งผลการพิจารณาแก่ผู้เสนอราคาทุกราย ยกเว้นผู้ชนะการเสนอราคา ใช่หรือไม่	14 51.85	5 18.52	8 29.63	0.78
3.2) หากมีผู้เสนอราคาที่ไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ชนะ เนื่องจากไม่ผ่านการตรวจสอบ	13	5	9	0.78

บทความฉบับเต็ม

**โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3**

เอกสารเสนอราคา เช่น ยื่นเอกสาร ไม่ถูกต้องและครบถ้วน หรือ มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วน เป็นต้น หน่วยงานรัฐจะต้องทำหนังสือแจ้งเหตุผลเพิ่มเติมแก่ผู้เสนอราคารายนั้นก่อนที่จะประกาศผู้ชนะการเสนอราคาในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ใช่หรือไม่	48.15	18.52	33.33	
3.3) การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) นั้น หน่วยงานรัฐจะต้องทำแบบแจ้งผลการพิจารณาแก่ผู้เสนอราคา พร้อมกับการประกาศผู้ชนะการเสนอราคาในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ในวันเดียวกัน ใช่หรือไม่	14 51.85	3 11.11	10 37.04	0.69
ขั้นตอนที่ 4 จัดทำร่างสัญญา				
4.1) สัญญาลดรูป คือ การทำข้อตกลงระหว่างหน่วยงานของรัฐกับผู้ชนะการเสนอราคา เป็นหนังสือ เช่น ใบสั่งซื้อหรือใบสั่งจ้าง โดยไม่ต้องทำเป็นสัญญาเต็มรูป เป็นต้น โดยหากผู้ชนะการเสนอราคาสามารถส่งมอบพัสดุหรืองานจ้างได้ภายใน 5 วัน ทำการหน่วยงานของรัฐสามารถที่จะทำสัญญาแบบลดรูปได้ ใช่หรือไม่	11 40.74	3 11.11	13 48.15	0.89
4.2) กรณีหน่วยงานของรัฐทำการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ในวงเงินไม่เกิน 500,000 บาท ผู้ชนะการเสนอราคาสามารถที่จะขอทำเป็นบันทึกข้อตกลงหรือสัญญาลดรูปได้ ใช่หรือไม่	10 37.04	5 18.52	13 48.16	0.74
ขั้นตอนที่ 5 ตรวจสอบหลักประกันสัญญาและจัดทำสัญญา				
5.1) ในกรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ในวงเงินเกิน 2,000,000 บาทนั้น หน่วยงานของรัฐต้องเรียกหลักประกันการเสนอราคาจากผู้ยื่นเอกสารเสนอราคา ใช่หรือไม่	3 18.52	13 48.15	11 40.75	0.69
5.2) ในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) หน่วยงานของรัฐสามารถเรียกหลักประกันสัญญาจากผู้ชนะการเสนอราคาได้ทั้งหมด 7 ประเภท คือ 1.หนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ 2.เงินสด 3.เช็ค 4.หนังสือค้ำประกันของธนาคาร 5.หนังสือค้ำประกันของบริษัทเงินทุนหรือบริษัทหลักทรัพย์ 6.พันธบัตรรัฐบาลไทย 7.ตราพด ใช่หรือไม่	13 48.15	3 18.52	11 40.75	0.69
ขั้นตอนที่ 6 ข้อมูลสาระสำคัญในสัญญา				
6.1) หากหน่วยงานของรัฐต้องการทำสัญญาแตกต่างไปจากแบบสัญญาที่กำหนดไว้โดยคณะกรรมการนโยบาย หน่วยงานของรัฐจะต้องส่งร่างสัญญานั้นไปให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน จึงจะสามารถดำเนินการขั้นตอนนี้ในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ต่อได้ ใช่หรือไม่	9 33.33	3 11.11	15 55.56	0.64
ขั้นตอนที่ 7 บริหารสัญญา				
7.1) การทำสัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือของงานจ้างก่อสร้างหรืองานจ้างเหมาบริการทั่วไป นอกจากการจ้างที่ปรึกษา หน่วยงานของรัฐต้องกำหนดค่าปรับเป็นรายวันในอัตราตายตัวระหว่างร้อยละ 0.01 – 0.10 ของราคางานจ้างนั้น แต่ต้องไม่ต่ำกว่าวันละ 100 บาท ในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ใช่หรือไม่	14 51.85	6 22.22	7 25.93	0.82
ร้อยละของระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พัสดุโดยรวม	43.91	23.63	32.46	-

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พัสดุต่อระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พัสดุกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุต่อระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) และเสนอแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พัสดุต่อระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ประชากร คือ บุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่พัสดุของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 27 คน ใช้แบบสอบถามวัดความรู้ความเข้าใจเป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ในกาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหาโดยการรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและนำเสนอเป็นคำบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่พัสดุมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง (ร้อยละ 43.91) ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า อาจเป็นเพราะการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) มีขั้นตอนในการดำเนินที่ซับซ้อนและต้องดำเนินการในระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) เป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งขั้นตอนที่ 2 รายชื่อผู้เสนอราคาและผลการพิจารณา ที่เจ้าหน้าที่พัสดุมีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับขั้นตอนอื่นๆ ซึ่งเจ้าหน้าที่พัสดุไม่คุ้นเคยกับการดำเนินการในระบบ จึงมองว่ามีความยุ่งยากที่จะเรียนรู้ ส่งผลให้เจ้าหน้าที่พัสดุยังไม่มีความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) สอดคล้องกับแนวคิดการประยุกต์ใช้ทฤษฎีระบบ (Systems model) ในเรื่องรับรู้ ฮุสซ์และโบว์ดิทซ์ (Huse and Bowditch,1977) ได้กล่าวว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ ถ้ามีความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติก็จะเปลี่ยนแปลง และเมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงแล้วก็จะมีการยอมรับปฏิบัติ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้งความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตน มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ดังนั้นการที่จะยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใด ต้องพยายามเปลี่ยนแปลงทัศนคติก่อน โดยการให้ความรู้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าควรมีการจัดฝึกอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับระบบการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

จัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์รวมทั้งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เจ้าหน้าที่พัสดุได้ศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) รวมทั้งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ที่เกี่ยวข้องด้วยอย่างถ่องแท้ และควรมีการบริการให้ความรู้และตอบข้อซักถามของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) เพื่อให้เจ้าหน้าที่พัสดุสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และก่อให้เกิดประโยชน์แก่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1.ควรมีการจัดฝึกอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) โดยเน้นเนื้อหาการอบรมเป็นพิเศษในส่วนของขั้นตอนที่ 2 รายชื่อผู้เสนอราคาและผลการพิจารณา รวมทั้งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อให้เจ้าหน้าที่พัสดุได้รับความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะต่อการปฏิบัติงาน

2.ควรมีการบริการให้ความรู้และตอบข้อซักถามของเจ้าหน้าที่พัสดุเกี่ยวกับระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) รวมทั้งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ที่เกี่ยวข้องด้วย

แนวทางการพัฒนา

1.ควรมีให้มีการจัดการฝึกอบรมหลักสูตรการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) โดยเน้นเนื้อหาการอบรมเป็นพิเศษในส่วนของขั้นตอนที่ 2 รายชื่อผู้เสนอราคาและผลการพิจารณาเพื่อจะได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การปฏิบัติงาน

2.ควรมีมีการบริการให้ความรู้และตอบข้อซักถามของเจ้าหน้าที่พัสดุเกี่ยวกับการการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) เพื่อลดข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

- ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560, (2560, 23 สิงหาคม).
- ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนพิเศษ 210ง, หน้า 15-22
- แนวทางการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์, (2559, 30 กันยายน).
- กรมบัญชีกลาง.** ที่ กค 0409.3/ว384.
- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. (2528). **จิตวิทยาการศึกษา (Educational Psychology)**. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กันยา สุวรรณแสง. (2532). **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพฯ: บำรุงสาส์น.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2527). **ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก**. เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการเด็ก และการเลี้ยงดูเด็ก หน่วยที่ 13. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ถวิล ธาราโกษณ์ และศรีณย์ คำริสุข. (2541). **จิตวิทยาทั่วไป**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์.
- บุญชม ศรีสะอาด (2545) **วิธีสร้างสถิติสำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 6 สุวีริยาสาส์น, กรุงเทพมหานคร.
- พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560, (2560, 24 กุมภาพันธ์). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 134 ตอนที่ 24ก., หน้า 13-54.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2560, 24 สิงหาคม). **คำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ 2565/2560 เรื่อง การมอบอำนาจดำเนินการด้านการคลังและพัสดุ**.
- ศรีณย์ จุลปาน (2559), **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดซื้อจัดจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. วารสารวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม พ.ศ.2559, กรุงเทพมหานคร.

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

นันทพร ลิมปกาญจน์เวช. (2559), ปัญหาในการใช้งานระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government Procurement : e-GP) ของเจ้าหน้าที่พัสดุในสำนักงานของสำนักงานคณะกรรมการ
ศึกษาขั้นพื้นฐาน. สารนิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสน
ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร.

ศศิณีภา ศรีกัลยานิวัต. (2559). การพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำวิจัยของบุคลากรคณะ
แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการระดับชาติ นเรศวรวิจัย
ครั้งที่ 12 หัวข้อวิจัยและนวัตกรรมกับการพัฒนาประเทศ. มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

มาลัยทิพย์ ฐานิสสรณ์. (2553). ประสิทธิภาพการจัดทำประกาศในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วย
ระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ของหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, นนทบุรี.

วัชรวิ พยัคฆ์. (2551). ความรู้ความเข้าใจที่มีต่อระบบบัญชีจากเกณฑ์เงินสดเป็นเกณฑ์คงค้างของ
ผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชีในมหาวิทยาลัยรามคำแหง. มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
กรุงเทพมหานคร.

จิรายุ ธนาวุฒิ. (2561). แนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของลูกจ้างโครงการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยเงินอุดหนุนการวิจัยต่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง
และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. คณะ
วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร

สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร. (2533). การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Cronbach, Lee J. (1984). **Essential of Psychological Testing**. (2nd ed.). New York: Harper and Row.

Huse, E. F., & Bowditch. (1977). **Behavior in organization: A system approach to managing**. (2nd ed.).
Sydney: Addison Wesley

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

**การประเมินประสิทธิผลต่อการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ ตาม
ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560
evaluating the effectiveness of using new disbursement forms according
to the regulations of mahidol university on the management of research
subsidies, 2017**

วีรวัดน์ เปล่งปลื้ม¹ Veawat Plengpluam

¹ นักวิชาการเงินและบัญชี สังกัดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ว่าที่ ร.ต. กฤษณา สุวรรณารักษ์² Acting Sub Lt.Kritsada Suwannanurak

² นักวิชาการเงินและบัญชี สังกัดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1.) เพื่อประเมินประสิทธิผลต่อการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ และ 2.) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ ที่สอดคล้องกับข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560 ประชากร คือ หัวหน้าโครงการวิจัย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องประจำแต่ละโครงการวิจัย จำนวน 48 คน และสัมภาษณ์ประชากรที่มีจำนวนเอกสารการจ่ายเงินแบบใหม่ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล มากที่สุด จำนวน 3 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ประเมินประสิทธิผลต่อการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพต่อการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560 โดยรวม เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายย่อย ประสิทธิภาพความเหมาะสมประสิทธิผลการใช้ประโยชน์ด้านกระบวนการ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

และประสิทธิผลความเหมาะสมด้านกระบวนการ เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ไม่ต้องผ่านกระบวนการร่อนหน่วยพัสดุ เพื่อขออนุมัติจัดหาทางพัสดุ อยู่ในระดับมากที่สุด เพราะ ลดขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินทุนวิจัยให้เร็วขึ้น สามารถส่งให้หน่วยวิจัยและทุนการศึกษาดำเนินการเบิกจ่ายได้ทันที ต่อมา ประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ด้านเอกสาร เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และประสิทธิผลความเหมาะสมด้านเอกสาร เฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า การย่อขนาดหรือสำเนาหน้า-หลังของเอกสารแนบ อยู่ในระดับมาก เพราะ ทำให้ในการเบิกจ่าย 1 ชุด จะใช้กระดาษน้อยลง ซึ่งจะสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยมหิดล ที่จะป็นมหาลัยสีเขียว และประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ด้านข้อมูล เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก พบว่า การใช้เลข IO ประจำโครงการ แทนเลขที่ ศร , เอกสารการเบิกจ่ายไม่ต้องผ่านหัวหน้าภาควิชา , ผู้ที่สามารถลงนามในแบบฟอร์มการเบิกจ่าย คือ หัวหน้าโครงการ เจ้าหน้าที่ภายในคณะฯ และผู้ช่วยวิจัย อยู่ในระดับมากที่สุด และประสิทธิผลความเหมาะสมด้านข้อมูล เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อ พบว่า ผู้ที่สามารถลงนามในแบบฟอร์มการเบิกจ่าย คือ หัวหน้าโครงการ เจ้าหน้าที่ภายในคณะฯ และผู้ช่วยวิจัย และการใช้เลข IO ประจำโครงการ แทนเลขที่ ศร อยู่ในระดับมากที่สุด

แนวทางการพัฒนา เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยรวมของประสิทธิผลต่อการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560 พบว่า ด้านเอกสาร มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมจากทั้ง 3 ด้าน ทำให้ผู้วิจัยจะพิจารณาพัฒนาด้านข้อมูล คือ ถ้ามีใบส่งของ หรือ ใบเสร็จรับเงินหลายใบ แต่มาจากบริษัทเดียวกัน หรือ บุคคลเดียวกัน สามารถให้รวมเบิกจ่ายในชุดเดียว และใช้เอกสารแนบเพียงชุดเดียว

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ ; กระบวนการการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนการวิจัย ; แนวทางการพัฒนา

ABSTRACT

The purposes of this research were : 1.) To evaluate to a new disbursement. 2.) To develop a new disbursement research scholar's process population was 48 Project Leaders and Staffs enrolled in faculty of Sciences at Mahidol University. And 3 interviews with a number of the

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

most payment document. The study was a questionnaire and interview. . The study used Frequency distribution , Mean , Percentage and Standard Deviation.

Effectiveness to form a new disbursement. According to university regulations The administration of research grants in 2560 the overall average level. The average of Effective utilization process and Effective proper process are maximum. No need to go through the process of procurement for approving the financing package is maximum. Because The process of disbursement of research funds quickly. The unit can perform research and scholarships disbursed immediately. The average of Effective utilization document is max and Effective proper document is medium. To resize or copy - the attachment. Because the first disbursement set to use less paper. This is consistent with the policies of the University. To the college green. And easy to check the accuracy of the invoice. Or receipt. The average of Effective utilization of information is maximum. numbers represent the number of IO , documents withdrawing without a head of department, who can sign the form disbursed. head of the project Staff within the Faculty And Research Assistant And to identify sub-categories of expenditure. The average of Effective proper of information is maximum. Who can sign the Form disbursement is the project leader. Staff within the Faculty And research assistants and numbers represent the number of IO.

evaluating the effectiveness of using new disbursement forms according to the regulations of mahidol university on the management of research subsidies, 2017 found that the documents are on average lower than the overall average from 3 sides enabling researchers to develop the information is if the invoice. Or multiple receipts It comes from the same company Or the same person Can be combined in a single disbursement. And using a single attachment.

Keywords: effective ; disbursement research scholarship's process ; development

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

บทนำ

สืบเนื่องจากตั้งแต่ปีงบประมาณ 2560 จนถึงปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนมาใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560 ตามที่กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ แจ้งมาที่มหาวิทยาลัยมหิดล ว่า ในกรณีที่นักวิจัยได้รับทุนอุดหนุนวิจัยและพัฒนาจากหน่วยงานผู้ให้ทุน โดยตรง หรือผ่านหน่วยงานต้นสังกัดโดยมีความประสงค์ให้นักวิจัยโดยตรง การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุเพื่อใช้ในการวิจัยและพัฒนาดังกล่าว มิใช่กรณีที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้จัดซื้อจัดจ้าง จึงมีต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จึงได้ดำเนินการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ ตลอดปีงบประมาณ 2560 ที่ผ่านมา ที่ได้ลดขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินให้น้อยลง โดยไม่ต้องดำเนินการตามระเบียบพัสดุ รูปแบบของแบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินที่สะดวก เข้าใจง่ายมากขึ้น และลดปริมาณเอกสารที่ใช้ในการเบิกจ่าย

จากเหตุดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจ ประสิทธิผลต่อการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นและนำมาพัฒนาเสนอแนวทางที่สอดคล้องกับข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560

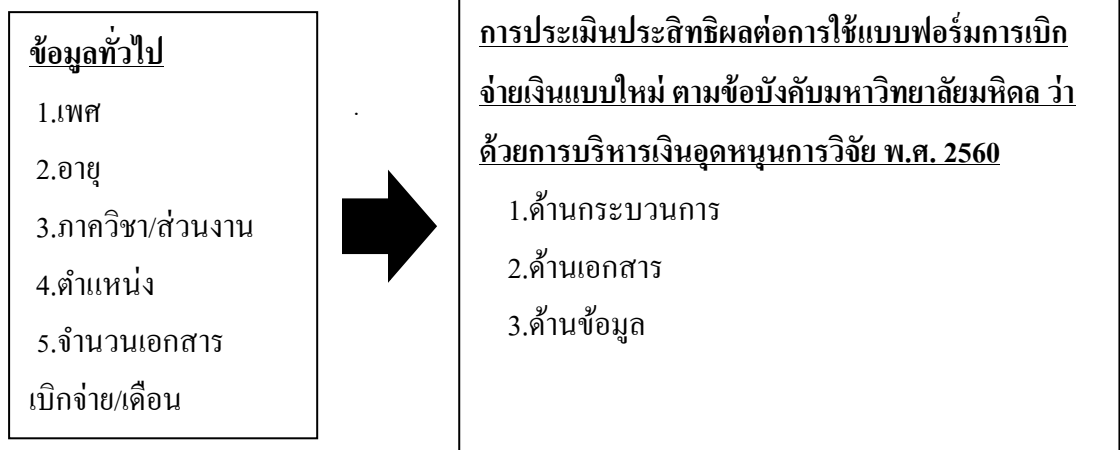
วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินประสิทธิผลต่อการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ ที่สอดคล้องกับข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์

1. ประสิทธิภาพ หมายถึง การบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่พึงปรารถนาหรือเป็นไปตามที่คาดหวัง
2. การเบิกจ่ายเงิน หมายถึง การส่งจ่ายเช็คเพื่อชำระค่าวัสดุ หรือค่าใช้จ่าย ที่โครงการวิจัยได้ใช้
3. เอกสารแนบ หมายถึง ใบแจ้งรับเงินเข้า ใบแจกแจงงบประมาณโครงการ และใบจองงบประมาณ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้สามารถประเมินประสิทธิผลต่อการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่
2. ทำให้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ ที่สอดคล้องกับข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ คือ ชิฮอร์ และยูชต์แมน (Seashore & Yuchtman quoting Hall, 1991) ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพขององค์กร คือ ความสามารถขององค์กรใน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

การนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและมีคุณค่าจากสภาพแวดล้อมมาใช้ประโยชน์เพื่อสนับสนุนการดำเนินการขององค์การ ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 1991, p. 51) กล่าวว่า ประสิทธิภาพขององค์การ หมายถึงการที่ผู้บริหารสามารถใช้ภาวะผู้นำ เป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษาทำให้ครูและนักเรียนเกิดความพึงพอใจ เป็นผลทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ กิบสัน และคณะ (Gibson Others 1982, p. 812) นิยามประสิทธิภาพไว้ว่า ประสิทธิภาพเป็นเรื่องของการกระทำใด ๆ ที่มีความมุ่งหมายจะได้รับผลอะไรสักอย่างให้เกิดขึ้น การกระทำหรือความพยายามจะมีประสิทธิภาพสูงต่ำเพียงใด ขึ้นอยู่กับว่าผลที่ได้รับตรงนั้น ตรง ครบถ้วน ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ และใช้พลังงานน้อยเพียงใด

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้ ทวีพงษ์ หินคำ (2541, หน้า 8) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ เป็นความชอบของมนุษย์ที่มีความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด และตอบสนองตามความต้องการต่อสิ่งนั้น ที่มีลักษณะของงานที่ทำทำของผู้ปฏิบัติงานอย่างมาก กาญจนา อรุณสุขรุจิ (2546, หน้า 5) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจของมนุษย์สามารถแสดงออกทางพฤติกรรม ไม่สามารถมองเห็นได้ ต้องสังเกตจากการแสดงออกของบุคคลคนนั้นๆ ว่ามีความพึงพอใจหรือไม่ ดังนั้นต้องมีการสร้างสิ่งเร้าเป็นแรงจูงใจทำให้เกิดความพึงพอใจในงานนั้น

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนการวิจัย 1.) การจัดซื้อจัดจ้าง หมายถึงการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุ โดยการ ซื้อ จ้าง เช่า แลกเปลี่ยน 2.) การเบิกจ่าย หมายถึง การจัดทำเอกสารค่าใช้จ่ายเพื่อให้เบิกเงินได้ ตามหมวดรายการที่ได้รับอนุมัติ 3.) ปัญหาการเบิกจ่าย หมายถึง ปัญหาที่เกิดจากการจัดทำเอกสารค่าใช้จ่าย ซึ่งทำให้ไม่สามารถเบิกเงินได้ ตามหมวดรายการที่ได้รับอนุมัติ

4. ข้อบังคับ พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากฎหมาย ข้อบังคับระเบียบ ประกาศที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1.) ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560 2.) พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

การจัดทำงบประมาณเงินอุดหนุนการวิจัย ให้ดำเนินการตามข้อบังคับมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงบประมาณและการเงิน ดังนี้ 1.) เงินอุดหนุนการวิจัยจากเงินงบประมาณแผ่นดิน ให้

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

นักวิจัยเขียนโครงการวิจัยเพื่อเสนอขอตั้งงบประมาณ ตามแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนดโดยทำเป็นประกาศมหาวิทยาลัย โดยผ่านความเห็นชอบของส่วนงาน เพื่อเสนอมหาวิทยาลัยพิจารณาจัดทำงบประมาณเงินอุดหนุนการวิจัยจากเงินงบประมาณแผ่นดิน และเสนอสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ หรือหน่วยงานอื่นที่คณะรัฐมนตรีมอบหมายเพื่อดำเนินการตรวจสอบ และเมื่อได้รับอนุมัติเงินงบประมาณแผ่นดินแล้ว มหาวิทยาลัยจะจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินให้ทุนอุดหนุนโครงการวิจัยต่อไป 2.) เงินทุนอุดหนุนการวิจัยจากเงินรายได้มหาวิทยาลัย ให้มหาวิทยาลัยจัดทำงบประมาณเงินอุดหนุนการวิจัยจากเงินรายได้มหาวิทยาลัย 3.) เงินอุดหนุนการวิจัยจากเงินรายได้ส่วนงาน ให้ส่วนงานจัดทำงบประมาณเงินอุดหนุนการวิจัยจากเงินรายได้ส่วนงาน 4.) เงินอุดหนุนการวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกมหาวิทยาลัย ให้ส่วนงานและมหาวิทยาลัยจัดทำงบประมาณเงินอุดหนุนการวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกของส่วนงานและมหาวิทยาลัยตามลำดับ

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ลัดดา ชาววังกรานต์ (2557) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการปฏิบัติงานด้านการเงินบัญชีและพัสดุ ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง 1 กรมปลัดกระทรวง พบว่า มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา สาเหตุของปัญหาการปฏิบัติงานด้านการเงิน บัญชี และพัสดุ ของหน่วยงานภายใต้สังกัดของสำนักงานปลัดกระทรวง 1 และเพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน ด้านการเงิน บัญชี และพัสดุ ให้มีประสิทธิภาพถูกต้อง ครบถ้วน ผลการวิเคราะห์พบว่า การปฏิบัติงานด้านการรับเงิน ด้านการนำเงินส่งคลังและฝากคลัง ด้านการเก็บรักษาเงิน ด้านการจ่ายเงินการเบิกจ่ายเงินยืม ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง และด้านการควบคุมและจำหน่ายพัสดุ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เรื่องการออกใบเสร็จ การตรวจสอบใบสำคัญจ่ายเงิน การปฏิบัติตามระเบียบของสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นต้น

นันทิช แซ่ซึ้ง (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของพนักงานต่อการนำระบบเบิกจ่ายแบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ กรณีศึกษาเครือข่ายบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต พบว่า มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของพนักงานต่อการนำระบบเบิกจ่ายแบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการเบิกเงินตรงจ่ายและค่าใช้จ่ายพนักงาน ผลการวิเคราะห์พบว่า ระดับความพึงพอใจของพนักงานต่อการนำระบบเบิกจ่ายแบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ปานกลาง มีทั้งด้านคุณภาพของการให้บริการหลัก และด้านคุณภาพในการตอบสนองต่อปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้บริการ โดยประกอบไปด้วย 6 ปัจจัยคือ ปัจจัยด้านความง่ายต่อการใช้งาน ปัจจัยด้านการตอบสนองเมื่อเกิดปัญหา ปัจจัยด้านคุณภาพเชิงเทคนิค ปัจจัยด้านกระบวนการทำงานที่สะดวก ปัจจัยด้านการตอบสนองต่อเป้าหมาย และปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของระบบและการสนับสนุน และพบว่าปัญหาที่เป็นอุปสรรคมากที่สุดต่อการใช้งานระบบเบิกจ่ายแบบอิเล็กทรอนิกส์นั้น ได้แก่ ปัญหาการดำเนินงานของระบบไม่ต่อเนื่อง ปัญหาหน้าจอแสดงรายการมีความซับซ้อน และปัญหาการแนบเอกสารในระบบที่ยุ่งยาก

วิวัฒน์ เปล่งปลื้ม (2561) ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560 พบว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อแบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560 เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาปรับปรุงแบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนการวิจัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัญหาที่พบในแบบฟอร์มการเบิกจ่ายแบบเก่า ปัญหาที่พบสูงสุด คือ เอกสารที่ใช้ประกอบการเบิกจ่ายมีจำนวนมากเกินไป แต่เมื่อเปลี่ยนมาใช้แบบฟอร์มใหม่ ทำให้จัดทำอนุมัติเบิกจ่ายเงินอุดหนุนวิจัยเพียงแค่ครั้งเดียว ซึ่งทำให้ใช้จำนวนกระดาษลดลง ความพึงพอใจแบบฟอร์มการเบิกจ่ายแบบใหม่ เรื่องการจัดเรียงเอกสาร พบว่า มีขั้นตอนง่ายขึ้น และสะดวกขึ้น การใส่วันที่ในเอกสาร พบว่า ใส่วันที่ได้ง่ายขึ้น ไม่ต้องทำย้อนหลัง เพราะจะเรียงลำดับตามการจัดทำโดยเริ่มตั้งแต่ ใบเสนอราคา ใบส่งของ และใบอนุมัติเบิกจ่ายเงินอุดหนุนวิจัยภายในชุดเดียว เรื่องการกรอกรายละเอียด พบว่า การกรอกรายละเอียดน้อยกว่าแบบฟอร์มเก่า สะดวก ไม่ยุ่งยาก และกรอกรายละเอียดง่ายกว่าเดิม และเรื่องระยะเวลาในการจัดทำ พบว่า ใช้เวลาน้อยลงในการดำเนินการเบิกจ่าย ลดขั้นตอนในการจัดการ

วิธีการศึกษา

1. ประชากร

1.1 โครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ 2560 และ 2561 มีทุนงบประมาณแผ่นดินทั้งหมด 54 โครงการ ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาจากประชากรทั้งหมด 54 คน

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย : ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา : กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ หัวหน้าโครงการวิจัย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องประจำแต่ละโครงการวิจัย เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา : ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาการประเมินประสิทธิผลต่อการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560 โดยการประเมินทั้งหมด 3 ด้าน คือ ด้านกระบวนการ ด้านเอกสาร และด้านข้อมูล และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อนำมาปรับปรุงให้ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนการวิจัยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การประเมินประสิทธิผลต่อการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560 จำเป็นต้องมีเครื่องมือในการวิจัยที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และมีความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของตัวอย่างและได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามดังนี้ 1.) ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร บทความ วารสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินประสิทธิผลต่อการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560 ให้สอดคล้องกับตัวแปรตามจุดประสงค์ที่กำหนด 2.) พิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผล, ความพึงพอใจ และข้อบังคับ พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสรุปถึงปัจจัยต่างๆ ที่จะทำการศึกษาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 3.) ออกแบบสอบถาม โดยนำตัวแปรที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) เพียงคำตอบเดียวตามความเป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ และแบบสอบถามแบบเติมคำตอบ จำนวน 2 ข้อ รวมทั้งหมดเป็น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

4 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลต่อการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบ Likert and scale จำนวน 14 ข้อ และรวมถึงข้อเสนอแนะในแต่ละข้อ

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลคะแนนเฉลี่ย โดยวิธีการอิงเกณฑ์ในการแปลความออกเป็น 5 ระดับ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่แบ่งมาตราส่วนประมาณค่าระดับออกเป็น 5 ช่วง เกณฑ์พิจารณา ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00	คะแนน หมายถึง	อยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.41 – 4.20	คะแนน หมายถึง	อยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.61 – 3.40	คะแนน หมายถึง	อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81 – 2.60	คะแนน หมายถึง	อยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.80	คะแนน หมายถึง	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ข้อมูลที่จำแนกตามแหล่งที่มา 2 ส่วน คือ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการตอบแบบสอบถามโดยตรงแก่ประชากร จำนวน 54 โครงการ ดังนั้นใช้แบบสอบถามทั้งหมด 54 ชุด และสัมภาษณ์ประชากรที่มีจำนวนเอกสารการจ่ายเงินแบบใหม่ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดลมากที่สุด จำนวน 3 คน ส่วนข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) นั้นเป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำราวิชาการ บทความจากอินเทอร์เน็ต เอกสารงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ และจากที่ปรึกษาในการทำวิจัย ที่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการดังนี้ 1.) การตรวจสอบข้อมูล (Editing) เมื่อรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดแล้วจะทำการตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถาม 2.) การลงรหัส (Coding) โดยนำแบบสอบถามที่ถูกต้องเรียบร้อยแล้วมาเปลี่ยนสภาพข้อมูล (Data) เป็นสารสนเทศ (Information)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตามรหัสที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า แล้วจึงนำมาบันทึกลงคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผล 3.)
ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัย

การประเมินประสิทธิผลต่อการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560 ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิผลต่อการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ ที่สอดคล้องกับข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560 ประชากรที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ หัวหน้าโครงการวิจัย และเจ้าหน้าที่ประจำโครงการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 54 โครงการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชากรที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 48 คน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ประจำโครงการรับผิดชอบ 2 โครงการจำนวน 3 คน ประกอบด้วย เพศหญิง จำนวน 46 คน (ร้อยละ 95.83) และเพศชาย จำนวน 2 คน (ร้อยละ 4.17) ช่วงอายุ 30-39 ปี จำนวน 21 คน (ร้อยละ 43.75) ช่วงอายุ 40-49 ปี จำนวน 14 คน (ร้อยละ 29.17) ช่วงอายุ 20-29 ปี จำนวน 13 คน (ร้อยละ 27.08) สังกัดภาควิชาจุลชีววิทยา จำนวน 8 คน (ร้อยละ 16.67) ภาควิชาเทคโนโลยีชีวภาพจำนวน 7 คน (ร้อยละ 14.58) หน่วยโปรตีน จำนวน 6 คน (ร้อยละ 12.50) ภาควิชาเภสัชวิทยา จำนวน 5 คน (ร้อยละ 10.42) หน่วยวิจัยความเป็นเลิศเทคโนโลยีชีวภาพกึ่ง และภาควิชาเคมี อย่างละจำนวน 4 คน (ร้อยละ 8.33) ภาควิชาชีววิทยา สรีรวิทยา และหน่วยนาโน อย่างละจำนวน 3 คน (ร้อยละ 6.25) กลุ่มสาขาวิชานวัตกรรม และหน่วยวิจัยด้านแคลเซียมและกระดูก อย่างละจำนวน 2 คน (ร้อยละ 4.17) และศูนย์วิจัยเทคโนโลยียาง จำนวน 1 คน (ร้อยละ 2.08) จำนวนเอกสารที่ส่งเบิก ต่อเดือน ต่ำกว่า 10 ชุด จำนวน 21 คน (ร้อยละ 43.75) 10 – 19 ชุด จำนวน 17 คน (ร้อยละ 35.42) 20 - 29 ชุด จำนวน 6 คน (ร้อยละ 12.50) 30 – 39 ชุด จำนวน 4 คน (ร้อยละ 8.33)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

2. ประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ด้านกระบวนการ เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.20) เมื่อพิจารณารายย่อย พบว่า ไม่ต้องผ่านกระบวนการของหน่วยพัสดุ เพื่อขออนุมัติจัดหาทางพัสดุ อยู่ในระดับมากที่สุด และปิดรับเอกสารการเบิกจ่ายทุกวันที่ 20 ของทุกเดือน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 4.81 และ 3.58 ตามลำดับ)

3. ประสิทธิภาพความเหมาะสมด้านกระบวนการ เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.06) เมื่อพิจารณารายย่อย พบว่า ไม่ต้องผ่านกระบวนการของหน่วยพัสดุ เพื่อขออนุมัติจัดหาทางพัสดุ อยู่ในระดับมากที่สุด และปิดรับเอกสารการเบิกจ่ายทุกวันที่ 20 ของทุกเดือน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 4.73 และ 3.40 ตามลำดับ)

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ด้านกระบวนการ และความเหมาะสมด้านกระบวนการ ต่อการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560

ข้อความ	การใช้ประโยชน์			ความเหมาะสม		
	μ	σ	แสดงผล	μ	σ	แสดงผล
1. ด้านกระบวนการ	4.20	0.62	มาก	4.06	0.59	มาก
1.1 ปิดรับเอกสารการเบิกจ่ายทุกวันที่ 20 ของทุกเดือน	3.58	0.84	ปานกลาง	3.40	0.73	ปานกลาง
1.2 ไม่ต้องผ่านกระบวนการของหน่วยพัสดุ เพื่อขออนุมัติจัดหาทางพัสดุ	4.81	0.39	มากที่สุด	4.73	0.44	มากที่สุด

4. ประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ด้านเอกสาร เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.56) เมื่อพิจารณารายย่อย พบว่า การย่อขนาดหรือสำเนาหน้า-หลังของเอกสารแนบ , เอกสารการเบิกจ่าย 1 ชุด ต่อ 1 ใบส่งของ หรือใบเสร็จรับเงิน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.00 3.42 ตามลำดับ) และ การใช้เอกสารแนบ 3 อย่าง ได้แก่ ใบแจ้งรับเงินเข้า ใบแจกแจงงบประมาณโครงการ และใบจองงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.27)

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

5. ประสิทธิภาพผลความเหมาะสมด้านเอกสาร เฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.39) เมื่อพิจารณารายย่อย พบว่า การย่อขนาดหรือสำเนาหน้า-หลังของเอกสารแนบ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.85) เอกสารการเบิกจ่าย 1 ชุด ต่อ 1 ใบส่งของ หรือใบเสร็จรับเงิน และการใช้เอกสารแนบ 3 อย่าง ได้แก่ ใบแจ้งรับเงินเข้า ใบแจกแจงงบประมาณ โครงการ และใบจองงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.19 และ 3.13 ตามลำดับ)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ด้านเอกสาร และความเหมาะสมด้านกระบวนการ ต่อการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560

ข้อความ	การใช้ประโยชน์			ความเหมาะสม			
	ระดับ	μ	σ	แสดงผล	μ	σ	แสดงผล
2. ด้านเอกสาร		3.56	1.06	มาก	3.39	1.09	ปานกลาง
2.1 การใช้เอกสารแนบ 3 อย่าง ได้แก่ ใบแจ้งรับเงินเข้า ใบแจกแจงงบประมาณโครงการ และใบจองงบประมาณ		3.27	1.13	ปานกลาง	3.13	1.18	ปานกลาง
2.2 การย่อขนาดหรือสำเนาหน้า-หลังของเอกสารแนบ		4.00	0.76	มาก	3.85	0.76	มาก
2.3 เอกสารการเบิกจ่าย 1 ชุด ต่อ 1 ใบส่งของ หรือใบเสร็จรับเงิน		3.42	1.29	มาก	3.19	1.32	ปานกลาง

6. ประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ด้านข้อมูล เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.00) เมื่อพิจารณารายย่อย พบว่า การใช้เลข IO ประจำโครงการ แทนเลขที่ ศช , เอกสารการเบิกจ่ายไม่ต้องผ่านหัวหน้าภาควิชา , ผู้ที่สามารถลงนามในแบบฟอร์มการเบิกจ่าย คือ หัวหน้าโครงการ เจ้าหน้าที่ภายในคณะฯ และผู้ช่วยวิจัย อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.40 4.27 และ 4.21 ตามลำดับ) การระบุหมวดย่อยในการเบิกจ่าย , การลงวันที่ใบเสนอราคา ใบส่งของ ใบเสร็จรับเงิน กำกับทุกการลง

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

นามชื่อ , การระบุระยะเวลาเริ่มทุน และสิ้นสุดทุน , การลงวันที่ใบเสนอราคา ใบส่งของ ใบเสร็จรับเงินให้สอดคล้องกับวันที่ยื่นราคา และวันที่ส่งของ และ การใช้ชื่อโครงการวิจัยตรงหัว ใบเสนอราคา ใบส่งของ ใบเสร็จรับเงิน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.15 3.98 3.92 3.92 และ 3.88 ตามลำดับ) และการกรอกรายการวัสดุ หรือค่าใช้จ่ายที่ทำการเบิก อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.31)

7. ประสิทธิภาพความเหมาะสมด้านข้อมูล เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.95) เมื่อพิจารณา รายย่อย พบว่า ผู้ที่สามารถลงนามในแบบฟอร์มการเบิกจ่าย คือ หัวหน้าโครงการ เจ้าหน้าที่ภายใน คณะฯ และผู้ช่วยวิจัย และการใช้เลข IO ประจำโครงการ แทนเลขที่ ศร อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.25 และ 4.23 ตามลำดับ) เอกสารการเบิกจ่ายไม่ต้องผ่านหัวหน้าภาควิชา , การระบุหมวดย่อยในการเบิกจ่าย และการลงวันที่ใบเสนอราคา ใบส่งของ ใบเสร็จรับเงิน กำกับทุกการลงนามชื่อ , การลงวันที่ใบเสนอราคา ใบส่งของ ใบเสร็จรับเงิน กำกับทุกการลงนามชื่อ , การระบุระยะเวลาเริ่มทุน และสิ้นสุดทุน , การลงวันที่ใบเสนอราคา ใบส่งของ ใบเสร็จรับเงินให้สอดคล้องกับวันที่ยื่นราคา และวันที่ส่งของ และ การใช้ชื่อโครงการวิจัยตรงหัวใบเสนอราคา ใบส่งของ ใบเสร็จรับเงิน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.19 4.15 4.02 3.81 3.79 และ 3.75 ตามลำดับ) และการกรอกรายการวัสดุ หรือค่าใช้จ่ายที่ทำการเบิก อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.33)

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลการใช้ประโยชน์ด้านข้อมูล และความเหมาะสมด้านกระบวนการ ต่อการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อมูล ระดับ	ระดับการใช้ประโยชน์			ระดับความเหมาะสม		
	μ	σ	แสดงผล	μ	σ	แสดงผล
3. ด้านข้อมูล	4.00	0.88	มาก	3.95	0.91	มาก
3.1 การใช้เลข IO ประจำโครงการ แทนเลขที่ ศร	4.40	0.73	มากที่สุด	4.23	0.74	มากที่สุด
3.2 การระบุมวดย่อยในการเบิกจ่าย	4.15	0.74	มาก	4.15	0.68	มาก
3.3 การระบุระยะเวลาเริ่มทุน และสิ้นสุดทุน	3.92	0.95	มาก	3.81	0.95	มาก
3.4 การกรอกรายการวัสดุ หรือค่าใช้จ่ายที่ทำการเบิก	3.31	1.26	ปานกลาง	3.33	1.25	ปานกลาง
3.5 การลงวันที่ใบเสนอราคา ใบส่งของ ใบเสร็จรับเงิน กำกับทุกการลงนามชื่อ	3.98	0.88	มาก	4.02	0.88	มาก
3.6 การใช้ชื่อ โครงการวิจัยตรงหัวใบเสนอราคา ใบ ส่งของ ใบเสร็จรับเงิน	3.88	0.97	มาก	3.75	1.07	มาก
3.7 การลงวันที่ใบเสนอราคา ใบส่งของ ใบเสร็จรับเงิน ให้สอดคล้องกับวันที่ยื่นราคา และ วันที่ส่งของ	3.92	0.84	มาก	3.79	0.96	มาก
3.8 เอกสารการเบิกจ่ายไม่ต้องผ่านหัวหน้าภาควิชา	4.27	0.86	มากที่สุด	4.19	0.93	มาก
3.9 ผู้ที่สามารถลงนามในแบบฟอร์มการเบิกจ่าย คือ หัวหน้าโครงการ เจ้าหน้าที่ภายในคณะฯ และ ผู้ช่วยวิจัย	4.21	0.71	มากที่สุด	4.25	0.72	มากที่สุด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลต่อการใช้แบบฟอร์มการเบิก
จ่ายเงินแบบใหม่ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560

ข้อมูล	ระดับ	ระดับการใช้ประโยชน์			ระดับความเหมาะสม		
		μ	σ	แสดงผล	μ	σ	แสดงผล
1. ด้านกระบวนการ		4.20	0.62	มาก	4.06	0.59	มาก
1.1	ปิดรับเอกสารการเบิกจ่ายทุกวันที่ 20 ของทุกเดือน	3.58	0.84	ปานกลาง	3.40	0.73	ปานกลาง
1.2	ไม่ต้องผ่านกระบวนการของหน่วยพัสดุ เพื่อขออนุมัติจัดหาทางพัสดุ	4.81	0.39	มากที่สุด	4.73	0.44	มากที่สุด
2. ด้านเอกสาร		3.56	1.06	มาก	3.39	1.09	ปานกลาง
2.1	การใช้เอกสารแนบ 3 อย่าง ได้แก่ ใบแจ้งรับเงินเข้า ใบแจกแจงงบประมาณโครงการ และใบของงบประมาณ	3.27	1.13	ปานกลาง	3.13	1.18	ปานกลาง
2.2	การย่อขนาดหรือสำเนาหน้า-หลังของเอกสารแนบ	4.00	0.76	มาก	3.85	0.76	มาก
2.3	เอกสารการเบิกจ่าย 1 ชุด ต่อ 1 ใบส่งของหรือใบเสร็จรับเงิน	3.42	1.29	มาก	3.19	1.32	ปานกลาง
3. ด้านข้อมูล		4.00	0.88	มาก	3.95	0.91	มาก
3.1	การใช้เลข IO ประจำโครงการ แทนเลขที่ ศธ	4.40	0.73	มากที่สุด	4.23	0.74	มากที่สุด
3.2	การระบุหมวดย่อยในการเบิกจ่าย	4.15	0.74	มาก	4.15	0.68	มาก
3.3	การระบุระยะเวลาเริ่มทุน และสิ้นสุดทุน	3.92	0.95	มาก	3.81	0.95	มาก
3.4	การกรอกรายการวัสดุ หรือค่าใช้จ่ายที่ทำกา เบิก	3.31	1.26	ปานกลาง	3.33	1.25	ปานกลาง
3.5	การลงวันที่ใบเสนอราคา ใบส่งของ ใบเสร็จรับเงิน กำกับทุกการลงนามชื่อ	3.98	0.88	มาก	4.02	0.88	มาก
3.6	การใช้ชื่อโครงการวิจัยตรงหัวใบเสนอราคา ใบ ส่งของ ใบเสร็จรับเงิน	3.88	0.97	มาก	3.75	1.07	มาก

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

ข้อมูล ระดับ	ระดับการใช้ประโยชน์			ระดับความเหมาะสม		
	μ	σ	แสดงผล	μ	σ	แสดงผล
3.7 การลงวันที่ใบเสนอราคา ใบส่งของ ใบเสร็จรับเงินให้สอดคล้องกับวันที่ยื่นราคา และวันที่ ส่งของ	3.92	0.84	มาก	3.79	0.96	มาก
3.8 เอกสารการเบิกจ่ายไม่ต้องผ่านหัวหน้า ภาควิชา	4.27	0.86	มากที่สุด	4.19	0.93	มาก
3.9 ผู้ที่สามารถลงนามในแบบฟอร์มการเบิกจ่าย คือ หัวหน้าโครงการ เจ้าหน้าที่ภายในคณะฯ และ ผู้ช่วยวิจัย	4.21	0.71	มากที่สุด	4.25	0.72	มากที่สุด
รวม	3.92	0.85	มาก	3.80	0.86	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

ด้านกระบวนการ พบว่า ระดับการใช้ประโยชน์ และระดับความเหมาะสมเหมือนกัน คือ ไม่
ต้องผ่านกระบวนการของหน่วยพัสดุ เพื่อขออนุมัติจัดหาทางพัสดุ มีระดับมากที่สุด เพราะ ลด
ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินทุนวิจัยให้เร็วขึ้น สามารถส่งให้หน่วยวิจัยและทุนการศึกษาดำเนินการ
เบิกจ่ายได้ทันที และรองลงมาคือ ปิดรับเอกสารการเบิกจ่ายทุกวันที่ 20 ของทุกเดือน มีระดับปาน
กลาง เพราะ ทำให้เอกสารสามารถทยอยออกฎีกาเพื่อเบิกจ่ายได้ทันในแต่ละเดือน และกรณีที่
เอกสารมีความผิดพลาด สามารถแก้ไขให้ถูกต้อง ครบถ้วน ได้ทันในแต่ละเดือน

ด้านเอกสาร พบว่า ระดับการใช้ประโยชน์ และระดับความเหมาะสมเหมือนกัน คือ การย่อ
ขนาดหรือสำเนาหน้า-หลังของเอกสารแนบ มีระดับมาก เพราะ ทำให้ในการเบิกจ่าย 1 ชุด จะใช้
กระดาษน้อยลง ซึ่งจะสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยมหิดล ที่จะป็นมหาลัยสีเขียว ลำดับ
ต่อมา เอกสารการเบิกจ่าย 1 ชุด ต่อ 1 ใบส่งของ หรือใบเสร็จรับเงิน มีระดับมากสำหรับระดับการ
ใช้ประโยชน์ แต่มีระดับปานกลางสำหรับระดับความเหมาะสม เพราะ ทำให้ง่ายต่อการตรวจสอบ
ความถูกต้องของใบส่งของ หรือใบเสร็จรับเงิน แต่จะต้องทำหลายชุด กรณีมีหลายใบส่งของ หรือ
ใบเสร็จรับเงินที่มาจากบริษัท หรือบุคคลเดียวกัน และการใช้เอกสารแนบ 3 อย่าง ได้แก่ ใบแจ้งรับ

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

เงินเข้า ใบแจกแจงงบประมาณโครงการ และใบจองงบประมาณ มีระดับปานกลาง เพราะ เอกสารที่ใช้ในการเบิก เลือกแต่เอกสารที่ได้ใช้จริง คือ ใบแจ้งรับเงินเข้า เพื่อคิดว่าได้รับเงินในงวดนั้นๆแล้ว ใบแจกแจงงบประมาณโครงการ เพื่อแสดงว่าสิ่งที่โครงการต้องการเบิกมีอยู่ในงบประมาณของโครงการ และใบจองงบประมาณ เพื่อดูแลประจำโครงการ และนำไปตัดยอดในระบบ ERP ของมหาวิทยาลัย

ด้านข้อมูล พบว่า ระดับการใช้ประโยชน์ และระดับความเหมาะสมแตกต่างกัน คือ ระดับการใช้ประโยชน์ “การใช้เลข IO ประจำโครงการ แทนเลขที่ ศธ” มีระดับมากที่สุด เพราะ ทำให้แยกเอกสารแต่ละชุดได้ง่ายขึ้น ว่าแต่ละชุดอยู่ในโครงการใด ระดับความเหมาะสม “ผู้ที่สามารถลงนามในแบบฟอร์มการเบิกจ่าย คือ หัวหน้าโครงการ เจ้าหน้าที่ภายในคณะฯ และผู้ช่วยวิจัย” มีระดับมากที่สุด เพราะ ทำให้ง่ายต่อการตรวจสอบตัวบุคคล เพราะเป็นผู้ที่รับคำสั่งแต่งตั้งจากทางมหาวิทยาลัย ซึ่งจะต้องรับผิดชอบต่อการเบิกจ่ายเงินทุนวิจัยทั้งหมด แต่ถ้าเทียบระหว่างระดับการใช้ และระดับความเหมาะสม “เอกสารการเบิกจ่ายไม่ต้องผ่านหัวหน้าภาควิชา” พบว่าระหว่างระดับการใช้ประโยชน์ มีระดับมาก แต่ระดับความเหมาะสม มีระดับมากที่สุด เพราะ จะทำให้กระบวนการเบิกจ่ายรวดเร็วมากขึ้น และโครงการให้หัวหน้าโครงการอนุมัติได้เลย

ข้อเสนอแนะ

จากผู้ตอบแบบสอบถาม 48 คน และจากการสัมภาษณ์ประชากรที่มีจำนวนเอกสารการจ่ายเงินแบบใหม่ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดลมากที่สุด จำนวน 3 คน พบว่า

1. ด้านกระบวนการ คือ บางความคิดเห็นต้องการขยายวันปิดรับเอกสารการเบิกจ่ายออกไปอีกในแต่ละเดือน เพราะบางเอกสารได้รับอนุมัติมาช่วงหลังปิดรับ ทำให้ต้องรอไว้ถึงเดือนถัดไป แต่ส่วนใหญ่ยังคงต้องการให้ปิดรับเอกสารการเบิกจ่ายทุกวันที่ 20 ของทุกเดือนเหมาะสมอยู่แล้ว เพราะทำให้เอกสารที่ส่งมาออกฎีกาได้ทัน และกรณีมีแก้ไข ก็สามารถแก้ไขได้ทันภายในเดือนนั้น และไม่ต้องผ่านกระบวนการของหน่วยพัสดุ เพื่อขออนุมัติจัดหาทางพัสดุ เหมาะสมอยู่แล้ว

2. ด้านเอกสาร คือ ถ้ามีใบส่งของ หรือใบเสร็จรับเงินหลายใบ แต่มาจากบริษัทเดียวกัน หรือบุคคลเดียวกัน ควรให้รวมเบิกจ่ายในชุดเดียว และใช้เอกสารแนบชุดเดียว จะทำให้ประหยัด

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

กระดาษ รวมถึงการย่อขนาดหรือสำเนาหน้า-หลังของเอกสารแนบ เหมาะสมอยู่แล้ว เพราะทำให้
ประหยัดกระดาษ

3. ด้านข้อมูล คือ เอกสารการเบิกจ่าย ต้องใส่รายละเอียดรายการ ทำให้ชำรุด เพราะมี
รายการอยู่ในใบส่งของ หรือใบเสร็จรับเงินอยู่แล้ว รวมถึงชื่อหัวใบเสนอราคา ใบส่งของ หรือ
ใบเสร็จรับเงิน ควรใส่เป็นเลขที่ IO ประจำโครงการ เพราะ ชื่อโครงการจะยาว อาจทำให้บริษัทที่
ออกชื่อบิลมีความสับสน แต่การใช้เลข IO ประจำโครงการ แทนเลขที่ ศช เหมาะสมอยู่แล้ว เพราะ
ทำให้เวลาแยกเอกสารมาเบิกจ่ายได้ง่าย ซึ่งหัวหน้าโครงการบางคน มีหลายโครงการ และเอกสาร
การเบิกจ่ายไม่ต้องผ่านหัวหน้าภาควิชา เหมาะสมอยู่แล้ว เพราะลดขั้นตอน ทำให้เอกสารเบิกจ่ายได้
รวดเร็วยิ่งขึ้น

แนวทางการพัฒนา

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยรวมของประสิทธิผลต่อการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่
ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560 พบว่า ด้าน
เอกสาร มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมจากทั้ง 3 ด้าน ทำให้ผู้วิจัยจะพิจารณาพัฒนาด้านข้อมูล คือ
ถ้ามีใบส่งของ หรือใบเสร็จรับเงินหลายใบ แต่มาจากบริษัทเดียวกัน หรือบุคคลเดียวกัน สามารถให้
รวมเบิกจ่ายในชุดเดียว และใช้เอกสารแนบเพียงชุดเดียว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ก่อนแจกแบบสอบถาม ควรอธิบายผู้ตอบแบบสอบถามให้ละเอียดว่าต้องดำเนินการ
อย่างไร เพราะรูปแบบแบบสอบถามมีความซับซ้อน
2. กำหนดวันส่งแบบสอบถามคืนให้ชัดเจน เพราะจะทำให้ได้แบบสอบถามเร็วขึ้น

บทความฉบับเต็ม

โครงการการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 3

รายการอ้างอิง

- คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. (2556). *แผนกลยุทธ์คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปี 2555-2559 (ฉบับปรับปรุง ปี 2556)*. มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพมหานคร.
- ทวีพงษ์ หินคำ. (2541). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการควบคุมการจราจรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ในเขตอำเภอ เมือง จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการปกครองบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นนทิช แซ่ซึ้ง (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของพนักงานต่อการนำระบบเบิกจ่ายแบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ กรณีศึกษาเครือข่ายบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ปทุมธานี.
- ลัดดา ชาววังกรานต์. (2557). *ปัญหาและแนวทางแก้ไขการปฏิบัติงานด้านการเงิน บัญชีและพัสดุของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง 1 กรมปลัดกระทรวง*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. กรุงเทพมหานคร
- วีรวัฒน์ เปล่งปลิ่ม. (2561). *ความพึงพอใจต่อการใช้แบบฟอร์มการเบิกจ่ายเงินแบบใหม่ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารเงินอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. 2560*. มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพมหานคร.
- Gibson, J.H., John, M.I. & James H.D. (1982). *Orgionizations : Behavior structure and Processes. (4th ed.)*, Austin, TX : Business Publications.Hoy & Miskel, (1991), p. 51.
- Petersen, Elmer. and Plowman, G. E. (1953). *Business Organization and management*. Lllinois: Irwin.
- Seashore, S. E. & Yuchtman, E. (1967). "Factorial analysis of organizational performance". *Administrative Sciences Quartery*.